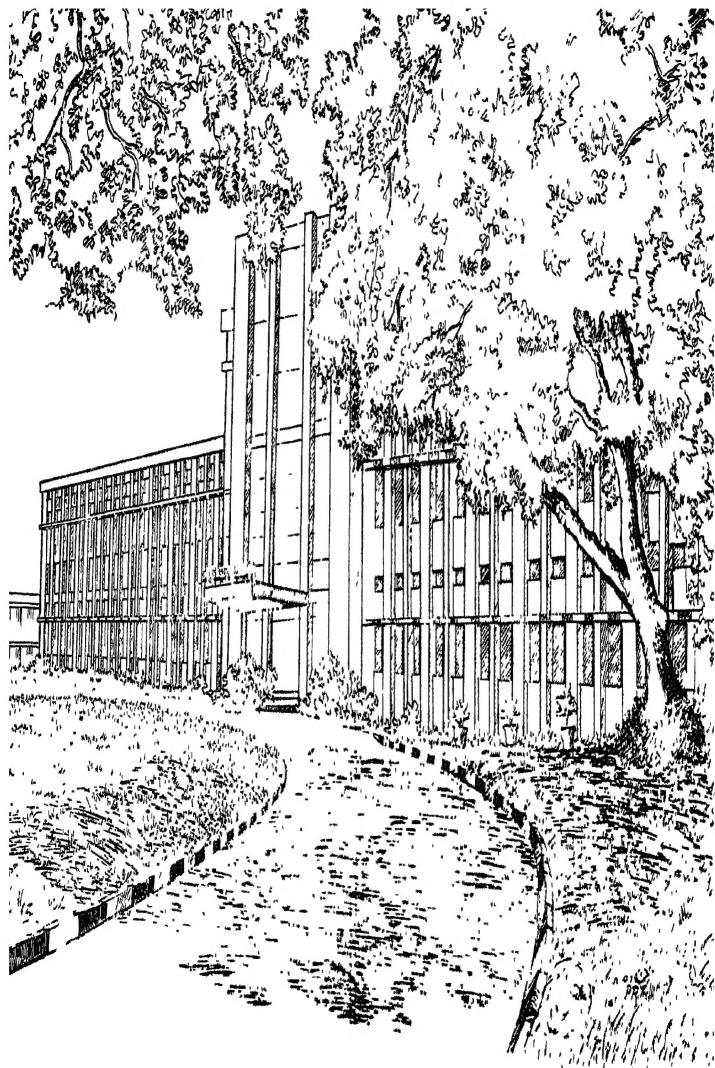

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ
ಆ ದಿ ಪ ವ ನ

ಸಂಪಾದಕ
ಕೆ. ಆರ್. ಶೇಷಗಿರಿ

ಕನ್ನಡ ಅಭ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ವೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
೧೯೭೧

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಪ್ರಾಚ್ಯ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ-೧೮

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕ
ಡಾ. ಹಾ. ಮಾ. ನಾಯಕ

ವಿಭಾಗ ಸಂಪಾದಕ
ಬಿ. ಎಸ್. ಸಣ್ಣಯ್ಯ

ಕುಮಾರನ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ
ಆದಿಪರ್ವ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ ಆದಿಪರ್ವ

ಸಂಪಾದಕ
ಕೆ. ಆರ್. ಶೇಷಗಿರಿ

ಕನ್ನಡ ಅಭ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ
ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ
೧೯೭೧

ADIPARVA by Kumara Vyasa ; Edited by K.R. Seshagiri ;
Published by the Institute of Kannada Studies, Manasa
Gangotri, University of Mysore, Mysore-6
First Edition 1971 : pp. x + Lii + 264

All Rights Reserved

ಬೆಲೆ

ಸಾಧಾ/ಪ್ರತಿ : ರೂ. 7-50
ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ : ರೂ. 12-50

ಮಾರಾಟಗಾರರು

ಡೈರೆಕ್ಟರ್

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮಾನಸಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮೈಸೂರು-೬

ಮುದ್ರಕರು

ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್, ಮೈಸೂರು-೪

ಮುನ್ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ 1966ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಈ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ 'ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗ' ವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಯಿತು ಕ್ರಿ. ಶ. 1436 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾಡಲಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ವ್ರಾಚೀನ ಉಪಲಬ್ಧ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಾಗಿರುವ 'ಪುಷ್ಪದಂತಪುರಾಣ'ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು 1850 ರಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ 'ಪ್ರಭಾವತಿ ಪರಿಣಯ'ದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯವರೆಗೆ ಇಂದು 5000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 'ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗ' ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಒಂದು ಪಧಾನ ಅಂಗವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ, ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ, ಸ್ನಾತಕ ಮತ್ತು ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಅಕರ ಗ್ರಂಥಗಳ ತವರಾಗಿದೆ, ಪ್ರೇರಣೆಯ ಸ್ರೋತವಾಗಿದೆ.

ಮುದ್ರಣ ಸೌಲಭ್ಯ ಈಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಶತಮಾನಗಳಿಂದೀಚೆಗೆ, ಮಾನವ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ದೊರೆತಿರುವ ವರ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಓಲೆಗರಿ ಅಥವಾ ತಾಡಪತ್ರದ ಮೇಲೆ ಕಂರದಿಂದ ಕೊರೆದು, ಅನನ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಅಂದಿನ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ತಮಗೆ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿಸಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಆ ಕಾಲದ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹವ್ಯಾಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾರಣ ದಿಂದಾಗಿಯೇ, ಓಲೆಗರಿಯ ಒಂದು ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಪತಿಲಿಪೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಹಂಚುವುದನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದಕ್ಕೂ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಪತಿಲಿಪೀಕರಣ ಹಲವರಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಸಾಧನವಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸುಂದರ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸುವ ನಾಡಿಕೆಯೂ ಇತ್ತು. ಇವು ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಕಲಾಭಿರುಚಿಯ ಪರೀಕ್ಷಕವಾಗಿವೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ, ಭಾಷಾಚರಿತ್ರೆ ಇವುಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅರಿವಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಜಪ್ಪೇ ಜಿಲ್ಲೆ, ಕೊಲೆ ಅಥವಾ ಸಿಫಂಟುಗಳ ರಚನೆಗೆ, ಅವುಗಳ ಮೂಲ ಘಟಕಗಳಾದ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೈತಿಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪುನರ್ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಅನುಪಲಬ್ಧವಾಗಿವೆ. ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ, ಅನ್ಯಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಹಲವು ಕವಿಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತವೆ. 'ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿ' ಗಳಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಬಳಿ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆಲ್ಲ ಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ನಾಡಿನ ಹಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಲೆಗರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನೇಕ ಶತಮಾನಗಳವರೆಗೆ ತನ್ನ ವೈಭವವನ್ನು ಮೆರೆದಿತ್ತು. ಕಾವ್ಯ ಪಾರಾಯಣ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನದ ಅಂಗವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತ್ತು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೇಶಕಾಲ ಪರಿಸರಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ, ಜನತೆಯ ಅಜ್ಞಾನ ಅಶ್ರದ್ಧ ಮತ್ತು ಔದಾಸೀನ್ಯಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಅವು ಮೂಲೆಗುಂವಾಗುತ್ತ ಬಂದವು. ಕೀಟಿಗರಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗತೊಡಗಿದವು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಾರದೆ ನದಿಯಮಾಲೋ, ಲೆಂಕಿಯ ಮಾಲೋ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂರಾತ್ರಿಯುಂಟು ಬೆಳಕು ಕಂಡು ಪೂಜಾರ್ಹವಾಗಿ ಹಾಲುಂಡು ಮತ್ತೆ ಕತ್ತಲ ಕೋಣೆಯ ಮೂಲೆ ನಿರರಣೀಕಾದ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಒದಗಿ ಹಲವಾರು ಅಮೂಲ್ಯ ಪ್ರತಿಗಳು ಹುಡುಗನಾಗಿ ಮೋಗಿವೆ. ಇಂಥ ಮೌಢ್ಯವನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಳೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ತೊಂದು ಇಲ್ಲವೆ ಎರವಲಾಗಿ ಪಡೆದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಸಂಕಾದಿಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗ ಹೊತ್ತಿದೆ.

ಅನುಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಹೊರತರಲು, ಉಪಲಬ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಷ್ಕಾರನೀಡಲು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಯ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯು ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದ ಎದೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕವಿಗಳ ಕೀರ್ತಿ ಹರಡಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಗಂಗೆಯನ್ನು ಮನೆಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ವಿವರಣೆಯ ಮತ್ತು ದಾಸರುಗಳು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಮಠಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸಾಹಿತ್ಯೋಪಾಸಕರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಎಂತೋ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುವತ್ತ ಅಭ್ಯಗಮನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹೊಣೆ. ಕೀಟಗಳ ಹಾವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹೋಗುವ ತಿಲಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಲ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುವುದು, ಕೀಟನಿರೋಧಕ ತೈಲ ಲೇಪನಮಾಡುವುದು, ವಾಯುಸಂಯುಕ್ತ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧೂಮನ ಉಪಚಾರ ನೀಡುವುದು (Fumigation Treatment), ತೀವ್ರ ತುರಿತವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಮೈಕ್ರೋಸಿಲಿಂಗ್ ಸ್ಪ್ರೇಯಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದು ಸ್ವತ್ತಿಗಳಿಗೆ

ಶ್ರಮಸಾಧ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಕಾರ್ಯ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ.

ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ ಶ್ರಮಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯ. ವಿದ್ವತ್ತು, ವೃತ್ತಿ, ಪ್ರತಿಭೆ ಮೇಳವಿಸಿರುವ ಸಮರ್ಥರು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳೂ ಕಾಲ ದೇಶ ಮತ್ತು ಪರಿಸರಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು, ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಉಂಟು. ಕಾಲ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅವು ಮೂಲದ ಅಂಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೇರಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಸಹಜವೇ. ಪ್ರತಿಭಾವಂತರೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಮತಿಗಳೂ ಕಾವ್ಯರಚನಾ ಸಮರ್ಥರೂ ಮೂಲವನ್ನು ಕೆಲವನೇಳೆ ಉತ್ತಮ ಪಡಿಸಿ, ಕೆಲವನೇಳೆ ಕೆಡಿಸಿ, ಅರ್ಥಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಹ ಪಾರಾಂತರಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮೂಲಧಾಟಿಗೆ ಭಂಗಬರದಂತೆ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕ್ಷೇಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಗಳು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು, (ಒಂದು ವೇಳೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಹಾಗಾಗದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಕ್ಷೇಪಕರು ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೂ, ತಮ್ಮ ಚಪಲವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದೂ ಸತ್ಯ!) ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಕೃತಿಯ ಗಾತ್ರದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನೆರವಾಗಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ಲಿಪಿಕಾರರು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ತಮಗೆ ಸರಿಯೋದಂತೆ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತಕಂಡಂತೆ ಶಬ್ದರೂಪಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಶಬ್ದವನ್ನು ರಂದು ಗಿಡಿಸಿ, ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಮೂಲಕ್ಕೆ ತಿದ್ದು ಪಡಿಗಳನ್ನು ತಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಒಂದೇ ಕೃತಿಯ ಹಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠವೈತ್ಯಾಸಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದೇ ಪ್ರತಿಗಳು ದೊರಕಿದ್ದು, ಅದೂ ಶ್ರುತಿತನಾಗಿರುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಪ್ರತಿಯ ಪಾರವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕನ ಪರೀಕ್ಷೆಯೇ ನಡೆದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳ್ಮೆ, ಶ್ರಮಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಇಲ್ಲದಾದರೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆ ಇಂದು ವಿಶಿಷ್ಟಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದಿದೆ.

‘ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗ’ ಹಲವಾರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ—ಪಾಠಗಳನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಪಾರಾಂತರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಪೀಠಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು, ಕವಿಗಳು ಕಾಲ, ದೇಶ, ಕೃತಿಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ಅಗತ್ಯವಾದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪಣಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯಾನುವಾದಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು

ಅರ್ಥಕೋಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ. ಪಾಚ್ಯ ಸಂಶೋಧನಾಲಯದ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದಾಗ ಹೊರತಂದಿರುವ 40 ಗ್ರಂಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಪಾಚ್ಯಮಾಲೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ 17 ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 9, ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವವು 6. ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆಕೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 25. ಬೆಳಕುಕಾಣಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ಸಂಸ್ಥೆ ಸತತವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗದ ಸಂಶೋಧನ ಸಹಾಯಕರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಈ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿತವಾಗಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗಿನವರೂ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕೆಲಸ ತ್ವರಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿದು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಕೈಗೆಟುಕದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸರ್ವರ ಸ್ವತ್ತಾಗಿರುವ ಉಲ್ಲೇಖವೂ ತೀರ ಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗ ಸಂಕಲಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವಲ್ಲಿಯೂ ನಮಗೆ ನೆರ್ರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಪರಂಪರೆಯನ್ನುಳ್ಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಸುವಂತಹ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ವಿವಿಧ ಪರಿಷ್ಕೇಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆಯಾ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದೂ ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದ ಆದಿಪರ್ವ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಚ್ಯಮಾಲೆಯ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದನ ವಿಭಾಗ ಉಪನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಸ್. ಸಣ್ಣಯ್ಯನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಆರ್. ಶೇಷಗಿರಿ ಅವರು ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಸಂಧಿ	ವಿಷಯ	ಪುಟ
	ಮುನ್ನಡಿ ಪೀಠಿಕೆ—ಕವಿ ಕಾಲ ಕೃತಿ ಪರಿಚಯ	V
೧	ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ, ಮಂಗಳಾಚರಣೆ	೩
೨	ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ವೈಶಂಪಾಯನುನಿಯು ಸೋಮವಂಶ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು	೬
೩	ಪಾಂಡು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ವಿದುರರು ಜನಿಸುವುದು, ಕರ್ಣನ ಉತ್ಪತ್ತಿ	೧೬
೪	ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರು ಹುಟ್ಟುವುದು	೨೪
೫	ಪಾಂಡುವಿನ ಮರಣ ; ಮುನಿಗಳು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಹೆಸರಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು	೪೪
೬	ಪಾಂಡವರು ಕೌರವರು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು	೫೩
೭	ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು, ದ್ರುಪದನು ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು	೬೬
೮	ಕಳಿಂಗ ನೀತಿ ; ಪಾಂಡವರು ಅರಗಿನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿ, ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದು	೮೬
೯	ಭೀಮನು ಹಿಡಿದುಬಿಡುವುದು, ಹಿಡಿದು ಬಿಡುವುದು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಘಟೋತ್ಕಚನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು	೧೧೨
೧೦	ಭೀಮನು ಬಕನನ್ನು ವಧಿಸುವುದು	೧೧೯
೧೧	ಅರ್ಜುನನು ಅಂಗಾರವನವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು, ಪಾಂಡವರು ನೇಷಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಚಾಲನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು	೧೩೦
೧೨	ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಪಾಂಚಾಲನಗರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು	೧೪೩
೧೩	ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಅಸೀನರಾಗಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯು ನೋಡುವುದು	೧೫೧

ಸಂಧಿ	ವಿಷಯ	ಪುಟ
೬೪	ಸಕಲ ಜೊರೆಗಳು ಧನುವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರದೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುವುದು	೧೬೯
೧೫	ಅರ್ಜುನನು ಧನುವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದು ; ದ್ರೌಪದಿಯು ಅವನಿಗೆ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು ; ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರನ್ನು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಗೆಲ್ಲುವುದು	೧೭೯
೧೬	ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯಲು ಪಾಂಚಾಲ ರಾಯನು ಹಿಂಜರಿದಾಗ, ವ್ಯಾಸನು ಆಗಮಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸುವುದು ; ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರೈವರಿಗೆ ರಮಣಿಯಾಗುವುದು	೧೯೩
೧೭	ಧಾಳಿಯೆಸಗಿದ ಶತ್ರುಬಲವನ್ನು ಗೆದ್ದು ವಿದುರನ ಸಂಧಾನದಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು	೨೦೧
೧೮	ದಾಯಾದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಪುರ ದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು ; ಸುಂದೋಪಸುಂದರ ಕಥೆ	೨೨೦
೧೯	ಅರ್ಜುನನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಸುಭದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತ ನಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದು	೨೩೦
೨೦	ಪಾಂಡವನನದ ದಹನ ಪರಿಶಿಷ್ಟ	೨೪೫ ೨೬೪

ಪೀಠಿಕೆ

ಕವಿ-ಕಾಲ

ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ತನ್ನ ಕಾಲವನ್ನು ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಅಂತೆಯೇ ಇತರ ಹಿಂದಿನ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ರನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈತನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಮುಂದಿನ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವನು.

“ ಸರಸವರ್ಣಕ ಕವಿಗಳೊಳು ಭಾ
ಸುರ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೊಬ್ಬನು
ಪರಿಕಿಸುವೊಡಾನೊಬ್ಬ ಮಗುಳೆಣಿಸುವರೆ ವರ್ಣಕಕೆ
ವರ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೊಬ್ಬನು
ಯೆರಡನೆಯಲಾನೊಬ್ಬ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಜರಡುಕವಿಗಳ ಲೆಕ್ಕಿಸುವನೆ ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿ ”

(ಯುದ್ಧಕಾಂಡ. ಸಂಧಿ ೫೫ ಪದ್ಯ ೬೭)

ಕುಮಾರವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗದೆ ಸು. ೧೫೦೦ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ತಿಮ್ಮಣ್ಣಕವಿಯು (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೨೦) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬಿಟ್ಟ ಉಳಿದ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವನು.

ಶಿವಕಥಾವೃತ್ತವನ್ನು ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿರುವ ರಾಮಚಂದ್ರಕವಿಯು (ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು. ೧೫೫೦)

“ ಈಶಕವಿಯುಧಟ್ಟೆಬಾಣ
ವ್ಯಾಸ ಮಲುಹಣ ಶುಕ್ರಕಾಳೀ
ದಾಸ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಪೌರಾತನ ಕವೀಶ್ವರರು
ಭಾಸುರನು ಸೂತನು ಕವೀಶ್ವರರಾ (?)
ಲೇಸೆನಿಸಿ ನೀವ್ ಸವಿದ ಶಬ್ದಮು
ದಾಸುಧೆಯೊಳೊಲಿದಿತ್ತಯಿರುವುದು ತನಗೆ ಕರುಣದಲಿ ”

(ಸಂಧಿ ೧ ಪದ್ಯ ೩೧)

ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುವನು.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೨೨ರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರರಾಮಕಥಾ ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ನರಸ ನೆಂಬ ಕವಿಯು

“ ಅಗಮಾಂಬುಧಿಯಮರಕೇಸರಿ
 ಮಾಘ ಬಾಣ ಮಯೂರ ಭಾರವಿ
 ನಾಗವರ್ಮನು ದಂಡಿ ಕಾಳಿಯ ಕರುಣಿ ರುದ್ರಭಟ
 ರಾಘವಾಂಕ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ವಿ
 ರಾಗಿ ಶುಕರೂಪನು ಧನಂಜಯ
 ಯೋಗಿ ನಿತ್ಯಾನಂದ ಸುಕವೀಂದ್ರರಿಗೆ ವಂದಿಸುವೆ ”

(ಸಂಧಿ ೧ ಪದ್ಯ ೧೮)

ಎಂದು ರಾಘವಾಂಕ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರನ್ನು ಬೊತೆಯಾಗಿ ವಂದಿಸಿರುವನು. ಸಿದ್ಧ
 ನಂಜೇಶ (ಕ್ರಿ. ಶ ಸು. ೧೬೫೦) ಕವಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವಾದ ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ
 ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಚಾಮರಸರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವನು. ಗುರುರಾಜ
 ಚಾರಿತ್ರ ಮತ್ತು ಚೋರಬಸವ ಬರಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ಕಥೆಯಂತೆ
 ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ-ಚಾಮರಸರು ಸಂಬಂಧಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಚಾಮರಸನ ತಂಗಿಯು ಕುಮಾರ
 ವ್ಯಾಸನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಚಾಮರಸನು ಪ್ರೌಢರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ
 ರಸಭರಿತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಓದಲು, ತನ್ನ ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವವು ಅಳಿಸಿಹೋಗುವುದೆಂಬ
 ಭಯದಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಚಾಮರಸನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಅದರ
 ಬೂದಿಯನ್ನು ಬೊಟ್ಟಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. “ ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ
 ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಳುವು ಸುಮಾರು ೧೪೩೦ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಇವನ ನಿಜವಾದ
 ಕಾಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.”¹

ಚಾಮರಸನು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವು

“ಸತ್ತವರ ಕತೆಯಲ್ಲ ಜನನದ

ಕುತ್ತದಲಿ ಬಲು ಕುದಿದು ಕರ್ಮದ

ಕುತ್ತರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವರ ಸೀಮೆಯ ಮಾತು ತಾನಲ್ಲ ”

ಎಂದಿರುವುದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದು ಎಂದು ನಂಬುವುದಾ
 ದರೆ, “ ಚಾಮರಸನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಚಾಮರಸನ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ (1) ಕುಮಾರ
 ಬಂಕನಾಥ (2) ಜಕ್ಕಣಾಯ (3) ಕಲ್ಲಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವ (4) ಶ್ರೀಗಿರೀಂದ್ರ
 (5) ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗದೇವ (6) ಮಗ್ಗಿಯ ಮಾಯದೇವ (7) ಗುರುಬಸವ
 (8) ಬತ್ತಲೇಶ್ವರ (9) ಚಂದ್ರಕವಿ ಈ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ವೀರಶೈವ ಗ್ರಂಥಕಾರರಾಗಲೀ

ಯಾರೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಚಾಮರಸನ ಸಮಕಾಲೀನನು ; ಮತ್ತು ಚಾಮರಸನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನು ”¹ ಎಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಚಾಮರಸನ “ ಸತ್ತನರ ಕಥೆಯಲ್ಲ . . ” ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಮಾಯಣ ಭಾರತಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿರಬಹುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕವಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೭೨೨), ಕೋನಯ್ಯ (ಸು. ೧೭೫೦), ಬೊಬ್ಬುರುಕಂಗೆ (ಸು. ೧೭೬೦) ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಲವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರು ೧೪೨೪ರಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿದ ಭಾಸ್ಕರನ ಮೇಲೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪ್ರಭಾವವಾಗಿರುವುದು ಖಚಿತವೆಂದಾದರೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ೧೫ನೆಯ ಶ.ದ ಉತ್ತರಾರ್ಧ ಇಲ್ಲವೆ ೧೬ನೆಯ ಶ.ದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದನೆಂಬುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಭಾಸ್ಕರ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮೂಲಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಂಥವಿರಬಹುದು ಸದ್ಯದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವು ೧೫ನೆಯ ಶ.ದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕನುಸರಿಸಿ ಸು. ೧೪೦೦ ಎಂದವನ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ೧೫ನೆಯ ಶ.ದ ಮೊದಲ ಭಾಗನೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಯಾಗಿಲ್ಲ ”² ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಲವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಕೆ. ವೆಂಕಟರಾಮಪ್ಪನವರೂ “ ಸು. ೧೪೦೦ರಲ್ಲಿದ್ದ ನೆಂದು ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.³

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಜಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಒಂದು ಬಹಿರನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ದೇವಪ್ರಯ್ಯನು ಶಕ ೧೪೫೫ರಲ್ಲಿ ಗಜಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಅಜ್ಜ (ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ) ವೀರನಾರಣಯ್ಯನು ಶಕ ೧೪೫೫ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೩೨ರಲ್ಲಿ ಗಜಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ಅಚ್ಯುತರಾಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜರೂ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಯಾರೂ ಸ್ಮರಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟು, ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೯ರಿಂದ ೧೫೨೯ರವರೆಗೆ ವಿಜಯನಗರವನ್ನಾಳಿದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ

1 ಶ್ರೀರಾಜಪುರೋಹಿತರು. ಜಯಕರ್ಣಾಟಕ (೧೨-೭) 2 ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರೆ, ಪು. ೨೪೪ ; ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೬೦ 3 ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಬೆಂಗಳೂರು 17-8-1969

ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭಾರತದ ಹತ್ತು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೨೨ರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಹೊಂದಿದನೆಂದು ಶ್ರೀರಾಜಪುರೋಹಿತರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.¹

ಆದರೆ ಶ್ರೀ ಜೋಶಿ ಶಂಕರಭಟ್ಟರು 'ಕೋಳಿವಾಡಗೌಡರ ಕುಲವೃತ್ತಾಂತ'² ದಲ್ಲಿ ವಂಶಾವಳಿಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೫೫-೧೪೫೫ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ತಂದೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮದೇವನು (ಲಕ್ಕರಸಯ್ಯ) ೧ನೆಯ ದೇವರಾಯ (೧೪೦೬-೧೪೨೨)ನಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದ ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ. ಸು ೧೨೫೦-೧೨೫೫ರಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂದು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ಸಮರ್ಥಿಸಿರುವರು.

“ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೯ರ ಶಾಸನ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ರಚಿಸಿದ ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೯-೧೫೨೯) ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಾನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ತಿಮ್ಮಣ್ಣಕವಿ ತನ್ನ ಶಾಂತಿಪರ್ವ ದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ ನಾರಣಪ್ಪನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೦೦ಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನವ ನೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ” ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು ಅನಂತರ “ನಾರಣಪ್ಪನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೫೦ರಿಂದ ೩೫ರೊಳಗೆ ಇದ್ದಿರಬೇಕು”³ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವರು. ಇದೇ ಕಾಲವನ್ನು ಶ್ರೀ ತ.ಸು. ಶಾಮರಾಯರು ಒಪ್ಪಿರುತ್ತಾರೆ.⁴

ಶ್ರೀ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮತ್ತೂ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಎಳೆದಿರುವವರು ಶ್ರೀ ಟಿ. ಎನ್. ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರು. “ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವರಾಜನು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹು ಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ರಾಜನಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದವನಲ್ಲ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಚಾಮರಸರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದ ರಾಜನು ಹಂಪಿಯ ದೇವರಾಜನಲ್ಲ....

¹ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲ ಮತಗಳ ನಿರ್ಣಯ ಕ.ಸಾ. ಪ (೧೯-೧) ಪುಟ ೨೫-೨೬

² ಜೀವನ (೪-೧) ಪುಟ ೪೯-೪೭ ³ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಪ್ರಶಸ್ತಿ-ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲ ವಿಚಾರ

⁴ ಅದಿಪರ್ವಸಂಗ್ರಹ ⁵ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ. ಪುಟ xxv ; 1922

ಶ್ರೀ. ಶ. ಗೌರವದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿವನೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.” ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವಾರು ಅಂಶಗಳಿಂದ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ದೇವೀರಪ್ಪನವರು ಲಕ್ಷ್ಮಣದಂಡೇಶನನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕಾಲವು ಸು ೧೪೫೦ ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಲಕ್ಷ್ಮಣದಂಡೇಶನ ಪ್ರಕಾರ ಗುಹ, ಗಣ, ವೀರಭದ್ರ ಮೂವರೂ ಶಿವಕುಮಾರರು; ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದು ಇಬ್ಬರೇ ಗುಹ, ಗಣಪ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಥಾನವೇ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋ ಅಲ್ಲವೋ ವೀರಶೈವನಂತು ಅಲ್ಲ. ಅಂದ ಮೇಲೆ ಚಾಮರಸನ ಬೀಗನೆಂತಾದಾನು ?.... . ಅಂತೂ ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಹದಿನೈದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿಯೋ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳಿರಬೇಕೆಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು ”¹ ಎಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನರಕವಿ ಬೇಂಪ್ರಿಯನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವನ್ನು, ಕೋಳಿವಾಡದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಾದ ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳ ಆಧಾರವ ಮೇಲೆ, ಶ್ರೀ. ಶ. ೧೪೮೨ರಿಂದ ೧೪೮೮ ಎಂಬುದಾಗಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದಾರೆ.²

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವು ಶ್ರೀ.ಶ. ೧೪೮೦ರಿಂದ ೧೫೨೦ರ ಗಡುವಿನಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪಂಚಮುಖಿಯವರು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ³. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಸಾರವೆಂದಿದೆ.

i). ಶ್ರೀ ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಮೇವುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೊರಕಿದ ಕವಿಯ ವಂಶಾವಳಿಯ ಕಾಗದಪತ್ರಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೂ, ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜ್ಯವು ಶಕ. ೧೦೬೮ರಲ್ಲಿದ್ದಿತೆಂದು ಒಪ್ಪರು.

ii) ವೀರನಾರಾಯಣನ ಪ್ರಸಾದಬಲದಿಂದ ಕವಿಯು ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಕಂಬ ಅಥವಾ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಂಬವಿದೆ. ಆ ಕಂಬದ ಬಳಿ ಕವಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿಹೊಂದಿ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದನು.

iii) ಕವಿಯ ಕೃತಿಗಳು ಎರಡು—ಮಹಾಭಾರತ, ಐರಾವತ. ಐರಾವತ ವನ್ನು ಈ ಕವಿಯು ಬರೆದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಕೆಲವರ ವಾಸವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1 ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ-ಕವಿಕಥೆಯ ಹರಿಕಥೆ

2 ಬಸವನಾಳರ ಸ್ಮಾರಕ ಸಂಪುಟ

3 ಅಭಿವಂದನೆ ಪುಟ. ೩೩೬-೩೫೦

iv) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಪ್ತಜನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ತಿಮ್ಮಣ್ಣನು, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬರೆದ ಹತ್ತು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ಎಂಟು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಆ ರಾಯನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿದ್ದಿರಬೇಕು.

v) ಚಾಮರಸ-ಕುಮಾರವ್ಯಾಸರ ಸಮಕಾಲೀನತ್ವವು ಭದ್ರವಾದ ತರ್ಕಸರಣಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ.

vi) ಶ್ರೀ ರಂ ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಸು. ೧೪೦೦ನೆಯ ಕಾಲವು ಸರಿಬೀಳದೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೮೦ರಿಂದ ೧೫೨೦ರಲ್ಲಿದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟಾಗಿದೆ.

vii) "...ಶ್ರುತಿಯನೊರೆವೆನು ಕೃಷ್ಣ ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ" ಎಂಬ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನೇ ಎಂಬ ಇತರ ವಿಮರ್ಶಕರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ, ಸಹಜಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ರೆವರೆಂಡ್ ಎಫ್. ಕಿಟಲ್ ಮತ್ತು ಇ. ಪಿ. ರೈಸರು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೧೯-೧೫೨೯ ರಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತವು ಉದ್ಭವಿಸಿತೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುವರು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವ "ವೈದಿಕ ಪುರಾಣಗಳು" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸದಾನಂದನಾಯಕರು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತದವರು ಒಬ್ಬನಲ್ಲ ಮೂವರು ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಕಾಲದ ಜಟಿಲತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

"ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕವಾದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ಅವುಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲವು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೋವಿಂದಪೈಯವರು ಸಾಧಿಸಿದಂತೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೪೨ಕ್ಕೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯದ ಈ ತೊಡಕಿನಿಂದ ಹೊರಬೀಳ ಬೇಕಾದರೆ ಭಾರತದ ಕರ್ತೃಗಳಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕವಿಗಳು ಮೂವರಿಂದ ರೆಂದು ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ, ಆದಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೋಗೀಂದ್ರನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೨೪೨ ; ಚಾಮರಸನ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲ ಸು. ೧೪೫೦ ; ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೮೬-೧೫೧೫..... ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು (ಮೂರನೆಯವನು) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾದಂತಾಗುವದು."¹

ಹೀಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾಲ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಹೊರಬಂದಿದ್ದರೂ ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ತಿನ್ನುಣ್ಣ ಕವಿಯು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವನಿಂದ ಆಜ್ಞಾಪ್ತನಾಗಿ ಬರೆದ ಪರ್ವಗಳ ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಎರಡು ಕಾಲಮಾನಗಳವರೆಗೆ ಬಂಜರಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನಾ ದರೂ ಆ ರಾಯನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದನೇ ?

“ ತಿಳಿಯ ಹೇಳು ? ಕೃಷ್ಣಕಥೆಯನು
ಇಳಿಯ ಜಾಣನು ಪಂಚಮತ್ತಿಯೆ
ನೆಲೆಗೆ ಪಂಚಮತ್ತಿಯನೊರೆ ಸುಖಯು ಪಂಚಮತ್ತಿ
ಇಳಿಯ ಜನನ ಪಾಪರಾಶಿಯು
ತೊಳಪ ಜಲವದು ಪ್ರೀತಿದಾಸನು
ಬಳಗನುಯಕ ಭಾರತಾತ್ಮಿ ಪಂಚಮತ್ತಿಯೆ”

ಎಂಬೀ ಪದ್ಯ ನಾವು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆ.ಪಿ. ೨೦೮ (೨) ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಉಳಿದ ಯಾವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತಿಯು ಕಾಲವು ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ¹; ಕೆ.ಪಿ. ೨ (೨) ಹತ್ತಪ್ರತಿಯು (೨) ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವುದಾದರೂ, (೨) ಪ್ರತಿಯ ಕಾಲವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಎರಡು ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಕೆ.ಪಿ. ೨೦ (೧) ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆ ಹೋಲುವುದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲಿನ ಅಥವಾ ಅನಂತರ ಪ್ರತಿಯಾಗಿರಬೇಕು ನಮಗೆ ಹತ್ತಪ್ರತಿ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತವೆಂದರೆ ಕೆ.ಪಿ. ೨೦೦ (೨). ಈ ಪ್ರತಿಯು ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೫೫. ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಉದ್ಧರಿಸಿರುವ ಪದ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಮೇಲೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದು, ಕವಿಯು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಕಾರವನ್ನು “ ಪಂಚಮತ್ತಿಯನೊರೆನು ಕೃಷ್ಣ ಮಂಚಮತ್ತಿ ” ಎಂದು ಬಹುಲಾಯಿಸಿರಬೇಕು

ಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಎಳೆ ೧೦ನೆಯ ಸ್ತಂಭದಲ್ಲೇ, ಕವಿಗೆ ಮಹತ್ವವು ಅಧಿಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೆ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ರಚಿಸಿದುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಹತ್ತಪ್ರತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೫೦ ರಿಂದ ೧೫೫೫ ರೊಳಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೦ ರಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೫೫೦ ರಿಂದ ೧೫೫೫ ರೊಳಗಿರುತ್ತದೆ.

¹ ವೈದಿಕ ಪುರಾಣಗಳು ಪುಟ (49-51) ² ವಿಜಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಮಾರ್ಗಶಿರ ಶು
೬ವರಿಗೆ ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಪೂರ್ಣವೆಂಬ ಮಾರ್ಗ, ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಥಾಸಾರ

ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಗಳು ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಕ್ಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು. ವೈಶಂಪಾಯನ ಮುನಿಯು ಜನಮೇಜಯಗೆ ಸರ್ಪಯಾಗದ ಪಾಪಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಆ ಕಥೆಯನ್ನೇ, ಸೂತಮುನಿಯಾದ ರೋಮಹರ್ಷಿ ಇನ್ನು ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಅದೇ ಭಾರತದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬರೆದಿರುವನು.

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರಾಗಿ ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ಭೃಗು, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು, ಅಂಗಿರಸ, ಮರೀಚಿ, ದಕ್ಷ, ನಾರದರೆಂಬವರು ಜನಿಸಿದರು. ಅತ್ರಿಗೆ ಚಂದ್ರನು ಹುಟ್ಟಲು ಚಂದ್ರವಂಶವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬುಧ, ಪುರೂರವ, ಆಯುಃ ಕುಮಾರ, ನಹುಷ, ಭರತ, ಸುಹೋತ್ರ, ಹಸ್ತಿರಾಜರುಗಳು ಜನಿಸಿದರು. ಆ ಚಂದ್ರ ವಂಶ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತೀಕ, ಅವನ ಮಗ ಶಂತನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದನು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಾಪನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಗಂಗೆಯು ಅವನಿಗೆ ರಾಣಿಯಾಗಿ, ವಸಿಷ್ಠನ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ಅಷ್ಟವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಏಳು ಮಂದಿಯನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದು ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನದಿಗೆ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ಪನೆಂಬ ವಸುವು ಎರಡನೆಯ ಮಗುವಾಗಿ ಜನಿಸಲು ಅದೊಂದನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಂತನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದಾಗ, ಗಂಗೆಯು ತನ್ನ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಅವನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದಳು. ಆ ಮಗುವೇ ಮುಂದೆ ಭೀಷ ನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯಿತು.

ಚೇದಿದೇಶದ ಅರಸನಾದ ಉಪರಿಚರನ ಸೇನಾಪತಿ ವಸುಕವನ ಮರ್ಮವು ಸ್ವಲ್ಪ ಲಿಸಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನುಂಗಿದ ಮೀಸಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಗು, ಗಂಧಿಯು ಉದ್ಭವಿಸಿದಳು. ಅವಳ ದೇಹವು ದುರ್ಗಂಧಮಯವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಪರಾಶರಮುನಿಯು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಯೋಜನಗಂಧಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಅನುರಾಗ ದಿಂದ ಜನಿಸಿದವನೇ ವೇದವ್ಯಾಸ. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ನೆನೆಯುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಪರಾಶರನು ಯೋಜನಗಂಧಿಗೆ ಪುನಃ ಯೌವನವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ನಡೆದನು.

ಗಂಗೆಯು ಶಂಕನುವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಶಂಕನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾ ಯೋಜನ ಗಂಧಿಯನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾದನು. ಶಂಕನುವಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನೆಂಬ ಪುತ್ರನಿರುವಾಗ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ತಂದೆಯ ಉಭಯ ಸಂಕಟವನ್ನರಿತ ಭೀಷ್ಮನು ಆಜನ್ಮಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ತಂದೆಯ ಅಭೀಷ್ಟನನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ತಂದೆಯು ಸಂತಸದಿಂದ “ಮರಣವದು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಹೋಗು” ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತನು. ಯೋಜನಗಂಧಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದ, ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯರು ಉದಯಿಸಿದರು. ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ಕಾದಿ ಪತ್ತನು. ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಪಟ್ಟವಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಕಾಶಿರಾಜನ ಕುವರಿಯರಾದ ಅಂಬಿಕೆ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರನ್ನು ತಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಂಬಿಯಾದರೋ ಭೀಷ್ಮನನ್ನಲ್ಲದೆ ಉಳಿದವರನ್ನು ವರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಳು. ಅಂಬಿಯ ಪರಶುರಾಮನನ್ನು ಮೊರೆಹೋಗಲು, ಭೀಷ್ಮನು ಅವನನ್ನು ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಿದನು. ಕಂಬನಿಸುರಿಸುತ್ತಾ ಅಂಬಿಯು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ತೆಗಳಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದಳು.

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳು ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಗತಿಸಲು ಯೋಜನ ಗಂಧಿಯು ವೇದವ್ಯಾಸನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, “ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಂಶೋದ್ಧಾರಕನನ್ನು ಕರುಣಿಸು” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಮುನಿಯು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಅಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯಂಧನೂ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಡುಶರೀರಿಯೂ, ದಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿಬಲನೂ ಜನಿಸುವರೆಂದು ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುಗುರುಡ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು, ಸಾಂಡುಶರೀರಿ ಸಾಂಡುರಾಯನು, ಧರ್ಮನೀತಜ್ಞವಿದುರನು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ಸುತರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಲಹುತ್ತ, ಉಪನಯನಾದಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಸಿನಾದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಸುಬಲರಾಜನ ಪುತ್ರಿ ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ತಂದು ವಿವಾಹ ಜರುಗಿಸಿದನು.

ಕುಂತಿಭೋಜರಾಜನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರಸೇನನ ಮಗಳಾದ ಕುಂತಿಯು ಒಮ್ಮೆ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ, ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ತನಗಿಷ್ಟರಾದ ದಿವಿಜರಂದ ಪುತ್ರರೈವರ ಸಂತಾನ ಫಲದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರೊಡನೆ ಆಟವಾಡಲು ಬೊಂಬೆಯಾಟಕ್ಕೆ ಮಗುವನ್ನೇ ತರುವೆಂದು ಇನ್ನೂ ಹರೆಯದವಳಾದ ಕುಂತಿಯು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು, ಬಂದು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೊಡನೆಯೇ, ಅವನು ಗಗನದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಮಗುವೊಂದನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದನು. ಜನಾಪವಾದಕ್ಕೆ ಭೀತಿಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಆ ಮಗುವು ಸೂತನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಎಲೆಕು ಕಣ್ಣ, ರಂಧ್ರೆಯೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು

ಭೀಷ್ಮನು ಪಾಂಡುರಾಯನಿಗೆ ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಸಂಸ್ಥೆಯಾದ ಆ ಕುಂತಿಯನ್ನೂ ಮಾಪ್ರೇಕ್ಷರನನುಜಯಾದ ನಂದ್ರಿಯನ್ನೂ ತಂದು ಮನುಷ್ಯಮಾಡಿದನು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹಿರಿಯನಾದುದರಿಂದ ಅಂಥವನಾದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಮಾರಾಟವಾದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಗಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನವನಾದಿಗಳೊಡನೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಧರ್ಮಪತ್ರ, ನೀತಿನಿಷ್ಠೆಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದುದಿನ ಪಾಂಡುರಾಯನು ಬೀಟಿಯಿಂದಲೂ ಕಾಡಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಕಾಡಿನ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮುನಿವಂಶತಿಗಳೂ ಕೃಗವೇಕಾಧಾರಿಗಳಾಗಿ ರಮಿಸುತ್ತಿರಲು ಕಂಡ ಪಾಂಡುವು ಅವುಗಳ ಸೀರೆ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಸಾವಿನ ದನಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಮುನಿಯು " ನೀನು ನಿನ್ನ ಸತಿಯೊಡನೆ ರಮಿಸಿದಾಗ ಸಾವು ಬರಲಿ " ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು. ಶಾಪಗ್ರಸ್ತನಾದ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರದಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆ ಕುಂಟಿತು. ಅನಂತರ ತಪೋವನವನ್ನು ಸತಿಯೊಡನೆ ಸೇರಿದನು. ದುರ್ವಾಸರು ನೀಡಿದ್ದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಯ, ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನರು ಜನಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಉಳಿದಿದ್ದ ಒಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಲು, ಅನಂತರ ನಕುಲ, ಸಹದೇವರನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಭೀಮನು ಹುಟ್ಟಿದ ರಾತ್ರಿಯೇ ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಜನಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ದುಶ್ಯಾಸನ, ವಿಕರ್ಣ, ದುಷ್ಯಹ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮೂವರೂ ಪುತ್ರರು, ದುಷ್ಯಳೆಯೆಂಬ ಪುತ್ರಿಯೊಬ್ಬಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ವೇಶ್ಯಾಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಯುಯುತ್ಸು¹ ಎಂಬ ಮಗನು ಉದಿಸಿದನು.

ವಸಂತಮಾಸವು ಸಮಾಪಿಸಿತು. ಪಾಂಡುರಾಯನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕಾಗಿ ಮುನಿವಂಶತಿಗಳ ಶಾಪವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಮಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿ, ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಆ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ದ್ರುಪದ ಮಗನಾದ ದ್ರೋಣರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿತು. ಮುಂದೆ ಕುರುಪಾಂಡುಕುಮಾರರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿಷ್ಠಯದ ಭೃತ್ಯನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನಾಡಲು ಪಾಂಡು, ಕುರುಕುಮಾರರು ಬೆರಗಾಗಿ ಸೇರಿತಿದ್ದರು. ಭೀಮನು ಬಲಿಷ್ಠನಾದುದರಿಂದ ಅವನ ಹೊಡೆತಗಳನ್ನು ಕುರುಕುಮಾರರು ಎದುರಿಸಲಾರದೆ ಹೋದರು. ಒಂದು ವೆಟ್ಟಿತ್ತಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆ ದೂರದಂತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಭೀಮನೂ ತನಗಾದ ಕಾಲಿನ ಗಾಯಗಳನ್ನು ಕೋರಿಸಿ ಅತ್ತನು. ಭೀಷ್ಮ, ವಿಸುವರು

¹ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ

ಅನರೇಲ್ಲರಿಗೂ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಭೀಮನನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಮರುದಿನ ಪ್ರಮಾಣಕೋಟಿಯೆಂಬ ಒಂದು ಮಡುಪ್ರದೇಶದ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ಮರಕೋತಿಯ ಆಟ ವಾಡಲು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದರು. ಭೀಮನು ತನ್ನ ಸದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವ ಬದಲು ಮೆವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿದಾಗ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳು ಉದುರುವಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು, ಬೆನ್ನು ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ರಕ್ತವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲಿ ದೂರಿತ್ತರು. ಅವನು ಅನರೇಲ್ಲರನ್ನು ಪುನಃ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದನು. ಆ ಪ್ರಕರಣದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಮನ ಮೇಲೆ ಕೋಪವು ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಒಂದುದಿನ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಭೀಮನನ್ನು ಮೈಮರೆಸಿ, ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದು ಒಂದು ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಎಚ್ಚರಗೊಂಡವನೇ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ರೋಷದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಬಂದು ಅನರೇಲ್ಲರನ್ನು ಬಡಿದನು.

ಮತ್ತೊಂದುದಿನ ಅವರು ಭೀಮನು ಮಲಗಿರುವ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ವಿಷಸರ್ಪಗಳಿಂದ ಕೆಚ್ಚಿಸಿ ವಿಷಪೂರಿತ ಕಚ್ಚಾಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿದರೂ ಆತನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ದಿನೇ ದಿನೇ ದಾಯಾದಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂಬುದೇ ಭೀಷ್ಮನ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ಅನರೇಲ್ಲರ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಶರದ್ವಂತನ ಮಗನಾದ ಕೃಪಾಚಾರ್ಯನನ್ನು ಗುರುವನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು.

ಕೃಪಾಚಾರ್ಯನ ಶಂಕಿ ಕೃಪೆಯೆಂಬುವಳು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯನನ್ನು ವಿನಾಹವಾಗಿದ್ದಳು. ಅವರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಪುತ್ರನೇ ಅಶ್ವತ್ತಾಮ. ಒಮ್ಮೆ, ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಹೊಂದಿದ್ದ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಕಾಣಲು ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಗೆ ಹೋದನು. ಹಿಂದಿನ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮರೆತು ದ್ರೋಣನನ್ನು ಆತನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದನು. ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಂದಲೇ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ತೊಟ್ಟು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದನು.

ಕಾರವ ಪಾಂಡವರ ಮಕ್ಕಳು ನಗರದ ಹೊರಗಡೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ಮಗ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಹರಳುಗುರವು ಪಾಳುಬಾವಿಗೆ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಗದೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆಗ ದ್ರೋಣನು ಅಶ್ವತ್ತಾಮನು

ನಿಗೆ ಹ.ಳುಗುರವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿಮೊಡನೆ, ಅವನು ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದು ಬಿಟ್ಟನು ಬಾಲಕರು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ದ್ರೋಣನನ್ನೇ ಗುರುವಾಗಿ ಬಯಸಿದರು.

ಭೀಷ್ಮರು ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದ್ರೋಣರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾ ಪರಿಣತರನ್ನಾಗಿಸಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಮೂರು ಯೋಜನ ವಿಷ್ಣುವಾದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಗುರುದ್ರೋಣನಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಸಲು ನಗರದ ನಾನಾ ಮೂಲೆಗಳಿಂದ ಶಿಷ್ಯರು ಆಗಮಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನೂ ಒಬ್ಬ. ಅವನು ಮೊದಲು ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ, ಫಲಿಸದೆ ಹಸ್ತಿನಾ ವತಿಗೆ ಬಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಲ್ಲಿ ಗೆಳೆತನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕೌರವ, ಕರ್ಣರ ಜೀವ ಮನ ಗುರಿಗಳು ಒಂದೇ ಆದುವು.

ದ್ರೋಣನ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಗಿ, ಸಬಳ, ಕಠಾರಿ, ಗದೆ, ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಪರಿಣತರಾದರು. ಕರ್ಣಾರ್ಜುನರು ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಡೆದರು ಅರ್ಜುನನು ಗುರುವಿನ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದು ಅನೇಕ ಮಹಾಸ್ತ್ರಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕಲಿತನು

ಅನಂತರ ಗುರುವು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಶಿಷ್ಯರ ವಿದ್ಯಾ ಪ್ರದರ್ಶನವನ್ನು ನೋಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ಪ್ರದರ್ಶನದ ದಿನದಂದು ರಾಜಾಧಿರಾಜರೂ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತಿತರ ಜನರೂ ಆ ಗೊತ್ತಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಪ್ರದರ್ಶನವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಧರ್ಮಜನು ಗುರುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನೂ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳ ಸವಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿದನು. ನಕುಲ, ಸಹದೇವ, ವಿವಿಂಶತಿ ಮೊದಲಾದವರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ದುರ್ಯೋಧನನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಭೀಷ್ಮಾದ್ಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕಠಾರಿ, ಸುರಗಿ, ನೇಗಿಲು, ಹರಿಗೆ, ಗದೆ ಮೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಸಭಿಕರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದನು. ಭೀಮನು ಮೇಲೆದ್ದು ದುರ್ಯೋಧನನು ತೋರಿಸಿದ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮೀರುವಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ, ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ “ ಶಿವಶಿವಾ ಇಂತಹ ಮಂಗಳದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಇಂಗಳದ

ಮಳೆಯು ಸುರಿಯಿತಲ್ಲಾ ” ಎಂದು ಕಳವಳಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದನು ಅರ್ಜುನನು ಗುರುದ್ರೋಣಾದ್ಯರಿಗೆ ಬಿಲ್ವಿದ್ಯೆಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು. ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ತದನಂತರ ಅದನ್ನು ವಾರುಣಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿದನು ಅವನ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಜನರು ಮೆಚ್ಚಿದರು ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಕರ್ಣನು ಮೇಲಿದ್ದು ಅರ್ಜುನನು ತೋರಿಸಿದ ಕೌಶಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಸೇನಾಸಲು ಕೆಣಕಿದನು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಭೀಷ್ಮ, ಕೃಪ, ದ್ರೋಣರು ತಡೆದರು. ಕೃಪನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸಿದನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ತಾನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾನಯದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಬಿಟ್ಟ ಆ ಮಗುವೇ ಈ ಕರ್ಣನೆಂದು ಬಹುಗಂವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಮೂಡಿದದ್ದೂ, ವಿಷ್ಣು ಮಾಯೆಗೊಳಗಾಗಿ ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡಳು. ಕೃಪನ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೂಡಲೆ ಸುಯೋಧನನು ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಅಂಗಾಧಿಸತಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನವು ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಲು ಸಭಿಕರು ಉಭಯಪಕ್ಷದವ ನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮರುದಿನಸ ದ್ರೋಣನು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಗುರುಡಿಶಾಲೆಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು “ ನಿಮಗೆ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ಮುಗಿದಿದೆ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ ” ಎಂದು ನುಡಿದನು. ‘ ಇದಾವ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ’ ಎಂದು ಕೌರವರು ನಗುತ್ತಾ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಿ ಪಾಂಚಾಲದೇಶವನ್ನು ಮುತ್ತಿ ದ್ರುಪದನಾನುಜರಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾದರು ಅನಂತರ ಪಾಂಡವರು ಹೋಗಿ ದ್ರುಪದನನ್ನು ಎಡೆ ಮುರಿದು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ಗುಂಪಿನ ಪಾದದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ಅರ್ಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ನೆನಪುಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಅವಮಾನಿತನಾದ ದ್ರುಪದನು ಸಿಟ್ಟಿನವನು ಸೇರದೆ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯಾ ವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಬಿಲ್ಲುಂಬುಧಾರಿಯಾದ ತರುಣನೊಬ್ಬನನ್ನು, ಚಲುವೆಯಾದವಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಪಡೆದನು “ ದ್ರೋಣನ ಪಥೆಗೊಬ್ಬ, ಪಾರ್ಥನ ವಿವಾಹಕ್ಕೊಬ್ಬಳು ” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಲಹುತ್ತಾ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ, ದ್ರಿಪದಿಯರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿಸಿದನು

ಕೌರವನು ದಾಯಿರ ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡನು. ಶಕುನಿ, ಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದನು ಕರ್ಣನು

ತನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ಧೈರ್ಯನೀಡಿದನು; ಆದರೆ ಶಕುನಿಯು ಪಾಂಡವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಒಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ “ ಪಾಂಡವರು ಸುಹೃದ್‌ಗಳು, ವಿರಾಟರಾಜರು ಅವರನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರೆವು. ಕುರುಕೋಪಾಯವೇ ಉಪಯುಕ್ತವಾದದ್ದು. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಮೊಳಕೆಯೊಳ್ಳಿಯೇ ಚಿವುಟಿಹಾಕಬೇಕು, ಪಾಂಡವರೂ ಹೌದು, ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದು; ಅದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಲಾಕ್ಷಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸುಡುವುದೇ ರಾಜಕಾರ್ಯ ” ಎಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದನು. ಕುರು ನ ಮಾರು ಕುಕಾರವರಾಯನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿರುವ. ಅನಂತರ ತನ್ನ ಕಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಮನದಳಲವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡನು. ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡೂ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರಿಂದ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಡಬೇಕೆಂಬ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಗನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದನು. ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ ಪ್ರಣವೇ ಪುರೋಚನನಿಂದ ವಾಣಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಬಾಗಿಲಿನ ಅರಗಿನರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ “ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಖಾಸಿಗಳು ಪಾಪ ಕರ್ಮಿಗಳು, ದುರ್ನೀತಿಕಾರರು. ನೀವುಗಳು ಅವರೊಡನೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೆ ನಡೆಸಲಾರಿರಿ. ತಬ್ಬಲಿ ಕಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಮರುಗುವೆನಾದುದರಿಂದ ನೀವು ವಾರಣಾಂತದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿರಿ ” ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು ಧರ್ಮಜಾನಿಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚಾರಣ್ಯಕೆಯಿಂದ ಬೇಕೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದರು. ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು, ತಾಯಿಯೊಡನೆ ವಾಣಾಂತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಇಷ್ಟತೊಂಬತ್ತು ವರುಷವಾಗಿತ್ತು.

ಪಾಂಡವರು ವಾರಣಾಂತಿಗೆ ಆಗಮಿಸುವರೆಂಬ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪುರಜನರು, ಅನಂದದಿಂದ ಎದ್ದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುರೋಚನನೂ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತು ಲಾಕ್ಷಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡು ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ದಹಿಸಲು ಸೂಕ್ತಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ವಿವರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಖನಕನು ಲಾಕ್ಷಾಗ್ರಹದೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಪುರೋಚನನು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಪಾಂಡವರು ಗೃಹಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯುಟ್ಟು ಗುಪ್ತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪಾರಾದರು. ಲಾಕ್ಷಾಗ್ರಹವು ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬೆಂದು ಬೂದಿಯಾಯಿತು. ಪುರಜನರು, ಭೀಷ್ಮವಿದುರರುಗಳು ಬಹು ವ್ಯಥೆಗೊಂಡರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ಹುಸಿಯಾದವನ್ನು ಹೊರಸೂಸಿ ಪಾಂಡವರ ಸಂಸ್ಥಾವರವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಪಾಂಡವರು ಗುಪ್ತಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಮಹಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಭೀಮನು ಸಹೋದರರನ್ನು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಹಲವು ಯೋಜನಪರ್ಯಂತ ನಡೆದು ಒಂದು ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿದನು. ನಿದ್ರಿಸದೆ ಭೀಮನು ಸದಾ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿದ್ದನು.

ಹಿಡಿಂಬನೆಂಬ ರಕ್ತಸನು ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಾನವರಾಗುವನೆದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ಸಹೋದರಿ ಹಿಡಿಂಬೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಕಳುಹಿದನು. ಅವಳು ಭೀಮನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮರೆತು, ಕಾಮ ಪರವಶಳಾಗಿ ಸುಂದರಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ, ಅವನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಳು. ತಂಗಿಯು ತಡ ಮಾಡಿದಳೇಕೆಂದು ತಿಳಿಯದ ಹಿಡಿಂಬನು ರೋಷಗೊಂಡು ಬಂದು ಭೀಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಭೀಮನು ಅವನ ತುರುಬನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಬಲವಾದ ಗುದ್ದನ್ನಿತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದನು. ಪರಸ್ಪರ ಅವರು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಭೀಮನು ಅವನನ್ನು ಮರಸಹಿತ ಹಿಡಿದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡಹಿ, ಗುದ್ದಿ ತುಳಿದು ಕೊಂದನು. ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಕುಂತಿ ಭರ್ಮನಂದನಾದಿಗಳು ಭೀಮನ ಸಾಹಸವನು ಮೆಚ್ಚಿದರೂ ಏನಾದರು ದೆಚ್ಚುಕಡಮೆಯಾಗಿದ್ದರೇನು ಗತಿಯೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಕುಂತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿಳು. ಕುಂತಿಯು ಅವಳ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲು ಭೀಮನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದಳು. ಭೀಮನು ಒಪ್ಪದಿರುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿಯು ಬಂದು ಭವಿಷ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಒಳಿತೆಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಭೀಮಹಿಡಿಂಬೆಯರಿಗೆ ಘಟೋತ್ಕಚನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಲು, ಅವನನ್ನೇ ಹೈದಿಂಬರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ನಡೆದರು. ಮುಂದೆ ಏಕಚಕ್ರ ನಗರಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷುವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಬೀಗರಲು ಒಪ್ಪಿ, ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಅಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕುಂತಿಯು ಕೇಳಿ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪುರದ ಹೊರಗಡೆ ಬಕನೆಂಬ ರಕ್ತಸ ನಿರುವನೆಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಎರಡು ಕೋಣಗಳನ್ನೂ ಹಸ್ತೆರಡು ಬಿಂಡುಗ ದೃಷ್ಟಾನ್ವವನ್ನೂ ಆಹಾರವಾಗಿ ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪುರದ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಏನಿಸಿ, ಮಾರನೆಯ ದಿನ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಸರದಿಯಾದುದರಿಂದ ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಸಂತತಿ ನಿಂತುಹೋಗುವುದಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಕುಂತಿಯು ಆತನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ, ಆತನ ಮಗನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗ ಭೀಮನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳು. ಬಕನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ ಭೀಮನು ಆತನನ್ನು ಕೊಂದನು. ಪುರಜನರು ಅನಂದಗೊಂಡರು.

ಪಾಂಚಾಲ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿವಾಹವೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನಿಂದ ತಿಳಿದ ಧರ್ಮಜನು ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರು ತಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟನು. ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉರಿಗೊಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ತನ್ನ ಅಂಗನೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಲವಿಪಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಗಾರವರ್ಮನು ತನಗಾದ ಅಡ್ಡಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಮುಂದಿದ್ದ ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆ ಬಾಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ಪಾರ್ಥನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನೇ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಿಡಲು, ಅದು ಅಂಗಾರವರ್ಮನ ರಥವನ್ನು ಸುತ್ತುಗಟ್ಟಿ ಸುಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅಂಗಾರವರ್ಮನ ಕಾಂತೆಯರು ಧರ್ಮಜನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪತಿಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಧರ್ಮಜನ ಸನ್ನೆಯನ್ನರಿತ ಅರ್ಜುನನು ಉರಿಯನ್ನು ನಂದಿಸಿದನು. ಅಂಗಾರವರ್ಮನು ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಕ್ಷಮೆಯಾಚಿಸಿ, ನಾಲ್ಕೈದು ಯೋಜನದಲ್ಲಿರುವ ಧಾಮ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ದರೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. ಪಾಂಡವರು ಧಾಮ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಮಗೆ ಪೌರೋಹಿತೃವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಗೆ ಹೊರಟರು. ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿವಾಹಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಲು ಪಾಂಚಾಲನಗರದ ಪುರದ ಹೊರಗಡೆ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಬಿಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಬಂದು ನೆಲಸುತ್ತಿದ್ದರು; ಆದರೆ ಪಾಂಡವರು ಒಬ್ಬ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದರು. ಪಟ್ಟಣವು ಕಳಸಕನ್ನಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತ ವಾಗಿದ್ದಿತು. ಕುಂಕುಮ ಸಾದು ಮತ್ತಿತರ ವಿವಿಧ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ನೆಲಗಟ್ಟುಗಳು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸುಗಂಧಪರಿಮಳವು ಪ್ರಸೂಪ್ತಿದ್ದಿತು. ನರ್ತಕಿಯರು, ಗಾಯಕಿಯರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ಕೌತುಕಿಗಳು ವಿವಾಹ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ವಯಂವರದ ದಿನ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳದ ದನಿ ಮೊಳಗಿತು. ರಾಜಾಧಿರಾಜರು ಇಷ್ಟಜೀವಿತಗಳಲ್ಲಿ ಹರಕೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದ ತಮ್ಮ ತನ್ನನ್ನೇ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕಂಡು ಅಸೂಯೆ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೌರವರೂ ಯಾದವರೂ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದರು.

ಪಾಂಚಾಲನು ತನ್ನ ಮಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆದು “ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಸರ್ವಾಲಂಕೃತಳಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡಿ ರಾಜರನ್ನು ತೋರಿಸು; ಅವಳು ತನಗಿಷ್ಟ ಬಂದವರನ್ನು ವರಿಸಲಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಧನುಸ್ಸನ್ನು, ಭೇದಿಸಬೇಕಾದ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬೇಗನೆ ತಂದಿಲ್ಲಿರಿಸು” ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿಮೊಡನೆಯೇ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪರಮಳ ದ್ರವ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಮಂಗಳಾರಶಿಯ ನೆತ್ತಿ ಸಮಿಯರು ಕರೆತಂದರು. ಪುರೋಹಿತರು ಜಂಭಿರಫಲವನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅನಂತರ ದ್ರೌಪದಿಯು ವಿವಾಹಮಂಟಪವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನು ತಂಗಿಯ ಸಮಾಪ ದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನ, ದುರ್ಯಾಸನ, ದುರ್ಮದ, ಉತ್ತರ

ಕುಮಾರ, ಕೀಚಕ, ಭಾನುದತ್ತ, ಜರಾಸಂಧ, ಶಿಶುಪಾಲ, ಕರ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾದ ವರನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುಭಾವನೆಯು ಮೂಡಿತು. ಕೊನೆಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಯಾರನ್ನೂ ಆರಿಸದಿರಲು, ದ್ರೌಪದನು “ಪಾಂಡವರು ಜೀವಿಸಿರುವರೆಂಬ ಜೋಯಿಸರ ನುಡಿಗಳು ಹುಸಿಯಾದುವೆ?” ಎಂದು ಕಳವಳಿಸಿದನು.

ಆನಂತರ ದ್ರೌಪದನು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಮಹಾಧನವನ್ನು ಪಂಚಬಾಣಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ “ ಈ ಮಹಾಧನವಿಗೆ ತಿರುವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಪಂಚಬಾಣಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವನ್ನು ಯಾವನು ಭೇದಿಸುವನೋ ಅವನೇ ದ್ರೌಪದಿಯ ರಮಣನಾಗುವನು ” ಎಂದು ಸಾರಿಸಿದನು. ಜರಾಸಂಧ, ಶಲ್ಯ, ಕರ್ಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಿಲ್ಲನ್ನೇತ್ತಿ ನೇಣನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದನ್ನು ಕಂಡ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು ತೆಪ್ಪಗಾದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕುಕಿತನಾದ ಬಲರಾಮನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಮೇಲೆದ್ದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು “ ಅಣ್ಣಾ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ನಿನಗೆ ಮೈದುನರಲ್ಲವೆ ? ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು ಸೋದರಿಯರು ತಾನೆ ? ” ಎಂದು ನುಡಿಯಲು, ಬಲರಾಮನು ಕೇಳಿ ಬೆಕ್ಕುಸಬೆರಗಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಇರುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯಪಟ್ಟನು.

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾರೂ ಧನವನ್ನು ಭೇದಿಸದಿದ್ದುದರಿಂದ, ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು “ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ವೀರರಿದ್ದರೆ ಧನವನ್ನು ಭೇದಿಸಲಿ ” ಎಂದು ಸಾರಿದನು. ಕಡೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗುಂಪಿನಿಂದೊಬ್ಬ ಎದ್ದು ಮುಂಬರಲು ನೋಡಿದವರನ್ನೆಕರು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು “ ನಿನ್ನೆಲ್ಲರ ಆರ್ತವಾದದಿಂದ ಧನವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯವೇನಲ್ಲ ” ಎಂದನು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಖೆ ನಿವಹವು “ ನೀನೀಗ ಹಾರುವನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿವೆಯಲ್ಲಾ ” ಎಂದು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿದರು. ದ್ರೌಪದಿಯು ನಾಚಿ ಉಂಗುಟದಿಂದ ನೆಲವನ್ನೊಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಳು. “ ಈಗ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರುವವನೇ ಅರ್ಜುನ ” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಬಲರಾಮನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಮೂಕನಾದನು.

ಅರ್ಜುನನು ಧನುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪರಿಗೆ ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ನಮಿಸಿ, ಯಾದವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ದೇವಾದಿದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಮಹಾಧನವನ್ನು ಹಿಡಿದತ್ತಿ, ತಿರುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಗೇಗೆ ತೊಡಿಸಿ, ಪಂಚಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ, ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೇದಿಸಿದನು. ದ್ವಿಜ ಸಮೂಹದ ಆನಂದವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆ ? ರಾಜವುತ್ರರು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಬೆರಗಾದರು. ದ್ರೌಪದನಾಚ್ಛೇಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸತ್ವಸಾವಿರ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿವೆ ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವು ಅಂಗರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಲಜ್ಜಾಭರಿತಳಾಗಿ ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡು, ಬೆವರುಡುತ್ತ ಪರಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪುಷ್ಪಹಾರವನ್ನು

ಅರ್ಜುನನ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿದಳು. ಜಯಜಯನಿನಾದವು ದಿಗಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೊಳಗಿತು.

ಕಾರವನಿಗೆ ನಡೆದುದೆಲ್ಲವೂ ಕಹಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಇತರ ರಾಜರೊಡಗೂಡಿ ದ್ರುಪದನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೋರಾಡಿ ಸರಾಭನಗೊಂಡು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ಅರ್ಜುನನು ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಅಕೆಯನ್ನು ಹೊರಗಡೆಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕುಂತಿಯ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಿಸಿ “ಅಮ್ಮಾ, ಧರಣಿಪತಿಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನವೊಂದನ್ನು ತಂದಿರುವೆ ” ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ತಾಯಿಯು ಸಂತಸಗೊಂಡು “ ಒಳ್ಳೆಯದು, ನೀವೈವರು ಅದನ್ನು ಭೋಗಿಸಿರಿ ” ಎಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರೈವರಿಗೆ ಸತ್ತಿಯಾದಳು. ಅರ್ಜುನನು ದ್ರುಪದನಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಧರ್ಮಜಾನಾಜರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದನು.

ವಿವಾಹಮಂಟಪದಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಕೊಂಡವನಾರೊಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಕಾಶ್ಯಪಮುನಿಯೊಂದಿಗೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನು ಮರೆಯೊಡ್ಡಿದ್ದು, ಪಾಂಡವರ ವಿಸ್ಮಯಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ತಂದೆಗೆ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ನಲ್ಲವೆಂದೂ ಆತನು ಅರ್ಜುನನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ದ್ರುಪದನ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಮೇರೆ ಇಲ್ಲವಾಯಿತು.

ಪುನಃ ಪಾಂಚಾಲನಗರವು ತಳಿರುತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಯಿತು. ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ದ್ರುಪದನು ಕುಂಬಾರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಂಡು ಗೌರವಿಸಿ, ರಾಜಾಲಯಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಕೊಂಡನು. ದ್ರುಪದನು ಪಾಂಡವರ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಮಗಳನ್ನು ಪಾಂಡವರೈವರಿಗೆ ಧಾರೆಯಿರಿಯಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದಾಗ ವೇದವ್ಯಾಸನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾದ ಮುನಿಮೌಢ್ಯವು ಅವನ ಸತ್ತಿ ನಾರಾಯಣಿಯರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು: “ಕುಷ್ಠರೋಗದಲ್ಲಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮುನಿಯ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ಭುಜಿಸಿದ ಶೇಷಾನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತ ಬೆರಳೊಂದು ಬಿದ್ದಿರಲು, ಅಸಹ್ಯ ಪಡದೆ ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ತಿಂದುಬಿಟ್ಟಳು. ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಮುನಿಯು, ಅವಳ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ದಿವ್ಯರೂಪಿನಲ್ಲಿ ರವಿಸಿ ದಣಿದನು. ಕೊನೆಗೆ ಮುನಿಯು ಅವಳು ಕ್ಷೇತ್ರಿಯಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಂತೆ ಶಪಿಸಿದನು. ಅವಳು ಈಶ್ವರನನ್ನು ‘ಹರ ಪತಂದೇಹಿ’ ಎಂದು ಐದುಸಾರಿ ಬೇಡಲು ಐವರುಪತಿಗಳಾಗುವರೆಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳೇ ಈಗ ದ್ರೌಪದಿಯಾಗಿರುವಳು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುರಪತಿಯು ಶಂಕರನ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಕೈಲಾಸದ ಒಂದು ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಯುಗಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಅವನಂತಹ ಇನ್ನು ಸಾಲ್ವರು ಇಂದ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಮರ್ತ್ಯರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರೇ ಈಗ ಪಾಂಡವರಾಗಿರುವರು.”

ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನಾ ಲಿಸಿದ ದ್ರುವದನು ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಮುನಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೇ ವಿವಾಹವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದನು.

ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿವಾಹವಾದ ಮೇಲೆ ಪಾಂಡವರು ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಕೌರವರು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡರು. ರಾಜರನೇಕರು ಪಾಂಡವರ ಮಹತ್ವವನ್ನರಿತು ಧಾವಿಸಿಬಂದರು.

ಕುಂತಿಯು ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ತಾವು ಪಟ್ಟಪಾಡನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಕೃಷ್ಣನು ಅತ್ತೆ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ “ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪರು ” ಎಂಬ ವಚನವನ್ನಿತ್ತನು. ಕುಂತಿದ್ವೃಪದರ ಅನಂದಕ್ಕೆ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲವಾಯಿತು.

ಕೌರವನ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಪಾಂಚಾಲನಗರದಲ್ಲಾದ ವಿಶೇಷ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೌರವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕರ್ಣ, ವಿದುರಾದಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು. ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆತರಲು ವಿದುರನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಿದುರನು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಾಂಚಾಲನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಂಡು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ, ತಂದಿದ್ದ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ದ್ರುವದನೂ ಕೃಷ್ಣನೂ ಪಾಂಡವರೂ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಗಾಂಗೇಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಿತ್ತು, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಗಾಂಧಾರಿ ಗೌತಮಾದಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಬಂದವರಿಗೆಲ್ಲ ಸತ್ಕಾರಗಳು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಸಾಗಿತು. ಆಗ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಮೂವತ್ತಾರು ವರುಷಗಳು ತುಂಬಿದುವು.

ಒಂದೊಂದಿನ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಧರ್ಮಜಾದಿಗಳನ್ನೂ ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಕೃಪ, ಕರ್ಣ, ಶಕುನಿಯರನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ, ಧರ್ಮಜನಿಗೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥವನ್ನು, ಸುಯೋಧನನಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದ್ದ ಇಂದ್ರನಗರಿಗೆ ಪಾಂಡವರು ತೆರಳಿದರು. ಅವರೊಡನಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಮುಂಬರಬಹುದಾದ ಮತ್ತರದ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದನು.

ಧರ್ಮರಾಜನು ಸತ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಧರ್ಮವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದುದಿನ ನಾರದಮುನಿಯು ಪಾಂಡವರ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಮಿಸಿ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಲ್ಲಿ ವರಸಬಾರದಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕೆಂದು ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದ ಉಪಸುಂದರೆಂಟು ಬಲಿಷ್ಠ ರಕ್ತಸರಿಬ್ಬರ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಆ ರಾಕ್ಷಸರು

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಒಟ್ಟುಗೂಡಿರುವಾಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆಯೆಂಬ ಸುಂದರಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮುಂದೆ ನಲಿದಾಡಲು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವಳನ್ನು ಬಯಸಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡಿ ಮೃತರಾದರು. ನಾರದನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಂತೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು; ಆ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಂಚದ ಮೇಲಿರುವುದನ್ನು ಉಳಿದವರಾರಾದರು ಕಂಡರೆ ಸ್ತ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಿ ಒಂದು ವರುಷ ಭೂಯಾತ್ಮಿಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ” ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಗಗನದತ್ತ ತೆರಳಿದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಕಳ್ಳರ ಹಾವಳಿಗೊಳಗಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಕ್ರಂದನವನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಅರ್ಜುನನು ಬಿಲ್ಲುಬುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಧರ್ಮಜನ ಸಜ್ಜೆಯನ್ನು ಅಸಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅಣ್ಣನೊಡನೆ ಮಂಚದ ಮೇಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು. ವಿಧಿಚಿತ್ತವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಬಂದು, ಕಳ್ಳರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದರು.

ನಾರದನು ವಿಧಿಸಿದ್ದ ನಿಯಮದಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಒಂದು ವರುಷ ಪರ್ಯಂತ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಒಮ್ಮೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಉರಗರಾಜಕುಮಾರಿ ಉಲೂಪಿಯು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ಪಾತಾಳವಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಅರ್ಜುನನು ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಇರಾವತನೆಂಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವಳಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಧರ್ಮ ಮರಳಿದುದು ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಧನುಷ್ಯಾಟಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಅನಂತರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರಲು ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಚಿತ್ರಾಂಗದೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಬಭ್ರುವಾಹನನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಪುರದ ಹೊರಗಡೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ವೇಷದ ಅರ್ಜುನನು ಮರದ ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು “ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಉಚಿತವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಮರುಳುಗೊಳಿಸು ” ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು. ಬಲರಾಮನು ವೇಷಧಾರಿ ಅರ್ಜುನನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಬೆರಗಾಗಿ, ಅವನ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಾಗಿ ತಂಗಿಯಾದ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಮೇಲು ನೋಟಕ್ಕೆ ಅಣ್ಣನ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಸುಭದ್ರೆಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮೇಲೆ ಮೋಹವಾರಿಸಿ, ಚಿತ್ತವು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸತೊಡಗಿತು. ಹಲವಾರು

ದಿನಗಳು ಕಳೆದವೇಲೆ, ಒಂದುದಿನ ವಸುಬೇವ, ದೇವಕಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಉಗ್ರಸೇನರಾಜ ರೆಲ್ಲರು ಸೇರಿ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ವೇಷಧಾರಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿನಾಹವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿ, ನವದಂಪತಿಗಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತಂಗಿಯು ಕಾಣದಿರಲು, ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಚಾರರು ನಿವೇದಿಸಿದರು. ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕದ್ದು ಹೋದವನು ಪಾರ್ಥನೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣನ ಕುತಂತ್ರವೆಂದು ಬಲರಾಮನು ಊಹಿಸಿದನು.

ಪಾರ್ಥನು ಸುಭದ್ರೆಯೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಮುಂದೆ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅರ್ಜುನನು ಧರ್ಮರಾಯ ಭೀಮರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತನ್ನ ದೇಶಸರ್ಯಟಿನ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು. ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅಭಿನಂದನವೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಪಾಂಡವರಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಿಂಧ್ಯ, ಸುತಸೋಮಕ, ಕೃತಕೀರ್ತಿ, ಶತಾನಿಕ, ಶ್ರುತಸೇನ ಎಂಬವರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆಗಮಿಸಿ ಆನಂದದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ನಡುವೆ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳಿರಲು ಬಯಸಿ, ಪಾರ್ಥನೊಡನೆ ವಿಹಾರಬೇಟೆ, ತುರಗದೇರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡನು.

ಒಂದು ದಿನ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಬಳಲಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಒಂದು ಸರೋವರದ ತಡೆಗೆ ಬಂದರು. ಕೃಷ್ಣನು ನೀರಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಳದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಮಂಜಿನಿಂದ ಮುಸುಕಿದ್ದ, ಗಡ್ಡವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತಾ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಾ ಒಬ್ಬ ವೇಷಧಾರಿ ಭೂಸುರನು ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಆಹಾರವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಪಡೆದನು. ಹಾಗೆ ಬಂದವನು ಅಗ್ನಿಯೆಂದು ಅನಂತರ ತಿಳಿಯಿತು. ಸಮಸ್ತ ಪಾಂಡವನವನನ್ನು ದಹಿಸುವುದೇ ಅಗ್ನಿಯ ಬಯಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪಾರ್ಥನು ಧೈರ್ಯಗಡದೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತಾನು ಕೈಗೊಂಡ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿ ವಂತೆ ಬೇಡಿದನು. ಅರ್ಜುನನ ನಿಶ್ಚಲತೆಗೆ ಅಗ್ನಿಯು ಮೆಚ್ಚಿ, ಅವನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ದಿವ್ಯರಥಾಶ್ವಗಳನ್ನೂ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಧನಂಜಯಾಚುತರು ರಥವನ್ನೇರಿ ಸಿದ್ಧವಾದೊಡನೆ, ಅಗ್ನಿಯು ಪಾಂಡವನವರಲ್ಲಿ ಲ್ಲಾ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ದಹನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಪಾಂಡವನವನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿ ಜಂತುಗಳೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗದಂತೆ ಶರಜಾಲದಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅರ್ಜುನನು ಬಂಧಿಸಿದನು. ಬೆಂಕಿಯು ಭುಗಿಲುಗಿಲೆಂದು ಗಗನದ ತುದಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿತು. ದಹನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣ ಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಇತರ ಸರ್ಪಗಳೊಡನೆ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಅಶ್ವಸೇನನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಗಗನದತ್ತ ಹಾರಿದುದನ್ನು ಕಂಡ ಅಗ್ನಿಯು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಆ

ಸರ್ಪವು ಅರ್ಜುನನ ಬಾಣಾಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೊರತೆಭಾಗ ಹೊರತಾಗಿ ಉಳಿದ ದೇಹಭಾಗವು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಶಿರಸ್ಸು “ ಎಲೈ ಗಾಂಡೀವಿ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಘಾತಿಸಿದೆಯಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಮರಣವು ನನ್ನಿಂದ ಆಗುವುದು ” ಎಂದು, ಶಸಿಸುತ್ತ ಕರ್ಣನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು.

ಪಾಂಡವನ ದಹನಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂದಪಾಲನು ಶಾರ್ಙ್ಗಕಪಕ್ಷಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಡೆದ (ಜರತಾರಿ, ಸಾರಿಶ್ಯಕೃ, ದ್ರೋಣ, ಸ್ತಂಬಮಿತೆ) ನಾಲ್ಕು ಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ಅಶ್ವಸೇನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಹೊಗಳಿದ ಮಯ ಎಂಬೀ ಆರು ಜೀವಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಬದುಕಿದುವು. ಸರಪತಿಯು ಮಗನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಬಹುಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಕಿರೀಟವನ್ನಿತ್ತು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ತೆರಳಿದನು. ನರ ನಾರಾಯಣರಿಂದ ನಡೆದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯ ಭೀಮಾದಿಗಳು ಕೇಳಿ ಆನಂದಗೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದಮೇಲೆ ಪಾಂಡವರನ್ನೂ ಸುಭದ್ರೆ ದ್ರೌಪದಿಯರನ್ನೂ ಬಂಧುಬಾಂಧವರನ್ನೂ ಆದರಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

ವೃತ್ತಾಸಗಳು ಕವಿ-ಕಾಲ, ಕಥಾಸಾರ

ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ವೃತ್ತಾಸಗಳನ್ನು (ಅದಿಪರ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ) ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೧ ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನು ಗತಿಸಿದ ಅನಂತರ ಯೋಜನಗಂಧಿಯು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ಅಂಬಾಲಿಕೆಗೆ ಅಂಬಿಕೆಯರಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಜನೆ ಗಂಧಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಭೀಷ್ಮನು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಂದಿದ್ದರೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯೋಜನಗಂಧಿಯು ತನ್ನ ಮಗ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಆ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

೨. ಹಿಡಿಂಬೆಯು ಭೀಮನನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಿಸಿ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವಂತೆ ಕುಂತಿಯು ಧರ್ಮಜಾದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಧರ್ಮಜನು ನೀನು ಗರ್ಭವತಿಯಾಗುವವರೆಗೆ ಭೀಮನು ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿರುವನು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ರಾಕ್ಷಸಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯಂತಿರಬೇಕು ಎಂದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೀಮನು

ಹಿಡಿಯನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಸಮ್ಮತಿಸದಿರಲು ಕೊನೆಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸನು ಬಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ 'ವಿವಾಹವನ್ನು ಜರುಗಿಸುವನು' ಎಂದಿದೆ.

೩. ವೀರಾಧಿವೀರರಾದ ಕೃತ್ರಿಯರು ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಎದ್ದುನಿಂತು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಕುರಿತು 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಬಹುದೇ ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ ; ಆದರೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದೆಂದು ಸಾರುತ್ತಾನೆ' ಎಂದಿದೆ.

೪. ದೌಪದಿಯ ವಿವಾಹ ಮುಕ್ತೂರ್ತದಲ್ಲಿ ವೇಷಧಾರಿ ಪಾಂಡವರು ಎದುರು ಬಿದ್ದ ಕೌರವರನ್ನು ಬಡಿಸೋಡಿಸಿದರು. ಆ ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಪಾಂಡವರೆಂಬ ನಿಜಾಂಶವು ಹೊರಬಿದ್ದಮೇಲೆ ಕೌರವರು ಸೌಮದತ್ತಿಯೆಂಬ ರಾಜನ ಸಂಧಾನ ಸಲಹೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಪಾಂಡವರು ಮುಂದೆ ಪ್ರಬಲರಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಶಕುನಿಯ ಮತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದ್ರುಪದ ನಗರಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನಿಕ್ಕಿ ಕರಾಭವವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಭೀಷ್ಮರ ಅಭಿಮತದಂತೆ ಸಂಧಿಗೆ ಒಡಂಬಟ್ಟ ವಿವರಗಳು ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿವೆ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೌರವರು ಒಮ್ಮೆ ಪರಾಜಿತರಾದ ಅನಂತರ ಪುನಃ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಹವಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ವೇಷಧಾರಿಗಳು ಪಾಂಡವರೇ ಎಂದಾ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಲು ಭೀಷ್ಮ, ದ್ರೋಣ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ರಾಜ್ಯವಿಧಂಗಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ವಿಜೃಂಭನವನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಬಳಿಗೆ ಕೌರವನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

೫. ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಸಯಣಬೆಳೆಸುವ ಮುನ್ನ ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ " ಈಗ ಬಂದಿರುವ ರಾಜ್ಯವು ಯೋಗದಿಂದಲ್ಲ ; ನಿನ್ನ ಪಿತೃರ್ಜಿತದ ಪಾಲು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸು. ಮುಂದೆ ನಾರದನು ಬರುವನು " ಎಂದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ದಾಯಾದಿ ಮತ್ಸರದ ಬಗ್ಗೆ ಬಹು ಎಚ್ಚರವಿಡಿದರೆ ಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದನು' ಎಂದಿದೆ.

೬. ಪಾಂಡವನ ದಹನ ಪ್ರಸ್ತಾವದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಕೃಷ್ಣಾಜ್ಞಾನರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ವರವನ್ನು ಬೇಡುವುದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದ ಸಮಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ, ಅಗ್ನಿಯು ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ, ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು "ಯಾರಿಂದ ವಿಚಾರಿಸದೆ ವರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿ ?" ಎಂದು ಅಕ್ಷೇಪಿಸುವ ಭಾಗ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ.

ದೇವೇಂದ್ರನು ಖಾಂಡನವನ ದಹನಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮನ ಉಪದೇಶವನ್ನಾಲಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು ದಹನಕಾರ್ಯವು ಮುಗಿದಮೇಲೆ ಗಗನವಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಮಗನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋದನೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿದೆ. ಇಂದ್ರನು ಸರ್ಪಕುಮಾರನನ್ನು ಬದುಕಿಸಲು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಮಂಕು ಕವಿಯುವಂತೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು, ಸರ್ಪವು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅರ್ಜುನನು ಕುಪಿತನಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಸೆಣಸಲು ನಿಂತನು. ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಿಳಿಯಾನೆಯನ್ನೇರಿ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಸನ್ನದ್ಧನಾದನೆಂದು ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಶಾರ್ಙ್ಗಕ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವೂ ಇದೆ.

ಜೈನ ಮತ್ತು ಜೈನೇತರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರು ೧ ಭಾರತ ಕಥಾನಸ್ತುವು ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ವೃತ್ತಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಪಾಂಡುವು ಕುಂತಿಯನ್ನೂ ಮಾದ್ರಿಯನ್ನೂ ವಿನಾಹವಾದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ; ಅಂಬೆ ಅಂಬಿಕೆ ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರ ಮದುವೆಯು ವಿಚಿತ್ರ ವೀರ್ಯನೊಡನೆ ನಡೆದುದರಲ್ಲಿ ; ಒಕನೆಂಬ ರಕ್ಷಸನು ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಕಾರ ಆಹಾರವನ್ನು ಭುಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ; ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಂಚಪಾಂಡವರನ್ನು ವಿನಾಹವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಸಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಹೆಚ್ಚು ವಿವರಗಳು ದೊರೆಯುವ ಮಂಗಳರಸನ " ನೇಮಿಜನೇಶಸಂಗತಿ "ಯಿಂದ (ಆದಿಪರ್ವಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ) ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದು.

೧. ಪರಾಶರರ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರು ಶಕ್ತಿರಾಜ ಮತ್ತು ಧಾರಿಣಿ

೨. ಶಾಂತನು ಗಂಗೆ (ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ)ಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ವೃತ್ತಾಂತ. ಇಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ನದೀಗಂಗೆಯಲ್ಲ. ಬರೇಗಂಗೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದವಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಳು.

೩. ತಾನೇನೇಸಗಿದರೂ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಶಾಂತನು ಎನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮತಿ (ಗಂಗೆ)ಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮೊದಲ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿದಳು.

೪. ಭೀಷ್ಮನು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಅಂಬೆ, ಅಂಬಿಕೆ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರೆಂಬ ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು.

೫. ಪಾಂಡು ಕುಂತಿಯರು ವಿನಾಹಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದರು ; ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಮಗುವನ್ನು ಶುಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಮಂದಾಸನದಲ್ಲಿ ರತ್ನರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು,

ಚಂದ್ರವಂಶದ ಮಗುವೆಂದು ಬರೆದು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದು ಚಂಪಾಪುರದ ಒಬ್ಬ ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ದೊರೆತು, ಅನಂತರ ಸೂರ್ಯರಾಜ ರಾಧೆಯರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಕರ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು.

೬. ಪಾಂಡುವು ಹುಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಗ, ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಯು ಕೊಂದ ಕಾರಣದ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

೭. ಅಚ್ಯುತನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿ ಬಂದ ದೇವ; ಕುಂತಿಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುವಿನಿಂದಲೇ ಕರ್ಣನಾಗಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅದೇ ರೀತಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಭೀಮ ಅರ್ಜುನರು ಜನಿಸಿದರು.

೮. ಪಾಂಡುವು ಸುಪ್ರತರೆಂಬ ಮುನೀಶ್ವರನಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

೯. ಕೃಪನ ತಂಗಿಯ ಹೆಸರು ಸುಂದರಿ ; ಅವಳನ್ನು ದ್ರೋಣನು ವಿವಾಹವಾದನು.

೧೦. ಅರಗನ ಮನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು ಪುರೋಚನನಲ್ಲ-ಸುಲೋಚನನೆಂಬವನು.

೧೧. ಅರಗನರಮನೆಯಿಂದ ಪಾರಾದ ಪಾಂಡವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಕಿವ್ವಾಳನನ್ನು ಭೀಮನು ವಧಿಸಿದನು.

೧೨. ಬಾಣನೆಂಬ ರಾಜನು ನರಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕನಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ರಕ್ತಸನಾದನು ; ಅನಂತರ ಭೀಮನಿಂದ ಹತನಾದನು.

೧೩. ಸಿಂಹಭೋಷಣ, ಸುದರ್ಶನೆಯರ ಮಗಳಾದ ಸುಕೇತಿಯು ಹಿಡಿಂಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭೀಮನನ್ನು ವರಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಹಿಡಿಂಬನನ್ನು ಭೀಮನು ನಿರ್ರಹಿಸಿದನು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಇಳಿದು ಬಂದು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು ಘಟೋದ್ಗಜ.

೧೪. ದಾಸದಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನೊಬ್ಬನೇ ವಿವಾಹವಾದನು. ಅನಂತರ ಧರ್ಮರಾಯನು ಕಾಸಾರದ ಧಾನ್ಯರಾಜ ಧರಾಸುಂದರಿಯಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಕುಸುಮಸಾಲೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

೧೫. ಕೃಷ್ಣನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

೧೬. ಪಾಂಚಾಲದೇಶದ ಮಹೇಂದ್ರನಗರಿಯ ರಾಜ ದ್ರುಪದ ; ಅವನ ಪತ್ನಿ ದೃಢರಥೆ ; ಅವರ ಮಗಳು ದ್ರೌಪದಿ.

೧೭. ಧರ್ಮಜಾದಿಗಳೊಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ನಗರವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೮. ಶ್ರೀನೇಮೀಶ್ವರರ ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಭವವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ದೀಕ್ಷೆಗೊಂಡು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

(i) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ(ಆದಿಪರ್ವ)ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಂಶಾವಳಿ :

(ಚಂದ್ರವಂಶ)

ಸೋಮ

ಬುಧ (+ತಾರಾ, ಇಲಾ)

ಪುರೂರವ (+ಊರ್ವಶಿ)

ಆಯುಃ ಕುಮಾರ (+ಸ್ವರ್ಭಾನದಿ)

ನಹುಷ (+ವಿರಜೆ)

(+ದೇವಯಾನಿ) ಯಯಾತಿ (+ಶರ್ವಿಷ್ಠಿ)

ಯದು, ತುರ್ವಸು

ಅನು, ದ್ರುಹ್ಯು, ಪೂರು

ಪುರುವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆದು

ಇಲಿಲ (+ರಥಂತರಿ)

ದುಷ್ಯಂತ (+ಶಾಕುಂತಲೆ)

ಭರತ (ಭಾರತ ವಂಶ)

ಸುಹೋತ್ರ (+ಜಯಂತಿ)

ಹಸ್ತಿ (ಹಸ್ತಿನಪುರಿ)

ಸಂವರಣ (+ತಪತಿ-ಸೂರ್ಯಪುತ್ರಿ)

ಕುರು (ಕುರುವಂಶ)

ಕುರುವಂಶ ಮುಂದುವರೆದು

ಪ್ರತೀಪ (+ಸುನಂದೆ)

ಶಂತನು

(+ಗಂಗೆ) (+ಯೋಜನಗಂಧಿ)

ಭೀಷ್ಮ

ವಸಿಷ್ಠ

ಶಕ್ತಿ ಮಹರ್ಷಿ

ಪರಾಶರ (+ಸತ್ಯವತಿ-
ಯೋಜನಗಂಧಿ)
ವೇದವ್ಯಾಸ

+ ಯೋಜನಗಂಧಿ

ಚಿತ್ರಾಂಗದ

ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ

(+ ಅಂಬಿಕೆ)

(+ ಅಂಬಾಲಿಕೆ)

ದಾಸಿ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ (+ ಗಾಂಧಾರಿ)

ಪಾಂಡು

ವಿದುರ

ದುರ್ಯೋಧನ, ಯುಯುತ್ಸವ (+ ಕುಂತಿ)

(+ ಮಾದ್ರಿ)

ದುಶ್ಯಾಸನ ವೊಡಲಾದ ಗರಿಂ

ಕರ್ಣ

ಮಂದಿ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು

ದುಶ್ಯಲಿ ಎಂಬೊಬ್ಬ ಮಗನು

ಧರ್ಮಜ

ಭೀಮ

ಅರ್ಜುನ

ನಕುಲ

ಸಹದೇವ

+ ದ್ರೌಪದಿ + ದ್ರೌಪದಿ

+ ದ್ರೌಪದಿ + ದ್ರೌಪದಿ

+ ದ್ರೌಪದಿ + ದ್ರೌಪದಿ

+ ದ್ರೌಪದಿ + ದ್ರೌಪದಿ

ಪ್ರತಿವಿದ್ಯ ಶ್ರುತಸೋಮಕ

ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ

ಶತಾನಿಕ

ಶ್ರುತಸೇನ

ಅರ್ಜುನ (+ ಸುಭದ್ರೆ)

ಅಭಿಮನ್ಯು (+ ಉತ್ತರ)

ಪರೀಕ್ಷಿತ್ವಾಜ (+ ಭದ್ರವತಿ)

ಜನಮೇಜಯ

[ಮಹಾಭಾರತ ಕಥೆಯನ್ನು ಮೈತಂಪಾಯನ ಮುನಿ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೂತಪಾರಾಣಿಕನು ನೈಮಿರಾರಣ್ಯವಾಸಿಗಳಾದ ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.]

ii) ಜೈನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಬರುವ ವಂಶಾವಳಿ :

ಬೃಹದ್ರಸು

ಬೃಹದ್ರಥ (ಮಗಧ)

ಯದುರಾಜ (ಯದುವಂಶ)

ಜರಾಸಂಧ (ಮಗ) ಅರ್ಥಚಕ್ರಿ

ನರಪತಿ

ಶೂರ (ಕೃತಾರ್ಥದೇಶ)

ವೀರ (ಮಧುರದೇಶ)

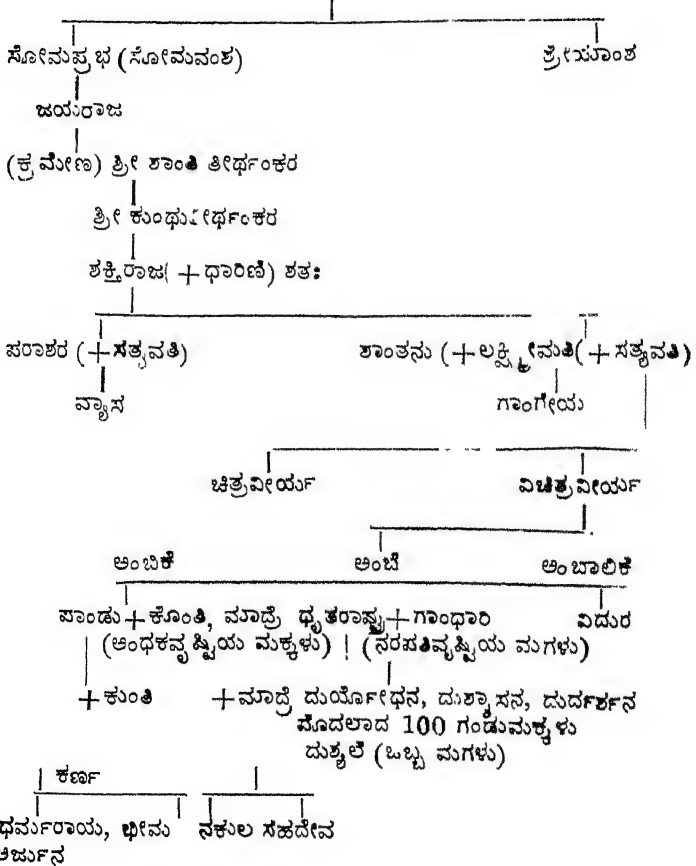
ಅಂಧಕವೃಷ್ಣಿ (+ ಸುಭದ್ರೆ)

ನರಪತಿವೃಷ್ಣಿ (+ ಪದ್ಮಾವತಿ)

ಶರಧಿವಿಜಯ, ಅಕ್ಷೋಭ, ಸ್ಥಿಮಿತಸಾಗರ

ಉಗ್ರಸೇನ, ದೇವಸೇನ

ಹಿಮವಂತ, ವಿಜಯ, ಅಜಲ, ಧಾರಣ ಮಹಾಸೇನ (3ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು)
 ಪೂರಣ, ಅಭಿನಂದನ, ವಸುದೇವ (10ಜನ ಗಾಂಧಾರಿ (ಒಬ್ಬ ಮಗಳು)
 ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು)
 ಕೊಂತಿ, ಮಾದ್ರೆ (ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು)
 (iii) ಆದೀಶ್ವರಸ್ವಾಮಿ (ಕುರುನಂತ)

(iv) ಪಾಂಡು + ಕುಂತಿ — ಕರ್ಣ (ಇವನನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದವರು ಚಂಪಾಪುರದರಸ ಸೂರ್ಯರಾಜ + ರಾಧೆ)

ಪಾಂಡುಪುತ್ರರು	ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ನಗರ	ಪೂರ್ವಭವ
೧. ಧರ್ಮರಾಜ	ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ	ಸೋಮದತ್ತ
೨. ಭೀಮ	ತಿಲಕಪ್ರಸ್ಥ	ಸೋಮಿಲ
೩. ಅರ್ಜುನ	ಕಣಿಯಪ್ರಸ್ಥ	ಸೋಮಭೂತಿ
೪. ನಕುಲ	ನಾಗಪ್ರಸ್ಥ	ಹೇಮಶ್ರೀ
೫. ಸಹದೇವ	ಕನಕಪ್ರಸ್ಥ	ಮಿಶ್ರಶ್ರೀ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ "ವಿವಾಹ"ದ ಕಥೆ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ದ್ರೌಪದನಗರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ, ಯಂತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ, ಜಯಗಾಲಿಯಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಇತರ ಅಣ್ಣ ಹಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಕುಂತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಭಿಕ್ಷನನ್ನು ತಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ಬಿನ್ನೈವಿಸಲು ನೀವೈವರು ಕೂಡಿ ಭೋಗಿಪುದೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ತಾಯಿ ನೀಡುವಳು. ಆದರೆ "ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತ"ದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರೊಡನೆ ಹೊಡೆದ ಕಾಳಗವು ಕಾಣದಾಗಿದ್ದು, ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಹು ದೂರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸಾರ ಹೀಗಿದೆ:

ದ್ರೌಪದನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ (ದ್ರೌಪದಿಗೆ) ವರನಾರೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇಸರದಿಂದಿದ್ದನು. ಆದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹೆನ್ನೆರಡು ವರುಷಕ್ಕೇ ನಿಸ್ತೇ (ಪ್ರೀ?) ಸೂತಳಾದಳೆಂದೂ, ಅವಳು ಇನ್ನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರಬಾರದೆಂದೂ ಅವಳ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸುವರು. ತುಪ್ಪ ಭೋಜನವನ್ನುಂಡು ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಪನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದವಳು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದೀ ಹೇಗೆ ಇರುವಳೆಂದು ತಾಯಿಯ ಕಳವಳ ಇನ್ನು ಮಾಡುವುದೇನು? ದ್ರೌಪದಿಯು ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧವಾದಳು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಗಿಡಮರಗಳು ಹೆಕ್ಕಿಪಕ್ಷಿಗಳು, ತನ್ನ ಮನೆ ಮಠ ಬಂಧುಬಳಗವೆಂದು ಬಗೆದಳು.

ಇತ್ತ ಅರ್ಜುನನು ತುಪ್ಪದ ಬೋನವುಂಡು ವೀಳ್ಯವ ಮೆದ್ದು, ಗುಡ್ಡದಕಡೆ ಬೇಟೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು! ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದು ಬಗೆದು, ಅವಳ ಹಳಗೆ ಗುರಿಯಿಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸಂಶಯದ ಗಾಳಿ ಸುಳಿದು, ಬಳಿಗೆ ಸಮಾಪಿಸಿ,

“ಅಯ್ಯೋ ಕಾಂತೆ ನೀನು ಮೃಗವೆಂದೆಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಈ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ, ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗಿದ್ದೀಯೆ ? ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮೋರೆ ಕಳೆಯ ಕುಂದಲು ತಾಸೆ” ಎಂದು ಮರುಕಪಟ್ಟನು. ಆಗ ದ್ರೌಪದಿಯು “ಬೆಟ್ಟವೇ ನಮ್ಮೂರ ಮನೆ, ಮನೆ ನಮ್ಮ ಸೋಮಶಾಲೆ, ಕತ್ತಿರದಲಿ ಇರುವಂಥ ಹಕ್ಕಿ ಪಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವೇ ನಮ್ಮ ಒಕ್ಕತಂಗಿ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ಪಾವುಡನನ್ನು ಕೊಡಲು ಖೋದಾಗ ‘ನಾರೇರವಳ್ಳಿ’ ರಾಯ ನಮ್ಮಿಗೆ ಪಾವುಡದ ಸೆರಗ್ಯಾತಕೆ” ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಳು.

ಅರ್ಜುನನೂ ತನಗೆ ನಾರಿಯೆಂದು ಬಂಧುಳಿಗಳನ್ನೆಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಅವನತ್ತ ಹೇಗಿದು “ನೀನೇನು ? ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಹಾಗೆ ಬಂಧು ಬಳಗವಲ್ಲದ ಪರದೇಶಿ” ಎನ್ನುವಳು. ನಾರಿಯು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಒಲಿದಳು. ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡಲನುಮಾದನು. ಆಸರಿಬ್ಬರು ದಿಬ್ಬಗಳನ್ನು ಗತ್ತಿ, ತಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಇಳಿದು, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೇರಿ, ತಾಯಿ ಕುಂತಿಯ ಬಳಿಗೈತಂದು “ಕೇಣ್ಣು ತಂದಿವ್ವಿ ಹೇಣ್ಣು ನಮ್ಮಮ್ಮ ಈ ಹೇಣ್ಣು ಒಳಗೆ ಕರೆಯೆ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ತಾಯಿದ್ದು “ಹೇಣ್ಣು ತಂದಿದ್ದೆ ಏನಾಯ್ತು, ಮಕ್ಕಳಿರಾ ನೀವು ಪಂಚೈವರು ಹಂಚುಗ್ಲೆರೋ” ಎಂದಳು. ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರೈವರಿಗೆ ಪತ್ನಿಯಾದಳು.

ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವ ವಿಷಯಕ್ಕೂ, ವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಸ್ತುವಿಗೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶದಷ್ಟು. ಅರ್ಜುನ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಕಂಡಿನಲ್ಲಿ ; ದ್ರೌಪದನ ರಾಜಧಾಸಿಯಲ್ಲಲ್ಲ. ಕೊದಮೊದಲು ಪುಷ್ಪರವಾಗಿ ತಮಗಿರಲೂ ಬಂಧುಬಳಗವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪರಿಚಯಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದು, ಅನಂತರ ಅರ್ಜುನನು ಪುರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು, ತಾಯಿ ಸೇರವಾಗಿ ನೀವೈವರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಅಚ್ಚರಕರವೆನಿಸುವ ಮಾಡ-ತ್ತವೆ. “ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳುವ ಸಂಗತಿಯೇ ಸೋಜಿಗವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಡಾ. ಜಿ. ವರದರಾಜರಾಯರು ಅ ಫುಪ್ಪಲದ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ-ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪೂರ್ವಕಗಳೆಗಳು

೧. ಪರೀಕ್ಷಿದವನೀಪಾಲ ಶಾಪದ ಮರಣವನು ನೆಹಿತಿ ಹೇಳಿದನು (೨-೧೩)

ಜನಮೇಜಯನ ತಂದೆಯೂ ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಮಗನೂ ಆದ ಪರೀಕ್ಷಿವ್ರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಶಮೀಕ ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಾದ ಮುನಿಯು ಮೌನದಿಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡ ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಯ ಸತ್ಪುರುಷನನ್ನು ಹಾವನ್ನು ಮುನಿಯು ಕೊಂದಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಹೊರಟುಹೋಗಲು ಮುನಿಯ ಪುತ್ರ ಶೃಂಗಿಯು ತಂದೆಯ ಕೊಂದಳಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಹಾವನ್ನು ಕಂಡು

ಕೋವೋದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದವನು ಏಳು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಪದಷ್ಟು ನಾಗಿ ಸಾಯಲಿ” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಶಮೀಕಮುನಿಯು ಎಚ್ಚತ್ತು, ಮಗನ ಅವಿವೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿ, ತನ್ನ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ರಾಸವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಪಾಪಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿಂತಿಸಿ, ಭಾಗವತ ಕಥಾಶ್ರವಣ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕೊನೆಗೆ ಏಳನೆಯ ದಿನ ಸಂದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ನೀಡಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅಪ್ರಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಕ್ರಿಮಿರೂಪ ದಲ್ಲಿದ್ದ ತಕ್ಷಕನು ನಜಗೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕಚ್ಚಲು ರಾಜನು ಮೃತನಾದನು.

೨. ವರ ಮಹತ್ವದಿ ಭಾರವತ್ವದಿ ವರ ಮಹಾಭಾರತವು (೨-೧೨)

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಭೆ ಸೇರಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ, ಭಾರತ ವನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ತ್ರಾಸಿನಲ್ಲಟ್ಟು ತೂಗಿದಾಗ ಭಾರತದ ತೂಕವು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಅನಂತರ ಆ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ “ಮಹಾಭಾರತ” ಎಂಬ ಹೆಸರು ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

೩. ಸರ್ವಜಾಸನ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪದಿಯರಸಿಯಾದಳು ಗಂಗೆ...

ಬಳಿಕೆಬ್ಬರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ವಸುಗಳೆಂಟು ವಸಿಷ್ಠ ಶಾಪದಲಿ (೨-೨೧)

ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಸೇರಿರುವಾಗ, ಗಂಗೆಯು ದಿವ್ಯರೂಪಿ ನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೋಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸೆರಗು ಗಾಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಾಡಿ ಸರಿಯಲು, ಮಹಾಭಿಷ ನೆಂಬ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದರಸು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಲೋಹಗೊಂಡನು. ಅವಳಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಹವಾವಿಸಿತು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಜನಿಸಲು ಶಾಪವಿತ್ತನು. ಮಹಾಭಿಷನು ಚಂದ್ರವಂಶದ ಪ್ರತೀಕರಾಜನ ಮಗ ಶಂತನು ಎಂಬವನಾದನು.

ಅಷ್ಟನಸುಗಳಾದ ಅಪ, ಧರ, ಧೃವ, ಸೋಮ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ, ಪ್ರಭಾಸರೆಂಬವರು ಧರ್ಮಪ್ರಜಾಪತಿ, ವಸುಯೆಂಬವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಎಂಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ವಸಿಷ್ಠಾಶ್ರಮದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಂದಿನಿ ಎಂಬ ಗೋವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾಗಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಉದರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಅನಂತರ ಅವರಲ್ಲಿ ಏಳು ಮಂದಿ ವಸುಗಳು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅದರೆ ನಂದಿನೀ ಧೇನುವಿನ ಕಳವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಅಪನೇಂಬುವನು ಭೀಷ್ಮನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

೪. ಉಪರಿಚರವಸು ರೂಪಗರ್ಭವು ಮೀನ ಬಸುಲಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು

ಜನಿಸಿದುದು ಮಿಥುನವು ಮತ್ಸ್ಯದುದರದಲಿ (೨-೨೨)

ಕೃತಿರಾಜನ ಮಗನಾದ ಉಪರಿಚರನು ಇಂದ್ರನ ಗೆಳತನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ ವಿಮಾನ ದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಈ ಹೆಸರುಂಟಾಯಿತು. ಶುಕ್ರೀಮತೀ ನದಿಗೆ

ಅಡ್ಡವಾಗಿದ್ದ ಕೋಲಾಹಲವೆಂಬ ಪರ್ವತವನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಒತ್ತೊಡ್ಡದುದರಿಂದ ಹರುಷಗೊಂಡ ಶುಕ್ತಿ ಮತಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಗಿರಿಕೆಯನ್ನೂ ವಸುಪದನೆಂಬ ಮಗನನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಳು. ಉಪರಿಚರನು ಗಿರಿಕೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಐವರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದನು. ವಸುಪದನನ್ನು ತನ್ನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು ಗಗನಚರನಾಗಿರುವಾಗ, ವೀರ್ಯವು ಸ್ವಲಿತವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮತ್ಸ್ಯವು ನಂಗಿತು ಅದರಲ್ಲಿ ಮತ್ಸ್ಯರಾಜ, ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿ ಎಂಬವರು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿಯೇ ಮುಂದೆ ಪರಾಶರರ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ರೋಜನಗಂಧಿ ಎನಿಸಿದಳು.

೫. ಅಂಬೆ ಭೀಷ್ಮನ ಬೈದು ಕಂಬನಿದುಂಬಿ ಹೋದಳು ತಪಕೆ (೨-೨೮)

ಅಂಬೆ, ಅಂಬಿಕೆ, ಅಂಬಾಲಿಕೆಯರು ಕಾಶಿರಾಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವಳಾದ ಅಂಬಿಯು ಸೌರಭರಾಜನನ್ನು ವರಿಸಿದ್ದಳು. ಭೀಷ್ಮನು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗಾಗಿ, ರಾಜನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆದು ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ತಂದನು. ಅಂಬಿಯು ತನ್ನ ನಿಜವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅವಳನ್ನು ಹೋಗಗೊಟ್ಟು, ಉಳಿದಿಬ್ಬರನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿದನು.

ಸೌರಭರಾಜನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದ ಪರಾಜಿತರಲ್ಲೊಬ್ಬನು. ಅಂಬಿಯು ಮರಳಿ ಹೋಗಿ ಬೇಡಲು ಅವನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುರುಗಿದ ಅಂಬಿಯು, ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಕೇಳಿದಳು. ಅವನು ತನ್ನ ವ್ರತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಪರಶುರಾಮರಲ್ಲಿ ಮರೆಹೋಗಿ, ವಿಫಲಳಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ದ್ರುಪದರಾಜನಿಗೆ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಶಿಖಂಡಿಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದಳು.

೬. ಹೂಡಿದನಂಬನಿಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಶರದಲಿ ತೇಲಿಸಿದಡೊದಟಾದರು ನರರಾಗಿ (೪-೧೪)

ಪಾಂಡು ಮಹಾರಾಜನು ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮೃಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಿಂದು ಮುಷಿ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿ, ಮುಷಿಯಿಂದ “ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ರಮಿಸಿದಾಗ ನಿನಗೂ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗಲಿ” ಎಂಬ ಶಾಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳು ನರರಾಗಿ ಒರಲುತ್ತು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

೭ ನೂರ್ವರ ನಾಮಕರಣವನರಸ ಮಾಡಿಸಿದ (೪-೫೪)

ವೇಶ್ಯಾಂಗನೆಯ ಕುತನು ಯುಯುತ್ಸು.....

ನೂರ್ವರಿಗನುಜೆ ದುಸ್ಸಳೆಯಾದಳು.....(೪-೫೫)

ಪರಮೇಶ್ವರನ ವರಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಧಾಂಧಾರಿ ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುಗ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಕುಂತಿಗೆ ತನಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಮಕ್ಕಳಾದವಲ್ಲ ಎಂಬ

ಮತ್ತರದಿಂದ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿದ್ದ ಗರ್ಭಪಿಂಡವನ್ನು ಒಸೆದಳು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮಾಂಸದ ಸುರಕ್ಷದ ಘಟ್ಟಗಳು ಬೀಳಲಾರಂಭಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಊರ ಹೊರಗಡೆ ಎಸೆಯಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ವೇದವ್ಯಾಸನು ಆಗಮಿಸಿ, ಅವನ್ನು ಒಂದೊಂದು ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೇಳಿಹೋದನು. ಯುಯುತ್ಸು ಎಂಬುವನು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅನುರಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ವೇತ್ಸ್ಯ ಮಗ. ನೂರು ಮಕ್ಕಳೊಳಗೆ ತಂಗಿಯಾದ ದುಶ್ಯಲಿ ಎಂಬುವಳೂ ಜನಿಸಿದಳು. ನೂರೊಂದು ಮಕ್ಕಳ ನಾನಾವಳಿಯನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

೮. ಮಗನೆ ಬಲ್ಲೆ ದ್ರುಪದ ಭೂಪತಿ ಮಗುವುತನದೀದೆವ್ವು ಸಖನೋಲಗಿ
ಸುವೆವು (೬-೨೯)

ಸೋಮವಂಶದರಸನಾದ ಪೃಷದನು ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ವೇನಕೆಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಪರವಶನಾದನು. ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡುಮಗುವು ಜನಿಸಲು, ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಭರದ್ವಾಜ ಮುನಿಯ ತಮ್ಮ ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯ ಮುನಿಯು ಆ ಮಗುವನ್ನು ತಂದು ಬೆಳಸಿ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗ ದ್ರೋಣನೊಡನೆ ಅಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿದ್ದೋಣ, ದ್ರುಪದರು ಗೆಳೆಯರಾಗಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ದ್ರುಪದನು ತಂದೆ ಪೃಷದನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜನಾದನು. ರಾಜನಾದವನೇ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸ್ಥಳವನ್ನು, ಸಲಹಿದವರನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟನು. ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನೊಡನೆ ದ್ರುಪದನಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಆಸೆಯು ನೆರವೇರದೆ ತಿರಸ್ಕೃತನಾದನು. ಆಗ ದ್ರೋಣನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಿಂದಲೇ ಆತನನ್ನು ಹೆಡೆಮುರಿಗಟ್ಟಿ ಎಳೆಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

೯. ಆಯತಾಕ್ಷನು ಪರಶುರಾಮನೊಳಾಯುಧದ ಶ್ರಮಗಲಿತು ಬಳಿಕದು
ವಾಯವಾದೊಡೆ (೬-೪೨)

ರೇಣುಕಾಸುತನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಕೊಂದನು. ಅವನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಗಲೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದನು.

ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಕುಂತಿಯಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾದ ಕರ್ಣನು, ರಾಧೆಯಿಂದ ಸಲಹಿದವನಾಗಿ, ಅನಂತರ ಪರಶುರಾಮನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ತಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಒಂದು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ ಶಿಷ್ಯ ಕರ್ಣನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಗುರುವು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕೀಟವಾಗಿ ಬಂದು ಕರ್ಣನ ತೊಡೆಯನ್ನು ಕೊರೆಯತೊಡಗಿದನು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ನೋವನ್ನು ಲ್ಲಾ ತಡೆದುಕೊಂಡನು. ಅದೇ ಅವನಿಗೆ ಮುಳಿಯಾಗಿ, ಗುರುವಿಂದ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಸ್ತ್ರಗಳು ಕೈಗೊಡದಿರಲೆಂಬ ಶಾಪವನ್ನು ಪಡೆದನು.

೧೦. ವಿಗಡರುದ್ರನು ಲೋಚನಾಗ್ನಿ ಯೊಳೊಗುಮಿಗೆಯ ಕೋಪದಲಿ

ಕಾಮನ ಮಿಗೆ ದಹಿಸಿ

(೮-೨೦)

ದೇವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕಿರುಕುಳವನ್ನೂ ಬಾಧೆಯನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ತಾರಕಾ ಸುರನೆಂಬವನು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು, ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಮೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಕಾಮ(ಮನ್ಮಥ)ನು ಹುಂಬತನದಿಂದ ಶಿವನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಅವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಬೂದಿಯಾದನು. ದೇವತೆಗಳ ಹಂಬಲದಂತೆ, ಶಿವನು ಅವನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ 'ಅನಂಗ'ನಾಗಿದ್ದೂ ರತಿಗೆ ಸುಖವನ್ನೀಯುತ್ತಿರಲಿ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು.

೧೧. ಏನನಿತ್ತ ದರ್ಫಿಚಿ ಬೋಗರ ಹಾನಿಯನು ಕಾಯಿದನು (೧೦-೧೯)

ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಗನೇ ದರ್ಫಿಚಿ. ಅವನ ಮಗ ಸಾರಸ್ವತನು ಜನಿಸಿದಾಗ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯ ಭಯವು ಇಲ್ಲದಿರುವುದೆಂದು ಕೃಪೆಮಾಡಿದನು.

ಒಂದುಸಾರಿ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದರ್ಫಿಚಿಯಲ್ಲಿ ನ್ತ್ರಾಸವಾಗಿರಿಸಿ ಹೋಗಿ ಒಂದುದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಬಾರದಿದ್ದು ದರಿಂದ, ಅಸ್ತ್ರಗಳು ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಮುನಿಯು ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಂತ್ರಿಸಿ ಪಾನಮಾಡಿದನು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋದವು ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಕೇಳಲು, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಬೆನ್ನುಮೂಳೆಯನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದನು.

೧೧. ಶಿಖಿ ತಾನೇನನಿತ್ತನು

(೧೦-೧೯)

ಶರಣಾಗತ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶಿಖಿಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಂದ್ರನೂ ಅಗ್ನಿಯೂ ಗಿಡಗ ಪಾರಿವಾಳ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿದವು. ಗಿಡಗನಿಂದ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಪಾರಿವಾಳವು ರಾಜನ ಮರಿಹೊಕ್ಕಿತು. ಗಿಡಗವು ತನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಶಿಖಿಯು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಸಮಾನ ತೂಕ ತನ್ನ ದೇಹದ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೇ ಗಿಡಗನ ತೂಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

೧೨. ಜೀಮೂತನಾಹನನು ಏನ ಮಾಡಿದ

(೧೦-೧೯)

ಹಾವು ಹದ್ದುಗಳಿಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವೈರ. ಒಂದು ಸಾರಿ ಗರುಡನು ಸಾಗ ಲೋಕದ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಭಕ್ಷಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ದೃಢನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಾಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೇಳಿ ಭಯಭೀತನಾದುವು. ಆಗ ನಾಗರಾಜನು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರತಿದಿವವೂ ಒಂದೊಂದು ಸರ್ಪವನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಶಂಖಚೂಡನ

ಸರದಿಯು ಬಂದಿತು. ಅವನ ತಾಯಿ ತುಂಬಾ ಶೋಕಿತಳಾದಳು. ಈ ವಿಷಯವು ಜೀಮೂತವಾಹನನಿಗೆ ತಿಳಿದು 'ನಾಗರಾಜನು ಸುಂದರನಾದ ಶಂಖಚೂಡನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅವಸರವಾದನೇ?' ಎಂದು ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ವಧ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ, ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಚಿಹ್ನವನ್ನು ಬೀಡಿದನು. ಶಂಖಚೂಡನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ತಾನು ಗೋಕರ್ಣ ಶ್ವೇತದಲ್ಲಿ ಗೋಕರ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಬಂದುಬಿಡಲು ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಹೊರಟನು. ತನ್ನ ಮನೋರಥವು ಕೈಗೂಡದಿರಲು ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ದೈವವಶಾತ್ ಕಂಚುಕಿಯು ರಕ್ತವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಂದೀಯಲು, ಹರ್ಷದಿಂದ ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿ ವಧ್ಯಶಿಲೆಯನ್ನೇರಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಬಂದು ಪ್ರತಿದಿನದಂತೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ರಕ್ತವನ್ನು ಹೀರುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಳುಕದ ಈ ವೀರನಾರು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಶಂಖಚೂಡನಿಂದ ನಿಜಾಂಶವನ್ನು, ತಿಳಿದು ಸತ್ವಾತ್ಮಪಪಟ್ಟನು. ಜೀಮೂತವಾಹನನು ಗರುಡನಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನಾಚರಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅನಂತರ ಗರುಡನು ಅವೃತವನ್ನು ತಂದು ಆ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದನು.

೧೪. ಆ ವಸಿಷ್ಠನ ಕೌಶಿಕನ ಯುದ್ಧಾವಲಂಬನ

(೧೧-೪೩)

ಒಮ್ಮೆ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ(ಕೌಶಿಕ)ನು ಅರಸನಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ವಸಿಷ್ಠನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಪಚರಿಸಲು ಏರ್ಪಾಡು ನಡೆಸುತ್ತಿರಲು, ವೃಥಾ ತೊಂದರೆ ಏಕೆ ಎಂದು ಹೊರಡಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಅರಸನನ್ನು ತಡೆದು ನಂದಿನೀ ನೆರವಿನಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯುಂಟಾಗಿ ಇಂತಹ ಸುವಸ್ತು ನಂದಿನಿಯು ಅರಸನಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವೆಂದೂ ವಸಿಷ್ಠನಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ ವಸಿಷ್ಠನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದಾಗ, ಬಲಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ಸೆಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆ ನಂದಿನಿಯು, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನೊದರಿ, ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ರಾಜನನ್ನು ಪಂಚಿತಗೊಳಿಸಿತು. ಆ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವು ನುಂಗಿತು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದ ಕೌಶಿಕನು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜೋಬಲವೇ ಬಲವು ಎಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟನು.

(ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು—ಭಾರತ, ಪುರಾಣಗಳು, ಪುರಾಣನಾಮಚೂಡಾಮಣಿ)

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಭಾರತ ಅಧಿಪರ್ವದ ಗ್ರಂಥ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೭ ಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತ್ರ ಕಾಗದ ಪ್ರತಿಗಳು, ಒಂದು ಮುದ್ರಿತವಾದ ಪುಸ್ತಕ, ಇನ್ನುಳಿದವು ಓಲೆ ಗ್ರಂಥಗಳು.

ದೊರೆತಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಕೆ. ಶ. 1554-೭ಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯಾದ ಕೆ. ೨೦೫ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಓಲೆ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯಪ್ರತಿಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದೆ. ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಗ್ರಂಥಪಾಠಗಳಿದ್ದು ಅವನ್ನು 'ಮ' ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪಾಠಗಳು ಅತಿಯಾಗಿ ಅಡಿ ಟಿಪ್ಪಣಿಯೇ ಅಧಿಕವಾಗುವುದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅಷ್ಟೇನು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲದ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದೆಣಿಸಿ ೧೭ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ, ದ, ನ, ಬ ಮತ್ತು ರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಆರಿಸಲಾಗಿದೆ; ಅದರೂ ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆರಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಹೆಚ್ಚು ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಂಥಗಾತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೈಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ೧೭ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಐದು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದೆ.

i, ಕ

ii) ಐರಾವತ ಸಂಧಿಯು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳು : ಚ, ಡ, ಬ, ಮ, ಲ, ವ

iii) ಐರಾವತ ಸಂಧಿಯು ಇರುವ ಪ್ರತಿಗಳು : ಖ, ಣ, ಪ, ರ

iv) ಐರಾವತದೊಡನೆ ಸಂಭವ ಪರ್ವಗಳಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳು : ಗ, ಟಿ, ತ, ನ

v) ಐರಾವತ ಸಂಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಂಭವ ಪರ್ವಗಳಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳು : ಜ, ದ

ಈ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆರಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳಾವುವೆಂದರೆ : ಕ, ಬ, ರ, ನ, ದ

ಕ, ದ, ನ, ಬ, ರ ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರದ ಪಾಠಗಳು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಾಗ, ದೊರೆತ ಐದು ಪ್ರತಿಗಳ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಮೇಲೆ ಆರಿಸಿದ ಪಾಠದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ನೊಂದಲೇ ಚೌಕಕಂಸದ ಚಿಹ್ನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದೆ.

ಉದಾಹರಣೆ; ೨-೧೧. 7 [ಚಣ]; ಸಾದಿ (ಕನ) ಸಾ (ದರ)

೨-೨೧. 4 [ಚವ]; ಹರನ ಶಾಪಧಿಮಿತ್ರ ಶಾಂತಂಗ (ದನಬರ)

೮-೪೯. 14 [ಟಿ]; ತಾನೊರಸೊ(ಕನ) ತಮ್ಮೊಳಗೊ(ದರ) ತಮ್ಮೊಳಗೊ(ಬ)

ಅಧಿಕಾರ್ವ

ಪ್ರತಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಚಿಹ್ನೆ	ಗ್ರಂಥಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾಲ	ಶಕಟರೂಢ	ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು	ಸ್ಥಿತಿ, ವಿಶೇಷ
೧	ಕ	ಕೆ೨೦೫	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೫೪	ಇವೆ	೨೦	೯೪೦	ಪೂರ್ಣ, ಸಾಮಾನ್ಯ, ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿ
೨	ಖ	ಕೆ೫೪೧	ಸು. ೧೫೧೦	ಇಲ್ಲ	೨೧	೧೨೧೫	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಐರಾವತ ಸಂಧಿ ಇದೆ
೩	ಗ	ಕೆ೨೦	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೪೧	ಇಲ್ಲ	೫೦	೩೦೯೦	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಐರಾವತ ಸಂಧಿ ಇದೆ
೪	ಬೆ	ಕೆ೫೫೩	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೪೨	ಇಲ್ಲ	೨೦	೯೪೩	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಕಲ್ಲುಬ್ಬಿನದು
೫	ಜ	ಕೆ೨೩೩	ಸು. ೧೫೩೩	ಇಲ್ಲ	೪೪	೨೧೩೦	ಅಪೂರ್ಣ. ಲನೆಯ ಸಂಧಿಯವರೆಗೆ
೬	ಟ	ಕೆ೫೯೩	—	ಇಲ್ಲ	೪೯	೨೪೫೦	
೭	ಡ	ಕೆ೫೪೦	ಸು. ೧೫೨೦	ಇಲ್ಲ	೨೦	೯೩೫	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ
೮	ಣ	ಕೆ೩೦೫	ಸು. ೧೩೩೩	ಇಲ್ಲ	೨೧	೧೦೯೫	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಐರಾವತ ಸಂಧಿ ಇದೆ
೯	ತ	ಕೆ೫೨೩	—	ಇಲ್ಲ	೪೩	೨೫೫೩	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ

ಪ್ರತಿ ಸಂಖ್ಯೆ	ಚಿಹ್ನೆ	ಗ್ರಂಥಸಂಖ್ಯೆ	ಕಾಲ	ಶಕಟರೀಧ	ಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಪದ್ಯಗಳು	ಸ್ಥಿತಿ, ವಿಶೇಷ
೧೦	ದ	ಕೆ೨೫	—	ಇಲ್ಲ	೪೨	೩೧೧೬	ಪೂರ್ಣ, ಸುಮಾರಾಗಿದೆ
೧೧	ನ	ಕೆ೨	—	ಇದೆ	೩೯	೨೩೪೯	ಅಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಐರಾವತದ ಸಂಧಿ ಇದೆ
೧೨	ಪ	ಕೆ೨೫೦	—	ಇಲ್ಲ	೨೦	೧೧೩೦	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಐರಾವತದ ಸಂಧಿ ಇದೆ
೧೩	ಬ	೧೨೫೬ (ಸ.ಧಂ)	—	ಇದೆ	೨೦	೯೩೬	ಪೂರ್ಣ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ೨ ಪತ್ರಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ
೧೪	ಮ	೪೬೬ (ಸ.ಧಂ)	ಸು. ೧೮೦೦	ಇಲ್ಲ	೬೦	೯೮೨	ಪೂರ್ಣ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಐರಾವತದ ಸಂಧಿಯು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿದೆ
೧೫	ರ	೧೬೯೦ (ಸ.ಧಂ)	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೨೮	ಇದೆ	೨೧	೧೧೦೨	ಪೂರ್ಣ, ಉತ್ತಮ, ಐರಾವತದ ಸಂಧಿ ಇದೆ
೧೬	ಲ	ಕೆ೨೬೬೫	—	ಇಲ್ಲ	೬೦	೯೪೨	ಅಪೂರ್ಣ, ೨ನೆಯ ಸಂಧಿಯವರೆಗೆ
೧೭	ನ	—	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೫೬	ಇಲ್ಲ	೨೦	೯೬೩	ಪೂರ್ಣ, ಅಪೂರ್ಣ

ಪ್ರತಿಗಳ ವಿವರ

ಕ (ಕೆ. ೨೦೫) ಈ ಪ್ರತಿಯು ಉದ್ದ ೧ ಅಡಿ, ಅಗಲ ೨ ಅಂಗುಲ. ಪ್ರತಿ ಓಲೆಯಲ್ಲಿ ೧೬ರಿಂದ ೧೯ರವರೆಗೆ ಪಂಕ್ತಿಗಳಿವೆ. ಸಣ್ಣ ಅಕ್ಷರಗಳಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಟಿಪ್ಪಣಿ. ಪ್ರತಿ ಪರ್ವದ ಪತ್ರಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದೆ. ಪರ್ವಾರಂಭ, ಪರ್ವಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕಾಲವು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಧಿಲವಾದ ಓಲೆಯಲ್ಲಿ

“ಅಂತು ಸಂಧಿ ೧೩ ಪದ ೬೧೧ ಕಂ ಗದಾಪರ್ವ ಸಮಾಪ್ತ ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ...ತು ನಾರ್ತಮಾನ ಆನಂದ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಬ. ೩ ಸೌಮ್ಯವಾರದಲ್ಲೂ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮದ ಚಿಕ್ಕದೇವರಸರ ಮಕ್ಕಳ. ಬೋಧಾಯನ ಸೂತ್ರ ಶ್ರೀವತ್ಸಗೋತ್ರ.... ಹೆರಗಿನ ನಂಜಯ್ಯ... ಪರ್ವ ಗಕ್ಕೆ ಸಂಧಿ ೧೯೯ ಪದ ೯೪೦, ಸಭಾಪರ್ವ ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೧೬೯ ಪದ ಸಾ ೧೧೫೫, ಅರಣ್ಯಪರ್ವ ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೨೧೯೦ ಪದಸಾ ೧೧೫೨, ವಿರಾಟ ಪರ್ವ ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೧೦೯ ಪದ ೫೪೦, ದ್ರೋಣಪರ್ವ ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೧೯೯ ಪದ ೧೧೫೯೦, ಕರ್ಣ ಪ ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೨೬೯ ಪದ ೧೧೫೨, ಶಲ್ಯಪರ್ವವು ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೨೬೯... ದಶಪರ್ವವು ೧೯೦ ಸಂಧಿ ೧೫೨ ಕಂ ಪದಸಾ ೬೯೬೯೦ ಶುಭಮಸ್ತು ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣಾರ್ಪಿತಮಸ್ತು ಮಂಗಳ ಮಹಾ ಶ್ರೀ” ಎಂದಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರತಿನಾಡಿದ ಕಾಲವು ೨೩ ಶ ೧೫೭೬ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1554ರಲ್ಲಿ. ಪ್ರತಿ ಓಲೆಗಳಿಗೆ ರಂಧ್ರಗಳಿದ್ದು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬೆಳ್ಳಿ ಉಂಗುರಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿದೆ. ರಂಧ್ರಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗಿ ಹದುವು ಹೋಗದಂತೆ ಈ ಬೆಳ್ಳಿ ಉಂಗುರಗಳು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಶಕಟರೇಫದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ.

ದ: (ಕೆ. ೨೧೨) ಹೆಚ್ಚು ಪದ್ಯಗಳು, ಸಂಧಿಗಳು ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಶಕಟರೇಫವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯು ಸ್ಥಿತಿಯು ಉತ್ತಮವಾಗಿಲ್ಲ ಕೆಲವುಕಡೆ ಗರಿಗಳು ಮುರಿದಿದ್ದು; ಲುಪ್ತವಾಗಿವೆ. ಅಕ್ಷರವು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡಲು ರಾಗಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವ ಪರ್ವವಿದೆ.

ನ. (ಕೆ. ೨) ಶಕಟರೇಫದ ಬಳಕೆಯು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿಯ ಭಾಗವಿಲ್ಲ. ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ರಾಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ ಅಧಿಕ ಪದ್ಯಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಧಿಗಳೂ ಐರಾವತದ ಸಂಧಿಯೂ ಇವೆ. ೧೯ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ೨೮ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ ಅದಿಸರ್ವದ ಭಾಗವಿದ್ದು ಮುಂದಿನ ಭಾಗವು ಲೋಪವಾಗಿದೆ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ‘ಗ’ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ಬ : (ಸರಸ್ವತೀ ಭಂಡಾರ ನಂ. ೧೨೮೬) ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಓಲೆಗಳಿಲ್ಲ. ಆದಿರವನ ದ್ವಿನಿಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ೨೫ನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಶಕಟೀರ್ಷದ ಬಳಿಕ ಇದೆ. ಉತ್ತಮ ಪ್ರತಿ ; ಕೆಲವು - ತ್ರುಟಿತವಾದ ಪತ್ರಗಳಿವೆ. ಪ್ರತಿ ಮಾಡಿದ ಕಾಲ, ಪ್ರತಿಕಾರನ ವಿಚಾರವಾಗಲಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬರಹವು ಸ್ಪಷ್ಟವೂ ಸುಂದರವೂ ಆಗಿದೆ

ರ : (ಸರಸ್ವತೀ ಭಂಡಾರ ನಂ. ೧೬೯೦) ಬರಹವು ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಶಕಟೀರ್ಷದ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಐರಾವತ ಸಂಧಿಯು ವಿನಯ ಸಂಧಿಯಾದಮೇಲೆ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿಕಾರನ ವಿಷಯ ಹೀಗಿದೆ—“ಕೇಲಕ ಸಂವತ್ಸರದ ನಿಜ ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ೭ ಭಾನು ವಾರದಲ್ಲೂ ಹಿರಿಸಾವೆ ಸ್ಥಳದ ಭಯಿರಾಪುರದ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ಕೊಮಾರ ವೆಂಕಣ್ಣ ನವರ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ್ಣನು ತಿಮ್ಮಸ್ವ ನಾಯಕರ ಕೊಮಾರ ತಿರುಮಲನಾಯಕರಿಗೆ ಬರಕೊಟ್ಟ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ದಶರವಕ್ಕೆ ಸ್ಥಿರಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮಸ್ತು”. ಆದಿ ಪರ್ವವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಕಾಲ—“ಪ್ಲವಂಗ ನಾಮ ಸಂವತ್ಸರದ ಕಾರ್ತಿಕ ಶು ೧೫ ಭಾನುವಾರ”

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರೆ ಸಾಕು—ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಣೆಯುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಬಹುಶಃ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಮಿನೀ ಪಟ್ಟದಿಯ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಭಾಗಗಳು, ಪದ್ಯಗಳು, ಉಳಿದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. “ಯಾವುದು ಮೂಲ, ಯಾವುದು ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ”¹ ಎಂಬ ಮಾತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ (ಡ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೯೩೫ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ ಕಡಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ, (ದ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೩೧೧೬ ಪದ್ಯಗಳಿದ್ದು ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ನೂರುವರ್ಷ ಈಚಿನದಾದ ಕೆ. ೨೦೫ನೆಯ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೯೪೦ ಪದ್ಯಗಳಿವೆ.

ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ. ಎರಡೇ ಪದ್ಯಗಳಿರುವ (ಡ) ಪ್ರತಿ, ಹತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಿಗಿರುವ (ಕ) ಪ್ರತಿ, ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ನಲವತ್ತಾರು ಪದ್ಯಗಳಿರುವ (ದ) ಪ್ರತಿ. ಹದಿನೇಳು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಪೀಠಿಕಾಸಂಧಿಯ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಟ್ಟು ೯೭. ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಪದ್ಯಗಳು ದೊರಕುವಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ

ಗಣನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅಧಿಕ ; ಕಾರಣ ಆದಿಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾಲೋಮಾಸ್ತಿಕ ಸಂಭವ ಪರ್ವಗಳನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿರುವುದು ಖಚಿತವಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ ಆದುದರಿಂದಲೇ (?) 'ವಚನಭಾರತ'ವನ್ನು ಬರೆದ ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಕೃ ಅವರು ಬಹುಪಾಲು ಕಥೆಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈರೀತಿಯ ಅಧಿಕೃತ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.¹

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪರಿಸ್ಕರಿಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಸರಸ್ವತೀ ಭಂಡಾರದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾದ ವಂದನೆಗಳು.

ಮೈಸೂರು

ಕೆ. ಆರ್. ಶೇಷಗಿರಿ

೨೨-೧೧-೭೧

1 ಉಗ್ರಶ್ರವನು (ರೋಮಹರ್ಷಣನ ಮಗ) ೮೮೦ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು ಅವನ್ನು ವ್ಯಾಸನು ೨೪೦೦ ಶ್ಲೋಕಗಳಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ವ್ಯಾಸನೇ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳಾಗಿ ಹೇಳಿದನೆಂಬುದು ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಮುಖ್ಯ ಕಥೆಯು ಈಗಿರುವ ಗಾತ್ರದ ಐದನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾದೀತು. ಗಾತ್ರವನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇಲಿಯಡ್ ಮತ್ತು ಒಡೆಸ್ಸಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಎಂಟರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ವ್ಯಾಸನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉಪಕಥೆಗಳನ್ನು ಒಂದುಕಡೆಗಿರಿಸಿದರೂ ಅವನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕುಂದುಬರಲು ; ಆದರೂ 107389 ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಸನೊಬ್ಬನೇ ರಚಿಸಿದನೆಂಬುದು ತಥ್ಯಾಂತಕ್ಕೆ ದೂರವೆನಿಸಿದರೆ ಅಶ್ವರ್ಯವಲ್ಲ. ಪುನಿಷ್ಟ ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಉಪಕಥೆಗಳನ್ನು ಲಿಪಿ ಕಥಾವಸ್ತುವು ಮಾತ್ರ ವ್ಯಾಸಕೃತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಥವಾ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಉಪಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ನುಸಾರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರಬಹುದು; ಹಾಗೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ ಬೆರೆತಂದರಿಂದ ಉಪಕಥೆಗಳು ನಾಶವಾಗದೆ ಉಳಿದುಬಂದು ಸಮಾಧಾನಕರವೇ ಆಗಿದೆ.

ತಿದ್ದುಪಡಿ

ಪುಟ	ಪಂಕ್ತಿ	ತಪ್ಪು	ಒಪ್ಪು
೫೨	೧೨	ಪಾಡಂವ	ಪಾಂಡವ
೬೩	೨	ತರಕೆ ಫಣಿಪನ	ತರಕೆ ಫಣಿ*ಪನ
೧೧೧	೨	ಮಹಾಹರಿವಿಷು	ಮಹಾಹರಿವಿಯ
೧೨೯	೨೩	ಬಿರಿದುಟ್ಟಿ(ಕನ)	ಬಿರಿದುರೆ(ಕನ)
		ಬಸಿಟನು(ರ)	ಬಸಿಟನು(ನ)
೧೪೩	೨೪	ಪರಾಗಸಾಂದ್ರದಲಿ(ದ)	ಪರಾಗಸಾಂದ್ರದಲಿ(ಬ)
೧೪೪	೨೨	ತ(ಕದಬ)	ತ(ಕಬ)
೧೮೭	೨	ಮನೋ*ರಥ	ಮನೋ*ರಥ
೧೮೩	೧೩	ನನದ ತಿಲವೋ	ನನದತಿಲವೋ
೧೮೮	೬	ರಾಯಿ ರಾರ್ವರು	ರಾಯರಿರಾರ್ವರು
೧೯೧	೧೮	ಕಾಕುಳದ	ಕಾಕುಳದ
೨೦೮	೧೪	15ಯೆದುರಿಸಿದರು15	15ಯ್ಯೆದುರಿಸಿದರು15
೨೨೩	೧೦	7ಪರಿಜನವಂದ7	7ಪರಿಜನವಂದ7
೨೨೬	೭	ವಚೋವಿವಿಷ್ಟರಣ	ವಚೋವಿವಿಷ್ಟರಣ
೨೩೬	೭	ಸಂನಾಸಿ	ಸಂನಾಸಿ
೨೩೯	೨೨	,,	,,
೨೪೧	೩, ೧೬	,,	,,
೨೬೨	೭	ಬಳಿಕಿತಲಿಂದ್ರನ	ಬಳಿಕಿತ್ತಲಿಂದ್ರನ

ಅದಿಪರ್ವ

ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ

*ಶ್ರೀವನಿತೆಯರಸನೆ ವಿಮಲ ರಾ
ಜೀವ ಪೀಠ¹ನ ಪಿತನೆ² ಜಗಕತಿ
ಪಾವನನೆ ಸನಕಾದಿ ಸಜ್ಜನ ನಿಕರ ದಾತಾರ
ರಾವಣಾಸುರಮಥನ ಶ್ರವಣಸು
ಧಾ ವಿನೂತನಕಥನಕಾರಣ
ಕಾವುದಾನತ ಜನವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ*

೧

ಶರಣಸಂಗವ್ಯಸನ ಭುಜಗಾ
ಭರಣನಮರಕಿರೀಟಮಂಡಿತ
ಚರಣ ಚಾರುಚರಿತ್ರ ನಿರುಪಮಭಾಳಶಿಖಿನೀತ್ರ
ಕರಣ ನಿರ್ಮಲ †ಭಜಕರಘಸಂ
ಹರಣ ದಂತಿ ಚಮೂರು ಚರ್ಮಾಂ
ಬರನೆ ಸಲಹುಗೆ ಭಕುತ ಜನರನು ಪಾರ್ವತೀರಮಣ

೨

ವರ ಮಣಿಗಳಿಂದೆಸೆವ ಮೌಳಿಯು
ಸರಸಿಜಾರಿಯ ಕಿರಣದೋಳಿಯು
ವಿರಚಿಸಿದ ಸಿಂಧೂರ ಭಾಳದಿ ಕುಣಿವ ಕುಂತಳದ
ಕರಿಸಿಭಾಕ್ಯತಿಯನಿಪ ವದನದ
ಕರದ ಪಾಶದ ಮೋದಕದ ವಿ
ಷ್ಣು³ರದ *ಗಣಪತಿ³ ಮಾಡೆಮಗೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನ ದಾಯಕವ

೩

1 ನೆ ಜನಕ (ರ) 2 ಸ್ವ (ರ) 3 ವಿನಾಯಕ (ರ)

*† (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ; ಅರಂಭದಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯು ೧೫ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ
ಪತ್ರಲೋಪ (ಬ)

ಗಜಮುಖನೆ ಮೆಣಕಿವೇಕದಂತನೆ
 ನಿಜಗುಣಾಸ್ಥಿತ ಪರಶುಧಾರನೆ
 ರಜತಗಿರಿಗೊಡೆಯನ ಕುಮಾರನೆ ವಿಜೃಂಭಾರಿಧಿಯೆ
 ಅಜನು ಹರಿದ್ರಾದ್ರಿಗಳು ನೆಣಿ
 ಭಜಿಸುತಿಹರನವರತ ನಿನ್ನನು
 ತ್ರಿಜಗ¹ವಂದಿತ¹ಗಣಪ ಮಾಳ್ವುದು ಮತಿಗೆ ಮಂಗಳವ
 ವಾರಿಜಾಸನೆ ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರ ವಿ
 ಚಾರದೋದ್ಭವ ವಚನ ರ²ಚನೋ
 ದ್ಭಾರೆ ಶ್ರುತಿ ಪಾರಾಣದಾಗಮ ³ಸಿದ್ಧಿದಾಯಕಿಯೆ
 ಶೌರಿ ಸುರಪತಿ ಸಕಲ ಮುನಿಜನ
 ಸೂರಿ³ಗಳಿಗನುಪಮದ ಯುಕುತಿಯೆ
 ಶಾರದೀಯೆ ನರ್ತಿಸುಗೆ⁴ ನಲಿದೊಲಿದೆನ್ನ ಜಿಹ್ವೆಯಲಿ
 ದುರಿತ ಕುಲಗಿರಿ ವಜ್ರದಂಡನು
 ಧರೈ⁵ಯ⁵ ಜಂಗಮ⁶ಮೂರ್ತಿ⁶ ಕವಿವಾ
 ರಿರುಹ ದಿನಮಣಿ ⁷ನಿಖಿಳಯತಿಪತಿ⁷ ದಿವಿಜವಂದಿತನು
 ತರಳಿನನು ತನ್ನ ವನನುತ⁸ ಪತಿ
 ಕರಿಸಿ ಮಗನೊಡೊಲಿದು ⁹ಕರುಣದಿ⁹
 ವರವನಿತ್ತನು ದೇವ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ
 ಕೃತಿಯನವಧರಿಸುವುದು ಸುಗತಿಯು
 ಮತಿಗೆ ಮಂಗಳವೀವುದಧಿಕರು
 ಸ್ತುತಿಸುವುದು ತಿದ್ದುವುದು ¹⁰ಮೆಣಕಿ¹⁰ವುದು ಲೇಸ ಸಂಜಿವುದು
 ನುತಗುಣರು ಭಾವಕರು ವರಪಂ
 ಡಿತರು ಸುಜನರು ಸೂಕ್ತಿ ಕಾಣರು
 ಮತಿಯನೀವುದು ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕಿಂಕರಗೆ
¹¹ವೀರನಾರಾಯಣನೆ ¹²ಕವಿ ಲಿಪಿ
 ಗಾಣ¹²ಕುವರವ್ಯಾಸ ಕೇಳುವ¹¹
 ಸೂರಿಗಳು ಸನಕಾದಿಗಳು ಜಂಗಮ ¹³ಜನಾರ್ದ¹³ನರು

೪

೫

೬

೭

1 ಪೂಜಿತ (ಕ) 2 ಚಿತೋ (ಕದ) 3 (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ 4 ಯನರ್ಚಿಸುವೆ (ಕ) 5 ಗೆ
 (ಕ)6 ಮುಕುತಿ (ಕರ) 7 ನಿಖಿಳಯ ರೂಪರಿ (ಕ) 8 ತನ್ನ ವನೊಂದು ಮಿಗೆ (ರ) 9 ಕೃತಿಯಲಿ
 (ರ) 10 ಬರೆ (ರ) 11 ಮೂರನುತನ ಕುಮಾರ ದೇಳುವ ಚಾರುಕವಿತೆಯ ದೇಳುವುದು (ರ)
 12 ಸುಕವಿಸಿಖರಿ (ಕದ) 13 ಮಹಾಜ (ರ)

ಜಾರುಗವಿತೆಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲ ವಿ
ಚಾರಿಸುವಡಳವಲ್ಲ ಚಿತ್ತವ
ಧಾರು ಹೋ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ¹ರು ಸಲುಗೆ ಬಿನ್ನಪವ

೮

ಹಲಗೆ ಬಳಹವ ಹಿಡಿಯದೊಂದ
ಗ್ಗಲಿಕೆ ಪದವಿಟ್ಟಳುಪದೊಂದ
ಗ್ಗಲಿಕೆ ಪರರೊಡ್ಡವದ²ರೀತಿಯ ಕೊಳ್ಳ³ದಗ್ಗಲಿಕೆ
ಬಳಸಿ⁴ಬರೆ⁵ಯಲು ಕಂಠಪತ್ರದೊ
ಳುಲುಹುಗೆಡದಗ್ಗಲಿಕೆಯೆಂಬೀ
ಬಲುಹು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಕಿಂಕರಗೆ

೯

⁴ತಿಣುಕಿದನು ಫಣಿರಾಯ⁴ ರಾಮಾ
ಯಣದ ಕವಿಗಳ ಭಾರದಲಿ ತಿಂ
ತಿಣಿಯ ರಘುವರ ಚರಿತೆಯಲಿ ಕಾಲಿಡಲು ತಿಪಿಹಿಲ್ಲ
ಬಣಗು ಕವಿಗಳ ಬಗೆವನೇ ಸಾ
ಕೆಣಿಸದಿರು ಶುಕರೂಪನಲ್ಲ⁵ವೆ⁶
ಕುಣಿಸಿ ನಗನೇ ಕವಿಕುಮಾರವ್ಯಾಸನುಳಿದವರ

೧೦

— — — — —

¹ಯ (ದ) ² ಸೀತಿಯ ಬಗೆಯ (ರ) ³ಬರೆ (ರ) ⁴ ಹಣುಗಿದನು ಫಣಿರಾಯ (ಕ)
ಪಣಿಯ ಹೆಡೆ ಕುಸಿಯಿತ್ತು (ದ) ⁵ ಹೆಡೆ (ಕ)

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ .

ರಾಯ ಜನಮೇಜಯಗೆ ವೈತಂ
ಪಾಯನನು 1 ಹೇಳಿದನು ಮುನಿ¹ದ್ವೈ
ಪಾಯನನು 2 ವರ್ಣಿಸಿದ ಭಾರತ³ವರಕಥಾಮೃತ⁴ವ

ಸೂತನೈತಂದನು ಜಗದ್ವಿ
ಖ್ಯಾತ ಶೌನಕ ಮುಖ್ಯ ಮುನಿಸಂ
ಘಾತ ಪಾವನ ನೈಮಿಶಾರಣ್ಯಕ ವ⁵ರಾಶ್ರಮ⁶ಕೆ
ಆತನನು ಕಂ⁷ಡುದು⁸ ತಪಸ್ವಿ
6 ವ್ರಾ⁹ತ ಕುಶಲಕ್ಷೇಮ ಮಧುರ
ಪ್ರೀತಿ ವಚನಾಮೃತದಿ ಸಂಭಾ¹⁰ವನೆ¹¹ಯ ಮಾಡಿದರು

೧

ಪರಮ ಪಾರಾಣಿಕ ಶಿರೋಮಣಿ
ಬರವಿದೆತ್ತಣಿ¹²ದಾ¹³ಯ್ಯು ಕೌತುಕ
ವರಕಥಾ ಪೀಯೂಷ ಸಾರ ವಿಶೇಷವೇನುಂಟು
ಚರಿತ ಚತುರಾಶ್ರಮ ತಪೋನಿ
ಷ್ಠರಿಗೆ 9 ವಿಶ್ರಮ ವೈಭವಾದ್ಯಶ¹⁰
10 ದರುಶನವು ನಮಗೆ¹¹ದು ನುಡಿದರು ರೋಮಹರ್ಷಣಿಯ

೨

ವಂದಿಸಿದನೈ ವರತಪೋಧನ
ವೃಂದ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ನಾನೇ
ನೆಂದು ನುಡಿದನು ಕೌತುಕಾಮೃತ ರಸದ 11 ಕಡುಗಡಲ¹²
ಹಿಂದೆ 12 ಹೇಳಿದುದಲ್ಲ ಕೇಳ್ದುದು
ಮುಂ¹³ದೆ 13 ಹುಸಿವರೆ¹⁴ ನಿಗಮ ಶತವಿದ
ಱಿಹಿಂದೊರೆಗೆ 14 ಬರಲರಿಯ¹⁵ದೆಂದನು ಸೂತ ಕೈ ಮುಗಿದು

೩

1 ವಿರಚಿಸಿದನಾ (ದ) 2 ಬಣ್ಣ (ನ) 3 ಕಥನ ಕೌತುಕ (ನ) 4 ನಾಂತರ (ನ)
5 ಡರು (ದ) 6 ಭ್ರಾ (ದ) 7 ಪಡ (ರ) 8 ನಾ (ನರ) 9 ವೈಭವ ತೀವ್ರದನು ನೀ
(ದ) ವೈಭವ ವಿಶ್ರಮಾದ್ಯಶ (ರ) 10 ಕರುಣ ಕೃಪೆ ಮಾಡೆಂ (ದ) 11 ಕಡಲುಗಳ
(ದ) ತನಿಗಡಲ (ರ) 12 ಕೇಳಿದುದಲ್ಲ ಕೇಳ್ದಡೆ ಮುಂ (ದ) ಕೇಳಿದುದಲ್ಲ ನೀವಿದ ಸು(ರ)
13 ಹುಸಿವುದು (ದ) ಹೊಸತಿದು (ನ) ಕೇಳಿರೆ (ರ) 14 ಸರಿಬಾರ (ನ)

ಹೇಳು ಸಾಕೆಲೆ ಸೂತ ದುರಿತ
ವ್ಯಾಳವಿಷ¹ಜಾಂಗುಲಿಕವನು ನೀ¹
ಕೇಳಿದಂದದಲಂದು ಜನಮೇಜಯನ ಯಾಗದಲಿ
ಮೌಳಿಗಳಲಾನುವೆವು ನಿನ್ನಯ
ಹೇಳಿಕೆಯನೆ²ನೆ³ ನಿಖಿಳ ಮುನಿಗಳ
ನೋಲಗಿಸುವೆವು ನಿಮ್ಮ³ನೇಮದ³ಲೆಂದು ಕೈಮುಗಿದ

೪

ಕೇಳಿದನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲಕನು 4ಗತ⁴ ಸರ್ಪಯಜ್ಞ
ಸ್ಥೂಲಪಾಪ ವಿಘಾತಿಗೋಸುಗವೀ ಮಹಾಕಥೆಯ
ಕೇಳಿದನು ನಾನಲ್ಲಿ ಮುನಿಜನ
ಮೌಳಿಮಂಡಿತ ಜರಣ ಕಮಲ ವಿ
ಶಾಲ ವೇದವ್ಯಾಸಕೃ⁵ತ⁵ ಭಾರತ ಕಥಾಮೃತವ

೫

ಹಾ ಮಹಾದೇವಾ ಯಿ⁶ದೆಂತೈ⁶
ರೋಮಹರ್ಷಣಿ 7ನಾ⁷ವು ಮಾಡಿದ
ಸೋಮಪಾನಾದಿಗಳ 8ಪುಣ್ಯ⁸ಸ್ತೋಮತರು⁹ಗಳಿಗೆ
ಈ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥಾಮೃತ
ರಾಮಣೀಯಕ ಫಲವಲಾ ನಿ
ಸ್ವೀಮ¹⁰ಪುಣ್ಯ¹⁰ರು ಧನ್ಯರಾವೆಂದುದು ಮುನಿ¹¹ಸ್ತೋಮ¹¹

೬

ಸರ್ಪ¹²ಯಜ್ಞ¹²ದ^{*}ಲಾದ ದುರಿತದ
ದರ್ಪವನು ಕೆಡೆ ಬೀಳಗುತ್ತಲು
ತರ್ಪಣಾದಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ^{*}ವಿಲ್ಲೆಂದು
ದರ್ಪ¹³ಕಾಹಿ¹³ತ ಮೂರ್ತಿ ಮುನಿಮುಖಿ
ದರ್ಪಣನು ಶಿಷ್ಯನನು ಕರೆದು ಸ
ಮರ್ಪಿಸಿ[†]ದನರಸಂಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ[†]

೭

1 ಜಂತೂಳಿತದ ಮುನಿ (ದ) 2 ಲೆ (ದ) 3 ಸುಜ್ಞೆಯ (ರ) 4 ವರ (ಕದ)
ಕೃತ (ನ) 5 ತಿ (ನ) 6 ದೇಶ (ದ) 7 ನೀ (ಕ) ತಾ (ನರ) 8 ಸುಪರ್ವ (ಕ)
ಸುಪೂರ್ವ (ದ) 9 ವಿಂ (ರ) 10 ಸುಕೃತ (ನ) 11 ವ್ರಾತ (ರ) 12 ಯಾಗ (ರ)
13 ಕಾಂ (ರ)

* † (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ಪುಟಿತ

*ರಾಯ ಕೇಳ್ವೆ ಪೂರ್ವಪಾಂಡವ
ರಾಯಚರಿತವನೆಂದು ವೈಶಂ
ಪಾಯನನು* ಬೆಸಸಿದನು ಕೊಟ್ಟನು ಬಳಿಕ ಪುಸ್ತಕವ
ರಾಯನತಿಭಕ್ತಿಯಲಿ ವೈಶಂ
ಪಾಯನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ೨ನಿಜಾಭಿ
ಃಪ್ರಾಯದಲಿ ಕೇಳಿದನು ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ಮುನಿಸಿಕರ

೮

ವಿತತ ಪುಸ್ತಕವನು ಸುಗಂಧಾ
ಕ್ಷತೆಯೊಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯ
ಕ್ಷಿತಿ ಜಲಾನಲ ವಾಯು ಗಗನಾದಿಗಳಿಗಭಿನಮಿಸಿ
ಶತಮುಖಾದಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವ
ಪ್ರತತಿಗೆಣಿಗಿ ಸರೋಜಭವ ಪಶು
ಪತಿಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ವಿಮುಢ್ಲಾನಮುದ್ರೆಯಲಿ

೯

ಮನದೊಳಾಡ್ಯಂ ಪುರುಷಮಿಶಾ
ನನನು ಪುರುಹೂತನ ಪುರಸ್ಕೃತ
ನನಘನೇಕಾಕ್ಷರ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸನಾತನನ
ದನುಜರಿಪು ಸುವ್ಯಕ್ತನವ್ಯ
ಕ್ತನನು ಸದಸದ್ರೂಪನವ್ಯಯ
ನೆನಿಪ ವಿಷ್ಣುವ ನೆನೆದು ಮುನಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ೧೦ಕಥೆಯು

೧೦

ವೇದನಾಲ್ಪದಹಂಗಳವಾಣಿ
ಷ್ಠಾದಶಾದಿ* ಪುರಾಣಿಸ್ತೃತಿಗಳೊ
ಳಾದೊ ಪೂರ್ವೋತ್ತರದ ಮೀಮಾಂಸದ೭ಪರಿಕ್ರಮದ
ವಾದ ವಿಲಸನ್ಯಾಯವನು ೧೨
ಬೋದಧಿಯಲಿಗಳವಡಿಸಿ ರಚಿಸಿದೊ
ಬಾದರಾಯಣನಂಘ್ರಿಯನು ೧೩ಭಜಿಸಿದನು ಮನದೊಳಗೆ

೧೧

1 ಹಳ (ದನರ) 2 ದನಾ (ರ) 3 ರೂತ್ಯೂತನಯ (ದ) 4 ಸ್ವನಾಥ (ದ) 5 ಕೃತಿಯ
(ರ) 6 ಸ್ತೃತಿತತಿಯಾದ (ದ) ಸತ್ಕೃತಿಯಾದ (ರ) 7 [ಚಣ] ; ಸಾದಿ (ಕನ) ಸಾ (ದರ)
ಸಂಜ್ಞಾದಧಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದ (ದ) 8 ವಿಸ್ತರಿ (ರ) 9 ರಚಿ (ಕನ)

*ಃ (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಾರದಾದ್ಯರು
ಸರಸಿರುಹ ಸಂಭವನ ಸಭೆಯಲಿ
ವರ ಮಹಾಭಾರತವ ಕೊಂಡಾಡಿದು ಭಕ್ತಿಯಲಿ
ವರ ಮಹತ್ವದಿ ¹ಭಾರವತ್ವದಿ¹
ವರ ಮಹಾಭಾರತದಿದೊಂದೇ
ದುರಿತ ದುರ್ಗವಿಭಾಡ ಕರವೀರಳುಲೋಕದಲಿ

೧೨

ಹೇಳಿದನು ಪಾಲೋನು ಚರಿತೋ
ದ್ವಾಲಕಾಖ್ಯರ ಚರಿತವನು ಮುನಿ
ಹೇಳಿದನು ಫಣಿಸಿಕರ ಗರುಡಾಸ್ತಿಕರ ಸಂಭ್ರಮವ
ಮೇಲ ³ಬಳಿಕ³ ಪರೀಕ್ಷಿದವನೀ
ಪಾಲ ⁴ಶಾಸದ ಮರಣವನು ನೆಲೆ⁴
ಹೇಳಿದನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಾಧ್ಯರದ ⁵ಸಂಗತಿ⁵

೧೩

ಕೇಳಿದನು ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿ
ಪಾಲ ವೈಶಂಪಾಯನನನಾ⁶
⁷ಕೀಳು ದುರಿತಂಗಳಿಗೆ⁷ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ⁸ರೂಪದಲಿ⁸
ಕೇಳಿರೈ ಮುನಿಸಿಕರವೀ ಕಲಿ
ಕಾಲದಲಿ ಫಲಿಸುವುದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ನಾನು⁹ ಸ್ತುತಿ ಮಹಾಭಾರತ ಕಥಾಶ್ರವಣ⁹

೧೪

ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದು ವೈಶಂ
ಪಾಯ¹⁰ ಮುನಿ¹⁰ ಹೇಳಿದನು ಕಮಲದ
ಛಾಯತಾಕ್ಷನ ಬಾಲಕೇ¹¹ ಛೇದ್ಯೂತ ಕಿಲ್ಬಿಷವ¹¹
ಕಾಯಕಲ್ಮಷ ಹರ¹²ವಖಿ¹² ಸಿ¹²
ಪ್ರೀಯಸದ ¹³ಸದ್ರೂಪುವಿನ ಸಂ¹³
¹⁴ದಾಯಕವ ಸಿರ್ಮಲ ಮಹಾಭಾರತಕಥಾವೃತ್ತವ¹⁴

೧೫

1 ಭಾರತತದೀ (ಕ) ಭಾವತತ್ವದಿ (ದ) 2 ತವ್ಯಾಳಕಾಖ್ಯನ (ಕದ) 3 ಹೇಳಿಕೆ (ಕ)
4 ಸರ್ಪದಲಾದ ಮರಣವ (ದ) 5 ಸಂಭ್ರಮವ (ಕ) 6 ಮುನಿವರ (ನ) ನಲಿ ಮಿಗೆ (ರ)
7 ವ್ಯಾಳದುರಿತಂಗಳಿಗೆ (ದ) ಹೇಳಿದನು ಘನದುರಿತ (ನ) ಮೇಲೆ ದುರಿತಂಗಳಿಗೆ (ರ)
8 ವೇನೆಂದು (ರ) 9 [ಚಮವ] ; ಸ್ಮರಣೆಯಲಿ ಸಲೆ ಭಾರತತ್ವ (ಕನ) ಸ್ತುತಿ ಮಹಾ
ಭಾರತ (ದರ) 10 ನನು (ಕದನ) 11 ಛೇಯ ದುರಿತ ಕಲ್ಪಿತ (ದ) 12 ವುಖಿಳ (ದ) 13
ಶುಕ್ರೂಷೆಯನು ಸಂ (ಕ) ಮಳವಾದ ಯಜ್ಞದ (ನ) 14 ಮಾಯಹೃದದಿನಂಟಿಕಿಂತಿದು
ಮೇಲೆ ಲೇಸೆಂದ (ನ)

*ಅದಿಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು^೧ದಿಸಿದರು^೨ ವೆ
 ಕ್ಷುದ್ರಿ ವಿಮಲ ನವ ಪ್ರಜೇತ್ತರ
 ರಾದರಂಬುಜಭವನ ಲೀಲಾಮಾತ್ರ ಸೂತ್ರದಲಿ
 ಆದನವರೊಳಗತ್ತಿಮುನಿ ಬಳಿ
 ಕಾದನಾ ಮುನಿಪತಿಗೆ ಜಗದಾ
 ಹ್ವಾದಕರ ಹಿಮಕಿರಣನಾತನಲಾಯ್ತು ಶಶಿವಂತ

೧೬

ಸೋಮನಿಂ ಬುಧನಾ ಬುಧಂಗೆಯು
 ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪುರೂರವನು ಬಳಿ
 ಕಾ ಮಹೀಪತಿಗೂ^೩ವರ್ತಿಯೂಳಾಯ್ತು ಕುಮಾರಕನು
 ಆ ಮಹೀಶಿಗೆ ನಹುಷ ನಹುಷಂ
 ಗಾ ಮಹಾತ್ಮ ಯಯಾತಿ ಬಳಿಕೇ
 ಸೋಮಕುಲವೆರಡಾಯ್ತು ಯದು ಪೂರುಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ

೧೭

ಯದು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಯಾದವ
 ರುದಿಸಿದರು ಪೂರುವಿನ ದೆಸೆಯಿಂದ
 ದಿದುವೆ ಪಾರವ^೪ವಂಶ^೫ವಾಯ್ತು ೪ಯಯಾತಿಪೂತ್ರರಲಿ^೬
 ವಿದಿತ^೭ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ಯಯಾತಿಯ^೮
 ೧ಪದ ೧ ಕಥಾ ವಿಸ್ತಾರವನು^೯ ಹೇ
 ಲಿದನು ದುಷ್ಯಂತ^{೧೦}ನಲಿ^{೧೧} ಶಾಕುಂತಲೆಯ ಕಥೆಸಹಿತ^{೧೨}

೧೮

ಭರತನಾ ದುಷ್ಯಂತನಿಂದವ
 ತರಿಸಿದನು ತತ್ಸೃಷ್ಟಿ^{೧೩}ವರ್ಗ ನೃಪರಿಂ
 ಹಿರಿದು ಸಂದನು ಬಳಿಕ ಧರ್ಮಾಚಾರತ ವರುಷವಾಯ್ತು^{೧೪}ಲ್ಲ
 ಭರತಸೂನು ಸುಹೋತ್ರನಾತನ
 ವರಕುಮಾರಕ ಹಸ್ತಿ^{೧೫}ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದ ಹೆಸರಾಯ್ತು ತನಿಂದವೆ ನೃಪತಿ ಕೇಳಿಂದ^{೧೬}

೧೯

೧ ದ್ವಿವಿಸಿದ (ನ) ೨ ತಿಳಿದ (ಕರ) ೩ ದಾಹ (ಕ) ೪ ಅಭಿಪ್ರವೃತ್ತಿ (ನ) ಯಯಾತಿ ಪುತ್ರನಲಿ (ರ) ೫ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯದ ಜಾತದೊ (ನ) ೬ ಲುದಿತ ಕಥಾ ವಿಸ್ತಾರವನು (ನ) ಮದರ ಕಥೆಯನುವಿಸ್ತರಿಸಿ (ರ) ೭ ನನು (ನ) ೮ ನರ್ (ನ) ೯ ದ (ನ) ೧೦ ನಾ ನಿಭ ಪುರಿಯ ರಚಿಸಿದು ಹಸ್ತಿ ನಾಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲಿ (ನ)

* ಇಲ್ಲಿಂದ ೨೦ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ (ದ)ದಲ್ಲಿದೆ. ೧೧ (ಕ)ದಲ್ಲಿದೆ ತ್ವರಿತ

*ವರಕುಮಾರರ¹ ಪಂಕ್ತಿ¹ಯಲಿ ಸಂ
ವರಣನಾತಗೆ ಸೂರ್ಯ²ಪ್ರತಿ²ಗೆ
ಕುರುಮಹೀಪತಿಯಾತನಿಂ ಬಳಿಕಾಯ್ತು ಕುರುವಂಶ
ಪರಪರಂಪರೆಯಲಿ ಪ್ರದೀಪನು
ಧರಣಿಪತಿಯಾತನಲಿ ಶಂತನು
ಧರಗಧೀಶ್ವರನಾಗಿ ³ಬೆಳಗಿ³ದನರಸ ಕೇಳೆಂದ

೨೦

⁴ಸರಸಿಜಾಸನ ಕೊಟ್ಟ ಶಾಪದಿ
ಯ⁴ರಸಿಯಾದಳು ಗಂಗೆ ಬಳಿಕೆ
ಬ್ಬರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ವಸುಗಳೆಂಟು ವಸಿಷ್ಠಶಾಪದಲಿ
ನಿರಪರಾಧಿಗಳೇಳು ಜನ್ಮಾಂ
ತರದ ಮರಣವ ಕಂಡರುಳಿದಂ
ಗಿರವು ಭೂಲೋಕದಲಿ ಬಲಿದುದು ಭೀಷ್ಮನಾಮದಲಿ

೨೧

ಶಾಪ ಹಿಂಗಿತು ಸುರನದಿಗೆ ಬಳಿ
ಕಾ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಭೀಷ್ಮ⁵ ಶಂತ ಮ
ಹೀಪತಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಬೆಳಗಿದನಖಿಳ ದಿಗುತಟವ*
†ಭೂಪ ಕೇ⁶ಳೈ ಉಪರಿಚರವಸು⁶
ರೂಪಗರ್ಭವು ಮೀನ ⁷ಬಸುಣಲಿ⁷
ವ್ಯಾಪಿಸಿತು ಜನಿಸಿದುದು ಮಿಥುನವು ಮತ್ಸ್ಯದುರದರಲಿ⁸

೨೨

⁹ಬಳಿಕ⁹ ಮತ್ಸ್ಯದ ಬಸುಣಲುದಿಸಿದ
ನಳಿನಲೋಚನೆ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಿನಿ
ಬೆಳವುತಿ¹⁰ರ್ದಳು¹⁰ ಸಂಗವಾಯ್ತು ಪರಾಶರವ್ರತಿಯ
||ಲಲನೆ|| ಯೋಜನೆ¹²ಗಂಧಿಯಲ್ಲಿಂ
ದಿ¹²ಳಿದನಭ್ರಶ್ಯಾಮ¹³ನುರುಪಿಂ¹³
ಗಳ *ಜಟಾಪರಿಬದ್ಧ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುನಿರಾಯ*

೨೩

1 ಕದಸ್ತಿ (ನರ) 2 ತನುಜೆ (ರ) 3 ಜನಿಸಿ (ನ) ತೊಳಗಿ (ರ) 4 [ಚಪ] ; ಹರನ ಶಾಪನಿಮಿತ್ತಶಾಂತಂಗ (ನರ) 5 ಮ ಭೀಮ (ನ) 6 ಕೈಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ವಸು (ನ) 7 ಭಜ್ಜರಿ ಯನಾ (ರ) 7 ಗರ್ಭದಿ (ಕ) ರೂಪಿಲಿ (ನ) 8 ದರು ಶ್ರೀ ಪುರುಷರಾಕ್ಷಣಕೆ (ನ) 9 ಹೊಳವ (ರ) 10 ರಲಿಕೆ (ನ) 11 ಬಳಿಕ (ದರ) 12 ಯಲ್ಲಿಗೆಯಿ (ದ) 13 ರೂಪಂ (ದ)

* (ಕ) ದಲ್ಲ ತ್ತುಟಿತ. † ಭೂಪ ಕೇಳಿ ಪಾಂಚಾಲ ರಾಯನು । ಟೋಪದಲಿ ಪಾರುಧಿಯನಾಡುತ । ಸ್ತ್ರೀಪುರಂದರಲೋಕಯುವತಿಯ ಕಾಣೆ ಮನಸಿಜನ (ದ)

*ನೆನೆ ವಿಪತ್ತಿನೊಳೆಂದು ತಾಯನು
ತನುಜ*ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು^೨ ಪರಾಶರ
ಮುನಿ^೩ ಪುನಃ ಕನ್ಯತ್ವವನು^೪ ಕರುಣಿಸಿದ^೫ನಾ ಸತಿಗೆ^೬
ವಿನುತ^೭ಯಮುನಾ^೮ ತೀರದಲಿ ಮಾ
ನಿನಿಯ ಕಂಡನು^೯ ಬೀಟಿಯಾಡುತ
ಜನಪ ಶಂತನು ಮರುಳುಗೊಂಡನು ಮದನ^{೧೦}ನೆಸುಗೆಯ^{೧೧}ಲಿ^{೧೨} ೨೪

ಪರಿಮಳದ^{೧೩} ಬಳಿ^{೧೪}ವಿಡಿದು ಬಂದೀ
ತರುಣಿಯನು^{೧೫} "ಕಂಡಾರು ನೀನೆಂ"^{೧೬}
ದರಸ ಬೆಸಗೊಳು^{೧೭} ತೆನೆವ^{೧೮} ಕಾಮನ ಶರಕೆ ವೈಯೊಪ್ಪ
*ಅರಮನೆಗೆ ನಡೆಯೆನಲು ತಂದೆಯ
ಪರಮ^{೧೯}ವಚನ^{೨೦}ವಲಂಘ್ಯವೆನೆ ಕಾ
ತರಿಸಿ ಭಗ್ನಮನೋ^{೨೧}ರಥನು ಮರಳಿದನು^{೨೨} ಮಂದಿ^{೨೩}ರಕೆ ೨೫

ವಿರಹ^{೨೪}ದಾವುಗೆಗಿಚ್ಚು^{೨೫} ಭೂಮಿ
ಶ್ವರನ ಮು^{೨೬}ಸುಕಿತು^{೨೭} ಬಲಿದ^{೨೮}ವಸ್ಥೆಯ
ನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಪ್ಪಿಯೆ^{೨೯}ನೆಳೆಂಟೊಂಬತಪ್ಪ ಬಳಿಯ^{೩೦}
^{೩೧}ಮರಣವಿನ್ನೇನೆಂಬ^{೩೨} ಜ^{೩೩}ನ^{೩೪}ದು
ಬ್ಬರದ ಗುಜುಗುಜು^{೩೫}ವ^{೩೬}ಪ್ಪ^{೩೭}ದು ಯಮುನಾ^{೩೮}
ವರನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ಭೀಷ್ಮ ವರಿಲದಲಿ ೩೬

ಕರೆಸಿದನು ಧೀವರನ^{೩೯}ನಯ್ಯಂ
ಗರಸಿಯಾಗಲಿ ಸಿನ್ನ ಮಗಳೆನ
ಲ*ರಸಿಯಾದರೆ^{೪೦} ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳು ರಾಜ್ಯ^{೪೧}ವಾಳು^{೪೨}ವರೆ*

1 ಳೆದ್ದು (ದ) 2 ಳೊಳ್ಳೆಯಾ (ನ) 3 ಪಸಿತ್ತನು ವರವ ಯೋಜನಗಂಧಿಯಾಗೊಂದು
(ದ) 4 ಪುನರಪಿ ಕೊಟ್ಟ (ನ) 5 ಗಂಗಾ (ನ) 6 ಶರಹತಿಗೆ (ನ) 7 ಪಥ (ನ) 8 ರಕೆ (ದನ)
9 ನೀನಾರು ಹೇಳೆಂ (ದ) 10 ತರಪ (ದ) 11 ವಾಕ್ಯ (ನ) 12 ಪುರವ (ಕ ನ) 13 ತನುಜ
ಧರಿಸಿ (ನ) 14 ಚ್ಚಿತು (ದ) 15 ವಸ್ಥೆಯನರಸ ಬಣ್ಣಿಸಲಪ್ಪಿಯೆನೆಂಟೊಂಬತಪ್ಪ ಬಳಿಯ
ಬಳಿಯ (ದ) ದೃಷ್ಟಿಯಲಪ್ಪಿಯೆ ಬಣ್ಣಿಸಲರಸ ಪತ್ತರಕಾಮವಸ್ಥೆಯನು (ನ) 16 ವಿರಹ
ವದನೇನೆಂಬೆ (ನ) 17 ವ (ಕ) 18 ನ (ದ) 19 ಸಿನ್ನಯ ವರಕುಮಾರಿಯನೆನ್ನ ಜನಕ
ಗರಸಿಯೆನೆ ಯಾ (ನ) 20 ಮಾಡು (ನ)

*+ (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

*ಅಱಿದು ಸಲಿಸು¹ವುದೀ ವಚನ ಬಱಿ²

ಯರಸುತನ ನಮಗೇಕೆನಲು ಧೀ³

2ವರನ* ಮಾತಿಂಗಿತನಿಂದನು ಭೂವ ಕೇಳೆಂದ²

೨೭

ಆದರಿಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ನಾರಿಯು

ರಾದವರು ಭಾಗೀರ³ಧಿಗೆ ಸರಿ³

ಮೇದಿಸಿ⁴ಯ⁴ನೊಲಿದೀವೆ¹ ನಿನ್ನಯ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ

ಈ ದಿವಿಜ⁵ರೀ ಹರಿಹರ ಬ್ರ

ಹ್ಯಾದಿ ದೇವರು ಸಾಕ್ಷಿ⁶ ಹೋಗಿಂ

ದಾ ದಯಾಂಬುಧಿ ನಗುತ ನಿನ್ನಯ ಮಗಳ ಕರೆಸೆಂದ⁷

೨೮

ತರಿಸಿದನು ದಂಡಿಗೆಯ⁸ ದಂಡಿ⁸ಯ

7ಚರರ ನೆಲನುಗ್ಗಡಣೆ⁹ ಯಲಿ ಸರ⁷

8ಸಿರುಹೆಮುಖಿಯನು ತಂದು⁹ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದನು⁹ ಪಿತಗ¹⁰

ಉರವಣಿಸಿ¹⁰ ಮಿಗೆ¹⁰ ನು*ದಿದ ಭಾಷೆಯ

ನರಸ ಕೇಳಿದು¹¹ ಮೆಚ್ಚಿ ಭೀಷ್ಮಗೆ¹¹

ವರವ¹²ಕೊಟ್ಟ¹²ನು ಮರಣವದು ನಿನ್ನಿಚ್ಛೆ ಹೋಗಿಂದ

೨೯

ಬಳಿಕ¹³ ಯೋಜನಗಂಧಿ¹³ಯಲಿ ಮ

ಕೃಳುಗಳವತರಿಸಿದರು ದೀಪ್ತ

ಜ್ವಲನ ತೇಜರು ಕಲ್ಪಭೂಜರು ಹಿಮಕರಾ¹⁴ನ್ವಯಕೆ

ಲಲಿತ ಮಂಗಳ¹⁵ಚಾತಕಮಾ

ವಳಿ¹⁴ಯ¹⁴ ಚಿತ್ರಾಂಗದ¹⁵ನನಾ ನೃಪ¹⁵

ತಿಲಕ¹⁶ನೆಗಳ¹⁶ ವಿಚಿತ್ರಪೀರ್ಯನ ನಾಮಕರಣದಲಿ

೩೦

1 ವಡಱಿದು ತನ್ನಯ ವರಕುಮಾರಿಗೆ ಸಕಲ ರಾಜ್ಯವು(ದನ) 2 ನಿರುತದಲಿ ಮಾಡುವರೆ ಯಾಯತ ನಿನಗೆ ತಾಯವಳು (ದ) ನಿರುತ ನೀ ಮಾಡುವರೆ ಯಾಯತ ನಿನಗೆ ತಾಯವಳು (ನ) ವರನ ಮಾತಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ ನುಡಿದನು ಸೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ (ರ) 3 ಭೀ ಸಮ (ದ) 4 ಸಲಿಸು ವೆನು (ದನರ) 5 ತತಿ ಮುಖ್ಯಜನರಾದಿ ಸಾವಿದಕಿನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯು ಮೇದಿಸಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಯೆನಲು ಕೈಗೊಂಡ (ನ) 6 ದಡ್ಡಿ (ಕ) 7 ಪರಮ ವಿಭವದಲಿಂದುವಾಸನ (ದ) ಪರಮ ವಿಭವದಲಂದು ಭೀವರ (ನ) 8 ವರಸುತೆಯ ಶಾಂತಲಿಗೆ (ದನ) 9 ಭೀಷ್ಮ (ದನ) 10 ಮಗ (ರ) 11 ಬಳಿಕ ಭೀಷ್ಮಗೆ (ದ) ಭೀಷ್ಮ ದೇವಗೆ (ನ) ಮುಟ್ಟುಗೆ ಭೀಷ್ಮಗೆ (ರ) 12 ನಿತ್ಯ (ದನ) 13 ಪುತ್ರರು ಬೆಳವುತರ್ದರು ಸೂರ್ಯತೇಜದ ಮೊಲು ಕುಮಾರರು ಭೀಷ್ಮನನುಜರು ಹಿಮಕುಲಾ (ನ) 14 ಗಳಲಿ (ರ) 15 ನು ಕುಲ (ರ) 16 ನೆಂದು (ದರ)

*+ (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಇರಲಿರ¹ಲು *ಶಂತನು ಮಹೀಪತಿ
 ಸುರರೊಳಗೆ ಸೇರಿದನು ಬಳಿಕೀ¹
 ಧರಣಿಯೊಡೆತನ²ವಾಯ್ತು² ಚಿತ್ರಾಂಗದ ಕು*ಮಾರಂಗೆ
 ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕೆಲವು ಕಾಲಾಂ
 ತರ³ದಲಾ³ತನು ಕಾದಿ ಗಂಧ
 ವರಲಿ ಮಡಿದನು ಪಟ್ಟವಾಯ್ತು ವಿಚಿತ್ರ⁴ವೀರ್ಯಂಗೆ ೩೧

ರಾಯ ಕೇಳೈ⁴ ಸಕಲ ರಾಜ್ಯ⁴
 ಶ್ರೀಯನಾತಂಗಿತ್ತು ಭೀಷ್ಮನು
 ತಾಯ⁵ ಚಿತ್ತವ⁵ ಹೆಡೆದು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು ಜಗತ್ರಯ⁶
 ರಾಯ ಕುನರನ ಮದುವೆಗಬ್ಬದ
 ಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯರ⁷ನು ವಿಚಾರಿಸಿ
 *ಹಾಯಿದನು ದಳದುಳನನೊಂದು ವಿನಾಹಸುಂಟಪವ⁸ ೩೨

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಾ ಕ್ಷತ್ರವರ್ಗವ
 ಜೆಲ್ಲ ಬಡಿದು *ವಿನಾಹ ಶಾಲೆಯ
⁷ಚಿ⁷ಲ್ಲಗಂಗಳ⁸ ಕನುಲ⁸ಮುಖಿಯರ ಮೂವರನು ಹಿಡಿದು
 ಘಲ್ಲಣೆಯ⁹ ಖಂಡೆಯದ ಚೌಪಟ⁹
 ಮಲ್ಲ ಭೀಷ್ಮನು ಪುರಕ¹⁰ ತಂದ¹⁰ವ
 ರೆಲ್ಲರನು ತತಮ್ತಂಗೆ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಲನುವಾದ ೩೩

ಆ¹¹ ಕನುಲಲೋಚನೆಯರೊಳು¹¹ ಮೊದ
 ಲಾಕೆ ಭೀಷ್ಮ¹²ನೆ¹² ಗಂಡನೆಂ¹²ದೇ
 ನೂಕೆ ಭಾಷೆಯ ಮಾಡಿ ಸಂದಳು ಭಲದ ಬಲುಹಿನಲಿ
 ಅಕೆ ಮಾಣಲಿ ಮಿಕ್ಕವರು ಬರ
 ಲೀ ಕುಮಾರಂಗೆಂದು ವೈದಿಕ
 ಲಾಕೆಕೋ¹³ಕ್ತಿಗಳಿಂ¹³ದ ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿದನು ಭೀಷ್ಮ ೩೪

1 ಲಿಕಾ ಶಾಂತ ಸುರಪತಿ ಪುರಕ ಸರಿದನು ಬಳಿಕ ರಚಿಸಿತು (ನ) 2 ಮದುವೆ (ನ)
 3 ಕೆ ಆ (ದನ) 4 ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ (ನ) 5 ಹಿಡಿದು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚಲಿಕೆ (ನ)
 6 ವರಕಾಣಿಸಿ ತಾಯನಂದಿರದಿಂದ ಮೂವರ ಭೀಷ್ಮನಳತಂದ (ನ) 7 ಚೊ (ಕ) 8 ಚ
 ಪಳ (ನ) 9 ಪಟುಭಟರ ಖಂಡಿಸಿ (ನ) 10 ಬಂದ (ದರ) 11 ಕುಮಾರಿಯರೊಳಗೆ ತಾ
 (ನ) 12 ನ (ನ) 13 ತ್ಸವದಿಂ (ದ) ತ್ತರದಿಂ (ನ)

*ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸಂಬೆಯೆಂಬಳು

ದುರುಳೆ ಭೀಷ್ಮನ ಕೂಟವೆಲ್ಲದೆ

ಮರಣ¹ದೊಡೆಯಲಿ¹ ಕೂಟವೆಡೆಯಲಿ 2 ಪಂಥ²ವಿ*ಲ್ಲಿಂದು

ಪರಶುರಾಮನ ಭಜಿಸಿ ಹಸ್ತಿನ

3 ಪುರಕೆ³ ತಂದಳು 4 ಹೇಳಿಸಿದಳೀ

† ಸುರನದೀನಂದನನು⁴ ಮಾಡಿದ ಪರಿಯ ಕೇಳೆಂದ

೩೫

ಸತಿಯನೊಲ್ಲೆನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ

5 ವ್ರತಕೆ ತಪ್ಪುವನಲ್ಲ ನೀವನು

ಚಿತವ ನೆನೆದರೆ⁶ ನಡೆಯಿ ಕೊಟ್ಟೆನು ಕಾಳಗವನೆಂದು†

6 ಪ್ರತಸ್ಥಿಯು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಸಂ⁶

7 ತತವುಯಿ⁷ಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನ ಭೃಗು

ಸುತ*ನೊಡನೆ 8 ಕಾದಿದನು ವಿರಥನ ಮಾಡಿದನು* ಭೀಷ್ಮ⁸

೩೬

ನುಡಿಯ 9 ಭಂಗಿಸಲೆಂದು⁹ ಗುರುವನ

ಗಡಿಸಿ ಯೊಕ್ಕರೆ ಸರಳ ಮೊನೆಯಲಿ

10 ಕೊಡಹಿ¹⁰ಬಿಸುಟನು 11 ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ 11 ಮಾರಾಪ್ರತಸ್ಥಿ ತಿಯ

ನುಡಿಯ ಮೀ¹²12 ದನಮ್ಮ ತಿಷ್ಯನ

ನೊಡಬಡಿಸಿ¹³ಕೊಳ್ಳೆಂ¹³ದು 14 ನಾರಿ¹⁴ಗೆ

ನುಡಿದು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕೆ ಸರಿದನು ಪರಶುರಾಮ ಮುನಿ

೩೭

*ಅಂಬಿ ಭೀಷ್ಮನ ಬೈದು ಕಂಬನಿ

ದುಂಬಿ ಯೋದಳು* ತಪಕೆ ಬಳಿಕೇ

ಅಂಬಿಕೆಯನಂಬಾ¹⁵ಲೆಯನು¹⁵ ರಮಿಸಿದನು ನೃಪ¹⁶ಸೂನು¹⁶

ಬೆಂಬಲಕೆ ಕಲಿ ಭೀಷ್ಮನಿರೆ ಚತು

ರಂಬುಧಿಯ ಮಧ್ಯದ ನೃಪಾಲ ಕ

ದಂಬವೀತಂಗಿದಿರೆ 17 ಬೆಳಗಿದನಖಳ ದಿಗುತಟನ¹⁷

೩೮

1 ದೊಡೆಯನ (ದನರ) 2 ಕೂಟ (ರ) 3 ಪುರಿಗೆ (ದನ) 4 ಬಳಿಕ ಗಂಗಾವರ ಕುಮಾರನ (ನ) 5 (ನ) ಗತಗೆ ತಪ್ಪನು ಉಚಿತ ರಚಿತವ ಮತಿಯ ನುಡಿಯನ 6 ಕ್ರತುವಿದು ಕುರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಶರ (ಕ) ಪ್ರತಸ್ಥಿಯು ಕುರುಭೂಮಿಯಲಿ ಶರ (ದ) ಪ್ರತದ ನಿಧಿ ಕುರು ಭೂಮಿಯಲಿ ಶರ (ರ) 7 ತತಿಯಲಿ (ಕದರ) 8 ಕಾದಲಿಕೆ ಕೇಳಿದ ಬಂದರೊಲವಿನಲಿ (ದನ) 9 ಕಡಿಸುವೆಯೆಂದು (ನ) 10 ಕಡಿದು (ದ) 11 ನಿಲಿಸಿಕೊಂಡ (ನ) 12 ಒ (ಕದ) 13 ಕೋಯಿಂ (ನ) 14 ತರುಡ (ರ) 15 ಲತಿಯ (ನರ) 16 ತನಯ (ನ) 17 ಸಲಹಿದ ನಖಳ ಭೂತಳವ (ನ)

* (ಕ) ಪಲ್ಲಿ ತುಟಿತ.

ಮೂಗನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಚಂಡಮುನಿ : ಮಂತ್ರಾಧ್ಯಯದಿ ಖರ |

2 ದಂಡ ಸಖನ ಸತೇಜನಾವವ

ಚಂಡ : ವಿಕ್ರಮನವನಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದನು ಕಲಿಕರ್ಣ

ಅಗಸ ಕೇಳಿ ಕೆಲವು ಕಾರಾಂ

ತರಕೆ ನಿಮ್ಮ ವಿಚಿತ್ರ ನೀರ್ಯನು

ನೆರೆದನನುರ ಸ್ತ್ರಿಯರಲಿ ಬಳಿಕೀ ನದೀಸುತನ

4 ಕರೆದು4 ನುಡಿದಳು4 ಮಗನ ರಾಜ್ಯನ

ಭರಿಸು ನೀನಿನ್ನತ್ತರಾ ಮ ಹಿ ಮ

6 ಕರಕುವನ ಬೆಳಗೊಂದು ಯೋಜನಗಂಧಿ ಬೆಸಸಿದಳು

೧

ತಾಯೆ *ನಿಮ್ಮೋಪಾದಿ ರಾಜ್ಯ

ಶ್ರೀ ಯನೆಂದಾ7 ನು ಯೋಳಗೆ ಗಾಂ

ಗೇಯ ಮುಳುಗನೆ8 ಭೀಷ್ಮವಚನಕೆ ಬೇಟಿ ಮೊಳೆಯುಂಟೆ

ಕಾಯದಲ್ಪ9 ಸುಖಕ್ಕೆ ಘನ10

ಶ್ರೀಯ11 ಸವ ಮೂಕುವೆನೆ11 ಎಲವದ

ಕಾಯಿಗೋಸುಗ ಕಲ್ಪ ಕ್ಷವ ಕಡುವನಲ್ಲೆಂದ

೨

ಮುಟುಗಿ ಯೋಜನಗಂಧಿ ಚಿಂತೆಯ

12 ಸೇಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದಳೊಂದು12 ರಾತ್ರಿಯೊ

ಳೊಂದು13 ನುಡಿ13 ದ ಸು ಪೂರ್ವ ಸೂಚಿತ ಪುತ್ರ ಭಾಷಿತನ

ಮುಟುಗದ ಭರತಾನ್ಯಯದ ಬೆಸುಗೆಯ

14 ತೆಪ್ಪನು ತೋ14 ಟು15 ಸಿ15 ಪುಣ್ಯವೆಂದೆ

ಚ್ಚಟುತು16 ನೆನೆ16 ದಳು ಮು17 ನೆ ನೇದನ್ಯಾಸ ಬಯದೆಂದು

೩

(ಬೂರ್ವಾಸೆ ಪೃಥ್ವಿಗೆ (ದನ) : ಖಂಡಮುಕ್ತವನೀಯಲಾಗಸ ಚಂಡ (ನ) ದಂಡ ಸಖನ ಸತೇಜ ಕದನೋದ್ವಂದ (ರ) : ಬಳಿಕೀ ಮಾತೆ ನದಿ (ನ) : ಸಿ (ನ) : ಮುನಿ ನೀನುತ ರಾಯ್ (ನ) ನಿನ್ನಗನ್ನು ರಾಯ್ ಹಿಮ (ರ) : ಸರಸಿಜಾರಿಯ ಕುಲವ ಬೆಳಗುವು ದೆಂದು ನೇಮಿಸಲು (ನ) 7 ರೇಖೀ (ದನರ) ಗುವ (ನ) : ಕಲ್ಪನ (ನ) 10 ತರ (ನ) 11 ಸವ ಮಾಡುವೆನೆ (ದ) ನೆಸಗುವನಲ್ಲ (ನ) ಸವ ಕಡಿಸುವೆನೆ (ರ) 12 ಮೊಟ್ಟೆಯೊಳಿ ಪಳು ಒಂದು (ನ) ಸೇಟಿಯೊಳಿವಳೊಂದು (ರ) 13 ನೆನೆ (ದರ) ನೆರೆ (ನ) 14 ತೋ (ಕ) ತೆಪ್ಪನು ತೋ (ದ) ಸೆಪ್ಪನು ತೋ (ನ) 15 ತು (ದನ) 16 ನುಡಿ (ದ)

*4 (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಕೆಂಜೆಡೆಯ ಕೃಷ್ಣಾಜನದ ಮೊನೆ
ಮುಂಜೆಱಗಿ ನುಡಿಗೆಯ ¹ಬಲಾಹಕ¹
²ಪುಂಜ ಕಾಂತಿಯ ಪಿಂಗತರಮುಖ ³ಕೇಶದುನ್ಮತಿಯ
ಕಂಜನಾಭನ ಮೂರ್ತಿ ಶೋಭಾ
ರಂ⁴ಜತ⁴ನು *ಘನ ದುರಿತ ಶತ ಮದ
ಭಂಜಕನು* ತಾಯ್ಗಿಱಗಿ ನಂದನು ವ್ಯಾಸಮುನಿರಾಯ

೪

ನೆನೆದಿರೇನಾ ತಾಯೆ ಕೃತ್ಯವ
ನೆನೆಗೆ ಬೆಸಸೆನೆ ಮಗನೆ ಭಾರತ
ವಿನುತ ಕುಲಜಲರಾಃ⁵ ಶಿಯೆದೆವಹಿ⁶ಯಿತ್ತು⁵ ಯಿಂದಿನಲಿ⁶
ತನುಜ ಸೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯೆನೆ ಕೇಳ
ಜನನಿ ನಿಮ್ಮದಿಯಾಚ್ಛೆಯಲಿ ಸಂ
ಜನಿ⁷ಸುವೆನು ಪೈ⁸ಚಿತ್ರವೀ⁷ರ್ಯ⁷ಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಸುತರಃ

೫

ಃಎಂದು ⁸ಬಳಿಕೇಕಾಂತ⁸ಭವನದೊ
ಳಂದು ಮುನಿಯಿರಲಂಬಿಕೆಯನರ
ವಿಂದಮುಖಿಯಟ್ಟಿ⁹ದಳು ¹⁰ಸೊಸೆಯನು¹⁰ ಮುನಿಯ ಪೊರೆಗಾಗಿ
ಬಂದು ಮುನಿಪನ ದಿಸ್ತರೂಪವ
ನಿಂದುಮುಖಿ ಕಂಡಕ್ಷಿಗಳ ಭಯ
ದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದಳಾಕೆ ¹¹ತಿರುಗಿದಳರಸ ಕೇಳೆಂದ¹¹

೬

ಬಳಿಕ¹²ಲಂ¹²ಬಾಲಿಕೆಯನಲ್ಲಿಗೆ
ಕಳುಹಲಾ ವಧು ಭಯದಿ ಮುಖದಲಿ
ಬಿಳುಪು ಮಸಗಿತು ಮುನಿಯ ¹³ರಾಧಾ¹³ಕಾರ ದರುಶನ¹⁴ದಿ¹⁴
ಲಲನೆ ಮರಳಿದಳೊಬ್ಬ ¹⁵ಸಖಿಯನು¹⁵
ಕಳುಹಲಾ ವಧು ಚಪಳ ದೃಷ್ಟಿಯೊಳ
¹⁶ಳಳುಕದೀಕ್ಷಿಸಲಾಯ್ತು ಗರ್ಭಾಧಾನವನಿಬರಿಗೆ¹⁶

೭

1 ಲಿ ಬಹಳ (ದ) ಲಿ ಘನತರ, (ನ) 2 ಸ್ಥೂ (ದ) 3 ದೇಸವ (ನ) 4 ಜಕ (ಕದ)
5 ನಹಿತುಂದು ವಿಚಿತ್ರವಲ (ಬರ) 6 ಚಿತ್ರವಲ (ದ) 7 ಸಿ ಕೊಡುವೆನು (ನ) 8 ಯನ (ನ)
8 ಏಕಾಂತೈಕ (ನ) 9 ಯ್ದಿ (ನ) 10 ಸೊಸೆಯ (ನ) 11 ಗರ್ಭಾಧಾನಾಗಿ
ತಿರುಗಿದಳು (ನ) 12 ನಂ (ನ) 13 ತೀವ್ರಾ (ನ) 14 ಕೆ (ದರ) 15 ಸಖಿಯನು
(ದನಬ) ಚಪಳಿಯ (ರ) 16 ಕಳೆಯಲೀಕ್ಷಿಸಿ ಗರ್ಭಾಧಾನಾಗಿ ಕರುಣದಲಿ (ನ)

*†(ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ಬಂದು ಮುನಿಸಹತಿ ¹ತಾಯ್ಗೆ ¹ಕೈಮುಗಿ
 ದೊಂದನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವ
 ನಂದನನು ²ಜಾತ್ಯಂಧನಂಬಾಲಿಕೆಗೆ ಪಾಂಡು³ಮಯ
⁴ಬಂದ⁴ ಬಳಿಕಿನ ಚಪಳಿಗತಿ⁵ ಬಳ
 ನೆಂದು ⁶ಹೇಳಿದು⁶ ತನಗೆ ನೇಮ⁷ವೆ
 ಎಂದು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸರಿದನು ಬಾದರಾಯಣನು⁷

೮

ತುಂಬಿದವು ನವಮಾಸ ಜನಿಸಿದ
 ನಂಬಿಕೆಯ ಬಸುಣಿನಲಿ ಸೂನು ಗ
 ತಾಂಬಕನು ಮಗನಾದನಂಬಾಲಿಕೆಗೆ ಪಾಂಡು⁸ಮಯ⁸
⁹ತುಂ⁹ಬಿಸಿತು ಪರಿತೋಷ ¹⁰ನವಪುಳ
 ಕಾಂಬುಗಳು ಜನಜನಿತವ¹⁰ದನೇ
 ನೆಂಬಿನುತ್ಸವವನು ಕುಮಾರೋ¹¹ದ್ಭವದ ವಿ¹²ಭವ¹²ದಲಿ¹¹

೯

ಚಾತ¹³ಕರ್ಮಾದಿಯನು¹³ ಪಾ¹⁴ರ್ಥವ¹⁴
 ಜಾತಿ ವಿಧಿ ವಿಹಿತದಲಿ ಗಂಗಾ
 ಜಾತ ಮಾಡಿಸಿ ¹⁵ಪತಿಕರಿಸಿದನು¹⁵ ನಿಖಿಳ ಯಾಚಕರ
 ಈತನೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆರಡನೆ
 ಯಾತ ಪಾಂಡು ವಿಳಾಸಿಸಿ ಸಂ
¹⁶ಜಾ¹⁶ತನೀತನು ವಿದುರನೆಂದಾಯ್ತು ವರಿಗಭಿಧಾನ

೧೦

ಬಳಿವೃತ್ತಿರರು ¹⁷ಶುಕ್ಲ ¹⁷ಪಕ್ಷದ
 ನಳಿನಿಪುನಿನವೊಲು ಕುಮಾರರು
¹⁸ಕುಲ ವಿಹಿತ¹⁸ ಚಾಲೋಪನಯನ¹⁹ ಸಿಬ್ಬ¹⁹ಗೆ ರಚಿಸಿ¹⁹
²⁰ಕಲಿತವಿದ್ಯರ ಮಾಡಿ²⁰ತಾಯು
 ಮೃಳಿಸದಂತಿರೆ ಸೋಮವಂಶದ
 ಬೆಳವಿಗೆಯ²¹ನೇ ²²ರಚಿಸಿ²² ಕೊಂಡಾಡಿ²¹ದನು ಕಲಿ ಭೀಷ್ಮ

೧೧

¹ ತಾಯಿಗೆ (ನ) ² ಸೃಪ (ರ) ³ ವಪ (ಬ) ⁴ ಬಂದು (ನ) ⁵ ಖ (ಕ)
⁶ ಸೂಚಿಸಿ (ಕದಬ) ⁷ ವಸಂದುಕೊಂಡನು ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ (ನ)
⁸ ಸೃಪ (ದ) ವನು (ರ) ⁹ ಜಂ (ದನಬ) ¹⁰ ಜನಜನಿತಾಂಬುಧಿಯ ವಳೆಯದಲಿ (ಬ)
¹¹ ದಯದ ಸಂಭ್ರಮವ (ರ) ¹² ರವ (ಕರ) ¹³ ಕರ್ಮವ ಮಾಡಿ (ಬ) ¹⁴ ಫನ (ನ)
¹⁵ ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿದ (ಪಬ) ¹⁶ ಭೂ (ಕ) ¹⁷ ಶುಕ್ಲ (ಕಬ) ¹⁸ ಕಳೆವರೈ (ನ) ¹⁹ ಕಾಲ
 ಕಾಲದಲಿ (ನ) ²⁰ ಬಳಿಕ ವೇದವಮೋದಿ (ನ) ²¹ ನೇ ಮಾಡಿ ಮಿಗೆ ಸಾಕಿ (ರ)
²² ಮಾಡಿ (ಕಬ) ಬೆಳಿಸಿ (ನ)

ಧಾರುಣೀಪತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಗಾಂ
ಧಾರ ದೇಶದ ಸುಬಲರಾಜ ಕು
ಮಾ ಕುಲವಧುವಾದಳಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿಗೆ
ನಾರಿಯರೊಳುತ್ತಮೆಯಲಾ ಗಾಂ
ಧಾರಿ^೧ಯೆನಿಸಿ^೨ ಪತಿವ್ರತಾ ವಿ
ಸ್ತಾರಗುಣದಲಿ ಮೆಜ್ಜಿದಳಬಲೆ ಸಮಸ್ತಜನ ಹೊಗಳೆ ೧೨

ಇತ್ತ ಕುಂತೀಭೋಜನೆಂ ಸೃ
ಪೋತ್ತಮನ ಭವನದಲಿ ಮುರಹರ
ನತ್ತೆ ಬಳೆವುತ್ತಿ^೩ರ್ವಳಾ ವಸುದೇವ ನೃಪನುಜೆ
ಹೆತ್ತವರಿಗೊಲೈಸುವ^೪ರಿಗೆ ಮ
ಹೋತ್ತಮರಿಗುಳಿದಖಿಳ ಲೋಕದ
ಚಿತ್ತವದುದೆನೆ ನಡೆವ ಗುಣದಲಿ ಮೆಜ್ಜಿದಳಾ^೫ ಕುಂತಿ ೧೩

ಒಂದು ದಿನ ದುರ್ವಾಸಮುನಿ ಸೃಪ
ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬರಲಾ ಮಹೀಪತಿ
ಬಂದ ಬರವನ^೬ಲಿ^೭ ನರ ಮೆಜ್ಜಿದನು ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯದಲಿ
"ಇಂದು" ಕುಂತೀಭೋಜ^೮ನೆಂದೆ^೯ತನ
ಬೆಂದು ಹೋಗಲಿಯೆಂಬ ರಾಪವ
ನಿಂದುಮುಖಿ ನಿಲಿಸಿದಳು ಹೊರಳಿದ^{೧೦}ಳವರ^{೧೧} ಚರಣದಲಿ ೧೪

ತರುಣಿಯೊಡಗೊಂಡೈದು "ಕನ್ಯಾ"
ಪರಮ ಭವನದೊ^{೧೨}ಳಾ ಮುನಿಯನುಪ
ಚ^{೧೩}ರಿಸಿದಳು ವಿವಿಧಾನ್ಯ ಪಾನರಸಾಯನಂಗಳಲಿ
ಹ^{೧೪}ಮಹಾದೇವೀ^{೧೫} ಮುನಿನಾ^{೧೬}
ಚ^{೧೭}ರಣೆಗೀ ವಿನಯೋಪಚಾರಕ್ಕೆ
ಹಿರಿದು ಮೆಚ್ಚಿದೆನೆಂದು ತಲೆದೂಗಿದನು ದುರ್ವಾಸ ೧೫

1 ಯೆನಿಸಿದ (ದ) ಯೊಬ್ಬಳು (ನ) 2 ತಲೆ (ಬ) 3 ಪರಿಗೆ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಪರ
ಪತಿವ್ರತೆ ಸತ್ಯವತಿ ತಾನೆನಿಸಿ ಮೆಜ್ಜಿವುತ್ತಿದಳಾ (ನ) 4 ಲಿ (ಕ) 5 ವಿ (ದ) 6 ಗರ್ವ (ನ)
7 ಎಂ (ದ) 8 ದೊರೆ (ರ) 9 ಳೆಯ (ನ) 10 ಮುನಿನನ (ನ) 11 ಳಾ ಮುನಿಯನಾದ
(ದ) ಭವನದೊಳಿರಿಸಿ ತಾನುಪಚ (ನ) 12 ಹರಾ ನೋಡೀ ಮಗುವಿನಾದ (ನ)
13 ಮಗಳ ಆ (ರ)

ಮಗಳೆ ಬಾ ಕೊಳ್ಳೈದು ಮಂತ್ರಾ

1 ಳಗಳವಿವು ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗಾ¹

ಸೋಗಸು ದಿವಿಜರೋಳಾರ ಮೇಲುಂಟವರ ನೆನೆ ಸಾಕು

ಮಗನು ಜನಿಸುವನೆಂದು 2 ಮುನಿ ಕುಂ

ತಿಗೆ ರಹಸ್ಯದೊಳು³ ಉಹ⁴ ಮುನಿ 4 ಮೌ

ಳಿಗಳ ಮಣಿ⁵ ಪರಿತೋಷದಲಿ 6 ಸರಿದನು ನಿಜಾಶ್ರಮಕೆ⁷

೧೬

ಮಗುವುತನದತಿ ಬೊಂಬೆಯಾಟಕೆ

8 ಮಗುವನೇ ತಹಸೆಂದು ಬಂದಳು⁹

7 ಗಗನನದಿಯಲಿ⁷ ಮಿಂದಳುಟ್ಟಿಳು ಲೋಹಿತಾಂಬರವ

ವಿಗಡ ಮುನಿಪನ ಮಂತ್ರವನು ನಾ

ಲಿಗೆಗೆ ತಂದಳು ರಾಗರಸದಲಿ

ಗಗನಮಣಿಯನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿದಳು 10 ಯೋಗದಲಿ

೧೭

ಅರಸ 11 ಕೇಳಿ ಮುನಿಯ ಮಂತ್ರಾ

ಪ್ರಸದ 12 ಕೇಳಿ ತಳುವಿದಳೆ ದಿನ

ಕರನ ತೇಜವ 10 ಕೊಂಬನೇ¹⁰ ದುರ್ವಾಸ ವಿಗಡನಲೆ

11 ಧರೆಗೆ ಬಂದನ, ಸೂರ್ಯನಾತನ¹¹

ಕಿರಣಲಹರಿಯ 12 ಬೊಂಬಿನಲಿ ಸರ

ಸುರುಳುಮುಖ ಬಿಡಬಿಡಳು ಬಿಜಯಂಗೈಯಿ ನೀವೆನುತ¹²

೧೮

13 ಎನ್ನು ಬಾರದಲೇ ಋಷಿಪ್ರತಿ¹³

ಪನ್ನು ಮಂತ್ರವಮೋಘ¹⁴ ವದಲು¹⁴

15 ದಿ¹⁵ ಎನ್ನು ತೂಕದ ಮಗನಹನು ನೀನಂಬಬೇಡಿ¹⁶ ನುತ¹⁶

ಕನ್ನಿಕೆಯ 17 ಕೂಡ¹⁷ ದನು ಮುನ್ನುನ

ಕನ್ನಿತನ ಕೆಡದಿರಲೆಯೆನುತನೆ

ತನ್ನ ರಥವಿದ್ದೆ ಬೆಗೆ ರವಿ ತಿರುಗಿದನು ವಹಿಲದಲಿ

೧೯

1 ದಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯಮೋಘ ಸಿದ್ಧಿಯ (ದ) ದಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸಲಿವು ಅಮೋಘವು (ಸ) ದಿಗಳ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರದವಮೋಘವು (ಬರ) 2 ಕುಂತಿಗೆ ಮಿ (ಸ) 3 ಜನು (ದ) 4 ತಾನೊಗುಮಿಗೆಯ (ಸ) 5 ತಿರುಗಿದನು ತಪೋವನಕೆ (ಸ) 6 ಮಗನ ಹೆಸರಿಂದನುತ ಬಂದಳು (ದ) ಮಗನ ಹೆತ್ತ ಬೆಂದು ಗಂಗೆಗೆ (ಸ) 7 ಒಗದು ಬಂದಳು (ಕ) ನಗುತ ಗಂಗೆಯ (ಸ) 8 ಸುಖವ (ಸ) 9 ಕೇಳಿ ಮುನಿಯ (ಸ) 10 ತೊಬ್ಬನೈ (ದ) 11 ಸರಸಿರುಹಸಖ ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ (ಸ) 12 ರಾಶಿಯಲಿ ತಾ ಸರಸಿರುಹಮುಖ ಕೂಡು ಬಿಡಬಿಡಳು ಬಾರದಲೆಯೆನುತ (ಸ) 13 ಇನ್ನು ನಿಲ್ಲದು ಋಷಿಪ್ರತಿಯ ಸಂ (ಸ) 14 ವಿಸುನಿನ (ದಸರ) 15 ಗೆ (ದಸಬರ) 16 ನಲು (ಕ) 17 ನೋಡಿ (ದನ) ಮುಟ್ಟು (ರ)

ಅರಸ ಕೇಳಾಶ್ಚರ್ಯವನು ತಾ
ವರೆಯ ಮಿತ್ರನ ¹ಕರಗಿ¹ ಕರುವಿನೊ
ಳೆ²ಕ²ದಂತಿರೆ ಧಳಧಳಿಸಿ ತೊಳಗುವ ತನುಚ್ಛವಿಯು
ಕುರುಳುದಲೆ ನಿಟ್ಟಿಸಳುಗಂಗಳೆ
ಚರಣ ಕರ ಪಲ್ಲವದ ಕೆಂಪಿನ
ವರಕುಮಾರನ ಕಂಡು ಬಿಟ್ಟ³ಗಿನೊಳೊಡ್ಡಳಾ ಕುಂತಿ

೨೦

ಅಳುವ ಶಿಶುವನು ತೆಗೆದು ⁴ತೆಕ್ಕೆಯ⁴
ಪುಳಕ ಜಲದಲಿ ⁵ನಾ⁵ ಹೆರುಷದ
ಬಳಿಯ ಲಜ್ಜೆಯ ಭಯದ *ಹೋರಟೆಗ⁶ಳುಕಿ⁶ ಹೆಳುವಾಗಿ
ಕುಲದ ಸಿರಿ ತಪ್ಪುವುದಲಾ ಸಾ
ಕಿಳು*ಹ⁷ಬೇಕೆಂದೆನುತ⁷ ಗಂಗಾ
ಜಲದೊಳಿಳಿಗೆ ಹಾಯ್ಕ್ಕಿ⁸ದಳು ಜನಪದವಾದ ಭೀತಿಯಲಿ

೨೧

ತಾಯೆ ⁹ಬಲ್ಲಂದದಲಿ ಕಂದನ⁹
ಕಾಯಿ ಮೇಣ್ಣೊಲ್ಲೆಂದು ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಪ್ತಿ ಕುಮಾರಕನ ¹⁰ನೂಕಿ¹⁰ದಳು ¹¹ಮಡುವಿನಲಿ¹¹
ರಾಯ ಕೇಳ್ವ ಸಕಲ ಲೋಕದ⁺
¹²ತಾಯಲಾ ಜಾಹ್ನವಿ ತರಂಗದಿ
ನೋಯಲೀಯದೆ¹² ಮುಳುಗಲೀಯದೆ ಚಾಚಿದಳು ತಡಿಗೆ

೨೨

¹³ಕೆದಟ್ಟಿ¹³ ಕಾಲಲಿ ಮಳಲ*ರಾಶಿಯ
¹⁴ನೊದೆದು¹⁴ ಕೈಗಳ ಕೊಡಹಿ¹⁵ ಭೋಯೆಂ¹⁵·
ದೊದಟ್ಟುತಿರ್ಪನು ಶಿಶುಗಳರಸನು ರವಿಯನೀಕ್ಷಿಸುತ*
ಅದನು ಕಂಡನು ಸೂತನೊಬ್ಬನು
ಮುದದ ಮುದದಲಿ ತನ್ನ ಮಟ್ಟಿದು
ಬಿದ್ದ¹⁶ನಿವಿತ್ತಣ¹⁷ನಿಧಿಯೊ¹⁷ಶಿ¹⁸ವಶಿವಯೆ¹⁸ನುತ ¹⁹ನಡೆ¹⁹ತಂದ¹⁶

1 ಕಿರಣ (ನ) 2 ಗಿ (ನಬ) 3 ಗಾಗಿ (ನ) 4 ತಕ್ಕಿಸಿ (ನ) 5 ನನದು (ನರ) 6 ಳಲಿ (ದನ) 7 ಬೇಕೆನ್ನನುತ (ಕ) ಬೇಕೆಂದಳುಕಿ (ಬ) 8 ಲೀಡಾಡಿ (ಬ) 9 ನೀ ಬಲ್ಲಂತೆ ಕಂದನ (ನ) 10 ನೀಬಲ್ಲಂತೆ ಶಿಶುವನು (ನ) 10 ಹಾಯ್ಕ್ಕಿ (ದ) 11 ಜಲದೊಳಗೆ (ನ) 12 ರಾಯ ಬೀಜದ ಕುಲದ ಮೂಡಯೆ ಕಾಯ ಬಗದಳು (ನ) 13 ಬದದು (ಕರ) 14 ಕೆದಟ್ಟಿ (ರ) 15 ಬಾಳೆಂ (ದ) 16 ನುಯೆತ್ತಣ ನಿಧಿಯೆನುತ ತಾ ಹರುಷದೊಬ್ಬನಲಿ (ನ) 17 ಧನಿಯೋ (ದ) ನಿಧಿಯೋ (ರ) 18 ಶುವಿಗೆ 19 ಹರಿ (ರ)

ತರಣಿ ಬಿಂಬವ ಮುಷ್ಠಿಯೊ * ಕೌಸ್ತುಭ
 ವರಮುಣಿ^೧ಯ ಖುಡವ ಕಣಿ^೨ಯೊ* ಮ
 ತ್ಯೂರಿಗೆ ಮಗ್ನವನ್ನಲ್ಲ ಮಾರುಕ ಬಾಲಕನೊ ಮೇಣು
 ಇರಿಸಿ ಹೋದವನಾದನೋ ಶಿರು
 ವರನ ತಾಯ್ನಿ ಮೋಹಿ^೩ಯ್ಯೆ^೪ ಹರ
 ಪರ ಮಹಾದೇವನತ ತಿಗಿಸ್ತಿದನು ಬಾಲಕನ^೫

೭೪

ತೃಣವಲಾ ಕ್ರೈಲೋಕ್ಯ ರಾಜ್ಯವ
 ಗಣಿಸುವೆನೆ ತಾನನ್ನ ತನ್ನಲ್ಲಿ
 ಋಣವಿಶೇಷವಿದೇ^೬ ೭ ಸಮಂ^೭ಗೊಂದು^೮ ಬಗ್ಗ^೯ದ್ವೈ^{೧೦}
 ಕ್ಷಣದೊ^{೧೧}ಕೊಡ^{೧೨}ಗುವ ಬಾಹ್ಯಲಾ^{೧೩}ತೀ
 ಕ್ಷಣನು ಬಂದನು ಮಗಿಗೆ ಪರನಾದ
 ಕಣಿಯ ತಂದೆನು ರಮಣಿ^{೧೪} ೧೫^{೧೬}ದಿತ್ತನಲ್ಲ ತನ

೭೫

ಅದರೊ^{೧೭}ದನು ರಾಘವಲಿ ಮಗ^{೧೮}
 ನಾದನೆಂದುತ್ತವನ ಮಾಡಿ^{೧೯}ನು
 ಹೀದಿವಿಜರನು ದಾನ^{೨೦}ವನ್ನಾನವ^{೨೧}ಲಿ^{೨೨} ಸತ್ಕರಿಸಿ
 ಆ ದಿನಂ ಮೊದಲಾಗಿ^{೨೩} ೨೪^{೨೫}ವನು
 ವಾದುವವನೈಶ್ವರ್ಯ^{೨೬} ಉನ್ನತ
 ವಾದ^{೨೭}ನಾ^{೨೮} ರವಿಸುವನನು ರಾಘವನು ನಾ^{೨೯}ವಲಿ

೭೬

1 ಯತಂದೆರವೆ (ದ) ಯೊ ಮುರಿಯರಳೆ (ರ) 2 ಗೀತ ಮೂ. ೨. ೩. ೪. ೫ (೧) 3 ಬೋ
 (ದ) ಯಲ (ನ) ಹರ (ರ) 4 ನೂದಗನ (ನ) ಪರಾಧವರಿ (೧) 5 ತ್ಯೂವಸ್ವಿಯಾದಿಗಳ
 ಮೂಜರಯೆಣೆಯ ರಾಜ್ಯವ ಗಳಿಸಿ ಸಂತ (ನ) 6 ಯೊ ತ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲ್ಪ (೨) ೭ ಯೊ
 ಕಂದನ ತೆಗೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ (ನ) 8 ತನು (ಬ) 9 ಕೆಗೆ (ಬ) 10 ಕೆ (ದ) 11 ಮುಳ್ಳಿ
 (ದನಬ) 12 ದಳು ರಾಘವ ಮಗತ (ದನ) ರಾಘವನು ಮಗ (೧) 13 ಯೊ ಮೊದಲ
 ನಿಯ ದಿವಿಜರಲಿ ದಾನವದಿತ್ತಿ (ನ) 14 ಮೂನ ಸತ (ನ) 15 ಮುಳ್ಳಿ (ನ) 16 ಸ ತನ
 (ಬ) 17 ನೀ (ಕನ) ದೀ (ಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ಹೊಳೆಹೊಳೆದು ಹೊಡೆಮರಳಿ ನಡುಹೊ
 ಸ್ತೀಲ¹ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಬೀದಿ¹ ಬೀದಿಗ
 ಳೊಳಗೆ ಸುಳಿವರ ಸನ್ನೆಯಲಿ ಕರೆಕರೆದು ²ನಸುನಗುತ್ತ²
 ಲಲಿತ ರತುನದ ಬಾಲದೊಡಿಗೆಯ
³ಕಳ⁴ಚಿ⁵ ಹಾಯ್ಕುವನೀ ಹೆಸರು ಮಿಗೆ
 ಬೆಳವುತಿರ್ಪದು ಹೆಬ್ಬಿದುದು ಜನ ಜನದ³ ಕರ್ಣದಲಿ

೨೨

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕರ್ಣ ಪಾರಂ
 ಪರೆಯೊಳೆತನ ಹೆಸರು ⁵ಜಗದಲಿ⁵
 ಹರಿದುದಲ್ಲಿಂ ಬಳಿಕ⁶ಲೀ⁶ತನ ನಾಮಕರಣ⁷ವನು⁷
 ಸುರನರೋರಗ ನಿಕರ⁸ವೇ⁸ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿದುದು⁹ಕರ್ಣಾಭಿಧಾನ⁹ವ
 ನುರು¹⁰ಪರಾಕ್ರಮಿ ಬೆಳವುತಿರ್ಪನು ಸೂತಭವನದಲಿ

೨೪

1 ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ನಂದು (ದಬ) ಲಿ ಮಿಗೆ ನೆಂತಣಿಸಿ (ನ) ನುನೆಟ್ಟಿಸಿ ಬೀದಿ (ರ)
 2 ಬೆಸಗೊಳುತ್ತ (ಕ) 3 ಕಳಚಿ ಹಾಯ್ಕುವ ಸುತನ ಹೆಸರಿಳೆಯೊಳಗೆ ಬೆಳಯಿತು ಹೆಬ್ಬಿದುದು
 ಜನಜನಿತ (ದ) ಕಳಚಿ ಕೊಡುವನು ಹೆಸರು ಮಿಗೆ ತಾ ಬೆಳವುತಿರ್ಪನು ಅವನ ಕಾತುಕ
 ಜನದ (ನ) 4 ದು (ಕರ) 5 ಮಹಿಮೆಯ (ನ) 6 ನೀ (ಕದ) ಯಾ (ನ) 7 ಜಲಿ (ನಬ)
 8 ನೆಣಿ (ನ) 9 ದಲುರು (ಕನ)

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಭರತವಂಶದೊಳ್ಳೆದು ಮಿಗೆ ನೂ
ವರರು ಕುಮಾರರು ಪಾಂಡು ಧೃತರಾ
ಷ್ಠ್ರರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ! ರಮಳ! ಮುನಿಮಂತ್ರೋಪದೇಶದಲಿ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರಿ
ಪಾಲ ಕುಂತೀಭೋಜ 2ಭೂಭುಜ
ನಾಲಯದೊಳಾ ಕುಂತಿಯೆಸೆದಳು ವಿವಿಧ3ವಿ2ಭವದಲಿ
ಕೇಳಿದನು ಗಾಂಗೇಯ4ನಾ ನೀ
ಲಾಳಕಿಯ4 ಕುಲ ರೂಪು ಲಕ್ಷಣ
ಶೀಲವನು ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಪಾಸಟಿಯೆಂದು 5ರಾಗದಲಿ

೧

ಕರಸಿ ಕುಂತೀಭೋಜನನು ಸ
ತ್ಪರಿಸಿ ಕುಂತಿಗೆ6 ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಭೂ
ಸುರರ ಮತದಿಂದಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿ ಕವರ7ವಿವಾಹವನು7
8ಪರಮ ವಿಭವದಲೆಸಗಿ ಮಾದ್ರೇ
ಶ್ವರನ9ನುಜೆ ಮಾದ್ರಿಯನು9 ಪಾಂಡುವಿ
ಗರಸಿ10ಯನು ಮಾಡಿದನು ವೈವಾಹಿಕ ಮುಹೂರ್ತದಲಿ10

೨

ವರ ವಿವಾಹ ಮುಹೂರ್ತ ಸಮ11ನು11
ತರ 12ಸುಲಗ್ನದೊಳಲಿಳ12 ರಾ13ಜ್ಯ11ದ
ಭ14ರದ ನಿರ್ವಾಹಕ ಮಹಾಪ್ರಭುಭೀಷಣವ13
ಸುರನದೀಸುತ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ 15ವಿದುರರ15
ಪರಮ ಪರಿತೋ16ಷಾನುಮತದಲಿ ಮೆಚ್ಚಿದುದಾ ವಿಭವ16

೩

1 ರುಭಯ (ರ) 2 ನೃಪನಲಿ ಲೀಲೆನೊಳು 3ಾ ಬೆಳವುತಿರ್ವಳು ಕುಂತಿ ವಿ (ಸ)
3 ಧಿತ (ದ) 4 ನಿಂದೀ ಬಾಲ (ದ) ನಾರದ ಬಾಲ (ಸ) 5 ವೇದನಿಸು (ಸ) 6 ಯ (ಸ)
7 ವಿಧಾನದಲಿ (ದ) 8 ಹರುಷದಲಿ ತಾನೆ (ಸ) 9 ತುಂಗಿಯ ಕರಿಸಿ (ಸ) 10 ಮಾಡಿದ
ಮತ್ತೆ ಪುನರಸಿ ವೈದಿಕೋಕ್ತಿಯಲಿ (ಸ) 11 ನಾಗ (ದ) 12 ಸುಲಗ್ನದೊಳಲಿಳ (ಕ) ದಲಖಿ
ಕೃತ್ವಯ (ಸ) 13 ಜ್ಯವ ಧರಧರದ ಪಟ್ಟಭೀಷಣವಿಸುತ್ತ ಪಾಂಡುವಿಗೆ (ಸ) 14 ಧ್ವ
(ಕನ) ಧು (ದಬ) 15 ಭೂಪತಿ (ಸ) 16 ಪದಲಿ ಕೊಂಡಾಡಿಸು ಕಲಿಫೀಷ್ಣ (ದ)
ಷವನು ತಾಳನು ಮುದದಿ ಅತಿ ವಿಭವ (ಸ)

ಸೋಮಕು¹ಲ²ದವರಲಿ ಭವತ್ ಪ್ರಸಿ²
ತಾಮಹನವೊಲು ಧರ್ಮದಲಿ ಸಂ¹
ಗ್ರಾಮದಲಿ ಸತ್ಯದಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲಿ ವಿನಯದಲಿ
ಸಾಮದಲಿ ಶೌರ್ಯದಲಿ ಸುಜನ
ಪ್ರೇಮದಲಿ ನೀತಿಯಲಿ ದೃಢ³ದಲಿ³
ಭೂಮಿಯಲಿ ⁴ನಾನಾಜಾತಿಯವನನೀಪಾಲ⁴ ಕೇಳಿದೆ

೪

ಪಸರಿಸಿದ ಪರಿದ್ಧಾತ ಕೀರ್ತಿ⁵
⁶ಪ್ರಸರದಲಿ ಬೆಳುಪಾಯ್ತು⁷ನೆಣ³ ನಿ⁷
ಪ್ರಸರದಲಿ ರ್ಕುಳಿಸುವ ಮಂಡೆಯ ಸಿರಿಯ ಸೊಂಪಿನಲಿ
ಮಸಗಿತ⁸ಗ್ಗ⁸ದ ಕೆಂಪು ಪರ⁹ಬಲ⁹
ವಿಸರದಳನ ಕ್ರೋಧಮಯ ತಾ
¹⁰ಮಸದಿನಸಿತಾಭಾಸವಾದುದು ಭುವನ ವಿಸ್ತಾರ¹⁰

೫

ಓಲಗಿಸುವವು ಮಿತ್ರರಾಯರ
ಮೌಳಿಮಣಿ ಪಾಂಡುವಿನ ಚರಣನ
ಪಾಳಿಯನು ಸೆಣ¹¹ಸುವ¹¹ ಮಹೀಶರ ¹²ಮೌಳಿ¹²ಮಣಿಕಿರಣ
ಓಲಗಿ¹³ಸುವವು¹³ ಪ್ರಣಯ¹⁴ದ¹⁴ಮರೀ
ಬಾಲೆಯರ ¹⁵ಪದನಮವನನಲೇ¹⁵
ವೇಳುವೆನು ಪಾಂಡುವಿನ ಮಂಡೆಯ ಸಿರಿಯ ಸಡಗರವ

೬

ಓ¹⁶ಲಗಿ¹⁶ಸಿಕೊಂಬಾತನಂಧನೈ
ಪಾಲನುಳಿದಂತಖಿಳ ಧರಣೀ
ಪಾಲ¹⁷ಕಪ್ಪವೆ ಪಾಂಡು ಭೂಪತಿಗೀ ಕುಮಾರಕರ¹⁷

1 ಲದಲಿ ಜನಿಸಿದವರಿಗೆಯಾ ಮಹೀಪಾಲಕನು ಶತಸಂ (ನ) 2 ದವರಲಿ ಭವತ್ಯಾ
(ದ) ಧರ ವಿಭವದಲಿ (ರ) 3 ರನು (ದ) ವಮ (ನ) 4 ನಾ ಕಾಣನವನೀಪಾಲ (ದ)
ನಾನಾಜಾತಿಯವರೊಳು ಭೂಪ (ನ) ಸರಿಗಾಣಿ ಪಾಂಡುವಿಗರಸ (ರ) 5 ದಾರಕೀರ್ತಿ
(ಕರ) ಕೀರ್ತಿತಾ (ನ) 6 ಪ್ರ (ನ) 7 ಜಗಗಿ (ಬ) ಜಗನಿ (ರ) 8 ಗ್ಗ (ಕ) 9 ದಳ (ರ)
10 ಮಸದಿನಸಿತಾಭಾಸವೆಸದುದು ದಿವಸದಿನವದಲಿ (ದ) ಪಸರಿಸಲು ತಾ ರಭಸವಾಯಿತು
ಭುವನವಿಸ್ತಾರ (ನ) 11 ಸಿದ (ಕರ) 12 ಮಕುಟ (ದಬ) 13 ಸಿದವು (ದನರ) 14 ರ
(ಬ) 15 ನಖಪದದ ಚಲುವನು (ನ) 16 ಲೈ (ಕದ) 17 ಕಪ್ಪವ ಬಸ್ತಿಸುವರಾ ಪಾಂಡು
ನೈಪಗೊಲಿದು (ದ)

ಲಾಲಿಸು¹ವ¹ ಕುಲ²ವಿಧಿತ ವಿಧದಲ್ಲಿ²
 ಪಾಲಿಸುವ³ ಪರಿ³ ಭೀಷ್ಮನದು ಸಂ
 ಪಾಲಿಸಿತು ನಳನಹುಷಚರಿ⁴ತ⁴ವನು⁵ಪರ ಪರಿಪಾಟಿ⁵

೭

ನೃಪ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಬಂದೀ
 ವಿಪುಳ ವಂಶಸ್ಥಿ⁶ತಿ⁶ವಿಸರ್ಗವ⁶
 ನಪಹರಿಸಿದನು ಹಿಂದೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮುನಿ⁷ಬಂದು⁷
 ಕೃಪೆಯ⁸ಮಾಡನೆ⁸ತನ್ನ ಸಂತತಿ
 ಕೃಪಣವಾಯ್ತೆಂದನ⁹*ವರತ ಕುರು⁹
 ನೃಪತಿ ಚಿಂತಾ¹⁰ಭಾರದಲಿ ಬಳಲುವನು¹⁰ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ¹⁰

೮

†ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸೊಂದು ದಿನ ಮುನಿ
 ವರನು ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರ¹¹ವ¹¹ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹರ್ಷದಲಿ
 ಸುರನದೀ ತನುಜಾ¹²ದಿ¹²ಗಳ¹³
 ತ್ವರಣೆಯನು¹³ಕೈ¹⁴ಕೊಂಡು¹⁴ಮಕ್ಕಳ
 15 ಪರಮ¹⁵ವಿಭವಕ್ಕೆ 16 ಮೈಯ¹⁶ನಾಂತು 17 ಮುನೀಂದ್ರನೊ¹⁷ತೆ-ದರ್

ಭರತ¹⁸ಕುಲದಲ್ಲಿ¹⁸ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ
 ಕೊಡತೆ¹⁹ಕೋ¹⁹ಮಲ ಸೌಖ್ಯಲತೆಗಿದು
 ಕರಗಸವಲಾ ತಂದೆ ಬಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಬಾ²⁰ಯೆನುತ್ತ²⁰
 †ಕರೆ²¹ದು ಕಟ್ಟೀ²¹ಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನೃಪ
 ನರಸಿಗನುಪಮ ಪುತ್ರ²²ಶತವನ
 ತರಿಸುವನು ನಿನಗೆಂದು ಕೊಟ್ಟನು ಮಂತ್ರಪಿಂಡಕವ

೧೦

1 ತ (ನ) 2 ವಿಧಿತ ತಪ್ಪದೆ (ದ) ವಿಧಿದು ವಿವಿಧದಿ (ನ) ವಿಹಿತದಲಿ ಸ 3 (ರ) 4 ಭರ
 (ಕ) ಕಲಿ (ನ) 4 ತವವರ ಪರಂಪರೆಯ (ನ) 5 ದಲಿ (ಬ) 6 ಯ ಸರ್ಗಮ (ನ)
 7 ರಾಯ (ನ) 8 ಮಾಡಿದ (ನ) 9 ನಿಪುಣವಾಯ್ತೆಂದದು ಬರಲಿಕೆ (ನ) 10 ಭರದಿ
 ಬಳಲುವ ನಂದು (ನ) ಭಾರದಲಿ ಮಹಿಗುವನು (ದಬ) 11 ಕೆ (ನ) 12 ತಿ (ಬ)
 13 ಶಿಶುಕರಣವನು (ಕ) ಸತ್ಕರಣಗಳ (ದ) 14 ಕೊಳುತ (ಬರ) 15 ಮುರಿದ (ರ)
 16 ಮುಯ್ಯ (ನ) 17 ಮಹೀಶಗಿಂ (ರ) 18 ವಂಶಕ್ಕೆ (ಕ) 19 ತಾ (ನ) 20 ಬೊಂಬದು
 (ಬ) ರೆಂದು (ರ) 21 ಸಿ ಕಟ್ಟೀ (ದ) ದು ಮಹೀದೇ (ಬ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಧರಿಸಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಗರ್ಭೋ

ತ್ವರ¹ನಿತ್ತು¹ ನಿಜಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮುನಿ

ತಿರುಗಿದನು ದಿನದಿನದೊಳು²ಬ್ಬಿ²ತು ರಾಯ*ನಭ್ಯುದಯ

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಬೇಂಟೆಕಾಣರು

³ನೆರೆದು³ ಬಂದರು* ಮೃಗ ನಿಕಾಯದ

ನೆರವಿಗಳ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಪಾಂಡುನೃಪಾಲನೋಲಗಳೆ

೧೧

ಕೇಳಿದನು ಮೃಗದಿಕ್ಕೆ ಹೆಕ್ಕೆಯ

⁴ಗಾ⁴ಭಿಯನು ⁵ಕೊಂಬುಗಳ⁵ನಾಗಳೆ

ಬೀಳು⁷ಕೊಟ್ಟನು ರಾಜ⁷ಸಭೆಯನು ರಾಯ*ನುಚಿತದಲಿ

ಬೋಳೆ ಕವಲಂಬುಗಳ ಜಡವಿಲು

⁸ತಾ⁸ಳಿಕೆಯ* ಕುಪ್ಪಸ⁹ದ ಬೇಂಟೆಯ⁹

ಮೇಳದ¹⁰ಲಿ ನೃಪ ಪಾಂಡು ಹೊಣವಂಟನು ನಿಜಾಲಯವ¹⁰

೧೨

ಎನನೆಂಬೆ*ನು ¹¹ನಿಮ್ಮನು ಪಿಶಾ

ಚೋ ನೃಪಾಲಕರೆಂಬವೊಲು ವ್ಯಸ¹¹

¹²ನಾ¹²ನು¹³ಬಂಧದ ಬೇಂಟೆ¹³ ಕೊಂಡೊಯ್ದುದು ಮಹಿಮತಿಯ*

ಕಾನನದೊಳಾಯಿತದ ಶರ ಸಂ

ಧಾನ¹⁴ಕಲಿತ ಶರಾಸನನು ಮೃಗ

ಹಾಸಿಗಳ ಹೆಕ್ಕಳದಲೋಲಾದಿದನು¹⁴ ಬೇಂಟೆಯಲಿ

೧೩

ಬಂದುದಾ ಪಾಂಡುವಿಗೆ ನಿ¹⁵ಮ್ಮ¹⁵ಯ

ತಂದೆಗಾದ ವಿಸ¹⁶ತ್ತಿನಂ¹⁶ದದ

ಲೊಂದು *ತಾವಿ¹⁷ನಲೊಬ್ಬ¹⁷ಮುನಿ ಮೃಗ ಮಿಥುನ ರೂಪದಲಿ*

1 ನಿಂತು (ನ) ಬಳಿಕ (ರ) 2 ಕ್ಕಿ (ಬ) 3 ಕರದು (ಬ) ಬರದಿ (ರ) 4 ಪಾ (ರ)
 5 ಬಡಿದಂತಾಗಿ ಎಲ್ಲರ (ದನ) 6 ಭೂಪಾಲ (ರ) 7 ಕೊಂಡನು ರಾಯ (ನ)
 8 ಗಾ (ದ) ಕಾ (ನ) 9 ದ ಮಿಂಟಿಯ (ಕದ) ವ ನಳವಡೆ 10 ಲಿ ಹೊಣವಂಟನವನೀಶ
 ನಿಜಾಲಯವ (ದ) ಲಿ ನೃಪಾಲ ಹೊಣವಂಟನು ನೃಪಾಲಯವ (ನ) ವನೀಪಾಲ ಹೊರ
 ವಂಟನು ಪುರಾಂತಕನ (ರ) 11 (ಚಚ) ನಿಮ್ಮ ಮನಶಿತವ್ಯಾಸ ನೃಪಕವಿಯೆಂಬವೊಲು
 ವ್ಯಸ(ದ) ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಹಾಸಿಯೆಂಬವನಿಯದೇ ಮೃಗ ವ್ಯಸ(ನ) ಪಾಂಡುನೃಪ ದಿವೀನ
 ವೃತ್ತಿಯ ಮೃಗಕಲದ ವ್ಯಸ (ಬ) ಪೂರ್ವಕರ್ಮವಿಧಾನ ಹಗಿಯಾದವೊಲು ವ್ಯಾಸಾ (ರ)
 12 ದಾ (ರ) 13 ರಾಗದ ಬೇಗೆ (ಬ) ಬಂಧದ ಬೇಗೆ (ರ) 14 ವಳುಕಿಸಿ ಕೋಟಿ ಮೃಗಗಳ
 ಸೇನೆ ಹೊಕ್ಕೊಡಗಳಲಿ ಕಾಡಿನ ಪಾಂಡು (ನ) 15 ನ್ನ (ರ) 16 ತ್ತುಮ (ಕಬ)
 17 ಗೆ ನೊಬ್ಬ (ದ) *+ (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

*ನಿಂದು 1ರ1ಮಿಸು*ತ್ತಿರೆ ಮೃಗದ್ವಯ

ವೆಂದು ಹೊದಿಸನಂಬನಿಬ್ಬರಿ

ಗೊಂದು ಸರಳಲಿ ಕೀಲಿ2ಸಿದರೊ3ದಜು4ದರು ನರರಾಗಿ

೧೪

ಹಾ ಮಹಾ4ದೇವಾಯೆನುತ್ತ ಸ

ನಾನು ಮುನಿ ತೆತ್ತಿಸಿದ ಬೆನ್ನಿನ4

†ತೋಮರದ ಮಱುಮೊನೆಯ 5ಕಿಬ್ಬಸುಱುನ ಸೀತಾಂಗನೆಯ6

ಕಾಮಿ†ನಿಯ ಕಡುನೊಂದೆಲಾ ಮುಖ

6ತಾ7ಮರಸವನು ತೋಱು ತೋ7ಱುನು

ತಾ7 ಮುನೀಶ್ವರ ಮುರಿದು ಮುಂಡಾದಿನು ನಿಜಸತಿ2ಯ

೧೫

ಕಾತರಿಪ 8ಮುನಿ8ಮಿಥುನವನು *ನಿ

9ನನ್ನ9ತ ಕಂಡನು ಬಿಲ್ಲ ಕೊಪ್ಪಿನ

ಲಾತ ಕದಪಿನ10 ಮಕುಟದೊಲ*ವಿ10ನ 11ಬಿ11ರ 12ಬೊಗನಲಿ12

ಬೀ13ತ ಸೊಂ13ಪಿನ ತಳಿತ 14ಬೀಗಿನ14

ಪಾತಕದ 15ಪರುಶವದ ಮುಖದ15 ಮ

ಹೀತಳಾಧಿ16ಪ 17ನಿಂದು ಸುಯ್ಯನು16 ಶಿವಾಶಿವಾಯೆನುತ್ತ17

೧೬

†ಅಱಿಯೆ ನಾನಿನರೆಂದು ಮೃಗವೆಂ

18ದ18ಱು19ದೊಡಿ19ದು† ಮತ್ತೊಂದು ಪರಿ20ಯಾ

ಯ್ತುಱುವ20 ಮಾಣಿಕವೆಂದು 21ಕೊಂಡದೇ21ಕೆಂಡನು22ದುದ22ಲ

ಸರವಿ23ಯೇ23 ಹಾವಾದು24ದೇ24 ಕಂ

ಡಱಿಯೆನೀ ಕೌತುಕವನ.ಱು ಮೈ

ಮಱಿ25 ಸಿ25ಕೊಂ26ದುದು26 ವಿಧಿಯೆನುತ್ತ ಹರಿತಂದನಾ27ಧ್ವ 28ಕೆ27ಗ28

1 ಗ (ದ) 2 ರಿ (ದ) 3 ಱಲಿ (ನ) 4 ದೇವನುತಲಾ ಮುನಿ ಕಾಮಿನೀ ಸಹಿತೊಡಲ
ನಟ್ಟಿತ (ನ) 5 ಲಿಬ್ಬರು ಸುರಿವ ರಕುತದಲಿ (ನ) 6 ಕಾ (ಕ) 7 ಱುಲವಾ (ರ)
8 ಮೃಗ (ಕ) 9 ಮ್ಮಾ (ನ) 10 ತಳಿತ ಬೆಱಗಿ (ನ) 11 ಕೊ (ರ) 12 ನಾಸಿಕದ (ಬ)
ಕಿಱುದನಿಯ (ರ) 13 ತಿ ಗಂ (ನ) 14 ಹರುಷದ (ಕರ) 15 ಪುತನದ ದುಗುಡ (ನ)
16 ಪ ಸುಯ್ಯ ಶಿವಶಿವಯೆನುತ್ತ ಬೆಱಗಾದ (ರ) 17 ಸುಯ್ಯ ನೊಡನು (ದ ಬ)
18 ದಿ (ನ) 19 ದಱು (ಕ ಬ) ದಡ (ರ) 20 ಯಲಿ ನೆಱುಕೆಯೆ (ನ) 21 ಓಡಿದ (ದ)
22 ಯಿತ (ಕ) 23 ತಾ (ನ) 24 ದಿದ (ಕ) ದಕೆ (ದ) ದುಡ್ಡೆ (ನ) 25 ದು (ನ)
26 ದನೆ (ರ) 27 ಕ್ಷಣಕೆ (ನ) ಯೆಡೆಗೆ (ರ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟತ

1 ಉಗಿದು¹ ಬಿಸುಟನು ಸರಳ್ಳುಮಗ್ಗುಲ
ಮಗುಚಿ ನೆತ್ತರ ಹೊನ್ನ²ಲಿನೇಜಿಗೆ³
ತೆಗೆದು ತೊಳೆತೊಳೆದೊರಸಿದನು ಸಗ್ಗಲೆಯ ನೀರಿನಲಿ
ಮೃಗವಹರೆ ಮಾನಿಸರಕಟಿ ಪಾ
ಪಿಗಳಿ⁴ಗೈ⁵ತ್ತ*ಣ ತಪ⁶ವಿ⁴ದೆತ್ತಣ
ಮೃಗವಿನೋದ ಶ್ರೀಡೆ⁵ ಕೊಂಡುದೊ⁶ನುತ್ತ ಬಿಸುಸುಯ್ಯ* ೧೮

ಮತ್ತೆ ನಾವೇ ಪಾಪಿಗಳಿ⁶ ನೀ
ನುತ್ತಮನಲಾ ಸಾ⁷ಕಿ⁷ದೇತಕೆ
8ನುತ್ತ* ಮರಳುವ ಕಂಗಳಡಿಗಡಿಗುವ ಮೇಲುಸುರ
9ಎತ್ತಿ⁹ ಹಾಯ್ದುವ ಕೊರ⁹ಳ 10ಬಿಕ್ಕುಳ¹⁰
ಕೆತ್ತನ¹¹ಧರ¹¹ದ ರೋಷದಲಿ 12ಹೊಗೆ
ಸು¹³ತ್ತಿದು¹³ರಿವಾತುಗಳ್ಳ ಸೊಸಿದರವನಿಪನ ಮೇಲೆ¹² ೧೯

14ಎಲವೊ ರಾಜಬ್ರುವನೆ ತನ್ನಯ¹⁴
ಲಲನೆ¹⁵ಯೊಡನಿ¹⁵ರೆ ಕೊಂದೆ ನಿನ್ನಯ
16ಲಲನೆಯಲಿ¹⁶ ನೀ ಕೂಡಿದಾಗಳೆ ಮರಣ ನಿನಗಹುದು
ಜಲವುಮಾತೇಕೆನುತ *ಹರಣವ
ಕಳೆದರಾ ಮುನಿ ಮಿಥುನ¹⁷ವನನಿಪ¹⁷
ತಿಲಕ ದುಮ್ಮಾ*ನದಲಿ ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ ೨೦

ಅದ 18ಹದನನು¹⁸ ಭೀಷ್ಮಧೃತರಾ
ಷ್ಠ್ರವಿಗಳಿಗಿಹಿದನು 19ಹಯಮೇ¹⁹
ಧಾದಿ 20ಯಜ್ಞದಲೀ ಮಹಾಪಾತಕ²⁰ ವಿಘಾ²¹ತಕವ²¹

1 ಉಗುಚಿ (ದ) 2 ಲಿ ನಂದವೆ (ದನಬ) 3 ಮಿಗೆ (ರ) 4 ರ (ಕ) ದೆ (ನ) 5 ಸಿ (ಸ)
6 ನೊಂದಿರಿ (ದಬ) ಕೊಂಡಿರಿ (ನ) 7 ಳು (ನ) 8 ಕ (ಕದ) 9 ಕಿತ್ತು (ನ) 9 ಕಿತ್ತಿ
(ದಬ) ಕೆತ್ತು (ನ) 10 ನಿಬ್ಬರ (ನ) 11 ದನ (ನ) 12 ನೊರೆಸುತ್ತಿ ಪೊಸಿದರವನಿಪಾಲನ
ಮೇಲೆ ಕಂಬನಿಯ (ನ) 13 ತ್ತವ (ಬ) 14 ಎಲೆ ಮಹೀಪತಿಯನ್ನ ಸುರಕುಲ (ನ)
15 ಯಾಗಿ (ನ) 16 ಕೆಳದಿಯನು (ದ) 17 ಭೂಪತಿ (ನ) 18 ಪಾಪವ (ನ)
19 ಕೃತಯಾಗ (ನ) 20 ಯಲಿ ಮುನಿನಧಿಯ ಪಾತಕದಾ (ನ) 21 ತಯಲಿ (ನ)
ತನನು (ಬ) ತವನ (ರ)

*†(ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

ವೈದಿಕೋಕ್ತಿ*ಯ 1ತಂ1ತ್ರದಲಿ ಸಂ
ಪಾದಿಸು2ವದೆ2ನೆ ತಿರವ 3ಬಿದಿರಿ ಮ3
ಹಾ ದು*ರಾಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯಲಿ 4ಬುದನು ನಿಜಾಲಯಕೆ1 ೨೧

ಸಕಲ ಭಂಡಾರವನು ಭೂಸುರ
ನಿಕರದಲಿ 5ಜಿಲ್ಲಿ6ದನು ಸುಜನ
ಪ್ರಕರವನು ಗಾಂಗೇ7ಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರಿಗೆ ಕೈಗೊಳಿಸಿ
ಚಕಿತಚಿತ್ತನು ಮುನಿ8ಹೆ9ತಿಯ ಪಾ
ತಕ7ದ ನೆತ್ತಿಯ ಸಬಳ7ವಾಃವುದೊ
ಸಕಲ8ಯೋಗಾವಳಿಯೊಳನುತ್ಪಾದಿದನು ಕಾನನವ8 ೨೨

ಅರಸ 9ಕೇಳಾ ಶತ10ಶೃಂಗ10ಶೈಲದ
ವರ10ತಪೋಧನರಾಶ್ರಮಕೆ11 ನಿ
ಮೃರಸ11 ಬಂ12ದನು ವಂದಿಸಿದನಾ 13ಪರಮ13ಮುನಿ13ಜನಕೆ14
ಹರುಷದಲಿ ಜಾಬಾಲಿ ಗಾಗ್ಯಾಂ
ಗಿರಸ12 ಗಾಲವ ಗೌತಮಾಡ್ಯರು
ಧರಣಿಪನ 15ಸಂಭಾವಿ15 ಸಿದರಘ್ಯಾಸ15ನಾದಿಯಲಿ16 ೨೩

ಈತನಮಳಾಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ17ವಿ
ಧೂತ ಕಿಲ್ಬಿಷನಾಗಿ ಬಳಿಕ ಮು
ಹಾ ತಪಸ್ವಿಗಳೊಳಗೆ17 ಸಂದನು 18ತೀವ್ರ18 ತೇಜದಲಿ
ಆ ತಪೋನಿಷ್ಠಂಗೆ ತಾವತಿ
*ಭೀತಿಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕ ಶುಶ್ರೂ
ಷಾತಿಶಯ19ದಲಿ ಮನವ ಹಿಡಿ19ದರು ಕುಂತಿಮಾದ್ರಿಯರು* ೨೪

1 ಮಂ (ನ) 2 ವೆನೆ (ರ) 3 ಬಿದಿರಿಮಂ (ದ) ಬಿಗಿದಿಮಂ (ನ) 4 ಮನಮಾಡಿದನು
ತಪಕೆ (ರ) 5 ಬಿತ್ತಿ (ನ) 6 ಪ (ನಬರ) 7 ವನೂತ್ತು ಶೈಲ (ನ) 8 ದೋಷ ವಿನಾಶಕನು
ತಲಿ ಹೊಕ್ಕನ್ನೆ ವನವ (ನ) 9 ಕೇಳೈ (ನ) 10 ವನವರ ಗಿರಿ (ನ) 11 ನೃಪವರನು (ನ)
12 (ಕ)ದಲ್ಲಿಲ್ಲ 13 ಸಕಲ (ದಬ) 14 ಜನವ (ದ) 15 ಸನ್ಮಾನಿ (ಕದ) 16 ನಂಗಳಲಿ (ನ)
ನಂಗರಲಿ (ರ) 17 ದೊಳಾತ ವರಕಿಲ್ಬಿಷವ ಕಳೆವಾ ತಪೋನಿಷ್ಠೆಯಲಿ (ನ) 18 ದೀಪ್ತ
(ನರ) 19 ಮನವಿಡಿದು ನಡ (ನ)

*ಕ (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

* ಪರಮ ವೈರಾಗ್ಯದ ನಿ^೧ರಾಂ^೧ತಃ*

ಕರಣ ನಿರುಪಮ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯ

ಮುರಹರ^೨ಧ್ಯಾ^೨ನೈಕ^೩ ಪೀಯೂಷಾಭಿಷೇ^೩ಕದಲಿ^೩

೪ಹೊರೆದು^೪ ಹೊಂಗಿದ^೫ ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚೋ^೫

೬ತ್ವ^೬ರದ ಸುಖ^೬ದ^೭ಲಿ ಮುನಿಯೊಲೆಸೆದನು^೭

ಧರಣಿಪತಿ^೮ ಮುನಿಹ^೯ತಿ^೯ ಮಹಾಪಾತಕವ ಕಡೆಯೊದೆದು

೨೫

ನಾರಿಯರು ಮಗುಗಿದರಕಟಿ ಮುದಿ

ಹಾರುವನ^{೧೦} ತನಿಬೇಟಿ^{೧೦}ವೆ^{೧೦}ಮ್ಮಯ^{೧೦}

ಬೇರುಗೊಲೆಯಾಗಿದೊಡೆ ಹಾಯೆನುತ ಬಿಸುಸುಯ್ದ

ವಾರಿಜಾನನೆ ಕುಂತಿ ಮೆಲ್ಲನೆ

ಸಾರಿದ*ಳು^{೧೧} ನಯದಲಿ^{೧೧} ರಹಸ್ಯದೊ

ಳಾರುವಾಕಿಯದವೋಲು ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದಳು ಪತಿಗೆ^{೧೨}

೨೬

ಭರತ ವಂಶಕೆ ಪುತ್ರಶತವವ

೧೨ತರಸುನವು^{೧೨} ಗಾಂಧಾರಿ ದೇವಿಗೆ

ವರಮುನೀಶ್ವರನಿತ್ತು^{೧೩} ವರವದು^{೧೩} ನಿಮ್ಮ^{೧೪}ಡಿಗಳ^{೧೪}ಒಲೆಯೆ

ದುರುಳ ಮುನಿಪನ ಶಾಪವೇ ಸ್ತ್ರೀ

ಪುರುಷಸಂಗವಿರೋಧ ನಮಗಿ

ನ್ನರಸನಾಪುತ್ರ^{೧೫} ಸ್ವ^{೧೬}ಗತಿಯೆಂದಿರದೆ^{೧೬} ಶ್ರುತಿವಚನ

೨೭

ಧರಿಯ ರಾಜ್ಯಸ್ಥಿ^{೧೭}ತಿಗೆ ಸುತರವ

ತರಿಸುವರು ಗಾಂಧಾರಿಗಾ ಪು

ತ್ರರಿಗೆ^{೧೭} ಸುತರಾಸುತರ ಸುತರಾಸುತರ ಸೂನುಗಳು^{೧೭}

೧೮ಧರ^{೧೮}ಪರಂಪರೆಯಿಂದಲತ್ತಲೆ

ಸರಿವುದೈ ನಿಮ್ಮ^{೧೯}ಡಿಗೆ ದರ್ಭಾ

ಸ್ತರಣ^{೨೦}ಸಮಿ^{೨೧}ಧಾನಯನವೇ^{೨೧} ಕಡೆಗೆಂ^{೨೦}ದಳಾ ಕುಂತಿ^{೨೦}

೨೮

೧ ಜಾಂ (ದ) ೨ ವ್ಯಾ (ಕ) ೩ ಚನದಿ (ರ) ೪ ಹಿರಿದು (ನ) ೫ ನೃಪನು ಪೂರ್ವೋ (ನ) ೬ ತ್ವ (ಕನ) ೭ ಸುಭವದಲಿದ್ದನು (ಕ) ದುಷ್ಟತೆಯೊಳಿಸೆದನು (ದ) ೮ ತಾನಾ (ನ) ೯ ತನು ಬೇಟೆವೆಮಗತಿ (ನ) ೧೦ ತ (ರ) ೧೧ ನಯನದ (ದ) ನಲ್ಲನ (ನ) ೧೨ ಧರಿಸಿದಳು (ದನ) ೧೩ ಹದನಿದು (ದ) ಹದನನು (ನ) ೧೪ ವನವ (ನ) ೧೫ (ಕ)ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ೧೬ ಲೋಕೋ ನಾಸ್ತಿ (ರ) ೧೭ ಸುತರಂತದರ ಸುತರಾ ಸುತರ ಸೂನುಗಳು (ಕಬ) ಸುತರಾಸುತರು ಜನಿಸುವರಾ ಪರಂಪರೆಯ (ನ) ೧೮ ವರ (ನ) ೧೯ ನೃಪನು ತಾನಿರುತ ಸುತರುಗಳಿಲ್ಲವ ಕಟಾಯಂ (ನ) ೨೦ (ಕ)ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ೨೧ ಧಾನ್ಯಯನವೇ (ರ) *† (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ವನಜಮುಖಿ ಕೇಳು ಪುತ್ರಮುಖದರು
 ಶನವು ಸುಲಭವೆ ಪುಣ್ಯಹೀನರಿ
 ಗೆನಿತು 1 ಹಲುಬಿ1ದರೇನು2ವಾ2ವಾ ಹಂಗಿಗರು ದುಷ್ಟ3ತಿಗೆ3
 ಮುನಿಯ ಬೇಟೆ4ದ ಬೇಳುವೆಯ ಮಾ
 ತಿನ 4ಹದನ ನೀ ಬಲ್ಲೆ ನೀ ಹೇ
 ಳೆ4ನೆಗೆ5 ಕರ್ತವ್ಯವನು ಮಾನಿನಿ 5ಭೀತಿ5ಬೇಡೆಂದ ೨೯
 ನಾರಿಯರು ಮತ್ತಲ್ಲಿ ರಾಜಕು
 ಮಾರಿಯರು ಫಲವಾದಿಗಳು ಗಾಂ
 ಧಾರಿಗಾದುದು ಪುತ್ರ6ಸಂತತಿ*ಯೆಂಬ 7 ಬೇಡ7ದಲಿ
 8ನಾರಿ8 ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು9 ಕಾರ್ಯ10ದ
 ಭಾರವನು ನೀ10 ಬ*ಲ್ಲೆಯವಳು ವಿ
 ಕಾರಿಯೆನ್ನದಿರೆಂದು ರಾಯನ ಚರಣಕೆಟ್ಟಿದಳು ೨೦
 ಲೋಲಲೋಚನೆ ದೃಢ ಪತಿವ್ರತೆ
 ಏಳು 11ಬೇಡಿ11ಸಬೇಡ ಭೃಗು ಜಾ
 ಬಾಲಿ 12ಜಮದಗ್ನ್ಯಾ12ದಿ 13ಬೇವ13 ಮು12ನೀಂದ್ರ14ಗಣವಿದಲ14
 ಓಲಗಿಸುವುದು 15ದು15ಷ್ಟತಿಗೆಗೆ ನಿ
 16ಪ್ಪಾಳಿಯವು ತಾನಾಗಿ16 ಮಂತ್ರ ವಿ
 ಶಾಲ ಬೀಜ17ದಿನ17ಹುದು ಸಂತತಿ18ಕಾಂತೆ ಕೇಳೆಂದ18 ೩೧
 ಭವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸುತರು
 ದ್ವಿ19ಸಿದ19ರಿ ಲೇಸ*ನೃಥಾ ಸಂ
 ಭವಿಸಿದಡೆ ದುಷ್ಟೀರ್ತಿವಧುವೆಂಜಲಿ20ಸುವಳು20 ಕು*ಲವ
 ಅವನಿಪತಿ 21ಕೇಳು ನಹುಷನಳೆ21ಪೌ
 ರವ ಸುಹೋತ್ರಾದ್ಯರ 22ನಿಜಾತ್ಮೋ22
 ದ್ವಿ23ರ23 ಪಾರಂಪರಿಗೆ ಗತಿ24ಯೆಂಬ24ತೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ ೩೨

1 ಮುಖಗಿ (ದ) 2 ನಾ (ದ) ತಾ (ನ) 3 ತಕೆ (ಬ) 4 ಹವಣ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ ಹೇಳಿನ್ನೆ
 (ದ) ಹವಣ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ ನೀನೆ (ನ) ಹದನ ನೀನಣಿಯ ಹೇಳಿನ್ನೆ (ಬ) 5 ಚಿಂತೆ (ಬ)
 6 ಶತವೆಂದೆ (ದ) 7 ಲೇಖ (ನ) 8 ವೀರ (ದಬ) ಧೀರೆ (ನ) 9 ದೇವ (ದಬ) 10 ವು
 ಭಾರಿಯಾದುದ (ನ) 11 ಭೇದಿ (ಕಬ) ಚಿಂತಿ (ದ) 12 ಮಾಂಡವ್ಯಾದಿ ದಿವ್ಯಮು (ರ)
 13 ದಿವ್ಯ (ದನ) 14 ಜನವಿದಲ (ದ) ಜನವಿಲ್ಲ (ನ) 15 ನಿ (ದ) 16 ಪ್ಪಾಲಯವ
 ಮಾಡುವುದು (ದ) ಜಾಳಿಯಲಿ ತಾವಿಹುದು (ನ) 17 ದಲ (ನ) 18 ಕೇಳು ನೀನೆಂದ (ರ)
 19 ಸುವ(ರ) 20 ಸಳೇ(ದ) 21 ಬುಧನಹುಷವರ(ರ) 22 ವಿಶಾಲೋ(ದ) ವಿಜಾತೋ (ನ)
 23 ದ (ದ) 24 ಯಿಂ(ದ) †* (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ಅರಸಿ ಕೇಳಾ¹ ಸದ್ವೀಜ¹ ಪಾ*ರಂ
ಪ²ರೆ ಮುಱಿಯೆ ತತ್²ಕ್ಷೇತ್ರದಲಿ ಮುನಿ
ವರರ ಕಾರುಣ್ಯದಲಿ* ಪುತ್ರೋ³ದ್ಭವನಲೇ³ ವಿಹಿತ
ಪರಮ ವೈದಿಕ ಸಿದ್ಧವಿದು ಸರ
ಸಿರುಹಮುಖಿ ನಿಶ್ಯಂಕೆಯಲಿ ನೀ
ಧರಿಸು ಮುನಿಮಂತೋಪದೇಶವ⁴ನಿದುವೆ ನಿರ್ದೋಷ⁴

೩೩

ಃಅದಡವನಿಪ ಬಿನ್ನಹವು ತನ
ಗಾದಿಯಲಿ ದೂರ್ವಾಸ⁵ ಮುನಿ ಕರು
ಣೋದಯದಲಿತ್ತೈದು ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ವರವುಂಟು
ನೀ ದಯಾಂಬುಧಿ ನಿನ್ನನುಗ್ರಹ
ವಾದುದಾದಡೆ ತದ್ವಿಧಾನದ
ಲಾದರಿಸುವೆನು * ಪುತ್ರಕಾಮ್ಯವನೆಂದ⁶ ಕುಂತಿ

೩೪

ಲೇ⁷ಸುಮಾ⁸ಡಿದೆ* ಕುಂತಿ ಮುನಿಯುಸ
ದೇಶಿಸಿದನೇ ನಮ್ಮ⁹ಭಾಗ್ಯ ವಿ
ದೈ¹⁰ಸಲೇ ನೀ ದೃಢ ಪತಿವ್ರತೆ⁷ನಮ್ಮನುಜ್ಞೆಯಿದು⁷
*ಭಾಸುರರನೀ ಭರತ ಮಂಶ⁸ವಿ
ಲಾಸ⁹ರನು ಕೃತ¹⁰ಶತ್ರುಪಕ್ಷ ವಿ
ನಾಶರನು ಬೆಸಲಾಗು ಹೋ¹⁰ಗೆನ್ನಾಣೆ ಹೆಗ್ಗೇಗಿಂದ¹⁰

೩೫

ತರುಣ ಪಾಂಡುವಿನಾಜ್ಞೆಯನು ನಿಜ
ಶಿರದೊಳಾಂತು ಸಮಸ್ತ¹¹ಮುನಿ¹¹ಮು
ಖ್ಯರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆಜಗಿ

1 ತದ್ವೀಜ (ಕಬರ) ತದ್ಭವದ (ದ) 2 ರಮತಯತರಿ (ದ) 3 ಮುಱಿಯೆ ಸು (ನ)
4 ದ್ಭವನವಿದು (ದ) ದ್ಭವವು ವಿಧಿ (ನ) ದ್ಭವವವಿದು (ರ) 5 ನೆನಲು ಹರುಷದಲಿ (ನ)
6 ಸನಾ (ದಬರ) 7 ಪುಣ್ಯದಿನೈ (ದ) 8 ಯೆನ್ನನುಜ್ಞೆಯಲಿ (ಬ) ತನವು ನಿನಗಿಂದ (ನ)
9 ಭಾಸುರರ ಸತ್ಕಾರ ಕರ್ಮ (ದ) 10 ಸುರಸ್ತೋಮದಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ (ನ) 11 ದಲಿ ಕ್ಷಿತಿ (ನ)
12 ಗೆನ್ನನುಜ್ಞೆಯಲಿ (ನ) 13 ಬುಸಿ (ದ)

*+ (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಸರಸಿಯಲಿ ¹ಮಿಂದಳು ಮುನೀಂದ್ರನ
ಪರಮ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರವ ತಾನು²
ಚ್ಚರಿಸಿ ನೆನೆದಳು ಯಮನನಾ ಕ್ಷಣ³ಕಾ⁴ತನಿಳಿತಂದ⁵

೨೬

ಸತಿಯ ಸ⁴ಮ್ನುಖ⁴ವಾಗಿ ವೈವ
ಸ್ವತನು ⁵ನುಡಿಡ್ನಿನಿಜೇಕೆ ನಮ್ಮ ನು
ಕ್ಷೇತಿಗೆ ಬರಿಸಿದೆಯೆನಲು ಲಜ್ಜಾವಿನಿತಮುಖಿಯಾಗಿ
ಸುತನ ಕರುಣಿಪುದೆನಲು ಜಯ ⁶ಪಾ⁶
ವಿತತ ವಿಮ⁷ಲ ⁷ಸ್ವೇದ⁷ಜಲ ಕಂ
ಪಿತೆಯ ಮುಟ್ಟಿ ತಥಾಸ್ತುನೆನುತ ಕೃತಾಂತ^{*} ಬೀಳ್ಕೊಂಡ⁷

೨೭

ಧೃವಾರುಣೀಪತಿ ಕೇಳು ಕುಂತೀ
ಸಾರಿಗಾದುದು ಗರ್ಭ ಹರುಷದ
ಭಾರದಲಿ, ಸತಿ ತಗ್ಗಿದಳು ನಮ⁸ಮಾಸ ಪೂರ⁸ದಲ್ಲಿ
ಚಾರುತರ ನಕ್ಷತ್ರ ಶುಭ ⁹ತಿಥಿ⁹
ವಾರಗಳಿಗ್ಗದೊಳಿಂದುಕುಲ ವಿ
ಸ್ತಾರಕನು ಸುಕುಮಾರನವತರಿಸಿದನು ಧರಣಿಯಲಿ

೨೮

ನಿರ್ಮಲನವಾಯ್ತು ಬಿಳಿ ¹⁰ದೇಸಿ¹⁰ದು
ಷ್ಕರ್ಮತತಿಗೆ ಬೆಚ್ಚಿದುದು ಸಾಕ್ಷಾ
ದ್ಧರ್ಮವೇ ಧರಣಿಯಲಿ ¹¹ವೃಷ¹¹ರೂಪಾಗಿ ಜನಿಸಿತಲ
¹²ದುರ್ಮಹೀಶ¹²ರ ದೊತ್ತ ಭಾರದ
¹³ಮ¹³ರ್ಮವೇದನೆ ¹⁴ಧಾತ್ರಿ¹⁴ಗ¹⁴ಡಗಿತು¹²
¹⁵ಧ¹⁵ರ್ಮವಿನ್ನೆ ಮಗಹುದೆನುತ ¹⁶ಬೆಚ್ಚಿ¹⁶ ದುದು ಮುನಿನಿಕರ^{*}

೨೯

1 ಮಿಂದಳುಟ್ಟು ಕಂಪಿನ ವರದಂಕೂಲವ ಸ್ವರಿಸಿದಳು ತಾ ಪರಮಮುನಿ ಮಂತ್ರೋಪ
ದೇಶವನೆನನು ಚಿಂತಿಸಲು (ದನ) 2 ವ ಮನದೊಳು (ರ) :: ವಾ (ಕ) 4 ಮ್ಮತ (ದನ)
6 ಬಂದ (ದನ) 6 ಸ (ಕ) 7 ಸ್ವೇದಜಲ ಕಂಪಿತೆಯ ಮುಟ್ಟಿ ತಥಾಸ್ತುನೆನ್ನುತ ಕೊಟ್ಟ
ನಯನಂದು (ದ) ಸ್ವೇದಜಲ ಕಂಪಿತೆಯನಂಗೀಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಸುತನ ಯಮನಂದು (ನ)
8 ಪೂರ್ಣಮಾಸ (ರ) 9 ದಿನ(ಬರ) 10 ಜನ (ದ) ಜಗ (ನ) 11 ನರ (ನರ) 12 ಧರ್ಮ
ಧೀಶ್ವರ ಬೆಚ್ಚಿ ಭಾರತ ಕರ್ಮನಾಶಾ ಧಾತ್ರಿಯೊಳು ತಾ (ನ) 13 ಕ (ದನ) ಧ (ಬ)
14 ಧರಿಯೊಳ (ಬ) 15 ಕ (ಬ) 16 ಹಿಗ್ಗಿ (ದನ)

* (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತುಟ್ಟಿತ ಸ್ವಿತ ಪದ್ಯವಿಲ್ಲ (ದನ)

* ಧರಣಿಪತಿ ಧರ್ಮಜನ ಮುಖ ಸಗ
ದರುಶನವ ಮಾಡಿದನು ಹೆಚ್ಚಿದ
ಹರುಷ ಭಾರಕೆ ಚಿತ್ತ ಮುಳುಗಿತು ಪುಳಕ ಜಲಧಿಯಲಿ¹
ಹೆರಿದು ಪುತ್ರೋತ್ಸವದ ನುಡಿ ಗಜ
ಪುರದೊಳಬ್ಬರನಾಯ್ತು ಪಾಂಡು ವಿ
ನರಸಿಯಲಿ ಸಂತಾನ ಜನಿಸಿದುದೆಂದು ಜನಜನಿತ

೪೦

ಕೇಳಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತಿಗೆ*
ಬಾಲಕೇಳಿ ವಿನೋದ ಮುನ್ನುವೆ³
ಮೇಳ⁴ವಿಸಿತೇ ವಿಧಿಯೆ⁵ ಹಾ ತಪ್ಪೇನು ತಪ್ಪೇನು⁶
ಕಾಳುಮಾಡಿದನೆನಗೆ ಮುಸಿಪತಿ
7ರಾಳಿಕಾಪುನಲಾ⁷ ಸುಡೀ ಗ
ಭಾರ್ತ⁸ಳಿ⁹ಗಳನೆಂದೆಬಲೆ ಹೊಸೆದಳು ಬಸುಜನೊಡೆ¹⁰ಮುಟ್ಟಿದು¹¹ ೪೧

ಉ¹²ದುರಿ¹³ದವು ಧರಣಿಯಲಿ ಬಲು ಮಾಂ
ಸದ ಸುರಕ್ತದ ಘಟ್ಟಿಗಳು ಖಂ
ಡದ¹⁴ ಸುಡಾಳದ¹⁵ ಜಿಗಣು¹⁶ ಸಿತ¹⁷ ಸಕರ ನೂಟೊಂದು
ಕೆಡಲಿದಳು ವಾಮಾಂಘ್ರಿಯಲಿ ನೂ
ಕಿದಳು¹⁸ ಡಾಯ್ಕುವ ಹೊಳಗೆನುತ ನೋ
ಡಿದಳು¹⁹ ಕರೆ ಕೈನೆಯರನೆನುತ ಕರೋರ ಕೋಪದಲಿ ೪೨

ತನತನಗೆ ತನು ನಡುಗಿ ಕಾಂತಾ
ಜನವು ಬಂ²⁰ದುದು²¹ ತಾಯೆ ಬೆಸ²²ಸೇ²³
ನೆನಲು ಬಿಸುಡಿದ²⁴ನೂರ ಹೊಳಗಿಂಬಾ ಮುಹೂರ್ತ²⁵ದಲಿ

1 ಗ್ಗಿತು ತಗ್ಗಿತುಡಗಡಿಗೆ (ದಬ) 2 ರಿ (ದನ) 3 ಕಿಗೆ ಪುಣ್ಯೋದಯವು ಕೈ (ದ) ಕೇಳಿ
ವಿನೋದವೆಂಬುದು (ನ) ಕೇಳಿ ವಿನೋದವೇಕೈ (ರ) 4 ನಮದಾ ಮುನ್ನ ಮಾಡಿದ ತಪದ
ಫಲವೆನುತ (ನ) 5 ಮುನ್ನ (ದರ) 6 ಳನಾ (ಕಬರ) 7 ಯಾಳಕಾತಿಯಲಿ (ನ) 8 ಕಿ
ತಾವಿಲ್ಲೆನುತ ಬಸುಜನು ತಿರುಹಿವೊಡೆ ಮುಟ್ಟಿಯೆ (ನ) 9 ಯನುಯೆಂ (ರ) 10 ರುಳಿ (ಕ)
11 ಸುನಾಳದ (ಕಬ) ವಿಶಾಲದ (ನ) 12 ಶೇಷದ (ಕ) ವಿಶಿಕೆಯ (ದ) ಹೀಸಿಕ (ನ)
13 ಡಾಯ್ಕುವನೂರ ಹೊರಸರುಪದವಿ [ಸದಲಿ?] (ದ) 14 ದಿತು (ನ) 15 ನೇ (ನ)
16 ಡೀವಿಗಿಂಜಾ ಸಮಯ ಕಾಲ (ನ)

*+ (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ಪುಟಿತ. ೪ ಈ ಪದ್ಯವಿಲ್ಲ (ನ)

ಮುನಿಸ ವೇದವ್ಯಾಸನಾಕೆಯು

ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ಕಂಡನೀ ಕಾ

ಮಿನಿಯ ಕೋಳಾಹಳವಿದೇನೇ¹ನೆಂದು¹ ಬೆಸಗೊಂಡ

೪೩

ಭರತ ಸಂತಾನಕೆ ಕುಮಾರರ

²ಹೆಣ್ಣು²ವೆನಾ ಮುನ್ನೆಂದು ಗರ್ಭವ

ಧರಿಸಿದನು ನಿಮ್ಮ³ಡಿಯ³ ಕೃಪೆಯಲಿ ಮಂತ್ರ⁴ಭಾವಿತವ⁴

ವರುಷವೆರಡಾ⁵ಯ್ತವಳು ಭಾರವ⁵

⁶ಧರಿಸಿದನು ದಾಯಾದ್ಯರೊಳಗವ

ತರಿಸಿದನು ⁷ಮಗನೆನುತ⁷ ಮುಖದಿರುಹಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ

೪೪

ಮರು⁸ಳ⁸ ಹೆಂಗು⁹ಸಲಾ⁹ ಮಹಾತ್ಮರ

ಪರಿಯ ನೀನೆಂತಲುವೆ ಗರ್ಭೋ

ತ್ವರವ ಕೆಡಿಸಿದ ಪಾಪ ನೀ ಸಾರೆನುತ ಮುನಿ ¹⁰ಮುಳಿದು¹⁰

ತರಿಸಿದನು ಘೃತ ಪೂರಿತದ ಕೊ

ಪ್ರರಿಗೆಗಳ¹¹ನೊಂದೊಂದನೊಂದಲಿಖೊ

ಳ¹¹ರಿಸಿ ಮಂತ್ರಿಸಿ ನೀರ ತಳಿದನು ರಕ್ಷೆಗಳ ರಚಿಸಿ

೪೫

ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ¹²ನೂಲು¹²ನ ಪರಿ

ಯಂತ ರಕ್ಷಿ¹³ಸು¹³ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನಯ

ಸಂತತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ¹⁴ವನು¹⁴ ಗಾಂಧಾರಿ ನೋಡೆಂದು

ಕಂತು¹⁵ಹರ¹⁵ ಸನ್ನಿಭನು ¹⁶ಸತಿಯನು¹⁶

ಸಂತವಿಸಿ ¹⁷ಮರಳಿ¹⁷ದನು ಧರಣೀ

ಕಾಂತ ಕೇಳೈ ಬನದೊಳಿತ್ತಲು ಭೀಮ¹⁸ನುದ್ದವನ¹⁸

೪೬

ನಿಯಮದಲಿ ¹⁹ಮಾನಿನಿ¹⁹ ಸರೋವಾ

ರಿಯಲಿ ಮಿಂದಳು ಬೀಜಮಂ²⁰ತ್ರ

ವ್ಯಯವ²⁰ ಮಾಡಿದಳಮರ ನಿಕರ²¹ವ ನೋಡಿ²¹ಡಿ ಕೈಮುಗಿದು

1 ಸೆನುತ (ಕ) 2 ಪಡ (ನ) 3 ಳ್ಲಿ (ನ) 4 ಸಿಂಡವನು (ನ) 5 ಯತಿ
ಕುಮಾರರ (ನ) 6 ಹ (ದ) 7 ಸುತನೆಂದು (ದ) 8 ಳು (ಬರ) 9 ಸೆಲಾ (ದ)
ಸಲೇ (ಬ) 10 ಜಣವು (ನ) 11 ಲೊಂದೊಂದಲಿಖೊಳಗವತ (ನ) 12 ವರುಷ (ದ)
13 ಸಿ (ನ) 14 ಕೈ (ದ) 15 ಸಿತ (ನ) 16 ಕಾಂತಿಯ (ದ) 17 ತಿರುಗಿ (ನದ)
18 ಸದ್ಭಾವ (ನ) 19 ಕಾಮಿನಿ (ದನ) 20 ಪ್ರಾಹ್ಲಯವ (ದಬ) 21 ತ್ರ್ಯಾಸನ (ನ)
21 ಕ ನೀ (ಕ)

ಬಯಸಿದಳು ವಾಯುವನು ನಿಜ ಮೂ
ತೀಯಲಿ ¹ಬಂ¹ದು ಸಮೀರನಾ ²ಕುಂ
ತೀಯನು ನುಡಿಸಿದ³ನೆಮ್ಮ³ ಬರಿಸಿದ ಹದನದೇನೆಂದ

೪೭

ಬರಿಸಿದುದು ಬೇಟಕೀನು ಸುತನನು
ಕರುಣೆ⁴ಸುವುದ್ದೈ⁵ಸಲೆಯೊ⁵ನಲು ಸಂ
ಸ್ವರುಶ⁶ನದಿ⁶ ಭವದಿಷ್ಟ⁷ಮಸ್ತುಯೆನುತ್ತಲಂಬರ⁷ಕೆ⁴
ಮರಳಿದನು ಪವಮಾನನೀ ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಬೆಸಲಾದಳೊಂದೇ
ವ⁸ರುಷ⁸ಗರ್ಭವ⁸ ಧರಿಸಿ ¹⁰ಪರಬಲ¹⁰ಕಾಲಭೈರವನ

೪೮

¹¹ಅವನಿ¹¹ಸುತವಾರ ತ್ರಯೋದತಿ
ದಿವ¹²ಸ¹² ಮಧ್ಯದೊಳರ್ಕನಿರೆ ಸಂ
¹³ಭವಿಸಿದನು ಮಘೆಯಲಿ ಶುಭಗ್ರಹಲಗ್ನದುದಯದಲಿ¹³
ಭವನ ಮಾತ್ರದೊಳ¹⁴ಹಿತ¹⁴ ಪಾರ್ಥಿವ
ನಿವಹ ನಡುಗಿತು ಭೂಮಿಪತಿ ಹೇ
ಳುವೆನದೇನನು ಭೀಮಸೇನನ ಜನನದುತ್ಸವನ

೪೯

ಭೀಮನುದಯಿಸಿದಿರುಳು ¹⁵ಕಾರವ
ಭೂಮಿಪತಿ¹⁶ ಜನಿಸಿದನಲ್ಲೆ ನಿ
ಮ್ನಾ ¹⁶ಮಹಾಕುಲ ಪರಶು ಹುಟ್ಟಲು ಅದುರೆ ¹⁷ದಿಗುಟ¹⁷ವು¹⁶
ಭೂಮಿ ನಡುಗಿತು ದೆಸೆಗೆ ¹⁸ಹರಿದವು¹⁸
ಧೂಮಕೇತುಗ¹⁹ಳುದುರಿದವು ಬಳಿ¹⁹
²⁰ಕಾ ಮಹಾ ಪರ್ವತಗಳೇನೆಂಬೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ²⁰

೫೦

1 ನಿಂ (ದ) 2 ಕಾಂತೆ (ದ) 3 ನೆಂದು (ದ) 4 ಪುರುಷನು ಹರುಷದ
ಪರಿಯಲೀ ಮನ ಮುಟ್ಟಿ ಕೊಟ್ಟನು ಧೀರಪುತ್ರರನು (ದ) 5 ಸತಿಯ (ಕ)
ಲೇಸೆ (ಬ) 6 ದಲಿ (ಕದನಬ) 7 ವಹುದಾ ದಿಗಂತರ (ಬ) ವಸ್ತುಯೆನುತ್ತಲಾ
ದಿವ (ರ) 8 ಹ (ನ) 9 ಷೊಂದಕೆ (ನ) 10 ಬರೆ ಬಲು (ನ) 11 ಪವನ (ರ)
12 ದ (ಬ) 13 ಜವವುದುಗಿದವು ರಿಪು ವಿನಾಶನ ಕಾಲಭೈರವನ (ನ) 14 ಖಳ (ರ)
15 ರಾಯ ಪಿತಾಮಹನು (ಕದಬ) (ನರ) 16 ಮಹಾತ್ಮನ ಹುಟ್ಟು ಬೆದಹಿಸಿತಖಿಳ
(ಕದಬರ) 17 ಜನಮನ (ಕಬ) 18 ಮೂಡಿತು (ನ) 19 ಕೊಡಲಿದವು ಬಳಿ (ಕಬ)
ಳದಿರಿ ಬಿದ್ದವು (ದ) ಳುದುರಿ ಬಿದ್ದಾ (ನ) 20 ಕಾ ಮಹಾನಗರದಲಿ ಭರದಲಿಭೂರಿ
ಗೋಮಾಯು (ಕ) ತಾಮಸನು ಜನಿಸಲಿಕೆ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರತನಿಗಳು (ದನ) ಕಾ
ಮಹೀತಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವು ಬಳಿಕ ನಾಯಿಗಳು (ಬ)

ಕರೆಸಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನವನೀ
 ಸುರರ ಬೆಸ¹ಗೊಂಡನು¹ ಕುಮಾರನ
 ದರುಶನ²ದ ಸಮನಂತರದಲುತ್ಪಾತ ಫಲಗತಿಯ²
 ಭರತವಂಶ³ವನಳಿದು³ ಭೂಮಿ
 ಶ್ವರರನಂತವನೀತನೇ ಸಂ
 ಹರಿಸುವನು ಸಂದೇಹ⁴ವಿದಕೇನೆಂದರವರಂದು⁴

೨೫೧

ಕುಲಕೆ ಕಂಟಕನಾದನೊಬ್ಬನ
 ಕಳವುದೊರಳಿನಲಿ⁵ ತಿಗಿವುದು⁵
⁶ಕುಲವ⁶ನೊಂದನು ದೇಶದಳವಿನಲೂರ ಕೆಡಿಸುವುದು
 ಇಳೆಯ⁷ನಖಿಳನ ಬಿಸುಡುವುದು ತ⁷
 8ನ್ನು⁸ಳವ⁹ಮಾ⁹ಡುವದೆಂಬ¹⁰ವಚನವ¹⁰
 ತಿಳಿವುದೀತನ ಬಿ¹¹ಸುಟ್ಟು¹¹ಕಳೆ¹²ಸೀನೆಂದನಾ ವಿದುರ¹²

೨೫೨

ಸುತನ ಮೋಹದ ತಿವಿರವಾ¹³ದು¹³
 ಸ್ಥಿತಿಯನೀಕ್ಷಿಸಲೀವುದೇ ದು
 ಮರ್ತಿಯಲೀತನ ಬಿಸುಡಲೀಸಿದುದಿಲ್ಲ¹⁴ಗಾಂಧಾರಿ¹⁴
 ಸುತ¹⁵ನಿರೀಕ್ಷಣ¹⁵ಜಾತಕ¹⁶ಮೋ
 ಚಿತದ ದಾನಂಗಳಲಿ¹⁶ ಭೂಸುರ
 ತತಿಯ ದಣಿಸಿದವನಿಬ¹⁷ರಿಗೆ¹⁷ ಗುಣನಾ ಮಕರಣದಲಿ

೨೫೩

ಜನಕ¹⁸ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಶ್ಯಾ
 ಸನ ವಿಕರ್ಣ ಸುಬಾಹು ದುಸ್ಸಹ¹⁹
¹⁹ಕನಕವರ್ಣ ಸುಷೇಣ²⁰ದೀರ್ಘೋ²⁰ದರ ಮಹೋದರರು²⁰
 ಜನವಿಜಯ²¹ಜಲಸಂಧ²¹ದೃಢ ವಾ
 ಹನ²²ವಿಂಶ²²ತಿ²³ಕುಂಡಧಾರಕ
 ನೆನಲು ನೂರ್ವರ ನಾಮಕರಣವನರಸ ಮಾಡಿಸಿದ²²

೨೫೪

1 ಗೊಳೆ ಕುರು (ದನ) 2 ದಿ ಕುಲನಾಶವಹುದೆನೆ ವಿದುರನಿಂತೆಂದ(ದನ) 3 ಬಲುಳಿದ
 (ಕ) ವನುಳಿದು (ಬ) ವಿನಾಶ (ನ) 4 ವಿದಕಿಲ್ಲೆಂದನಾ ವಿದುರ (ದ) ವಿಲ್ಲಿದಕೆಂದನಾ
 ವಿದುರ (ನ) ವಿದಕೇನೆಂದರಾ ದ್ವಿಜರು (ರ) 5 ಮೊಕ್ಕಲ (ರ) 6 ನುಳಿವು (ರ) 7 ರಾಜ್ಯವ
 ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನಯ (ನ) 8 ನ್ನ (ಬ) ಉ (ನ) 9 ನೋ (ನ) 10 ನೀತಿಯ (ಕನ) 11 ಟ್ಪು
 (ರ) 12 ವುದು ಪಾಪಿನಂದನನ (ನ) 13 ಗ (ಕಬ) 14 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ (ದನ) 15 ರು ಜನಿಸಿದ (ನ)
 16 ಮರ್ವನತಿ ಮನೋತ್ಪಾಹದಿಂದ (ನ) 17 ರನು (ಬ) 18 ಸುಟ್ಟುನು ಹಿರಿಯ ದುರ್ಯೋ
 ಧನನು ದುಶ್ಯಾಸನ ವಿಕರ್ಣನು (ದನ) 19 ಯೆನಿಸಿದ ದುಸ್ಸಹದರ ಮಹೋದರ ಕನಕ ಕರ್ಣ
 ಜರು (ನ) 20 ದುಸ್ಸಹ (ದ) 21 ಸ್ಯಂಧವ (ನ) 22 ವಿಶಾಂತ ವಿದೂರ ಮರ್ಮುಖವಿನುತ
 ದೀರ್ಘಾಖಂಡಭೇದಿಕ ದೀರ್ಘ ಬಾಹುಕನು(ದನ) 23 ಕ (ಕ)

ಜನಪತಿಗೆ ¹ಬಳಿಕೊಟ್ಟ ¹ವೇಶ್ಯಾಂ
 ಗನೆಯ ²ಸುತನು² ಯುಯುತ್ಸು ನೂಟಿಕೊಂ
 ದೆನಿಸಿತರಸು ಕುಮಾರಕರು ³ಗಾಂಧಾರಿಯುದರದಲಿ³
 ಜನಿಸಿದರು ನೂಟಿಕೊಂ*ದು ⁴ನೂರ್ವ⁴ರಿ
 ಗನುಜೆ ದುಸ್ಸಳೆಯಾದ⁵ಳಾ ಮಾ
 ನಿನಿ ಜಯಗೆ, ಪನ⁶ರಸಿಯಾದಳು ⁶ಭೂಪ⁶ ಕೇಳೆಂದ*

೫೫

ಅತ್ತಲಾ ಹದನಾಯ್ತು ಬಳಿಕಿನೊ
 ಕೆತ್ತ ಧರ್ಮಜ ಭೀಮಸೇನರ
 ಹೆತ್ತ ಹರುಷದಲಿ⁷ವರು ⁸ಮೆಹಿ⁸ದರು ⁹ಪಾಂಡುಕುಂತಿ⁹ಯರು⁷
 ಮತ್ತೆ ಕೇಳದ್ಭುತ¹⁰ನು¹⁰ಮೊಟ್ಟಿ¹⁰ ಮೊಟ್ಟಿ³
 ವುತ್ತು ¹¹ಹೆಬ್ಬಲಿ¹¹ ವರತಪೋಧನ
¹²ರ¹²ತ್ತಲೈತರೆ ¹³ಪಾಂಡು ಕೆಡಹಿದನಾ ಮೃಗಾಂತಕನ¹³

೫೬

ಗ್ಲಿ ಮಹಾರಭಸಕ್ಕೆ ¹⁴ಮುನಿಪ¹⁴
 ಸ್ತೋಮ¹⁵ವಂಜಿತು ಪರ್ವತಾಗ್ರದೊ
 ಳೀ ಮಹೀಪತಿಯರಸಿ ನಡುಗಿದಳಹಹ ¹⁶ಶಿವ¹⁶ವೆ¹⁶ನುತ¹⁶
 ಭೀಮ ಬಿದ್ದನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಂ
¹⁷ದೀ ಮಹಿಗೆ ¹⁸ತತ್ಪಲ¹⁸ಶಿ¹⁸ಲಿ¹⁸ನಿ
 ನಾರ್ಮಮವಾದುದು ಹಸು²⁰ಳೆ ಹೊರ²⁰ಳಿದು ಬಿದ್ದ ಭಾರದಲಿ¹⁷

೫೭

ಶಿಶುವ ತೂಪಿಹಿದಳು ನಿವಾಳಿಸಿ
 ಬಿಸುಟ್ಟು ರಜವನು ಮಂತ್ರ ರಕ್ಷಾ
 ಪ್ರಸರವನು ಮುನಿಗಳಲಿ ಮಾಡಿಸಿ²¹ದಳು ಕುಮಾರಂಗೆ²¹

1 ಪಾನೊಟ್ಟ (ನ) 2 ಮಗನು (ಕನ) 3 ಭೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂದನರು (ನ)
 4 ದೈತ್ಯ (ದನ) 5 ಅವನು ಜನಪ ಸ್ವಂಧವನ (ನ) 6 ರಾಯ (ದ) 7 ರಲಾ
 ಪಾಂಡುನೃಪಾಲ ಕುಂತಿಗಳು (ನ) 8 ನಲಿ (ಕನ) 9 ಕುಂತಿಮಾಧ್ವಿ (ಬ) 10 ನೆನೆ
 (ನ) ಮಿಗೆ (ರ) 11 ಕೇಸರಿ (ನ) 12 ದ (ನ) 13 ಪಾಂಡು ಕೆಡಹಿದನಾ. . . .
 (ಕ) ಭರತಗಮನಕೆ ಪಾಂಡು ನಾರಿಯರು (ನ) 14 ಅಲ್ಲಿಯ (ನ) 15 ಮುನಿಜನವಂಜಿ
 ಪರ್ವತದಾ ಮಹಾಯಿಂಬಿನಲಿ ಪಾಂಡುವಿನರಸಿ ನಡುಗಿದಳು (ನ) 16 ವಯಿ (ದ) 17 ದಾ
 ಮಹಾತ್ಮನ ಹೆಗಲಿ ಪರ್ವತ ಭೂಮಿಯಲಿ ಶತಶೃಂಗವಾಯಿತು ಭೀಮ ಶಿರಸ್ಕೋಂಕೆ (ನ)
 18 ತರುತ್ಪಲ (ದ) 19 ವೆ (ದ) 20 ಇನುರು(ದ) 21 ಮೊಟ್ಟಿದಳಾ ಕುಂತಿ (ದನ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ೩ ಈ ಪದ್ಯ ನಿಲ್ಲ (ದ)

ವಸುಧೆಗ¹ಧಿಕನ¹ನೊಬ್ಬ ಕಂದನ
ಬೆಸಲಹೆನು ²ನಾನೆನುತ ಸಾರಸ
ರಸಿತ²ಕಮಲಾಕರದ ತೀರಕೆ ಬಂದ³ಳಾ ಕುಂತಿ³

೫೮

4ಮಿಂದು⁴ ಕಡುಶುಚಿಯಾಗಿ ಸುಮನೋ
ವೃಂದ⁴ದೊಳಗಾ⁵ರೈದು ನೋಡಿ ಪು
ರಂದರನ ನೆನೆದಳು ಮುನೀಂದ್ರನ ಮಂತ್ರ "ಸಿದ್ಧಿ"ಯಲಿ
ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ ⁷ಬಯಕೆಯೇನರ⁷
ವಿಂದಲೋಚನೆ ⁸ಹೇಳಿನಲು ಪೂ
ರ್ಣೀಂದುಮುಖಿ ತಲೆವಾಗಿದಳು ಲಜ್ಜಾನುಭಾವದಲಿ⁸

೫೯

ಸುತನನಿತ್ತೆನು ನಿನಗೆ ⁹ಲೋಕ⁹
ತ್ರಿತಯದಲಿ ¹⁰ಬಲ್ಲಿದ ಕಣಾ¹⁰ಪಶು
¹¹ಪತಿಗೆ ಪುರುಷೋತ್ತಮಗೆ ಸರಿಮಿಗಿಲೆಂಬ ಸಂದೇಹ¹¹
ಶತಭವಾಂತರ ಪುಣ್ಯತರು ¹²ಕಾ
ಮಿತವ ಫಲಿಸಿತು ಹೋಗಿಗನುತ ಸುರ
ಪತಿ ಲತಾಂಗಿಗೆ ವರವನಿತ್ತಡ¹³ರ¹³ದನು ಗಗನವನು¹²

೬೦

ಕ್ಷಿತಿವಿದವು ನನಮಾಸವಿಮಲ ವಿ
ಭಾವಸುವಿನುದಯದಲಿ ಶುಭಲ
ಗ್ನಾವಲಂಬನ ತಾರೆಯುತ್ತರಫಲುಗುಣಾತ್ಮಯದ
ಜೀವ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಿತಿ ದಶಾದಿಶ¹
ಭಾವಿತಗ್ರಹ ರಾಶಿ¹⁴ಯರೆ¹⁴ ಗಾಂ
ಡೀವಿ ಜನಿಸಿದನೊಡನೆ ಜನಿಸಿತು ಜನದ ಸುಮ್ಮಾನ

೬೧

1 ತಿ ಬಲ (ನ) 2 ಯೆಂದೆನುತ ಕಮಲಾಕರ (ನ) ಯಿನ್ನೆನುತ ಸರಸಿಜವೆಸವ (ಬ)
3 ಛಿಂದು ಮುಖಿ (ಬ) 4 ಅಂದು (ದನ) 5 ಕೊಳಲಾ (ಬ) 6 ಶಕ್ತಿ (ಕ) 7 ಯೇನು
ಬೇಕರ (ದನ) 8 ಹೇಳು ಕೊಡುವೆನು ಕಂದ ಬಲುಗೈಯಾಗಬೇಕೆಂದಾಗ ಲಜ್ಜೆಯಲಿ (ದನ)
9 ತ್ರಿಭುವನ (ನ) 10 ಬಲುಗೈ ಕಣಾ (ದರ) ಬಲ್ಲಿದನದನು (ಬ) 11 ಸತಿ ಶಿರೋಮಣಿ
ನಿನ್ನ ಕಂದಗೆ ಶಿವನು ಕರುಣಿಸುವ (ನ) 12 ವರ ಸತಿ ನಿನಗೆ ಫಲವಾಯಿತನುತಲಿ
ಶತಮುಖನು ವರವಿತ್ತು ಗಗನಕ್ಕಡರಿದನು ಬಳಿಕ (ನ) 13 ಗಿ (ರ) 14 ಯಲಿ (ಬ)

ದೇವದುಂದುಭಿ ಮೊಳಗಿದವು ಕುಸು
ಮಾವಳಿಯ ಮಳೆ¹ ಸುರಿದವಾ²ಡುವ
ದೇವ ಸತಿಯರ ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ ಧಾರೆ ಮಿಂಚಿದವು
ತೀವಿದುತ್ಸಹ³ವು ಬ್ಬರಿಸೆ⁴ ಭುವ
ನಾವಳಿಯಲಿಂದ್ರಾದಿ⁵ ಸಿಖಿಳ ಸು
ರಾವಳಿಗ⁶ಳಾದರಿಸಿ⁷ ಕೊಂ⁸ಡಾಡಿತು ಧನಂಜಯನ

೬೨

ರಣಭಯಂಕರನರ್ಜುನನು ಧಾ
ರುಣಿಯಲು⁹ದಿ¹⁰ಸದೆ ಮುನ್ನ¹¹ ತಿಂಗಳ
7 ನೆಣಿಸಿದರೆ¹² 8 ಮೂ¹³ಱಾಯ್ತು¹⁴ ಮಧುರೆಯ ರಾಜಭವನದಲಿ
ಗುಣರಹಿತನಚ್ಯುತನು¹⁵ 9 ವರ¹⁶ಶ್ರಾ
ವಣದ ಒಹು¹⁷ಳಾ¹⁸ಷ್ಟಮಿ¹⁹ಯಿರುಳು²⁰ ರೋ
ಹಿಣಿಯಲವತರಿಸಿದನಲ್ಲೆ ದೇವಕಿಯ ಜಠರದಲಿ

೬೩

12 ಈತ ನರಮುಷಿ ಸಿಖಿಳಭುವನ¹²
ಖ್ಯಾತ ನಾರಾಯಣನ¹³ಲೇ¹⁴ ಬಳಿ
14 ಕಾ¹⁵ತ ನುರ್ವಿಯ ಭಾರ ಸಂಹಾರ¹⁶ದ¹⁷ದ¹⁸ ವಿನೋದದಲಿ
ಭೂತ¹⁹ಪ²⁰ತಿ ಮೊದಲಾ²¹ಗಿ²²ದಿವಿಜ
ವ್ರಾತವೇ ನರರೂ²³ಪದ²⁴ಲಿ ಸಂ
ಭೂತವಾ²⁵ದುದು²⁶ ಕೇಳು²⁷ಪ²⁸ ಕೃಷ್ಣಾ ವತಾರದಲಿ

೬೪

ಸಾಕು ಮೂವರು ಸುತರು ತನಗೆಂ
21 ದೀ²²ಕೆ ಮಾದ್ರೀದೇವಿಗ²³ದ²⁴ದ²⁵
ಶೋಕಿತೆಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶ ವಿಧಾನವನು ಕಲಿಸಿ
ನಾಕ ನಿಳೆಯರ ವರಿಸೆನಲು ಬಂ
23 ದೀ²⁴ಕೆ ಕೃತ ನಿಯಮದಲಿ ನೆನೆದಳು
ಲೋಕ ವಿಶ್ವತ²⁵ದ²⁶ಶ್ವಿನೀದೇವರನು ಹರುಷದಲಿ

೬೫

1 ಗರೆಯ ನೋ (ದ) 2 ದುಬ್ಬರದೆ (ನ) 3 ನಿರ್ಜರ ದೇವದೇವಾದಿಗಳು ಕೊಂ
(ನ) 4 ಲೈಯ (ಬ) 5 ಕೂಡಿ (ರ) 6 ಯೊಳುದಿಸಿದರಾರು (ನ) 7 ದ (ಕದ)
7 ಗಣನೆಯಲಿ ಮುನ್ನಂದು (ನ) 8 ಆ (ದ) 9 ಮಿಗೆ (ರ) 10 ಇದೆ (ನ) 11 ಯವರ
(ರ) 12 ಓತು ತಾನವತರಿಸಿ ವರ ವಿ (ನ) 13 ಲೈ (ಬ) 14 ಕೀ (ಕನ) 15 ಕ (ದ)
16 ತ (ನ) 17 ದ (ನರ) 18 ಪಿನ (ದನ) 19 ಯಿತು (ನಬರ) 20 ವರ (ನ)
21 ದಾ (ದನ) 22 ಇ (ಕ) 23 ಲಾ (ದನ) 24 ಮ (ರ)

ಬಂದರವರಿಬ್ಬರು ಮಹೀತಳ
 ಕಿಂದು ವದನೆಗೆ ಸುತರನಿತ್ತರು
 ಮಂದಗಮನೆಯ ¹ಕಳುಹಿ¹ ಹಾಯ್ದರು ಗಗನಮಂಡಲಕೆ
 ಒಂದು ವರುಷಕೆ ಕಿಣ್ಣಿಯ²ರ²ಜ್ಞಾನ
 ನಿಂದ ³ಬಳಿ⁴ಕವತರಿಸಿದರು⁴ ಮುನಿ
 ವೃಂದ ನೇ⁵ ಸತಿಕರಿಸಿ⁵ ಕೊಂಡಾಡಿತು ಕುಮಾರಕರ ೬೬

ಕರಿತುರಗ ⁶ರಥಗಳನು⁶ ಕುಲ ಭೃ
 ತೈರ ವಿಳಾಸಿನಿಯರನು ರತ್ನಾ
 ಭರಣ ವಸನ ಹಿರಣ್ಯ ಗೋ ಮಹಿಷಾದಿ ವಸ್ತುಗಳ
⁶ಹೆರುಷದಿಂ ಕಳುಹಿದನು⁶ ಯದುರಾ
 ಯರ ಪುರೋಹಿತ⁷ನೆನಿಸ ಕಶ್ಯಪ
 ಪರಮ ಮುನಿಪನ ಕಯ್ಯಲಾ ಪಾಂಡುನಿಗೆ⁷ ವಸುದೇವ ೬೭

ಬಂದನಾ ಕಶ್ಯಪನು ಕುಂತಿ
 ನಂದನರ ⁸ಕಂಡಖಿಳ ವಸ್ತು⁸ವ
⁹ತಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಕಂಡನು ಪಾಂಡುಭೂತಿಯ⁹
 ಅಂದು ವಸುದೇವಾದಿ ಯಾದವ
 ವೃಂದ ದೇವಕಿ ರೋಹಿ¹⁰ಣೀ ವರ¹⁰
 ನಂದ¹¹ನರ¹¹ ಸುಕ್ಷೇಮ ಕುಶಲವನವರ ಬೆಸಗೊಂಡ ೬೮

ಯಾದವರ ಸುಕ್ಷೇಮ ಕುಶಲವ
 ನಾದರಿಸಿ ಬಳಿಕಾದ ಪರಮಾ
¹²ಹ್ಲಾದದಲಿ ಕಶ್ಯಪನೊಳಾಳೋಚಿಸಿ ಮಹಿಪಾಲ¹²

1 ಹರಿಸಿ (ದ) 2 ನ (ನ) 3 ಬಳಿಕವರಲ್ಲಿವುದವಿಸಿ ಅಂದು ವರಮುನಿವನವ (ನ)
 4 ಕಿವರುದಿಸಿದ (ದ) 5 ನಿಕರವನು (ಕದನಬ) 6 ತರಿಸಿದನು ಕಶ್ಯಪನು (ಕದನಬ)
 7 ನಲ್ಲಿಗಾತನ ಪರುತವಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಪಾಂಡುನೃಪಂಗೆ (ಕದನಬ) 8 ಕಂಡಧಿಕ ವಸ್ತು
 (ಕದ) ಸುಕ್ಷೇಮ ಕುಶಲ (ಬ) 9 ನಂದು ಕಂಡನು ಕೊಟ್ಟನತಿಶಯ ಸಾರ ವಸ್ತುಗಳ (ಬ)
 10 ಣಿಯರಾ (ಕ) ಣೀ ನಿಜ (ರ) 11 ವರ (ಕದ) 12 ಮೊದಿನೀಪತಿ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ
 ಕೆಲವು ದಿನದಿಂದ (ನ)

1 ವೈದಿಕೋಕ್ತಿಯ ಚಾಲ* ಉಪನಗು

ನಾದಿ ಸಕಲ* ಕ್ರಿಯೆಗಳನು ಗಾ

ರ್ಗಾದಿ* ಮುಷಿಗಳೆನುಜ್ಞೆಯಲಿ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ² ನನಿಬ³ ರಿಗೆ² ೬೯

ಈತ⁴ನೇ ಧರ್ಮಜನು⁴ ಎರಡನೆ

ಯಾತ⁵ ಭೀಮನು ಬಳಿಕ ಮೂಕನಿ

ಯಾತನರ್ಜುನ ನಕುಲ⁶ ನಾಲ್ಕೈದನೆಯ⁶ ಸೌಹದೇವ

† ಈತಗಳು ಕೌಂತೇಯ ಮಾ⁷ದ್ರೇ

ಯಾತಿಯ ಪರಿಭೇದ ರಹಿತ⁷

ಖ್ಯಾತರೆಂದರು⁸ ಸಕಲ⁸ ಮುನಿ⁸ಗಳು⁸ ಪಾಂಡುನಂದನರ⁸ ೭೦

1 ವೈದಿಕ ಚಾಲೋಪನಾ ಮೊದಲಾದ ಪೋಷಕ (ನ) 2 ಕ್ರಿಯೆಮಾಡಿಸಿ ಮೆಚಿದನೈ
ವರಿಗೆ (ನ) ರಚಿಸಿದನು ನಾವುಗಳ (ರ) 3 ನೈವ (ದ) ನಿಬ್ಬ (ಬ) 4 ಧರ್ಮಜ ಭೀಮ (ಬ)
5 ಮೂಕನಿಯಾತನರ್ಜುನನೀತ ನಕುಲನು ಬಳಿಕಲೈದನೆಯಾತ ಸ (ಬ) 6 ನೈದನೆಯಾತ (ಕ)
7 ದ್ರಾಜಾತ ರಹಿತಯವಿವರು ಭುವನ (ನ) ದ್ರಿಯ ಜಾತರಿವರಖಳಕರ ವಿ (ರ) 8 ಬಳಿಕ
(ರ) 9 ಜನ (ನ)

*†(ಕ) ದಲ್ಲಿ ತುಟಿತ.

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ -

ವರಮುನಿಯ ಶಾಪದಲಿ ಸರಿದನು
ಸುರರ 1ನಗರಿಗೆ¹ ಪಾಂಡು ಹಸ್ತಿನ
ಪುರಕ್ಕೆ ತಂದರು 2ಪರಮಮುನಿಗಳು ಪಾಂಡುನಂದನರ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರಿ
ಪಾಲ ಶತಶೃಂಗಾದ್ರಿಯಲಿ ಭೂ
ಪಾಲನಿರ್ದನು³ ತನ್ನ ವೀರ³ ಕುಮಾರಕರು ಸಹಿತ
ವ್ಯಾಳ⁴ ವನಗಜ ಸರ್ಪ ವೃಕ ಶು
ದೂರ⁴ ಭಯವನು ಸರಿಹರಿಸಿ ಮುನಿ
⁵ಪಾಳಿಗಾತ್ರಯವೆನಿಸಿದನು ಪಾವನ ತಪೋವನವ⁵

೧

ಆ ಸಮಸ್ತ ಮುನೀಂದ್ರ ರೋಡನ⁶
ಭ್ರಾಸವಾ ದಿವ್ಯಾಶ್ರಮದ⁷ ಸಹ⁷
ವಾಸವಾ ತಪವಾ ಕುಮಾರ⁸ ಪರಾಕ್ರಮಾಲೋಕ⁸
ಆ ಸ⁹ಮಂಜಸ⁹ ಸತಿಯರಿಬ್ಬರು
¹⁰ಪಾಸನೆಗಳಾ ವಿಭವಕಿಭ¹⁰ಪು¹⁰
ಯಾ¹¹ ಸಮ¹²ಸ್ತ್ವ¹²ಶ್ವರ್ಯವದು ತೃಣವಾಯ್ತು ಭೂಪತಿಗೆ

೨

ಸುತ ವಿನೋದದ ಸಿರಿಗೆ¹³ ಅಮರಾ
ವ¹³ತಿಯ ಸಿರಿ ತೊತ್ತೆಂದು¹⁴ ವಿಮಲ¹⁴
ವ್ರತ ತಪೋಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ¹⁵ ವಿಳಾಸಿನಿ¹⁵ ಮುಕ್ತಿವಧುವೆಂದು¹⁶
ಯತಿ ಪದಾಂಬುಜ ನಿತ್ಯಸೇ¹⁶ವಾ
¹⁷ಸ¹⁷ತಿಗೆ ದಾಸಿ ಜಗತ್ಪ್ರಯಾ¹⁸ಧಿ
¹⁸ಪ್ಪಿತ ಪದವಿಯೆಂದುಬ್ಬಿದನು ಕಲಿಪಾಂಡು ವಿನಿನದಲಿ¹⁸

೩

1 ಭವನಕೆ (ಕಬ) 2 ಸಕಲ (ಕದಬ) 3 ನಲಿದು ತನ್ನ (ನ) 4 ಮೃಗ ಶಾರ್ದೂಲ
ವನಗಜದೋಳಿ (ನ) 5 ಪಾಲರಾಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಸುಖದಲಿ ಪಾಂಡು ನೃಪನಸೆದ (ನ)
6 ಳಗ (ನ) 7 ವನ (ನ) 8 ರ ವಿಕ್ರಮಾಟೋಪ (ನ) 9 ಮ ಪುಣ್ಯ (ನ) 10 ವಾಸದೇಸಿ
ಗಳಿಂದಲಿ (ನ) 11 ರದಾ (ರ) 12 ದೈ (ನ) 13 ದಿವಿಜಾಪ (ದನ) 14 ದಿವಿಜಾ
(ಬ) 15 ಯಾದಳೆಂದೆಂದು (ನ) 16 ವೆಯ ಗತಿಗೆ ತನಗೀ ಜಗವುನೇಷ್ಟಿತ ಸತಿಯನುತ
ಹರುಷಿಸಿದ ಪಾಂಡು ನೃಪಾಲ ವನಗಳಲಿ (ನ) 17 ತ (ಬ) 18 ದಕ್ಷಿತಿ (ಬ) ದಿಕ್ಷಿತಿ (ದ)

ವರುಷ ಹದಿನಾಟಾಯ್ತು ಧರಣೀ
ಶ್ವರನ ಹಿರಿಯ ಮಗಂಗೆ ಭೀಮಗೆ
ವರುಷ ಹದಿನೈದರ್ಜುನಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹದಿನೂಟು
ಕಿಷ್ಕಿಂಧೆಯಿರಬ್ಬರಿಗಿಬರಾ ¹ಮುನಿ
ವರರನಧ್ಯಯನಾದಿ ವಿದ್ಯಾ ¹
ನಿರಂತರಾದರು ಬಂದುದೊಂದು ವಸಂತ ²ಮಯ ಸಮಯ ³

೪

⁴ತೆಗೆದುದಗ್ಗದ ತಂಪು ನದಿಸರ ⁵
ಸಿಗಳ ತಡಿಯಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಯಾದವು
ಹೆಗಲು ⁶ಹಾವಸೆ ಹೆರೆದುದೋಕರಿಸಿದುದು ಹಿಮಜಲವ ⁶
ಸೊಗಸಿದವು ನೆಳಲುಗಳು ದೂರಕೆ
ನೆಗಳ ⁷ಕೆಗಳಡಗಿದವು ⁷ ತಂಗಾ
ಳಿಗೆ ⁸ವಿಹಾರಿಸಿ ಮೈಯ ⁹ತೆತ್ತುದು ¹⁰ಕೂಡೆ ¹⁰ ಜನನಿಕರ ²

ಯೋಗಿಗಿತ್ತಿದ ಖಡುಗಧಾರೆ ವಿ
ಯೋಗಿ ¹¹ಗೊಡ್ಡ ¹¹ದ ಸಬಳ ¹²ವಖಿ ¹² ವಿ
ರಾಗಿಗಳ ಹೆಡತಲೆಯದೆಡಿ ನೈಸ್ತಿಕರ ¹³ಲಗಣಸು
ಆಗಮಿಕ ¹⁴ರಿದೆ ¹⁴ ಶೂಲ ಗರ್ವಿತ
¹⁴ರಾಗಿಗಳ ಗಳಗಾಣವೆಗ್ಗ ¹⁴
ಭೋಗಿಗಳ ಕುಲದೈವನೆ ¹⁵ಸೆದುದು ಕುಸುಮಮಯ ಸಮಯ ¹⁵

೬

ಛಮೋಹಿತ ತುಂಬಿಯ ¹⁶ಗಾಯ ¹⁶ಕರ ನಯ
ಸರದ ¹⁷ಕೋಗಿಲೆ ಪಾತಕರ ಬ ¹⁷
ಧುರದ ಗಿಳಿಗಳ ಪಂಡಿತರ ಮಾಮರದ ಕಂಠಿಣಿಯ

1 ಮೂವರುರೊಳು ಸುಖದೊಡಲಿ ಖರ (ನ) 2 ರು (ನರ) 3 ರುತುಸಮಯ (ದ)
ಮಯದಿವಸ (ನ) 4 ದಿ (ಬ) 5 ಗಳ (ನ) 6 ಹಂಸೆಯ ನೆಳಲುಗೊಂಡವು ಬಯಸಿ
ಮಹಿಜಲವ (ನ) ಹಾವಸೆ ಹರಿದು ಹೊಕ್ಕರಿಸಿದು ದುರುಳಮಹಿಯ (ರ) 7 ಕೆಗಳಿರಿಸಿದವು
(ಕ) ಕೆಗಳಿರಿಸಿದವು (ದಬ) ಗೆಗಳಿರಿಸಿ (ನ) 8 ಬಿ (ಬರ) 9 ಬಿ (ಬ) 10 ಸಕಲ (ಬ)
11 ತ್ತಿದ (ಬ) 12 ಸಕಲ (ನ) 13 ರಿಗೆ (ದ) 14 ಗೂಗೆಗಳನು ಸಾಳ್ವನಗ್ಗದ (ಕಬ) ಗೂಗೆ
ರಾಗಿಗಳಗಣವಗ್ಗದ (ದ) ಗಳಿರಿಸಾಳ್ವನಗ್ಗದ (ರ) 15 ನಿಸಿವ ಸಂಕ್ರಮಯದಿವಸ (ನ)
16 ಪಾತ (ರ) 17 ಗಿಳಿಗಳ ಪಾತಕದ ಸುಖ (ನ) ಕೋಗಿಲೆ ಗಾಯಕರ ಬಂ (ರ)

೨ ಈ ಪದ್ಯವು ಐ ರ ನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ಬ)

ಅರಳಿದಬುಜದ ಸತ್ತಿಗೆಯ ಮಂ
ಜರ¹ತ¹ ಕುಸುಮದ ಚಾನುರದ ಚಾ
2ತು²ರ ವಸಂತ ನೃಪಾಲ ನಡೆದನು ಪಾಂಡುವಿನ ಮೇಲೆ ೭

3ಫಲಿ³ತ ಚೂತದ 4ಬಿಂ⁴ಪುಗಳ ನೆಟ⁵
5ತಳಿ⁵ತಶೋಕೆಯ ಕೆಂಪುಗಳ ಪರಿ
6ದಳಿತ ಕಮಲದ 7ಕಂಪುಗಳ ಬನ⁷ಬನದ ತಂಪುಗಳ
ಎಳಲತೆಯ ನುಂಪುಗಳ ನವಪರಿ
ಮಳದ 8ಪನನನ ⁹ನಿಲಾಂ⁹ಪುಗಳ ವೆ
ಗ್ಗ¹⁰ಕೆ¹⁰ ರ್ಪುಳಪಿಸಿ ಹೆಗಯ್ದು ಸೆಳೆದುದು ಜನದ ಕಣ್ಣಿನವ ೮

ಪಸರಿಸಿತು ಮಧುಮಾಸ ತಾವರೆ
ಯೆಸಳ ¹¹ದೋಣಿ¹¹ಯ ಮೇಲೆ ¹²ಹಾ¹²ಯ್ದವು
ಕುಸುಮ ¹³ರಸ¹³ದುಬ್ಬರದ ತೋಟಿಯನು ಕೂಡೆ ತುಂಬಿಗಳು
¹⁴ಒಸರ್ವ¹⁴ ಮಕರಂದದ ¹⁵ಪರಾಗ¹⁵ದ
ಕೆಸಳಿಗಳಿದ್ದವು ಕೊಂಚೆಗಳು ಹಗ
ಲೆಸೆವ ದಂಪತಿವಕ್ಕಿಸಾರಸ ರಾಜ ಹೆಸೆಗಳು ೯

ಜಗವ ಹೊರೆದುದು ಬಹಳ ಪರಿಮಳ
ದೊಗುಮಿಗೆಯ ತಂಗಾಳಿ ¹⁶ವನ¹⁶ವೀ
ಧಿಗಳ ¹⁷ನಿಳೆಯವ¹⁷ ಹೊಕ್ಕು ಮರಳಿದು¹⁸ದಿ¹⁸ಲ್ಲ ವಿರಹಿಗಳು
ಹೊಗುವ ಕಾಮನ ದಳದ ಚೂಣಿಯು
ಸೊಗ¹⁹ಡು¹⁹ ಹೊಯ್ದರೆ ಕೈದುವಿಕ್ಕಿತು
ವಿಗಡಮುನಿಜನ²⁰ವೇ²⁰ನನೆಂಬೆನು ನೃಪತಿ ಕೇಳಿಂದ ೧೦

ಆ ವಸಂತದೊಳೊಮ್ಮೆ ಮಾದ್ರಾ
ದೇವಿ ²¹ಬ²¹ನದೊಳಗಾಡುತಿರ್ದಳು
ಹೊವಿನಲಿ ಸರ್ವಾಂ. ²²ಶೃಂ²²ಗಾರದ ²³ವಿಲಾಸ²³ದಲಿ

1 ಯ (ನ) 2 ಮ (ರ) 3 ತಳಿ (ದಬರ) 4 ಹೊಂ (ನ) ಗುಂ (ರ) 5 ಫಲಿ (ರ)
6 ಮ (ನ) 7 ಸೊಂಪುಗಳತಾ (ನ) 8 ಪಸರದ ಕಂಪು (ನ) 9 ತಂ (ಕನ) 10 ಸಿ (ನ)
11 ಧಾಳಿ (ಬ) 12 ಹೊ (ನ) 13 ಶರ (ನಬ) 14 ಎಸದ (ದ) 15 ತುಷಾರ (ನ) 16 ನವ
(ನ) 17 ವಳಯವ (ದ) ಥಳಯಕೆ (ನ) 18 ವಿ (ಕನಬ) 19 ಸು (ರ) 20 ಕೇ (ರ)
21 ಜ (ಕಬ) 22 ಸಿಂ (ರ) 23 ಸಘಾಡ (ರ)

ಅವಳವಳೂರ್ವಶಿಯೊ ರಂಭೆಯೊ
ದೇವವಧುಗಳ ಸುಳಿವೊ ತಾ¹ನೇ
ನಾ²ವ ಚೆಲುವಿಕೆ ಶಿವಶಿವಾಯೆಂದರಸ ಬೆಟಗಾದ

೧೧

ತಾಗಿದವು³ ಶರ⁴ನಿಕರ ಕಾಮನ
ಲಾಗು ವೇಗವದೆಂತುಟೋ ತೆಗೆ
ಹೂಗಣೆಗಳೈದಲ್ಲ ರೋಮದೊ⁵ಳಷ್ಟ⁶ ಕೋಟಿ⁷ಯಲಿ
ತೂಗಿ "ನೆಟ್ಟವು" ಕಣೆಗ⁸ಳೆಂಬವೊ
ಲಾ ಗರುವನಳುಕಿದನು ಪ್ರಜ್ಞಾ
ಸಾಗರವು ಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕಟಿ ಬಾ⁹ನ್ವಂ¹⁰ಸ್ಥಿ ಮಿತನಾಯ್ತು⁷

೧೨

ಮ¹¹ದೊ ಹಿಂದೆಲ್ಲವನು ಕುಂತಿಯ
ನಟಿಯಲೀರದೆ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ
ತುಟ್ಟುಗಿದೆಳೆಲಿತೆ¹² ಮನದೊ¹³ಳಾಡುವ 10 ವಧುವ¹⁴ ಸಾ¹⁵ದನು
ಸೆಟಗ ಹಿಡಿದರೆ ಬೇಡ ಬೇಡಂ
11 ದೆಟಗ¹⁶ದಳು ಚರಣದಲಿ ತರುಣಿಯ
ತುಟ್ಟುಬ ಹಿಡಿ¹⁷ದಿ¹⁸ತ್ತಿದ¹⁹ನು²⁰ ಹೇಗಿದ²¹ರೂಡನ²² ಜೊಂಪಿಸಿದ
೧೩

ಕೊಂದೆಲಾ ಕಡುವಾಪಿ 15 ಮುಟ್ಟಿದಾ¹⁶
ಹಿಂದೆ 16 ರೂ¹⁷ದಿವ 17 ಮೃತ್ಯು¹⁸ವನು ಮುಸಿ
ಯೆಂದ ನುಡಿ 18 ಹೊಳ್ಳಹುದೆ¹⁹ ಸುಡು 19 ದುರ್ವಿಷಯಕೆಳಗಿದೆಲ²⁰
ಬೆಂದುದೇ ನಿನ್ನ²¹ಹಿ²²ವು²³ * ಧೈರ್ಯವ
ನಿಂದು ಸೇಗಿದೆಗುಕಟಿ ನಿನ್ನ²⁴ಗು
ನಂದನರಿ²⁵ಗಾರು²⁶ ಟಿ²⁷ನುತ ಹೇಗಿದಳು ಲಲಿತಾಂಗಿ*

೧೪

1 ನೆನುತಾ (ದ) 2 ಏಕಿಯೋ (ಕ) 3 ನೆಯೋ ಶಿವ (ದ) 4 ವೋ ಶಿವ (ಬ)
5 ಸುರ (ನ) 6 ದೊಳಾಟಿ (ಕನ) 7 ದಳೂಪ (ರ) 8 ಗಳು (ದ) 9 ನಟ್ಟಾ (ನ)
10 ಉತನ ತಾಗಲಳುಕಿದ ಭಯವ ಧೈರ್ಯದ ಬೇಗ ಹಿಡಿದನು ಪಾಂಡು ಕಾಮನ ತನ್ನ
ಮನದೊಳಗೆ (ನ) 11 ನಂ (ರ) 12 ಮನೆಯೋ (ಕನರ) 13 ಸತಯ (ಕದನ) 14 ದೊಡಲಿ
(ಕದ) 15 ದೊ (ನ) 16 ರೆ (ಕನ) 17 ದುಡಿಗೆ (ದ) 18 ಸಿಮ್ಮನು (ನ) 19 ಹೂ (ಬ)
20 ಕೃತ್ಯ (ರ) 21 ತಪ್ಪುವದೆ (ದ) 22 ದುರ್ವ್ಯಸನ ಕೆಳಗಿದವು (ಕ) ದುರ್ವ್ಯಸನ
ಕೆಳಗಿದೆಲ (ದ) ದುರ್ವಿಷಯ ಕೆಳಸುವರೆ (ನ) ದುರ್ವ್ಯಸನಕೆಳಗಿತಲ (ಬ) 23 ಹಿತ (ನ)
24 ಗಿನ್ನಾರೆ (ರ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಕೊಂಬುದೇ ಬಯಲಪ್ರತಿಗಿಪ್ರತಿತದ
 ಡೊಂಬಿನಾಗನು ನೀತಿಗೀತಿಯ
 ಶಂಬರಾರಿಯ ಸಬಳವಲ್ಲಾ *ಬೇಗೆ 1ಮೂಡಿ¹ದುಡು
 ತುಂಬಿದರೆ 2ನುರಳಿ²ದರೆ ಮುಪ್ಪುಮೊನೆ
 ಗೊಂಬುದೆಂಬವೊಲವನಿಸತಿಯೊ³
 ತ್ತುಂಬ⁴ರದಿ⁴ ಹಿಡಿದಬಲೆಯನು 5 ಕೂಡಿದನು ಕಳವಳ⁵ಸಿ* ೧೫

ಆ ಸುಖದ ಜೊಮ್ಮಿನಲಿ ಮಹಿ²ದವೊ
 ಲೋಸರಿಸಿದುದು ವದನ ಕಂಗಳು
 ನೈಸರಿಸಿದುವು ತಕ್ಕ ಸಡಿಲಿತು ದೇಹ ಭಾರಿಸಿತು
 ಸೂಸಿದುದು ನಿಟ್ಟುಸುರು ರಾಣೀ
 ವಾಸದುರದಲಿ ಕದಪನಿಟ್ಟು ಮು
 ಹೀಶನೊಪ್ಪಿದ ಹದನ ಕಂಡಳು ಕಾಂತೆ ಭೀತಿಯಲಿ ೧೬

ಅಕಟ ಪಾಂಡುಮಹೀಶ ವಿಷ ಕ
 ನ್ನಿಕೆಯ⁶ನೆನ್ನನು⁶ ಮುಟ್ಟಿದೈ ಬೇ
 ಡಕಟ ಕೆಡಿಸದಿರೆನ್ನಿನೇ 7ತಾನ⁷ಪ್ರಿಯನೇ ಹದನ
 ಪ್ರಕಟ ಕುರುಕುಲತಿಲಕರನು ಬಾ
 ಲಕರನಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ತನ್ನೊಡ
 ನಕಟ ಮುನಿದೈ ಮಾತನಾಡೆಂದೊ⁸ಪ್ರಲಿ⁸ದಳು 9ಮಾದ್ರಿ⁹ ೧೭

ಎನಿದೆತ್ತಣ ರಭಸ ಮಾದ್ರೀ
 ಮಾನಿನಿ¹⁰ಯೊ ಹಾ¹⁰ ರಾಯನಾವೆಡೆ
 ಹಾನಿ ಹಿರಿದುಂಟಪ್ರೀತನಂ¹¹ಗಪ್ಪಂದ¹¹ ಶಕುನದಲಿ
 ಏನು ಮಾರಿಯೊ ಶಿವ ಶಿವಾಯೆನು
 ತಾ ನಿತಂಬಿನಿ ಗಾಢ ಗತಿಯಲಿ
 ಕಾನನದೊಳ್ಳೆತಂದಳಕ್ಕೆಯ 12ಸರದ¹² ಬಳಿದಿಡಿದು ೧೮

1 ಮೋಹಿ (ನ) 2 ತೋರಿ (ರ) 3 ವೊ (ದನಬ) 4 ರಿಸಿ (ದನಬ) 5 ರೋಂಪಿಸಿ
 ಜನುರವಣ (ದನ) 6 ತನ್ನನು (ನ) ನೆನ್ನುವ (ರ) 7 ನೀವ (ನ) 8 ದಪ್ರಿ 9 ತರಳಿ (ರ)
 10 ಯೋ (ಕನ) ಯೋಳು (ದ) 11 ದಪ್ಪಂದ (ಕ) ಗಪ್ಪಂಗ (ದ) 12 ವ (ನ)

ಕಂಡಳವ¹ರ¹ಬ್ಬರನು ಭೋಪುನೆ
ದಿಂಡುಗೆಡೆದಳು ಮೂರ್ಛೆಯಲಿ ²ಮೋಳೆ²
ಗೊಂಡುದೆಚ್ಚು³ ಮುದ್ರಿಯೊಳು³ ಹಲುಬಿದಳು ಗೋಳಿಡುತ
ಚಂಡಿಕೆಗಳಲ್ಲಾ⁴ ಹರಿದರು
ಪಾಂಡುನಂದನ⁵ನೈವ⁴ರೀತ⁴ನ
ಕಂಡು ಹಾಯೆ⁶ದೊ⁶ಅಲಿ⁶ ಹೊರಳಿದರವನಿಪನ ಮೇಲೆ⁷

೧೯

ಬೊಪ್ಪ ದೇಸಿಗರಾದೆವೈ ವಿಧಿ
ತಪ್ಪಿಸಿತಲಾ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವ
ನೊಪ್ಪಿಸಿದೆ ⁷ನೀನಾ⁷ರಿಗೆ⁷ಮ್ತನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲಿ
ಮುಪ್ಪಿನಲಿ ನಿನಗೀಯವಸ್ಥೆಯ
ದೊ⁸ಪ್ಪವೇ⁸ ಹೇರಡವಿಯಲಿ ಮಲ
ಗಿಪ್ಪುದೇ⁹ಕೆಂದೊ¹⁰ಅಲಿ ಮುಳುಗಿದರಾ¹⁰ ಕುಮಾರಕರು¹¹

೨೦

ಕೇಳಿ ಹರಿತಂದುದು ಮುನಿವ್ರಜ
¹¹ನೇ¹¹ಳಿಗೆಯ ¹²ಕಡು¹²ಶೋಕ¹³ರಸದ ಛ¹³
ಡಾಳವನು ನಿಲಿಸಿದರು ¹⁴ಸಂತೈಸಿಯೆ ಕುಮಾರ¹⁴ಕರ
ಅಲಿಸಿದಳಾ ಕುಂತಿ ಮೂ¹⁵ರ್ಛಾ¹⁵
ವ್ಯಾಳ ವಿಷ ಪರಿಹರಿಸೆ ಧರಣೀ
ಪಾಲ¹⁶ನ¹⁶ ನೋಡಿದಳು ಬಿಸುಟ್ಟಿ ತನ್ನ ¹⁷ನಂದೆ¹⁷ನುತ

೨೧

ಅರಸ ತನಗಲುಹದೆ ಸುರಸ್ತ್ರೀ
ಯರಿಗೆ ಹರಿದೈ ನಿನ್ನ ವಧುಗಳ
ತುಣುಬ ಕೊಯ್ಯುವೆನವರ ತೊತ್ತಿರ ಮಾಡುವೆನು ತನಗೆ
ಅರಸ ¹⁸ನಿನ್ನೀ¹⁸ ಮಕ್ಕಳನು ¹⁹ಮುಂ
ದಿ¹⁹ರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹುದೆಂದು ಮಾದ್ರಿಯ
ಕರವ ಹಿಡಿದರೆ ಕುಂತಿಗೆಂದಳು ²⁰ಕಾಂತೆ ವಿನಯದಲಿ²⁰

೨೨

1 ಳ (ನ) ಮುಣಿ (ಕದನಬ) 2 ಮಾದ್ರಿ ಮಿಗೆ (ಕದಬ) ಮಾತ್ರದಲಿ (ರ)
4 ರರಸ (ದ) ರೈಯ್ಯ (ರ) 5 ದೊಡ್ಡಣಿ ಮುಳುಗಿದರಾ ಕುಮಾರಕರು (ನ) 6 ದಣಿ (ದ)
7 ಮುನ್ನಾ (ನ) 8 ಪುನುವಿದೆ (ದ) 9 ಹಾಯೆನುತ ಹೊರಳಿದಳವನಿಪನ ಮೇಲೆ (ದ)
10 ದಣಿದರು ಕುಂತೀ (ನ) 11 ದೇ (ದನಬ) 12 ಘನ (ದ) ಬಲು (ಬ) 13 ರಘಸದೆ
(ಧನ) 14 ಬೋಧಿಸಿದರು ಬಾಲ (ದ) 15 ಭೀಯ (ದ) 16 ನನು (ದರ) 17 ನೀನೆ
(ದ) 18 ನೀನೀ (ದ) 19 ಸಂಹ (ನ) ಸಂತ (ರ) 20 ನಸನಗುತ (ಬಳ)

ಮರು¹ಳಲಾ¹ ನೀವಕ್ಕು² ನಿಮ್ಮೊ³
 ವರು² ಕುಮಾರರು ನಿಮ್ಮ³ ಕೈಲಿ³ಡೆ
 ಧರಣಿಪತಿ ನಿಡುನಿದ್ರೆ⁴ ಗೈದನು ತನ್ನ ತೋಳಿನಲಿ
 ಸುರವಧುಗಳೊ⁴ಡನಿರಲು⁴ ನಿನ್ನಯ
 ಹರಿಬನ್ನೆಂದು ನೋಡು ತನ್ನಯ
 ಪರಿಯನೀತನ ನಿನೆಗೆ ಕೊಡೆನೆಂದಂಭಿ⁵ಗೆಱಗಿದಳು

೨೩

ಮುನಿಗಳೀಕೆಯ ತಿಳುಹಿ ಮಾದ್ರಿ⁵ಗೊ
 ಜನಪತಿಯ ಸಹಗಮನ⁶ದಲಿ ಮತ⁶
 ವನಿ⁷ಸಿ ಶವ⁷ಸಂಸ್ಕಾರವನು ವೈದಿಕ ವಿಧಾನದಲಿ
⁸ಮುನಿಗ⁹ಳೇ⁹ ಮಾಡಿದರು ಮಾದ್ರೀ
¹⁰ವನಿತೆ¹⁰ ತನ್ನ ಕುಮಾರರಿಬ್ಬರ
 ತನುಜ ನೀ ಸಲಹೆಂದು ಕೊಟ್ಟಳು ಧರ್ಮಜನ ಕರೆದು⁸

೨೪

*ಪತಿಯ ಸಹಗಮನದಲಿ ಮಾದ್ರೀ
 ಸತಿ ಶರೀರವ ¹¹ಬಿ¹¹ಟ್ಟಿಳೈವರು
 ಸುತರು ಸಹಿತೀ ಕುಂತಿ ಮಿಂದು ಪರೀತಕ್ಕ¹²ತ್ಯವನು
¹²ಶ್ರು¹²ತಿ ವಿಧಾನದಲಿಖಿಳ ಮುನಿ ಸಂ
 ತತಿಗಳನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಾಡಿಸಿ
 ಸುತರ ಪಾಲಿಸುತಿದರ್ಶಾ ಶತಶೃಂಗ ಶೈಲದಲಿ

೨೫

ಅರಸನಪಗತನಾದನಾ ನೃಪ
 ನರಸಿ ಬಾಲಕಿ ಮಕ್ಕ¹³ವ¹³ವ¹³
 ಭರತ ಕುಲಜರು ನಾವು ತಪಸ್ಸುಗಳಿದುರ್ದಾರಣ್ಯ
 ಅರಿಗಳೇ ರಾಕ್ಷಸರು ನಾವಿ
¹⁴ಲ್ಲಿ¹⁴ರಿಸುವುದು ಮತವಲ್ಲ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿಸಿ ಬಹುದು ¹⁵ಮತ¹⁵ನೆಂದುದು ಮುನಿವ್ರಾತ

೨೬

1 ಳುತಾ (ನ) 2 ತನ್ನಯ ವರ (ನ) 3 ಕಯ್ಯ (ನ) 4 ಆದಿರಲಿ (ದ) ಡನೆಯಿ
 (ನ) 5 ಯ (ನ) 6 ವನುಮತ (ನ) ದಲಿ ಫನ (ಬ) ವನುಮನ (ರ) 7 ಸಿಹದ (ದ)
 ಪಸದ (ಬ) ಸಿತತು (ರ) 8 ಯನಲು ಮನ್ನಿಸಿ ಕುಂತಿ ಮಾದ್ರಿಗೆ 1 ಜನಪತಿಯ ಪಾನಿತು
 ಮಕ್ಕಳು 1 ತನುವಿಗಾನೆನೆ ಹೇಳಿ ಸುಡಿವಳು ಮಾದ್ರಿ ಧರ್ಮಜಗೆ (ನ) 9 ಳಗವೆ (ಕ)
 10 ತನುಜೆ (ದ) 11 ಕೊ (ಬ) 12 ಸ್ತು (ದಬರ) 13 ಆರ್ಭ (ನ) 14 ನ್ನಿ (ರ)
 15 ನಯ (ರ) * ಈ ಪದ್ಯವು (ನ)ದಲ್ಲಿದೆ

ಎಂದು ಕುಂತೀದೇವಿ ಸಹಿತಾ
 ನಂದನರನ್ನೈವರನು ಮುನಿಗಳು
 ತಂದರಿಭಪುರಿಗಾಗಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗೀ ಹದನ
 ಮುಂದೆ ಸೂಚಿಸಿ ಕಳುಹಲವರಿದಿ¹
 ವಂದರನಿಬರು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದ
 ಲಂದು 2ನಗರಿಯ ಹೊಗಿಸಿದನು² ಪರಿತೋಷದಲಿ ಭೀಷ್ಮ ೨೭

ಇವರ ಜನನಕ್ರಮವನಾ ಪಾಂ
 ಡುವಿನ ವಿಕ್ರಮವನು ತಪೋಧನ
 ನಿವ³ಹ⁴ ಕೊಂಡಾಡಿದುದು⁴ ಬಳಿಕಿನ ಮರಣ ಸಂಗತಿಯ
 ಅವನಿಪನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡ್ರೀ
 ಯುವತಿ ಸಹಗಮನೋರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ
 ವಿವಿಧ⁵ ಕೃತ್ಯವ ವಿಪ್ರಪಂಕ್ತಿಗಳ⁶ವರಿಗಟುಹಿದರು ೨೮

ಮುನಿಗಳಾಕ್ಷಣ⁶ ತಿರುಗಿದರು ತ
 ಜ್ಞಾನಪ ವೃತ್ತಾಂತವನು⁷ 7ವಿವರಿಸಿ⁷
 ಜನಜನಿತ ಬಳಿಕುಬ್ಬಿ ಹರಿದುದು ಶೋಕಾರಸ *ಜಲಧಿ⁸
⁹ಮುನಿಪ⁹ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿ ಬಾಂಧವ
 ಜನ ಪುನಃ * ಸಂಸ್ಕಾರದಲಿ ಭೂ
 ಪನನು ದಹಿಸಿದರೂರ್ಧ್ವ ದೇಹಿಕವಾಯ್ತು¹⁰ ಬಳಿಕಿನಲಿ¹⁰ ೨೯

¹¹ಅರಸ ಕೇಳೈ ಭೀಷ್ಮ ಧೃತರಾ
 ಸ್ಥರನು ಬೋಧಿಸಿ ಬಹಳ ಶೋಕ
 ಜ್ವರಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದನು¹² ಪಾರಾಶರವ್ರತಿಪ¹²
 ಕ¹¹ರೆದು ಯೋಜನಗಂಧಿಯನು ನೀ
 ವಿರಲು ಬೇ¹³ಡೆಲೆ¹³ತಾಯೆ ನಿಮ್ಮಾ
 ಭರತವಂಶದೊಳೊಗೆದ ಕಿಚ್ಚುರುಕುವುದು ನೃಪಕುಲವ ೩೦

1 ಸಲುತ್ತವದಲಿದಿ (ಕದನರ) 2 ಹೊಗಿಸಿದನಿಭಪುರಿಯ (ಕ) 3 ರು (ಕಬ)
 4 ತ್ತು (ದ) 5 ಕೃತ್ಯವನೀ ಪ್ರಪಂಚವ (ಕದಬ) ಕೃತ್ಯಾನೀಕ ಪಥಗಳನ (ನ) 6 ಮರಳಿ
 (ರ) 7 ಪಸರಿಸಿ (ದ) 8 ಜಲಧಿಯಲಿ (ನ) 9 ಜನಪ (ದ) ವಿನುತ (ನ) 10
 ಮಗುಳ್ಳಲ್ಲಿ (ದ) ಮುನಿಗಳಲಿ (ನ) 11 ಕ (ಕ) 12 ಪರಾಶರಾತ್ಮಜನು (ನ)
 13 ಡಾ (ಕ)

* (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

ಹೇಳಬಾರದು ಮುಂದಣದು ದು

ಷ್ಕಾಲವಿಂದಿಗೆ ನಾಳೆ ನಾಳೆಗೆ

1ನಾಳೆ ಬೆಟ್ಟಿತು ವರ್ಣಧರ್ಮಾಶ್ರಮದ ನೆಲೆ 2ಹೋಯ್ತು 2

ಕಾಲ ವಿಷಮೆವು ಕೌರವಕ್ಷತಿ

ಪಾಲ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳು ಕೈ

ಮೇಳವಿಸುವುದು 4ತಾಯಿ 4 ಬಿಜಯಂಗೈಯಿ ನೀವೆಂದ

೩೧

ಎನಲು ಯೋಜನಗಂಧಿ ನಿಜನಂ

ದನನ ನುಡಿಯೇ ವೇದಸಿದ್ಧವಿ

ದೆನುತ ಸೊಸೆಯರು ಸಹಿತ ನಡೆದಳು ವರತಪೋವನಕೆ

ಮುನಿಪನಿತ್ತಲು ಬದರಿಕಾಂನಂ

ದೊನಕೆ 7ತೆರಳಿದನಿತ್ತ 7 ಗಂಗಾ

ತನುಜ ಸಲಹಿದನವಿಳ ಕೌರವ ಪಾಡಂವನ್ನಜನ

೩೨

— — —

1 ಕಾಲ ಬಿ (ನಬ) 2 ಯಾಯ್ತು (ಕದ) ಹೊಲೆಯ (ನ) ಯಿಲ್ಲ (ರ) 3 ವೀ (ರ)

4 ಕದನ (ರ) 5 ವುದು (ಬ) 6 ಶ್ರಮವ (ದ) 7 ಮರಳಿದನತ್ತ (ಕದ) 8 ರುಗಿದನತ್ತ (ನಬ).

ಆರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ ಸೇನಿಸಿ
ತಾಮಸಿಕ ಹೆಚ್ಚಿದುದು 1 ಕದನೋ1
ದ್ವಾಮ2ರ2ಸ್ತ್ರಾ ಭ್ಯಾಸವನು ಮಾಡಿದರು ದ್ರೋಣನಲಿ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ 3 ಮಹಿಪತಿ
ಬಾ3ಲಕರು ನೂಲುಾಟು ಮೆಟಿದರು
ಬಾಲಕೇಳಿ ವ್ಯಸ4ನಿಗಳು4 ಹೊಲವಳಯದಲಿ ಪುರದ
ಅ5ಳಿನೆಲಿ ಅತಿ6 ಹಿಡಿಗವಡೆ ಗುಲಿ
ಯಾಳು ಚಿಂಡಿನ 7 ಕೂಣಕೆ ಚಿಣುಕೋ7
ಲಾಳುಗುತ್ತಿನ ದಂಡೆಯನೆ ನಾನಾ ವಿನೋದದಲಿ6

೧

8 ಗುಡುಗು8 ಗುತ್ತಿನ 9 ಚಿಂಡು ಗುಮ್ಮನ9
ಬಡವ ಕತ್ತಲೆ ಗುದ್ದು 10 ಗಂಬದ10
11 ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣುಚ್ಚುಸಗವಡೆ11 ಹರಿ12ಲಗ್ಗೆ 12 ನಿಡು13ಗವಡೆ13
ಕೆಡಹು 14 ಕುಟ್ಟಿಗ15 ನಾ15 ದಿಯಾದವ14
ಗಡ 16 ವಿನೋದದಲಾ17 ಡಿದ17ರು ವಂ16
ಗಡದಲೈವರು ನೂರ್ವರಿವರಿತ್ತಂಡವೊಂದಾಗಿ

೨

ಅದಲೊಳೊಬ್ಬನೆ ಭೀಮನನಿಬರ
ಸದೆವ ತಾ 18 ಸೋತರೆ ವಿಭಾಡಿಸಿ
ಕೆದಲುವನು ಗೆದ್ದೋ18 ಡಿದರೆ ಬೆಂಬತ್ತಿ ಹಿಡಿದೆಳದು

1 ಬಳಿಕು (ನ) 2 ಶ (ದನಬರ) 3 ಧರ್ಮೀ ಪಾ (ನ) 4 ನದಲಿ (ರ) 5 ಉವೇ
(ಕ) 6 ಕವಡೆ ಮುಖ್ಯಯ ಮೇಲು ಗುಣಿಯಾಟದಲಿ ಜೋಡಿಸ ಕೋಲು ಚಣ
ಚಿಂಡುಗಳ ದಂಡೆಯ ಹಾರುಗುತ್ತಿಗಳ (ನ) 7 ಹೊಳಕೆ ಚಿನುಗೋ (ಕ) ಹಾಣೆ
ಪಿಣಿಗೋ (ರ) 8 ಗಡಗ (ನಬ) 9 ಸೋಹು ಗುಮ್ಮಿನ (ನ) 10 ಭೂಗದ (ಕ) 11
ಕಡಗು ಕಣ್ಣುಚ್ಚುಸಗವತಿ (ಬ) ಕಡಗು ಕಣ್ಣುಚ್ಚು ಮಿಗೆ (ರ) 12 ಹಿಂಗು (ರ) 13
ದಂಡಿ (ರ) 14 ಗುಟ್ಟಿಗಿಯಾದಿಯಾದವು (ದ) ಮುಖ್ಯಯ ದಾಟಿದಾದಿಯ (ನ) 15
ಳಾ (ರ) 16 ಮನೋರಥರಾಡಿದರು ವಿಂ (ನ) 17 ಡುವ (ದಬ) 18 ಸೋಪ್ಪಾಗಿ
ಸೋತರೆ ಬದೆದು ಕೆಡಹುವನೋ (ನ)

1ಸದೆದು¹ ಬಿಡುವನು ಮುನ್ನ ಭೀಷ್ಮಂ
ಗೊದೆ² ಟಿ ಸಂತ್ಯೈಸುವನು ತಾ² ಮೇ
ಳದಲಿ 3ಮಗುಳ್ಳೊಂ³ ದಾಗಿ 4ಸಂಗಡವಹರು ಸೂರುಳಿತು⁴

೩

ಕೆಣಕಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ನೆತ್ತಿಯ
ನಣಿದು ಹಾಯ್ವನು ನಿಮ್ಮ ನೂರ್ವರ
ಬಣಗುಗಳಿಗೆಡಗಾಲ ತೊಡರಿದೆ ಬನ್ನಿ ನೀ⁵ ವೆಂಬ⁵
ಗುಣವ ನುಡಿದೊಂದಾಗಿ ಕೆಳಗೊಂ
ಡಣಕೆ⁶ ಸದೆ⁶ ಮೈ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಮುಟ್ಟಿಯಲಿ
7ಹೆಣಿದು⁷ ಬಿಡುವರು ಭೀಮ⁸ ನನು⁸ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು

೪

ಹೇಳುವರು ಯಮಜಂಗೆ ನಿನ್ನವ
ನೂಳಿಗವ ನಿಲಿನೆಂದು ಪಾರ್ಥಗೆ
ಹೇಳುವರು ಬಳಕಿವರು ಭೀಮನ ಕರೆದು 9ಹೇಳುವರು⁹
ಕೇಳುವನು 10ಹೈ¹⁰ಯೆಂದು ತನ್ನಯ
ಸೋಲದಲಿ 11ಬೆನ್ನೊಡ್ಡುವನು¹¹ ಮೇ
ಲಾಳನೇಟಿಸಿ ಹರಿದು 12ಸದವನು ಗುತ್ತಿನಲಿ ಕೆಡವಿ¹²

೫

ಅಳುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ಭೀಮನು
ಕಳದ ಹಲುಗಳ¹³ ನೊಡೆ¹³ ಮೊಳಕಾ
14ಲ್ಲಗಳನು ತೋಟಿಸಿ ದೂಟುವರು ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳು¹⁴
15ಮುಳು ಮೊನೆಗಳಲಿ 16ಬೆದಕಿ¹⁶ ನೆತ್ತರು
ಗಳಿದು ಹುಡಿಯಲಿ ಹೊರಳಿ ತಾ ಬಂ
ದಳುತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ಭೀಷ್ಮಗೆ ದೂಟುವನು ಭೀಮ¹⁵

೬

1 ಮಿದಿದು (ದ) 2 ಟಿ ದೂಟುವರನಿಬರನು (ಕದನಬ) 3 ಬಳಿಕೊಂ (ಕ)
4 ಮೇಳದಲಿಹರು ಕೇಳೆಂದೆ (ನ) ಸಂಗಡಲಿಹನು ಭಾಷೆಯಲಿ (ರ) 5 ವನುಡ (ಕದನರ)
6 ಸುತ (ದನ) 7 ಅಣಿದು (ನ) 8 ನಾ (ದನ) 9 ಗಾರುಡಿಸೆ (ಕಬ) ಸೂರಳಿಸಿ (ದ)
ಬೇಡೆನಲು (ನ) 10 ಹೋ (ದ) 11 ಮೈಯೊಡ್ಡುವನು (ದ) ಬೆನ್ನೊಡ್ಡಿ ತಾ (ನ)
12 ಕೆಡಹುವ ಕಲ್ಲುಗುಂಡುಗಳ (ನ) 13 ಕುಂತ್ರಿ (ದ) ತೋಟಿಸಿ (ನ) 14 ಲುಗಳ
ಘಾಯವ ನೋಡಿ ನೀವೆಂದೆನುತ ದೂಟುವರು (ದ) ಲುಗಳ ಘಾಯವ ನೋಡಿರೈ ನೀವೆಂ
ದೆನುತಲೊಟುವರು (ನ) 15 ಗೆಳೆಯನವ ನಿಮಗಲ್ಲ ಕಾಲನು. ಯಿಳೆಯಲುಳಿವಿಲ್ಲೆನುತ
ಕಾರವ. ಹೊಳಲಹೊಟಿಯಿಕೆ ಬಾರೆನೆಂದಡೆ ನಮ್ಮ ಕರೆದೊಯ್ದ (ದನ) 16 ನೀಟಿ (ಬ)
ಬೆರಟಿ (ರ)

ಆಕೆವಾಳರು ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
ಸಾಕು ನಿಮ್ಮೊಳು ನೂಲು ನಾಲ್ಕನ
ರಾ ಕುಮಾರರು ಬೇಟೆ¹ ನೀನಿಹುದೊಬ್ಬ¹ ಬೇಟೆಂದು
ನೂಕಿ ನೂರುಳು ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರೆ
ನಾಕು ಜಾವದೊಳಹರು ಮುಡುದಿನ
ವಾ ಕುಮಾರರು ತಮ್ಮೊಳೊಂದಿಹರೈದೆ ಗೆಣೆಯಾಗಿ² ೭

ಒಂದು ದಿನ³ ನೂಲುನಾಳು³ ಮಾನಿಸ
ರೊಂದು⁴ ಗೆಳೆ⁴ಯಲಿ ಪುರದ ಹೊಣಿಗಿಹು
ದೊಂದು⁵ ತಾವು ಪ್ರಮಾಣ⁵ಕೋಟಿಯೆನಿಪ್ಪುದದೊಳಿಗಳಿ
ಬಂದು⁶ ನಿಂದರು ಕೋಲ ಬಿಸುಟೀ⁶
ವೃಂದ⁷ಹತ್ತಿತು ಮರನನೀತನೆ
ತಂದು ತಂದೆಡೆಯಾಡಿ ಬಳಲಿದು⁷ ನೋಡಿದನು ಭೀಮ ೮

ಮರನ⁸ ಹಿಡಿದಲುಗಿದರೆ ಬಿದ್ದರು⁸
ಭರತ ಕುಲಪಾಲಕರು ನೂಲು
ವರು ಮಹಾ⁹ವಾತದಲಿ⁹ ತರುಫಲನಿಕರ ಬೀಳ್ವಂತೆ
ಎರವೊಡೆದು¹⁰ ಬೆನ್ನೊಡೆದು¹⁰ ಮೊಳಕಾ
11 ಲ್ಲಿ¹¹ 11 ರದು ಕೈಗಳು ಮುಡು¹¹ದು ನೆತ್ತರು
ಸುರಿ¹²ದು¹² ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ¹³ ದೂಡಿದರನಿಬರೀ ಹದನ¹³ ೯

ದುರುಳನವನೊಡನಾಡ ಬೇಡೆಂ
ದರಸ¹⁴ನನಿಬರ¹⁴ ಸಂತವಿಟ್ಟನು
ಹೊಂದು ಹೆಚ್ಚಿತು ಭೀಮದುರ್ಯೋಧನರಿಗೆ¹⁵ವೈರ¹⁵

1 ಸಿನಗಡುದೊ (ದ) 2 ರೊಂದು ನಿಮುಷದಲಿ (ನ) 3 ನೂಲುನಾಳು (ನ)
4 ಮೆಳೆ (ನ) 5 ವಟಿ ಶಾಖೆಯಲಿ (ರ) 6 ತಾವಡರಿದರು ಕಾರವ (ದನ) 7 ಮರನನು
ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕರು ಒಂದು ವೃಕ್ಷದಲಿರಲು ಹರಿದಾ (ದನ) 8 ತಾನಲಗಿದರೆ ಬೀಳ್ವರು (ನ)
9 ಘಾಳಿಯಲಿ (ದ) ಮಹಿಮೆಯಲಿ (ನ) 10 ಬೆನ್ನೊಡೆದು (ಕ) ಬೆನ್ನೊಡೆದು (ಬ)
11 ಲ್ಲಿ (ಕ) ಲ್ಲಿ (ನ) 12 ಯೆ (ನ) 13 ತೋಡುವರಳುತ ಗಾಯವನು (ದನ)
14 ನವರನು (ಕಬ) ಸುತರನು (ನ) 15 ಮುಳನ (ಬರ)

ಮರಳಿ ತಾವೊಂದಾಗಿ ¹ಭೀಮನ¹
 ಕರೆ²ಸಿ² ವಿವಿಧ ಕ್ರೀಡೆಯಲಿ ಮೈ
 ಮುಟ್ಟಿ³ ಭೀಮನ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಯ್ದಿದರೊಂದು³ ಮಡುವಿನಲಿ ೧೦

*ಪಾಶವನು ಹೊತ್ತಿದಿದ್ದ ಬಂದತಿ
 ರೋಷಿ ಸದೆದನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನೊಳು
 ಭಾಷೆಗಳಲೊಂದಾಗಿ ಕೂಡಿ⁴ದ⁴ರೊಂದು ⁵ದಿನಸದಲಿ⁵
 ಆ ಸಿತಗ ಮೈಮುಟ್ಟಿದ ⁶ಹೊತ್ತು ಮ
 ಹಾಸುರದ⁶ ಫಣಿಗಳಲಿ ಕಚ್ಚಿ⁶ ಸಿ
 ಘಾಸಿ ⁷ಮಾಡಲು ಬದುಕಿ⁷ ಬೇಸಿ⁷ನಡಿಗಡಿ⁷ ಭೀಮ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳರೆ
 ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಸಂ
 ಹರಿಸಲಿ⁸ಯರು ಬಿಟ್ಟಿ⁸ದೈನ್ಯಂಬಡುವುದೀ ಲೋಕ
 ಭರತವಂಶ⁹ದ⁹ ಬಾಹಿರರು ನಿ
 ಮ್ಮರ¹⁰ಸುಗಳು¹⁰ ಭೀಮಂಗೆ ಮಾಡಿದ
 ಹುರಿಯನಾ ಹುರಿ ಹೊತ್ತಿ¹¹ದ ಪರಿಯನು ಮತ್ತೆ ಕೇಳೆಂದ ೧೨

ಕಾಳಕೂಟ ಹಲಾಹಲನ ಕಾ
 ಕೋಲದಾರದ ವತ್ಸನಾಭಿ ಕ
 ರಾಳ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಕವ ಶಾಕ್ತಿ¹²ನ ಸುಪ್ರದೀಪನವ
 ಹೇಳಲರಿದೆನಿಸೆಂಟು ವಿಷವನು
 ಮೇಳವಿಸಿ ಬಳ¹³ಕುಳಿದ¹³ ಮಧುರ ವಿ
 ಶಾಲವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕಜ್ಜಾಯಗಳ ಮಾಡಿಸಿದ ೧೩

ದಿಟ್ಟಿಸಿದರೆನೆ ಸೀವುವಂಗೆ
 ಮುಟ್ಟಿದರೆ ¹²ಹುಗುಳ¹²ಹ¹²ವು¹³ ಬಳ¹⁴ಕಿವ¹⁴
 ನಟ್ಟಿ ಕೈಕರ¹⁵ಣದ¹⁵ಸುವಾರದ ವಿದ್ಯ¹⁶ವೇನರಿದೊ¹⁶

1 ಈತನ (ದನ) 2 ದು (ನರ) 3 ಹಾಯ್ದಿದರಕಟ್ಟಿ ಈತನ ಕಟ್ಟಿ (ರ)
 4 ಹ (ರ) 5 ಮತವಾಗಿ (ನ) 6 ಹೊತ್ತಿನೊಲಾ ವಿಷವ (ನ) 7 ಮಾಡಿದದಕೆ (ರ)
 8 ಮತ್ತೆ ಕಲಿ (ನರ) 9 ಕೆ (ರ) 10 ಸನಹ (ರ) 11 ಕೆಯ್ದೆ (ನ) ಕವನು (ರ)
 12 ಹುಳುವ (ನ) 13 ರೊ (ಕ) 14 ಕದ (ರ) 15 ಹೆಯ (ರ) 16 ಯೇನರಿದ (ಕನಬ)

* ಇಲ್ಲಿಂದ ೧೬ ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗಿಲ್ಲ (ದ)

ಕೊಟ್ಟರೀತಂ¹ಗಿವನು ರಿಪು¹ ಜಗ
ಜಟ್ಟಿ ಹಾಯಿಕೊಂಡು ನುಣ್ಣನೆ
ಚಿಟ್ಟುಮುಟ್ಟಿಯಾಟದಲಿ ²ಸದೆದನು ಮತ್ತೆ ಕಾರವರ²

೧೪

ಮಡುವಿನಲಿ ಹಾಯ್ಕದಿರಿ ಹಾವಿನ
ಹೆಡೆಯ ತಂದೂಟಿ³ದಿರಿ ಬಲು ವಿಷ
ದಡಿಗಳ ³ಮೆಲಿಸಿದಿರಿ ಬಲ್ಲಂದದ ವಿಚಾರದಲಿ
ಕೆಡಹಲನುಮಾಡಿದಿರಿ ನೂರ್ವರ³
⁴ಕೆಡಹಿ⁴ ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ರಕುತವ
ಕುಡಿಸಿದಲ್ಲದೆ ⁵ಮುನ್ನು ಸಾಯೆನು ಕೇಳಿ ನೀವೆಂದೊ

೧೫

ಒಳಗೆ ಬೆಳೆದುದು ವೈರಶಿಖಿ ಕಡೆ
⁶ಗಳಕೆ ಹಾಯ್ದುದು ಜನನಿ ಜನಕರ⁶
⁷ಬಲು⁷ನುಡಿಗಳಲಿ ನೂರ್ವರಿದ್ದುದು ಶಕುನಿ ಮತ⁸ವಿಡಿದು⁸
ಬಲುಹುಗುಂದದೆ ಭೀಷ್ಮ ವಿದುರರ
ಬಳಕೆಯಲಿ ತಾವಡಗಿ ಗುಣದಲಿ
ಕೆಲನು ⁹ಮೆಚ್ಚಿ ವಿಹಾರಿಸಿದರು⁹ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಾದಿಗಳು

೧೬

ಆಟದಲಿ ತೊಡಗಿದರು ಮೊದಲಲಿ
ತೋಟಿಯನು ಸಾಕೀತಗಳ ಕಾ
ಲಾಟ¹⁰ವನು¹⁰ ನಿಲಿಸುವೆನು ¹¹ಶಸ್ತ್ರ¹¹ಪ್ರಸಂಗದಲಿ
ಅ¹²ಟಿ¹²ವಿ¹³ಕರಿವದಿರಲಿ¹² ಬಲಿದೊಳ
ತೋಟಿ ¹⁴ಬಿಡು¹⁴ದೇ ಬಿಡದು¹⁴ ಮೃತ್ಯು ವಿ
ನೂಟಿ ಮುಂದಿಹುದೆನುತ ¹⁵ಕರಿಕರಿಗುಂದಿದನು ಭೀಷ್ಮ¹⁵

೧೭

1 ಗೆಲ್ಲುವನು (ನ) 2 ಬಂದನು ಕಾರವನ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ (ನ) 3 ಮೇಳವಿಸಿ ಮೆಲಿಸಿದು
ಬಲ್ಲ ರೀತಿಯಲಿ || ಕಡಿಸ ಬಗೆದಿರಿ ಏಮ್ಮ ಶತಕವ (ನ) 4 ಕಡಿದು (ಕ) 5 ಬಿಡಿದು
ಸಾವನೆ ಎಂದನು ಭೀಷ್ಮ (ನ) ಮುನ್ನು ಸಾಯೆನು ಸಾಕು ಬಿಡಿಯೆಂದ (ಬರ)
6 ನೆಲೆಗೆ ಬಂದುದು ಎನುತ ಭೀಷ್ಮನು (ನ) ಗಳಕೆ ಹಾಯ್ದುದು ಭೀಷ್ಮವಿದುರರ (ಬರ)
7 ಮೆಲು (ಕನ) 8 ಗಳಲಿ (ರ) 9 ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ನಡೆವುತಿದ್ದರು (ಬ) 10 ಗಳ (ರ)
11 ಬಹುಶಾ (ರ) 12 ಬಿಟ್ಟವದಿರಿಗೆ (ದ) 13 ಕಿ (ಕದ) 14 ಯನು ಬಿಡಿದವರು (ದ)
15 ಮನದಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಚಿಂತಿಸಿದ (ನ)

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಗೌತಮ
ವರಮುನಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಶರದ್ವನು
ಪರಮ¹ಬುಷಿಯಾ²ತನು² ತಪೋಯುತನಾಗಿ ³ಧನು³ಸಹಿತ¹
ಇರುತ ಕಂಡನು ದೈವಗತಿಯಲಿ
ಸುರ⁴ವಧು⁴ವನಾ ಕ್ಷ⁵ಣಕ⁵ ಕಾಮ
ಜ್ವರಿತನಾದನು ಚಲಿಸಿತಾತನ ವೀರ್ಯವನನಿಯಲಿ

೧೮

ಅದು ಶರಸ್ತಂಭದಲಿ ನೆಲೆಯಾ
ದುದು ಮುನಿಚ್ಯುತ ವೀರ್ಯ⁶ದಲಿ⁶ ಸುತ
ರುದಿಸಿದರು ⁷ತಂತನು ಮಹೀ⁷ಪತಿ ⁸ಕಂಡು⁸ ಕೃಪೆಯಿಂದ
ಸದನದಲಿ ⁹ತನ್ನಿಧುನವನು ¹⁰ಸಾ
ಕಿ¹⁰ದ⁹ನು ಕೃಪ ಕೃಪೆಯೆಂದು ಹೆಸರಾ
ದುದು ಮಹಾಬಲ¹¹ನಾದನಾತನ¹¹ ಕರೆಸಿದನು ಭೀಷ್ಮ

೧೯

ಆ ಕೃಪಾಚಾರಿಯನ ದೆಸೆಯಿಂ
ದೀಕುಮಾರರು ನಿಖಿಳ ¹²ತರ್ಕ¹²
ವ್ಯಾಕರಣ ¹³ಮೊದಲೆನೆ ಚತುರ್ದಶ ವಿದ್ಯೆಗಳನ¹³ತು¹³
ಲೋಕ ನೈದಿಕ ಮುಖ್ಯ ಸಕಲ ಕ
ಲಾ ಕುಶಲರಾದರು ಧನುಪ್ರವಿ
ವೇಕ ¹⁴ನಿಪುಣ¹⁴ರನಪಸುತಿರ್ದನು ಮತ್ತೆ ಗಾಂಗೆಯ

೨೦

ಮುನಿ ಭರದ್ವಾಜಾಖ್ಯ¹⁵ನಿರ್ದನು¹⁵
ಘನ ತಪೋನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ದಿವಿಜಾಂ
ಗನೆಯ ಕಂಡನು ಘಾಯವಡೆದನು ¹⁶ಮದನ¹⁶ನೆಸುಗೆಯಲಿ
ತನು ¹⁷ಪರಿಚ್ಯುತ¹⁷ ವೀರ್ಯ¹⁸ವನು ಸ
ತ್ಯ¹⁸ನಕ ಕಳಶದೊಳಿರಿಸಲಲ್ಲಿಯೆ
ಜನಿಸಿದನು ದ್ರೋಣಾಭಿಧಾನ¹⁹ನು¹⁹ ಮುನಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ

೨೧

1 ತಪದೊಳಗಿರ್ವ ಗಂಗಾತೀರದೇಶದಲಿ (ನ) 2 ಮುನಿ (ಬ) 3 ಸತಿ (ರ)
4 ತರು (ದ) 5 ದೀ (ರ) 6 ಮುನಿ (ಕನರ) 7 ಕೇಳಿ ಮಹೀ (ರ) 8 ಮುನಿಪ
(ರ) 9 ತಂದಿವರುಗಳ ಸಾಕಿದ (ದ) 10 ಸಲಹಿ (ಕ) 11 ರಾದರವರನು (ನ)
12 ಕರ್ಮ (ಕ) ಕರ್ತ (ದ) 13 ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಚದುರ್ದಶ ವಿಮಲ ವಿದ್ಯದಲಿ (ದ) ಪಂಡಿತದ
ವಿದ್ಯೆಗಳನು ತಾನುಂಟು (ನ) 14 ಕುಶಲ (ರ) 15 ನಿಂದನೆ (ನ) 16 ಕಾಮ (ಬ)
17 ಪರೀಕ್ಷಿತ (ನ) 18 ಬೀಳಲು ಕ (ದನ) 19 ದಿ (ನ)

ದ್ರೋಣಕಳಶದೊಳಾದ ¹ಕತದಿಂ
 ದ್ರೋಣನಾದನು ಬಳಿಕ ಮುನಿಯಾ
 ದ್ರೋಣ²ಗು³ಪನಯನಾದಿ ⁴ವಿಪ್ರಕ್ರಿಯೆ⁵ಗಳನು ಮಾಡಿ
 ದ್ರೋಣನೊಡನೊದಿಸಿ ನೈಪಾಲ
 ಶ್ರೇಣಿಯನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಳೆಯಲಿ
 ಜಾಣರನು ಮಾಡಿದ⁶ನು ಭಾರದ್ವಾಜ⁷ ಮುನಿ⁸ಯೆಂದೂ ೨೨
 ಕೃಪನನುಜೆಯನು ತಂದು ದ್ರೋಣಂ
 ಗುಪ್ತ⁹ಯಮ¹⁰ವ ¹¹ಮಾಡಿದನು ¹²ಹರ್ಷದಿ¹³
 ದ್ರುಪದ¹⁴ ಬಂದೀ ದ್ರೋಣನೊಡನಿ¹⁵ದನು ಧನುಶ್ರುತಿಯ
 ಕೃವೆಯಲೀ ದ್ರೋಣಂಗೆ ಜನಿಸಿದ
 ನಸರ ಶಂಕರರೂಪನಾಹವ
 ನಿವುಣನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೋತ್ರದಲಿ ೨೩
 ತಂದೆಯಲಿ ಶ್ರಮ ಮಾಡಿ¹⁶ದರು ನೈಪ¹⁷
 ವೃಂದ ಸಹಿತಾ ¹⁸ದ್ರೋಣ ದ್ರುಪದರು
 ನಿಂದನಾ ದ್ರುಪದಾಖ್ಯಾನ¹⁹ನು ²⁰ದಿವಿಜ ನಗರಿ²¹ಯಲಿ²²
 ಅಂದು ²³ಸಖ್ಯ ಪ್ರೀತಿಯನು ಸಾ
 ನಂದದಲಿ ದ್ರೋಣಂಗೆ ²⁴ವಿರಚಿ²⁵
 ಬಂದು ನಿಜರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವ ಧರಿಸಿದನು ದ್ರುಪದ²⁶ ೨೪
 ಇ²⁷ತ್ತಲೀ²⁸ ದ್ರೋಣನ ಪಿತ²⁹ನು³⁰ ಸುರ
 ರತ್ತ ಸಂದನು ಕೆಲವು ದಿವಸಕೆ
 ತತ್ತವೋವನವಲ್ಲಿ ³¹ಜನಕ³²ಕ್ರಿಯೆಗಳನು ಮಾಡಿ
 ಹೊತ್ತ ದಾರಿಪ್ರೈ³³ದಲಿ ಮನಮುಟು
 ಗುತ್ತ ದೇಶಾಂತರದೊಳಗೆ ತೊಳ
 ಲುತ್ತ ಬಂದನು ತನ್ನ ಮಗ ಸಹಿತಡವಿಯಲಿ ದ್ರೋಣ ೨೫

1 ದೇಸಿಯಿಂ (ದನರ) 2 ನು (ಬ) 3 ವಿಪ್ರಕರ್ಮ (ನ) ವಿವಿಧ ಕ್ರಿಯೆ
 (ರ) 4 ಭರದ್ವಾಜಾಖ್ಯ (ಕ) ಭಾರದ್ವಾಜ (ಬ) 5 ಯೋಲಿದು (ನ) 6 ವದು (ಬ)
 ನಯ (ರ) 7 ನು ಮಾಡೆ ಹರುಷದ ದ್ರುಪದ (ಕ) ಮಾಡಿದರು ಪಾರ್ಶ್ವದ ನೈಪತಿ (ದ)
 8 ಬಳಿಕಾ (ರ) 9 ನೈಪಕುಲ (ದ) 10 ದ್ರುಪದ ದ್ರೋಣರು 11 ಇಂದುಧರನವತಾರನಿತ್ತರು
 ಸಕಲ ಹರಕೆಯನು (ದ) 12 ರಾಜಧಾನಿ (ಬರ) 13 ಶರ ಕವಚವನು ದ್ರೋಣಗೆ
 ತಂದು ಭಾರದ್ವಾಜನಿತ್ತನು 14 ನಂದನಗೆ ಬಳಿಕಿನ್ನು ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಕೇಳೆಂದ (ದ)
 15 ಮಾಡಿ (ಬ) 16 ತ್ತ (ದ) 17 ನು ತಾ (ದ) 18 ಹನನ (ರ)

ಪರಶುರಾಮಾಶ್ರಮಕೆ ಮುನಿಯೈ
ತರಲು ಭಾರದ್ವಾಜನನು ಸ
ತ್ಕುರಿಸಿ ನುಡಿದನು ಜಾಮದಗ್ನ್ಯನು ಮಧುರ ವಚನದಲಿ
ಧರೆಯನಿತ್ತೆನು ^೨ಬುಧಭರಿಗೀಯವ
^೩ಸರದೊಳಾ ^೪ನಿರ್ಧನಿಕ ^೫ನೀನೇ

ಪರಮು ಋಷಿಯಾತಿಥ್ಯ ಪೂಜೆಗೆ ^೬ಭಾಗ್ಯ ನಾನೆಂದಂ

೨೬

ಧನರಹಿತನೀ ಹೊತ್ತು ಭಾರಿಯ
ಧನುವಿದೊಂದಿದೆ ದಿವ್ಯ ಶರವಿದೆ
ಮನಕೆ ಬಂದುದ ವರಿಸು ನೀನೆನೆ ದ್ರೋಣ ನಸುನಗುತ
ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಕೃಪಾಲೋ
ಕನ^೬ದಲೇ^೬ ಪರಿ^೭ಯಾಪ್ತಿ ಲೋಕದ^೭
ಜನಮನೋರಂಜನವೆ ಬೇಹುದು ಶರವ ಕೊಡಿಯೆಂದ

೨೭

ಇವು ಮಹಾ ನಿಸ್ಸೀಮತರ ವೈ
ಷ್ಣವನಲೇ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರ^೮ನಿವಹನ
ನ^೯ವರು ಕೊಟ್ಟರು ಕೊಂಡನುಚಿತ ವಿಧಾನದಲಿ ದ್ರೋಣ
ಇವು ಮಹಾ ರಣರಂಗದಲಿ ^{೧೨}

ತ್ರುನ^{೧೦} ವಿದಾರಣ^{೧೦}ವೈಸಲೆಮ್ಮಾ^{೧೦}
ವ್ಯವಹೈತಿಗೆ ತಾನೇನುಪಾಯ^{೧೧}ವೆನುತ್ತ^{೧೧} ಚಿಂತಿಸಿದ

೨೮

ಮಗನೆ ಬಲ್ಲೈ ದ್ರುಹದ ಭೂಪತಿ
^{೧೨}ಮಗುವು^{೧೨}ತನ^{೧೩}ದಿಂದೆಮ್ಮ^{೧೩} ಸಖನೋ
ಲಗಿಸುವೆವು^{೧೪}ನಾವಲ್ಲಿ^{೧೪} ಸಲ^{೧೫}ಹನೆ^{೧೫} ಮಿತ್ರಭಾವದಲಿ
ಹೊಗುವ ನಡೆ ಪಾಂಚಾಲರಾಯನ
ನಗರಿಯನು ^{೧೬}ನಾವೆನುತ^{೧೬} ಮುನಿ ಮೌ

ಳಿಗಳ ಮಡೆಯನು ಬೀಳುಕೊಂಡನು ರೇಣುಕಾ^{೧೭}ಸುತನ^{೧೭}

೨೯

೧ ಗ್ನ್ಯಯ ಸುತನು ಹರುಷ (ದ) ೨ ದ್ವಿಜ (ಬ) ಕೆಲ (ರ) ೩ ಗಿರಿಯ ವಾಸದೊ
ಳಾನಿಹನು ನೀ (ದ) ೪ ನು ನಿರರ್ಥನು (ಕ) ನಿಮ್ಮದನು (ರ) ೫ ಕೊಟ್ಟ ನಾನೆಂದ
(ಕಬ) ಯೋಗ್ಯನಹುದೆಂದ (ದ) ೬ ವಿದೇ (ರ) ೭ ಕೋಪವಲ್ಲದೆ (ದ) ೮ ಶರಗಳನ (ದ)
ಗಳನೆಂದ (ರ) ೯ ಶಾಸ್ತ್ರವ (ಬ) ೧೦ ವೈಶ್ವದೇವ (ರ) ೧೧ ವೆನೆನುತ (ಕನಬರ) ೧೨ ಮಗನು
(ಕಬರ) ೧೩ ದಲಿ ನಮ್ಮ (ನ) ೧೪ ನಾವೇ (ದ) ೧೫ ಹುವ (ಕನ) ೧೬ ನಾವೆಂದು (ರ)
೧೭ ತ್ವಜನ (ದ)

1ಬಂದನೀತನು1 ದ್ರುಪದರಾಯನ
ಮಂದಿರಕೆಯಾ ಬಾಗಿಲ2ವನೊಡ
ನೆಂ2ದನೆಲವೋ ನಾವು ನಿಮ್ಮರಸಂಗೆ ಪೂರ್ವದಲಿ
ಸಂದ ಮಿತ್ರರು ದ್ರೋಣ ಮುನಿಪತಿ
ಯೆಂದು ನಮ್ಮಭಿಧಾ3ನ ನೀ ಹೇ
ಳೆಂದು ಕಳುಹಲು ಬಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಹದನ

೩೦

ಸಿರಿಯ ಮದ4ವಧಿಕ ಪ್ರತಾಪೋ4
5ತ್ವ5ರದ ಮದ ಮೊದಲಾದ ಮದ ಸಂ
ಚರಣ6ರಜ6ದಲಿ ಮಾಸಿತೀತನ ಮನದ 7ಮಡಿವರ್ಗ7
8ತಿವಿವ8 ಹಾರುವ9ರೊಡನೆ ಭೂಮಿಾ9
ಶ್ವರ10ರಿಗೆ10ತ್ತಣ ಮೈತ್ರಿ ಹೋಗಲಿ
ಬರಿಸಬೇಡೆನೆ ಬಂದು ಬಾಗಿಲ11ಲವ ನಿವಾರಿ11ಸಿದ

೩೧

ಮಱಿ3ದನೇ ತಪ್ಪೇನು ನಾವ್ ಕಂ
ಡ12ಉಹಿ12 ಮರಳುವವೈಸಲೇ13ಯೆಂ
ದು13ಉಬಿದ14ರೆ14 ತಱುಬಿದರು ಕಂಬಿಯನಿಕ್ಕಿ ಬಾಗಿಲಲಿ
ಒಱಿಯನುಗುಳು15ಚಿ15 ಖಡ್ಗದಲಿ ಬಿಡೆ
ತಱಿದನಿಕ್ಕಲದವರನೋಲಗ
ಕುರವಣಿಸಿದನು ಮುಂದೆ ನಿಂದನ ದ್ರುಪದ ಭೂಪತಿಯ

೩೨

ಎನೆಲವೋ ಪಾಂಚಾಲ ಚಿಕ್ಕಂ
ದಾನು ನೀನೊಂದಾಗಿ ತಂದೆಯೊ
*ಳೇನನಱಿದೆವು ಮಱಿದು ಕಳೆದಾ ಹಾ ಮಹಾದೇವ
ಎನು ಬಂದಿ*ರಿ16ಯೆಂಬ ಗುಣವಚೆ16
ನಾನುರಾಗವೆ ಸಾಲದೇ ಧನ
ವೇನು ಫಲ ಕಕ್ಕುಲಿತೆಯೆನುಗಿಲ್ಲೆಂದನಾ ದ್ರೋಣ

೩೩

1 ಬಂದನಿತ್ತಲು (ದ) ಬಂದು ನಿಂದನು (ಬ) 2 ಲಿ ಕರಗಿದನೆಂ (ದ) ಲಿ ಕರೆದಿದನೆಂ
(ಬ) ಲರಕರದಿಂತೆಂ (ರ) 3 ಮಾ (ಕ) 4 ದಲಿ ತನ್ನ ಸತ್ವೋ (ದ) 5 ಜ್ಞ (ರ)
6 ಜಲ (ದ) ಮುದ (ಬ) 7 ನಿರ್ಮಲಿಕೆ (ರ) 8 ತಿರುಕ (ಬ) 9 ರೆತ್ತ ಧರಣೀ (ಬ)
10 ಗಿದೆ (ಕ) 11 ಚರನು ವಾಚಿ (ರ) 12 ಉದು (ಕನ) 13 ಯೆನುತು (ಕನ)
14 ರು (ಕದನ) 15 ಸಿ (ಕ) 16 ಕುಳ್ಳಿರೆಂಬಾ (ರ)

*(ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಸೂರಿಗಳಿಗತಿಮೂರ್ಖರಿಗೆ ಗಂ
ಭೀರರಿಗೆ ಭಂಡರಿಗೆ ವೇ¹ದಾ¹
ಚಾರ ಸಂ*ಯುಕ್ತರಿಗನಾಚಾರ ಪ್ರ²ಸಕ್ತ²ರಿಗೆ
ಧೀರರಿಗೆ ಹಂದೆಗಳಿಗತ್ತಣ
ಸೇರುವೆಗಳೈ ಭೂಪರಿಗೆ ಬಡ
ಹಾರುವರಿಗತ್ತಣದು ಸಖತನ*ವೆಂದನಾ ದ್ರುಪದ

೩೪

ಎಲವೋ ನಿಃಸ್ಥಾನ³ ಸ್ಥಾನ ಸಹಿತೀ
ಹೊಳಲ ಸುಡುವೆನು ನಿನ್ನ ಸೀಳಿದು
ಬಲಿಯ ಕೊಡುವೆನು †ಭೂತಗಣಕಿರಿದಿಲ್ಲ ನೀನೆನಗೆ
ಕಲಿತ ವಿದ್ಯದ ಕೋಲಮಕ್ಕಳ
ಕಳುಹಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ವಾಮಪಾದದಿ
ತಲೆಯನೊಡೆವೆನು ಮಹಿತಿಯದಿರು ನೀನೆಂದನಾ ದ್ರೋಣ†

೩೫

*ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಮಗ ಸಹಿತ ಮನ
ನೊಂದು †ಮುನಿ ಮರಳಿದನು⁴ ಜನಪದ
ವೃಂದ ಹಲವನು ಕಳೆದು ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ
ಅಂದು ಸಕಲ ಕುಮಾರಕರು ನಲ
ವಿಂದ ನಗರಿಯ ಹೊರಗೆ ಗುಹಿಗಳ
ಮುಂದುವರಿದೆಸುಗೆಗಳಲೆಸದಿರೆ ಕಂಡನಾ* ದ್ರೋಣ

೩೬

ಬೆರಸಿದನು ನೆರವಿಯನು ನೋಡು
ತ್ತಿರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನೃಪನ ಹರಳುಂ
ಗುರ ವಿಘಾತಿಯೊಳುಗಿದು ಬಿದ್ದು†ದ⁵ಗಾಧ⁵ ಕೂಪದಲಿ
ನೆರೆದು ತಡಿಯಲಿ ನಿಂದು ನೂಲುಕ್ಕಿ
ವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ† ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲೆನು
ತೆರೆ ಮಗಂಗೆ *ಮುನೀಂದ್ರ⁶ ನುಡಿದನು* ಬೇಗ ತೆಗೆಯೆಂದು

೩೭

1 ದವಿ (ಬ) 2 ಶಸ್ತ್ರ (ರ) 3 ನಿಃ (ಕ) 4 ಮಿಗೆ ಮರಳಿದನು (ನ) 5 ಘಾತ (ಬ) 6 ನಂ (ದರ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಸರಳ ತೊಡಚಿ ತದೀಯ ಮಣೆಬಂ
 ಧುರದ ಮುದ್ರಿಕೆಗೆಚ್ಚು ಹಿಳುಕಿನ
 1ಶರಕೆ ಶರವಾ *ಹಿಳುಕಿನಲಿ 2ಕೇವಣಿಯ2 ಬಂಧದಲಿ
 ಸರಳ 3ಸಂದರ್ಭದಲಿ ನಿಮಿಷಾಂ
 ತರಕೆ ಫಣಿಪನ ಹೆಡೆವಣಿಯನು
 ದ್ಧರಿಸುವಂ4ತಿರೆ ತೆಗೆದು 5ಬಿಸುಟ್ಟನು ರತುನ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ೩೮
 ಕಂಡು 6ಬೆಣಿಗಾದುದು6 ಕುಮಾರರ
 7ತಂಡ 8ತನತನಗೈದಿ9 ಭೀಷ್ಮನ
 ನಂಡಲೆದರೀ ಮುನಿಯನೀಗಳೆ ಸಂತವಿಡಿಯೆಂದು
 ಚಂಡಭುಜಬಲಿನವರ ಕಾಣಿಸಿ
 ಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟನ್ನುಭೀಷ್ಮನವರ10ಗ10
 ಖಂಡ ವಿಭವ11ನನತುಳ11,ಧನಪತಿಯಾದನಾ ದ್ರೋಣ ೩೯
 ವರ ಮುಹೂರ್ತದೊ12ಳಂದು12 ನೂಲಿ
 ವರನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು 13ಶಸ್ತ್ರ13ವಿದ್ಯಾ
 ಪರಿಣತರ ಮಾಡೆಂದು ದ್ರೋಣನ ಕೈಯಲಾ ಭೀಷ್ಮ
 ಗರುಡಿ ಕಟ್ಟಿತು ಮೂಱುಯೋಜನ
 ವರೆಯ ವಿಸ್ತಾರದಲಿ ಸಾವಿರ
 ಕುಣಿಯ ಹೊಯ್ದ ರುಕ್ಮಿಪೂಜಿಸಿದರಾ ಚತುರ ಚಂಡಿಕೆಯ ೪೦
 ಗರುಡಿ ಪೂಜಾವಿಭವಸಮನಂ
 ತರದಲಿಸಿಬರು ಶ್ರಮವೃತ್ತೊಡಗಿದ
 ರರಸು ಮಕ್ಕಳು ಕೇಳಿದರು ನಾನ್ಯಾದಿಗಂತ14ದಲಿ14
 ಬರುತಲಿದುದು ಕೊಡೆ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪಾರ್ಥಿವ
 ವರ ಕುಮಾರರು ಬಂದು ಕಂಡರು ಶಸ್ತ್ರಪಂಡಿತನ ೪೧

1 ಶಿ (ಕದನ) 2 ಕಣೆಯಾಗಿ (ಬರ) 3 ಸನ್ನಾಹ (ದ) 4 ದದಲುಗಿ (ಬ) 5 ಕೊಟ್ಟ
 (ದ) 6 ತಮತಮಗಾ (ಕನ) 7 ಕಂ (ದ) 8 ಪೂಜೆ ಬೆಣಿಗಾಗಿ (ಕನ) 9 ವಿಕ್ರಮ
 (ದಬ) 10 ಗೆ (ಕನ) 11 ದೊಳಖಿಳ (ದ) 12 ಛಿರುಳು (ಕರ) 13 ಚಾಪ (ಬ)
 14 ರದ (ಕದನ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ರಾಯ ಬಲ್ಲೈ ಮುನ್ನು ತಿಶುವನು
ತಾಯಿ ಬಿಸುಟಿಳು ಗಂಗೆಯಲಿ ರಾ
ಭೇಯ¹ನಾದನು ರಾಧೆಯೆಂಬವ²ಳೊಲಿದು ಸಲಹಿ²ದರೆ¹
ಅಯತಾಕ್ಷನು ಪರಶುರಾಮನ
ಲಾಯುಧದ³ ಶ್ರವಗಲಿತು³ ಬಳಿಕ⁴ದು
ವಾ⁴ಯವಾ⁵ದರೆ⁵ ಬಂದ⁶ನಿಭಪುರಿಗಾಗಿ⁶ ಕಲಿಕರ್ಣ

೪೨

ಬಂದು ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ರಾಧಾ
ನಂದನನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನೆ
ತಂದು ಕಂಡನು ಕೌರವೇಶ್ವರ⁷ನವನ⁷ ಕಾಣಿಸಿದ
ಅಂದು ಮೊದಲಾದವರ⁸ ಸ್ತ⁸ಖ್ಯ⁸ಕೆ
ಸಂ⁹ದಗಾಣೆನು ಕರ್ಣ ಕುರುಪತಿ
ಗೊಂದೆ ಜೀವನವೊಂದೆ ಮನ ಮತವೊಂದೆ ಕೇಳೆಂದ

೪೩

ಬೇಟೆ ಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ಹಗಲಿರು
ಳಾಟ ಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ಷಡುರಸ
ದೂಟ ಕರ್ಣನ ಕೂಡೆ ಶಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸವನ¹⁰ಗೂಡಿ¹⁰
ಕೂಟಮನದಲಿ¹¹ ನಗೆಯ ಮಧುರದ
ನೋಟ ಕ¹²ಣ್ಣ¹² ನಲುಳಿದ¹³ವರ ಕೂ
ಡಾಟ¹⁴ಕಿವರಿಬ್ಬರುಗಳೊಂ¹⁴ದೆನಿಸಿದರು ಜಗವಪ್ಪಿಯೆ¹³

೪೪

ಸುರಗಿ ಸಬಳ ಕರಾರಿಯುಬ್ಬಣ
ಹರಿಗೆ¹⁵ ಹಿರಿಯುಬ್ಬಣವಡಾಯ ಧ¹⁵
ಪರಿಘ¹⁶ ಚಕ್ರ ಮುಸುಂಡಿ ತೋಮರ ಪಿಂಡಿನಾಳ¹⁷ಚಯ¹⁷
ಪರಶು ಕಕ್ಕಡೆ ಮುಸಲ¹⁸ ಮುದ್ದರ
ವರ ಧನು¹⁹ದ್ವಂದ್ವಾದಿ¹⁹ ಶಸ್ತ್ರೋ
ತ್ಪರದಲನಿಬರು²⁰ಕುಶಲ²⁰ರಾದರು ಮುನಿಯ ಗರುಡಿಯಲಿ

೪೫

1 ನೆಂಬವ ಕಂಡು ಮನಗೊಯ್ದೊಲಿದು ಸಲಹಿದನು (ದ) 2 ಳೈದೆ ಸಾಕಿ (ಬ)
ಳೊಲಿದು ಸಾಕಿ (ರ) 3 ಶರಗಲಿತು (ಬ) ಶ್ರವಮವೊಂದು (ರ) 4 ದಪಾ (ರ) 5 ಗಲು
(ಬ) 6 ನಾ ಗಜಪುರಕ್ಕೆ (ರ) 7 ಮುನಿಯ (ರ) 8 ಸಾ (ಕ) 9 ಕುಂ (ದ)
10 ನೊಡನೆ (ರ) 11 ತೋಟಮನದಲಿ (ಕದ) ತೋಟ ಬಿಟ್ಟಿದೇ (ಬ) 12 ಣ (ರ)
13 ಮನದ ಸಘಾಟವೀರ್ಣನೊಬ್ಬನೊಳಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ (ರ) 14 ವಲ್ಲವರಿಬ್ಬರೊಂ (ದ)
15 ಕಕ್ಕಡೆ ವರ ಗದಾಯುಧ (ದ) ಹಲಗೆ ಗದಾಯುಧವು ಬಲು (ರ) 16 ಪರಸು (ದ)
17 ದಲಿ (ದರ) 18 ಪರಿಘ ಖಂಡೆಯ ಮುಸಲಿ (ದ) 19 ಮೊದಲಾದ (ರ)
20 ನಿಪುಣ (ದಬ)

ಜನಪ ಕೇಳೈ ಭೀಮ ದುರ್ಯೋ
 ಧನರು ಗದೆಯಲಿ ಮಿಗಿಲು ಕರ್ಣಾ
 ಜುನರು ಧನುವಿನಲಧಿಕರಾದರು ನೃಪಕುಮಾರರಲಿ
 ತನತನಗೆ ¹ವಿವಿಧಾಯುಧಂ¹ಗಳ
 ಲಸಿಬರ²ಒಳಿ²ದರು ಕೂಡೆ ಗುರುವಿನ
 ಮನಕೆ ³ಹತ್ತಿಹ³ವಾದನರ್ಜುನ⁴ನಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆ⁴ಯಲಿ

೪೬

¹ ಸರ್ವಾಯುಧಂ (ದ) ದಿವ್ಯಾಯುಧಂ (ಬ) ಮಿಕ್ಕಸ್ತ್ರತತಿ (ರ) ² ಲಿ (ಹ)
³ ಹೆಚ್ಚಳ (ರ) ⁴ ನಸ್ತ್ರಸೀಮೆ (ಕ) ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ (ದಬ).

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ರಾಯ ಕಟಕಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ವಿ
ಘಾಯದಲಿ ನೊಂದನಲಮುಖದಲಿ
ರಾಯ ದ್ರುಪದನು ಪಡೆದ ಭೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ ದ್ರುಪದಿಯ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಕಲಿತರು ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ನೈ
ಪಾಲಕರು ¹ಸರಹಸ್ವ ¹ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ ²ವಿದ್ಯೆಗಳ²
ಸ್ಥೂಲದಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮದಲಿ ಬಹಳ ವಿ
ಶಾಲದಲಿ ಸಂಕೋಚದಲಿ ³ಲಘು³
ಪಾಳಿ⁴ಯಲಿ ಹಾರದಲಿ⁴ ವಿವಿಧಾನುಪ್ರಯೋಗದಲಿ

ಎಡಬಲ⁶ದ ⁷ಮಯಣಾನು⁷ ಹೊಳೆಹಿನ
ಕಡಲ ತೆರ⁸ವ*ರೆ⁹ಯದತಿ⁹ ಬನರಿಯ⁸
ಬಿಡೆಯ ದುಮ್ಮಾಳಿಗಳ ¹⁰ಸೂಟಿ¹⁰ಯ ¹¹ಸರಳ ಸೋಹಿನಲಿ¹¹
ಕಡು¹²ಗಲಿಗಳೇಷಾಟವೆತ್ತಣ¹²
¹³ಝಡಿಪವಾಡ ದೃಢಾಯತಿಗೆಗಿದು¹³
¹⁴ಪಡಿಯ ನಳ ರೇವಂತರೆಂದುದು ರಾವುತಿಗೆಯಲ್ಲಿ¹⁴* ೨

1 ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ (ನ) 2 ವಿಧಿಸಹಿತ (ದನಬ) ಶಿಕ್ಷೆಗಳ (ರ) 3 ಗುರು (ದಬ)
4 ಸುಮನೋಹಾರದಲಿ (ದ) ಯಲಿ ಸುಮನೋಹಾರದಲಿ (ಬ) ಶೂನ್ಯಮಹಾರದಲಿ (ರ)
5 ಧ (ದಬರ) 6 ದ ಮಯನು ಜಲದೊಳು ದೊಡನೆ ತೋರುವ ಕುಶಲವಿದ್ಯವ ಬಿ (ನ)
7 ಬಿನ್ನಾಣ (ದ) 8 ಹೊಯಿದೆದ್ದ ಭವರಿಯ (ದ) ಸೇಷಿಯಾದ ಭೂರಿಯ (ರ)
9 ಯಾದ (ಬ) 10 ಸುಂರಿ (ಬ) 11 ರಾಯ ಗೋಹಿಗಳ (ನ) 12 ಗುದುರೆಯೇಷಾಟ
ವೆತ್ತಣ (ದಬ) ಗಲಿಗಳೇಷಾಟದಲಿ ಮಿಗೆ (ನರ) 13 ದೃಢಪರಾದರು ಖಡ್ಗಹಸ್ತದಿ (ನ)
ದೃಢತೆಯಲಿ ದೃಢವಾಘೆಯಲಿ ತಾ (ರ) 14 ಬಿಡದವರು ರೇವಂತರಾದರು ಅಗ್ಗಳಿಯಾರ
ವರು (ನ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

*ನಗವನೊಡ್ಡಿ ದರೊಂ¹ದೆ ಸರಳಲಿ¹
ಹುಗಿಲುಗಳೆವೆ ವಿ*ದೂರ² ಪಾತದಿ²
ಗಗನ³ಯಂತ್ರವನೆಸುವ³ ಜೋಕೆಯ ಜೋದವಿದ್ಯೆಯಲಿ
ಉಗಿವ ಬಿಡುವೆಡಬಲನ ಬವರಿಯ
4ಲಗಿವ ಲವ⁴ಣಿಯ ದಂತಿಶಿಕ್ಷೆಗೆ
ಮಿಗಿಲು ಭಗದತ್ತಾಳಿಗಳಿಗೆಂದುದು ಕುಮಾರಕರ

೩

ರಥವ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಜಸಾ
ರಥಿಯ ಕಾಯಿದುಳ ಮುಂದೆ ಹೊಡಿದ
ರಥಹಯಂಗಳ⁵ ವೈ⁵ಗಳಲಿ ಮಸೆ⁶ಗಾಣ⁶ದಂದದಲಿ
ಪ್ರಥಿತ ರಿವು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನು⁷ ರಿವು⁷
ರಥಿಕರನು ಸಮರದಲಿ ಜಯಿಸುವ
ರಥಿಕ *ವಿದ್ಯೆಯೊಳಿವರ ಸರಿ ಸುರ⁸ನರರೊ⁸ಳಿಲ್ಲೆಂದ

೪

ಇನಿಬರಲಿ ಬಿಲುಗಾ⁹ನಾರ
ಜುನನೊ ಕರ್ಣ*ನೊ⁹ ಭೀಮದುರ್ಯೋ
ಧನ¹⁰ರೊ ಮಾದ್ರೀ ಸುತರೊ ಮೇಣ್ ದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳೊ¹⁰
ಮನ¹¹ದ¹¹ ಕೈಯಲಿ ಕಂಗಳೋ ಲೋ
ಚನವೆ ಕಂಗಳೋ ಕಾಣಬೇಕೆಂ
ದಿನುತ ಗುರು¹²ರಚಿಸಿದನು¹² ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವ¹³ನೊಂದು¹³ ವೃಕ್ಷದಲಿ¹⁴

೫

ಕಾಣಬಾರದು ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯವಗ್ಗದ
ಜಾಣ ಭಟರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದೊ¹⁴ಯಿದು¹⁴
ಕಾಣಿಸಿ¹⁵ದಿ¹⁵ರೈ ಹೂಣಿಸಿ¹⁶ದಿ¹⁶ರೈ ಹೂಡಿದಂಬಿನಲಿ

1 ದು ಶರದಲಿ (ನಬ) 2 ರಾಡರು (ದ) 3 ರಂಗವನಸೆವ (ನ) ದಂಡವನೆಸುವ
(ದಬ) ಮಂಡಲಕೆಸವ (ರ) 4 ಬಿಗಿದಧರ (ನ) 5 ತನು (ನ) 6 ತಾಗ (ನ) 7 ನರ
(ದ) 8 ತತಿಯೋ (ದ) 9 ನರ್ಕುನನನಸುತನೋ ತಾ (ನ) 10 ನೊ ತಾ ಮೇಣು
ಮಾದ್ರೀಶ್ವರರೊ ದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳೊ (ನ) ರೊ ಮೇಣ್ ಯಮನಂದನನೋ ಮಾದ್ರಿ
ಕುಮಾರರೊ (ಬ) ರೊ ಯಮನಂದನನೋ ಮೇಣ್ ದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳೊ (ಠ) 11 ಕ
(ಕರ) 12 ಲಕ್ಷ್ಮಿದ (ರ) 13 ಭರಿಸಿ (ನ) 14 ಯೆನು (ದ) 15 ದ (ಕನ) 16 ಚ (ಕನ)

*+(ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಕಾಣಿರೇ ಕರ್ಣಾದಿ ಸು*ಭಟ
 ಶ್ರೀಣೆಯೆಂಬೀ ಗುರುವಿನಾಕವ
 1 ಸಾ¹ಣೆಯಿಟ್ಟವೊಲೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವ ಕೆಡಹಿದನು ಪಾರ್ಥ*

೬

ಹಿರಿದು ಮೆಚ್ಚಿ ಧನಂಜಯನನಾ
 ದರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು ಸಕಲ 2 ವಿದ್ಯೆಯು
 ನುರುತರ ಪ್ರೇಮದಲಿ ಸೆಣಿಸಿದರೇಕಲವ್ಯ ಕನ
 ಬೆರಳ ಕೊಂ*ಡನು ಪಾರ್ಥನನು ಪತಿ
 ಕರಿಸಿದನು ತನ³ಗಂದು ನೆಗಳನ³
 ದರಧುರದ ಭೀತಿಯನು* ಗೆ⁴ಲಿದ⁴ನು ನರನ ದೆಸೆಯಿಂದ

೭

ಇರುಳಿರುಳು ಫಲುಗುಣನನೆಕ್ಕಟ
 ಗರೆದು ತಪ್ಪಾಸ್ತ್ರ 5 ಪ್ರಸಂಗದೊ
 ಪರಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನು ಕಲಿಸಿ ಮಹಾಸ್ತ್ರ ಸಂಗತಿಯ
 ಕರುಣಿಸಿದನಾ⁶ಗ್ನೀಯ⁶ ಪಾ⁷ರಂ⁷
 ದತ್ತರ ಮಹಾ ವಾಯವ್ಯ ವಾರುಣ
 ಹರ ಸಖ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ 8 ಸಾರೋರಗ ನಗಾದಿಗಳಿ

೮

ಒಂದು ದಿನ ಒಡ್ಡೋಲಗಕೆ ಗುರು
 ಬಂ*ದು ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ನಸುನಗು
 ತೆಂದನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಗಂಗಾಸೂನು ವಿದುರರಿಗೆ*
 ಇಂದು ಪರಿಯಂತರವು ನಿಮ್ಮಯ
 ನಂದನರ⁹ನೋದಿಸಿದನವರಭಿ
 ವಂದ್ಯನೀಯರೊ ನಿಂದ್ಯರೋ ನೀವ್ ನೋಡಬೇಕೆಂದ

೯

1 ಸಾ [ಣ]; ನಾ (ಕದಬರ) 2 ವಿದ್ಯವ (ದರ) 3 ಗಾಡ ಹಿಂದಣ (ಬ) 4 ಲುವೆ (ರ)
 5 ಪ್ರಸಂಗದ (ಬ) ಬಂಧದ (ರ) 6 ಜ್ಞೆಯಲಿ (ದ) 7 ರುಷ (ನ) 8 ಗರು
 ಷೋರಗಾದಿಗಳು (ದ) ಪಾರೋರಗ ಶರಾವಳಿಯ (ನ) ದುಷಸಂಹರವನವಿಗಿಸಿದ (ಬ)
 ನೋಡಲಾದಸ್ತ್ರ ಸಂಗತಿಯ (ರ) 9 ನಭ್ಯಾಸಿಸಿದನಭಿ (ಕದನ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ಪುಟಿತ

ಸಕಲ *ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರದಲಿ ಗಜಹಯ
ನಿಕರದೇವಾಟದಲಿ ಲೋಕ
ಪ್ರಕಟ¹ ಮಾರ್ಗೀ² ಕೃತ* ಚತುರ್ದಶ ವಿಮಳ³ವಿದ್ಯೆಯಲಿ
ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣ ಗಣಿತ⁴ಗಾರುಡ⁴
ವಿಕಟ⁵ ಭರತಾದ್ಯಖಿಳ ಕಳೆಯಲಿ
ವಿಕಳರೋ ಸಂಪೂರ್ಣರೋ †ನೀವ್ ನೋಡಬೇಕೆಂದ

೧೦

ಲೇಸನೆಂದಿರಿ ಸುತರ ವಿದ್ಯಾ
ಭ್ಯಾಸ⁶ ರಚಿತ ಶ್ರಮವನಾವಲಿ⁶
ದೈ⁷ಸು ನಿಮಗುತ್ತವನಲೇ ತಪ್ಪಾವುದುಚಿತವಲೆ
ಈಸು ದಿನವೀ ಮಕ್ಕಳೊಡನಾ
ಯಾಸವಿದು ಸಾ*ಮಾನ್ಯವೇ ನಾ
ವೇಸು⁷ಧನ್ಯ⁷ರೊ ನಿಮ್ಮ ದೆಸೆಯಿಂದೆಂದನಾ ಭೀಷ್ಮ*

೧೧

ಕ್ಷಿಪದಿಯಲಿ ಪುರವೈರಿ ಬಳಿಕೆನೊ
ಳಾದನಗ್ಗದ ಪರಶುಧರನೀ
ಮೇದಿಸಿಯೊಳೀ ೧೦ಗದೊಳನುಪಮ ಶಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯ ಲಿ
ವೈದಿ⁸ಕಾಂಗದಿ⁸ ನಿಮ್ಮವೊಲು *ವಿಭು
ವಾದನಾರು⁹ ಕುಮಾರಕರ ಪು
ಣ್ಯೋದಯದ ಕಂದೆವೆಯೈಸಲೆಯೆಂದನಾ ಭೀಷ್ಮ

೧೨

ಜೋಯಿಸನ ಕರೆದಖಿಳ ದಿವಸದೊ
ಳಾಯಿದರು ಶುಭದಿನವನನಗೆ ಪ
ಸಾ¹⁰ಯವು¹⁰ಡುಗೊಟ್ಟಿಗಳಲಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದರು
†ರಾಯನಾಜ್ಞೆಯೊಳಿಭಪುರದ ಹೊಣಿ
ಗಾಯತದ ಭೂಮಿಯಲಿ¹¹ವಾಸ್ತು ವಿ
ಧೇಯವೆನ¹¹ಲ¹¹ವಡಿಸಿದರು¹²ಹನ್ನೆರಡು¹² ಯೋಜನವ

೧೩

1 ರ (ರ) 2 ಗರ್ಗ (ನ) 3 ವಿಧ (ಕಬ) 4 ಗರುಡೋ (ನ) 5 ನಿಖಿಳ (ದ)
ನಿಕರ (ನ) 6 ತಾಶ್ರಮವ ತೋಪದಿದೀ (ದ) ತಾಸ್ತ್ರವನು ಅಪರಿವೆವು ಲೇ (ನ)
7 ಪುಣ್ಯ (ರ) 8 ಕದಲೀ (ಕದ) ಕದಮಣಿ (ನ) ಕೋಕ್ತಿಲಿ (ರ) 9 ದೊಲೆಯಾದರಾ ಸು
(ರ) 10 ಯಿತು (ರ) 11 ವಸ್ತುನಿಕಾಯತದಲಿ (ರ) 12 ಈರಾಡಿ (ನ)

೨ ಈ ಪದ್ಯವು (ಕ)ದಲ್ಲಿ * † (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ತರವಿಡಿದು ರಚಿಸಿದರು ನೆಲೆಯು

ಪ್ರರಿಗೆಗಳ ಹಂತಿಗಳನಂತಃ

ಪುರ¹ಕೆ¹ ತ*ತ್ಪ್ರಾರ್ಥದಲಿ ²ಭಾರಿಯ² ಭದ್ರಭವನಿಕೆಯ

ಪುರಜನದ ಪರಿಜನದ ನೆಲೆಯು

ಪ್ರರಿಗೆಗಳ ³ಮಾಡಿ³ದ*ರು ಹಸ್ತಿನ

ಪುರದ ಸಿರಿಸಾಮಾನ್ಯನೇ ⁴ನರನಾಥ⁴ ಕೇಳಿಂದ

೧೪

ನೆರೆದುಡ್ಡಾಗಣಿತ ಕರಿತುರಂಗಮ

ನರ ನರೂಧ ಪದಾತಿ ಭೂಮೀ

ಶ್ವರರು ಬಂಕಿದರು ನೋಡಲೆಂದು ದಿಗಂತ ಸಂತತಿಯ

ನರ ಮುಹೂರ್ತದ ದಿವಸದಲಿ ಸಾ

ಗರದ ⁶ತೆರೆ⁶ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಂತೆ ⁷ಕಣ್ಣ⁷ದಲಿ

ನೆರೆದು ⁸ನಿಂದುದು⁸ ಜನನಿಕರವೇನೆಂಬಿನದ್ಭುತವ

೧೫

ಸಂದಣಿಸಿ ನೃಪರಾಣಿವಾಸದ

⁹ಗೊಂದಣದ ದಂಡಿಗೆ*ಗಳಿಳಿದವು⁹

ಮುಂದೆ ¹⁰ಹೊಯ್ದು¹⁰ಬಿಗಳ ¹¹ಜೋಡಿಯ¹¹ ಜನ ಪಲಾಯನದ

ಬಂದರಾ ಗಾಂಧಾರಿ ಕುಂತಿ¹²ಯ

ರಿಂ¹²ದು*ಮುಖಿಯರ ಮೇಳದಲಿ ನಡೆ

ತಂದುದಗಣಿತ ಪುರನಥೂ ನಿಶುರುಂಬ ನಲವಿನಲಿ

೧೬

ವಿದುರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರು ಸಹಿತ ಸುರ

ಕನದಿಯ ಮಗನೈತಂದು ನವಭ

ದ್ರದಲಿ ಕುಳ್ಳಿದನು ಪಸಾಯಿತ ಸಚಿವ ಜನಸಹಿತ

ಕ್ಷಿಪದಪುನಗ್ಗದ ವಂದಿಗಳ ¹³ಬಿಡೆ¹³

ಸದೇವ ಬಹು ವಿಧ ವಾದ್ಯರವಮಿ

ಕೊಡಿದು ಹೊಯ್ದುದು ಲೋಕ ಮೂಱು ಕರ್ಣಕೋ¹⁴ಟ¹⁴ರವಸ್ತಿ

೧೭

1 ದ (ದನ) 2 ಬಹು ವಿಧ (ದಬ) ಭೂರಿಯ (ನ) 3 ಹೂಡಿ (ಕನರ) ರಚಿಸಿ (ದ)
4 ಭೂಪಾಲ (ದ) ಜನನಾಥ (ನರ) 5 ಗ್ಗದ (ರ) 6 ಸೆಲೆ (ನ) ಸೆಱಿ (ಬರ) 7 ಳ (ಕ)
8 ದಗಣಿತ (ಬ) 9 ಅಂದಣಗಳೊಗ್ಗಿನಲಿ ಸಾಲದೆ (ದ) 10 ಕೈಗಂ (ದ) ಹೊಂಗಂ (ನ)
11 ಹೊಯ್ದು (ದ) 12 ಗಳಿಂ (ದಬ) 13 ಧನಿ (ರ) 14 ಟಿ (ದನ)

*ಕ(ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ಸ್ತಿ (ದ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

‡: ಪರಿಪರಿಯ ಶೃಂಗಾರದಲಿ ನೂ
 ವರ್ತು ಸಹಿತ ದುರ್ಯೋಧನನು ನಾ
 ಲ್ತರು ಸಹಿತ ಯಮನಂದನನು ತನ್ನೆ ರಡು ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ‡
 * ಗುರುತನುಜ ಕೃಪ ಕರ್ಣ ಸುಬಲಾ
 ದ್ಯುರು ಪುರೋಭಾಗದಲಿ ಭೂಮಿಾ
 ಶ್ವರರಸಂಖ್ಯರು ಹಿಂದೆ ಬರಲೈತಂದ*ನಾ ದ್ರೋಣ ೧೮
 ಹೊಯ್ದು ಕೋಣನ ಕುಱಿಯ ಹಿಂಡಿನ
 ತೊಯ್ದು ರ¹ಕ್ತೋದ¹ನದ ರಾಸಿಯ
 2ಲೈದೆ ³ದೇಸಿದೇಸೆಗಳಲಿ ಬಲಿದರು³ ಭೂತ ತುಂಖ್ಯಗಳ²
 ಕೈದುಗಳ ತನಿವೆಳಗು ನೈದಿಲ
 ಮೈದುನನ ಮಾಱಂಕವೆನೆ ಬಂ
 ದೈದೆ⁴ರಂ⁴ಸ್ಥ⁴ಗಳವ ಹೊಕ್ಕುದು ರಾಜಸುತನಿಕರ ೧೯
 ಳಬಾಗಿಲಲಿ ಕಟ್ಟಿಗಿಯ ಕೈಗಳ
 ಲಾ ಗುರೂದ್ವನ ಕೃಪರು ನಿಂದರು
 ಸೀಗುರಿಯ ಸುಳವಿನೊ ತ*ರಂಗದ ಸಾಲ ಸತ್ತಿಗಿಯ
 ಸಾಗರದ ⁶ಗಳಗರ್ಜನೋದ್ಭಟಿ⁶
 ಹೋಗ⁷ಲಿದಕ⁷ದು *ಪಾಡೆಯೆನೆ⁸ ಚಾ*
 ಪಾಗಮಾಚಾರ್ಯನ ⁹ಘಡಾವಣೆ ಘಲ್ಲಿ⁹ಸಿತು ಜಗವ ೨೦
 ಆ ಮಹಾಕಳ¹⁰ನೆಂಟು ದಿಕ್ಕಿನ¹⁰
 ಹೋಮ ತೀ¹¹ರ¹¹ತು ಘಳಿಗೆ ವಟ್ಟಲ
 ಸೌ*ಮುಹೂ¹²ರ್ತಿಕರಾಯತ ಧ್ವನಿ ಸಾಧುಸುವ¹²ದಲಿ
 ಸೋಮವಂತೋದ್ಭವ ನೃಪಾಲ ಲ
 ಲಾಮನಗ್ಗದ⁺ ಧರ್ಮಸುತನು
 ದ್ವಾಮ ಗುರುವಿಂಗೆಟಗಿ ನಿಂದನು ನುಡಿಸಿ¹³ದನು¹³ ಧನುವ ೨೧

1 ಕ್ತದನ (ನ) 2 ಲೈದೆ ದೇಸಿದೇಸೆಗಳ ಬಲಿಯನು ಭೂತ ತುಂಖ್ಯಯಲಿ (ದ) ನೈದೆ ಬಲಿಯನು ಕೂಡೆ ಚಿಲ್ಲಿತು ಭೂತ ತುಂಖ್ಯಗಳ (ನ) 3 ಕಳನಲಿ ಬಲಿಯ ನೆಗಳ್ಳರು (ಬ) 4 ರಾಜ (ಬ) 5 ವಿನೂತಾ (ನ) 6 ಗರ್ಜನೆಯನಾರ್ಭ (ದ) 7 ಗಳಗರ್ಜ ಸುಳಟರ (ನ) 7 ಲೇನ (ನ) 8 ಪ್ರತಿಯೆನಲು (ಬ) 9 ಘಟ್ಟಣೆರೋಪಿ (ರ) 10 ನೋಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ (ಬ) 11 ವಿ (ರ) 12 ತೀಕರಾಯತ ಧ್ವನಿಯಾದ ಸಮಯ (ದ) ತರದ ಜೀವಿಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾನ ಸಮಯ (ರ) 13 ನಿಜ (ಬರ)

‡ (ದ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. * (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ‡ ಈ ಪದ್ಯವು ೨೦ರ ನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ರ)

ಅರಸ ಕೇಳು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪರಿ

ಪರಿ*ಯಯೆನುಗೆಯ ಚಾಪ ವಿದ್ಯಾ

1ನಿರತಿಶಯ ಕೋಯೆಂದು ಗರ್ಜಿಸಿತಾ¹ ಸಭಾಜಲಧಿ*

2ಹರಿಗೆ² ಹಿರಿಯುಬ್ಬಣವಡಾಯುಧ

3ಪರಿಘ³ ಚಕ್ರ ಮುಸುಂಡಿ ಮುದ್ದರ

4ಪರಶು⁴ ಮೊದಲಾದಖಿಳ ಶಸ್ತ್ರವನು ತೋಪಿಸಿದ

೨೨

†ಕರಿ ತುರಗದೇವಿ^೫ ಟ ಮೊದಲಾ

ಗಿರೆ ಸಮಸ್ತ ನೃಪಾಲ ~ದ್ಯಾ

ಪರಿಣತೆಗೆ ಹಿಗ್ಗಿದರು† ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು⁶ ಹರುಷದಲಿ⁶

ಪರಿವಿಡಿಗಳಲಿ ನಕುಲ ಸಹದೇ

ವರು ವಿವಿಂಶತಿ ಚಿತ್ರ⁷ ಬಲ⁷ದು

ಮರ್ವಣರು *ತೋಪಿಸಿದರು ಶ್ರಮವನು ನೂರ್ವರೊಗ್ಗಿನಲಿ⁸ ೨೩

ಈತ ಧರ್ಮಜನಿವರು* ಮಾದ್ರೀ

ಜಾತರೀತ ಸುಲೋಚನನು ಬಳಿ

ಕೇತನಿನಿನಂತೀತನಿನಿನಂತೀತನಿನಿನೆಂದು

ಈತ ಧನುವಿನಲೀತ ಖಡ್ಗದ

†ಲೀತ ಪರಿಘದಲೀತ¹⁰ ಕುಂತದ

ಲೀತ¹¹ ಬಲುಹೆಂದಂಥ¹¹ ಭೂಪತಿ¹⁰ ಗಟ್ಟಿಹಿದನು ವಿದುರ†

೨೪

ಬಳಿಕ ನಾನಾ ದೇಶದರಸುಗ

ಳಿಳಿದು ತಮಗಳವಟ್ಟ ಶಸ್ತ್ರಾ

ವಳಿಗಳಲಿ ತೋಪಿಸಿದರು ಮೆಚ್ಚಿಸಿದರು ಮಹಾಸಭೆಯ

1 ವಿರಚಿತಧಿಕವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು (ನ) 2 ಸುರಗಿ (ದನಬರ) 3 ಹರಿಗೆ (ನಬರ) 4 ಸುರಗಿ (ಕ) ಪರಿಘ (ದ) 5 ಶಸ್ತ್ರಾಭರವ (ದ) ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನ (ಬ) ವಿಕ್ರಮ ಶ್ರಮವ (ನ) 6 ಸಲವಿನಲಿ (ನ) 7 ರಥ (ಕ) 8 ಋದಿ ಕುಮಾರನೂರ್ವರು ತೋಪಿಸಿದರು (ನ) 9 ದೀರ್ಘೋದರ ಮಹೋದರನೀತ (ದಬ) 10 ಕುಂತದೊಳೀತ ಬಲುಹಿಂದೀತ ಭೂಪತಿ (ನ) ಬಲುಹಂದೀತಗಳ ಕೊಂಡಾಡಿ ಭೂಪಂ (ಬ) 11 ಗಳು ಬಲುಹೆಂದು (ರ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ನೆಲ*ನ ಗಬ್ಬರಿಸುವ¹ಮಹಾ¹ಕಳ
²ಕಳದ ಮೊಟ್ಟಿಯನು ತಿವಿ³ ಪರಿವೆ²
 ಗ್ಗಳದ ಪಾಯವ*ಧಾರು ಮಸಗಿದುದೊಂದು ಥಟ್ಟಿನಲಿ

೨೫

ಗ್ರಹಗಳು ಕೈದೀವಿಗೆಯ ಬಿರುದಿನ
 ವಿಗಡ ನಿಪನಾರಿನಲು 'ಮಕುಟಾ'
 ಳಿಗಳ ರತ್ನಪ್ರಭೆಯ ಲಹರಿಯ ಲಾವಣಿಗೆ ಮಿಗಿಲು
 ರ್ಭುಗಿ ರ್ಭುಗಿಪ ತನುರುಚಿಯ ಹೊನ್ನಾ
 ಯುಗದ⁴ಖಡ್ಗ⁴ಚ್ಚ್ಚಿಯ ತಲೆಯೊ
 ತ್ತುಗಳ⁵ಚಾಪ⁵ಡಗಿಯೊಳಗೆ⁷ಕಾರವನಾಯಕ⁵ಸ್ಥಿತ⁷ತಂದ

೨೯

ಹೋ ಸಿರಂತರ ಗಜಬಜವು ತಾ
 ನೇನು ಜೀಯ⁹ವಧಾನ⁹ ಚಿತ್ತವ
 ಧಾನವೆಂದುದು¹⁰ಸಾಲ¹⁰ಕಂಚು¹⁰ಕಿ ಸಿಕರ ಕೈ ನೆಗ¹⁰
 ಭಾನುವಿನ ಭಾರಣೆಯಮೋಲು
 ತ್ಥನಮುಖ¹¹ಚತುರಾಕ್ಷ ಭೂಪ¹¹ನ
 ಸೂನು ಹೊಕ್ಕನು ರಂಗವನು ಭೀಷ್ಮಾ¹²ದ್ರಿಗೆ ನಮಿಸಿ¹²

೨೭

*ಬವರಿಯಲಿ ಪಯಪಾಡಿನಲಿ ಮೈ
 ಲವಣೆಯಲಿ ಬಿನ್ನಾಣದಲಿ ಭಾ
 ರವಣೆಯ*ಲಿ ದೆಖ್ವಾಯಿಯಲಿ ವೇಗಾಯ್ಲ ರೇಖೆಯ¹¹
 ತಿವಿನ ಮೊನೆಯೊಂದಿಲಿ ನೂಲಿಂ
 ದವನು ತೋರ್ಪ¹³ನಿಬಂಧ¹³ದಲಿ ಕೌ
 ರವ ಮಹೀಪತಿ ಶ್ರಮನ¹⁴ತೋಟದಿನ್ನು¹³ಕರಾರಿಯ¹⁴ಕ

೨೮

1 ಸಭಾ (ಬ) 2 ಕಳಕಳದಲಿರುತ್ತರೆ ತೀವಿ ನೆಲನ (ದ) 3 ಕಳದೊಳಗೆ ಪಯಪಾಡು
 ಗಳವೆ (ನ) ಕಳದ ಮೊಟ್ಟಿಯಲಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರತಿವೆ (ರ) 4 ಭೂಪಾ (ಕದನಬ) 5 ಕಡು ಸ
 (ದ) 6 ಗಾ (ದ) 7 ಳಿ (ದ) 8 ಟಿ (ರ) 9 ಬಂದನು ಕಾರವರ ರಾಯ (ಬ) 10 ನಡೆ
 (ದ) 11 ಹಸಾದ (ಬ) 12 ಸಕಲ (ರ) 13 ಭೃತರಾಷ್ಟ್ರರಾಯ (ಬ) 14 ವಿಗಲಿಗಿಣಿ
 (ರ) 15 ವಿಭೇದ (ಕ) 16 ನು ತೋಟದಿನ್ನು (ದಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ಗ್ರ ಇಲ್ಲಿಂದ ೨೨ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ ಲೋಪ (ನ)

*ಸುರಗಿಯಲಿ ಚಕ್ರದಲಿ ಹಲದಲಿ
ಹರಿಗೆಯಲಿ ಕಕ್ಕಡೆ*ಯಲಸಿಯಲಿ
ಪರಿಘದಲಿ ¹ಸಬಳ¹ದಲಿ ಗದೆಯಲಿ ಪಿಂಡಿವಾಳದಲಿ
ಪರಿಪರಿಯ ಚಿತ್ರದ ಚಮತ್ಕೃತಿ
²ತರನ ತೋಪಿಸಿದನು ಶರಾಸನ
ಶರಃ³ವಿಸರ ಸಂಧಾನದೊಳಗ³ಹುದೆನಿಸಿದನು ಸಭೆಯ

೨೯

ಧೀರುರೇ ಜಗಜಟ್ಟಿ⁺ ರಾಜಕು
ಮಾರ ಚೌಪಟಮಲ್ಲ ಕುರುಕುಲ
ಕೈರವಾಮೃತ ಕಿರಣ ಧಿರು ಧಿರು ಭಲರೆ ಭಲರೆನುತ
ಭೂರಿ ಸಭೆಯಲಿ ಸುಲಿದು ಬಿಸುಡುವ
ಸೀರೆಗಳ ತೂಪಿ*ಱಿದು ಸುಳಿವು
ಪ್ಪಾರತಿಯ ತನಿ ಹರಕೆ ತಳಿದುದು ತಾಯ⁴ನೇಮದ⁴ಲಿ*

೩೦

ಃ⁵ಱಿ ತೋಪಿದನಶ್ವಗಜರಥ
ವಾಱನೇಳನು ಸಭೆಯೊಳೊಂದನು
ನೂಱು ಪರಿಯಲಿ ತೋಪಿ⁺ದನು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಶಲವ
ಮಾಱಿ *ಹೆಚ್ಚಿದ ಹರುಷದಿಂದ
ಬೈಱಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು⁵ಬ್ಬಿದ
ಳಾಱು ಮಡಿಯಲಿ ಜನನಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪರಿಣತೆಗೆ

೩೧

ಮಸಗಿದಾನೆಯ ಕಂಧದಲಿ ಜಾ
ಡಿಸುವ ಕೇಸರಿಯಂತೆ ಜಂಭನ
ಜಸ⁶ದ ಝಾಡಿಗೇ ವೇಡೆ⁶ಗೆ*ಱುವ ವಜ್ರಧರನಂತೆ
ಪಸರಿಸಿದ ಪರಿವಾರ ಮಧ್ಯದೊ
ಳಸಮಬಲ ಃ⁶ಹೊಳಕಿದನು ಮೇಘದ
ಮುಸುಕನುಗಿದಿನನಂತೆ ಮೈದೋಪಿದನು ಕಲಿಭೀಮ⁺

೩೨

¹ ಕುಂತ (ಕಬರ) ² ಯಿ (ದಬ) ³ ಕ (ರ) ³ ಧಾನ ಹೂರಡಿಂದ (ದ) ಹಾರ
ವಿಧಾನದಿಂದ (ರ) ⁴ ಬಳಸಿನ (ದಬ) ⁵ ಕ್ಕಿ (ದಬರ) ⁶ ದ ಜೋಡಿಗೆ ಜಾಡಿ (ದ)
ಕದಿದಿರಲಿ ಝಾಡಿ (ಬ)

*ಃ (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಗುರು ನದೀಸುತ ವಿದುರ ಧೃತರಾ
 ಪ್ತುರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದಾಯುಧದ ಪರಿ
 ಪರಿಯ ಚಿತ್ತ¹ಶ್ರ¹ಮವ²ನಂ²ಗೋಪಾಂಗ ಕೌಶಲವ
 ಕರಿ ತುರಗದೇವಿರಾಟ ಮೊದಲಾ
 ಗಿರೆ ಸುಯೋಧನ³ರಚಿತ³ ವಿದ್ಯಾ
 ಪರಿ⁴ಣತ⁴ಗೆ ವೆಗ್ಗಳವಿದನೆ ತೋ⁵ಸಿದನಾ ಭೀಮ

೩೩

ಕೋಲಗುರು ಚಿತ್ತೈಸು ಕುರುಭೂ
 ಪಾಲ ಸಮ್ಪ್ರಖನಾಗು ಹಿಡಿದನಾ
 ಕೋಲ⁶ನೆನ್ನೊಡನೆನುತ⁶ ತಿವಿದನು ಭೀಮ ಕೌರವನ
 ಮೇಳವಿಸಿತೆರಡಂಕ ಬಂ⁷ದಿ⁷ಗೆ
 ಗೋಲ ಹೊಯ್ದಾಟದಲಿ ಬಳಿಕಾ
 7ಖೇಳ⁷ಗದೆಗಳ ತುಡುಕಿ ತು⁸ಬಿದರಧಿಕ ರೋಷದಲಿ

೩೪

ಹೊಯ್ದ ರೊಡ್ಡಿದ ರಣದು ಮೊನೆಯಲಿ
 8ಹಾ⁸ಯ್ದ ರೊಳ⁹ಸುಳಿಯಿಂದ ಕಳೆದರು
 10ಕಾಯ್ದ ಹಣು¹⁰ಗಿದರುಪ್ಪರಕೆ ಜಾ¹¹ದರು ಪಡಿತ¹¹ಳ¹¹
 ಮೈದೆಗೆದರಹೊಯ್ದಿನಲಿ ಬಲು
 ಕೈದುಕಾಟರು ಮನದ ಖತಿಗಿಡಿ
 ರೈದನೆ ಹೊಯ್ದಾಡಿದರು ಕಲಿಭೀಮ ಕೌರವರು

೩೫

ಎಲೆಲೆ ಹಿಡಿಹಿಡಿ ಭೀಮನನು¹²ತೆಗೆ
 ಕೆಲಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನನಿದು¹²ಮಂ
 ಗಳದ ಬೆಳ¹³ಗಿಂಗಳದ¹⁴ಮಳ¹⁴ಸುರಿದುದು ಶಿವಾಯೆನುತಾ¹⁵
 ಕಳವಳಿಸಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ನೃಪ
 ತಿಲಕಂಭುರ ನಡುವೆ¹⁵ಹಾಯ್ದ¹⁵ರು
 ಕುಲಗಿರಿಗಳಂದದಲಿ ಕೃಪ ಗುರು¹⁶ಸುತರು ವಹಿಲ¹⁶ದಲಿ

೩೬

1 ಕೃ (ರ) 2 ಸ್ತ್ರಾಂ (ರ) 3 ಚಿತ್ತ (ರ) 4 ಯೋರೆ (ಕ) 5 ನೀನೊಡ್ಡೆಂದು (ದ)
 ನೆನ್ನೊಳಗೆಂದು (ನ) ನೆನ್ನೊಡನೆಂದು (ಬ) 6 ದಿ (ದರ) 7 ಖೇಳ (ರ) 8 ಹೊ (ದನ)
 9 ಸಿರಿ (ನ) ಸತಿ (ರ) 10 ಹಾಯ್ದು ಹೊ (ದ) ಹೈದು ಹೊ (ರ) 11 ಳಿ (ಸ)
 12 ಕೆಲಕೆಲ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ (ರ) 13 ಗಿಣೊಳಂಗಳದ ಮಳೆ ಸುರಿದುದೇಯಿಂದೊ
 (ರ) 14 ಬೆಳ (ಬ) 15 ಹೊಕ್ಕ (ನ) ನಿಂದ (ರ) 16 ವಹಿಲ ವಹಿಲ (ನ) ಸುತರು
 ಬೇಗ (ರ)

ತೆಗೆದಂತನನಿತ್ತಲಾತನ

ನುಗಿದರತ್ತಲು ¹ಜನದ ²ಗಳ²ಗ

ರ್ಜಗಳ ಗಾಢದ ಗಜಬಜನ ³ಧಟ್ಟಿ³ಸಿ¹ದರಲ್ಲಲ್ಲಿ

ಬೆಗಡು ⁴ಬೆಳೆದುದು⁴ ಭೀಷ್ಮ ವಿದುರಾ

ದಿಗಳ ಮನದಲಿ ಮೇಲೆ ಹಬ್ಬುವ

ಹೆಗೆಗೊಡುವೊ⁵ ಲಕ್ಷಣವಲಾಯೆಂದುದು ⁶ಬುಧಸ್ತೋಮ⁶

೩೭

⁷ಲಳಿ ಮಸಗಿದಂ⁷ಬುಧಿಯವೊಲು ಜನ

ಜಲಧಿಜಾತ ಕ್ಷೋಭದಲಿ ವೆ

ಗ್ಗಲಿಸಿತಗ್ಗದ ಸಾಧು ವಾದೊವಿನಾದಂ ರಭಸದಲಿ

ಮೊಳಗಿದವು ಕಲ್ಪಾಂತ ಮೇಘಾ

ವಳಿಯ ಗುರುವೆನೆ ವಾದ್ಯ⁹ತತಿ⁹ ಕಳ

¹⁰ಕ¹⁰ಳದೊಳರ್ಜುನದೇವ¹¹ನೆದ್ದ ¹¹ನು ಮುನಿಯ ಸನ್ನೆಯಲಿ

೩೮

ಈತ¹²ನಾರ¹²ರ್ಜುನನು ಹೋ ಹೋ

ಮಾತು ಮಾಣಲಿ ಮಾಣಲೆಂಬೀ

ಮಾತು ¹³ಹಿಂ¹³ಚಿತು ಮುನ್ನ ಮೌನದೊಳಿದುರದಾಸ್ಥಾನ

¹⁴ಭೀ¹⁴ತ ಕಳಕಳ¹⁵ರಂಗ¹⁵ದಲಿ ಪುರು

ಹೊತಸುತ ಮೈದೋಷದನು ಜನ

ವೀತನನು ಕೊಂಡಾಡುತಿರ್ದುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ

೩೯

ದ್ರೋಣ ಕೃಪ ಮೊದಲಾದ ಮಾನ್ಯ

ಶ್ರೀಣಿಗೇಷಗಿದನಮರ ನಿಕರಕೆ

ಗೋಣನೆತ್ತಿದನಿಟ್ಟು ಕರ¹⁶ಪುಟ್ಟ¹⁶ವನು ಲಲಾಟದಲಿ

ಪ್ರಾಣ ¹⁷ಪ¹⁸ಥ¹⁸ವಿದು ನಿಖಿಳ¹⁷ ವಿ¹⁹ದ್ಯೆಯ

ಜಾಣತನಕಿದು ವಿನಯವೆನುತನೆ¹⁹

ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ನೆರವಿ ನೆಣಿ²⁰ ಹೊಗಳಿತು ಧನಂಜಯನ

೪೦

1 ನೆರೆದ ನಾನಾ ಜಗದ ಜನಗಳ ಘರ್ಜನೆಯ ಧಟ್ಟಿಸಿ (ಬ) 2 ಘನ (ಬ) 3 ಮಾಣ (ಬ) 4 ಬಿದ್ದು (ದಬರ) 5 ದು (ಕದನ) ದುಪ (ಬ) 6 ಬುಧವೆಂದ (ನ) ಜನಸ್ತೋಮ (ಬರ) 7 ಬಳಿಮಸಗಿದಂ (ದ) ಅಳಿಮಸಗಿದಂ (ಬ) ಘುಳುಘುಳಿಸುವಂ (ರ) 8 ವಿತಾನ (ಬ) 9 ಚಳ (ಬ) 10 ವ (ಕ) 11 ಬಂದ (ದನ) 12 ನೇಯ (ಕಬ) 13 ಮುಂ (ನಬ) 14 ಆ (ದ) ಈ (ನಬ) 15 ಮೇಘ (ನ) 16 ತಳ (ರ) 17 ಕಲೆಯಿದು ಸಕಲ (ಬ) 18 ದ (ರ) 19 ದ್ಯೆಯ ಜಾಣ ಪಾಣು ವಿನಯವೆಂದಿದು (ನ) ದ್ಯಾ ಜಾಣಕೆಯ ಸರಿಜಾಲವೆಂದುದು (ರ)

ನಿಲವಿನಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲಿ ಕೈ
 ಚಳಕದಲಿ 1 ಭಂಗಿಯಲಿ ಭರದಲಿ1
 2 ಉ2ಳಿಯ3 ಲೋ3ಯ್ಯಾರದಲಿ ಮೋಡಾ ಮೋಡಿಯಂದದಲಿ
 ಅಳವಿಯಲಿ ಪರಿವಿಡಿ4ಯಲಿ ಮು5ಹಾ
 ಬಲದಲವಧಾನದಲಿ4 ಶಸ್ತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ 6 ಶ್ರಮ6ವನು ತೋಟದನು ಪಾರ್ಥ ೪೧
 ತುರಗಚಯ ರೇವಂತ ಮದ ಕುಂ
 ಜರ ಮಹಾ 7 ದಿವಿಜೇಂ7 ದ್ರ ರಧಸಂ
 ಚರ8ದ ವರ8ಮಾರ್ತಾಂಡಯೆಂದಬ್ಬರಿಸೆ ಜನನಿಕರ
 9 ತುರಗ ಗಜ ರಧ ವಿವಿಧ9 ಶಿಕ್ಷಾ
 ಪರಿಣತಿಯ ತೋಟದನು ಗುರು ಕೃಪ
 ಸುರನದೀಜರು ಮುಳುಗಿದರು ಪುಳಕಾಂಬು 10 ಪೂರದಲಿ10 ೪೨
 ಮತ್ತೆ ಕೊಂಡನು ಧನುವ ನೆರವಿಯ
 11 ನತ್ತ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್11 ಹೋಗ ಹೇಳ್ 12 ದು12
 ವ್ಯತ್ತರೆದೆ ಜರ್ಘರಿತವಾಗ13 ಉ13 ತೋಟಬೇಕೆನುತ
 ಬತ್ತಳಿಕೆಯಿಂದುಗಿದು ಹೂಡಿ ವಿ
 ಯತ್ತಳಿಕೆ ಹಾಯ್ವಿದನು ಕರ್ಬೊಗೆ
 ಸು14 ತ್ತಿ14 ದಳ್ಳುರಿ ಸುರಿದುದಾಗ್ನೀಯಾಸ್ತ್ರ ಧಾರೆಯಲಿ ೪೩
 ತೆಗೆಸಿದನು ಶಿಖರವ ಧನು15 ವಿಂ
 ದುಗುಳಿಸಿದ15 ವಾರುಣವನಭ್ರ 16 ವ16
 ಮೊಗದುದದ್ಭುತ 17 ವಾರಿಯುಪಸಂಹರಿಸಿದನು ಮಗಳಿ17
 ಹಗಲನೊಂದೇ ತುತ್ತ 18 ಮಾಡುವ18
 ವಿಗ19 ಡ19 ತಿಮಿರಾಸ್ತ್ರ20 ದಲಿ ತಿಮಿರವ20
 ತಗೆಸಿದನು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ್ರ21 ಸ್ತ್ರ21 ದಲಿ ಬೇಗಗಾಗೆ 22 ಸುರ22 ನಿಕರ ೪೪

- 1 ಭಂಗಿಯ ಭರತದ (ನ) ಭವರಿಯ ಭಾರಿಯ (ಬ) ಭಂಗಿಯಲಿ ಬವರಿಯ (ರ)
 2 ಬ (ದ) 3 ವೈ (ರ) 4 ಯ ಲೋಹದೊಳಲಿವ ರಾಣದ ಹಜ್ಜೆ (ದ) 5 ಬಾ (ರ) 6 ತರ
 (ರ) 7 ದೇವೇಂ (ದ) 8 ಣವರ (ದನ) ಣವ (ಬ) 9 ಧುರದ ವಿಜಯ ಶ್ರೀಯ (ನ)
 10 ರಾಶಿಯಲಿ (ಕನರ) 11 ನತ್ತನತ್ತಲು(ದ) ಲತ್ತಲತ್ತಲು(ಬ) 12 ರೊ (ರ) 13 ಲಿ(ರ)
 14 ತ್ತ (ನ) 15 ವಿಂದುಗುಳಿದನು (ನ) ವಿನಲುಗೊಳಿಸಿದ (ರ) 16 ಕೆ (ದ) 17 ವಾಗಲದ
 ಸಂಹರಿಸಿದನು ಮಗುಳಿ (ದ) ವಾರಿಯುಪತಮಿಸಿದನು ವಾತದಲಿ (ರ) 18 ಮಾಡಿದ (ಬ)
 19 ಡ ವರೆ (ದ) 20 ವನು ಮಿಗೆ (ದ) ವನು ಹೂಡಿದು (ರ) 21 ಸ್ತ್ರ (ಬ) 22 ಪುರ (ಬ)

ಗಿರಿ¹ಶರದಲದ್ರಿಗಳ¹ ಮೇಘದ
 2ಶರದಲ²ಭ್ರವನುರಗ ಬಾಣದಿ
 ನುರುಭುಜಂ³ವನನಿಲ,ಶರದಲಿ ತೀವ್ರ ಮಾರುತನ
 ಪರುರವನ ತೋಟದಿ⁴ನು ಜನನ
 ಬ್ಬರಿ⁵ಸಿತ⁶ಡಿಗಡಿಗಂಧಭೂಪನ
 ಕೊರಳು ಕುಸಿದುದು ನುದಿಯ ನಾಟಕ ಹರುಷಭಾ⁴ರ⁴ದಲಿ ೪೫

ಇವರ ಮುಖವರಳಿದವು ಗಂಗಾ
 ಭವ ಕೃಪ ದ್ರೋಣಾದಿಗಳ ಬಳಿ
 ಕವರ⁵ತಲೆ⁶ಬಾಗಿದವು *ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರದಿ* ಕೌರವರ
 ಇನ⁶ರ⁶ ಜನನಿಯ ಮುಖದ ಸುಮ್ಮಾ
 ನವನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಜನನಿಯ
 7ಜವಳಿ ದುಮ್ಮಾನ್⁷ವನು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ⁸ಯೆ ನಾನೆಂದ ೪೬

ಬಾಯ ಹೊಯ್ ಫಲುಗುಣವ ಹೊಗಳು
 ನಾಯಿಗಳನೇನಾಯ್ತು⁸ ಕೌ⁹ತು⁹ಕ
 ವಾಯಕಿವದಿರ⁹ಪಕ್ಕಪ್ಪಪಾತನ ನೋಡು ನೋಡೆನುತ
 ಸಾಯಕವ ತಿರುಹುತ್ತಲಾ¹⁰ಕ¹⁰
 *ರ್ಣಾಯ¹¹ತಾಂಬಕ¹¹ನೆಡಬಲದ ಕುರು
 ರಾಯನನುಜರ ಗಡಣದಲಿ 12ನಡೆತಂದನಾ¹² ಕರ್ಣ* ೪೭

ಗುರುಗಳಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಶಿರದಲಿ
 ತರಣಿಮಂಡಲಕೆ¹³ಗಿ ನೋಡುವ
 ನೆರವಿಗಿವನಾರಿ¹³ತನಾರೆಂದ¹³ಚ್ಚರಿಯ ತೋಟ¹³
 ಅರಸ ಕೇಳೈ ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರೋ
 ತ್ತರದ¹⁴ಶ್ರಮ¹⁴ವನು¹⁵ತೋಟದಿ¹⁵ನು ಕರಿ
 ತುರಗ¹⁵ರಥವಾಹನದ ಶಿಕ್ಷಾವಿದ್ಯೆಗಳು ಸಹಿತ ೪೮

1 ಸರಳ ವಜ್ರದಲಿ (ನ) 2 ಶರಧಿನ (ದಬ) 3 ಸಲ (ಕನ) 4 ವ (ದನಬ)
 5 ಮೊಗ (ಬ) 6 ನ (ರ) 7 ಜವಳಿ ಬಿನ್ನಾಣ (ದನಬ) ಸವಡಿ ಬಿನ್ನಾಣ (ರ)
 8 ನಿಂತು (ಬ) 9 ತುಕ ಬಾಯ ತವಿದರು (ನ) ಶವರಾಯಯಿವದಿರ (ದ) 10 ಕ್ಷ (ದ)
 11 ತಾಸ್ತ್ರದಿ (ರ) 12 ಹೊಣವಂಟಿನಾ (ರ) 13 ದ್ವುತವ ಬೀಣಿ (ದನಬರ) 14 ಶರ (ಸ)
 15 ಕರಿ ತುರಗ ಬಂಧುರದ (ನ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಆನ ವಿಧದಲಿ ಪಾರ್ಥ ತೋಟದ
 ನಾನ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಂಚನ
 ಪಾನಕಾನಿಲ ¹ವಾರುಣಾದಿಯನ್ನೈದೆ ²ವಿರಚಿಸಿದ¹
 ಆ ವಿಧಾನದಲಾ ವಿಹಾರದ
 ಲಾ ವಿಬಂಧದಲೀತನಾ ಬಾ
 ಕಾನಳಿಯ ಬಿನ್ನಾಣವನು ತೋಟದ³ನು ಕಲಿ³ ಕರ್ಣ ೪೯
 ಸೇನಸು⁴ವಡೆ⁴ ಬಾಯೆಂದು ಪಾರ್ಥನ
 ಕೇಣಕಿದನು ಘನರೋಷ ⁵ಮದದಲಿ
 ಕುಣಿದವಿಬ್ಬರ ಮೀಸೆ ಕಂಗಳೆಳೊಗುವ ⁶ಕೆಂಪುಗಳ⁶
 ಕಣಿಕಣಿಯ ಕಾಲಾಟ ⁷ಶರ ಖಂ
 ಡ⁷ಣೆಯ ⁸ಕೋಲಾ⁸ಟದಲಿ ⁹ಖಣಿ ಖಣಿ⁹
 ಖಣಿ¹⁰ಲು ಘ¹⁰ಲ್ಲಿನೆ ಮಸಗಲೆಚ್ಚಾಡಿವರು ¹¹ಚಳಕ¹¹ದಲಿ ೫೦
 ರಾಯಸಭೆ ¹²ಕಳವಳಿಸೆ¹² ಹೋ ಹೋ
¹³ಹೋಯಿದೇನೇನೆನುತ¹³ ಹಿಡಿದರು
 ವಾಯುಸುತ ಕೃಪ ಗುರುಸುತ ¹⁴ದ್ರೋಣರು ಧನಂಜಯನ¹⁴
 ಆಯಿತೆಲವೋ ಕರ್ಣ ¹⁵ನೀನನು¹⁵
¹⁶ನಾಯಕವೊ¹⁶ ನೃಪಹಾರದಲಿ ¹⁷ಮೇಣ¹⁷
 ನಾಯಕ¹⁸ವೊ ನೀನಾ¹⁸ವನೆಂದನು ಕೃಪನು ಖಾತಿಯಲಿ ೫೧
 ಈತನಾವನು ಕರ್ಣನೆಂಬವ
 ನೀತ¹⁹ಜೀಯ¹⁹ಜುನನೆೊಡನೆ ಮೂ
 ಟಾತು ಕೈಮಾಡಿದನು ಕೈಕೊಳ್ಳನು ಧನಂಜಯನ
 ಈತ ತಪ್ಪಲ್ಲಿನಲು ಮಿಗೆ ²⁰ವೈ²⁰
 ಯಾತನಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೀತನ
 ಮಾತಿ ಕಂಡಳು ²¹ಕುಂತಿ ನೆನೆದಳು²¹ ಪೂರ್ವ ಸಂಗತಿಯ ೫೨

- 1 ವರುಣನೈರುತ ಶರವ ವಿರಚಿಸಿದ (ರ) 2 ತೋಟ (ದನಬ) 3 ಸಿದನಾ (ಕ)
 4 ನೀ (ಕ) 5 ತನು (ಬ) 6 ಕೆಂಪಿನಲಿ (ಕ) 7 ದಲಿ ಮುಂಗ (ನ) 8 ಹೊಯ್ಲಾ (ನ)
 9 ಖಣಿ ಕಟಿ (ಬ) ಮಿಗೆ ಖಣಿ (ರ) 10 ಲುಖಣ (ಕನ) 11 ನೆಹಿಲ (ದ) ನಿಮಿಷ (ನರ)
 12 ಗಹಗಹಿಸೆ (ನ) 13 ಹೊಯಿದನೇ ನಿಲಿಸೆನಲು (ದ) 14 ದ್ರೋಣಾದಿಗಳ ನರನ (ರ)
 15 ನಿನ್ನದು (ರ) 16 ನಾಯಕನಲಾ (ಕ) ಸಾಯಕವೊ (ದನ) ನ್ಯಾಯವೇ (ರ)
 17 ನೀ (ದನರ) 18 ನೊ ನೀನಾ (ನ) ವೊ ಮೇಣಾ (ರ) 19 ನೀಯ (ದ) ನೇಯ (ಬ)
 20 ಮುಯ (ನರ) 21 ಮಜುಗಿದಳು ತಾ (ನ)

ಎನ್ನ ಮಗನಿ ನೆ ಬಂದುದಿಲ್ಲದು
 ತನ್ನ ¹ಹವಣೇ ವಿಷ್ಣು ¹ಮಾಯೆಯು
 ಬಿನ್ನಣವಲೇ ಮಾತು ಬಿಗಿದುದು ಮನವನೊಳಗಿಕ್ಕಿ
 ತನ್ನ ತಾನೇ ²ಮುಟ್ಟಿದು ²ಮೂರ್ಛಾ
 ಪನ್ನೆ ಯಾದಳು ³ಕುಂತಿಯತ್ತಲು
 ವಿನ್ನನಾದನು ಕೃಪನ ನುಡಿಯಲಿ ⁴ದುಗುಡ ಮಿಗೆ ⁴ಕರ್ಣ ೫೩

ಈತನರಸಲೆಂದು ಕೃಪ ಹಳಿ
 ವಾತನೇ ತವ್ವೇನು ರಾಜ್ಯದೊ
 ಳೀತನರಸಿಸುವೆನು ಕರೆ ನಮ್ಮಯ ಪುರೋಹಿತರ
 ಶಾತ ಕುಂಭಾಸನವ ಮಂಗಳ
 ಜಾತ ವಸ್ತುವ ತರಿಸು ತರಿಸೆಂ
 ದಾ ತತುಕ್ಷಣದಲಿ ನುಯೋಧನನೊದ್ದ ⁵ರಭಸದಲಿ ೫೪

ತರಿಸಿ ಭದ್ರಾಸನೋವನೀತಂ
 ಗರಸು ಪದವಿಗುನಂಗ ದೇಶದ
 ಸಿರಿಯನಿತ್ತನು ರಚಿಸಿದನು ಮೂರ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ
 ದರುಶನವ ⁷ನಿತ್ತಖಿಳ ⁷ಭೂಮಿ
 ಶ್ವರರು ಕಂಡರು ಪೂರ್ವ ಶೈಲದ
 ತರಣೆಯಂ ⁸ತಿರೆ ⁸ಕರ್ಣನೊನೆ ⁹ದನು ¹⁰ರಾಜ ¹⁰ತೇಜದಲಿ ೫೫

ಈತನುತ್ಸವ ¹¹ತ ¹¹ನ್ನದೆಂ ¹²ದೇ
 ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಬರೆ ¹²ಸಿಂಹಪೀ ¹³ವ
 ನೀ ¹³ತನಿಳಿದೊಟ್ಟಿದನು ಪದದಲಿ ¹⁴ಬಳಿಕ ಜನಜನಿತ ¹⁴
 ಸೂತನುತನಿವನೆಂದು ಜನವಿ
 ಖ್ಯಾತವಾದುದು ಬಳಿಕ ನಸುನಗು
 ತೀತನನು ಕುಲವೆತ್ತಿ ಭಂಗಿಸಿ ನುಡಿದನಾ ಭೀಮ ೫೬

1 ಹವಣೇ ಕೃಷ್ಣ (ಕ) ವಶವೇ ಕೃಷ್ಣ (ರ) 2 ಮುಟ್ಟುಗಿ (ರ) 3 ಕಾಂತೆ (ರ)
 4 ಭೀತಿ ಮಿಗೆ (ಬ) ದುಗುಡದಲಿ (ರ) 5 ದ್ವ (ಕನ) 6 ದೊಳೇ (ನ) 7 ತಾನೀಯೆ
 (ನ) 8 ವದಿ (ರ) 9 ಮುಟ್ಟಿ (ದ) 10 ತೀವ್ರ (ದ) 11 ವೆ (ಕಬ) 12 ದೆ
 ತಾತನೈತರೆ (ಪ) ದಾ ಸೂತನೈತರೆ (ಪ) 13 ದಲೀ (ದ) 14 ರಾಜ ತಾನಾಗಿ (ನ)

ಇವನ ತಂದೆಯದಾರು 1ಪಾಂಡುವೊ¹
 ಪವನನೋ ಕೃಪ ನಿಮ್ಮ ಜಿನನ²ವ
 ನೆನಗೆ 3ತಿಳುಹಿರೆ³ ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳ ತಾಯದಾವನಳು
 ಅವಳಾಡಿ⁴ಸಿದರೆ⁴ ಹಿರಿಯತನಕಂ
 ಜುವೆನು ನಿಮಗೆನುತಡಿಗಡಿಗೆ ಕಾ
 ರವ ಮಹೀಪತಿ, ಜ⁵ಃ⁵ದು ನುಡಿದನು ಗುರುಕೃಪಾದಿಗಳ 32

ಒಳಗೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಕೈದುನ
 ಸೆಳೆದುದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಕೃಪ
 ರುಲುಹ 6ಕೇಳುವರಿಲ್ಲ⁶ ಕೈಮೊಳಸಾಯ್ತು ಕಳನೊಳಗೆ
 ಇಳಿದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ತಮ್ಮಯ
 ನಿಳೆಯ ಕೈದಿದರೆರಡು ಬಲ ತ
 ಮೊಳಗೆ ತಾವೇ 7ಹಣಿಸು⁷ ಹರಿದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ 33

ಕೆಲರು 8ಭೀಮನನರ್ಜುನನ ಕೆಲ⁸
 ಕೆಲರು ಕರ್ಣನ ಕಾರವೇಂದ್ರನ
 ಕೆಲರು ಹೊಗಳುತ್ತ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ
 ಬಳಿಕಲಾ ಮುಂದಿದವಸ⁹ದಲಿ⁹ ಮ
 ಕೃಳುಗಳೆಲ್ಲರ ಕರೆಸಿ ಗರುಡಿಯ
 ನಿಳೆಯದಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ಗುರು ನುಡಿದನು ಕುಮಾರರಿಗೆ 34

ಏನಿರೈ ಕುರುವಂಶ¹⁰ನಳಿನೀ¹⁰
 ಭಾನುಗಳಿರ ವಿದಗ್ಧ ಜನ ಸುರ
 ಧೇನುಗಳಿರಾವಿಂದು ನಿಮ್ಮಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಿಗಳು
 ಏನನೀವಿರಿ ನನಗೆ ನೀವ್ ¹¹ಸಂ
 ಪೂರ್ಣರೈ¹¹ ಕೊಡಲಾರ್ಪ ಸತ್ವ ನಿ
 ಧಾನವುಂಟೇ ಹೇಳಿಯೆಂದನು ದ್ರೋಣನಿಬರಿಗೆ 35

1 ಶಂತನೋ (ದನ) 2 ನ್ನ (ನ) 3 ಹೇಳಾ (ನ) 4 ಸುಪರೆ (ರ) 5 ದಿ (ದರ)
 6 ಕಾಬವರಿಲ್ಲ (ಕ) ಕೇಳುವರಲ್ಲಿ (ಬ) 7 ತಿಳಿದು (ದ) 8 ಭೀಮಾರ್ಜುನರಸಾ (ದ)
 ವಾ (ರ) 10 ವಿಸ್ತರ (ನ) 11 ಸಘಾನರೈ (ಕದ) ಸಹಾನರೇ (ಬ) ಸಪೂನರೈ (ರ)

ಆವುದನು ¹ಬಯಸಿದಿರಿ¹ ನಿಮ್ಮಡಿ

²ನೀವು ³ಬಯಸಿದೆ³ ತಂದು ಕೊಡು²ವೆವು

ನಾವಿದಕ್ಕೆ ಸಂದೇಹ⁴ವೇನೆ⁴ದರು ಕುಮಾರಕರು

ತೀವಿವಗ್ಗದ ಹರುಷ⁵ರಸದಲ್ಲಿ⁵

ಭಾವ ನೆನೆದುದು ಮುನಿಗೆ ವರ ⁶ಶಿ

ಷ್ಯಾವಳಿಗೆ ನುಡಿದನು ನಿಜಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗತಿಯು

೬೮

ಕೇಳಿ ಬಲ್ಲಿರೆ ಗಂಗೆಯುತ್ತ⁶ರ⁶

ಕೂಲದಲಿ ಪಾಂಚಾಲ*ದೇಶ ನೈ

ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ದ್ರುಪದನೆ⁷ಬು⁷ವನತುಳ ಭುಜಬಲನು

ಅಳುತನದಂಗದಲಿ ಪರರಿಗೆ

⁸ಸೋಲನವನೊಟ್ಟೈಸಿ⁸ ದ್ರುಪದ ನೈ

ಪಾಲಕನ ಪಿಡಿದೊಪ್ಪಿಸಿದರೆಮಗಹುದು ಪರಿತೋಷ*

೬೯

ಐಸಲೇ ಗುರುದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥವಿ

ದೇಸು ⁹ಘನ ತಂದೀವೆವೆಂದು⁹ಪ

ಹಾಸದಲಿ ಕೈವೊಯ್ದು ತಮ್ಮೊಳಗೆ ನಗುತ ಕೌರವರು

ಆ ಸುಯೋಧನ ಕರ್ಣ ಸಹಿತ ಮ

ಹೀಶ ¹⁰ತನುಜರು¹⁰ ಬೀಳುಕೊಂಡರು

ವಾಸಿ ಬಿದ್ದು¹¹ದು ¹¹ಪಾಂಡುಸುತ ಕೌರವಕುಮಾರರಿಗೆ¹¹

೭೦

ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟಿದು ರಾಯದಳ ಪಾಂ

ಚಾಲ¹²ದೇಶಕ್ಕೆ¹² ಮುಂ¹³ದೆ ಹೊಕ್ಕು¹³ದು

¹⁴ಚೂಳಿಕೆಯಲಿ ಸುಯೋಧನಾದಿಗ¹⁵ಳೂರ*ನುರವಣಿಸಿ¹⁵

ಧೂಳಿ¹⁴ಗೋಟಿಯ ಕೊಂಡಿನರು ರಾ

ಜಾಲಯಕ್ಕೆ ಬರೆ ದ್ರುಪದನನುಜರು

ಸೋಲಿಸಿದೈ ¹⁶ಕಾ*ರವೇಂದ್ರನ ಬಲವ¹⁶ ಬಟ್ಟಿಕ್ಕಿದು

೭೧

¹ ಬಯಸುವಿರಿ (ನ) ಬೆಸಸುವಿರಿ (ರ) ² ನೀವು ಬಯಸಿದನೀಗ ಕೊಡು (ನ)
³ ಬೇಡಿದ (ಬ) ⁴ ಬೇಡೆಂ (ದನ) ⁵ ದಲಿ ನಿಜ (ನ) ⁶ ರದು (ಬ) ⁷ ಬ (ದ)
⁸ ಸೋಲುವವನ ತಾನಲ್ಲ (ನ) ಸೋಲನವ ಕದನದಲಿ (ರ) ⁹ ಘನವೆಂದಿರ್ದನಂದು (ನ)
¹⁰ ದೊಡ್ಡಿತುಯೆಂದು ಬಳಿಕು (ರ) ¹¹ ರನಿಬರು (ಬ) ¹² ಪಾಂಡುಸುತರಂಧಕ
¹³ ಕುಮಾರರಿಗೆ (ನ) ಮೇಲೆ ಕಾರವ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ (ಬ) ¹⁴ ನಗರಕ್ಕೆ (ನ)
¹⁵ ದುವರಿದು (ರ) ¹⁶ ಚೂಡಿಯರೈದಿ ಕಾರವ ಶತಕುರವಣಿಸಿ ಧೂಳಿ (ನ) ¹⁷ ಕನುಜ
¹⁸ ನುರವಣಿಸಿ (ನ) ಕುರವಣಿಸಿ ಕನಿದು (ರ) ¹⁹ ಕುರುರಾಯನನುಜರ ದಳವ (ನರ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಪುರದ ಹೊಣೆ¹ವಳೆಯದಲಿ¹ ತಾವೈ
ವರು ಮಹಾ ಸನ್ನಾಹ ಚಾಪ
ಸ್ಫುರಿತ² ಚೂಡೆಯ² ಬದ್ಧ ಕಂಪಿತ * ಬದ್ಧ ಪಾಣಿಗಳು
ಗುರುಸಹಿತ³ಲಿ³ವರಿದ್ದರಿತ್ತಲು
ಪುರಜನದ⁴ ನಿಜಮುಸಲ⁴ ಹೆತಿಯಲಿ
ಮುಟ್ಟಿದು* ಬಂದುದು ಕೌರವೇಂದ್ರನ ದಳ ವಿಘಾತಿಯಲಿ ೬೫

ಆತುಕೊಂಡರು ಪಾಂಡು, ಸುತರಭಿ
ಜಾತ⁵ ಸಮರವನಿವರ ಕೈಗುಲಿ
ಮಾತು ಹಲವಿಲ್ಲ⁶ನುತ⁶ ಹೊಕ್ಕರು⁷ ಕೊಂಡು⁷ ಪರಬಲವ
ಘಾತಿಗಾನುವಲ್ಲ⁸ ದೊರೆಯೆನು
ತಾ⁹ತನನು ಮುತ್ತಿದರು⁹ ಗುರುಗಳಿ⁹
ಗೀತ¹⁰ನೇ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆನುತ ಹಿದರು ಮಹಿಪತಿಯ¹⁰ ೬೬

ಕೊಂಡು¹¹ ಬಂದರು¹¹ ದ್ರೋಣನಿದಿರಲಿ
ದಿಂಡುಗೆಡಹಿದರೀತನನು ಕೈ
ಕೊಂಡನೆಲವೋ ದ್ರುಪದ¹² ಸಖ ಪೂರ್ವದಲಿ ನೀನೆನುಗೆ¹²
ಭಂಡನಿವನನು ಸಾಕು ಬಿಡಿ ಸಲೆ
ಚಂಡಿಯಾದನು ದರ್ಪವಿಷ*ಮ
ದುಂಡ¹³ ಮೂರ್ಛಿತ¹³ನೇನ ಮಾಡುವೆನೆಂದನಾ ದ್ರೋಣ ೬೭

ಎಲವೊ ಕೊಟ್ಟನು ಪ್ರಾಣದಾನವ
ನಳವು ನಿನ¹⁴ಗಿನ್ನೇಕೆ¹⁴ ಸಾಹಸ
ದಳವಿಯಲಿ ನೀ ನೆರಹು¹⁵ ಹಗೆಯನು¹⁵ ಭಂಡ ಹೋಗಿ¹⁶ ಗೆನುತ¹⁶

1 ಬಾಹೆಯಲಿ (ನರ) 2 ತೂಣೀ (ರ) 3 ರಿ (ನರ) 4 ಶರಣಾಲ (ದಬ) ಮುಸಲಾಹ
(ನ) 5 ಸಂಗರವಿ (ದ) ಸಂಧಾನವಿ (ನ) ಸಂಗರವ (ರ) 6 ಮಾತು ಹಲವಣಲೆನುತ
(ಕದ) ಬೀತುದಿಲ್ಲಂದೆನುತ (ರ) 7 ಕೊಲುತ (ನ) 8 ಧುರದೊಳಗಾ (ದನ) 9 ದಕ್ಷಿಣ
(ದನರ) 10 ಗುರುಗಳಿಗೊಂದು ಹೊಕ್ಕರು ದ್ರುಪದ ಪಟ್ಟಣವ (ದನ) ಗುರುಗಳಿಗೊಂದು
ಹಿಡಿದರು ದ್ರುಪದ ಮಹಿಪತಿಯ (ರ) 11 ನಂದಿರೆ (ನ) 12 ಸಂದುದು ಮನದ ಸಂತಪ್ತ
(ದ) ನಾನ್ ಪೂರ್ವಾಂತ ಸೂಚಿತವ (ರ) 13 ಮೂರ್ಛನ (ನ) 14 ಗಿನ್ನೇನು (ನ)
ಗೆನಿತನಿಹು (ಬ) 15 ಬಲವನು (ಬ) 16 ಗೊದ (ದ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

* ಕಳಚಿ 1 ಕಟ್ಟನ್ನು1 ನಿ*ತ್ನ 2 ರಾಜ್ಯದ2
 ನೆಲದೊಳರ್ಥವ3 ನಿತ್ತು3 ನೀ ನಡೆ
 ಬಳಿಕಲಿಂದೊಡಬಡಿಸಿ ದ್ರುಪದನ ಬಿಟ್ಟನಾ ದ್ರೋಣ

೬೮

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದ್ರುಪದ 4 ನೀಪರಿ4
 ಪರಿ+ಭವಕೆ ಗುಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನಯ
 ಪುರವ ಹೊಗೊಡೈತಂದು5 ಗಂಗಾತೀರ ದೇಶದಲಿ+
 ಧರಣಿ ಸುರರಲಿ ಪುತ್ರ ಕಾಮ್ಯಾ
 ಧ್ವರವ ತೆರಳಿ6 ಪ7 ಲಾಪ7 ಸತ್ತೋ
 ತ್ತ8 ರುಷವಂತ8 ರನಟಿ6 ಸಿದನು ನಾನಾಗ್ರಹಾರದಲಿ

೬೯

ದ್ರೋಣಭಯದಲಿ ಸಕಲ ವಿ*ಪ್ರ
 ಶ್ರೀಣಿಯಿರೆ ಯಾಜೋಪಯಾಜರು9
 ಪ್ರಾಣ ನಿನ್ನೈಹರಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದರು ನು*ಹಾಕ್ರತುವ
 ಕೇಣ10 ವಳಿದಾಹುತಿಯನನುರರ10
 ಬಾಣಸಿಗನುಣಬಡಿಸಿ ದೇವ
 ಶ್ರೀಣಿ ದಣಿದುದು ಸಲಿಸಿದುದು ಪಾಂಚಾಲನಭಿಮತವ

೭೦

ಅರಸ ಕೇಳೈ + ಕುಂಡ ಮಧ್ಯದೊ
 ಳುರಿಯ 11 ಕಟುವಿಟ್ಟಿಟಕವೋ ಭಾ11
 ಸುರ12 ಮಹಾ+ನಲನಪರ ರೂಪೋ 13 ತಾನಿದೇನೆ13 ನಲು12
 ಶರ14 ವಡಾಯುಧ14 ಚಾಪ 15 ಚ15 ಮೋ
 ತ್ತರ ಸಹಿತ ರೌದ್ರಾಂಗ16 ನಾಗವ16
 ತರಿಸಿದನು ಪಾಂಚಾಲ ಭೂಪತಿ ಭುಜವ*ಸೂಳೈಸೆ*

೭೧

1 ಕೊಟ್ಟನ್ನು (ಪ) ಕಟ್ಟಿದೆ (ನರ) 2 ಪಟ್ಟವ (ರ) 3 ಕೊಟ್ಟು (ದನರ)
 4 ಪತನೀ (ಕರ) 5 ದಾಯಿಂದ (ನ) 6 ಪಲಾಶ ಪುತ್ರೋತ್ಕರುಷ ಶುಚಿಗಳ
 ಬಹಿ (ನ) 7 ಬಲ್ಲ (ದ) 8 ರುಷಸಾರ (ದ) ರದಸಾರ (ರ) 9 [ಚಲವ], ಚಾರರು (ನ)
 ಚಾರ (ದಬ) ಯಾಗರು (ರ) 10 ದಹಿಕೆಯಲಂದು ನಾಕಜ (ನ) 11 ನುಗುಳುತ
 ಬರಲು ಭೂ (ನ) ಕಟುವಿಡಿದಿಟ್ಟಿಟ್ಟಿದರೂ ಭಾ (ಬ) 12 ರೆಣಿಗಿ ಹೋ ಹೋ ಅನಲ
 ತಾನೈತಂದು ಜನಿಸಿದನು (ನ) 13 ತ ರ ವಿದೋಯಿ (ರ) 14 ವು ಖಡ್ಗವು (ನ)
 15 ವ (ಕ) 16 ಮಯನನ (ದ)

*+ (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

*ವೇದಿ ಮಧ್ಯ¹ದೊಳೊ¹ಡೆದು ಮೂಡಿದ
 ಛಾದರಿಸೆ ಜನವ*ಮಮ ಕಾಮನ
 ಕೈದುಮೋ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಮೋಹನ ಮಂತ್ರ ದೇವತೆಯೊ
 ಕಾದುವರೆ ²ಕರೆ² ಹರಿಹರ ಬ್ರ
 ಹ್ಮಾದಿ³ಗಳಗೊರೆಯೆ³ಬ ಹೊಂಕೃತಿ
 †ಯಾದುದಾ ಕಾಮಂಗೆ ⁴ದ್ರುಪದಾತ್ಮಜೆಯ⁴ ಜನನದಲಿ† ೭೨

ದ್ರೋಣವಧಿಗೀ ಮಗನು ಪ್ರಾರ್ಥಗೆ
 ರಾಣಿಯಾ ಮಗಳೆಂದು ದ್ರುಪದ
 ಕ್ಷೋಣಿಪತಿ ಸಲಹಿದನು ⁵ಸುತರನು ಸಾನುರಾಗದಲಿ⁵
 ದ್ರೋಣ⁶ನೀತನ ಕರೆಸಿ ಶಸ್ತ್ರದ⁶
 *ಜಾಣಿಕೆಯ ⁷ಕಲಿಸಿದನು ವಿಗಡರ⁷
⁸ಕಾಣಿನೀ ಕಲಶಜನ ಪರಿಯಲಿ ಭೂಪ⁸ ಕೇ*ಳೆಂದ ೭೩

ಮಗನು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ ದ್ರೌಪದಿ
 ಮಗಳು ಭಾರದ್ವಾಜ⁹ನೇ⁹ತ್ತಿದ
 ಹಗೆಗೆ ¹⁰ಹಜಿವಹುದೆ¹⁰ನುತ ಹಿಗ್ಗಿದ ದ್ರುಪದ ಭೂಪಾಲ
 †ದುಗುಡದಲಿ ಕುರುರಾಯ ¹¹ದಾಯಾ
 ದಿಗಳ ಬಿರಿದಿನ¹¹ ಬಿಂಕದಂಕೆಯ†
¹²ಲೋಗಿದ¹² ಪರಿಯನು ನೆನೆದು ಮುಖಗಿದನರಸ ಕೇಳೆಂದ ೭೪

1 ವನೊ (ನ) 2 ವರ (ನ) 3 ದೇವರನೆಂ (ದ) 4 ಯೆನೆ ದ್ರೌಪದಿಯ (ರ)
 5 ಸುತನನು ಸುತೆಯನೊಲದಲಿ (ನ) 6 ಕಲಿಸಿದ ಸಕಲ ವಿದ್ಯವ (ದನ) 7 ನೆಟ್ಟವನು
 ಕುವರಗೆ (ನ) 8 ಕಾಣಿನಾ ವಿಗಡಂಗೆ ಸರಿದನು ಭೂಪ (ನ) ಕರ್ಣನೀ ಕಲಶಜನವೊಲು
 ಭೂಪಾಲ (ಬ) 9 ಗೆ (ಕ) 10 ಹಜಿವಾಯ್ತೆ (ದ) 11 ನೀ ದಾಯಿಗರನಾಡಾ (ದ)
 ನೀ ದಾಯಿಗರ ಬಿರಿದಿನ (ನಬ) 12 ಬಿಗಿದ (ನ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

*ವಾಯು ಸುತನುರಿಮನೆಯ ಕಾರವ
ರಾಯ ಕೃತಕವ 1ಕಳೆದು1 ಹೊಕ್ಕನು
ತಾಯಿವೊಡ*ಹುಟ್ಟಿದರು ಸಹಿತ ಮಹಾ ವನಾಂತರವ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರತ್ರಿ
ಪಾಲ ಗಜನಗ²ರದಲಿ² ಪಾಂಡವ
ರಾಳ ಕಾರವರಾಳ³ ಸೆಣಿಸಿನ³ ಕಾಲು*ಮೆಟ್ಟುಗಳ
ಸೂಳು ಮತ್ಸರ ಬಿರಿದು ಪಾಡಿನ
4ಚೂ4ಳಿಗಲಹದ⁵ ತರಹು⁵ ಜೂಜಿನ
6ತೋಳುವಲ*ದೊಳ6ತೋಟಿ ಮಸಗಿತು⁷ ದಿವಸ ದಿವಸದಲಿ⁷

ಬೀದಿಗಲಹದ ಕದಡು ಬೀಡಿನ
ಲೈದೆ⁹ ಹೆಬ್ಬಿತು ಬೀಡುಗಲಹದ⁹
ಕೈದೊಳಸು⁸ ಕೊಂಡೆಸಗಿ¹⁰ ಮಸಗಿತು¹⁰ ನಾಡು ನಾಡಿನಲಿ
ಅದು¹¹ ದೆರಡರ¹² ಸಿ¹² ಭವುರಿಗೆ¹¹ ಕಾ
ಳಾದುದಿನ್ನೇನೆನುತ ಪುರಜನ
ವೈದೆ¹³ ಹೆದಟ್ಟ¹³ ತು *ಭೀಮ ದುರ್ಯೋಧನರ¹⁴ ಹೋರ¹⁴ ಟಿಗೆ¹⁴ ೨

ಬೇಟಿ⁵ ಪಾಂಡವರಿರಲಿ ರಾಯನ
ನೂಟುಮಕ್ಕಳು *ಪುರವನಾಳಲಿ
15 ಬೇಟಿ⁵ ಕಾರವರಿರಲಿ ಪಾಂಡ¹⁵ ವ¹⁶ ರಾಳಲಿಭ ಪುರಿಯ¹⁶
ನೂಟು¹⁵ ಕೊಡನೈವರನು¹⁷ ಧರಿಸಿ¹⁷
ಲಾರ¹⁸ ದೀ ಪುರಿಯ¹⁸ ನುತ ದುಗುಡುವ
19 ಹೇ¹⁹ ಟಿ¹⁹ ಹೊದಕುಳಿಗೊಳುತಲಿದುಡುದು ಹತ್ತಿನಾ ನಗರ ೩

1 ಗೆಲಿದು (ಬ) 2 ರಿಯಲಿ (ಬ) 3 ಕದನದ (ದ) 4 ಜೋ (ರ) 5 ತರಹು (ರ)
6 ಕೋಳುಗಲಹದ (ನ) 7 ನಾಡು ಬೀಡಿನಲಿ (ನ) 8 ನ ವಾದ ಹೆಬ್ಬಿತು ಉಭಯ
ಜಗಳನ ನಾದ ಕಯ್ಯೊಳ (ಬ) 9 ಹರದುದು ಬೀದಿಗಲಹದ (ಕ) ಹಬ್ಬಿತು ಕೈದುಗದನದ
(ದ) ಕೂಡೆ ನಗರದಿ (ನ) 10 ನಟಿಸಿತು (ಹರ) 11 ದಿವರೆಂದಿಭ ಪುರವು (ಬ)
12 ಲಿ (ರ) 13 ಮಸಗಿ (ದಬ) ಮುಲುಗಿ (ನ) 14 ಹೊರವ (ದ) 15 ಸೂಟಿಯೊಯ್ದು ದು
ರಾಜ್ಯಕಯ್ಯ (ಬ) 16 ರಿರಲಿ ನಗರಿಯಲಿ (ದನಬ) 17 ಸ್ಮರಿಸ (ದನ) 18 ವಳಟಿಕಟಿ
(ದ) ದಿಭ ಪುರಿಯ (ನಬ) 19 ಹೋ (ರ)

*†(ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

ಒಂದು ದಿವಸ ಸುಯೋಧನನು ನಿಜ
ಮಂದಿರದೊಳೇಕಾಂತದಲಿ ಮನ
ನೊಂದು ನುಡಿದನು ಕರ್ಣ ಶಕುನಿ ಜಯಾದ್ರಧಾದ್ಯರಿಗೆ
ಅಂದು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು* ದ್ರುಪದನ
ತಂದು ದಕ್ಷಿಣೆಯಿತ್ತು ಗುರುವಿಗೆ
ಸಂದರ್ಭ ಸಮರದಲಿ ಪರಿಭವವಾಯ್ತು ನಮಗಿಂದ

೪

ವನಜ ವನದಲಿ ತುಟ್ಟುಚಿ *ಕಬ್ಬಿನ
ಬನದಿ ಕಡಸಿಗೆ ಚೂತಮಯ ಕಾ
ನನದಿ ಬೊಬ್ಬಲಿ ಭೀಮಸೇನನ ¹ಬಿಡೆ*ಯವೆನ್ನೊಡನೆ¹
²ಇನ್ನಿತು² ಪಾರ್ಥ³ನ ಮೇಲೆ³ ಯಮಳರ
ಜಿನುಗಿನಲಿ ⁴ಜಾಹ್ನಿ⁵ನು⁴ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪ⁶ನಾಗಲಿ⁶ ಮೇಣು ಮಾಣಲಿ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲೆಂದ

೫

ಹುದು ನಡೆ*ಯದಿವರೊಡನೆ ನಮ್ಮೊಳು
ಕದನವೇ ಕೈ⁷ದಟ್ಟು⁸ವುದು ಕಾ
ದಿದನೆ ಹೆಬ್ಬಲ*ವ⁷ಹುದು⁷ ದುರ್ಬಲ ದೈವಗತಿ ಬೇಟಿ⁹
ನದಿಗಳರಳೆಯ ಹಾಸು ನವವಿಷ
⁸ದು⁸ದರದೀಪನ ಚೂರ್ಣವಾವಂ
⁹ಗದಲಿ ಸಾಪತ್ನ⁹ರಲಿ ಸದರವ ಕಾಣೆ ತಾನೆಂದ

೬

*ದುಗುಡವೇ¹⁰ತಕೆ¹⁰ ಜೀಯ ಡೊಂಬಿ¹¹ನ¹¹
ಜಗಳವನು ತೆಗೆ¹²ದರಿ¹²ನೈಪರ ಸುಂ
ಟಗೆಯನಾ*ಯ್ಸುವೆನವರ ¹³ತನುವನು¹³ ಯದ್ಧರಂಗದಲಿ
ದಿಗುಬಲಿಯ ಕೊಡಿಸುವೆನು ¹⁴ನೀನಿ¹⁴
ನ್ನೊಗುಮಿಗೆಯ ಚಿಂತಾಂಗನೆಯನೋ
ಲಗಿಸದಿರು ಕುರುರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸಿಂ*ದನಾ ಕರ್ಣ*

೭

1 ಬಿಡೆಯ ಕಾನನದಿ (ನ) ಯಿರವು ತಮ್ಮೊಳಗೆ (ರ) 2 ಮುನಿಸು (ದ) 3 ನೊಳಿಲ್ಲ
(ಕದ) 4 ಜಾಹ್ನಿ (ನಬ) 5 ಮುನಿಯಲಿ (ದ) 6 ಗಟ್ಟು (ನ) ಸಾಣು (ಬ)
7 ದುವೆ (ನರ) 8 ವಾ (ನಬ) 9 ದದಲಿ ದಾಯಾದ್ಯ (ನ) 10 ಕೆಲೆ (ನ) 11 ಯ (ನ)
12 ದೀ (ದ) 13 ತವೆಗಳ (ದ) 14 ಸಾಕಿ (ನರ)

*ಹೊಡೆದು ಹೊಡೆಚೆಂಡಾಡಿ ರಿಪುಗಳ
ಗಡಣವನು ಯಮರಾಜ*ಧಾನಿಗೆ
1ನಡೆ²ಸುವೆನು ನೀ² ನೋಡುತ್ತಿರು ಸಾಕೊಂದು ನಿಮಿಷದಲಿ¹
ಕೊಡು ನನಗೆ ನೇಮವನು ³ದುಗುಡವ³
ಬಿಡು ಮನಸ್ಸಿನ ಕಂದು ಕುಂದನು
†ಹಿಡಿಯದಿರು ಕುರುರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಕರ್ಣ†

೪

*ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹದಿ*ನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ
4ಮ⁴ಬ್ಬುಗಳ⁵ನೀಡಾಡಿ ನಭದೊಳ⁵
ಗೊಬ್ಬನೇ ರವಿ ತೊಳ⁶ಗಿ⁶ ಬೆಳಗುವವೋಲು ಪಾಂಡವರ
ಕೊಬ್ಬುಗಳ ನಿಲಿಸುವೆನು ಧರೆಯೊಳ
†ಗೊಬ್ಬನೇ ದುರ್ಯೋಧನನು ಮ
ತ್ತೊಬ್ಬರಿಲ್ಲೆಂದೆನಿ⁷ಸಿ ತೋಟುವೆನೆ⁷ದನಾ† ಕರ್ಣ

೫

¶ವಿದುರ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ನಿನ್ನಯ
ಸದನದೊ⁸ಳಗುಂಡು⁸ಟ್ಟು ಪರರ
ಭೃದಯವನೆ ⁹ಬಯಸುವರು ಹಾರುವ¹⁰ರೆಂದ ಮಾತು¹⁰ಗಳ⁹

*ಹದನ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಸಾಕೆ
ವ್ಯದಟಿ ಮಾತೇ¹¹ಕ¹¹ರಸ ತನ್ನಯ*
ಕದನವನು ಚಿತ್ತೈಸು ¹²ಸಾಕೆನ್ನೆ¹²ದನಾ ಕರ್ಣ

೧೦

ಸಹಜವೀ ನುಡಿ ಕರ್ಣನಾಡಿದು
ದಹುದು ಪಾಂಡವ¹³ರೆಂಬ¹³ವರು ಕಡು
ಸಹಸಿಗಳು †ಗೆಲಲರಿದು ಕುಹಕೋಪಾಯ ಮಾರ್ಗದಲಿ
ಅಹಿತರನು ಗೆಲ¹⁴ಬಹು¹⁴ದು† ಪರಿಕರ
ಸಹಿತ¹⁵ವರುಗಳ¹⁵ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ
ಬಹರೆ ನಮ್ಮಭಿಮತವ ¹⁶ಚಿತ್ತೈ¹⁶ಸೆಂದನಾ ತಕುನಿ

೧೧

1 ನಡೆಸುವೆ ನೀನೊಂದು ನಿಮಿಷವು ನೋಡುತ್ತಿರು ಸಾಕು (ದ) 2 ಸಿ ಕೊಡುವೆನು (ಬ)
3 ಖತಿಯನು (ನ) ಖಾತಿಯ (ಬ) 4 ಕೊ (ನ) 5 ನಿಲಿಸುವೆನು ಧರೆಯೊಳ (ನ) 6 ಲಿ
(ನ) 7 ಸುವೆನು ಕೇಳೆಂ (ಬ) 8 ಳಯಿಂಬಿ (ದ) 9 ಹಾರುವರು ಹಾರುವರೆಂ
ಬರವರುಗಳ (ದ) ಹಾರುವರು ಬಗೆಯರು ನಮ್ಮನವರುಗಳ(ಬ) 10 ರೇಂ ಬಡವರು (ರ)
11 ಸ (ಸ) 12 ನೀನಿನ್ನೆಂ(ಕ) ನೀ ಸಾಕೆಂ (ದ) 13 ರೈ (ಕ) 14 ಲರಿ (ಸ) 15 ದಲ್ಲಿದೆ
(ಸ) 16 ನವಧಂ (ದನ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ¶ ಈ ಪದ್ಯವು (ನ)ದಲ್ಲಿದೆ

ಐದು ಮುಖವೀರೈ*ದು ಭುಜ ಹದಿ
 ನೈದು 1ಕಂಗಳ1 ವಿಗಡ ರುದ್ರನು
 ಮೇದಿನಿಯ ಮೇಲೊಂ*ದು ಶಿರ ಭುಜವೆರಡನಳವಡಿಸಿ
 ಅದಿಪುರುಷನು ಭೀನು 2ವೇಷದೊ2
 ಕೈದೆ ಜನಿಸಿದನಾತನಿದಿರಲಿ
 ಕೈದುಕಾಣನದಾವನೈ ಹೇಳೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೧೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ವಲು ವಿದ್ಯದಲಿ ಮೂ
 ವರು ಕಣಾ ಸಾಕಮಾರ್ಥ್ಯ ಪುರುಷರು
 ಧರೆಯೊಳೊಬ್ಬರಿಗೊಂದು ಗುಣ ಪಾರ್ಥಂಗೆ ಮೂಱು ಗುಣ
 ಭರಿತವಾಗಿಹುದಾ3ತನೊಬ್ಬನು4
 ಸರಿಸದಲಿ ಮಾ*ಱುಂತು ಜೀವಿಸಿ
 ಮರಳಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇಳೆಂದನಾ ಶಕುನಿ*

೧೩

ರಾಮಚಂದ್ರನ ಚರಣಯುಗ ನಿ
 ಸ್ವೀಮ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರಿಯನ ಶಿರ
 ವಾ ಮಹಾರಥ ದ್ರೋಣನೆದೆ ನಡುಗುವುದು 4ಕದನ4ದಲಿ
 5ಸಾಕಮನ6ಸ್ವನು ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪನು6
 7ನಾಮನರ್ಜುನ 7ದೇವ7ನಿದಿರಲಿ
 ಭೂಮಿಯಲಿ 8ಬಿಲ್ಲಾಳ8ದಾವನುಯೆಂದನಾ ಶಕುನಿ+

೧೪

ದ್ವಿಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವ
 ನೊತ್ತಿಯಾಳುವೆನೆಂಬ ಸಾಹಸ
 ಸತ್ಯಗುಣ ನಿನಗಿಲ್ಲ ಪಾಂಡವರತುಳ ಭುಜಬಲರು
 ಕೃತ್ರಿಮದ ಮುಖದಿಂದ ರಿಪುಗಳ
 9ಕಿತ್ತುಹಾಯಿಕೆ ನೆಲನನೇಕ
 ಚೈತ್ರದಲಿ ಸಲಹುವುದು ಮತ10ಮವನೀಶ+ ಕೇಳೆಂದ10

೧೫

1 ಕಡ್ಡನ (ನ) 2 ವೆಸರಿನೊ (ನರ) 3 ವನಾತನ (ದ) 4 ಸಮರ (ಕನ) 5 ಮೈ
 (ದನು) 6 ಕೆ ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪ ಕಂಪನ (ನ) 7 ನಾತ (ದ) 8 ಬಿಲುಗಾಣ (ನ) 9 ಹನಿಂ
 (ದನ) 10 ಕೇಳೆಂದನಾ ಶಕುನಿ (ದ) ವಹುದೆಂದನಾ ಶಕುನಿ (ಬ)

*+ (ಕ)ಡ್ಡ ಶ್ರುತಿ. ದ್ವಿಶ ಸದ್ಯವು (ನ) ಹಳ್ಳಿ

ಸೋದರರುಗ ೧ ನೀವು ನಿಮ್ಮೊಳು
ಭೇದ ಮಂತ್ರನ ಮಾಡುವುದು ಮ
ಯಾದೆಯೇ ನಾವ್¹ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ¹ರಮನೆಯ ಸೇವಕರು
ವಾದಿಸುವರಿತ್ತಂಡ ಸರಿ²ನಮ

*ಗಾದರೆ³ ಕಂಡುದೆ³ ನುಡಿಯಬೇ

ಕಾ³ದರಿಸು ಮೇಣ್ ಮಾಣು ಬಿನ್ನಹ⁴ವೆಂದನಾ ಶಕುನಿ* ೧೬

ಮೊಳೆಯಲೇ ಮುರುಡಿಸಲು ಬೇಹುದು

ಬಲಿದ⁵ ಬಳಿಕದು ನಿನ್ನ ಹವಣೇ

ಇಳೆಯೊಳರ್ಥವನಿತ್ತು⁶ ರಿಪುಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಬಳಿಕ⁶

ಗೆಲುವನಾಳವನು ದೇವದಾನವ

ರೊಳಗೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಕೈಮನ

ದಳವನು⁷ಯಾ⁷ ಭಾರವಿದು ಮೇಲೆ⁷ದನಾ ಶಕುನಿ† ೧೭

ಧಾರುಣಿಯೊಳು ಪಿಸಿಲಿ⁸ಕೆಯು⁸ ವಿ

ಸ್ತಾರದಲಿ ಮಾಡಿದ ಮನೆಯ ಕಾ

ಳೋರಗನು ಹೊಗುವಂತೆ ರಿಪು ಕುಂತೀಕುಮಾರಕರು

ವೈರ⁹ದಲಿ ಸಪ್ತಾಂಗವನು⁹ ಕೈ

ಸೂಟಿಗೊಂ¹⁰ಬರು¹⁰ ತಪ್ಪದಿದಕೆ ವಿ

ಚಾರವನು¹¹ಕಾಲ¹¹ದಲಿ¹²ಕಾಣು*ವುದೆ¹²ದನಾ ಶಕುನಿ ೧೮

ಹಿಂದೆ ನೀನವರುಗಳ ನಾನಾ

ಚಂದದಲಿ ನೋಯಿಸಿದೆ ಮನದಲಿ

ಕಂದು¹³ಕುಂದನು¹³ ಕಷ್ಟ ವೃತ್ತಿಯನಾಚರಿಸುತಿಹರು

ಇಂ¹⁴ದಿನಲಿ ನೀ¹⁴ ಪಾಂಡು¹⁵ಪುತ್ರರ¹⁵

ನಂದಗಿಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಿಯಾದರೆ

†ಮುಂ¹⁶ದೆ ಬಿ¹⁶ಟ್ಟಿತು ರಾಜಕಾರ್ಯವಿದೆಂದನಾ ಶಕುನಿ ೧೯

1 ಮಾಡುವುದಲ (ಕನ) 2 ನಮಗಾದರಿಸಿ (ನ) 3 ನೆ ಹೇಳುವೆವಾ
(ಬ) ನುಡಿಯದಿರೆ ನೀವಾ (ರ) 4 ಕೆಂ (ಬ) 5 ಬೆಳೆದ (ನ) 6 ಹಗೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಲೊಡನವರ
(ಬ) 7 ಕಂಡು ಮರುಳರಹರೆಂ (ನ) ಭಾರವಿದು ವಿನಗೊಂ (ರ) 8 ಕನು (ದರ) 9 ವನು
ವಿಸ್ತಾರದಲಿ (ನ) 10 ಬುದು (ನ) ದರೆ (ಬ) 11 ಬೇಗ (ಬ) 12 ನೀ ಮಾಡೆಂ (ದ)
ಮಾಡುವುದಂ (ನ) 13 ಹಿಂಗದು (ದಬ) 14 ದು ನೀನೀ (ಕ) ದು ನೀನಾ (ರ)
15 ತನುಜನ (ಕ) 16 ದೆಬಿ (ದ)

*(ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. † ಈ ಪದ್ಯವು ೧೯ರ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ(ರ)

ಇಹುಬಿನಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಹುಲಿಯನು
ಮುಖ¹ದು ಕಳೆಯದೆ² ತಳವಟ್ಟ³ 2ಬಿ
ಪ್ಪಿ⁴ಹಿಯಬಹುದೇ ಹೊಂದು ಕೂಗದೆ ಬಿಡುವುದೇ ಬಳಕೆ
ಕಟ್ಟುಬರಹ ಪಾಡವರಿ⁵ಗಲ್ಲಿಯೆ⁶
ಹೆರುಷವ ನೆನೆ ಹೊರಬಿದ್ದ ರಾದರೆ
ತಹ⁷ದು 4ಬಿಸುಡದೆ⁸ ಬಿಡುವರೆ⁹ ಹೇಳೆ¹⁰ದನಾ ಶಕುನಿ ೨೦

ಹೆಹೆಯನು ವೃತ್ತಾಸುರನ ಸಂ
ಹರಿಸ⁶ಲಹಿಯ⁷ದೆ ಗರ್ವದಿ⁸ದಿರು⁹
ತಿರ¹⁰ಲವನು ದಿನದಿನಕೆ ತುಸ ಮಾತ್ರವನು¹¹ ಬೆಳೆ¹²ಳೆಡು
ಧರೆಯ ತುಂಬಲು ತನ್ನ ಸತ್ತ್ವದ
ನೆಟವಣಿಗೆ¹³ದಿಸದೆ ನಾನಾ
ತೆಹದಲಾಯಸಗೊ¹⁴ಳ್ಳ¹⁵ನೇ ಹೇಳೆ¹⁶ದನಾ ಶಕುನಿ ೨೧

ಅಡವಿಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು ಬೆಳವಿಗೆ
ಯಡವಿಯೊಳಗಿನ್ನುವರ ಬಾಳಿಕೆ
ಗಡವಿಯೇ ನೆಲೆವನೆ¹⁰ಯದ¹⁰ಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡು¹¹ಪುತ್ರ¹¹ರಿಗೆ
ಪೊಡವಿಯೊಡೆತನ ಸಲ್ಲದವರನು
12ಕೆಡಿಸು¹²ವು¹³ದು ಕಾಲದಲಿ¹⁸ ರಾಜ್ಯವ
ಕೊಡುವುದಾವಂ¹⁴ಗದಲಿ ಮತವಲ್ಲೆ¹⁵ದನಾ ಶಕುನಿ ೨೨

ತಿಮಿರವಡಗದ 14ಲೋಕ¹⁴ ಶಿಕ್ಷಾ
15ಕ್ರ 15ಮಣವಡಗದ ದಂತಿ ಕರ್ಮ
ಭ್ರಮೆಗಳಡಗದ ಯೋಗಿ ರುಜೆಯಡಗದ ನತೋತ್ತಮರು
ಹಿಮವಡಗದ ಸರೋಜದಂತಿ¹⁶ಹು
ದ¹⁶ಮಲಮುತಿ 17ಕೇಳೆ ಹೆಗೆಗಳ¹⁷ಡಗದ
18ರಮರಪದವೆನಿಸುವುದು ಚಿತ್ತೈಸೆ¹⁸ದನಾ ಶಕುನಿ ೨೩

1 ಯಲೀಯದೆಂ (ದಬ) ಯಲೊಲ್ಲದೆ (ಸ) 2 ತಂದಿ (ದ) ಹೊಕ್ಕಿ (ಬ) 3 ಗೀಗಕೆ (ಕ) 4 ಬಿಡುವರು ಏನ್ನ ವಂಶವನೆಂ (ನ) 5 ಮಾಣ್ಣರೇ (ಬರ) 6 ಲೊಲ್ಲ (ರ) 7 ಹತಿ (ದ) 8 ಲು ದಿನದಿನಕವನಂ ಅಂಗುಲಿ ಮಾತ್ರ (ದಬ) ಲು ದಿನದಿನದೊಳಿಸು ಮಾತ್ರವನು (ನ) 9 ಕನ (ಸ) 10 ಗಳ (ನ) 11 ತನಯಂ (ದ) ತನುಜ (ನ) 12 ನಡೆಸು (ಕಬನ) ಸುಡುಸು (ಹ) 13 ಪುಡಲ್ಲದೆ ಬೇಣ (ದ) 14 ಭಾನು (ರ) 15 ಶ್ರ (ಕ) 16 ರೆವಿ (ದಬ) ಹನ (ಸ) 17 ಗಳು ಶತ್ರು (ದ) 18 ರಮರ ಪದವದಲೆ ಹೇಳೆಂ (ದ) ರಮಲ ಪದವದಲೆ ಕೇಳೆಂ (ಸ).

ಬಿಡದೆ ಸುಖದುಃಖ¹ದೊಳಗೊಂ¹ದನು
 ಹಿಡಿದು ಸ²ದ್ವೈ²ವಹಾರ ಮುಖದಲಿ
 ನಡೆಯಲೊಂದಟಿ³ ತುಷ್ಟಿವೊಂದಟಿ³ ತನಗಹುದು
 ಹಿಡಿವು⁴ದಿ⁴ಹಸರವೆರಡಟಿ⁵ಗ⁵ಳ
 6ವಡಿ⁶ ತನಗಹುದೊಂದನೊಂದನು
 ಬಿಡುವುದಲ್ಲದೆ ಬೇಟಿ⁷ 7ಮತವಿ⁷ಲ್ಲೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೨೪

ಸ್ಥಿಭಾವಮೈದುನನಣ್ಣ ತಮ್ಮನು
 ಮಾನನಳಿಯನು ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರರು
 ಸೇವಕರು ಸಜ್ಜನರು⁸ ಸತ್ಪುರುಷರುಗಳಿವರೆಂದು⁸
 ಭಾವಿಸದಿರಾರುವನು ನಿನ್ನಯ
 ಜೀವಪುಳ್ಳನ್ನ ಬರ ನಿನ್ನಯ
 9ದೈವ⁹ನೇ ಗತಿಯೆಂದು¹⁰ ನಂಬಿಹುದೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೨೫

ಶತ್ರು ಶೇಷವದಲ್ಪವೆಂದುಳು
 ಹುತ್ತ ಬರಲಾಗದು ಕಣಾ ಭೂ
 ಪೋತ್ತಮರುಗಳು ವೈರಿರಾಯರ ವಂಶಬೀಜವನು
 11ಬಿತ್ತುವರೆ ನೇತ್ರಾವಳಿಯ¹¹ ಮೀ
 ಟಿತ್ತಿ ಕಾರಾಗಾರದೊಳಗೆ ಕ
 12ಸಹಿತ¹²ನಶನದಲಧಿಕವ್ರತರ ಮಾಡೆಂದ¹²
 ವಿಷವನಣುವೆಂದಳುಕದುಪಭೋ
 ಗಿಸಲು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವುದೇ ಕರ
 ಗಸದ ನಡುಬಡವಾದಡೆಯು ಕೊಣ¹³ದಿಕ್ಕದೇ¹³ ತರುನ¹³
 ಶಿಶುವಿನನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪುರುಷನೆ
 14ಪುಸಿ¹⁴ಕಣಾ¹⁵ಯೆಂದುಳಿಡಿದರೆ¹⁵ ರ
 ಕೃಷನಹನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತನಗವನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೨೬

೨೭

1 ಗಲೊಲೊಂ (ದ) 2 ತೈ (ಕ) ವೈ (ರ) 3 ನಷ್ಟಿಯೊಂದಟಿ ತುಷ್ಟಿ (ರ)
 4 ಹಿವುದಿ (ಕ) 5 ವ (ಕ) ಜ (ನ) 6 ಗಡಿಸಿ (ಕ) ವಡಿಸಿ (ರ) 7 ಮಾತಿ (ಕಡ)
 8 ಸತ್ಯಯುತರೆಂದು (ಕನರ) 9 ದೇಹ (ಕ) 10 ಚಿತ್ತೈಸಂ (ಕನ) 11 ಸತ್ಪು
 ಬಿಡುವವರಕ್ಷಿಗಳ (ದಬ) 12 ವಿನಾಶದಲಧಿಕ ವ್ರತವ ಮಾಡುವದು (ದ) ನಶನದಲಧಿಕ
 ವ್ರತವ ಮಾಡುವರು (ಬ) ನಶನದಲಧಿಕರು ಮಾಡಬೇಕೆಂದ (ರ) 13 ಹಗೆಯ (ನ)
 ಮರನ (ಬ) 14 ನುಸಿ (ಕರ) 15 ಯೆಂದೇಳಿಸಲು (ದಬ) ಯೆನುತರಲುಕವ (ನ)

ಸ್ಥಿ-ಈ ಹದ್ಯವು-೨೫ರ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ಕ)

¹ಕಾಲವನು¹ ಗೂಗೆಗಳು ನಿರ್ಜರ
²ರೂಳಿಗವ²ನಾ ದೈ³ತ್ಯರಾ ತಿಮಿ
ರಾಳಿ³ ರವಿರತ್ನಿ⁴ಗಳನಾ ಬಲು⁴ನಿದ್ರೆಯನು ಚೋರ
ಕಾಳ ಭುಜಗನು ಗರುಡ⁵ನಳಿವನು⁵
⁶ಕೇಳಿದಂತಿರೆ⁶ ಪಾಂಡವರು ನಿ
ನ್ನೇಳಿಗೆಯ ಸೈರಿಸರು ಚಿತ್ತೈ⁶ಸೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೨೮

* ವಿಗಡರುದ್ರನು ಲೋಚನಾಗ್ನಿಯೊ
ಳೊಗುಮಿಗೆಯ ಕೋಪದಲಿ ಕಾಮನ
ಮಿಗೆ ದಹಿ⁷ಸಿದಂ⁷ದದಲಿ ರಿಪು ಕುಂತೀಕುಮಾರಕರ
⁸ಹೊಗೆವುದೈ ಲಾಕ್ಷಾ⁸ಭವನದಲಿ
ಹಗೆಗೆ ಹಣಿ⁸ವಹುದಲ್ಲದಿದ್ದರೆ
ವಿಗಡಿ⁹ಸುವುದೈ⁹ ರಾಜಕಾರಿಯನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೨೯

¹⁰ಹಿಡಿನ¹⁰ ಫಣಿಯನು ಹೊಡೆನ ಸಿಡಿಲನು
¹¹ಜಡಿನ¹¹ ಮಾರಿಯನಲೆನ ರುಜೆಯನು
ಮಡಿನ ದಿನವನು ಹಾಸಿ ವೃದ್ಧಿಯ ¹²ಹೊತ್ತ ಹೊಣಿ¹²ಗೆಯನು¹²
¹³ಕ¹³ಡಿನ ಹಗೆಯನು ಕಾಲಿಕರ್ಮದ
ಗಡ¹⁴ಣವ¹⁴ನು ಸುಖದುಃಖ¹⁵ದುದಯದ¹⁵
ಕಡೆ ಮೊದಲ ಕಾಣಿಸುವ¹⁶ ನಾವವನೆಂ¹⁶ದನಾ ¹⁷ಶಕುನಿ¹⁷

೩೦

¹ ತೋಳಿಗಳು (ಬ) ² ರೇಳಿಗೆಯ (ರ) ³ ತ್ಯಾಳಿಗಳು ತಮರಾ (ದ)
ನಿಕರತಮಾ (ನ) ತೈರುಗಳು ತಮಾಳಿ (ಬರ) ⁴ ಆ ಸೋಂಕ ತನು (ದ) ಲು
ಕುಮುದವು (ನ) ಆ ಹೊಕ್ಕನು (ಬ) ಆ ಹೊತ್ತನು (ರ) ⁵ ನಲಿಹರು (ನ) ⁶ ತಾಳು
ವಂದದಿ (ದ) ವಾಳು ವತದಲಿ (ನ) ತಾಳುವಂತಿರೆ (ಬ) ಕೇಳುವಂತಿರೆ (ರ) ⁷ ಸುವಂ (ನ)
⁸ ಹೊಗಿಸಿ ಕಳಿಸಲಾಕ್ಷ (ದ) ಹುಗಿಸುವುದು ಲಾಕ್ಷಾ (ನ) ಹೊಗಿಸಿ ಕಳೆ ಲಕ್ಷಾ (ಬ)
⁹ ಪುದುಮಿಗೆ (ನ) ¹⁰ ಸುಡುವ (ದ) ಸವದ (ನ) ¹¹ ಹೊಡೆನ (ದನ) ಸದವ (ಬ)
¹² ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳ (ಬ) ಹೊತ್ತ ಹೊಗಸುಗಳ (ರ) ¹³ ಜ (ದಬ) ¹⁴ ಣಿಯ (ದ)
¹⁵ ಭರ್ವದ (ಬ) ¹⁶ ರುಂಟೈಯಂ (ನ) ¹⁷ ಭೂಪ (ರ)

* ಈ ಪದ್ಯ (ರ)ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಗ್ರೀಷ್ಮನಿತ್ಯು ಚಿಂತಿಸಲೇಕೆ ಕೌರವ
ಜನಪ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಗೆ ನಾನೊಂ
ದನುವ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡುವನು ಪಾಂಡವರ ನೆಳಲಿರಲು
ನಿನಗೆ ರಾಜ್ಯವನಾಶ್ಚ ಫಲ ಸಂ
ಜನಿಸಲಹಿಯದು ಕಾತದಲಿ ನೀ

1ನೆನೆಯುಪಾಯ¹ವ²ನೊಂದನೆಂದು ಕಳಿಂಗ³ ಕೈಮುಗಿದೆ

೩೧

ದೇವದಾನವರಂತೆ ಹದ್ದಿನ

3ಹಾವಿನವೊಲ⁴ತಿ ವೈರ⁵ ಬಂಧದ⁶

ತಾವುತವಣೆಯ⁷ಲಿರುತ⁸ ಭೇದಿಸುವಂತೆ ಭೇದಿಸುತ

ಕಾನವರ ಕಾವುತ್ತ ಕಂಟಕ

ಜೀವಿಗಳ ವರಿಹರಸು⁹ತಂತ

ಭಾರ್ವ¹⁰ ಶುದ್ಧಿಯಲಿಳಿಯನಾ¹¹ವದೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೩೨

ಮೃತ್ಯುವಿನ ತಾಳಿಗೆಯೊಳಗ್ಗದ

ಶತ್ರುಗಳ ಸಾ⁷ಮಿ⁷ಪ್ಯದಲಿ⁸ದು

ವ್ಯತ್ಯ⁹ರೋಲಗದೊಳಗೆ ಸಿಂಹದ ಗುಹೆಯೊಳಹವತಿಯ

ಹುತ್ತಿನೊಳಗಿಹವೋಲು ಸಲೆ ಬಾ

ಳುತ್ತಲಂತ. ಪುರದೊಳರಸಿರ

9ಲ⁹ತ್ಯಧಿಕರೆಚ್ಚು ಹಿ¹⁰ಯಿರ¹⁰ಬೇಕೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೩೩

ಹಗೆಯ ಹೆಗಳನರಮನೆಗಳೊಳು

ಹೊಗಿಸಲಾಗದು ತನಗವರು ಹೇ

ಳಗೆಯ ಹಾವಿನವೋಲು ಸುಖ¹¹ಕ¹¹ರವಲ್ಲದರಿನ್ನಪರ

12ಮಗಳ¹²ಮಕ್ಕಳ ದೆಸೆಯವರನೋ

ಲಗಿಸುವ¹³ರ¹³ ಬಾಹತ್ತ¹⁴ರ ನಿ¹⁴ಯೋ

ಗಿಗಳ ವಂಬುವುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾ¹⁵ಶಕುನಿ¹⁵

೩೪

1 ನೆನವುದಿದ ಕೊಂದನ (ಬ) 2 ನೆಂದು ಕಳಿಂಗ (ಕ) ನೊಂದನೆಂದನು ಶಕುನಿ (ದ)
3 ಹಾವಿನವೊಲತಿ ಬಂದಳಗ್ಗದ (ದ) ಹಾವಿನಲಿ ವರ ವೈರಬಂಧದ (ನ) 4 ರಿವೈರಿ (ಕಬ)
5 ನೀರು (ದನಬರ) 6 ವಂತಭಾರವ (ಕ) ವಂತ ಸ್ವಭಾವ (ನ) 7 ರು (ಕ) 8 ದುರ್ಮಿತ್ರ
(ದ) ಉದ್ರುತ್ತ (ರ) 9 ದೆ (ದ) 10 ಗಳು (ಬ) 11 ತ (ನಬರ) 12 ಹಗೆಯ (ನ)
13 ರೆ (ನ) 14 ವಿನ (ಕದ) ನೀ (ರ) 15 ಕಳಿಂಗ (ಬ)

ಗ್ರೀಷ್ಮನಿತ್ಯು ೩೪ರ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ಬ). ಹರಿಹರ ೩೩ರ ಅನಂತರ
ಬಂದಿದೆ (ಬ)

† ದೈವ ಹೊಡೆದಂದದಲಿ ಬೆಟತು ಸ
ಭಾವಲಯದಲಿ ಗರ್ವ ವಿಭ್ರಮ
ಭಾವ¹ ಭೂ¹ ತನಾಗಿ ವೈಹಾಯ² ಸ² ವನೀಕ್ಷಿಸುತ
ಹಾವಿನಂದದಲಿರದೆ ಹಾಸ್ಯರ
ಸಾವಲಂಬನ³ ನಾಗದೇ ಸುಖ
ಚೀವಿಯಾಗಹುದುತ್ತಮವು ಕೇಳೆಂದನಾ ಶಕುನಿ³

೩೨

* ನಂಬುವರ ನೆಟ³ ನಂಬು ನಂಬದೆ
ಡಂಬರನು ನಂಬದಿರು ಸಂಗರ
ವೆಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಹಂಬಲಿಸಿ ಬೆಂಬಿಟ್ಟ ಬಾಹಿರರ
ನಂಬಿರದಿರರಿಯಾ ಹೆನನ ವಿ
ಳಂಬ⁴ ನವ⁴ ಮಾಡದಿರು⁵ ರೋ⁵ ಷಾ
ಡಂಬರನು ರಚಿಸದಿರು⁶ ಬಹಿರಂಗದಲಿ ನೀನೆಂದ⁶

೩೩

ಎಲ್ಲರಿಂ ಬಹ ಧನವ⁷ ತೆಗೆ⁷ ನಿ
ನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯ⁸ ಬಹಿ⁸ ದೆ ಸೋಲದಿ⁸
⁹ ರಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ⁹ ನಡೆದು ಕಾಲಕ್ಷೇಪವನು¹⁰ ರಚಿಸು¹⁰
ಒಳ್ಳಿದನು¹¹ ತನುಗೊಂಬ ನುಡಿ ನೀ
ಯೆ¹¹ ಲ್ಲರಲಿ ಬೆಚ್ಚು¹² ತೆ ರಿಪುಗಳ
ಗೆಲ್ಲಗೆಡಹು¹² ನ ಮಂತ್ರ¹² ನಿದು¹³ ಕೇಳೆಂದನಾ ಶಕುನಿ¹³

೩೪

ಶಯನ¹⁴ ದಲಿ¹⁴ ವಹ್ನಿಯಲಿ ವೈಹಾ
ಳಿಯಲಿ ಬೇಟೆಯ¹⁵ ಲೂ¹⁵ ಓದಲಿ ಕೇ
ಳಿಯಲಿ¹⁶ ಸುರತ¹⁶ ಕ್ರೀಡೆಯಲಿ¹⁷ ಮಜ್ಜನದ ಸ¹⁸ ಮ¹⁸ ಯದಲಿ¹⁷

1 ಭಾ (ದ) 2 ತ (ದ) 3 ನಪ್ಪುದಲ್ಲದೊಡಾವ ಪರಿಯಿಂದವನ ಜನ್ಮನಿರರ್ಥಕರವೆಂದ
(ನಬ) 4 ವನು (ಬ) 5 ದೋ (ಬ) 6 ಬಹಿರಂಗದಲಿ ನೀನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ (ಕ) ಚಿತ್ತ
ಸಂದನಾ ಶಕುನಿ (ಕ) 7 ಕೊಳು (ದರ) 8 ಬೀಯ ಮಾಡದಿ (ದ) 9 ರಿಲ್ಲವೆನ್ನದಿರು
(ಕನಬ) 10 ಮಾಡು (ರ) 11 ತನಗೊಂಬವೊಲು ನೀನೆ (ಕನ) ನಮಗೊಂಬ ಬಗೆಗಳನೆ (ದ)
ತನಗೊಂಬ ನೆಟ³ ನುಡಿಯ (ಬ) 12 ಉಪಾಯ (ದ) 13 ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ (ಕನ)
14 ಮುಖ (ದ) 15 ಲಾ (ನ) 16 ಸುರತರ (ಕ) ಸಲಿಲ (ದ) ವಿವಿಧ (ಬ)
17 ವಿವಿಧಾಯುಧಂಗಳ (ದ) ನಾನಾ ವಿನೋದಯದಲಿ (ನ) ಮಧುಪಾನ ಗೋಷ್ಠಿಯಲಿ
(ಬ) 18 ರೋ (ಕ)

† ಈ ಪದ್ಯವು (ಬ) ದಲ್ಲಿಲ್ಲ. * ಈ ಪದ್ಯವು ೪೨ರ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ಬ)

ಜಯದ ಜೋಕೆಯ¹ಲೋಲಗದ¹ ಮುಖ
ನೆಯ²ಲಿ³ವಾರ್ತ³ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಲಿ²
ಲಯವನೆಯ್ದಿಸಬಹುದು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೩೮

ಹೀನಮುಖ ಬಹುಮುಖ ಪರಾಜ್ಞುಖ
ದೀನಮುಖ ಪಾಶಾಳಮುಖನ
ಜ್ಞಾನಮುಖನಂತರ್ಮುಖ ಬಹಿರ್ಮುಖದ ಕಾರ್ಯದಲಿ
ಆ ನರೇಂದ್ರನ ವರ್ತನಕೆ ದು
ಸ್ಥಾನವಾಗದೆ ಬಿಡದು ಸಂಶಯ
ವೇನಿದಕೆ ಕುರುರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೩೯

ಅಹಿಯ ಬಾಧೆಯ ಬಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದ
ಮಿಹಿರ ಬಿಂಬದವೋಲು ಮಾಯಾ
ವಿಹರಣದ ವೀದಿಯಲಿ⁴ ಸಿಲುಕಿದ ಜೀವರುಗಳಂತೆ⁴
ಅಹಿತ ರೂಪಟಳ⁵ ದೊಳಗೆ ಸಿಲುಕದೆ⁶
7ಸಹಭವರುಗಳ⁷ ಹೊವನನೆ⁸ ಲೇ
ಸಹುದು ಕಾಲಕ್ಷೇಪವಿದಕೆ⁹ನೆಂದನಾ⁸ ಶಕುನಿ

೪೦

ರುಜೆಯನಲುಗುವ ರದನವನು ದೈಗು
ರಜವನನುಚಿತಜಾತ ಧೂಮ
10ಧ್ವಜನ¹⁰ ರುಣವನವಿದೈಯನು ಗೃಹವಾಸ ಕುಂಡಲಿಯ
ವೃಜನ¹¹ನು¹¹ ಕಂಟಕವ¹²ವೈ¹²ರ¹²
ವ್ರಜವನುಳುಹುವನೆ¹³ಗ್ಗನೆ¹³ಬಿಡು¹³
ಸುಜನರಭಿಮತ ನಿನ್ನು¹⁴ಮತವೇ¹⁴ನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೪೧

1 ಲೂರುಗಳ (ನ) ಲೋಗರಡ (ಬ) 2 ಲಪಸ್ತ್ರೀಯರಲಿ ಹಗೆಯಲಿ 3 ಕುಹಕ
(ನ) 4 ಸಿಕ್ಕಿದ ಸುಖನದಂದದಲಿ (ರ) 5 ರೂಢಿಗ (ಬ) 6 ಕಿಡ (ಕನ) ಕಿಡ (ಬ)
7 ಕುಹಕರವದಿರ (ರ) 8 ಯದೆ ಇಹರೆ ಕಾಲಕ್ಷೇಪವೇಕಿಡನೆಂದನಾ (ದ) 9 ಕೆಂ (ರ)
10 ಜ್ವಲನ (ಕರ) 11 ಹ (ರ) 12 ರಿ (ದ) 13 ಬುಡು (ದ) ಬರು (ಬ) 14 ವಜಿಯೇ
(ದ)

ಮಣಿದು ಕೂಪದ ಜೀವನನ ಕಡಿ
 ಗಣಿಸದೇ ಘಟಿಯಂ¹ತ್ರ¹ಮೃಗರಿಪು
 ಹೆಣ್ಣುಗಿದರೆ ²ಹರಿಣಂಗೆ ಗೆಲುವೇ² ಕಾರ್ಯ ³ಗತಿಯು³ಮಿ³ದು³ *
 ಮಣಿವುದಳುಕುವದಾನ ಪರಿ⁴ಯಿಂ⁴
⁵ದೆಣಿಸಿ ಮನದಲಿ⁵ ವೈರಿಯರ
 ಹಣಿದವಾಡು⁶ವುವಾಯವಿದು⁶ ಕೇಳಿಂದನಾ ಶಕುನಿ ೪೨

ಖೂಳನಹ ದಾತಾರನನು ದು
⁷ರ್ಭೇದನಹ⁷ ಮಿತ್ರನನು ತನಗನು
 ಕೂಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸತಿಯನಂತದಾರ್⁸ಹಿಯಹ ನರನ⁸
 ವ್ಯಾಳಿಯುತನಹ⁹ ನಿಳಿಯವಿನುತನ
 ಕಾಲದಲಿ ವರ್ಜಿಸುವದಲ್ಲದ
 ಡೂಳಿಗವು ಹಿರಿದಹುದು ಚಿತ್ತೈನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ ೪೩

ಧನವನಿತ್ತಾದರೆಯು ಸಹಭೋ
 ಜನವನುಂಡಾದರೆಯು ಮೇಣ್ ನಿಜ
 ತನುಜೆಯ¹⁰ನು ಕೊಟ್ಟು¹⁰ದರೆಯು ಲೇಸಾಗಿ ಬಳಿಸೆಂದು
 ತನುವ ಬೆರಸಿದ್ದಾದರೆಯು ¹¹ನೂ *
 ತನ¹¹ ಗುಣವ ನುಡಿದಾದರೆಯು ರಿಪು
 ಜನಪತಿಯ ವಶ¹²ಮಾಳ್ಪುದುಚಿತವಿವೆ¹²ದನಾ ಶಕುನಿ ೪೪

¹³ಕೋಶ¹³ ಪಾನಾದಿಗಳ ಮಾಡಿ ಮು
 ಹೀಸುರರ ಮೇಲಾಯುಧಂಗಳ
 ಸೂಸಿ ದೈವವ ಮುಟ್ಟಿ ¹⁴ದಿವ್ಯಾಗ್ನಿ ¹⁴ಗಳಲೊಡಬಡಿಸಿ
 ಹೇಸದರಿಭೂ¹⁵ಪಾಲರನು¹⁵ ನಿ
¹⁶ಶ್ರೀ¹⁶ಷವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲದಿದರೆ
 ವೈಸರಿಸುವು¹⁷ದು¹⁷ ರಾಜಕಾರ್ಯವಿವೆಂದನಾ ಶಕುನಿ ೮೫

1 ತ್ರದಲಿ (ಕ) 2 ಮಿಗೆ ಬಂಗ ಮತ್ತವೇ (ರ) 3 ದನುವನಿತ್ತು (ದ) ಗತಗಳಲಿ
 (ರ) 4 ಯಂ (ಕನ) ಯಲಿ (ದ) 5 ಅಣಿಯನಿಟ್ಟುವುದು (ದ) ದನುವನಿಟ್ಟುವುದು (ಬ)
 ದಣಿಯನಿಟ್ಟುವುದು (ರ) 6 ವದವನಿಪತಿ (ಕನ) ವುದಾಯವಿದು (ದ) 7 ಮೋಳನಹ
 (ದರ) ಮೌಠಿಗಳಹ (ಬ) 8 ಯ ಧನವಿನಲಿ (ಬ) ಹಿಯಹ ಸುತನ (ರ) 9 ಚತನಹ
 (ಕನ) 10 ರನಿತ್ತಾ (ರ) 11 ಮಾತಿನ (ಬ) 12 ಮಾಡುವುದು ಮತನಂ (ದ) ಮಾಡಿ
 ಕೂಳಬೇಕೆಂ (ಬ) 13 ಭಾಷೆ (ಬ) 14 ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ (ದ) 15 ಭುಜರುಗಳ (ರ)
 16 ವಾರ್ (ರ) 17 ದೈ (ಕನ)

ನರಕವಿಲ್ಲದ ನರರು ನಾರಿಯ
 ರುಱುಬೆ¹ಗಳುಕದ¹ ಯತಿಗಳಸುರರ
²ವಿರಸ²ವಿಲ್ಲದ ಸುರರು ಮಾಯಾಪಾಶವನು ಹೆ³ದ
 ಪರಮ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿ³ಯವೊಲಿ³
 ಧರೆಯ ⁴ನರಪಾಲಕರುಗಳು ಹಗೆ⁴
 ಹ⁵ದು ⁵ಹೋಗಲಸಾಧ್ಯವಹುದೇನೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೪೬

ಮ⁶ಗೆ⁶ ಮೂಡಿದ ಹೊಲ⁷ಸು⁷ ದುಷ್ಟ
 ಪ್ರಸರದೇಳಿಗೆ ⁸ಪಾಪಿಯೋಲಿಗ
 ಹುಸಿಯ ⁹ಬಾಳುವೆ⁹ ಹುದುವಿನಾರಂಭದ ಘೋರವು
 ನಸಿದು ಹೋಗಿ¹⁰ದೆ¹⁰ ಲೋಕದೊಳ¹¹ಗಹ
 ಹೆಸರುವಡೆವುದೆ ಹಗೆಯ ಹೆಚ್ಚು¹¹ಗೆ¹¹
 ಹಸನ ಕೊಡುವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತ¹²ಸೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೪೭

ಜಾತಿ ಬಾವನ್ನು¹²ದಲಿ¹² ಸರ್ಪನ
 ಭೀತಿ ಸತ್ಪುರುಷ¹³ರಿಗೆ¹³ ದುರ್ಜನ
 ಭೀತಿ ¹⁴ದೇವಾಧ್ಯರಿಗೆ ದನುಜಾದಿಗಳ ¹⁵ಭಯ¹⁵ಭೀತಿ¹⁴
 ಜಾ¹⁶ತಿ¹⁶ ಮಾತೃಕೆ ¹⁷ಜನನ ಮರಣದ¹⁷
 ಭೀತಿ ಬೆಂಬಿಡಂತೆ ¹⁸ಗೋತ್ರದ¹⁸
 ಭೀತಿ ¹⁹ಭೂಮಿ¹⁹ಪಾಲ²⁰ರಿಗೆ²⁰ ಹಿ²¹ರಿ²¹ದೆಂದನಾ ಶಕುನಿ

೪೮

ಕರಣಿಕರು ಕರಣಿಕರೊಡನೆ ಸಹ
 ಚರರು ಸಹಚರರೊಡನೆ ಸಾವಂ
²²ತರಲಿ ಸಾವಂತರುಗಳಾ²² ಮಂತ್ರಿ²³ಗಳು²³ ಮಂತ್ರಿ²⁴ಯಲಿ²⁴

1 ಯಿಲ್ಲದ (ಬ) 2 ವಿಸರ (ಕ) ಸರಸ (ದ) 3 ಹೋಗಿಹ (ಬ) ಯಂತಿಹ (ರ)
 4 ನರಪಾಲಕರು ಹಗೆಯನು (ದ) 5 ನಡವುದು ರಾಜಮತ ಕೇಳೆಂದನಾ ಶಕುನಿ (ದ)
 ಹೋಗಲು ತಮ್ಮ ಪದ ಪರಮಪದವೆಂದ (ಬ) ಹೋಗಲಸಾಧ್ಯವಹುದೇನುಂಟು ಹೇಳೆಂದ
 (ರ) ⁶ಕಿ (ಕ) 7 ನು (ದರ) 8 ಯರಸಿನೋ (ರ) 9 ಬಾಳಿಕೆ (ದ)
 10 ದು (ದ) 11 ಲದ ಸಸಿವಹುದೇ ಹಗೆಯ ಬಾಳಿಕೆ (ದ) 12 ಕ್ಕೆ (ಬ) 13 ರಲಿ (ಬ)
 14 ದೇವಾಳಿಗಳಿಗಸುರರ ದೇವಯ ಮಹಭೀತಿ (ರ) 15 ಘನ (ಕನ) 16 ತ (ರ)
 17 ಮರಣವೆಂಬಿ (ರ) 18 ಯನುಜರ (ದ) ಗೋತ್ರದ (ರ) 19 ಭೂ(ದ) 20 ರಲಿ(ಕದ)
 21 ರಿದಹು (ದ) 22 [ಚಡಣಪವ] ; ತರೀ ಸಾವಂತರುಗಳಾ (ಕನಬರ) ತರುಗಳಾ
 ಸಾವಂತರೊಡನೆಯಾ (ದ) 23 ಯಲಿ (ರ) 24 ಗಳು (ರ)

ತರುಣಿಯರು ತರುಣಿಯರೊಡನೆ ಸರಿ
 ಸರರು ಸರಿಕರರೊಡನೆ¹ ತನ್ನೊಳ
 ಗೂರನೊ¹ರನು ಮಿಗೆ² ಮನವುದಿದು² ಭೂ³ಭುಜರ ಮತವೆಂದ³ ೪೯
 ವ್ಯಾಕುಲಿತ⁴ ವಿ⁴ಪ್ರರ ವಿ⁴ಸತಿಯ ದಿ
 ವಾಕರ⁵ನ⁵ ಲೋಕಾಯತರ ರ
 ತ್ನಾಕರನ ಲಾವಕರ ಪಿಸುಣರ ದಾಯಭಾಗಿಗಳ
 ಶೋಕಿಗಳ ಮಾಯಾವಿಗಳ ದ
 ವೀಕರನ ವಿನಿಯೋಗಗಳ ಸ
 ವೈ*ಕ⁶ ಮತ್ಸರದೊಳಗೆ⁶ ಬದುಕುವ⁷ ನಾರು ಹೇಳೆಂದ⁷* ೫೦
 ೫ನಂಜು ಹರಣವ ಹಿಂಗಿಸಂತೆ⁸ ಧ⁸
 ೯ನಂಜಯನು ಕಾನನವ ಸುಡುವಂ⁹
 10ತಂಜಿಕೆ¹¹ಯು ಉನ್ಮಾದವನು ಹೊಯ್ದೊ¹¹ರಸುವಂದದಲಿ¹⁰
 ರಂಜಕರು ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನನು
 ಭಂಜಿಸುವರಾವಂ¹²ದ¹²ದಲಿ¹³ ನನ¹³
 ಕುಂಜರನ ಕಾಲಾಟ ಸಿಂಹಕೆ ಸೇರುವುದೆಯೆಂದ ೫೧
 ದನಿಗೆ ನಡೆದೊಳಹೊಕ್ಕು ಮುಟ್ಟಿಗೂ
 ದಿನಲಿ ಸಿಲುಕಿದ ಹುಲಿಯ¹⁴ವೊಲು ಕಾ
 ನನದಿ ಬೀಸಿದ ಬಲಿಯೊಳಗೆ¹⁴ ರಾಗಾವ್ಯುತಕೆ ಸೋಲ್ತು
 ಹನನವಹಿಯದ ವ್ಯಗದವೋಲಿಲು
 ಬಿನ¹⁵ಕರಿಯವೊಲು ಹಗೆಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತು¹⁵
 ಜನಪ¹⁶ದವನಿತ್ತು¹⁶ ವಿನಾಶವ¹⁷ನಿಸಗಬೇಕೆಂದ¹⁷ ೫೨

1 [ಟ] ; ತಾನೊರಸೊ (ಕನ) ತನ್ನೊಳಗೊ (ದರ) ತನ್ನೊಳು ಸೊ
 (ಬ) 2ಮಾಡುವುರು (ಬ) ಮಸಗುವುರು (ರ) 3ಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ (ರ) 4[ಚವ] ; ಭವಷ್ಟ
 (ಬನ) ಪ್ರರಲಿ (ರ, 5 ಕ (ದ) 6 ಮತ್ಸರದೊಳಾರು (ದ) 7 ರೆಂದವಾ ಶಕುನಿ (ದಬ)
 8 ...ಧ (ಕ) ಮಂಜು ಮಹಿಯನು ಮುಸುಕುವಂದದಿ (ದ) ಮಂಜು ಮಹಿಯನು
 ಮುಸುಕುವಂತೆ (ನಬ) 9 ಕಂಜನು ..ನುಂಗುವಂದದಿ (ದ) 10 ತಂಜಿಕೆಯು ಉನ್ಮಾದ
 ವನು ಹೊಯ್ದೊರನು ಕಳವಂತೆ (ಕನ) 11 ಯೊಳುಮ್ನಾಹವನು ಹೊಯ್ದೊ (ದ)
 ಗಳುಮ್ನಾಹವನೊಡೆ ಹಾಯ್ದ (ರ) 12 ಗ (ದರ) 13 ನನ (ರ) 14 ವೋಲಿರೆಗನಿಮಿಷವು
 ಬಾಯ್ವಿಡುವವೊಲು (ಕದನ) ವೋಲಿರಲನುಮಿಷನು ಬಾಯ್ವಿಡುವವೊಲು (ಬ) 15 ಲಿಬೀಳುವ
 ತತಿಯವೊಲು ರಿಪು (ದ) ಲಿ ಕೆಡದಾ ಕಾರಿಯೊಲವ್ವದ (ರ) 16 ರಭ್ಯದಯ (ದ)
 ದವನಿತ್ತಂ (ರ) 17 ನೈದಿಸುವುದೆಂದ (ಕನ) ಮಾಡಬೇಕೆಂದ (ರ)

† * (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

ಎಂದು ದುರ್ಬೋಧಿಗಳ¹ ನಾನಾ
 ಛಂದದಲಿ ಬೋಧಿಸಿ ಸುನೀತಿಯ
 ನಂದಗೆಡಿಸಿ ತದ್ವಿಯ ವಂಶಚ್ಛೇದ ಮಾರ್ಗವನು
 ಒಂದುಗೂಡಿ ಸುಯೋಧನಂಗಾ
 ನಂದವೆನಿಸಿ ಕಳಿಂಗ ಲೋಕವ
 ಕೊಂದನೈ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷತ್ರಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ

೨೧೩

ಎಮ್ಮ ಬಹುಮಾನಾವಮಾನ²ವು³
 ನಿಮ್ಮ⁴ದೈ ಸಲಿ⁴ ಬೇಟಿ⁵ ನಮ್ಮಯ
 ಸೊಮ್ಮು ಸಂಬಂಧದಲಿ ⁶ಹಿತವರ ಕಾಣೆ ನಾನೆಂದು
 ದುರ್ಮನರು⁵ ಪಾಂಡವ⁶ರಿಗಗ್ನಿ⁶ಯೊ
 ಕೊಮ್ಮಿ ಹ⁷ಒ⁷ವ⁸ನು⁸ ನೆನೆವೆನೊದಗಿದ
 ಡೆಮ್ಮ⁹ಸುಕೃತೋದಯದ ಫಲವೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು⁹

೨೧೪

10ಎನೆ ಕಳಿಂಗನು ಕರ್ಣ ತಂತ
 ಮ್ಮ¹⁰ನುಮತವ ಹೇಳಿದರು ಕಾರವ
 ಜನಪನವರಿಗೆ ಕೇಡ ನಿಶ್ಚಿಸಿದನು ಮನದೊಳಗೆ
 ಜನ¹¹ಕನಲ್ಲಿ¹¹ಗೆ ನಡುವಿರುಳು ಬಂ
 ದನುನಯದೊಳೀ ಮಾತ ¹²ತೆಗೆದೆಂ¹²
 ದನು ವೃಕೋದರನೊಳಿಗವನರ್ಜುನನ ಸಾಹಸವ

೨೧೫

ಅರಿಗಳು¹³ವ¹³ವಿಂದು¹³ ಗಂಟಲ
 ನರಿವು¹⁴ದೆಮ್ಮನು¹⁴ ನೊಟು ಮಕ್ಕಳ
 ನರಸ ಬಱಿದೇ ಹಡೆದು ಕೆಡಿಸಿದೆ ತಾಯ ಜವ್ವನವ
 ಇರ¹⁵ಲಿ¹⁵ ಭೀ¹⁶ಮಾರ್ಜುನರುಗಳು¹⁶ ಗಜ
 ಪುರದೊಳಿಮ್ಮಿನಿಬರನು ದೇಶಾಂ
 ತರಕೆ ನೇಮಿಸು ಜೀಯ ಸೂಕದು ಭೀಮನೊಡನೆಮಗೆ

೨೧೬

1 ಧಕರು (ಬ) 2 ಸಿ ವರ ಸುಯೋಧನಗಂಧವೆ (ರ) 3 ವೆ (ದ) 4 ದಲ್ಲಿದೆ (ದಬರ)
 5 ಬಾಹವೆ ಕಾರ್ಯ ಹಾನಿಗಳು ದುರ್ಮರಪ(ದ) ಹಿತವರ ಕಾಣೆ ತಾನಿನ್ನು ಸಮ್ಮತದಿ(ರ)
 6 ರನನ್ನಿ (ದರ) 7 ವಿ (ರ) 8 ನೆ (ಕದನ) 9 ಪೂವೆನುತ್ತ ನುಡಿದನು ಕಾರವರ ರಾಯ
 (ದ) 10 ಎನಲು ನಕ ನು ಶಕುನಿ ತನ್ನಯಲ (ದ) ಎನಲು ಕರ್ಣನು ಶಕುನಿ ತಂತಮ್ಮ
 (ಬ) ಎನೆ ಶಕುನಿ ಕರ್ಣನು ಜಯವ್ರಥರ (ರ) 11 ಪನವರಿ (ದ) 12 ಗಳ ತೆಗೆ (ದ)
 13 ವೆಂದು (ದ) ನಿಮ್ಮ (ನ) ಸಿಂದು (ಬ) ವಿನ್ನು (ರ) 14 ತಿದೆ ನೀ (ದ) 15 ಲು
 (ಕನ) 16 ಮ ಧನಂಜಯರು (ದ) ಮ ಯುಧಿಷ್ಠಿರರು (ಬ)

ಅಕಟ ಮಗನೇ ಧರ್ಮ¹ಸುತ¹ ಭಾ
 ಧಕನೆ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಮತಿ ಕಂ
 ಟಕದೊಳಿಹಗದು ಮಿಾಱಿ ನಡೆಯರು ಧರ್ಮನಂ²ನನ
 ಸಕಲ ರಾಜ್ಯಕೆ ಪಾಂಡು²ಪ್ರತಿಪಾ²
 ಲಕನು ನಮ್ಮೊಳು ತಪ್ಪಿ³ದನೆ ಬಿಡು
 ವಿಕಳ ಮತಿಯಗಳ ಮಾತನೆಂದನು ಮಗಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ೫೭
 ಬೊಪ್ಪ ಬಿನ್ನಹವನರ ಜನಕನು
 ತಪ್ಪಿ ನಡೆಯನು ನಿಮಗೆ ನೀವಿ
 ನೊಪ್ಪಿಸುವುದಾ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೈಭವನ
 ಅಪ್ಪುದಿಕೆ ಧರ್ಮಜ⁴ನ⁴ ತಟುವಾ
 ಯ್ತ⁵ಪ್ಪುದಾ⁵ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂತತಿ
 ತಪ್ಪ⁶ದವರಿಗೆ ಸಲಿ ನೆಲ⁷ನದು⁷ ಹೊಲ್ಲೆಹೇನೆಂದ ೫೮
 ಜನ⁸ಪ⁸ ಸುಖದಲಿ ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನ
 ತನುಜರೊಡನೇ ರಾಜ್ಯ⁹ಮಾಡುವು
 ದನು¹⁰ಗುಣ¹⁰ವಲೇ ಬೀಳುಕೊಡುವುದು ನಮ್ಮ ನೂರ್ವ¹¹ರನು¹¹
 ಜನಪರುಂಟೋಲ್ವೆ¹²ಕೊಂಬರೆ¹²
 13ತ¹³ನಗಿದೇ ಖಂಡೆಯದ ಸಿರಿ 14ಕರೆ¹⁴
 ಜನನಿಯನು 15ಬೀಳ್ವೊಂ¹⁵ಬಿವಿನ್ನೇನೆನುತ ನಿಂದಿದರ್ ೫೯
 ಎಲೆ ಮಗನೆ ನನ್ನಾಣೆ ಬಾ ಕುರು
 ಕುಲತಿಲಕ ನೀ ಹೋಗಲೆನ್ನೊಡ
 ಲುಳಿವುದೇ 16ಮಂತ್ರಿಯಾನೆ ಬಾರೈ ಕಂದ 17ಬಾಯೆ¹⁷ಸುತ¹⁶
 ನೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದನು ಕಂಬನಿ
 ದುಳುಕಿದನು ಹೇಳಿ¹⁸ನ್ನು ಮೇಲಣ¹⁸
 ಬಳಕೆಯನು ರಿಪುರಾಜಕಾರ್ಯಕೆ 19ಬುದ್ಧಿಯೇ¹⁹ನೆಂದ ೬೦

1 ಜನು (ಬ) 2 ವೇ ಪ್ರತಿಪಾ (ಕ) ಪ್ರತಿಪಾ (ನ) ವೇ ಪಾ (ರ) 3 ಹ (ದು)
 4 ಗಿ (ನ) 5 ಪ್ಪುದಿದು (ನ) 6 ಯೊಪ್ಪಿ (ನ) 7 ತಪ್ಪಿದು (ದ) 8 ಕ (ದಬ) 9 ವಾಳು
 (ರ) 10 ನಯ (ಬ) 11 ರಿಗೆ (ದ) 12 ಕೊಂಬುದು (ನ) ಬದುಕುವ (ಬ) 13 ದ
 (ಬ) 14 ಯ್ತ (ನ) 15 ಬೆಸಗೊಂ (ಕಬ) 16 ಮರಿಯಾನೆ ಬಾ ಕುರುರಾಯ ಬಾರೊಂದು
 (ದ) 17 ಬಾರೆ (ಬ) ಯೆಂದೆ (ರ) 18 ದನು ಮುಂದಣ (ಬ) 19 ಮಂತ್ರವೇ (ಕ)
 ಪದನವೇ (ರ)

ನೀರ¹ವಿಷವಕ್ಕಿದೆವು¹ ಕಿಚ್ಚಿನ
 ಭಾರವಣಿಯೇನಹುದೊ ಪುಣ್ಯ²ವ²
 ಹೋರಿಸು³ವ ಒ³ದಗಿದರೆ ಹೋಗಲಿ ನಮ್ಮ ಹಗೆ⁴ಹಱಿದು⁴
⁵ವಾರಣಾವತ ನಗರಿಯೊಳು⁵ ನಿ
 ನ್ತಾರ⁶ಮೆ⁶ಱಿ⁶ಯಲಿ ಜೀಯ⁷ಜೂಜಿ⁷ನ
 ಬಾರುಗುತ್ತಿದು ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ⁸ಬಹಡೆ ಬೆಸನೆಂದ⁸
 ಆನ ಪರಿಯಲಿ ವೈರಿ⁹ಘಟಿಕುಲ
 10ಕಾ¹⁰ವಗೆಯ¹¹ನಿಡಿಸುವಿರಿ¹¹ ನಿಮ್ಮೊ¹²ಳ
 ಗಾ¹²ವು ಹೊ¹²ಗೇ ಮಗನೆ ನೊಗನೆ ನಿಮ್ಮ ವೈಭವಕ್ಕೆ
 ಸಾವ¹³ದಾ¹³ವಂಗದಲಿ ಮಿಗೆ ಸಂ
 ಭಾವಿಸುವುದಾ ತೆ¹⁴ನ ನೀ ಹೇ
 ಳಾ¹⁴ವು ¹⁵ನೊಗಸು¹⁵ವೆಂದು ನುಡಿದನು ¹⁶ಮಗಗೆ
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ¹⁶

೬೦

ಕರೆಸಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರಕರನೀ
 ಧರೆಯ ಹಸ್ತುಗೆಯ ಮಾಡಿ¹⁷ಕೊಡಿ ಕರಿ¹⁷
 ತುರಗ ರಥ ಭಂಡಾರವನು ¹⁸ದಾಯಾದ್ಯ¹⁸ ಮಾರ್ಗದಲಿ
 ಇರವನವರಿಗೆ ವಾರಣಾವತ
 ಪುರದೊಳಗೆ ಪರುರವಿಸಿ ಕೊ¹⁹ಡಿ ನಾ¹⁹
 ನುರುಹಿ²⁰ಸುಡು²⁰ವೆನು ಬಳಿಕ ಲಾಕ್ಷಾಭವನ ²¹ದಹನದಲಿ²¹
 ಅಹುದು ಮಗನೇ ಮಂತ್ರವಿದು ಮತ
 ವಹುದು ನಮಗೀ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು
 ಕುಹಕ್ಕೆಗಳು ಕೃತ ಭಿನ್ನವಾದರೆ ²²ಭಾರ²²ವದು ಮೇಲೆ
 ಗಹನ ಗತಿಯಲಿ ²³ಗೂಢ²³ತರ ಸ
²⁴ನ್ನ²⁴ಹಿತ ಕರ್ಮಕಳಾಪದಲಿ ರಿಪು
 ದಹನ ಸಿದ್ಧಿಯ ನೆನೆವುದೆಂದನು ²⁵ಮಗಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ²⁵

೬೧

- 1 ವಿಷವಕ್ಕಿದೆವು (ನ) 2 ದ (ನ) 3 ವನೊ (ದ) ವುದೊ (ರ) 4 ಯುಳಿದು (ರ) 5 ವಾರಣಾಕ್ಕೆ ಒದಗಿದರೆ (ಕದರ) ಕಾರ್ಯವನ ನೆಗಳಿದರೆ ರಿಪು (ಬ) 6 ಮುಱಿ (ಬ) 7 ಜೋಡಿ (ರ) 8 ಬಹಡೆ ಮಾಡೆಂದ (ದ) ಬುದೆ ಮತವೆಂದ (ನ) ಬಹಡೆ ಹೇಳೆಂದ (ಬ) 9 ಭ (ಬ) 10 ದಾ (ನ) 11 ನಿಡಿಸುವರೆ (ಕದ) ನಿಕ್ಕುವಿರಿ (ನಬ) 12 ಡನಾ (ನರ) 13 ನಾ (ದನಬರ) 14 ಡಲೀ ಹದನಾ (ನ) 15 ಸೇರು (ನಬ) 16 ತನುಜ ಗಂಧಸ್ತ (ನ) 17 ಕೊಡು ಕರಿ (ದಬ) ಕುಡುವುದು (ನ) 18 ಭಾಗಿಯ (ದಬ) 19 ಡುತಾ (ನಬ) 20 ಕೊಡು (ಕರ) ನುಡಿ (ನ) 21 ರಚನೆಯಲಿ (ದನ) ಭೇದದಲಿ (ರ) 22 ಕಾರ್ಯ (ಕನ) 23 ಸುತರ (ಕ) 24 ನ್ನ (ನ) 25 ಸುತಗೆ ಯಂಧಸ್ತ (ನ)

ಜನಕನನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಕಾರವ
ಜನಪ ತನ್ನರಮನೆಯ ಸಚಿವರೊ
ಳನು¹ ಪಮಿತ² ವಿಶ್ವಾಸ³ ಸೂಚಕ⁴ ನನು ಪುರೋಚ⁵ ನನ⁶
ನೆ⁴ನೆ⁵ದ ಕಾರ್ಯವ⁶ ರಾಜಕಾರ್ಯ⁷ದ⁴
⁶ಘನವನಱುಹಿ ಸಮಗ್ರ ಧನ ಸಾ⁶
⁷ಧನ⁷ವ⁷ ಜೋಡಿಸಿ ⁸ರೈತೆಯಲಿ ಕ⁸ಳುಹಿದನು ಗುಪ್ತ⁹ದಲಿ⁹ ೬೫

ಆ ಪುರೋಚ¹⁰ನ¹⁰ನೆಂಬ ಸಿಮ್ಮಡಿ
ಪಾಪಕರ್ಮನು ಕುರುಪತಿಗೆ ಬಳಿ
ಕಾ¹¹ ಪುರಾಂತರದಿಂದ ಬಂದನು¹¹ ವಾರಣಾಸ¹²ತಿಗೆ¹²
*ಆ ಪುರದ ಜನವಱಿಯಂತಿರೆ

ಕೃಷ್ಣ ಕ್ರಾಪುರುಷನ*ಳವಡಿಸಿದನು ನಸು
13ದೀಪ¹³ ನೋಕಿದಡೀಕ¹⁴ರೂಪಹ¹⁴ ರಾಜಮಂದಿರವ ೬೬

15ನಿಗ¹⁶ಮ ಸಂಸ್ಥಿತ ವಾಸ್ತು ರಚನಾ
ದಿ¹⁶ಗಳನಾಯವ್ಯಯದ ತಾರಾ
ಳಿಗಳ ರಾಸಿಗ್ರ¹⁷ಹ¹⁷ ಬಲದ ವಿಪರೀತ ಯೋಗದಲಿ¹⁵
ಹಗಲು ತೀರ¹⁸ಲು¹⁸ ತಳಿತ ಕೈದೀ
ವಿಗೆಯ ¹⁹ಬೆಳಗಿನ ಹಂತಿಯಲಿ¹⁹ ಕೇ
ಡುಗನು ಕೃತ್ರಿಮ ರಚನೆಯಲಿ ²⁰ರೂಪ²⁰ಸಿದನರಮನೆಯ ೬೭

1 ಮತದ (ನ) 2 ಸೂಚನ (ದ) 3 ಕನ (ಕ) 4 ನದು ಕರಗಿದು
ಮನದ ಕಾರ್ಯವ (ನ) ನದ ಕಾರ್ಯವ ರಾಜನೀತಿಯ (ರ) 5 ಡು ಕಾರವ (ದ) ದ
ರಿಪುಗಳ (ಬ) 6 ನುನು ನಯದೊಳಱುಹಿದನು ಧನಸಾ (ದ) ಜನಪನಱುಹಿದ ದಹಿತ
ಲಯ ಸಾ (ನ) ಘನವನಱುಹಿ ಸಮಗ್ರ ಧನವನು (ಬ) 7 ಜನಪ (ಬ) 8 ಕ (ನ)
9 ದಿ ಪುರೋಚನನ(ನ) 10 ಕ (ಕ) 11 ಪುರಾಂತರಕ್ಕೈದಿ ಹೊಕ್ಕನು (ದ) ಪುರೋಚನನೈದಿ
ಹೊಕ್ಕನು(ಬ) 12 ತಕ(ರ) 13 ವೀಪ್ತಿ(ಕ) 14 ಮಯವಹ(ದ) 15 ನಿಗಮಕ್ಕಸ್ತಿ ರವಾದ
ವಸ್ತುವ ಮಿಗೆ ದಹಿಪ ತಾರೆಯೊಳು ಕೃತ್ರಿಗೆ ಭುಗಿಲೆನಿಪ ಗ್ರಹಬಲದ ಯೋಗದ ಗುಪ್ತ
ವಿದ್ಯೆಗಳ (ನ) 16 ಮರಾಶಿರವಾಸ್ತು ರಚನಾದಿ (ದ) ಮಿತಸ್ಥಿರಲಗ್ನ ಚರಮಾಸು
(ಕ) 17 ಹದ (ಕ) 18 ದ (ನ) 19 ಹಂತಿಯ ಹೊಳಹಿನಲಿ(ದ) ಹಂತಿಯ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ(ರ)
20 ಮಾಡಿ (ಕರ)

†*(ಕ) ದಲ್ಲಿ ತುಟಿತ

ಅರಗಿನಲಿ ಭಿತ್ತಿಗಳ ನವನ
 ಜ್ವರಸ¹ ಗುಡ ಮಿಶ್ರದಲಿ² ನೆಲೆಯು
 ಪುರಿಗೆಗಳನವಜಲಿ ಕವಾಟಸ್ತಂಭ³ ವೇದಿ⁴ಗಳ¹
 ವಿರಚಿಸಿದ ನವಸೌಧ ಭದ್ರಾ
 ಸ್ತರಣ ನಂದ್ಯಾವರ್ತದಲಿ ಪರಿ
 4ಪ⁴ರಿಯ ಬಿನ್ನಾಣದಲಿ⁵ ಮನೆ⁶ ಮಾಡಿಸಿದನರಗಿನಲಿ⁵ ೬೮

ಹಿರಿಯ ಭವನದ ಸುತ್ತವಳೆಯದ
 ಮುರು⁶ಹಿ⁶ನಲಿ ಮನೆ⁶ ಮನೆ⁶ಗಳಾ ಮಂ
 ದಿರ ನಿಕಾಯ⁷ಕೆ⁷ ಬಾಗಿಲೊಂದೇ ದ್ವಾರ⁸ದೇಶದಲಿ⁸
 ಇರವು ತನ್ನದು ಬಾಗಿಲಿಲ್ಲವ
 ಹೊಟಿಗೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಚುಚ್ಚುವ
 ಪರುತವಣೆಯಲಿ ಖಳ ಪುರೋಚನನಂದು⁹ ನಿರ್ಮಿ⁹ಸಿದ ೬೯

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿತ್ತು ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದೊಳಗೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರರ
 ಕರೆ¹⁰ಸಿ¹⁰ ಕಚ್ಚೀಕಾಂತದಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪಾಲ
 11ಬಿ¹¹ಲಗು ಬಿನ್ನಾಣದಲಿ ಮಕ್ಕಳ
 ಮರುಳು ಮಾಡಿದನೇನ ಹೇಳುವೆ
 ನುರಿ¹²ಯ ಮನೆ¹² ಬೀಡಾರದಲಿ ಬಿಡಿಸಲ್ಪೆ¹³ ತನ್ನವರ¹³ ೭೦

ದುರುಳ¹⁴ರೇ ಕಾರವರು¹⁴ ನೀವತಿ
 ಗರುವರವದಿರು ಪಾಪಕರ್ಮರು
 ಪರಮ¹⁵ ಪುಣ್ಯರು¹⁵ ನೀವು ತನ್ನವದಿರು ಕುಮಂತ್ರಿಗಳು
 ಎರಳೆ ತೋಳ¹⁶ನ ಸಾಡು¹⁶ ಸುಣ್ಣದ
 ನೆರವಿ¹⁷ಗದುವಾವಗೆಯ ಸೇರುವೆ¹⁷
 ಯರಸ ನಿನ್ನೊಡನೆನ್ನ ಕುನ್ನಿಗ¹⁸ಕೆನುತ¹⁸ ಬಿಸುಸುಯ್ದು ೭೧

1 ಗೂಡಿದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಹಮ್ಮಾಂಕರದಲೊಪ್ಪುವ ಭದ್ರಲೋವೆಯ ಗೃಹದ ವೇದಿಕೆಯ
 (ಸ) 2 ಶ್ರಿತದ (ಬ) 3 ಭೇದ (ಕ) 4 ಕ (ನ) 5 ಯರಗಿನಮನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದ (ಕನ)
 6 ನಿ (ನ) 7 ದ (ದನ) 8 ವೇಶದಲಿ (ಕದಬ) ವೆಸೆದಿಹುದು (ನ) 9 ವಿರಚಿ (ಕ) 10 ದು
 (ಬ) 11 ಮ (ಬ) 12 ವನೆಯ (ನರ) 13 ಮನದಂದ (ರ) 14 ದುರ್ಯೋಧನನು
 (ದನಬ) 15 ಧಾರ್ಮಿಕ (ಕದಬ) ಧರ್ಮರು (ನ) 16 ಸಮೂಹ (ನ) 17 ಡುಗಾವನೆಯ
 ಸೇರುವ (ಕ) ದು ಗಾವನೆಯ ಸೇರುವೆ(ದ) ರುಗಾ ಪಾವಯಂತಿಗೆ (ನ) 18 ಕೆಂದು (ದ)

ತಂದೆಯಿಲ್ಲ¹ದ ನಿಮಗೆ¹ ಹಿತರಾ
 ರೆಂದು ಮುಟ್ಟುಗು²ವೆನೆನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
 ಕೊಂದು ಹಿಂಡೆಯ ಕೂಳನುಂಬರೆ ಹೇಸುವವರಲ್ಲ
 ಇಂದು ನಿಮಗವರಿದಲುಪ್ರಹತಿ ತೊಂಬರೆ
 ಬಂದುದಾದರೆ³ ನಿನ್ನಮ್ಮ³ ತಲೆಯಲಿ
 4ನಿಂದು ಹೊಟ್ಟುವುದು⁴ ಕೀರ್ತಿ⁴ ಕಿಲ್ವಿಷ⁴ ಮಗನೆ ಕೇಳೆಂದ ಕೈಂಕ⁴ ೭೨

ತಾತ ಕೆಡುವಿರಿ ನೀವು ನಮಗ
 ಖ್ಯಾತಿ ಕಾರವ⁶ರೆಂಬವರು ದು
 ನಿರ್ಗತಿಕಾಟರು⁶ ಭೀಷ್ಮವಿದುರರು ಭೀತ⁷ರವದಿರಿ⁷
 ನೀತಿ⁸ ನಿನ್ನಮ್ಮತವಾಗಿ⁸ ಚಿತ್ತದೊ
 ಛಾತ⁹ನುತನನು ಹೇಳಿ ನಮ್ಮ⁹ಲಿ
 ಭೀತಿ ಬೇಡೆಂದರಸ ಹಿಡಿದನು ಧರ್ಮಜನ ಕರನ ೭೩

ಬೇಟ³ ಮತ¹⁰ವೆಮಗೇನು ಬೊಪ್ಪನ ಅಚ್ಚಿನ
 ಚಾಟ¹⁰ ನಿಮ್ಮದು ನೀವು ಬೊಪ್ಪನ
 ನೂಟು ಮಡಿ¹¹ನನುಗೊಳ್ಳಿ¹¹ದರು¹² ಬೇಟ¹²ನ್ನ ಹಿತರುಂಟಿ¹²
 ಬೇಟ¹³ರಿಸಿ ಕೂಡಿರಿ¹³ ಸಿ¹³ ನೀವೇ
 ತೋಟ¹⁴ದು¹⁴ ಪಥ¹⁴ ನಿಮ್ಮ ನೇಮವ
 ಮೀ¹⁵ಟಬಲ್ಲವೆಯೆಂದು ಧರ್ಮಜ ನುಡಿದನರಸಗೆ¹⁵ ೭೪

1 ದವನಿಗೆ (ಕನ) ದೆ ನಮಗೆ (ದ) 2 ವರೆ (ದ) ವೆನಿ (ನ) 3 ತನ್ನ (ಬರ)
 4 ನಿಂದೆ ಹೊಟ್ಟುಮದು ಕೀರ್ತಿ ಬಲ್ಲೆನು(ಕ) ನಿಂದು ಹೊಟ್ಟುಗುಗಪಕೀರ್ತಿ ಬಲ್ಲೆನು(ದ) ನಿಂದೆ
 ಬಂದಿಹುದು ಆಪಕೀರ್ತಿ ಬಲ್ಲೆನು (ನ) 5 ನೆತ್ತ (ಬ) 6 ನಿಂತ ತಪ್ಪದು ಭೀತಿವಂತರು
 (ನ) 7 ಯಿಲ್ಲೆಮಗೆ (ನ) 8 ವಂತರು ನಿಮ್ಮ (ನ) 9 ದೇನದನೆನ್ನು ನಮ್ಮ (ಕದ)
 ದೇ ಹದನೆಂದು ನಮ್ಮ (ನ) ತುದೇನದನೆನ್ನು ನಿನ್ನ (ಬ) 10 ವೇ ನಮಗೆ ಬೊಪ್ಪನ
 ಚಾಟು (ದ) ವೆಮಗುಂಟು ಲೋಕದ ದೂಟು (ನ) 11 ಯೋಳಿ (ದ) 12 ಬೇಟುಂಟಿ
 ಹಿತರೆಮಗೆ (ಕ) ಬೇಟುನ್ನೆಮಗೆ ಹಿತರುಂಟಿ (ದ) ಬೇಟ ಹಿತರುಂಟಿ (ನ) ಬೇಟಮಗೆ
 ಹಿತರುಂಟಿ (ಬ) 13 ಸು (ದ) 14 ದೆ ಪಥ (ದಬ) ದು ಮತ (ನ) 15 ಟಬಲ್ಲೆನೆ
 ಬೊಪ್ಪಯೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ (ದಬ) ಉವವರಲ್ಲೆಂದು ಕೈಗಳ ಮುಗಿದು
 ಧರ್ಮಜನು (ನ)

ಎಱಿಯ ವಂಕಿಯೊ ತಳಿತ ಮೆಕ್ಕೆಯೊ
 ಹುರಿಯ ಬ¹ಲಿ¹ಯೋ ರಾಗ ಸನ್ನೆಯೊ
 ಸ²ರಿ²ದ ಗೋರಿಯೊ ರಕ್ಕಿನ್ನುಡೆಯೊ ಸವಿಯ ಚಿತ್ರಕವೊ
 ಅರಸನಂಕೆಯ ಮನದ ³ಬಯಕೆಯ
 ಹೊಱಿಯ ಬಳಕೆಯನೀ³ ಸಮಂಜಸ
 ತರದ ಸಾತ್ವಿಕರೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಭೂಪ ಕೇಕೆಂದ ೭೫

ಕಂದ ಮನ ಮುನಿಸಿಲ್ಲ⁴ಲೇ⁴ ನಾ
 ನೆಂದ ನುಡಿಗೊಡಬಡುವಿರಾದಡೆ
 ಮುಂದೆ ಪುರ⁵ವಿ⁵ದೇ ವಾರಣಾವತವಿಲ್ಲಿ⁶ಗಟ್ಟ⁶ವತ್ತು
 ಸಂದ ನಾಡು ಸಮಸ್ತವಸ್ತುಗ
 ಳಿಂದ ಪೂರಿತ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
 ದಿಂದ ⁷ಘನವದು⁷ ರಾಜಧಾನಿ ಸ್ಥಾನ ನಿಮಗಿಂದ ೭೬

ಹೈ ಹೆಸಾದ ಭವತ್ಯಪಾ ಸ
 ನ್ನಾಹವೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ⁸ವಾವುದ⁸
 ನೂಹಿಸಿ⁹ದಿರಾ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳಡಗಿಹೆವೆಂದು ವಿನಯದಲಿ⁹
 ಗಾಹುಗತಕವನನಿಯದಿವರು
 ತ್ಸಾಹ¹⁰ವನು¹⁰ ಕೈಕೊಂಡು ಭೀಷ್ಮಗೆ
 ಬೇಹೆ ವಿದುರ ದ್ರೋಣ¹¹ಮುಖ್ಯರಿಗಟ್ಟಹಿದರು ಹದನ¹¹ ೭೭

ಧಾರುಣೀಪತಿ ರತ್ನಮಯ ಭಂ
 ಡಾರ ಸಹಿತ ಗಜಾಶ್ವರಥ ಪರಿ
 ವಾರವನು ಮಾಡಿದನು ಹೆಸುಗೆಯನೆರಡು ಭಾ¹²ಗದ¹²ಲಿ
 ಕಾರವರಿಗೊಂದಿವರಿಗೊಂದ¹³ನ
 ಲೋ¹³ರಣ¹⁴ದಲ¹⁴ಳವಡಿಸಿ ಬಹು ವಿ
 ಸ್ತಾರದಲಿ ಭೀಷ್ಮಾ¹⁵ದೈರಹುದೆನಲಿವರ¹⁵ ಮನ್ನಿಸಿದ ೭೮

1 ರ (ಕದ) 2 ರ (ಕನ) 3 ರುಂಕೆಯ ಹೊಱಿಕೆ ಬಳಕೆಯ ನಿಗಮ (ದ) 4 ನಲೆ
 (ಕದ) 5 ವ (ದ) 6 ಗೈ (ನ) 7 ಮಿಗಿಲದು (ಕ) 8 ಪದವಿಯ (ನ) 9 ದೆನ್ನೆ ರಾಯ
 ನಿಮ್ಮಯ ಅಜ್ಜಿ ರಾಶಿಯನು (ನ) 10 ದಲಿ (ನಬ) 11 ಮುಖ್ಯಾದಿಗಳಿಗಟ್ಟಹಿದರು(ನ)
 12 ಗೆಯ (ದ) 13 ನತೋ (ಬ) 14 ವನ (ದಬ) 15 ದಿ ವಿದುರರು ಮೆಚ್ಚಿ (ನ)
 ದೈರಹುದೆನಲಿತ್ತು (ಬ)

ಇವರು ಶುಭದಿನ ಶುಭಮುಹೂರ್ತ
 ಪ್ರವರದಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ¹ವಂಟಿರಾ¹ ಜನ
 ನಿವಹ²ಮುಟ್ಟುಗಿತರಣ್ಯವೇ ಗತಿಯರಸ ನಿಮಗೆನುತ³
 ಅವರ ಕಳಹುತ ಬಂದೆರಾ ಕಾ
 ರವರು ನಿಂದರು ಭೀಷ್ಮ ಕಳಶೋ *ಪ್ರೇಮರು*
 ಧ್ವವರು⁴ ಸುತ⁵ರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವೇಳಿದು ಮರಳಿದರು ಪುರಕೆ ೭೯
 ವಿದುರನೊಡನೈ⁴ತರುತ⁴ ಸಂಕೇ
 ತದಲಿ ಸೂಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ನೃಪ
 ಸುದತಿಯರು ಗಾಂಧಾರಿ ನೊದಲಾದಖಿಳ⁵ ರಾಣಿ⁶ಯರು
 ಮದದ ಮುರಿವಿನಲಿವರ ತೆಗೆದ
 ಸ್ಪಿದರು ಭೂಪತಿ ಸಹಿತ ಕಡು⁶ಶೋ
 ಕ⁷ದಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ⁷ಕೊಂಡು⁷ ಬಂದರು⁸ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕೆ⁸ ೮೦
 ಅರಸ ಕೇಳೈ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
 ವರವ ಹೊಟವಡುವಾ ಮುಹೂರ್ತಕೆ
 ವರುಷವಿಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತಾ⁹ಯಿತು⁹ ಧರ್ಮ¹⁰ತನಯಂಗಿ¹⁰
 ವರುಷ ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಿ ಹಸ್ತಿನ
 ಪುರದಲಿದ್ದರು ಹಿಂದೆ¹¹ನೋಡತ
 ವರುಷ ಬನದೊಳ¹²ಗಾಯ್ತು¹² ಲೆಕ್ಕವ
 ನೋಡಿಕೊ¹³ಳಯೆ¹³ದ¹¹ ೮೧
 ಬಂದರೈವರು ಕುಂತಿ ಸಹಿತಾ
 ನಂದದಲಿ ವರ ವಾರಣಾವತ
 ಕಂದು ಪುರಜನ¹⁴ಸಹಿತ¹⁴ ಕನ್ನಡಿ ಕಳಶ ವಿಭವದಲಿ ವೈಷ್ಣವ
 ಬಂದು ತಾವಿದಿರಾಗಿ ಕುಂತೀ
 ನಂದನರ ಹೊಗಿಸಿದರು ಪಟ್ಟಣ
 ನಂದು ಮೆಟ್ಟಿದುದು ಕೂಡೆ ಗುಡಿತೋರಣದ ರಚನೆಯಲಿ ೮೨

1 ವಡಲಾ (ಬ) 2 ಮುಟ್ಟುಗಿತರಣ್ಯವಾಸನೆಯಕಟ್ಟಿ ನಿಮಗೆಂದು (ದ) ಮುಟ್ಟುಗಿತು
 ನಗರದ ಪುಣ್ಯ ಹೋಯ್ತೆನುತ (ನ) ಮುಟ್ಟುಗಿತರಣ್ಯದಿನ್ನೇ ನಗರವೆಂದೆನುತ (ಬ) 3 ಇವ
 (ರ) 4 ತಂದು (ನರ) 5 ನಾರಿ (ದರ) 6 ಹರುಷ (ರ) 7 ಮರಳಿ (ನ) 8 ವಾರಣಾವತಕೆ
 (ರ) 9 ದುಡು (ರ) 10 ನಂದನಗೆ (ನ) 11 ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಿವನದೊಳಗಿರ್ದರೆಂಬುದು
 ಲೆಕ್ಕ ನೋಡೆಂದ (ನ) 12 ಗಿಂತು (ರ) 13 ಲೈಂ (ದಬ) ಳಯೆಂ (ರ) 14 ಕೊಡಿ (ನ)

ಬೀಡು ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಕಂಡುದು

ನಾ¹ಡು¹ಕಾಣಿಕೆ²ಸಿ³ದನು ಪುರೋಚನ³

ಕೂಡೆ ಸಂದನು² ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿ⁴ವರ ಮನವಟ⁵ದು⁴

ನೋಡಿದನು ಯಮನಂದನನು⁵ಮನೆ⁵

⁶ಮಾ⁶ಡಿ⁶ದಂದವನರಗಿ⁷ನ⁷ರಮನೆ

ಗೂಡಿನಲಿ⁷ ಬೇಳುವೆಯ ನೆನೆದರೆ ಬೊಪ್ಪನವರೆಂದ

೪೩

ಸಮಿಧೆಗಳು ನಾವ್ ನಾಲ್ವರಯ್ಯನ

ರಮಣಿಯಾಹುತಿ ಭೀಮನೇ ಪಶು

ಕುಮತಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರಗಿನರಮನೆ ಯಜ್ಞ ಕುಂಡ⁸ವಿದು⁸

ಎಮಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ರಾಜೋ

ತ್ತಮನೋ ದುರ್ಯೋಧನನೋ ದೀಕ್ಷಾ

ಕ್ರ⁹ಮ⁹ವ¹⁰ 10 ಧರಿಸಿದನಾವನೆ¹⁰ದನು ನಗುತ ಯಮಸೂನು

೪೪

ಜನಪ ಕೇಳೈ ವಿದುರ¹¹ನಟ್ಟಿದ¹¹

ಖನಕ¹²ಬಂದನು¹² 13 ತನ್ನ¹³ ಸೆಜ್ಜೆಯ

ಮನೆ¹⁴ಯಲತಿ¹⁴ಗುಪ್ತದಲಿ ನೆಲದಲಿ ಸವಸಿದನು ಪಥನ¹²

ಅನುದಿವಸವೀ ಬಾಹಿರನು ಕಿ

ಚ್ಚಿನಲಿ ಚುಚ್ಚುವ ಸಂದು ಕಟ್ಟನು

ನೆನೆವಿತ್ತಿದನು¹⁵ 15 ಖಳ ಪು¹⁵ರೋಚನನೊಡೆಯನಾಜ್ಞೆಯಲಿ

೪೫

ಒಂದು ದಿನ¹⁶ ಹೆಬ್ಬ¹⁶ದಲಿ ಭೂಸುತ

ವೃಂದವುಂಡುದು ಪಂಚಪುತ್ರಿ¹⁷ಕೆ

¹⁷ಯೆಂದು¹⁷ ಬೇಡಿತಿಯೊಬ್ಬಳಿದ್ದಳು ಸುತರು ಸಹಿತಲ್ಲಿ

ಅಂದಿರಿರುಳು ಪುರೋಚನನು ತಾ

ನೊಂದ ನೆನೆದರೆ ದೈವಗತಿ¹⁸ಬೇ

ಟೊಂದ¹⁸ ನೆನೆ¹⁹ದುದು¹⁹ ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಮಹಿಪಾಲ

೪೬

1 ಡ (ಕ) 2 ಸಿ ಕೊಂಡರಿವರೊಡಗೂಡಿ ಸಂದುದು (ನ) 3 ಕೊಟ್ಟಿನೀತನು (ಕಬ)
4 ರಲು ಪುರಜನವು (ನ) 5 ಅವ (ನ) 6 ಹೂ (ಬ) 7 ಲಿ ಮನಗೂಡದಲಿ (ಬ) 8 ದಲಿ
(ಕದ) 9 ತು (ಕ) 10 ನವಧಿಸಲಿ ಯೆಂ (ನ) 11 ಸೂಚಿತ (ನ) 12 ವರ್ಮಸ ಕಪ್ಪ
ಬಂದಿತು ಘನ ಮುದದಿ ಪಾಂಡವರು ಬಂದಾ ದಿನಕೆ ಮಂದಿರಕೆ (ನ) 13 ಯಿವರ (ಠ)
14 ಯೊಳಗೆ (ದಬ) 15 ತತ್ತು (ನಬ) 16 ಪರ್ವ (ನ) 17 ಯೆಂಬ (ಕ) 18 ತಾನೊಂದ
(ಕದ) 19 ಯಿತು (ನ)

ಅವ¹ನು¹ ನಿದ್ರೆಯಲಿಲಿಯದಿರಲಾ
 ಭವನ ಮುಖದಲಿ ಕಿಚ್ಚ²ನೊಟ್ಟಿಸಿ²
 ಪವನಸುತ ಸಹಿತವರು ಹಾಯ್ದರು ಬಿಲ³ದ³ ಮಾರ್ಗದಲಿ
 ಅವರು ಬೆಂದರು ಮುನ್ನ ಬಳಿಕಾ
 ಭವನ ಪಂತಿ⁴ಗಳ⁴ದು ಕರಗ⁵ದ
 6⁶ವನಿಯಲಿ ಹೊನಲಾಯ್ತು ಪುರಜನವೆಯ್ತಿ ಬೆಟಗಾಗಿ ೮೭

ಅಕಟ ಪಾಂಡವರಳಿದ⁷ರೇ ಕೌ⁷
 ಲಕದ⁸ ಕೌರವರಿಟ್ಟಿದ⁹ರೇ ಮತಿ⁹
 ವಿಕಳರವದಿರು ಬೆಂದು ಹೋದರು ಧರ್ಮದಲಿ ನಡೆದು
 ಪ್ರಕಟ¹⁰ಪಾಪ¹⁰ರಿಗಹುದು ಸಾಮ್ರಾ
 ಜ್ಯಕವು ಧರ್ಮಾತ್ಮಕ¹¹ರಿಗೇ ಪರಿ¹¹
 12¹²ವಿಕಟ ನಿಕರಕ¹² ರಾಜ್ಯ¹³ನೆಂದುದು ಪೌರಜನ ಮುಟ್ಟುಗಿ¹³ ೮೮

ಮುನ್ನ ಬೆಂದನಲಾ ಪುರೋಚನ
 ಕುನ್ನಿಯದು ಲೇಸಾಯ್ತು ದಹನಾ
 ಪನ್ನರಾದರೆ¹⁴ಅವೈಯರು ಸಹಿತಕಟ ಪಾಂಡವರು¹⁴
 ಇನ್ನು ಸುಡು ಸುಡು ಧರ್ಮ¹⁵ಸಂ¹⁵ಪ್ರತಿ
 ಪನ್ನ ಗುಣ¹⁶ವಾಚಾರಗಳ¹⁶ ಸಂ
 ಪನ್ನ ತೆಯನೆಂದೊಹಲಿ ಮುಟ್ಟುಗಿತು¹⁷ನಿಖಿಳ¹⁷ ಪೌರಜನ ೮೯

1 ರು (ದನರ) 2 ಹತ್ತಿಸೆ (ನ) 3 ನ (ಕದಬರ) 4 ಳ (ದ) 5 ರಿಸಿ (ದ)
 6 ರ (ಕವನ) 7 ರೇ ಬಾ (ದ) ರೋಭಾ (ನ) 8 ಧಕರು (ದನ) ಲಕದಿ(ರ) 9 ರೋ ನಯ
 (ನ) 10 ಶಾಪ (ನ) ಕಷ್ಟ (ಬ) 11 ರಿಗೇ ಕಾ (ಕ) ಕವು ಈ (ನ) 12 ಲಕಕೆ ಸತಿ
 (ಕ) ವಿಕಳ ವೈಸಲೆ (ದ) ವಿಕಳಿತಲಾ (ನ) ವಿಕಟ ಕೇಸುರಿ (ಬ) 13 ಬೆಂದುದು
 ಯನುತ ಮುಟ್ಟಿದರು (ನ) 14 ಪಾಂಡು ನಂದನರವೈಯರು ಸಹಿತ (ದಬ) ತಾಯಿ
 ಸಹಿತಕಟಕಟ ಪಾಂಡವರು (ನ) 15 ಸು (ನ) 16 ವಾಚರಣೆಗಳ (ದಬ) ಧಾರಣೆಯ
 ಪರಿ (ನ) 17 ಸಕಲ (ನಬ)

1ಬಗೆ¹ದುದೀ ಬೇಳಂಬ ಹಸ್ತಿನ
 ನಗ²ರಿಯಲಿ ತ³ತ್ಪಾರ³ಜನ ಮನ²
 ವುಗದು ಬಿದ್ದು ದು ಶೋಕನುಯ ನಾಗರದ ⁴ಮಧ್ಯದಲಿ⁴
 ಹೊಗೊಂದುದಾ⁵ನನ ಭೀಷ್ಮವಿದುರಾ
 ದಿಗಳಿಗಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸುತರಿಗೆ
 ದುಗುಡ ದಡ್ಡಿಯ ಹರುಷಸಿರಿ ⁶ಹೊಕ್ಕುಳು⁶ ಮುಖಾಂಬುಜವ ೯೦

7ಬಂದುದಾ⁷ ಸುರನದಿಗೆ ಕಾರವ
 ವೃಂದ ⁸ಪರಿ⁸ಜನ ಸಹಿತ ಶೋಕಿಸಿ
 ಮಿಂದು ಗಂಗಾ ತೀರದಲಿ ಬಳಿಕೂರ್ವ್ವ ⁹ದೇಹಿಕವ⁹
 ಸಂದ ವಿಧಿಯಲಿ ಮಾಡಿ ಪರಮಾ
 ನಂದ ¹⁰ಮಿಗಲಿ¹⁰ವ¹¹ರಿದರ್ಪಿ¹¹ತ್ತುಲು¹¹
 12ಇಂ¹²ದುಕುಲಸಂಭವರ ವಿಧಿಯನು ¹³ಮತ್ತೆ¹³ ಕೇಳೆಂದ ೯೧

ಬಿ¹⁴ಲ¹⁴ಮುಖ¹⁵ವನು¹⁵ತ್ತರಿಸಿ ಬಲುಗ
 ತ್ವಲೆಯೊಳ¹⁶ಡವಿಯ¹⁶ ಮಾರ್ಗದಲಿ ಕಲು
 ಮುಳುಗಳಿಗೆ ಕಾಪಥಕೆ ಕೋಮಲ ¹⁷ಪದನನು¹⁷ಟ್ಟ¹⁷ ಕೊಡುತ
 ತೊಳಲಿದರು ¹⁸ಬೆಳಗಾಗೆ¹⁸ ಸಾರಿದು¹⁸
 19ಹಳುವನನು ²⁰ಬೆಳಗಡಗೆ²⁰ ಹೆಳ್ಳಿಯ¹⁹
 21ಬಳಿಯ ಹೊದ್ದು ತ ²²ಹಾಯ್ದು²² ಬಂದರು ಹಲವು
 ಯೋಜನವ²¹ ೯೨

1 ಬಗೆ (ದಬ) 2 ರವನು ತತ್ಪಾರ ಪರಿಜನ (ದ) 3 ತ್ಪಾರದ (ಬ) 4 ಜಲಧಿಯಲಿ
 (ಕ) 5 ದವಾ (ದ) 6 ಹುದುಗಿತು (ನ) 7 ಬಂದುದಿದು (ಕಬ) ಬಂದರಾ (ರ)
 8 ಪುರ (ನ) 9 ಕ್ರಿಯೆಗಳನು (ನ) 10 ದಿಂದ (ನ) ಮಿಗಲಿ(ರ) 11 ರತ್ತ ತಿರುಗಿದ
 (ದನ) ರಿದರ್ಪಿಚ್ಛೆಯ (ಬ) 12 ರಂ (ದ) ರಿಂ (ನ) ಲಿಂ (ಬ) 13 ನಿನ್ನು (ಕಬ)
 ಇತ್ತ (ರ) 14 ಲು (ದ) 15 ದಲು (ರ) 16 ಕಟಿವಿ (ಕ) ಟಿವಿಯ (ರ) 17 ಚರಣ
 ಗಳ (ದರ) 18 ತಾವಿರುಳು ನಾನಾ (ದನ) 19 ಹಳುವನನುಂ ಬೇಸದಿ ಹೇಳಿಯ (ದ)
 ಬಳಿಯ ಹೊದ್ದದೆ ಹಾಯ್ದು ಬಂದರು (ರ) 20 ಬೆಡುತಲಿ (ದನ) 21 ಬಳಿಯ
 ಹೊಂದದೆ ಹಾಯ್ದು ಬಂದರು ತ್ರಿಪಥಗಾಮಿನಿಗೆ (ದ) 22 ಹೊಯ್ದು (ಬ)

ದಾಟಿದರು ಗಂಗೆಯನು ರಾಯನ
 1ಹೊ1ಟಿದಲಿ ಹಲು2 ಮುಱಿದವೇ ನ2
 ಮ್ಮಾಟಿಕೆದು ಹಿರಿದಲ್ಲ 3ಹಾ3ಯನು4ಶೈವರ4ಡಿಗಡಿಗೆ
 ಕೋಟಲೆಯ ಕೊಲ್ಲಣಿಗೆಯಲಿ ಮೈ
 ನೋಟಕಲಸದೆ ಬಿಸಿಲ್5ಲಿ6ವರು ಮ6
 ಹಾಟ6ವಿಯ ಮಧ್ಯವನು ಹೊಕ್ಕರು ನೃಪತಿ ಕೇಳಿಂದ

೯೨

— — —

1 ಘಾ (ಕದ) 2 ನೋ (ನ) 3 ಮುಱಿದುಬೈತ (ದ) 4 ಮೊಱಿದುಬೈತ (ಬ)
 5 ಹೋ ಹೋ (ನ) 6 ತಲ (ಕನ) 7 ನ (ನ) 8 ಘನಟ್ಟಿ (ಬ).

ಒಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಬೆಂಬಡದೆ ಕಲಿಭೀಮ ಹಿಡಿದು ಹಿ
ಡಿಂಬ¹ಳನ ಮುಜುಂದ¹ವನ ತಂಗಿ ಹಿ
ಡಿಂಬಿಯನು ಕೂಡಿದನು ಪಡದನು ಕಲಿ ಘಟೋತ್ಕಚನ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ ಯಮನಂದನನ ಪಾರ್ಥನ
ಕಾಲೊಡೊದು ²ಬಸಿ² ವರುಣ ಜಲದಲಿ ³ಬಟ್ಟಿ³ ಕೆಸಣಾಯ್ತು
ಮೇಲೆ ಯಮಳರು ಕುಂತಿಯರನೇ
ವೇಳುವೆನು ಬೇಗದಲಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲ⁴ ಹಿಡಿ⁴ಯಲಿ ಕೊಲಲೆನುತ ಕುಳ್ಳಿದರಡವಿಯಲಿ

೧

ಉರಿಯ ಮನೆಯಲಿ ಸಾಯಲೀಯದೆ
ನೆಣಗ ಹಿಡಿದೆಳತಂದು ⁵ಕೊಯ್ದನು⁵
ಕೊರಳನಕಟಾ ಭೀಮನೇ ಹೆಗೆಯೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ
⁶ಆರಸ⁶ ಹಿಡಿಯ⁷ಲಿ⁷ ದಾನವರು⁸ ನಿಂ
ದಿರಿಕೆಯಲಿ ನುಂಗಲಿ ಕೃತಾರ್ಥರು
ಧರೆಯೊಳಾವೆಂದೊಪ್ಪಲಿದರು ಮಾದ್ರೀಕುಮಾರಕರು⁸

೨

ಸಾಕು ⁹ಸಾಕಾನಿರಲು⁹ ಹೆಕ್ಕಳ
ನೇಕೆ ಹೋ ಹೋಯೆನುತ ¹⁰ಹೊತ್ತನು¹⁰
ನೂಕಿ ಹೆಗಲೆರಡಪಲಿ ಕುಂತಿಯ ಧರ್ಮನಂದನರ
ಆ ಕಿರೀಟಿಯನೆಡವಲಾ ಮಾ
ದ್ರೀಕುಮಾರರ ಬಲನ ಬದಿಯೊಳ
ಗಾಕಿ ನಡೆದನು ಭೀಮ¹¹ನಡೆ¹¹ಹಾ¹²ಯ್ದೊದದು¹² ಕಲುಮರನ

೩

1 ನನು ಬಳಿಕ (ನ) 2 ಸುರಿ (ನ) 3 ದಾರಿ (ನ) 4 ಕಾ (ದ) 5 ಕೊಂದನು (ನ)
6 ಅಪಸಿ (ಳನ) 7 ರೇ (ನ) 8 ಸಿಡಿಯಲೆಣಗದೆ ಅಹಿ ಕುಲವು ನುಂಗದೆ ಭರದಿ ಮೃಗ
ಬೆಂಬೊತ್ತಿ ಮುಜುಂದ ಎನುತಲೊಪ್ಪಲಿದರು (ನ) 9 ಸಾಕಾನಿಹೆನು (ದ) ಸಾಕೀ
ಹೊತ್ತು (ದ) 10 ಕೊಂಡನು (ನ) 11 ನೊಡೆ (ದರ) 12 ಯ್ದೊದ್ದು (ನ)

ಬಂದನೀ ವರಿ ಹಲವು ಯೋಜನ
ದಿಂದ ಹೇರಡವಿಯಲಿ ಬಳಲಿದೆ
ನೆಂದನೇ ನೀರಡಸಿದನೆ ¹ಮೇಣ್ಣ¹ ನಿವ್ರೆಗಲಸಿದನೆ
ತಂದು ಕಾನನ ಮಧ್ಯದಲಿ ತರು
ವೃಂದದಡಿ²ಯೊಳಗಿಳುಹಿ² ಬಳಿಕರ
ವಿಂದದೆಲೆಯಲಿ ನೀರ ತಂದೆಹಿ³ದನು ³ಮಹೀಶರಿಗೆ³

೪

ತಳಿರ ತಟುದೊಟ್ಟಿದನು ತರುವಿನ
ನೆಳಲೊಳಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದರು ತನು
ಬಳಲಿಕೆಯ ⁴ಭಾರಣೆಯ⁴ ಕಡು ⁵ಜೋಡಿಸಿದ್ ಜೊಮ್ಮಿನಲಿ
ಝಳಕೆ ಕಂದಿದ ಮೈಯ ಬಾಡಿದ
ಲಲಿತ ನದನದ ಮಾಸಿ ಕೆದಕಿದ
ತಲೆ⁶ನವಿರ ತನ್ನೆ⁶ವರನು ಕಂಡಳಲಿದನು ಭೀಮ⁶

೫

ತಾಯೆ ನೀ ದಿಟ ನಾಗನಗರಿಯ
ರಾಯನರಸಿಯ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
ರಾಯನೆದೆಲ್ಲ⁷ಣರೆ⁷ ಭಾರಿಯ ಬಾಹು ವಿಕ್ರಮ⁸ರೆ⁸
ಈಯನಸ್ಥೆಗೆ ಸೋಮವಂಶದ
ರಾಯತನನೇ⁹ನಹುದು ಹೇಳಾ⁹
ತಾಯೆ ಹೇಳಿನ್ನಾಣೆ ¹⁰ಯೆನುತ¹⁰ಳಲಿದನು ಕಲಿ ಭೀಮ

೬

ಪಾಡ

ಜನನಿಯುಂಟ್ರಿಯನೊತ್ತಿ ಯಮನಂ
ದನನ ¹¹ಚರಣವ¹¹ ಮು¹²ರಿದು¹² ಬಳಿಕ
ಜುಫನನ ಯಮಳರ ¹³ಪದವನೆಚ್ಚು¹³ಅದಂತೆ¹³ ಹಿಡಿಕಿಸುತ
ಅನಿಬ¹⁴ರಿದನನು¹⁴ ನೋಡಿ ಪೂರ್ವವ
ನನೆದು ಬಿರಿಬಿರಿದಳುತ ಘನ ಕಾ
ನನದ ಮಧ್ಯದೊಳಿತ್ತದ್ದನು ಹಿರಿದು ಶೋಕಿಸುತ

೭

1 ಬಲು (ಕದನ) 2 ಯಲಿನಿಲಿಸಿ (ದಬ) 3 ನೃಪಾಲರಿಗೆ (ದಬ) 4 ಭವಣಿಯಲಿ (ದ) 5 ರ್ಪಾಡಿಸುವ (ಬ) 6 ಯ ಕರುಳಿನ ನಾಲ್ವರಿವರನು ಭೀಮ ನೋಚುತಲು (ನ) 7 ದೆ (ಕಬನ) 8 ರು (ನ) 9 ನಾಯ್ತು ಮಹಿಯದೆ (ನ) ನಹುದು ಮಹಿಯದೆ (ಬ) 10 ಹೇಳಂದ (ದ) ಯೆಂದ (ನರ) 11 ಪದವನು (ಕ) 12 ರುಹಿ (ದ) 13 ಬಳಲಿಕೆಯು ಮಹವಂತೆ (ನ) 14 ರವರನು (ಕ)

ತೊಕ್ಕುವುದು ಬಲುನಿಬ್ರಿ ನಿಬ್ರಿಯ
 ನೂಕುವನು ಕಣ್ಣೆ ನೆಗಳಲಿ ನಸು
 ತೂಕಡಿಕೆ¹ ತೋಟಾದರೆ ಮೈಗೆದ¹ ಉವನು ಕೈಯೊಡನೆ
 ನೋಕುವುದು² ತನು² ಮುಟ್ಟನೆ ಮುಟ್ಟನೆಯು
 ನೋಕರಿಸು³ ವುದು³ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿ ನಿ
 ರಾಕುಲಾಂತಃಕರಣನಾದನು⁴ ಬಳಿಕ⁴ ಕಲಿ ಭೀಮ

೮

ವ್ಯಾಳ ಗಜ⁵ ಭೂದಾರ ವೃಕ್ಶ ಶಾ
 ದೂಲ ಸಿಂಹಾದಿಗಳ ಭಯವಾ
 ಕೀಳ ದೈತ್ಯಪ್ರಕರ ಭಯವಹುದೆನ್ನ ಮುನಿಯಲಿ
 ಹೇಳ⁶ ಲೇನದನಿನ್ನು⁶ ನಿಧ್ರಾ
 ವ್ಯಾಳ ವಿಷ⁷ ವನು⁷ ಮೊಗೆದು ಸೂಸಿ ವಿ
 ಶಾಲ ಮತಿಯವಧಾನದಲಿ ಕಾಯಿದನು ತನ್ನವರ

೯

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳೊಂದು ಮಾರಿಯ
 ಮುರಿಮನವರಿಗೆ ತದ್ವನಾಂತರ
 ದರಸು ದೈತ್ಯ ಹಿಡಿಂಬನೆಂಬವನತುಳ ಭುಜಬಲನು
 ಮುರಿಮುರಿದು ಮೇಗಾಳಿಯಲಿ ಮೂ
 ಗರಳಿ ಮಾನ⁸ನ⁸ ಗಂಧ⁹ದಲಿ⁹ ಗೋ
 ಚ¹⁰ರಿಸಿತೆ¹⁰ತ್ತ ಣದೋ ಮಹಾದೇವನುತ ಬಿಟಗಾದ

೧೦

ತಾಯೆ ಬಾರೌ ತಂಗಿ ಗಂಧದ
 ವಾಯುವಿದೆ ಹೊಣೆಕಾಟ¹¹ ನಾಗ¹¹ ನ
 ವಾಯ ಭೋಜನವಿಂದು ದೊರಕಿತು ಮನುಜ ಮಾಂಸ¹²ದಲಿ¹²
 ಸಾಯಲವದಿರ ಬಡಿದು ತಾ 13ನ¹³ಮು
 14ಗಾಂ¹⁴15ವ¹⁵ದು ಕೃತ ಪುಣ್ಯ ಫಲವೆನೆ¹⁴
 ಮಾಯಕಾತಿ ಹಸಾದವೆನುತ ಹಿಡಿಂಬಿ ಗಮಿಸಿದಳು

೧೧

1 ತೋಟಾದದೆ ತನಿಗಿದೆ (ದ) ತುಳುಕಿದದೆ ಮೈಗೆದೆ (ನ) ಮಿಗೆ ತೊಳುವುದು ಮೈ
 ಬೆದೆ (ಬ) 2 ತನಿ (ದ) 3 ವನು (ನ) 4 ಮತ್ತೆ (ದ) 5 ಭೂಧರದ ಮೈಗೆ (ದ) ಭೂಧರದ
 ವೃಕ (ನ) ಭೂತಾಳಿವೃಕ (ರ) 6 ಲೇನದನೆಂದು (ದ) ಲದನೆನಿನ್ನು (ನ) 7 ಯವ (ನ)
 8 ಸ (ದ) 9 ವಿಧು (ದ) ವೆದೆ (ನ) 10 ರವಿದೆ (ದ) ರಿಸಿದೆ (ಬ) 11 ನಮಗೆ (ನ) 12 ವಿಧು
 (ನ) 13 ತ (ರ) 14 ಗುಣಲಾಯತನು ಮಾಡೆನಲು (ಬ) 15 ಕಿ (ದ)

ಬಂದಳವಳತಿ ರೌದ್ರ ರೂ¹ಪಿನೊ¹
 ಇಂದು ಕಂಡಳು ದೂರದಲಿ ಹೆರಿ
 ನಂದನನ ಸುಳಿದಲೆಯ ಕೆಮ್ಮಾಸೆಗಳ ಕರ್ಕಶದ
 ಕೆಂದಳದ ಕೇಸರಿಯ ಕಂಗಳ
 ಕುಂದ²ದಶ್ವನಚ್ಚವಿಯಲಿರೆ ಮನ
 ಸಂದ³ಳಾ³ ಖಳನನುಜೆ ನೋತಳು ಭೀಮಸೇನೆಗೆ ೧೨
 ಇವನ ರಮಣನ ಮಾಡಿಕೊಂ⁴ಡೋ
 ಡು⁴ವೆನು ವಿನಿನಾಂತರಕೆ ಮುನಿದವ
⁵ನೊವದಿರೈವರ ತಿನಲಿ ಮರದಡಿಗಳಲಿ ಮಲಗಿದರ
 ಇವನು ತನ್ನಯ⁶ ರೌದ್ರಮಯ⁶ ರೂ
 ಪವನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರುವನಲಾ
 ಗೆಯುವತಿಯಹೆನೆಂದಸುರೆಗೆ ಸುಳಿದಳು ದಿವ್ಯರೂ⁷ಪದ⁷ಲಿ ೧೩
 ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿ ಮರೆಗೆ
 ತ್ತಲೆಯ ನೊತ್ತವ⁸ ಬಿ⁸ಗಿಯ⁹ ಮೈ⁹ಪರಿ
 ಮಳಕೆ ತೂಳುವ ತುಂಬಿಗಳ¹⁰ ತನು¹⁰ಲ¹⁰ಕೆಯ ಚಲುವಿಕೆಯ
 ಲಲನೆ ಸುಳಿದಳು ಕುಚದ¹¹ ಭಾರಕೆ¹¹
 ಬಳುಕು¹²ತಡಿಗಡಿಗೊ¹²ಲದು ಮೇಲುದ
¹³ತಳೆಯ ಸುಳಿಗುರುಳಲೆಯಲಾ ಕಲಿ ಭೀಮನಿದಿನಲಿ¹³ ೧೪
 ಭೀಮ ನೋಡನು ನುಡಿಸನೊಯ್ಯನೆ
 ತಾನುರಸಮುಖಿ ಹೊದ್ದಿದಳು ನಿ
 ಸ್ಸೀಮರೈ ನೀವಾರು¹⁴ ಮ¹⁴ಲಗದ ಮತ್ಸರವರಾರು
 ಈ ಮಹಾರಣ್ಯದಲಿ ಬರವಿದು
 ಕಾಮಿತನೆ ಕೋಮಲರಿಗೆನೆ ನಿ
 ಪ್ಪಾನು¹⁵ ಮನದಲಿ¹⁵ ಸತಿಯ ನುಡಿಸಿದನಾರು ನೀನೆ¹⁶ದು¹⁶ ೧೫

1 ಪದೊ (ದ) 2 ದಶನದವೀ (ದಬ) ರದನನ್ನನಿ (ರ) 3 ಬಿಸಿ (ದನ) 4 ಡಾಡೋ (ರ)
 5 ರಿ (ಕದಬ) 6 ತೀವ್ರತರ (ನ) 7 ಪಿನ (ದರ) 8 ನು (ದ) 9 ತನು (ಬ) 10 ಭುಜ (ದ)
 11 ಭರದಲಿ (ದನ) 12 ನಡುಬಿಡೊ (ಕ) 13 ಮೌಳಿ ಮುಳುಕದ ಮುಸುಕದೋಡುತ
 ಭೀಮನಿದಿನಲಿ (ದ) ವಳಿಯ ಮುಳುಕದ ಮುಳುಗಿನಲಿ ಕಲಿಭೀಮನಿದಿರಾಗಿ (ನ)
 ವಳಿಯ ಮುಳುಕದೋಡುತ ಭೀಮನಿದ್ದೆ ಡೆಗೆ (ರ) 14 ಮರದಡಿಗಳಲಿ ಮ (ಕ) 15 ತೆಯ
 ಲಾ (ದ) 16 ದ (ಕದ)

† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ವನ ಹಿಡಿಂಬನದಾ ಹಿಡಿಂಬಕ
 ನನುಜೆ ತಾನು ಹಿಡಿಂಬಿಯಾ ಕಾ
 ನನವಿದೆಮ್ಮಾಶ್ರಮವಗಮ್ಮವು ದಿವಿಜ ¹ಮ¹ನುಜರಿಗೆ
 ನಿನಗೆ ಕಾಮಿಸಿ ಬಂದೆನಣ್ಣನು
 ಮುನಿದರಿವದಿರ ತಿನಲಿ ನೀನೇ
 ಕೆನಗೆ ವಲ್ಲಭನಾಗು ಕೊಂಡೊಯ್ಯೆನು ಹಿಮಾಚಲಕೆ

೧೬

ನಿನ್ನನೊಲ್ಲೆನು ಮುನಿವೆಯಾದರೆ
 ನಿನ್ನ ದೈತ್ಯನ ಕೊಂಡು ಬಾ ಹೋ
 ಗೆನ್ನ ಬಲುಹನು ನೋಡು ನೀನೆನಲಸುರೆ ವಿನಯದಲಿ
 ಮುನ್ನ²ವೇ ಮನುಮಥನ²ಶರದಲಿ
³ಭಿನ್ನೇಯಾಗಿಕೆ³ ಮುಟ್ಟಿಯ ಹೊ⁴ಕ್ಕರೆ
 ನ⁴ನ್ನನೀ ವರಿ ⁵ಜಟ⁵ದು ನುಡಿಸರೆಯೆಂದ⁶ಳಿಂದ⁶ಮುಖ⁶

೧೭

ಆನುಜೆ ತಳುವಿದಳೆಂದು ರೋಷ
 7ಸ್ತನಿ⁷ತ ಗದ್ಗದ ಕೂರನೊ⁸ಡ⁸ದ
 ದ್ವನು ಮಹೀಮಂಡಲ⁹ವನುಗ್ರಾಂ⁹ಬಕನ ಡೊಂಬಿನಲಿ⁹
 ಅನಿಲಸುತನಿವಿದಿದ್ದ¹⁰ನಿವನೇ¹⁰
 ದನು¹¹ಜೆ ನಿನ್ನವನಾಯ್ತು¹¹ ತಪ್ಪೇ
 ನೆನುತ ¹²ಹಳಚಿಸೊಡಾ ಹಿಡಿಂಬಕ ಜಡಿದು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟಾದ¹²

೧೮

ಒಟಲಬೇಡಲೆ ಕುನ್ನಿ ಮೆಲ್ಲನೆ
 ತಟುಬಿ ಕಾದು¹³ವದೇನು¹³ ವೈಮುಖ
 ದೊಟಗಿದವರೇ¹⁴ಳ್ವರು ಕಣಾ ಸತ್ತಂತೆ ¹⁵ಸಾರೆ¹⁵ನುತ¹⁴
 ತುಟು¹⁶ಬು¹⁶ ಹಿಡಿದನು ಭೀಮ ಬೆನ್ನಿನೊ
 ಕೆಟಗಿದನು ಹೆಮ್ಮರನ ¹⁷ಹಾಯಿದು¹⁷
¹⁸ಮುಟ್ಟಿದ್ದು ಹೊಯ್ಯ ಹಿಡಿಂಬ¹⁸ ಕೊಡಹಿದನನಿಲನಂದನನ

೧೯

1 ನ (ದ) 2 ವೆಮ್ಮನು ಮದನ (ನ) 3 ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ (ನ) ಭಿನ್ನವೆನ್ನದೆ (ಬ) 4 ಕೈನು
 ಯೆ (ದನಬ) 5 ಮುಳಿ (ಬ) 6 ಫಾ ಅಸುರೆ (ನ) 7 ಸ್ತಲಿ (ಕಬ) ಸ್ಥಿಮಿ (ನ) ಜ್ಞನಿ (ರ)
 8 ದ (ದನ) 9 ವನುಗ್ರಾಂ⁹ಬಕನ ಕೋಪದಲಿ (ದ) ನ ರಭಸದಲ್ಲಿದೆ ಡೊಂಬಿನಲಿ (ನ)
 10 ಈತನೆ (ರ) 11 ಜನೇಂಬುವನಹುದು (ನ) 12 ತಿರಲಾ ದನುಜೆ ಹೋದಳು ಮರನ
 ಹೊರೆಗಾಗಿ (ದ) ಯಿರಲಾದನುಜೆ ಹೋದಳು ಮರನ ಮುಟ್ಟಿಗಾಗಿ (ನ) 13 ವುದೇನುತ
 (ದನ) 14 ಉವರು ಮೆಲ್ಲನೆ ಎನುತ ರೋಷದಲಿ (ನ) 15 ಬಾಯೆ (ದ) 16 ಬ (ದ) ಬಿ (ನ)
 17 ಹೊಯ್ಯಲಿ (ಬ) 18 ಮುಟ್ಟಿಯಲದನವ ಕಂಡು (ನ) ತುಟುಬಿ ಹಿಡಿದು ಹಿಡಿಂಬ (ಬ)

ಎದ್ದು ತಿವಿದ¹ನು¹ ಖಳನ ಬದಿಯೊಳ
 ಗ²ದ್ದು² ದೀತನ ಮುಷ್ಟಿ³ ಮುಟ್ಟಿದೊಳ
 ಬಿದ್ದು³ ನಿಮಿಷಕೆ ಸಂತವಿಸಿ ಹೆಮ್ಮರನ ಕೊಂಬಿನಲಿ
 4 ಗೆದ್ದೆಯಿದ ಕೊಳ್ಳಿ⁴ನುತ ಖಳನು
 ಬೈದ್ದು ಹೊಯ್ದ⁵ರೆ ಮರ ಸಹಿತ⁶ಹಿಡಿ
 ದುದ್ದಿ ನೆಲದೊಳಗೊರಸಿ⁶ ಕೊಂದನು⁷ಕಲಿ⁷ಹಿಡಿಂಬಕನ ೨೦
 ಕಳಕಳದಲಿನರೆ⁸ದ್ದರಿವನತಿ
 ಬಲ⁸ ಮಹಾ⁹ದೇವೆ⁹ಮೃನೈಬ್ಬಿ
 ಬಳಕ ಕಾದದೆ¹⁰ನಮ್ಮ ಕೆಡಿ¹¹ಸದೆ¹¹ಕಾಕ ಬಳಸಿದೆಲ¹⁰
 ಬಳಲಿದೆಮ್ಮನು ಹೊತ್ತು¹²ತೊ¹²ಳಲಿದ
 ಬಳಲಿಕೆಯ¹³ಲೀ ಕೇಡು¹³ಲೇಸಾ
 ಯುಳಿದೆವಿನ್ನೇನೆಂದರಾ ಯಮನಂದನಾದಿಗಳು ೨೧
 ಖಳ¹⁴ಮಡಿಯಲ¹⁴ವನನುಜೆ ಭೀವ ನ
 ನೊಲಿಸ¹⁵ಲಾಱದೆ¹⁵ಕುಂತಿಗಲ್ಲವ
 ತಿಳುಹಿ ನುಡಿದಳು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರ¹⁶ದ ಸಂಗತಿಯ¹⁶
 ಹೆಲವು ಪರಿಯಲಿ¹⁷ಇವರನವಳಂ¹⁷
 18ಡಲೆದು¹⁸ಭೀಮಗೆ ಹೇಳಿ¹⁹ಸಿದಳೇ
 ಫಲುಗುಣನ ಕೈಯಿಂದ ಧರ್ಮಜನಿಂದ ನುಡಿಸಿದಳು¹⁹ ೨೨
 ಆರು²⁰ನುಡಿಯಲು²⁰ಸರ್ವಧಾ ಖಳ
 ನಾರಿಯನು²¹ಕೈಕೊಳ್ಳಿ²¹ನೆ²²ದೇ²²
 23ವೀರ ಬಲಿದನು ಬಳಕ²³ವೇದವ್ಯಾಸಮುನಿ ಬಂದು
 24ಸಾರನಯದಲಿ ತೋಡಿ²⁴ತಿಳುಹಿ ಕು
 ಮಾರ ಸಂಭವ²⁵ವವಧಿಯೆಂದಾ
 ನಾರ²⁵ಯನು ಗಂಟೆಕ್ಕಿದನು ಮುನಿ ಭೀಮಸೇನಂಗೆ²⁴ ೨೩

1 ರೆ (ಕದ) 2 ದ್ದಿ (ದ) 3 ಮುಡಮುಟ್ಟಿದದ್ದು (ಬ) 4 ಬಿದ್ದೆಯಿದ ಕೊಳ್ಳಿ (ನ)
 ಎದ್ದೆಡಿದಕೋಯೆ (ಬ) 5 ನು (ದ) 6 ಹಿಡಿದುದ್ದಿ ನೆಲಕೊರಸಿದನು (ದನ) ನೆಲಕುದ್ದಿ ಹಿಡಿ
 ದೊರಸಿದನು (ಬ) 7 ವನ (ನ) 8 ದ್ದು ನೋಡಿದು ಎಲೆ (ನ) ರೀತನುಖಲ (ರ) 9 ಕಲಿತೆ (ನ)
 10 ಕೊಲಿಸಿದ ಅಕಟ ತವಳದಲಿ (ನ) 11 ಸಿದೆ (ಬ) ಸಲು (ರ) 12 ಬ (ದ) 13 ಕೈ
 ಕುಡುಪು (ದ) ಲೀ ಯುದ್ದ (ನ) 14 ಕೆಡೆಯೆಯ (ನ) 15 ಲಱಿಯದೆ (ದರ)
 16 ಸ್ಥಿತಿಯುಹಿ (ಬ) 17 ಸತಿಯನಿವಳಂ (ಕದ) ಸತಿಯ ಕುಲವನು (ನ) 18 ತಿಳುಹಿ
 (ನ) 19 ಬಗೆಯಲು ಬಳಕ ಫಲುಗುಣಧರ್ಮನಂದನರಿಂದ ಹೇಳಿಸಲು (ನ) 20 ಹೇಳಲು
 (ರ) 21 ತಾನೊಲೆ (ರ) 22 ದರೆ (ನ) 23 ನಾರಿಯನು ಕೊಡಿಸಲು (ನ) 24 ವೀರ
 ಪಾಂಡವರಿವರ ಕಂಡ ವಿಚಾರವಿದ ಕೇಳಿನೆನುತಲೀಶ್ವರನಾರಿಗಾವುದ ಕಲ್ಪಿಸಿದನದ ಮಿಹಿ
 ಬಹುದನುತ (ನ) 25 ನಾಗಲೆಂದಾ ನೀರೆ (ದ)

ಎಲ್ಲಿಯುಪವನ¹ವರ¹ಸರೋವರ
 ವೆಲ್ಲಿ²ಕೇಳಿ ಶೈಲ ಹಿಮಗೃಹ²
³ವೆಲ್ಲಿ ರಮ್ಯೋದ್ಯಾನವೆಲ್ಲಿ⁴ವಿ⁴ಹಾರ⁵ವನ⁵ಭೂಮಿ
 ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಂದು ಮಾರುತಿ
 ವಲ್ಲಭೆಯ⁶ರಮಿಸಿದನು⁶ ಚೌಪಟ
 ಮಲ್ಲ ಜನಿಸಿದ⁷ನಾ⁷ ಘಟೋತ್ಕಚನಾ ಹಿಡಿಂಬಿಯಲಿ

೨೪

ನುಡಿದ ಸಮಯಕೆ⁸ತನ್ನ ರಮಣಿಯ
 ನೊಡೆಬಡಿಸಿ⁹ಹೈಡಿಂಬ¹⁰ರಾಜ್ಯ
 ಕ್ಯಾ¹⁰ಡೆತನವ¹¹ನೆ¹¹ಮಾಡಿ¹¹ನಿಲಿಸಿದನಾ ಘಟೋತ್ಕಚನ⁹
 ನಡೆದು¹²ಬಂದರು¹²ಶಾಲಿಹೋತ್ರನ
 ನಡುವೆ ಕಂಡುವಚರಿಸಿ¹³ಕೊಂಡರು
 ಪಡುವಲ¹³ಭಿಮುಖ¹⁴ರಾಗಿ ನಡೆದರು¹⁴ವಿಪ್ರವೇಷದಲಿ

೨೫

— — — — —

1[ಚ] ; ವನ (ಕದನ) ತತ್ (ಬ) ನವ (ರ) 2ಕೇಳಿ ಶೈಲ ಸಂಕತ್ (ನಬ) ಶೈಲಾರವೆ
 ಗಳೊಪ್ಪುವ (ರ) 3 ಎ (ನಬ) 4 ನಿ (ಕ) 5 ನವ (ದ) 6 ಬೆರಸಿದನು (ಕದ) ರಮಿಸಿ
 ದಡೆ (ಬ) 7 ಕಲಿ (ಕನ) 8 ನೀವು ಬಹುದೆಂದೊ (ನ) 9 ಸುತ ಸಹಿತ ಕಳುಹಿದ ಮಡದಿ
 ಯನು ಹೈಡಿಂಬರಾಜ್ಯಕ್ಕೊಡೆಯತನವಿತ್ತು (ನ) 10 ದೇಶಕ್ಕೊ (ಕ) ರಾಜದೊಳೊ (ದ)
 11 ಮಾಡಿದರು (ಬ) 12 ಬರುತ್ತಿರೆ (ದನ) 13 ವಿದ್ಯವ ಪಡೆದು ಅ (ದನ) 14 ರಾಗಿ
 ಬಂದರು (ದನ) ವಾದರನಿಬರು (ಬರ).

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ವಿಕಟ ಭುಜಬಲರೇಕಚಕ್ರದೊ
ಆಕುಟಲರು ಭೂಸುರರ ರಕ್ಷಿಸಿ
ಬಕನ ¹ಮುಹೂದರು¹ ಮೆಹಿ²ದರಮಲಗುಣಾಗ್ರಹಾರದಲಿ

ಕೇಳು ಜನನೇಜಯ ²ಮಹೀವತಿ²
ಶಾಲಿಹೋತ್ರಾಶ್ರವ ವನನಿಬರು
ಬೀಳುಕೊಂಡರು ಮತ್ತೆ ಕಂಡರು ಬಾದ್ರಾಯಣನ
ಹೇಳಿದನು ನಿಮಗೇಕಚಕ್ರ ವಿ
ಶಾಲ ಪುರದೊಳಗಾಲು ತಿಂಗಳು
ಕಾಲ ಸವೆಯಲಿ ಬಳಿಕ ಬಳಸುವಿರುತ್ತರೋತ್ತರವ

ಎಂದು ಮುನಿ ತಿರುಗಿದನು ಕುಂತೀ
ನಂದನರು ಸು³ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇ⁴ಜೋ
ವೃಂದ⁴ವನು ಮುಸುಕಿದರು ವಿಮಲ ಬ್ರಹ್ಮರಶ್ಮಿಯಲಿ
ಅಂದವೇಹಾದ ಗಡ್ಡದರ್ಭಿಗ
ಳಿಂದ ನಿಹಿಯುಡಿಗೊ⁵ಗಳ ನಾಟಕ
†ದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿಯ ದಟ್ಟ† ನೊಸಲಲಿ ದೇಸಿ ಪರಿ ⁶ಮೆಹಿಯೇ⁶

ಸ್ವಿರನಿಪತಿ ಕೇಳೇಕಚಕ್ರವ
ನಿವರು *ಹೊಕ್ಕರು ವಿಪ್ರನೊಬ್ಬನ*
ಭವನದಲಿ ಮಾಡಿ†ದರು ಬೀಡಾರವನು† ವಿನಯದಲಿ
*ಇವರು ಯಾಚಕ⁷ವಿಷ⁷ಯದಾತಿ
ಧ್ಯವನು ಕೈಕೊಂಡಲ್ಲಿ ⁸ಕತ್ತಿಪಯಃ⁸ ಸೈಲನು ದಿವಸ
ದಿವಸವನು ನೂಕಿದರು ಭಿಕ್ಷುವಿಹಿತ* ವೃತ್ತಿಯಲಿ

೩

1 ಮುದ್ರಿಸಿ (ಬ) 2 ಧರ್ಮಪಾಲ (ಕ) 3 ಪೇ (ಕದಬರ) 4 ಜಸ್ಪಂಜ (ಕಬರ)
ಜವನಂದ (ನ) 5 ಯಲಿ (ನ) 6 ಮಿಗಿಲು (ಬ) 7 ವೃತ್ತಿ (ಬ) 8 ಕಿರಿದಿನ (ರ)

†*(ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ಸ್ವಿ ಈ ಪದ್ಯವಿಲ್ಲ (ದನ)

ತಂದ¹ ಭಿಕ್ಷುಶ್ರವನೈ¹ವರು

²ನಂದಗನರು ತಾಯಿಗೆ³ ನಿವೇದಿಸ

ಲಿಂದುಮುಖಿ ಭಾಗದ್ವಯನ ಮಾಡಿಯೆ³ ತದ್ಗೋ³ನ್ನದಲಿ²

ಒಂದು ಭಾಗ ವೃಕ್ಷೋದರಂ⁴ಗುಳಿ⁴ ಇಳೀಮ

ದೊಂದು ಭಾಗವ ತಾನು⁵ ಸಾಲ್ವರು

ನಂದನರು ವಿನಿಯೋಗಿಸುವರೆ⁶ ವರ್ಷ ಕೇಳೆಂದ

೪

ಸಿರಿಯ ಹೇಳ್ವರೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ

ದರಸುಗಳ ಸಂತಾನ ಶೌರ್ಯದ

⁶ಸಿರಿಯ ಹೋಗಲ್ವರೆ⁶ ಶಕ್ತ ⁷ಸೂರ್ಯ ತೇಜಕೊರೆ⁷ ಮಿಗಲು

ತಿರಿ⁸ದ⁸ ಕೂಳನು ತಾಯಿ ಹಸ್ತುಗೆಯೊ ಇ⁹ಸ್ಥನೆ

ಳೆರಡು ಭಾಗವ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳ

ಹೊರೆದಳಿನ್ನುಳಿದವರ ಪಾಡೇನರಸ ಕೇಳೆಂದ

೫

ಉದಯ⁹ವಾಗದ⁹ ಮುನ್ನ¹⁰ ಸುಬ್ರ

ಹೃದ್ರಿದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿದ್ದ¹⁰ ಜನನಿಯ

ಪದಯುಗಕ್ಕುಭಿನಮಿಸಿ¹¹ ಸಂಧ್ಯಾವಶಕ ನಡೆತಂದು¹¹

ವಿದಿತ¹² ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸ್ಥೆ ಜಪನಿಯ

ವ.ದ¹² ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಧ್ಯಾ

ಹೃದಲಿ ಭಿಕ್ಷಾ¹³ಟಿನಗಳ¹³ವರಿಗೆ ನಿತ್ಯವಿಧಿಯೆಂದ

೬

ಭೋಜನೋತ್ತರ ವೇಳೆಯಲಿ ನೃಪ

ರಾಜ ವಾರ್ತಾ ಕ¹⁴ಧ¹⁴ನದಿಂದ ಮ

ಹಾ ಜನಂಗಳೊ¹⁵ಳಾಡು¹⁵ತಿರ್ದರು¹⁶ ನಿಜ¹⁶ ನಿನ್ನೋದದಲಿ

ರಾಜತನವನು ಮುಟ್ಟಿ¹⁷ದರಾ ದ್ವಿಜ¹⁷

ರಾಜತೇಜವ ಮುಟ್ಟಿಡರಾ ನರ

ರಾಜ ರಾಜರೆ¹⁸ನೀತಿ¹⁸ಯಿದು¹⁹ನರನಾಧ¹⁹ ಕೇಳೆಂದ

೭

1 ಭಿಕ್ಷನನಾಗಳ್ಳಿ (ನ) 2 ಬಂದು ಹರಿಯೆಂದೆನುತ ವಂದಿಸಿ ಅಂದು ಭಿಕ್ಷವ ಮಾತೆಗೀಯಲು ಎರಡುಭಾಗೆಯನು (ನ) 3 ತಂದ (ಕ) 4 ಗಹು (ನ) 5 ಐವರು ಅಂದು ಉಪಭೋಗಿಸುವಂತ (ನ) 6 ಪರಿಯನೆಂಬರೆ (ದ) ಹರಹನೆಂಬರೆ (ನ) ಬಲಹನೋಳ್ವಡೆ (ಬ) ಪರಿಯ ನೋಳ್ವರೆ (ರ) 7 ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳಿಗೊಡ (ದಬ) 8 ಗಿ (ದ) 9 ದೊಡವೆ (ದನ) 10 ಪೂರ್ವಕೆ ಮುದದೊಳ್ಳಿವರುಯೆದ್ದ (ನ) 11 ಮಧುಮರ್ದನನ ನೆನವುತಲಿ (ದನ) ಸಂಧ್ಯಾಮಂಟಪಕೆ ಬಂದು (ರ) 12 ಸಂಧ್ಯಾದೇವಿಗಭಿವಂದದ (ಬ) 13 ಚರಿತವಿ (ಬ) 14 ದ (ಕನ) 15 ಪ್ತು (ನ) 16 ಮಿಗೆ (ಕ) 17 ದಿವರು ದ್ವಿಜ (ದ) ದರುನ್ಮತ (ನ) ದು ಮಿಗೆ (ರ) 18 ರೀವಿ (ಕ) ಲೀಲೆ (ಬ) 19 ಭೂಪಾಲ (ನರ) † (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

1ಇರಲಿ¹ರಲು ಮಾಸಾಂತ²ರದಲಾ²
 ನೆರೆಮನೆಯ ಶೋಕಾರ್ತ³ರವದು
 ಬ್ಬರೆ³ವ ಕೇಳಿದು ಕುಂತಿ ಸಾರಾಂತ⁴ದ ಸಮಯದಲಿ³
 ಭರ⁴ದಿನ್ನೆ⁴ತಂದ⁵ಕಟಿ⁵ ಭೂಸುರ
 ವರ ನಿರೋಧವಿಡೆನು ದುಃಖೋ
 ತ್ವರುಷವಾಕಸ್ಮಿ⁶ಕ⁶ವದಿ⁶ದಳು 7ಕುಂತಿ ವಿನಯ⁷ದಲಿ ೮
 8ನಾಳೆ ನೈವಾಹೋತ್ಸವದ ದೆ
 ಖ್ವಾಳವಿದು ಮೊದಲಿ⁹ಲಿ⁹ ವಸಂತದ
 ಬಾಲಕಿಯರೋಕುಳಿಯ ಮಳೆಯಲಿ ಸಿಡಿಲು ಸುಳಿ¹⁰ವಂತೆ¹⁰
 ಹೇ¹¹ಳಿ¹¹ರೇ¹¹ ನಿಮಿಗಾದವನ್ನೆಯ
 ಕೇಳಲಾಗ¹²ದೆ¹²ಯೆನಲು ದ್ವಿಜನಿದ
 18ಕೇಳಿ ಫಲವೇ¹³ನ¹⁴ವ್ವೆ¹⁴ಯೆಂದನು ಸುಯ್ಯು ದುಗುಡದಲಿ ೯
 ಹೇಳಬೇಡುದು ತನ್ನ¹⁵ನ¹⁵ವ್ವನ
 ನಾಳಿಗೊಳ್ಳದ ಸುಜನ ನಿಕರಕೆ
 16ಕೇಳಬೇಡುದು ದೀನರಹ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರರುಪತಿಹತಿಯ¹⁶
 ಹೇಳು ನೀನಲಿ ವಿಪ್ರ ನಾನಿದ
 ಕೇಳಿ ದುಃಖಿತೆಯಾಗಲಾ¹⁷ಗದೆ¹⁷
 18ಕೇಳಿ 'ನ ದುಃಖಂ¹⁸ಪಂಚಭಿನ್ನಹ 'ಎನ್ನದೇ ವಚನ ೧೦
 ತಾಯಿ ಕೇಳಿ ವಿಪ್ರಪುರದೊಳ
 ಗಾಯ¹⁹ವುಂಟಿನಗೆಂದು¹⁹ ರಕ್ತಸ
 20ರಾಯ²⁰ ನೆಲಸಿಹನೂರ ಹೊಣಿಗಣ ಶೈಲಿಖರದಲಿ
 ಆಯಿ²¹ದೊ²¹ಬ್ಬನ ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಮೇ
 ಲಾ²²ಯ²² ಮಹಿಷದ್ವಯ ಸಹಿತ ನಿ ಘೋರಾಗ²³ಳಿ²³ ಸುಖತೆ
 ದಾರ್ಯದಲಿ 23ಹನ್ನೆರಡು²³ ಕಂಡುಗ²⁴ದಕ್ಕೆಯೋಗರವ²⁴ ೧೧

1 ಇರುತಿ (ನ) 2 ವೈದಕ (ದನ) 3 ವು ಹಿರಿದಾಗಲಿಕೆ ನಾವಿದನೆಂಬೆಯಬೇಕೆಂದು (ದನ)
 4 ದಲೈ (ದ) 5 ಬಿಳ (ನ) 6 ಲಾಯಂ (ನ) 7 ನಿಂದು ವಿನಯ (ದ) ಕುಂತಿ ಖೇದ (ನಬ)
 8 ನಾಳದೇನ್ನೆ ಈ ಮಹೋತ್ಸವದೇಳಿಗೆಯ ಭರ ಶರವು ಖರ ನಿಮ್ಮಾಲಯದೊಳು
 ವ್ಯಾಕುಳಿತೆ ಹೊಸತೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ ಹೇಳಿರೇ ನಿ(ನ) 9 ಲಿನಲಿ(ಕ) ಲಿನ(ಬ) 10 ದುದನೆ(ರ)
 11 ಫಲೇ (ಕದ) ಫಲೇ (ಬ) 12ದು (ನ) 13 ನೇನ ಹೇಳುವೆ (ನ) 14ವ್ವ (ನರ) 15ಭೀ (ದ)
 16ಕೇಳಬೇಡುದು ದೀನ ವಿಪ್ರತಿಗಾರ್ತರುಪಹಿತಿಯೊ (ಕ) ಕೇಳಬೇಡುದು ದ್ವಿಜರ ಪಶುಗಳ
 ಯಜನರುಪಹಿತವ (ದ) ಕೇಳಬೇಡುದು ವಿಪ್ರರ ಜಾತರುಪಹಿತಿಯ (ನ) ಕೇಳಿದೆಡೆ ಮಾಡು
 ವರು ತಕ್ಕುದ ವಿಪ್ರರುಪಹಿತಗೆ (ಬ) 17 ರನು (ರ) 18 ಹೇಳದೇನದು (ನ) 19 ತನ
 ಗುಂಟೆಂದು (ದ) ತನವುಂಟೆಂದು (ನ) 20 ನಾಯಿ (ದಬ) 21 ತೊ (ನ) 22 ಯು (ದ)
 23 ಈರಾಣು (ದನ) 24 ತಂಡುಲನ್ನದಲಿ (ನ)

ಇನಿತುವನು ¹ಮನೆಯನೇಗೆ¹ ಬಾರಿಯು
 ದಿನಕೆ ತೆತ್ತರೆ ²ತುಷ್ಟನಲ್ಲದ²
 ದಿನಕೆ ನುಂಗುವನೊರನೀ ಪರಿ ಹಲವು ಕಾಲದಲಿ
 ತನಗೆ ಬಂದುದು ³ಮಾರಿ³ ನಾಳಿನ
 ದಿನದ ⁴ಬಾರಿಯ⁴ದಕ್ಕೆ ತನ್ನಯ
 ತನುಜ ತಾನುಳಿದಂತೆ ಮಾನಸರಿಲ್ಲ ತನಗೊಂದ

೧೨

ಮಗನೊ ನೀವಡೆ⁵ ಪಾರಲಾಕಿಕ
 ವಗಡವಹಾದವಖ್ಯಾತಿ ತನ್ನನು
⁶ತಗಹೊ⁶ದೈಹಿಕದಲ್ಲಿ ಬಳಿಕೇ ಸಂತತಿಜ್ಞೇದ
⁷ಬ⁷ಗೆಯದೊನ್ನೊಡ⁸ಲಸುರ ಘಾತಿಗೆ⁸
⁹ಮಿಗೆ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದರೆ⁹
 ನಗುತ ಕುಂಪಿದೇವಿ ನುಡಿದಳು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದು

೧೩

ಐಸಲೇ ನಿನಗಾದ ಗನಣಿಯು
¹⁰ದೇ¹⁰ ಸಟಾವತ್ತಂಜಬೇಡ ಮ
 ಹಾಸುರನ ಬಾಣಸದ ಬೀಯಕೆ ರ¹¹ಪಣವುಂಟೆನುಗೆ
 ಏಸು ಕಂ¹¹ಡುಗ¹¹ದಕ್ಕಿಯೋಗರ
 ವೈಸ ನೀನಳವಡಿಸು ಮೇಲುಂ
¹²ಟೇ¹²ಸು ಸಾಧನವ¹³ನಿತು¹³ವನು ತೆಗೆಸೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ

೧೪

ತಿರುಗಿ ನಿಮ್ಮೂರೊಳಗೆ ಕೂಳನು
¹⁴ತಿರಿದು¹⁴ ಸಲಹು¹⁵ವೆನೆ¹⁵ನ್ನ ಮಕ್ಕಳು
 ಧರೆಯನಾಳುವ ಸತ್ತ ¹⁶ಸಹಸಿಗಳಿದ್ದು¹⁶ ಫಲವೇನು
¹⁷ಹೊರೆಯಲಿಱಿಯೆನು ಹಿರಿಯನೆರಡೆಂ¹⁷
¹⁸ಟಿಱಿಯನದಟಿಱಿಗಳೊಬ್ಬನುದರಕೆ¹⁸
 ನೆರೆಹಲಾ¹⁹ಟಿಱಿ¹⁹ನು ಕೂಳನೆಂದಳು ಕುಂತಿ ನಸುನಗುತ

೧೫

1 ದಿನ ದಿನಕೆ (ಕದ) 2 ತುಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ (ದ) 3 ತಾಯೆ (ರ) 4 ಶುದ್ಧಿಯಿ (ನ)
 5 ನಿತ್ತಡ (ದ) ನೀವು (ರ) 6 ನಗುವು (ದ) 7 ಹ (ಕದನ) 8 ಅವನ ಘಾತಿಗೆ (ದ)
 ಲಸುರ ಶಿಖಿಗಾ (ರ) 9 ಬಗೆಯೊಳೊಪ್ಪಿಸಿ ಕಳವನೆಂದೆನೆ (ದ) ವಿಗಡಬಾಹುತಿ ಗೊಡುವೆ
 ನೆಂದರೆ (ರ) 10 ದೈ (ದ) 11 ಡನ (ದ) 12 ಟೈ (ದನ) 13 ಸ್ತು (ನ) 14 ಇರದೆ (ರ)
 15 ವರೆ (ಕ) 16 ಸಾಹಸವಿದ್ದು (ದ) 17 ಹೊರೆಯಲಾಟಿಱಿ ದುರುಳನೆರಡೆಂ (ದ)
 ಹುರುಳನಿಱಿಯೆನು ಹೊರೆಯಲಾಟಿಱಿ (ನ) ಹುರುಡನಿಱಿಯೆನು ಹೊರೆಯನೆರಡೆಂ (ಬ)
 ಹುರುಳಬಲ್ಲೆನೆ ಹುಸಿಯನೆರಡೆಂ (ರ) 18 ಮರುಚಲಾತನನವನೀವೆನು (ನ) 19 ಗದು (ದ)

ಸಾಕಲಾಟ^೧ನು ^೧ಮಗ^೧ನನಾತನ
 ನೂಕುವೆನು ನಿಮ್ಮ ಸುರ^೨ನೂಟ^೨ಕೆ
 ಸಾಕು ತನಗುಳಿದವರೆನಲು ದ್ವಿಜನದಕೆ ^೩ಬೆಟಗಾಗ^೩
 ಸಾಕಲಾಟದ ^೪ಮಗ^೪ನನುರಿಯೊಳು
 ನೂ^೫ಕಿದ್ಧ^೫ವರುಂಟೇ ಮಹಾಸತಿ
 ಯಾಕೆವಾಳತನಕ್ಕೆ ನಮಿ^೬ಸಿದೆಯೆನುತ^೬ ಕೈಮುಗಿದ

Ann

೧೬

^೭ಮರು^೭ಳಲಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ^೮ ವೃಥಾವಿ
 ಸ್ತರ^೯ದ ನುಡಿಯೇ^೯ ತನ್ನ ನುಡಿ ಸಂ^೭
 ವರಿಸು ಬಂಡಿಯ ^{೧೦}ನಡಿಸು ಭಕ್ತ^{೧೦}ವ ಸೂಪದಂ^{೧೧}ಶಕ^{೧೧}ವ^{೧೦}
 ತರಿಸು ^{೧೨}ತುಪ್ಪದ ಕೊಡನ^{೧೨}ನೊದವಿಸು
 ಹರವಿಗಳ ಹಾಲೊಸರನೆನೆ ಭೂ
 ಸುರನು ಕುಂತಿಗೆ ^{೧೩}ಕೈಯ^{೧೩} ಮುಗಿದನು ತಾಯೆ ^{೧೪}ಬೇಡೆಂದ^{೧೪}

೧೭

ಎರವು ಮುಯಿಮುಟ್ಟುಂಟು ವಸ್ತ್ರ
 ತ್ವರದೊಳಗೆ ^{೧೫}ಭಾವಿಸಲು^{೧೫} ಮಕ್ಕಳ
 ನೆರವ ^{೧೬}ಕೊಡುವರೆ ತಾಯೆ^{೧೬} ಮಾರಿಯ ^{೧೭}ಬಾಯ್ಗೆ ಸವಿಯಾಗಿ^{೧೭}
 ನೆರವಿ ನಗದೇ ನಮ್ಮನಿಹಪರ
 ವೆರಡಟಲಿ ^{೧೮}ಹೊಟಮೊಳೆಯೆ ನೀ ^{೧೯}ಕಡು
 ಗ^{೧೯}ರುಣಿ ಯಾರಾ^{೧೮} ತಾಯೆ ನೀ ದಿಟ ಮನುಜೆಯಲ್ಲೆಂದ

೧೮

ಎನನಿ^{೨೦}ತ್ತ ದಧೀಚಿ^{೨೦} ಲೋಗರ
 ಕಾನಿಯನು ಕಾಯಿದನು ಶಿಬಿ ತಾ
 ನೇನನಿತ್ತನು ^{೨೧}ಕೇಳಿದೈ^{೨೧} ಜೀಮೂತವಾಹನನು

1 ಸುತ (ಕನ) 2 ಕೃತ್ಯ (ಕದನಬ) 3 ನಸುನಗುತ (ಕನ) 4 ಸುತ (ಕನ)
 5 ಕುವ (ಕನ) 6 ಸಿದೆಯೆಂದು (ದ) ಸುತಲಂದು (ನ) 7 ಮರುಳಲಾ ಭೂಸುರನೆ ತನ್ನಯ
 ನಿರುತ ನುಡಿಯೇ ತಕ್ಕ ನಿಜವೈ (ನ) 8 ಕೆ ಭೂಸುರ (ಬ) 9 ಣ ವಾಕ್ಯವೆ (ರ)
 10 ಭಕ್ತ ಭೋಜ್ಯವ ಹಿಡಿಸು ಕುನಿಕಲಿ (ದ) ನಡರಿ ಭಕ್ತ ಭೋಜ್ಯ ಪ್ರವರನು (ನ)
 11 ಕುಶ (ರ) 12 ಫುತ ಕಂಭಗಳ (ನ) 13 ಕರವ (ರ) 14 ಬೇಡೆನುತ (ದ) ಬೇಡೆಂದು (ರ)
 15 ಬಳಸುವರು (ದ) ಬಳಸುವುದು (ನ) 16 ಕೊಟ್ಟವರುಂಟೇ (ದರ) 17 ಬಾಯ್ಗೆ
 ತುತ್ತಾಗಿ (ದ) ನಾಲಗೆಯ ಸವಿಗೆ (ರ) 18 ಕೇಡಹುದು ಕಷ್ಟವು ಗರುವೆಯಹುದಾ (ರ)
 19 ನಿಷ್ಕ (ದನ) 20 ತಾದರೆಯು (ನ) ತು ದಧೀಚಿ (ರ) 21 ಕೇಳರೆ (ದ) ಹೇಳರೆ (ರ)

ಏನ ಮಾಡಿದನೆಂದು ನೀನಿದ
 ನೇನುವನು ಕೇಳ್ವ^೧ಯಲಾ^೧ ತ
 ತ್ಸುನುವನು ನಿನ್ನ ವಸರಕೆ ಕೊಳ್ಳೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ

೧೬

ಆವನರ್ಥ ಪರಾರ್ಥದೊಳು ಸಂ
 ಜೀವ^೨ನವ^೨ನ್ನೈದಿತು ಸರಾರ್ಥದೊ
 ಳಾವನಸು ನಿರ್ವಾಣಗೊಂಡುದು ^೩ಲೋಕಮೂ^೩ಱಿಲಿ^೩
 ಆ ವಿಂಚಿ ವುರಂದರಾದಿ^೪ಯ^೪
 ದೇವತ^೫ಗಿವರಿ^೫ಬ್ಬರೇ ಸಂ
 ಭಾವನೀಯರು ^೬ಕೇಳು ಭೂಸುರ^೬ಯೆಂದಳಾ ಕುಂತಿ

೨೦

ಬಲುಹಿನಲಿ ಭೂಸುರನ ಚಿತ್ತವ
 ತಿಳುಹಿ ಬಂದಳು ಮನೆಗೆ ಭೀಮನ
^೭ಕೆಲಕೆ ಕರೆದಳು^೭ ಹೇಳಿದಳು ಹೇರಾಳದೊತಣವ
^೮ಉಲಿದು^೮ ಮುದದಲಿ ಭೀಮ ಬಾಹ್ ^೯ಇಯ
 ಪ್ಪಳಿಸಿದನು ^೯ಯಮನಂದನಾದಿಗ^೯
^{೧೦}ಳಳಲಿ ನುಡಿದರು ದೈತ್ಯಜಯ ಸಂಶಯದ ಖೇದದಲಿ^{೧೦}

೨೧

^{೧೧}ಮರಳುಗಳು ನೀವೆಂದವರ ^{೧೨}ಚ
 ಪ್ಪ^{೧೨}ರಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮನಾ ನಡು
 ನಿ^{೧೧}ರುಳು ತೊಡಗಿತು ವಿಪ್ರಭವನದ ಪಾಕಮಯ ರಭಸ
 ಹೊರಿದಳೆನ್ನನು ತಾಯಿ ಕುಂತಿಯ
^{೧೩}ಹರಸುವನು^{೧೩} ಪಾರಣೆಯ ^{೧೪}ಹೊತ್ತಿನೊ
 ಳರಸು ನಾಳಿನೊಳಾನೆನುತ ಹಿಗ್ಗಿದನು ಕಲಿಭೀಮ^{೧೪}

೨೨

1 ಯಿರೇ (ರ) 2 ನಿಯ (ರ) 3 ಮೂಱುಲೋಕದಲಿ (ದ) ಲೋಕ
 ವೆರಡರಲಿ (ನ) 4 ಯೆ (ಕಬರ) 5 ಯೊಳಗಿ (ಬ) ಗಳೊಳಿ (ರ) 6 ಕೇಳು
 ಭೂಭುಜ (ಕದಬ) ಕೇಳು ಮಹೀಸುರ (ನ) 7 ಕರೆದು (ಕ) 8 ತಿಳಿದು (ಕದ)
 ನಲಿದು (ಬ) 9 ನಿಜಭುಜವ ಯಮಜಾದಿ (ಬ) 10 ಳುಳಿದ ನಾಲ್ವರು ಭಿಕ್ಷು ವೃತ್ತಿಗೆ
 ಯೆಯ್ದಿ ಪುರದೊಳಗೆ (ದನ) ಗಳು ನುಡಿದರು ದೈತ್ಯ ಜಯ ಸಂದೇಹವಹುದೆಂದ (ಬ)
 11 ನಿರುತ್ತವನು ತಾವ್ ನುಡಿದು ಫಡಫಡ ಭರದಿ ನಿಬ್ಬೆಯೊಳಿರಲಿ ಕಾಗಳುಯಿ (ನ)
 12 ನುಪ ಚ (ದರ) 13 ನಿರುತದಲಿ (ನ) 14 ನಾಳೆಯು ಹರುಷದಿಂದಾಗನಿಲಜನು ತಾ ಮ
 ಷಡು ಮಲಗಿರಲು (ನ)

ಪರಿವರಿಯ ಬಹುಭಕ್ಷ್ಯ ವಾಕದ
ಪರಿಮಳದ ಶಾಕಾದಿಗಳ ವ
ಗ್ಗ ರಣಿಗಳ ಸೌರಭಕೆ ತಿಳಿದುದು ನಿದ್ರೆ ವನನಜನ
ತರಣಿ ಸುಳಿ¹ದನು¹ ಪೂರ್ವಶೈಲದ
ಶಿರದ² ಬಳಿ²ಯಲಿ ಭೀಮ ಕುಂತಿಯ
ಕರೆದು ಕಳುಹಿದನಾ ಮಹೀಸುರಗೃಹಕೆ ವಹಿಲದಲಿ

೨೩

ಎನು ಬಂದಿರಿ ತಾಯೆ³ ಚಾಪಳ
ವೇ³ನೆನಲು⁴ ತೆಗೆ⁴ ಹೂಡು ಬಂಡಿಯ
ನೇನು ಜಂಜಡ⁵ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯವ⁵ ಹಿಡಿಸು ಕುನಿಕಿಲಲಿ
ಭಾನುವುದ⁶ಯಿಸಿದನಲು ಘನ⁶ಸು
ಮ್ಯಾನದಲಿ ಸಾಧನ ಸಮಗ್ರವ
ಸೂನು ಸಹಿತಡಕದನು ಭಾರಿಯ ಬಂಡಿ⁷ ಜವ⁷ ಜಡಿಯೆ

೨೪

ನಳನಳವೆ ಬಹು ವಿಧದ ಭಕ್ಷ್ಯ
ನಳಿಯ ಹೆಡೆಗೆಗಳೋರಣಿಸಿ ಮಂ
ಡಳಿಸಿ⁸ ಕೂ⁸ಡಿದ ಹಾಲು ತುಪ್ಪದ⁹ ಜಲವು ಹರವಿಗಳ⁹
ಬಳಸಿ¹⁰ ಮುತ್ತಿ¹⁰ ಏವಿಧ ಶಾಕಾ
ನಳಿಯ ಬೋನ¹¹ದ¹¹ ಲಿಗಿದ ಕುನಿಕಿಲ¹¹
ಕಳವೆಯುಕ್ಕಿಯ ಕೂಳ ರಾಶಿಯ¹² ಬಂಡಿ ಜೋಡಿಸಿತು¹²

೨೫

¹³ ಮರಳಿ¹³ ಬಂದಳು ಕುಂತಿ ಭೀಮನ
ಕರೆದಳಿಕ್ಕೆ ಪಾರಣಿಗೆ ಕಾ
ತರಿಸದಿರು¹⁴ ಬ¹⁴ನೊಡನೆ¹⁵ ನಿಲು¹⁵ವುದು ಸತ್ವದನುವಾಡು

— — — — —

1 ದುಂದು (ದ) 2 ಕೊನೆ (ನ) ತುದಿ (ರ) 3 ಭರವಶವೇ (ದ) ಕಾರ್ಯವದೇ (ನ)
4 ನೀ (ನ) 5 ಬೇಡ ಭಕ್ಷ್ಯವ (ರ) 6 ಯಂಗೈದನನೆ (ನ) 7 ತನಿ (ಬರ) 8 ಹೂ (ದ)
9 ಸಾಲು ಹರವಿಗಳ (ದ) ಸಾಲ ಹರವೆಗಳ (ಬ) ಹರವಿಯೋಜೆಯಲಿ (ರ) 10 ತೀವಿದ (ದ)
ಮುಚ್ಚಿದ (ರ) 11 ವು ಮೆರೆಯೆ ನಿಚ್ಚಳ (ರ) 12 ರಚನೆ ಚೆಲುವಾಯ್ತು (ಬ)
13 ತಿರಿಗಿ (ಕ) 14 ಬಕ (ನ) 15 ಮೆರ (ನ) ಹೊಗು (ಬ)

ಬರವ¹ ಬಟಿ²ದೇ ಬೀ³ಯ⁴ನಾಡದಿ
 ರುರುನಣಿಯನಟಿ⁵ದ⁶ನುವುದು ಸಂ
 ಹೆಸು ದೈತ್ಯನನೆಂದು ತಾಯ್ ಹರಸಿದಳು ನಂದನನ⁷ ೨೬

ಬೆರಳ ದರ್ಭೆಯ ಹಟಿ⁸ದು ಧೌತಾಂ
 ಬರವ⁹ನುಟ್ಟಿನು ಬಿಗಿದು¹⁰ ಕುಂತಿಯ
 ಚರಣ ರಜನನು ಕೊಂಡು¹¹ ವಿಪ್ರರ ವ್ರಜ¹²ಕೆ ಕೈಮುಗಿದು¹³ ಸಮೂಹ¹⁴
 ಹರುಷ ಮಿಗೆ¹⁵ 4ನಡೆ¹⁶ತಂದು ಬೂಡಿಯ
 ಶಿರದ ಹಲಗೆಯನಡರಿದನು ಬಲು
 ಹುರಿಯ ಹಗ್ಗವ ಹಿಡಿದು ಜಡಿದನು ಹೂಡಿದತ್ತುಗಳ ೨೭

ಪುರದೊಳಗೆ ಭಿಕ್ಷುನ್ನದಿ¹⁷ದೈ
 ನ¹⁸ರು ಮಹಾ ಸಂ¹⁹ಡಿತರು ನಿರ್ಭನ
 ಪುರುಷರವರೊಳಗೊಬ್ಬನನು ನಮ್ಮೂ²⁰ ದಾನವನ
 ಪರಿವಿಡಿಯ ಭೋಜನಕೆ ತದ್ಭೂ
 6ಸುರನ ತಾಯ್ಕೊಟ್ಟಳು ಗಡೇ²¹ನ
 ಚ್ಚರಿಯನುತ ಪವನ²²ಜನ²³ ಮುತ್ತಿ²⁴ತು ನೋಟಕರ ನೆರವಿ ೨೮

ಪೌರಜನವೈತರಲು ಬಂಡಿಯ
 ನೂರ ಹೊಣವಂಡಿಸಿದ²⁵ನೊಲ್ಲರು
 ದೂರದಲ್ಲಿರಿ ಸಾವ²⁶ನಾನೇ²⁷ ಸಾಕು ದೈತ್ಯನಲಿ
 ಸಾರಿ ನೀವೊಡನುತ ಹೂಡಿದ
 ಹೋರಿ²⁸ಗಳ ಹೊಯ್ದ²⁹10ಬ್ಬರಿಸಿ ರಣ
 ಧೀರ ಮಾರುತಿ³⁰11ಹೊ³¹ಕ್ಕು ಹೊಸಿದನಸುರನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ೨೯

ಎಡೆಯ³²12ಲೀ³³ ಭಕ್ತಪ್ಪಿದಿಗಳ ಬಟಿ³⁴
 ಹೆಡಗೆಯುಳಿದವು³⁵13ಕೂಳೊಳರ್ಥವ
 ಹೊಡೆದು ಸ.ಟಿ³⁶ದನು ಹಾಲು ತುಪ್ಪದ ಹರನಿಯೋ ಜೆಯುಲಿ³⁷13

1 ನಟಿಯದೆ ಬೀಯ (ದ) ಬಟಿ²ದೇ ಭೀನು (ನ) 2 ನೇ ಬಿಗಿದುಟ್ಟು (ಬ) 3 ಧರ್ಮ
 ಜನಂಘ್ರಿಗಭಿನಮಿಸಿ (ಬರ) 4 ಪರಿ (ಬ) 5 ದಿಪ್ತ (ಬ) 6 ಸುರನ ತಾಯ್ ಕೊಟ್ಟಿಳಳುಕದೇ
 ಸಾಶ್ವರ್ಯವೆಂದನಿಲಜನ (ದ) 7 ನಾಶ್ವರ್ಯವೆಂದನಿಲ (ಬ) 8 ರಿ (ದ) 9 ತಾನೇ (ನ ರ)
 ಸಾನೇ (ದ) 10ಗೋಣನನ (ದನ) 11ಪು (ರ) 12ಲೀ (ನ) 13ಸುಟಿ³⁶ದ ಮೊಸರನು ಕುಡಿದು
 ತುಪ್ಪವ ವರ ರಸಾಯನಪಾಯಸಂಗಳನು (ದನ)

¹ಕುಡಿದು ಪಕ್ಕಲೆ ನೀರನೊಯ್ಯನೆ
ನಡೆಸಿ ತಂದನು ಕಂಡು ದನುಜನ
ನುಡಿದನೆಲವೋ ಕುನ್ನಿ ಕೂಳಿದೆ ತಿನ್ನು ಬಾಯಿಂದ¹

೩೦

ಕಂಡು ಖಳ ಬೆಟಗಾದನಿವನು
ದ್ವಂಡತನವಚ್ಚರಿಯಲಾ ²ಹರಿ
ಖಂಡ ಪರಶುಗಳಳುಕುವರು ತನ್ನೊಡನೆ ತುಡುಕುವರೆ³
ಬಂಡಿ ತಂಬಿದ ಕೂ⁴ನಿನನಿಂ
ದುಂ⁵ಡು ⁴ಹೋಗಲಿ⁴ ಊರ ⁵ಪಾರ್ವರ⁵
⁶ಹಿಂಡುವೆನು ಖಳ ಸಹಿತ⁶ನುತ ⁷ಹಲು ಮೊಟಿ⁷ದನಮರಾರಿ⁷

೩೧

*ಮತ್ತೆ ಶೇಷಾನ್ನದಲಿ ⁸ತೋಟುತ⁸
ತುತ್ತುಗಳ ತೂಗುತ್ತ ಮಾರುತಿ
⁹ಮೆ⁹ತ್ತಿಕೊಂಡನು ಬಾಯೊಳವನನು ಬೆರಳನೇಡಿಸುತ
ಇತ್ತಲೆನ್ನಯ ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಿತು
¹⁰ತು¹⁰ತ್ತು ¹¹ಹೊಗದೊಳಗವನ ತೊಡಗಲ
ದೆ¹¹ತ್ತಲಕಟಾ ವಿಧಿಯೆನುತ ¹²ಮುದ್ದೆ¹²ನಮರಾರಿ

೩೨

ಎರಡು ¹³ಕೈಯ ಲಿ ಬಲಿದು¹³ ಮುಷ್ಟಿಯೊ
ಳೆಟಗಿದನು ¹⁴ಖಳ¹⁴ ಬೆನ್ನನೇನೆಂ
ದಟ¹⁵ಯನಿತ್ತುಲು¹⁵ ಭೀಮ ಬಲುದುತ್ತುಗಳ ತೋಟಿಯಲಿ
ಮರನ ಮುಟಾದೆಟಗಿದರೆ ಪುನರಪಿ
¹⁶ತಿರಿಗಿ¹⁶ ನೋ¹⁷ಡನು¹⁷ ಬಹೆನು ¹⁸ನಿಲ್ಲೀ¹⁸
¹⁹ಯರೆಗೆಲಸ¹⁹ ಪೂರೈಸಲೆಂದನು ²⁰ನಗುತ ಕಲಿಭೀಮ²⁰

೩೩

¹ ಬಿಡದೆ ಮುದ್ದೆಯ ಕೊಳುತ ಉಂಡನು ಕುಡಿದು ಪಕ್ಕಲೆ ನೀರನೊಯ್ಯನೆ ಹೊಡೆನ್ನೆ
ಹನ್ನೆರಡು ಕಂಡುಗದಕ್ಕಿಯೋಗರವ (ದನ) ² ಸುರಮಂಡಲೇಶ್ವರನಗೆಯಳುಕುವರಿವನ
ದಾರನುತ (ನ) ³ ನಿವತಾನುಂ (ದನ) ⁴ ಕಾಯಲಿ (ದನ) ಬದುಕಲಿ (ರ) ⁵ ಹಾರುವ (ನ)
⁶ ಹಿಂಡಿ ಹೀರುವನೆ (ನ) ⁷ ಖಳನುಬ್ಬದ್ದ ನಡಿಗಡಿಗೆ (ದನ) ⁸ ತೋಟಾದ (ದ)
⁹ ಮೊ (ನ) ¹⁰ ಹೊ (ದನ) ¹¹ ಹೊಡೆದುದನುಣಲಿ ತೋಡಗವೆ (ದ) ಹೊಡಳಲಿನಲಿ
ದುಗುಡವದೆ (ನ) ಹೊಡಳಲಿವನೊಡನೆ ರಣವೆ (ರ) ¹² ಇದಿರೆದ್ದ (ನ) ¹³ ಕೈಯಲಿ
ಮುರಿದು (ದ) ಕೈಗಳನತ್ತಿ (ನ) ¹⁴ ನಡು (ದನ) ¹⁵ ಯನೀಕಲಿ (ದ) ¹⁶ ಮುಟಾದು
(ನಬ) ¹⁷ ದಿದು (ದ) ¹⁸ ನಿಟ್ಟಲೊ (ನ) ನಿಲ್ಲು (ರ) ¹⁹ ಕೆಲಸವಿದ (ರ) ²⁰ ಭೀಮ
ನಸುನಗುತ (ಕ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ಕ)ದಲ್ಲಿದೆ

ಆರಸ ಕೇಳ್ವೆ ನಿಮ್ಮ ಭೀಮನ
ಪರಿಯ¹ನೀ¹ ಪರಿ ಬಂಡಿ ತುಂಬಿದ
† ಪರಕನ್ನೆಲ್ಲನ ಸಂತವಿಟ್ಟನು ತನ್ನ ಜರಸದಲಿ†
‡ರ ಸಮಾಧಾನದಲಿ ಕೈದೊಳೆ
ದುರುವಣಿಸ ತೇಗಿನ ತರಂಗದ
ಪರಬಲಾಂತಕ²ನೆದ್ದು ನಿಂದನು³ ಸಿಂಹನಾದದಲಿ

೩೫

ಉಂಡೆವೈ ನುಚಿತ್ತದಲಿ ನೀವ್
ಕೊಂಡಿರೈ³ ಘಾಯಗಳ³ನೆಡೆಯಲಿ
ಹಿಂಡುವಿರಲೈ ನಾವು ಸಹಿತೀ ಊರ ಹಾರುವರ
ಉಂಡೆವೈ * ಪಲಕಾಲಕಿಂ*ದಿನ
ಉಂಡುದೂಟಿ³ ಪಾ ನಿಧಾ⁴ನವು
ಖಂಡ ಪರಶುವಿನಾಣೆನುತ ಮದವೇಟ³ದನು ಭೀಮ⁴

೩೫

ಖಾತಿ⁵ಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನ ಪವನಜ
ನೋತು ಕೊಟ್ಟನು⁵ ತನ್ನ ಹೊಯ್ಗಳ
ನಾತ⁶ನೀತ⁶ನು 7 ಮುನಿದ ಬಳಿಕೆವನೇನ ಮಾಡುವನೆ⁷
⁸ ಈತನೆದ್ದನು ಗಜಱ⁸ ಬಳಿಕಿನೋ⁸
⁹ ಈತನಿರಿದಾದನು⁹ ಸುರಾರಿಯು
ನಾತಜನ ಹೋರಟಿಗೆ¹⁰ ಹೆಡೆ¹¹ನೆಗ್ಗಿ¹¹ದವು¹⁰ ವಾಸುಗಿಯು

೩೬

ಹಿಡಿದ¹²ರೊ¹²ಬ್ಬರನೊಬ್ಬರು¹³ದಲಿ¹³
ಹೊಡೆದು ಹಿಂಗಿ¹⁴ರುಲಿದು¹⁴ ಹೆಮ್ಮರ
ನುಡಿ¹⁵ಯೆ¹⁵ ಹೊಯ್ದಾಡಿದರು ತಿವಿದರು ತೋಳ ಬಲುಹಿನಲಿ

1 ಮೊಷ (ನ) 2 ಭೀಮನೆದ್ದನು (ಕಬನ) 3 ಕಾಳಗವ (ದನ) 4 ನಿಸೆ
ಹಿಂಡುಗಳಿ ನಿನ್ನ ತನುಪನು ಭೂತ ಸಂತತಿಗೆ (ದ) 5 ಗೊಳ್ಳದ ಮುನ್ನವೇ ಇವ
ನೋತು ಕೊಟ್ಟನು (ದ) ಗೊಳ್ಳನುತ ಮುನ್ನವೇ ನಿನಗಾತು ಕೊಟ್ಟನು (ನ) ಯಲಿಯಲು
ಮುಳಿದು ಪೊಡದಡೆ ಅತುಕೊಟ್ಟನು (ರ) 6 ನಿಂದ (ದ) 7 ಬಳಿಕ ಮುನಿದವನೇನ ಮಾಡು
ವನೊ (ದ) ಬಳಿಕ ಪವನಜ ಗಜಱ ಘರ್ಷಿಸಿದ (ರ) 8 ಈತನೆಗ್ಗನೊಂದು ಚಿಂತಿಸು (ದ)
9 ತಾತನಿರಿದಾದನು (ದ) ಈತನಿರಿದಿದ್ದನು (ನ) ನಾತು ಹೊಯ್ದನು ತತು (ರ) 10 ಕೊರಳಳಿಕಿ
ದುದು (ರ) 11 ಹಿ (ದ) ತ (ನ) 12 ನೊ (ದ) 13 ವನು (ರ) 14 ರವರು (ನ) 15 ದು (ನ)

ಕೊಡಹಿದನು ಕಲಿಭೀಮನವನು
ಗೃಹದ¹ ಸತ್ಪದಲುಂಡ¹ ಕೂಳಿನ
ಕಡುಹ ತೋಟಿಂ² ನೊದಟಿ² ತುಡುಕಿದ³ ನನಿಲನಂದನನ³

೩೭

* ಸಿಕ್ಕಿದನು ಕಲಿಭೀಮನೆನೆ ಕೈ
ಯಿಕ್ಕಿಕೊಟ್ಟನು ಮೈಯನಸು^೪ ನ
ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದನು ತಿರಿಗಿ ಬದಿಯೆಲು ನುಗ್ಗು ನುಸಿಯಾಗೆ
ಬಿಕ್ಕುಳಿನ ತಾಳಿಗೆಯ ಮೂಗಿನೊ
ಳೊಕ್ಕು⁴ ರುಧಿರದ⁴ ಖಳನ⁵ ಬಿಗಿದುಟಿ⁵
ಡೊಕ್ಕು⁶ ರಿ⁶ ಸಲಸು⁷ ನೀ⁷ ತ⁷ ಸುರನ ತನುವ ನಿಮಿಷದಲಿ⁶

೩೮

ಕೊಂದು ದನುಜನ ಹೆಣನ ಬಂಡಿಯ
ಹಿಂದೆ ಬಂಧಿಸಿ ಪುರದ ಬಾಹಗೆ
ತಂದು ಬಿಸುಟಿ⁸ ನು ತನತನಗೆ ಜ⁹ ಜಾಲ ಹರುಷದಲಿ⁹
10 ಬಂ¹⁰ ದು¹¹ ಕಂಡರು ಪೆಣನ ಭೂಸುರ¹¹
12 ರಿಂದ¹² ಧನ್ಯರು ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ
13 ಸಂದುದಿನ್ನ¹³ ಗ್ಗ ಲಿಕೆಯೆಂದು¹⁴ ನೆರೆದ¹⁴ ಪಾರಜನ

೩೯

ಈಯನಾನುಷ ಶಕ್ತಿಯಿದು ಸುರ
ರಾಯ¹⁵ ಯೋಗ್ಯವು¹⁵ ನಮ್ಮ ವಿಪ್ರನಿ
ಕಾಯಕಿದು ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ನಮ್ಮ ಗ್ರಹಾರವನು
ಕಾಯಿದವ¹⁶ ರವರಿಂದು¹⁶ ವಿ¹⁷ ಮಲ¹⁷
18 ತ್ರೀ¹⁸ಯ ಪದ್ಮಜ¹⁹ ನೋಮಧರ¹⁹ ನಾ
ರಾಯಣರು ಕೊಡಲೆಂದು²⁰ ಹರಸಿತು ಭೂಸುರವ್ರಾತ²⁰

೪೦

1 ಲೆಹಗಿದನುಂಡ (ನ) 2 ದುಲಿಧು (ರ) 3 ನೈ ಬಕಾಸುರನು (ನ) 4 ಉಸುರಿನ
(ಬ) 5 ಬಿರಿದಟಿ (ಕನ) ಬಸುಟನು (ರ) 6 ಸಲದು ನೀಗಿತಾತನ ಉಸುರು ನಿಮಿಷದಲಿ
(ದ) 7 ಹಿಡಿಧರೆಯಪ್ಪಳಿಸಿದನು ಕಲಿಭೀಮ (ನ) 8 ಉಗಿದುದ (ರ) 9 ಟ್ಟಿ (ರ) 10 ಚೋಳಿ
ಚೋಳಿಯಲಿ (ದ) ಜಾಲ ಜೋಡಿಯಲಿ (ನ) 10 ನಿಂ (ದ) 11 ಕಂಡುದು ನಿಮ್ಮ ದೇಸೆಯಿಂ
(ಕ) ಕಂಡುದು ಸಕಲ ಭೂಸುರ (ದ) ಕಂಡುದು ನಮ್ಮ ಭೂಸುರ (ನಬ) 12 ದಿಂದ (ಕದ)
ವೃಂದ (ನ) 13 ಬಂದುದಿಂದ (ದನಬ) 14 ನಿಖಿಳ (ಕದಬ) 15 ಗುಚಿತವು (ದ) 16 ರವರಿ
ವರ್ಗ (ರ) 17 ಜಯ (ದ) 18 ಸ್ತ್ರೀ (ಕ) 19 ನೊಲಿದು ಮೇಣ್ ನಾ (ಬ) 20 ಹರಸಿತು
ನೆರೆದು ಪಾರಜನ (ದ) ಪರಸೆ ಮಹಾಜನಸ್ತೋಮ (ನ) ಹರಸಿ ಮಹಾಜನಸ್ತೋಮ (ಬ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ರ) ದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

1ವೀರ ಕುಂತೀತನುಜ¹ರಿರುಳಂ
ಗಾರವ²ರ್ಮ²ನ ಗೆಲಿದು ಹೊಕ್ಕರು
ಧಾರುಣೀಸುರ ವೇಷದಲಿ ಪಾಂಚಾಲ³ ಪುರವರವ³

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಕಲಿಬಕಾಸುರ
4ನುರಣ⁴ ಸಮನಂತರದಲಾ ಪುರ
ವರದೊಳಿದರು⁵ ವಿಮಲ⁵ ವಿಪ್ರಸ್ತೋಮದೊ⁶ಡಗೂಡಿ⁶
ವರುಷ ತುಂಬಿತು ನಮ್ಮ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರವ ಹೊಪವಂ⁷ಟೆಂದಿನಲಿಯೆಂ⁷
ದತಸ ಕುಂತೀದೇವಿಗೊಂದನು⁸ ಧರ್ಮನಂದನನು⁸

೧

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಬಂದನೊಬ್ಬನು
ಭೂಸರನು ಸುಕುತೂಹಲನು ಬಹು
9ದೇಶ⁹ ಪರಿಯಟಿ¹⁰ನ ಪ್ರವಾಸಾಭ್ಯಾಸ ಶಿಕ್ಷೆಯಲಿ¹⁰
ಗ್ರಾಸಯಾಚಕನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿ
ವಾಸದಲಿ¹¹ ಪರಿ¹¹ತುಷ್ಟನಾದ¹²ಪ
ರಾಸಿ¹³ತಾಂತ¹³ಶ್ರಮನ ನುಡಿಸಿದನರಸ¹² ವಿನಯದಲಿ

೨

ಎತ್ತಣಿಂದೀ ಬರವು¹⁴ ಬಳಿಕಿ
ನ್ನೆತ್ತ ಗಮನವ¹⁴ ಪೂರ್ವ ಸುಕೃತ¹⁵ವ¹⁵
ಹೊತ್ತುದಿಂದಿನ ದಿವಸವಿದೆಲಾ ಸುಜನ ಸಂಸ¹⁶
ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲಿಂ
ದಿತ್ತಲೆಮಗಿನೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದತ್ತಣಿಂದವೆ ಬಂದೆನಾವುದು ದೇಶ ನಿಮಗೆಂದ

೩

1 ವರ ಪಾಂಡುಕುಮಾರ (ಬ) 2 ರ್ಮ (ಕ) 3 ಪಟ್ಟಣವ (ದಬರ) 4 ಹರಣ (ದನ)
5 ನಿಖಿಳ (ದ) 6 ಡ್ಡಿನಲಿ (ನ) 7 ಟೆನುತಾನೆಂ (ನ) 8 ನಗುತ ವಿನಯದಲಿ (ದ) ಧರ್ಮಸುತ
ನಗುತ (ಬರ) 9 ವೇಷ (ಬ) 10 ನಾಗಿ ವೇದವ್ಯಾಸನಾಜ್ಞೆಯಲಿ (ನ) ನ ಪ್ರವಾಸಾಭ್ಯಾಸ
ದೀಕ್ಷಿತನು (ಬ) ನಾ ಪ್ರವಾಸ ವ್ಯಾಸನ ದೀಕ್ಷಿತನು (ರ) 11 ಸಲೆ (ರ) 12 ಪರಾಶಿತತ)
ಶ್ರಮನ ನುಡಿಸಿದನರಸ (ದ) ಮಹೀಸುರನ ಮಾತಾಡಿಸಿಹನಂದರಸ (ರ) 13 ತಾರ್ದ (ಕ್ವ)
41 ಬಳಿಕಿನೊಳೆತ್ತ ಗಮನವ (ದ) ಗಮನವಿದೆತ್ತ ಬಳಿಕೀ (ನ) 15 ದ (ನ)

ನಾವು ನಿಮ್ಮೋಪಾದಿಯಲಿ ತೀ
 ಧಾವಲೋಕನ¹ ಪರರು¹ ಭಿಕ್ಷು
 ಜೀವಿಗಳು ನೀವೇಸುದಿನ ಗಜ²ಪುರನ² ಹೊಜವಂಟು
 ಆವನಲ್ಲಿಗೆ ಪತಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ
 ದೇವನೋ ದುರ್ಯೋಧನನೊ³ ಬಳಿ
 ಕಾ⁴ವು⁴ದತಿಶಯವುಂಟು⁴ ಕಾರನ ಪಾಂಡು⁵ತನಯರಲಿ⁵

೪

ಮರುಳುಗ⁶ಳೊ ನೀವ್ ಮೇಣು ನಮ್ಮನು⁶
 ಮರುಳುಮಾಡುವ ಪ⁷ರ⁷ಯೊ ಪಾಂಡವ
 ೮ರಗನುರ⁸ಿಯಲಿ ಬೆಂದರಿದು ಲೋಕ⁹ಪ್ರಸಿದ್ಧವಲಿ⁹
 ಅರಸು ಕಾರವರಾಯನಾತನ
 ಸಿರಿಯನಾತನ ಬಲುಹನಾತನ
 10 ಪರಿಯ¹⁰ನಭಿವರ್ಣಿಸು¹⁰ಡಲಾಯೆನು ವಿಪ್ರ ಕೇಳೆಂದ

೫

ಅಕಟ ಪಾಂಡವರಳಿದರೇ ಬಾ
 ಧಕರೆ ಪರರಿಗೆ ಲೇಸಿನಲಿ ಕಂ
 ಟಕವು¹¹ದುಗ್ಧ ವಿಷಂಗೆ¹²ಳೇ¹² ಹಾವಿಂಗೆ¹¹ ಹಾನಿಯಲಿ
 ವಿಕ¹³ಳ ಪುಣ್ಯರು ನಿಲಲಿ¹³ ಕುರುರಾ
 ಜಕದೊಳಗೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ವೃದ್ಧ
 ಪ್ರಕರ ಗುರುಸುತ ಗುರು ಕೃವಾದ್ಯರು ಕುಶಲರೇಯೆಂದ

೬

ಗುರು¹⁴ಕೃಪಾ¹⁴ದಿ ಸಮಸ್ತ¹⁵ಪರಿ¹⁵ಜನ
 16 ಪುರಜನಕ¹⁶ ಸುಕ್ಷೇಮ ದ್ರುಪದನ
 ನರ ಕುಮಾರಿಯ ಮದುವೆ ಗಡ ಪಾಂಚಾಲ¹⁷ದೇಶದಲಿ¹⁷

1 ದವರು(ನ) 2 ಪುರಿಯ (ದನ) 3 ಮೇಣಾ (ನ) 4 ದುಂಟು ವಿಶೇಷ (ದಬರ)

5 ತನುಜರಿಗೆ (ನ) ತನುಜರಲಿ (ಬರ) 6 ಕಲಾ ನಮ್ಮನಾಡಿಸಿ (ನ) 7 ತ (ಕಬ)

8 ನರನನುರಿ (ದ) ರರಗುವನೆ (ಬರ) 9 ವಜ್ರಿಯಲಿಕೆ (ನ) 10 ಯಿರವ (ನ)

11 ದುಗುಡವು ಸಂಗಡಲಿ ಸಂಸಾರ (ರ) 12 ಕಲಿ (ನಬ) 13 ಟಿ ಪುಣ್ಯರು ನಿಲತಿ (ದನ)

೪ರವರಂತ್ರಿರಲಿ (ರ) 14 ಸುತಾ (ರ) 15 ಪುರ (ನ) 16 ಪರಜನವು (ನ) 17 ನಗರಡಲಿ (ದಬರ)

ನೆರವುತಿದೆ ನಾನಾ ದಿಗಂತದ
 ಧರಣಿಪತಿಗಳು ಭೂರಿಯಲಿ ¹ಭರ¹
 ಭರಿತ ದಕ್ಷಿಣೆಯುಂಟು² ಭೋಜನ³ಸಹಿತ³ ನಮಗಿಂದ

೭

ಸಾರವಿದು ನೃಪಕನ್ನಿಕೆ⁴ಗೆ ⁴ವರ
 ನಾರು ಲಗ್ನವಿದೆಂದು ಬಳಿಕಾ
 ರಾರು ಬಂದರು ಭೂಪತಿಗ⁵ಳ⁶ದ⁶ನೆಂದು ಕೇಳಿದಿರ⁵
 ಭೂರಿಯಲಿ ನಮಗುಂಟೆ ಮೃಷ್ಠಾ
 ಹಾರ ದಕ್ಷಿಣೆ ನಮ್ಮಭೀಷ್ಟ ವಿ
 ಹಾರ ವಾರ್ತೆಯಿದೆಂದು ಧರ್ಮಜ ನುಡಿದನಾ ದ್ವಿಜಗೆ

೮

ಇವರು ⁷ಕವಹೋ⁷ಪಾಧ್ಯರೆಂಬುದ
 ನವನು ಬಲ್ಲನೆ ಭೂಮಿ⁸ದೇವ⁸
 ಪ್ರವರನೈಸಲೆಯೆಂದು ⁹ಬಗ⁹ದವು ¹⁰ಧರ್ಮ¹⁰ನಂದನ¹¹ನ¹¹
 ಅವನಿಯಲಿ ಪಾತಾಳದಲಿ ಸುರ
 ಭವನದಲಿ ಪಾಂಚಾಲ ತನುಜೆಗೆ
 ಯುವತಿಯರು ಸರ¹²ಯಿಲ್ಲವೆ¹²ಬುದ ಕೇಳಿವಾನೆಂದ

೯

ಈಕೆಗೆಣೆಯಹ ವರನನೀ ನರ
 ಲೋಕದಲಿ ನಾ ಕಾಣೆನರ್ಜು¹³ನ¹³
 ನೀ ಕುಮಾರಿಗೆ ರಮಣನೆಂದೇ ಮನದ ಸಂಕಲ್ಪ
 ಈಕೆಯಪದಸೆ¹⁴ಯುದಯದಲಿ¹⁴ ಕುಂ
 ತೀಕುಮಾರ¹⁵ಕರ¹⁵ನಲಮುಖದಲಿ
 ನಾಕದಲಿ ನೆಲೆಗೊ¹⁶ಡ¹⁶ರೆಂದುಮೃ¹⁷ಸಿದ¹⁷ನು ದ್ವುಪದ

೧೦

¹⁸ಜ್ಜ¹⁸ನ ನೆಹ³ ನುಂಗಿದನೊ ಮೇಣೆಂ
 ಜಲಿಸಿ ಬೆಟ್ಟನೊ ಬಲ್ಲನಾವನು
¹⁹ಕಲುಹೈದಯ²⁰ನಾ²⁰ ಕಮಲಭವನೀ¹⁹ ಪಾಂಡುನಂದನರ

1 ಮಿಗೆ (ರ) 2 ಯಿಷ್ಟು (ದ) ಸಹಿತ (ನ) ಮೃಷ್ಟ (ರ) 3 ವುಂಟು (ನರ) 4 ಯ
 (ನ) 5 ಕೆಂದರಸ ವಿನಯದಲಿ (ನ) 6 ವ (ಕನ) 7 ಕುಹಕೋ (ರ) 8 ಯೊಳು ದ್ವಿಜ (ನ)
 9 ನುಡಿ (ದನ) 10 ಪಾಂಡು (ನ) 11 ಗೆ (ದ) ರ (ನ) 12 ಯಾಗದಂ (ಕಬ) 13 ನದೇವ
 (ಕ) 14 ಯುಂಟಿಲೇ (ನ) 15 ರು ಅ (ನ) 16 ಬ (ಕ) 17 ಸುವ (ನಬ) 18 ಚ
 (ನ) 19 ಉಳುಹಿ ಕಳದನೊ ಕಮಲನಾಭನು (ನ) 20 ನೈ (ದರ)

¹ಸುಳಿವ ಸ್ವೈರಿಸನ¹ಕಟಿ ಹೊಹೆಗ
 ಇಳಿವ ಹರೆಯವೆ ಶಿನಶಿನಾಯೆಂ
 ದಳಲು²ದೊ²ಱಿಯಲಿ ³ಮುಳುಗಿ ಮೂಡುವನಂದು ಪಾಂಚಾಲ³ ೧೧

ಅರಸ ಕೇಳುವನು ⁴ಸಕಲ ದೈವ⁴
 ಜ್ಞ ರಲುಪಶ್ರುತಿಗಳಲಿ ಋಷಿ⁵ಗಳ⁵
 ಪರಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲಿ ಮಂತ್ರಾ ವೇಷ ⁶ವಚನದಲಿ⁶
 ಧರೆಯೊಳಿಗಳು ಪಾಂಡುಸುತಸಂ
 ಚರಣವುಂ⁷ಟಿದು ಸತ್ಯವೆಂದನು⁷
⁸ಕರಸಿ⁸ ನುಡಿದು ಪುರೋಹಿತನು ಸಂತ್ಯೈ⁹ಸುವನು⁹ನು ನೃಪನ ೧೨

ಸರಸಿಜಾನನೆ ನೋಡಿ ನೃಪರಲಿ
 ವರಸುವಳು ವಲ್ಲಭ¹⁰ನ¹⁰ನೆಂದುಪ
 ಚರಿಸು¹¹ವುದು¹¹ ಸವಿವಾತುಗಳ ¹²ಸಾರಾಯ ಸೋನೆಯಲಿ¹²
 ಬರಿಸುವುದು ಬಹು¹³ದೇಶ¹³ಭೂಮಿ
 ಶ್ವರರನವರೊಳು ಪುಣ್ಯದಲಿ ಗೋ
 ಚರಿಸ¹⁴ನೇ¹⁴ ಗರುವೆಯರ ದೇವಿಗೆ ಪಾಂಡುಸುತ¹⁵ನೆ¹⁵ದ ೧೩

ಅದರೇ ಮಗುವಿನ ಮಹಾವು
 ಕ್ಷೋದಯದ ಫಲವೈಸಲೇ ಬರೆ
 ಮೇದಿಸೀಶ್ವ¹⁶ರರೆಲ್ಲಿ¹⁶ರಿಗೆ ಲೇಖಾರ್ಥ ಸಂಗತಿಯ
 ಸೋದರರು ಸಹಿತಾ ಸುಯೋಧನ
 ನಾದಿಯಾದ ಸಮಸ್ತನೃಪರು ವಿ
 ವಾದವಿಲ್ಲದೆ ಬರಲಿ ಕಟ್ಟಿಸು ಪಾವುಡವನೆಂದ ೧೪

ಬರೆದ ಓಲೆಗಳಖಿಳ¹⁷ಭೂಮಿ¹⁷
 ಶ್ವರರಿಗುಡುಗೊಟ್ಟಿ ಸಹಿತ ದೂತರು
 ಹರಿದರುತ್ತರ ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮಂಗಳಿಗೆ

— 1 ಉಳುವಿಗೋಚರನ (ನ) 2 ಮೊ (ರ) 3 ಮುಳುಗುವನು ಪಾಂಚಾಲಪತಿಯೆಂದ (ದಬ) ಮೂಡಿ ಮುಳುಗುವ ನಂದ ಪಾಂಚಾಲ (ನ) ಮುಳುಗಿ ಮೂಡುವ ದ್ರುಪದ ಪತಿಯೆಂದ (ರ) 4 ಶಕುನ ದೈವ (ನ) 5 ಯರ (ನ) 6 ರಚನೆಯಲಿ (ರ) 7 ಟೀಯೆಂದು ಸತ್ಯವ (ನ) 8 ಚರಿಸಿ (ದನರ) 9 ಕರಸಿ (ಬ) 9 ಸಿದ (ದಬರ) 10 ರ (ಬ) 11 ವಳು (ಬ) 12 ಸಾರದಸು ಸೋಪಿನಲಿ (ರ) 13 ಕುಲದ (ದನ) 14 ರೇ (ಡಬರ) 15 (ನ) 15 ರೆಂ (ದ) 16 ರ (ಕ) 17 ಧರಣೀ (ನಬ)

ಧರೆಯ ಕನ್ಯಾ¹ಜನ¹ ಶಿರೋಮಣಿ
 ವರ ಪ್ರವದ²ತನುಜಾ² ಸ್ವಯಂವರ
 ಕರಸುಗಳ ಬ³ರಲಿಂ³ದು⁴ವಾಚಿಸಿತಖಿಳ ಲೇಖಾರ್ಥ⁴

೧೫

ಮಾಡಿದರೆ ಶತ್⁵ಯಜ್ಞ ವನು⁵ ಕೈ
 ಗೂಡುವಳು ಶಚಿ ಮುಖಸಹಸ್ರವ
 ಮಾಡಿ⁶ಮೇಣ್ ಜನಿಸಿದಡೆ⁶ ಬಹಳೇ ದ್ರೌಪದಾದೇವಿ
 ನೋಡುವೆವು ನಡೆ ಜನ್ಮ⁷ಶತದಲ್ಲಿ⁷
⁸ಕೂಡೆ⁸ ಕೊಬ್ಬಿದ ಪುಣ್ಯಫಲ ಕೈ
 ಗೊ⁹ಡುವುದೆ⁹ ತಪ್ಪೇನೆನುತ ನೆರೆದುದು ನೈಪಸ್ತೋಮ

೧೬

ಆ ಪುರೋಹಿತ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಿ
 ವ್ಯಾಪ್ತಿ¹⁰ತಾಂತರ್ಯಧಿಯಲವನಿಪ¹⁰
 11ನಾ¹¹ ಪು¹²ರೋ¹²ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲು ಮೂಱುಯೋಜನದ
 13ತೋ¹³ಪಿನಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನಗ್ಗದ
 ಭೂಪರಿಗೆ¹⁴ಭವ¹⁴ನವನು ಕೇ¹⁵ಶೈ¹⁵
 ದ್ರೌಪದಿಯ ವೈವಾಹ ರಚ¹⁶ನಾ¹⁶ರಾಮಣೀಯಕ¹⁷ವ¹⁷

೧೭

ನೆರೆವುತಿ¹⁸ದೆ ನಾನಾ¹⁸ದಿಗಂತದ
 ಧರಣಿಸರು ಕನ್ಯಾ¹⁹ರ್ಥದಲ್ಲಿ¹⁹ಭೂ
 ಸ್ವರ²⁰ಸಮ್ರಾಜ್ಞದ ಸಾಲು ಮೆಟ್ಟಿದುದು²⁰ ದಕ್ಷಿಣಾ²¹ರ್ಥದಲ್ಲಿ²¹
 ಎರಡುತೋಳು ನಿಮಗೆ²²ನು ಕನ್ಯಾ
 ವರಣವೋ ಮೇಣ್ ದಕ್ಷಿಣಾ²²ರ್ಥವೊ²²
 ಬರುವು ನಿಮಗುಂ²³ಟೀಯೆನುತ²³ ದ್ವಿಜ²⁴ನಿ²⁴ವರ²⁵ಬೆಸಗೊಂಡ²⁵ ೧೮

1 ವರ (ದ) 2 ಕನ್ಯಾ (ರ) 3 ಹುದೆಂ (ದನಬರ) 4 ಕಳುಹಿದನಖಿಳ ಭೂಪರಿಗೆ (ಬ) 5 ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ (ದನ) ಯಾಗವನು (ರ) 6 ಮೇಣ್ ಫಲಿಸಿದರೆ (ದನಬ) ಮೇಣ್ ಬಯಸಿದಡೆ (ರ) 7 ಸಫಲದ (ಕ) 8 ಮಾಡಿ (ರ) 9 ಡಿದರೆ (ದ) ಡಿದುದು (ರ) 10 ತಂತಃ ಸ್ವರಣವೃತ್ತಿಯ (ಬ) 11 ಲಾ (ಬ) 12 ರದ (ರ) 13 ತಾ (ರ) 14 ಸದ (ಕದ) 15 ಳರೆ (ದ) 16 ನೆಯ (ನ) 17 ದ (ರ) 18 ದುರ್ದಮ ನೆರೆ (ನಬ) 19 ಧಿಗಳ (ನಬರ) 20 ಸಮೂಹಹವನಂತೆ ಬರುತದೆ (ಬ) ಸಮೂಹದ ಸಾಲು ನೆರೆದುದು (ರ) 21 ಧಿಗಳು (ನ) 22 ಧಿಯೊ (ನ) 23 ಟಿನುತಲಾ (ನ) 24 ನ (ರ) 25 ನಗುತೆಂದ (ದಬ)

ಈಸು ಪರಿಯಲಿ ನಿಮ್ಮ ನೀ¹ವು¹ಪ
ಹಾಸವಾ²ಡುವಿರಾವು ಭಿಕ್ಷು³ಕ
ರೈಸಲೇ⁴ ಕನ್ಯಾ⁵ರ್ಥದಲಿ⁵ ನಾ⁴ನೆತ್ತು ನೃಪರೆತ್ತ⁴
⁵ಐಸೆ⁶ ನಿನ್ನೊಡನಾ⁶ವೆ⁶ ಬಹೆವೀ
ಭೂಸುರರ ನೆರವುಂಟಲೇ ಶುಭ
ವಾಸ⁷ರವ ಬೆಳಗೊಂಬವೆ⁷ದನು ಧರ್ಮ⁸ಸುತ ನಗುತ⁸

೧೯

ಅವನು ಬಳಿಕ ನಿಜ ಪ್ರಯೋಜನ
ಭುವನಕ್ಕೆದಿದ ⁹ನಿ⁹ಖಿಳ ವಾರ್ತಾ
¹⁰ವಿವರಣ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಸಮನಂತರದ ಸಮಯದಲಿ¹⁰
ಇವರು ತನ್ನೊಳ್ಗೊಂಡ¹¹ರನನೀ
ದಿವಿಜಪುರದಲಿ ದೈನ್ಯ ವೃತ್ತಿಯ
ನಿವಹ ನಿಲಿ¹¹ ನೀ¹²ಕ್ಷಿಸುವೆವಾ ದ್ರುಪದ ಪಟ್ಟಣವ

೨೦

ಆ ಲತಾಂಗಿಯ ಮದುವೆಗವನೀ
ಪಾಲವರ್ಗದ ಬರವು ಗಡ ಹರ
ನೊಳಿಗದ ಹೆಚ್ಚಾಳು ವ ಕುಧ್ವಜನಮಾಳ ¹²ಗಡ¹²
ಮೇಳ¹³ವದ¹³ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ¹⁴ಹಂಗಹ¹⁴
ವಾಲಿಗಳು ಪರಿವಿಡಿಯ ¹⁵ವೇಧಿಗೆ¹⁵
ನೋಲುವುವೆಯೆಂದೈವರಾಳೋಚಿಸಿದ¹⁶ರಡಿಗಡಿಗೆ¹⁶

೨೧

ಅರಸೆ ಚಿತ್ತೈಸಮಲ ಲಗ್ನಾಂ
ತದಲಿನರುದಯದಲಿ ಹೊಟವಂ
ಟರು ಸುವಿದ್ಯಾ ಪರಣತ¹⁷ರ¹⁷ ಪಂಡಿತರ ಗಡಣದಲಿ
ಬರುತ ಕೂಡರು ¹⁸ಕಳಶ¹⁸ ಕನ್ನಡಿ
ವರ ಯುವತಿ ಖಗವೃಗದ ¹⁹ಬಲು¹⁹ ಸು
ಸ್ವರ ಸುಗಂಧಾನಿಲ ²⁰ಸುಗಂಧ²⁰ ಶಕುನ ²¹ಸಂಪದವ²¹

೨೨

1 ವ (ರ) 2 ದಿದರಿಂದು ಬಳಿಕ ಮಹೀಶ (ದ) ಡುವಿರಿಂದು ನಮಗೆ ಮಹೀಶ (ನ)
3 ವರಣದಲಿ (ದ) 4 ವೇಕೆ ನೃಪರೇಕೆ (ದನ) 5 ಲೇಸು (ನ) 6 ವು (ನರ) 7 ನೆಯ
ನೀವೆಂದಿರೆಂ (ಬ) 8 ನಂದನನು (ದನ) 9 ರ (ನಬರ) 10 ವೈವಹರಣ ವ್ಯಸನಾರ್ಥದಂತದ
ಧರ್ಮಸೂಕ್ಷ್ಮದಲಿ (ನ) 11 ರೆಮಗೀಯವನಿಸುರಪುರದಲ್ಲಿ ವೇದ ಶ್ರವಣದಲ್ಲಿ (ನ) 12 ಗಳ
(ಕ) 13 ವೇ (ದನ) ವಹ (ರ) 14 ನೊಗಸಿದ (ಬ) 15 ಲವರಿಗೆ (ದ) ಲೆತ್ತಿಗೆ (ನ)
ಮೇಲೆಗೆ (ರ) 16 ರೊಳಗೊಳಗೆ (ದರ) 17 ರು (ದ) 18 ಬಳಿಕ (ರ) 19 ಬಳ (ನ)
20 ಸುಸಂಗತ (ನರ) 21 ಸೂಚಕವ (ದ)

ಚಾರು ಶಕುನವಿದುತ್ತ್ವೋತ್ತರ
 ವಾರಿಗಿದು ವಲಿಸುವುದೊ ನಮ್ಮೊಳು
 ಹಾರುವರ ಹುಲುಮೊತ್ತ ಕನ್ಯಾಲಾಭ ಫಲವಿದಕೆ
 ಭೂರಿಭಾಗ್ಯ¹ನು¹ ನಮ್ಮ ವಿಪ್ರರೊ
 ಖಾರಿಸುತ ತತ್ ಶಕುನಫಲ ವಿ
 ಸ್ತಾರವನು ²ನೇಟಿ ವಿವರಿಸುತ³ ನಡೆದುದು ⁴ಬುಧ⁴ಸ್ತೋಮ⁴ ೨೩
 ಧರಣಿಯುಮರರ ಗಡಣದಲಿ ನಾ
 ಲೈರಡು ಪಯ⁵ಣಾಂತರದಲವನೀ
 ಸುರರನುಳಿದಾ⁶ಶ್ರಮದೊಳಗೆ ಪಾರಾಶ⁶ರವ್ರತಿಯ⁶
 ದರುಶನನ ಮಾಡಿದರು ⁷ಬಕ ಸಂ
 ಹರಣವೃತ್ತಾಂತವನು ⁸ನೇಟಿ⁸ ವಿ
 ಸ್ತರ⁹ಸಿ ವಿನಯದಲಿವರು⁹ ಬೀಳ್ಕೊಂಡರು ಮುನೀಶ್ವರನ⁷ ೨೪
 ಗಮನ ಭರದಲಿ ಭಾರಿಯದ್ದೆ
 ಶ್ರಮವ ನೋಡದೆ ಭೂಮಿ ¹⁰ನಭದಲಿ
 ತಮದ ¹¹ಚಾವಡಿಯಿಕ್ಕಿ¹¹ದರೆ ಗತಿಚಾಪಳನ ಬಿಡದೆ¹⁰
 ದ್ಯುಮಣಿ ಕೈಸೇಟಿ¹²ಯಾಗಲಾತ¹²
 ಭ್ರಮಣದಲಿ ಬೆ¹³ಕಕಾ¹³ಗೆ ಭೂಪೋ
 ತ್ತನುರು ಬಂದರು ಬಕಳ ಗ¹⁴ಮ¹⁴ನಮೊಳರ್ಥ ರಾತ್ರಿಯಲಿ ೨೫
 ಮುಂದೆ ಪಾರ್ಥನ ಬೀಸುಗೊಳ್ಳಿಗ
 ಳಿಂದೆ ತಮ¹⁵ದಾವಲಿ ಮುಷಿಯ ಬಳಿ
 ಸಂದು¹⁵ ಕುಂತೀದೇವಿ ಧರ್ಮಜ ನಕುಲ ಸಹದೇವ
 ಹಿಂದೆ ಭೀಮನ ¹⁶ಕೈಯ ಕೊಳ್ಳಿ¹⁷ಯ
 ಬಂದು¹⁷ ಬೆಳಗಿನಲಿ¹⁶ನಿಬರಟಿವೀ
 ವೃಂದದಲಿ ಬರುತಿರ್ದರಿರು¹⁸ಳು ಮಹೀಶ¹⁸ ಕೇಳೆಂದ ೨೬

1 ರು (ದ) 2 ವಿವರಿಸುತ ನಡೆದರು ಭೂಸುರವ್ರಾತ (ನ) 3 ವ (ಕಬ) 4 ಜನ (ಬ)
 5 ಣವ ಬರುತ ಪಥದಲಿ ವರ ಮುನಿಗಳಾ (ದನಬ) 6 ರಾತ್ನಜನ (ನ) 7 ಶಕುನದ ನಿರುತ
 ವನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಪೇಳಿದ ಕರುಣಿಸಿದ ನಿಮಗಹುದು ಬಾಸಿಗವೆಂದು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿ (ದನ)
 8 ಮಿಗೆ (ರ) 9 ಸಿದರು ವಿನಯದಲಿ (ಬರ) 10 ಪರು ಬರಲವುಳ ಬುಧಜನ ಮಿಕ್ಕು ನಡೆ
 ದುದು ಮುಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ (ನ) 11 ಭಾರಣಿ ಹೆಚ್ಚಿ (ಬ) 12 ಯಾದವೊಲು (ದ)
 ಯಾದನತ್ತಲು (ನ) ಯೋ ಲತಿತ (ರ) 13 ಷಗಾ (ನ) 14 ಹ (ನ)
 15 ದೊಡ್ಡೋಡೆ ಬೆಳಗಿನ ಹಿಂದೆ (ದನ) ದೊರಕಲ್ಲ ಬೆಳಗೊರೆಯಿಂದ (ಬ) 16 ಕೈಯುಲುಲ್ಲದ
 ಬಂದು ಪ್ರಭೆಯಿಂದ (ದ) 17 ಗಳಿಂದ (ಕನ) 18 ಕವನೀಶ (ದ)

ಬರುತ ಕಂಡರು ಮುಂದೆ ¹ಗಂ¹ಧ
ವರ್ಸ ವಧೂ ನಿಕುರುಂಬವನು ನೇ
ವುರದ ರ್ಪುಣ ರ್ಪುಣ²ರವದ ಕಂಕಣ ರ್ಪುಂಕೃತಿಶ್ವನದ²
³ಅರಳುಗಂ³ಗಳ ⁴ಹೊಳಹಿ⁴ನಲಿ ತಮ
ದಿರುಳು ⁵ಮುಟ್ಟು⁵ವುದು ಬೆಸುವುದಾಗಳೆ
ಕುರುಳ ಕಾಳಿಕೆಯಿಂದ ⁶ತತ್ಪಾಂತಾ⁶ ಕದಂಬ⁷ದಲಿ⁷

೨೭

ಲಲಿತ ತನುಕಾಂತಿಗಳ ಮೊಗೈದರು⁸
ತಿಳಿಗೊಳನ ಜಲವೆಂದು⁹ಕಂಗಳು
ಹೊಳೆಯೆ ಮುಟ್ಟುಮಿನೆಂದು ಹೆಕ್ಕಳಿಸಿದರು ⁹ಹಿಡಿ ಹಿಂಗೆ⁹
¹⁰ಅಲರಿ¹⁰ದಂಬುಜವೆಂದು ವದನಕೆ
ನಿಲು¹¹ಕಿ¹¹ ತುಂಬಿಗಳೆಂದು ಕುರುಳಿಂ
ಗಳುಕಿ ಕೈಗಳ ತೆಗೆ¹²ದರತಿ¹² ಮುಗ್ಧೆಯರು ಖಚರಿಯರು

೨೮

ಅವರ ಮುಖಕಾಂತಿಗಳಲಂಗ
ಚ್ಚವಿಗಳಲಿ ಕಂಕಣದ ಹಾರದ
ವಿವಿಧ ರತ್ನಭರಣ ಕಿರಣದ ಲಲಿತ ಲಹರಿಯಲಿ
ಸವೆದುದಗ್ಗದ ತಿಮಿರ¹³ವನಿಬ¹³ರ
ನಿವರು ಕಂಡರು ಜಲವಿಹಾರದ
ದಿನಿಜ ¹⁴ಜಾತಿಯ¹⁴ಲಾಯೆನುತ ಬರುತಿರ್ದರಡವಿಯಲಿ

೨೯

ನಾರಿಯರು ಕಂಡರು ಸುಲಜಾ
ಭಾರದಲಿ ತಡಿಗ¹⁵ಡರಿ¹⁵ ಹಾ¹⁶ಯ್ದರು¹⁶
ಸೀರೆಗಳ ಮುಟ್ಟುವಿಡಿದರಂಗೋಪಾಂಗ ಲತೆಗ¹⁷ಳಿಗೆ¹⁷
ಅರಿವರು ನ¹⁸ಡು¹⁸ವಿರುಳು ವರ್ಷವಿ
ಕಾ¹⁹ರದಲಿ¹⁹ ಕೈಕೊಳ್ಳರೆನುತಂ
ಗಾರವರ್ಮನು ಧನ್ವಂತ ಕೊಂಡನು ²⁰ನುಡಿಸಿದನು ನರನ²⁰

೩೦

1 ಗಾಂ (ದ) 2 ರವದ ಕರಕಂಕಣದ ರ್ಪುಂಕೃತಿಯ (ದ) ರವದ ಕಂಕಣ ರಭಸ
ರ್ಪುಂಕೃತಿಯ (ನ) ರವರವದ ಕಂಕಣದ ರ್ಪುಂಕೃತಿಯ (ಬರ) 3 ಕರದಕಂ (ದ)
4 ಬೆಳಗಿ (ದನರ) 5 ದಿರಿ (ನರ) 6 ಕಾಂತಾವರ (ನ) 7 ಕದ (ದ) 8 ಳು ಮಾರ್ಗದ
(ನ) 9 ಕಡುಹಿನಲಿ (ದ) ಹಿಡಿಹಿನಲಿ (ನ) ಹಿಡುಹಿನಲಿ (ಬ) 10 ಅರಳಿ (ನ) 11 ವಿ (ರ)
12 ದುದರೆ (ದ) ದುದಲ್ಲಿಯ (ನ) 13 ಕವದಿ (ಕ) ವವದಿ (ರ) 14 ಸತಿಯರ (ನ) 15 ಳಿಗೆ
(ದನಬ) 16 ಯಿದು (ದ) 17 ಳಲಿ (ಬ) 18 ಡೆ (ದ) 19 ರಿಗಳು (ಬ) 20 ದಿಟ್ಟಿಸಿದ
ನಿವರ (ದನ)

ಈಸು ಭರದಲಿ ಗಮನವೆಲ್ಲಿಗೆ
 ದೇಶ ಕಾಲವ ನೋಡದೀ 1ಸ1
 ವಾಸುರದ ಸೌರಂಭವೇನೆನೆ ವಾರ್ಧ ನಸುನಗುತ
 ದೇಶವಿದು ವನ ಕಾಲ ನಡುವಿರು
 ಕೈಸಲೇ ನಿಜಕಾರ್ಯ ಸಂಗತಿ
 2ಗೋಸುಗರ ಗತಿಯೆಂದನಾ ಗಂಧರ್ವರಾಜಂಗೆ2

೩೧

ನರರು ಸುಳಿವುದು ಪೂರ್ವ3ಭಾಗೆ4ದೊ
 ಳಿರುಳಿನುತ್ತರ ಭಾಗದಲಿ ಖೇ
 ಚರರು ಸುಳಿವುದು ಸೀಮೆ ಚತುರಾಸನನ ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ
 ಇರುಳಿನುತ್ತರ ಭಾಗ5ವಿದು4 ನೀವ್
 ನರರು 6ಬಹುದು7ದ್ವಂಡ ದರ್ವ
 ಜ್ವರಿತ8ರಿ6ದಕಾಷ್ಠಿಯ7ನೆಟಿವೆ7ನೆನುತ್ತ ತೆಗೆದ್ಬಿಟ್ಟ 9ಯಾಣಿ ೩೨

ಕನಲಿ ಫಲುಗುಣನಾದಡಿದ ಕೊ
 ಕೈನುತ ಕೂಳ್ಳಿಯಲಿಟ್ಟನಗ್ನಿಯ
 ನೆನೆದು ಮಂತ್ರಿಸಲುರಿ8ಮುಖದ8 ಕಾರ್ಬೋಗೆಯ 9ಮೊ9ಬ್ಬಿನಲಿ
 10ಕೊನರು10ಗಿಡಿಗಳ ತಗದುರಿಯ 11ಕೊಂ11
 12ಡಿನಲಿ ಮುಕ್ತಿತು12 ರಥವನಾತನ
 ಧನುವನಾತನ ತನುವನಾತನ ಸರಳ 13ಸಾರಥಿಯ13

೩೩

ಉರಿದುದಾ ರಥವವನ ಮೈಯಲಿ
 ಕರಿಕ.ವರಿ14ತರಲೋಡಿ14 ಹೊಕ್ಕನು
 ಸರಸಿಯನು 15ಶಿಖಿ15ಯೋಡನೆ ಹೊಕ್ಕುದು 16ನೀರನು16ಟಿ ಸುಱಿದಾ

1 ಗ (ದ) 2 ಗೋಸುಗರವೇ ಗಮನವೆಲೆ ಗಂಧರ್ವ ಕೇಳೆಂದ (ದ) ಗೋಸುಗಂ ಈ
 ಗಮನವೆನೆ ಗಂಧರ್ವರಾಜಂಗೆ (ನ) ಗೋಸುಗರೆ ರಮಿಸಿದವು ಕೇಳೆಂದನು ನಿಶಾಚರಗೆ (ಬ)
 3 ದೇಶ (ನ) 4 ದಲಿ (ದನರ) 5 ಸುಳಿವು (ನ) ಬರುತು (ಬ) 6 ಕಿ (ದ) 7 ಬಲ್ಲಿ
 (ದಬ) 8 ಹೊಗೆದು (ದ) 9 ಲೊ (ದ) ಮ (ನ) 10 ಹೊನಲು (ನ) 11 ತೊಂ (ಕಬ)
 ಕುಂ (ದ) 12 ತುರಿಯ ಮುಟ್ಟಿತು (ನ) 13 ಸಾಯಕವ (ನ) 14 ದುದು ಹಾ
 (ದನಬರ) 15 ಉರಿ (ಬ) 16 ನೀರನೆ (ನ) ಜಲವನು (ರ)

ತರುಣಿ ಹಾ ಹಾ ಕೆಟ್ಟಿನೆಂದ
 ಬ್ಬರಿಸಲಾ ಗಂಧರ್ವನಂ¹ನೆ
 ಹರಿದಳೆಡಗೈಯಿಂದ ಸಂವರಿಸುತ್ತ ಬಿಡುಮುಡಿಯ ೩೪
 ಬಂದು ಯಮನಂದನನ ಚರಣ
 ದ್ವಂದ್ವದಲಿ ಚಾಚಿದಳು ನೊಸಲನು
 ತಂದೆ ಕರುಣಿಸು ಕಾಂತಭಿಕ್ಷುವ¹ ಕರುಣಿಸೆನಗೆನಲು¹
 ಮುಂದುವರಿಯದಿರೆಲೆ ಧನಂಜಯ
 ಕೋದರೆನ್ನಾಣೀಕೆಯರಸ²ನ
 ತಂದುಕೊಡು³ ಬೇಗದೊಳಗು³ ಪಸಂಹರಿಸು ಶಿಖರವ ೩೫
 ಎನೆ ಹೆಸಾದವೆನೆ.ತ್ತ ನಿಮಿಷದೊ
 ಳ್⁴ನ⁴ಲ⁴ ಬಾಣವನುಗಿದರೊತ್ತಲು
 ವ.ನದ⁵ದು⁵ಮ್ಪ್ರಾ⁵ನದಲಿ⁵ 7ಧೂಮಾಲಿಪ್ತ⁷ ಮುಖನಾಗಿ
 ಮನುಜ⁸ರಲ್ಲವರಾರೊ⁸ ನೋಡುವೆ
 ನೆನುತ ಹತ್ತಿರೆ ಬಂದು ನೀವಾ
 ರಿಸಿತು ಸಾಹಸಮಲ್ಲರನುತರ್ಜುನನ ಬೆಸಗೊಂಡ ೩೬
 ನರರು ವೈದೇ⁹ಹಿ⁹ಕ⁹ರು ಕಾರ್ಯಾ
 ತುರರು ನಾವೆನಲರ್ಜುನನುಪ
 ಚರಿಸಿ ವಿನಯ ಗುಣಾ¹⁰ಭಿಮುಖ್ಯದಲೀತ ನಡೆತಂದು¹⁰
 ಧರೆಯೊಳುಂಟೀ ಪಾಂಡುಸುತರೆಂ
 ಬರಸುಗಳು ನೀ ಕೇಳಿ ಬ¹¹ಲ್ಲೆ¹¹
 ನಿರುತ¹²ವಾವರೆಂದು¹² ನುಡಿದನು ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ೩೭
 ಶಿವ ಶಿವಾ¹³ದರೆ¹³ ಯಮ ಪುರಂದರ
 ಪವ¹⁴ನನಾ ಸತ್ಯರಿಗೆ ನೀವ್¹⁴ ಸಂ
 ಭವಿಸಿದವರೇ ನೀವೆನುಗೆ ಸಂಭಾವ¹⁵ನೀಯರಲಿ¹⁵

1 ಕರುಣಿಸೆಂದೆನಲು (ನ) ನಿಂದೆ ತನಗಿನುತ (ಬ) ಕರುಣೆ ತನಗಿನಲು (ರ) 2 ಯಾಳ್
 (ನ) ಗಾತ (ಬ) 3 ವುಡು ಬೇಗ ಉ (ನಬ) 4 ನಿ (ರ) 5 ಬಾಣವ ತೆಗೆದನಿ (ಡ) ಮಂತ್ರವೆ
 ಜಪಿಸಲಿ (ರ) 6 ಸು (ನ) 7 ಲಜ್ಜಾವನತ (ನ) 8 ಏವರಲ್ಲಾರು (ನ) 9 ಶಕ (ಲ) ಶಿಗ
 (ನರ) 10 ಭಿಮುಖ್ಯದಲೀತನಡಲೆಯ (ದ) ಭಿಮುಖದಲಿ ನಗುತ ಬೆಸಗೊಳಲು (ನ)
 ನು ಮುಖದಲಿ ಬಳಿಕನಂಡತೆಯ (ರ) 11 ಲ್ಲರೆ (ನ) ಲ್ಲರೆ (ಬ) 12 ವವರಾವೆಂದು (ದ)
 ನಾವವರೆಂದು (ಬ) 13 ಸುರ (ನ) 14 ನನಶ್ಚಿದೀವರಿಗೆ (ನರ) 15 ನೆಗೆ ಮುಖ್ಯರಲ
 (ಬ)

ಇವೆ ಸಹಸ್ರ ತುರಂಗ ದಿವ್ಯೋ
 ದ್ವೈವನನಘ್ನಾರ್ಭರಣ ರತ್ನ
 ಪ್ರವರವಿವೆ ಕಾರುಣ್ಯ¹ದಲಿ¹ ಕೈಗೊಂಬುದಿವನಂದ ೩೮

ಬಂದೆವೆನುಗಿವು ನಿನ್ನ ನಾವ್ ಬೇ
 ಟಕಿಂದು ಕಾಣೆವು ಪರಮ ಬಾಂಧವ
 ನಿಂದು ಮೊದಲಾಗೆನುಗೆ ನೀನೇ ಮಾಲ್ಯಾಧನ²ವಲ್ಲ²
 ಇಂದು ³ನಿಜರೂಪಡಗಿ³ ರಾಯರ
 ವೃಂದವನು ನೋಡುವೆವು ದ್ರುಪದನ
 ನಂದನೆಯ ವೈವಾಹ ರಚನೆಯೊ⁴ಳಿಂದನಾ ಪಾರ್ಥ⁴ ೩೯

ಇವು ಮದೀಯ ಸುವಸ್ತು ನಿನ್ನ ಯ
 ಭವನದೊಳಗಿರಲೊಂದು ಸಮಯದೊ
 ಳವನು ತರಿಸುವೆವೆಂದು ಬಳಿಕಂ⁵ಗಾರವರ್ಮನಿಗೆ
 ಇವರು ವಿನಯವ ಮಾಡಿ ಗಮನೋ
 *ತ್ಸವದಲಿರೆ ಗಂಧರ್ವ ನಸುನಗು
 ತವರಿಗೆಂದನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಾರಸಂಗತಿಯ ೪೦

ಮುನಿಯ⁶ದಿ*ರು ಕಲಿ⁶ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನ ಯ
 ಘನತರದ ವಿಕ್ರಮಕೆ ದಿವಿ⁷ಜರು⁷
 ದೆನುಜ ⁸ಭುಜ⁸ಗರು ನೆಟಿಯ⁹ರುಳಿದೀ⁹ ನರರ ಪಾಡೇನು
 ಅನುವಮಾನ ಕ್ಷತ್ರ¹⁰ವನ್ನಿ¹⁰ಗೆ¹⁰
 ವಿನುತ ವಿಮಲ ಬ್ರಹ್ಮ¹¹ತೇಜೋ¹¹
 ಘನ ಸಮಾರ ಸಹಾಯವಾಗಲಸಾಧ್ಯವೇನೆಂದ⁺ ೪೧

1 ನಿಧಿ (ಬ) 2 ವೆನಲು (ನ) 3 ನಿಜವನು ಹೇಳಿ (ದ) ನಾವ್ ರೂಪಡಗಿ (ರ) 4 ಳಾ
 ಸ್ವಯಂವರವ (ದ) 5 ವೆನುತ ಅಂ (ಕ) 6 ಲಾಗದು (ದನ) 7 ಜಾ (ನ) 8 ರುರ (ದನ)
 9 ಲೆನ್ನೀ (ಕ) 10 ತೇಜಕೆ (ನ) 11 ತೇಜದ (ದ) ಸತ್ಯಕೆ (ನ)

ಅರಸ ನಿಮ್ಮಯ ಪೂರ್ವ¹ರೊಳು¹ ಸಂ

ವರಣ²ನೆಂಬನು² ಸೂರ್ಯ³ತನುಜೆ³ಗೆ

ಮರುಳುಗೊಂಡನು ವ⁴ಟಿಡು ಕಳೆದನು ರಾಜ್ಯವೈಭವ

✕

⁴ಬಟಿಯ⁴ ವಾರ್ಧಿವ ತೇಜದಲಿ ಗೋ

ಚರಿಸಿ⁵ತೇ ತಪತಿಯು⁵ಲಿ ಅಸ್ತ್ರೋ⁶

ತ್ವರುಷವಾ⁷ಯ್ತು ವಸಿಷ್ಠ⁷ನ⁷ಮಲಬ್ರಹ್ಮ⁸ತೇಜದ⁸ಲಿ⁶

೪೨

ಅ ವಸಿಷ್ಠನ ಕೌಶಿಕನ⁹ ಯು

⁹ದ್ವಾ⁹ವಲಂಬ¹⁰ನನೇನನೆಂಬೆನು¹⁰

ದೇವಕುಲವಂಜುವು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು¹¹ಬೃಟಿ¹¹ಗೆ¹¹

ಅ ವಿವಿಧ ಮಂತ್ರಾಸ್ತ್ರ¹²ವನು¹² ಶತ

✕

ಸಾವಿರವನಾ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದ

ಡಾವರ¹³ದಲೇ ¹³ಗಲಿದ¹³ನೊಬ್ಬ ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿಯಂದು

೪೩

ಒದಗಲಾರದೆ ತನ್ನ ¹⁴ಸುಕ್ಷ¹⁴

ತ್ರದ ಮ¹⁵ಹತ್ವನ ¹⁵ಬಿಸುಟು ಸುಬ್ರ

ಹ್ಮ¹⁵ದಲಿ ¹⁶ಮೊಕ್ಕನು¹⁶ ಬ¹⁶ಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಮುನಿಯಂದು

✕

ಅದಜ¹⁷ನಿಂದಿ¹⁷ ಕ್ಷತ್ರ¹⁷ತೇಜ¹⁸ದೊ

ಳುದಿತ¹⁸ ವಿ¹⁸ಮಲಬ್ರಹ್ಮವನು ಕೂ

ಡಿ¹⁹ದೊಡೆ ಕೌತುಕವೆ¹⁹ದನಾ ಗಂಧರ್ವನರ್ಜುನಗೆ¹⁹

೪೪

‡ ಇಲ್ಲಿಗಿದೆ ನಾಲ್ಕೈದು ಯೋಜನ

ದಲ್ಲಿ ಧಾನ್ಯಾಶ್ರಮ ವಸಿಷ್ಠಂ

ಗಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಧಿಯಾ ವಸಿಷ್ಠಂ ಗಾತನನುಜಾತ

1 ದಲಿ (ನ) 2 ನಾತನು (ದಬ) 3 ಪುತ್ರಿ (ದನಬ) 4 ನಿರುತ (ನ) 5 ತೇ ತಪಸಿದ್ವಿ
ಭಾವೋ (ದ) ತೈ ಬೆರೆದುದು ವಿವಾಹೋ (ನ) ತೇ ತಪತಿಯ ವಿವಾಹೋ (ರ) 6 ಯಿತು
ವರ ವಸಿಷ್ಠನ ಬ್ರಹ್ಮಸತ್ವದಲಿ (ನ) 7 ವಿ (ರ) 8 ರಶ್ಮಿಯ (ದ) 9 ಗ್ಧಾ (ಕಬ) 10 ವನೇ
ಹೊಗಳ್ವೆನು (ದ) ನನೇನ ಹೇಳುವೆ (ನ) 11 ಪಟಿಳಕ (ದ) 12 ದಲಿ (ಕ) 13 ಗೆದ್ದ (ದ)
14 ಸುಕ್ಷ (ರ) 15 ದಿಟ್ಟಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ (ನ) 16 ನಿಂದನು (ರ) 17 ನಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
(ಬ) 18 ದಲಿಧಿಕ (ರ) 19 ದರೆ ಲೇಸಹುದೆಂ (ರ)

*† (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

‡ ೪೫, ೪೬ನೆಯ ಪದ್ಯಗಳು (ದ) ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಅಲ್ಲಿ ಪೌರೋಹಿತೃವನು¹ನೀ
 ವಲ್ಲೆ ವೆಂದೊಡೆ¹ ಮುನಿಪ ಮಾಡುವ
 ನೆಲ್ಲ ಲೇಸಹುದೆಂದು ಕಳಹಿದನವರನಾ† ಖಚರ

೪೨

³ಗಮಿಸಿದರು ಬಳಿಕೆವರು ಧೌಮ್ಯಾ
 ಶ್ರಮಕೆ ಬಂದರು ಮುನಿಪನಘ್ನಾ
 ದೈವುಲ ಸತ್ಪಾರೋಚಿತವ ಕೈ*ಕೊಡು⁴ವಿನಯ⁴ದಲಿ
 ಎಮಗೆ ಪೌರೋಹಿತೃದಲಿ ಸಂ
 ಕ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂದೊಡಬಡಿಸಿ* ಭೂ
 ರಮಣರಲ್ಲಿಂದೈದಿದರು ಪಾಂಚಾಲ ಪಟ್ಟಣವ

೪೬

¹ ನಿಮಗೊಲ್ಲೆನೆನ್ನದೆ (ರ) ² ದಿದಡೆ (ರ) ³ ನ (ಬ) ⁴ ಹರುಷ (ದನ)
 †* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

‡ ಧರಣಿಪತಿ ನಿಜಸುತೆಯ ರೂಪೋ
ತೃರಗದ ಸಾಭಾಗ್ಯ¹ದ ನಿರಂತರ
ಪರಮ ಶೋಭಾರುಚಿ²ರವೆನೆ³ ರಚಿಸಿದರು ಪಟ್ಟಣವ⁴

ಭೂಮಿಪತಿ ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಪಿತನ ಪಿ
ತಾಮಹರು ಧಾಮ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂ
ವಾ ಮುನೀಂದ್ರನ⁵ ಕೂಡ⁶ಕೊಂಡರು 4ಮಧುರ⁷ವಚನದಲಿ
ರಾಮಣೀಯ*ಕ⁸ವನ⁹ ಸುಶಕುನ
ಸ್ತೋಮವನು⁶ ವಿವರ⁶ಸುತ ಹೊಕ್ಕರು
ಭೂಮಿಲಂಬದ ನೃಪರ ನೆರವಿಯ ದ್ರುಪದ⁷ ಜನಪದವ⁷

ಭರ⁶ದಿನೈತಹ ನಿಖಿಳ⁸ ಭೂಗಮಿ
ಶ್ವರರ ಘನ ಚತುರಂಗ ಪದಹತ
ಧರಣಿ ನಿಗತರೇಣು ಪಟಲ⁹ಪರಾಗ ಸಂಗದಲಿ⁹
ಅಕರುಣಮಯವಾಯ್ತಖಿಳ¹⁰ಜಗ¹⁰ವೀ
ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯ ನೆನೆಯ ಸಚರಾ
ಚರ¹¹ದ¹¹ ಮುಖದಲಿ ರಾಗರಸವುಬ್ಬರಿಸಿದಂದದಲಿ

*ತರಣಿಗುಂಟೀ ಸಮಯವನಿಲಿಗೆ
ತೆಹಿಹುಗೊಡುವವರಾರು ಗಗ¹²ನೀ¹²
ಚರರ¹³ಗ¹³ನತ್ತಂಭವೆತ್ತಣ* ಮಾತು ಖಗಕುಲ¹⁴ಕೆ¹⁴
ನೆರೆದ ಪಲ್ಲವ ಸತ್ತಿಗಿಯ ರ್ಗು
ಲ್ಲರಿಯ ಸಿಂಧದ ಸೆಳೆಯ ಘನ ಸೀ
ಗುರಿಯ¹⁵ ಪಳುಳದ¹⁵ ಚಮರ ಕದಳಿಕೆಗಳ ವಿಡಾ¹⁶ಯಿ¹⁶ಯಲಿ

1 ಕೈ ರಚಿಸಿದ ಪುರವನಾ ಶೋಭಾನುವಿಧದಲಿ ರಚಿಸಿ ಪಟ್ಟಣವ (ನ) 2 ರದಲಿ (ಬ)
ತದಲಿ (ರ) 3 ಬೀಳು (ನ) 4 ಖಚರ (ರ) 5 ವಸ್ತ್ರ (ನ) ವನಿಪ (ಬ) 6 ವಿರಚಿ (ಬರ)
7 ಪಟ್ಟಣವ (ನರ) 8 ದಲ್ಯತಹ ಸಕಲ (ನ) 9 ಪರಾಗ ಸಾಂದ್ರದಲಿ (ದ) ದ ಪಾದ
ಸಂಗತಿಯ (ನ) 10 ರಜ (ಬ) ಜನ (ರ) 11 ವು (ನ) 12 ನಕೆ (ಬ) 13 ಮ (ಬ)
14 ದ (ಬ) 15 ಪಳಹರ (ಬ) 16 ಯೆ (ರ)

‡* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

* ಈ ಸಂಧಿಯ ಅರಂಭದಿಂದ 2ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ ಲೋಪ (ದ)

* ಚತು¹ರುದಧಿಪರಿ¹ವಲಯದವನೀ
 ಪತಿಗಳೇ ಕಾವಿ²ಷ² ವಿರೋಧ
 ಸ್ಥಿತಿಯ ನೋಡದೆ* ನೂಕಿ ನಡೆದರು ದ್ರುಪದಪುರಿಗಾಗಿ
 ಅತಿ³ಬಲರು³ ಬಹು ರಾಜಬಲ ಪ
 ದ್ಧತಿಗಳನು ನೋಡುತ್ತ ⁴ಬ⁴ದರು
 ಕೃತಕ ⁵ವಿವ್ರೋತ್ತಮರು⁵ ಭಿಕ್ಷುವಿಹಿತ ವೃತ್ತಿಯ⁶ಲಿ

೪

⁶ತುಱುಗಿತಿದು⁶ ಪಾಂಚಾಲನಗರಿಯ
 ಹೊಟವಳಯದಲಿ ಜಲಧಿ ಮಧ್ಯದ
 ಕುಱುವನೋ⁷ ವಟ್ಟಣವೊ ಮೇಣೆಂದು ಧೈವಗತಿಗಳಲಿ
 ಉಱುಬಿದರೆ ಪಾಂಚಾಲ ಭೂಪತಿ
 ತಱುಬಲಾಸನೆ ಮಾನತನವಿದು
 ಬಱು⁸ದೆ ಹೋಗದೆನುತ್ತ ಬಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ

೫

* ಪುರದೊಳಗೆ ಹೇರಾ⁹ 7 ಹಬ್ಬದ⁷
 ಹರಹಿನಲಿ ಬೀಡಾರ ಭಿಕ್ಷು
 ಚರಿತರಿಗೆ ದೊರಕುವುದೇ* ಗುಣಿಗೂಡಾರ ⁸ಮಂಡವಿಗ್ಗೆ⁸ ⁹ಚಪ್ಪರ
 ಅರಸುಗಳು ನಾವಲ್ಲ ಭವನಾಂ
 ತರವಿದೇ ನಮಗೊಂದು ಘಟಿ ಬು
 ಧುರದ ಶಾಲೆಯ ಹೊಕ್ಕರಿವರು ⁹ಕುಲಾಲ ¹⁰ಭವನದಲಿ⁹

೬

¹⁰ಕೂಡೆ ಹೊಸ¹⁰ ಭಾಂಡದಲಿ ಭಿಕ್ಷೆನ
 ಬೇಡಿ ತೋಳಲಿದರಿವರು ರಾಯರ
 ಬೀಡು ಬಿಡುತಿದು¹¹ ಬಹಳ ನಿಸ್ಸಾಳ ರಭಸದಲಿ

1 ರದಧಿಪತಿ (ನ) ರಬುಧಿಪರಿ (ಬ) 2 ತ (ಕದಬ) ನಿ (ನ) 3 ಬಹಳ (ನಬ) 4 ನಡೆ (ಕಬ) 5 ವಿಪ್ರಸ್ತೋನು (ಬ) 6 ತಿರುಗಿತಿದು (ಬ) ತುಱುಗಿದವು (ನ) 7 ಹೆಚ್ಚಿದ (ನ) 8 ಚಂಪೆಯಕೆ (ಕ) ಸಂಗತಿಯ (ನ) ಚಂಪೆಯಕೆ (ರ) 9 ನೃಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ (ನ) 10 ಜೋಡಿಸಿದ (ನ)

* 9 (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತುಟ್ಟಿತ.

1ಬೀಡಿವರಿಗಿದು ನೆಲನಿವರಿಗಿದು¹
ಮಾಡಿದರಮನೆ²ಯಿವರಿಗಿದು³ ಕರು³
ಮಾಡನಿವರಿಗಿದೆಂದು ಪರುತವಿಸಿದನು ಪಾಂಚಾಲ²

೭

ಕೇರಿಕೇರಿಯ ಬೀದಿಗಳ ಪ
ನ್ನೀರ ಚಳಿ^{*}ಯದ ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ
ತೋರಣದ ಸೂಸಕದ ಮುತ್ತಿನ ಮಕರ ತೋರಣದ
4ಓ⁴ರಣದ ಹೊಂ⁵ಗೆಲ⁵ಸದಖಿಳಾ
ಗಾರ⁶ಪಂಕ್ತಿಯ ನೋಮವೀಧಿ⁶ಯ⁶
7ಸೂರ⁷ವೀಧಿಯ ತೋಭೆಯಲಿ ರಚಿಸಿದರು⁸ ಪಟ್ಟಣವ⁸

೮

*ಕಾ⁹ರಣಿಯ ಕುಂಕುಮದ ಸಾದಿನ
ಸಾರಣಿಯ ನೆಲಗಟ್ಟು^{*}ಗಳ ಕ
ಪೂರ ಧೂಳಿಯ¹⁰ಹ¹⁰ರಹುಗಳ ಪನ್ನೀರ ಪಕ್ಕಲೆಯ
ಚಾರು ಚಳಿಯದ ಕೆಸಿ¹¹ಡುವ ಕ
11ತ್ತೂ¹¹ರಿಗಳ ಪೂರಾಯ ಪರಿಮಳ
ಭಾರದಲಿ ಬಿ^{*}ಱುಗಾಳಿ¹²ಕುಸಿ¹²ದುದು ಹೇಳಲೇನೆಂದ

೯

ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನ¹³ದಿವ್ಯಚಿತ್ರ¹³ದು
ಕೂಲಿನಿಚಯದ¹⁴ಲಾಮಚ¹⁴ಬ^{*}
ಲ್ಲಾಳ ದಡಿ¹⁵ಗಳೆಡೆಗೆಡೆಗೆ¹⁵ ರಂಜ¹⁶ಸಿದ¹⁶ ಪಟ್ಟಿಗಳ
ಮೇಲುವೊಡಕೆಯ ಕರ್ಪುರದ ಹೊಂ
ಬಾಳೆಗಳ ಮಲಯಜದ ಕಂಬದ
ಸಾಲುಗಳಲೊಪ್ಪಿದುದು¹⁷ಚಪ್ಪರ¹⁷ವೆರಡು¹⁷ಯೋಜನದ¹⁷

೧೦

1 ರೂಢಿಪರಿಗಿದು ರತ್ನಖಚಿತದ (ನ) 2 ಯೆಂದು ದ್ವಪದನು ಬೀಡು ಪರುತವಿಸರಿಗೆ
ಬಿಟ್ಟುಡು ರಾಜಗಣನವ (ನ) ವಿವರಿಗಿದು ಬಿಡಾರ (ಬ) 3 ಕುರು (ರ) 4 ತೋ
(ದ) 5 ಗಳ (ನ) 6 ಭವನಿಕೆ ಸೋಮವೀಧಿಯ (ನ) 7 ಸೂರ್ಯ (ದನರ) 8 ನು (ನ)
ರಂದು (ಬ) 9 ರುಳಿ (ನ) 10 ಹೊ (ಕದಬ) 11 ಸ್ತೂ (ದನಬ) 12 ಹೊಯಿ (ನ)
13 ಚಿತ್ರವೆಸವ (ದ) ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರ (ರ) 14 ಲೋವೆಗಳ (ನ) 15 ಯಲಾಳೆಡೆಗೆಡೆಗೆ (ನ)
ಯನೆಡೆಗೆಡೆ (ರ) 16 ಸುವ (ದನ) 17 ಮೂಱು (ದರ)

†ಬಗಿದವೆಡೆ¹ಮಂಟಪದ ಬಿಂ¹ಗಾ
 ರಿಗಳ ಒಡೆಯದ ಚಮರ ಹೊಂಗೆ†
 ಜ್ವಿಗಳ ಮುಕುರದ ಘಂಟೆಗಳ ಬಂಧುರದ ಬಾಸಿಗದ
 ಸು²ಗ²ನು ಬಂಧದ ಬಣ್ಣಸರದೋ
 ಳಿಗಳ ಕಂಬದ ವಜ್ರಮಯ³ಧಾ
 ರಿ³ಗಳಲೆಸೆದುದು *ಭದ್ರಮಂಟಪ⁴ವ⁴ಮಲಮಣಿ⁵ವ.ಯ⁵ದ

೧೧

ಕೀಲಿಸಿದ ವಟ್ಟಿಗಳ ದಿವ್ಯದು
 ಕೂಲದಲಿ ಹೊಂ⁶ಬಳಿಯ*ದೊರೆಗಳ
 ಚೂಳಿಕೆಯ ಕನ್ನಡಿಯ⁷ತೋ⁷ರಣ⁸ದೊರೆಡು ಪಕ್ಕದಲಿ
 ಮೇಲು ಮುತ್ತಿನ ಸೂಸಕದ ನೇ
 ಪಾಳ⁹ಚಮರಿಯ ದಾಳಿಗಳ ಸಂ⁹
 10ಬಾಳಿಯಲಿ ಸಮತಳಿಸಿದರು ವೈವಾಹಮಂಟಪವ¹⁰

೧೨

ಹೊಳೆನ ಭಿತ್ತಿಯ ಸಾ*ಲ¹¹ಭಂಜಿಕೆ¹¹
 ಗಳಲಿ¹²ಮೌಕ್ತಿಕ ವಜ್ರಮಣಿ¹²ಮಂ
 ಗಳ ಮಹಾ ರಶ್ಮಿ¹³ಯಲಿ¹³ ರಚನೆಯ ಚಿತ್ರಪತ್ರದಲಿ
 ಇಳಿಗಿಳಿದ¹⁴ಪುಷ್ಪಕವೊ ನೂತನ¹⁴
 †ನಳಿನಮಿತ್ರನ ರಥವೊ ಮೇಣಿದು
 ಜಲಧಿಶಯನನ ಸೆಜ್ಜೆಯೋ ನಾವಣಿ¹⁵ಯೆವಿದ†ನೆಂದ

೧೩

ಝಳವ ರೋಂಪಿಸಿ ಬೀಸಿದವು ತಂ
 ಬೆಲರ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳು¹⁵ ಪರಿಮಳ¹⁵
 16ಕಲಿತ¹⁶ ಮಕರಂದದ ತುಷಾರದ ತುಹಿನರೇಣುಗಳ

1 ಮುತ್ತುಗಳ ಬಿಂ (ದನ) ಮಂಟಪದ ಭಂ (ಬ) 2 ಗು (ಕ) 3 ಸಾಲು (ಕ) 4 ವಿ
 (ರ) 5 ಗಣ (ರ) 6 ಬಳಿಯ ಭೆ (ದ) ಬರಹದೆ (ರ) 7 ಹಿ (ಕ) 8 ವೆ (ನ) 9 ಚಮರಕ
 ದಾಯಿಗಳ ಸಂ (ದನ) ಚಮರಿಕ ದಾಳಿಗಳ ಸುರ (ಬ) ಭವನಕವಾಟಗಳ ಸ (ರ)
 10 ಪಾಳಿಯಲಿ ಪರೂರವಿಸಿದರು ವೈವಾಹ ಮಂಟಪವ (ದ) ಸಾಳಿ ಫಲದಲಿ ತಳಿಸಿದರು
 ಶೋಭನಾಲಯನ (ಬ) ಮೋಳದಲಿ ಸಮತಳಿಸಿದರು ವೈವಾಹ ಮಂಟಪವ (ರ) 11 ಕಂಚಕಿ
 (ರ) 12 ಸೂತ್ರಿಸೆ ರಚಿಸಿದಾ (ನ) 13 ಗಳ (ದ) 14 ಮಣಿಪುಷ್ಪಕವೊ ತಾ (ನ)
 15 ಕರನು (ದ) 16 ಗಳಿತ (ದ) ದಳಿತ (ರ)

†* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

†ಸುಳಿವ ಸುತ್ತಣ ಸಾಲಭಂಜಿಕೆ ಕ'ಲು ಪ್ರತಿಮೆಗ್ಗು
ಗಳಲಿ ಸೂತ್ರಿಸಿ ರಚಿಸಿದರು ಮಂ
ಗಳ†ದ ರಿಂಗಣ ¹ಝಾಡಿಸಿತು¹ ವೈವಾಹ ²ಮಂಟಪವನ²

೧೪

ವರ ಜನಾದಿಯ ಶೃಂಗ³ಗಳ³ ಕ
ಪುರದ ತವಲಾಯಿಗಳ ಸಾದಿನ
ಭರಣಿ*ಗಳ ⁴ಮೃಗನಾಭಿಗಳನಡಕಿದರು⁴ ಬಂಡಿ⁵ಯಲಿ⁵
ಸುರಿಸುರಿದು ಹಂತಿ⁶ಗಳ⁶ ಹೊಂಗೊ
ಪ್ಪ*ರಿಗೆ⁷ಗಳ ತುಂಬಿದರು ಗಂಧನ⁷

ಹಿರಿಂ ⁸ರಂಜಣಿಗಳಿಗ⁸ ಹಿಡಿದರು ಸುತ್ತುವಳಯದಲಿ
ಪ್ರಸುತ

೧೫

ಬಳಿ⁹ಕ ಸೊದೆಗಳ⁹ ಬಾವಿಗ¹⁰ಳ¹⁰ ಪ

†ಕೃಲೆಯ ಪನ್ನೀರುಗಳ ¹¹ಹಿಡಿದವು¹¹ ಒಂಗಾರವೆ
ಹೊಳೆವ ಕೈಟ್ರಾಟಳದ ಕಾಂಚನ ಮಯು†ದ ¹²ದೋ¹²ಣಿಗಳ
ತುಳುಕಿ ಬಿಗಿದ¹³ರು¹³ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳ

ವಳಯದಲಿ ನವಯಂತ್ರಮಯ ಪು

ತ್ಥಳಿಗಳೇ ನೀಡುವವು ಬೇಡಿದ¹⁴ರಿಗೆ ಸುವಸ್ತುಗಳ¹⁴

೧೬

*ಏಕ ವಿಧದ ನವಾಯಿ¹⁵ಯೇ¹⁵ ಮೂ

ಲೋಕದತಿಶಯ ವಸ್ತುರಚನಾ

ಸಾಕುಮಾ¹⁶ರಿಯ¹⁶*¹⁷ದೇಸಿಗಿದು¹⁷ ಸಾಕಾರ¹⁸ವಾದುದಲಿ¹⁸

ಏಕಮಯಮತ ¹⁹ವಿಶ್ವ¹⁹ಕರ್ಮ

ವ್ಯಾಕರಣ ²⁰ಲಕ್ಷಣದ ಲಕ್ಷಣ್ಯ²⁰

ನೀಕವಿದಱ್ಕೊಂದೊರೆಗೆ ²¹ಬಹುದೇ²¹ †ಭದ್ರಮಂಟಪ²²ದ²²†

೧೭

1 ರಂಜಿಸಿತು (ದ) ರೂಢಿಸಿತು (ನ) 2 ರಚನೆಯಲಿ (ನ) 3 ವನು (ನ) 4 ಪರಿ
ಪರಿಯ ಸರದ ವಸ್ತು (ದ) 5. ಗಳು (ದನರ) 6 ಯಲಿ (ರ) 7 ತುಂಬಿದವೆಂದು ಗಂಧದ
(ದ) 8 ರಂಜಣಿಗಳಿಗ (ನ) 9 ದ ಸೊದೆಗಳು (ದನ) ಕ ಸೇದೆಯ (ರ) 10 ಳು (ರ)
11 ನೆತ್ತುವ (ನ) 12 ದೋ (ಕದ) 13 ವು (ದರ) 14 ವರಿಗೆ ವಸ್ತುಗಳನು (ದನ)
15 ಯಲಿ (ನ) ತೇ (ಬ) ಯೋ (ರ) 16 ರದ (ಬ) 17 ದರುಶನಕೆ (ನ) ರಚನೆಗಿದು (ರ)
18 ವೆಂಬಂತೆ (ನ) 19 ವಸ್ತು (ನ) 20 ಸಾಂಡಿತ್ಯ ಲಕ್ಷಾ (ದ) ಸಾಂಡಿತ್ಯ ಲಕ್ಷಣ (ರ)
21 ಬಾಹವೇ (ನ) 22 ವ (ಕ)

†* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

‡ವಿವಿಧ ವೀಣಾ¹ವಾದ್ಯ¹ಕೋಮಲ
 ರವದ²ಮುದಿತ²ಮೃದಂಗ² ತತಿಗಳ
 ರವಣಿಗಳ³ನಟ್ಟಿವಿಗರುಗ್ಗಡಣೆಯ ಗಡಾವಣೆಯ³
 ನವವಿಧದ ವೈತಾಳಿಕರ⁴ವರ⁴
 ಯುವತಿಯರ⁵ಭಾರಣಿಮ⁵ ಭೂಷಣ
 ರವದ ಮೇಳ⁶ವೂ *ಮುತ್ತಿ ಮುಸುಕಿತು ಚಾರು⁷ಚಪ್ಪರವ⁷ ೧೮

ನಾಳಗದ ಸನ್ನೋಹನದ ಮಳೆ
 ಗಾಲವೋ⁸ಗೀತವೋ *ರಸಾಳಿಯ⁸
 ಕಾಲುವೆಯೊ ನವಕಾವ್ಯಬಂಧದ ಸಾರ ಸಂಗತಿಯೊ
 ಅಲಿಗಳಿಗಾಯುಷ್ಯ ಫಲ ಜೀ
 ವಾಳವೋ ನರ್ತನವೋ ಸೊಗಸಿ⁹ನ
 10 ಜಾಲ¹⁰ವಣಿಗಳ¹⁰ 11 ಪಾಟಿ¹¹ಯಾದುದು⁹ ಜನದ ಕಣ್ವನಕೆ ೧೯

ತೀವಿ¹²ದರು¹² ಹೊಟ್ಟನಳಯದಲಿ ನಾ
 ನಾ ವಿಧದ ನಾಟಕದ¹³ ನರ್ತನ
 ಭಾವಕ¹³ದ್ರಾ¹³ನಕ ಸುಗಾಯಕ ಮಲ್ಲ ಚಿ¹⁴ತ್ರ¹⁴ಕರು
 ಕೋವಿದರು¹⁵ಕರುಷಕರು ಪಣ್ಯಾ¹⁵
 16 ಜೀವಿ ವಾಮನ¹⁶ ಮೂಕ ಬಧಿರಾಂ
 ಧಾವಳಿಗಳೊ¹⁷ಪ್ಪಿ¹⁷ದರು *ಸಕಲ ದಿಶಾ ಸಮಾಗತರು* ೨೦

ಗಣಿ¹⁸ತ ಮಾಂತ್ರಿಕದವರು¹⁸ ಸುಬ್ರ
 ಹ್ಮಣರು¹⁹ಸುತ್ತೋ¹⁹ತ್ರಿಯರ, ವೈದಿ²⁰ಕ
 ಗು²⁰ಣದ²¹ವಾಚಾಳಕರು²¹ ವಿಮಲ²²ಭ್ರಾಣಿಯುಷಿ ಸಮರು²²

1 ನಾದ (ದ) 2 ಮಧುರ (ದ) 3 ನಾಟನಿಕರದುಗ್ಗಡ ಗಡಾವಣೆಯ (ರ) 4 ನವ (ನರ) 5 ಮಾಂಗಲ್ಯ (ದ) 6 ವೆ (ದ) ದಿ (ನ) 7 ಮಂಟಪವ (ದ) 8 ಸಂಗೀತ ನದಿಗಳ (ಬ) 9 ನ ಸಾಲಸುಖವೇ ಬಿಟ್ಟಿಯಾಯಿತು (ಬ) 10 ಭಾರ (ಕನ) ಬೋಳ (ದ) 11 ಪೇಟಿ (ದ) 12 ದುಡು (ದನರ) 13 ರುದ್ರಾ (ನ) ಗ್ರಾ (ರ) 14 ತ್ರಿ (ರ) 15 ಕುಶಲದ ಜನಗಳು (ನ) ಕರುಷಕರು ಪುಣ್ಯೋ (ಬರ) 16 ಭಾವಕರು ಮನ (ನ) 17 ದಗಿ (ದನರ) 18 ಕವರ್ತದ ನೆರವು (ದ) ತಗರ್ವದ ನೆರಹಿ (ನ) ತಮಾತ್ರದ ನೆರವಿ (ಬ) ತ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನೆರವಿ (ರ) 19 ಶ್ಲೋ (ರ) 20 ಕರುಗ (ರ) 21 ನೂ ಚಾರರು ಸು (ಕ) ನೂ ಚಾರವಕರು (ದ) ಶೋಭಾವಕರು (ನ) ಸಮಾಚಾರಕರು (ರ) 22 ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು (ನ) ಬ್ರಹ್ಮಯುಷಿ ಸಮರು (ರ)

‡* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಪ್ರ¹ಣು¹ತ ಋಷಿಗಳು ಮುನಿವರರು ಸಂ
ದಣಿಸಿತಖಿಳ ದಿಗಂತರದ ಧಾ
ರಿಣಿಯ ²ದೇ*ವ²ವ್ರಾತ ನೆರೆದದು ದ್ರುಪದನಗರಿಯಲಿ

೨೧

‡ಕವಿ ಗಮಕಿ ವಾದಿಗಳು ವಾಗ್ವಿ
ಪ್ರವರಯಾಚ*ಕ ಮಾಂತ್ರಿ³ಕರು³ ವೈ
ಷ್ಣವ ಮಹೇಶ್ವರ ⁴ಬೌದ್ಧ ಜಿನ ಭೈರವ ಸುಲಿಂಗ⁴ಗಳು
ವಿವಿಧ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಸುಧರ್ಮ
ವ್ಯವ*ಹರಣ⁵ನಿಷ್ಕರು ವಿನಾಹೋ
ತ್ಸವ⁶ವಿಲೋಕನ ಕೌತುಕಿಗಳೊದಗಿದ⁷ಸಂಖ್ಯಾತ⁷

೨೨

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸೇಲೆ ವಿದ್ಯಾ
ಧರ ಮಹೋರಗ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ
ಗರುಡ ಕಿನ್ನರ ಸಿದ್ಧ ವಸು ಗಂಧರ್ವ ಭೂತಗಣ
ವರ ಮರುದ್ಗಣ ರು*ದ್ರ⁶ಮನು⁶ಭಾ
ಸ್ಕರ 'ಸುಧಾಕರ ತಾರಕಾಗ್ರಹ
⁷ಸು⁷ರ ⁸ಮುನಿಪ⁸ ದಿಕ್ಪಾಲಿತತಿ ನೆರೆದುದು⁹ ವಿನೂನದಲಿ*

೨೩

ಚಾರಣರ ಕೈವಾರ ತುಂಬುರ
ನಾರದರ ಸಂಗೀತ ರಂಭಿಯ
ಚಾರು ನರ್ತನ ಚಿತ್ರರಥನ ಮೃದಂಗ ¹⁰ಮೃದು¹⁰ಶಬ್ದ
ಆ¹¹ರುಭಟೆ¹¹ ಮಿಗಿಲಳ್ಳಿ¹¹ಯೆ ಜಂ
ಭಾರಿಯೋಲಗದ¹²ಲಿ ತವೀಯ ಮ¹²
ಹಾರಭಸ¹³ವಿತರೇತರಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಯ್ತೆಂದ¹³

೨೪

1 ಚ (ದ) 2 ದಿವಿಜ (ನ) ಭೂರಿ (ಬ) ವಿಪ್ರ (ರ) 3 ಗಳು (ಕ) 4 ಬೌದ್ಧರು ಜಿನ
ಭೈರವ ಸುಸೂಕ್ತಿ (ನ) 5 ನಿಷ್ಕಾನ್ವಿತರು ಉತ್ತಮವು (ನ) 6 ವಸು (ನ) 7 ವ (ನ)
8 ಪ್ರಮುಖ (ದ) 9 ಕರು ಬಂದರು (ನ) 10 ನಯ (ರ) 11 ರಭಸ (ನ) 12 ಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯ
(ಬ) 13 ನೈತಂದವೊಲು ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಯ್ತೆಂದ (ದನ) ವಳ್ಳಿಣಿಯಲಿದ್ದರು ಪ್ರತಿಬಿಂಬ
ವಾಯ್ತೆಂದ (ಬ) ವಿಪರೀತ ತರವಾಯ್ತರಸ ಕೇಳೆಂದ (ರ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ‡ ಈ ಪದ್ಯವು (ದಬ)ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ; (ನರ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಈ ಪದ್ಯವು ೨೦ನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಂದಿದೆ

ರಚಿಸಿದ^೧ರು^೧ ಮಂಟಪವ^೨ನವರವ^೩
 ರುಚಿತ^೪ವೃತ್ತಿಯೊಳವನಿಪಾಲ
 ಪ್ರಚಯವನು^೫ ಮನ್ನಿಸಿದ*ನಿವರನು ವಿಪ್ರಸಭೆಯೊಳಗೆ
 ಪ್ರಚುರ ಮಣಿ^೬ಯಿದೆ^೬ ಸದ್ವರಾಗದೆ
 ರುಚಿರ* ರತ್ನ^೭ವು ಜಾತ ರೂಪದ^೮
^೬ಖಚಿತ^೬ವಾದರೆ ಪುಣ್ಯ^೭ವೆನುತಾ^೭ ದ್ರುಪದ ಚಿಂತಿಸಿದ

೨೫

^೧ ನು (ರ) ^೨ ನಾಹವ (ದ) ^೩ ರತ್ನದ ಚಿತ್ರರೂಪಕ್ಕೆ ಖಚಿತವಾ (ನ) ^೪ ಮಯ
 (ನಬ) ^೫ ವು ಜಾತರೂಪಕ (ದ) ದ ಚಿತ್ರರೂಪಕ್ಕೆ (ನ) ಕೆ ಜಾತಭೂಪ (ಬ) ^೬ ಪ್ರಚಯ
 (ಬ) ರಚಿತ (ರ) ^೭ ವೆಂದಾ (ನ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

ಹವಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

1ಕಮಲಮುಖಿ ನಡೆತಂದಳಂದಿನ
ಕಮಲೆಯೆನೆ ಪಾಂಚಾಲಸುತೆ ನಿಜ
ರಮಣರನು ನೋಡಿದಳು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ †ಪಂಕ್ತಿಯಲಿ¹

ಅರಸ ಕೇಳೈ ನಾಂದಿಮುಖನಿ ಮೊಗ್ಗೈ ಕಾಯ್
ಸ್ವರ²ಣವಾದುದು³ ಪೂರ್ವ ವೇದಿಯ
ವರನಿಗನು ನಿರ್ಘೋಷ⁴ಘಾ⁴ತಿ⁴ಸಿತಖಿಳ ದಿಗುತಟಿವ⁵
ಮುಖದಿವಸ ಮಹಿಳಾಶಿರೋಮಣಿ
ಪರಮ ಸೌಭಾಗ್ಯ*ದ⁶ಸಮುದ್ರದ⁶
ಸಿರಿಯ ಪರಿಣಯವೆಂದು ಸಾಹಿ⁶ತ⁶ ಪಾ*ಳೆಯಂಗಳಲಿ

ತಿಗುರ ಗೆಲುವುದು ವಶ್ಯತೆಲಕಾ ಮೌನಿರಳಿ ತಲಕ⁷
7ದಿ⁷ಗಳನಿಡುವುದು ಮೋಹನದ ಮ
ದ್ವುಗಳ ಮಾಯೆಯ ಬೀಸುವುದು ಸೂಸುವುದು ಸೊಗಸುಗಳ
ಹೆಗಳಲು ಕಾಹಿಯ ರೂಪುಗಳ ಗಾ ರಕ್ಷಿ ಬಂಧಿ
ಹುಗಳ ಮೆಟಿವುದು ಮನ್ಮಥನ ಕಾ
ಳಗದಳಿ ಖಂಡಾಖಾಡಿಯೆಂದರು ಹೊಯ್ದು ಡಂಗುರವ

ಹೆಸರಿಕೊಂಡರು ಸಕಲ⁸ಪೃಥ್ವೀ⁸
ಶ್ವರರು ಮಾಯಾಪುರದ ಕಾಂಚೀ
ಪುರದ ಜಾಳಾಂಧರದ ವಿವಿಧ*ಸ್ಥಾನ ದೇವತೆಗೆ
ಕರಿಮುಖನ ಕಜ್ಜಾ ಯದಲಿ ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಸಂಶಯ ಭೇದಿ⁹ವರ್ಗ⁹ದ
ಹರು*ಪದಲಿ¹⁰ಹೊಟವಂಟಿ¹⁰ರೊಬ್ಬ ರನೊಬ್ಬ ರ್ವರವಣಿ¹⁰

¹ ಸ್ತುತಿಯ ಧರಣೀಪಾಲಕರು ಘನ ಮಥಿಸಿ ದ್ವಪದನ ಮನೆಯ ಹೊಕ್ಕರು ರತುನ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೆಟಿದುದು ರಾಜಸಂಭೋದ (ನ) ² ದಲಾಯಿತು (ನ) ³ ಮಾಡಿಸಿತಖಿಳ ಕಲ್ಮಷನ (ನ) ದಿಂ ರಂಜಿಸಿತು ಮೂಜಗನ (ಬ) ಘಾಡಿಸಿತಖಿಳ ಕಲ್ಮಶನ (ರ) ⁴ ದಿ (ಕ) ⁵ ನಿರಂತರ (ನ) ⁶ ಸೆ (ನ) ⁷ ಳಿ (ನ) ⁸ ಭೂಮಿ (ಬ) ⁹ ಗಮನ (ನ) ¹⁰ ನಡೆ ತಂದ (ಕರ)

†*(ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ಈ ಸಂಧಿಯ ಅರಂಭದಿಂದ ೧೨ನೆಯ ಪದ್ಯದವರೆಗೆ ಲೋಪ(ದ)

ಉಬ್ಬು ಮುಟ್ಟಿದುದು ರಾಯರೊಬ್ಬರ
 ನೊಬ್ಬರೀಕ್ಷಿಸಿ ಚೆಲುವಿನಲಿ ಸಿರಿ
 1 ಗೊಬ್ಬಿನಲಿ ಸಾಹಸಿಕೆಯಲಿ ಸೇನಾ*ಸಮುದ್ರದಲಿ
 ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಸೂಯೆಯೊಬ್ಬರ
 ನೊಬ್ಬರೀಕ್ಷಿಸುವದಟುಗಂಗಳ
 ಹೆಬ್ಬ*ದಲಿ ಮನಸಂಚ ತಸ್ವಿತಸಾಧ್ಯ ಚಿಂತೆಯಲಿ

೪

ಹೋರಗರ 2 ಹೊಳ್ಳಿ 3 ಹೊತ್ತ 4 ಜೋಯಿಸ
 ರಾರುಭಟಿಗಳ ಬಿಂಕ ಮಾಂತ್ರಿಕ
 ರೋರೆ ಮುಸುಕಿನ ಜಾಳು 5 † ಜ್ಞಾನೀ ನೃಪರ 6 ಜಾಳವಿನ 7
 8 ಪೂರವಿಸ್ ಪುಳಕಂಗಳಲಿ 9 ಶೃಂ
 ಗಾ 10 ರಿಗಳ 11 ಸೀವರಿ 12 ಸದ್ಯ 13 ತಂ
 ದೋರಣಿಸಿದರು ನಾಲಕೆ ಶೋಭಿತ ಸಿಂಹಸೀತದಲಿ

೫

ಕೌರವರು ಯಾದವರು ಸಹಿತೀ
 ಧಾರುಣಿಯ 10 ದತ್ತೀಶ 10 ನಂಶದ
 ವೀರ ಪಾರ್ಥಿವ 11 ವಿತ್ತತಿ 11 ಕುಳ್ಳಿದುರ್ಗದು 12 ಸಗ್ರಾಧ 12 ದಲಿ
 ಸ್ತಾರೆ ಸೋದರ 13 ಸಚಿವ ಮಂತ್ರಿ 13 ಕು
 ಮಾರ ಚಾಮರ ಹೆಣ್ಣವರೊಳು ಪರಿ
 14 ವಾ 14 15 ಬಳಸಿ 15 ದುದೊಬ್ಬರೊಳುಬ್ಬರ ಸತ್ಪನ್ನಳಯದಲಿ

೬

ಅಂಕೆಯಿದು ಪಾರ್ಥಿವರ ವಿಭವಾ
 ಲಂಕೈತಿಯನದನೇನ ಹೇಳುವೆ
 ನಂಕವಿದು 16 16 ನೇ 16 ಆತಾಹವವೆನಗೆ ತನ್ನಗೆನುತ
 *ಶಂಕರಾರಿಯ ಮನೆದಲಗು ಮಾ
 ಅಂಕದುಬ್ಬಿನ ಝಂಕೆಯಂಕೆಯ
 ಬಿಂಕವನು* ವಿಸ್ತರಿಸುವೆನು 17 ನರನಾಥ 17 ಕೇಳೆಂದ

೭

1 ಕೊ (ಕ) 2 ಹೊಲಬಿಟ್ಟವ (ನ) 3 ಯಲಿ ಶಕುನ ಕೋವಿದರೋರಣಿಸಿ ತಾ
 ಜರಡು (ನ) ಗಳ ಬಿಂಕ ಮಾತ್ರ ಕೋರ ನುಡಿಗಳ ಜಳ್ಳು (ಬ) 4 ಬೋಳವಿಸೆ (ನ)
 ಡಾಳವಿದು (ಬ) ಜಾಳವಿಸೆ (ರ) 5 ಪಾರ್ಥಸಿ (ನ) 6 ಪೂರವಿಸೆ (ರ) 7 ಕಾಂಬುಗಳ (ನ)
 8 ರಮಿಗೆ (ನ) 9 ಸುತೈ (ನರ) ಸಿತೈ (ಬ) 10 ತಾ (ನ) 11 ತತ್ತೀಶ (ನ) ತತ್ತೀಶ (ಬ)
 12 ವಿಲಾಸ (ನಬ) 13 ನಿವಡ (ನ) 14 ಮಂತ್ರಿ ಸಚಿವ (ಬ) 15 ಚಾ (ನ) 16 ವಿದ್ವ
 (ಬ) 17 ಣ (ರ) 18 ಭೂಪಾಲ (ನಬ)

*† (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ತು ಟಿತ

ತರಿಸು ಧನುವನು ಯಂತ್ರಮತ್ಸ್ಯವ
ನಿರಿಸು ತಳುವದೆ¹ ತಂಗಿಯನ¹ಲಂ
ಕರಿ²ಸು² ಧೃಂಡಿಗೆಯಿಂದ ತಾ ತೋಟಿಸು *ಮಹೀಶ್ವರ
ವರನ ವರಿಸ³ಲಿ³ ಲಗ್ನವಿವೆ ಹ
ತ್ತಿರೆ ಯೆ⁴ನುತ⁴ ಪಾಂಚಾಲ ಭೂವತಿ
ಕರೆದು ಧೃಷ್ಟ*ದ್ಯುಮ್ನ⁵ನನು ಬೆಸಸಿದನು ಬೇಗ⁶ದಲಿ

೮

ಆರಸನಾಜ್ಞೆಯ ಮೇಲೆ ಶತಸಾ
ವಿರ ನಿತಂಬಿನಿಯರು ಕುಮಾರಿಯ
ಹೊರಗೆ ಬಂದರು⁶ ತೀಡಿದರು⁶ ಕುಂಕುಮಳದಲವಯವವ
ಅರಿಸಿ ಮಜ್ಜನ ಮಾಡಿ ನೂತನ
ವರದುಕೂಲವನುಟ್ಟು ಸ⁷ತಿ⁷ಯರ
೩ತ⁸ರದ ನೆಲಳನುಗ್ಗಡಣೆಯಲಿ ಬಂದಳು⁹ ನಿಜಾ⁹ಲಯಕೆ

೯

ಹೊರೆಯ ಸಖಿಯರ ನೋಟಿ ಮೈಯಲಿ
ಹರಿದು ಬಳಲದು ಚಿತ್ತವೀಕೆಯ
ಧರಿಸಿ ಕುಸಿ*ಯದು¹⁰ ಕಿವಿಗಳಲಿ ಮೆಲ್ಲುಡಿ¹⁰ಯ¹¹ ಸವಿಸವಿವು¹¹
ಅರುಚಿಯಾಗದು ನಾಸಿಕ¹²ವು¹² ಮೈ*
ಪರಿಮಳದ ಪೂರದ¹³ಲಿ¹³ ಗಂಧಾಂ
ತರ¹⁴ವನಟಾಯದು ರೂಪನೇನೆಂಬೆನು ನಿತಂಬಿನಿಯ¹⁴

೧೦

ಮೊಲೆಗಳಲಿ ಸಿಲುಕಿದರೆ ನೋಟಿಕೆ
ಳಬಳಿಕ ಪುನರಾವರ್ತಿಯೇ ಕಂ
ಗಳಿಗೆ¹⁵ ಕಾಮಿಸಿದರೆಯು ನಿಮಿಷಕೆ¹⁵ ಸಮಯಳವೆಲ್ಲಿ¹⁶ ಹು¹⁶ದು
ಲಲಿತ¹⁷ತನು¹⁷ಕಾಂತಿಗಳೊಳದ್ದರೆ
ಮುಳುಗಿ ತೆಗವವರಾರು ಜಘನ
ಸ್ಥಳಕೆ ಮುರಿದರೆ ಮರಳದಲೆ ಕಂಗಳಿಗೆ ಹುಸಿಯೆಂದ

೧೧

1 ಸುತೆಯನಾ (ನ) 2 ಸಿ (ನ) 3 ಲು (ನ) 4 ನಲು (ನ) 5 ಗುಣಹಿಸಲಾತ ಜೀಗ
(ನ) ನನು ಬೆಸಸಿದನು ವಹಿಲ (ರ) 6 ತಿವುರಿದರು (ನ) ತಿಗುರಿದರು (ಬರ) 7 ಬಿ (ನ)
8 ಭ (ನ) 9 ನೃಪಾ (ರ) 10 ಮೆಲ್ಲುಡಿಯ ನುಣ್ಣಿನಿ (ನ) ಕಿವಿಗಳಲಾ ಮೆಲ್ಲುಡಿ (ರ)
11 ದನಿಗಳಲಿ (ಬ) ಸವಿಗಳಲಿ (ರ) 12 ಕೆ (ಬ) 13 ಸು (ರ) 14 ದ ವಿಭ್ರಮರೂಪು
ಮೊಂಡುದು ದ್ರುಪದನಂದನೆಯ (ನ) ವನಟಾಯನು ರೂಪನಭಿವರ್ಣಿಸೆ ನಿತಂಬಿನಿಯ (ರ)
15 ಕಾಮಿಸಿ ನೋಡೆ ನಿಮಿಷಕೆ (ನ) ಕಾಮಿಸಿದ ವಿಲೋಕಕೆ (ಬ) 16 ಯ (ನರ) 17 ಮೈ
(ನಬ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

* ಹೊಲಬುಗಡೆ¹ವೇ¹ ಹೊಳೆವ ವಕ್ಷ
 ಸ್ಥಳದೊಳಗೆ ಜನದೃಷ್ಟಿ* ನಳಿತೋ
 ಳ್ಗಲಿ² ಸೆಳ್ಳುಗುರ್ವಳಗಿನಲಿ ಕೆಂದ³ಳದ ತೋಭೆ³ಯಲಿ²
 ಸುಳಿದಡಲ್ಲಿಯ ನಿಲುವು ದಶನಾ
 ವಳಯ ಬಿಂಬಾಧರದ⁴ ಕದಪಿನ⁴
 ಚೆಲುವಿಕೆಗೆ ನರಂಾಲಿ ನೆರೆಯವು⁵ ನೃಪತಿ⁵ ಕೇಳಿಂದ

೧೦

ಅಸಿಯು ನಡುವಿನ⁶ ನಿಮ್ಮ⁶ ನಾಭಿಯ
 7ಮುಸುಳ್ಳು⁷ ಬಾಸೆಯ ತೋರಮೊಲೆಗಳ
 8ಮಿಸುಪ⁸ ತೊಡೆಗಳ⁹ ಚಾರು⁹ ಜಂಘೆಯ ಚರಣಪಲ್ಲವನ
 ಎಸಳು* ಗಂಗಳ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ
 ಮುಸುಡ ಕಾಂತಿಯ ಮುರಿದ¹⁰ ಕುರುಳಿನ¹⁰
 ಬಿಸಜ* ಗಂಧಿಯ ರೂಪ¹¹ ನಭಿವರ್ಣಸುವ¹² ಡದ¹² ದೆ¹² ದ¹¹

೧೧

ಪೂಸುವರೆ ಕಸ್ತೂರಿ¹³ ಜವಾದಿಗ¹³
 ಕೈಸಲೇ ಪರಿಮಳವು¹⁴ ಪ್ರಾಸದೆ¹⁴
 ಸೂ¹⁵ ಸಿ ದೆಸೆ* ಕಂಪಿಡುತ¹⁵ ಮಘಮಘಿಸುವಳು ಯೋಜನ¹⁶ವ¹⁶
 ಈ ಸಮಸ್ತ* ಮನುಷ್ಯ ಧರ್ಮದ
 ದೋಷಗ¹⁷ ಭಿ¹⁷ ತ ಧಾತುಗಳ ವಿ
 ನ್ಯಾಸವೇ ದ್ರಿಪದಿಯ ಭಾವದ ಭುಗಿ ಬೇಟಕಿಂದ

೧೨

ಬೆರಳ ಚೆಲುವಿಕೆಯಿಂದ ಮುದ್ರಿಕೆ
 ಮೆಟಿಯೆ¹⁸ ಸೂಡಗ ನೇವುರಂ¹⁸ಗಳು
 ಕರ ಚರಣ ಸೌಂದರ್ಯದಲಿ ಬಲುಮೊಲೆಯ ಧಾಳದಲಿ

1 ದೇ (ನಬ) 2 ಕರಪಲ್ಲವದ ನಖ ಕೆಂದಳರ ಕೋರೆಯಲಿ (ಬ) 3 ಳರ ಕೋರ (ರ)
 4 ಕೆಂಪಿನ (ನ) 5 ಭೂಪ (ಬ) 6 ವೃತ್ತ (ನ) 7 ಮಿಸುಪ (ನ) 8 ಎಸೆವ (ನ) 9 ಜಾನು
 (ಡನಬ) 10 ತುರುವಿನ (ದ) 11 ನೇನೆಂಬೆನು ನಿತಂಬಿನಿಯ (ನ) 12 ನಾರಿಂ (ದ) ರಾರಿಂ
 (ರ) 13 ಸಾದುಗ (ನ) 14 ಸುತ್ತಲು (ನ) 15 ಸಿ ಮೈಗಟ್ಟಿನಲಿ (ದ) ಸೆ ತನು ಕಂಪಿನಲಿ
 (ಬ) 16 ಕೆ (ನ) 17 ವಿ (ಬರ) 18 ನೇವುರ ಸೂಡಗಂ (ದ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಕೊರಳ ಮುತ್ತಿನ ಹಾರ ಸುಮನೋ
ಹರದ ಕದವುಗಳಿಂದ ಕರ್ಣಾ
ಭರಣವೊಪ್ಪಿ¹ದವೇನನೆಂಬೆನು ರೂಪನಂಗನೆಯ¹

೧೫

* ಎಸವಧರ ರಾಗದಲಿ ಮಿಗೆ ರಂ
ಜಿಸುವವೊಲು ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮೆಣ್ಣಿದವು
ದಶನ²ದೀಧಿತಿಯಿಂದ² ಭಳಭಳಿಸಿದವು ಮುತ್ತುಗಳು
ಮಿಸುಪ ದೇಹಚ್ಚವಿಗಳಲಿ ಧಾ
ಳಿಸಿದ³ವೊಲು ಭೂಷಣದ ಹೇಮ
ಪ್ರಸರ⁴ಹೊಳೆದವು⁴ ಹೊಗಳ್ವ ಕವಿಯಾರಬುಜಲೋಚನೆಯ

೧೬

ಪರಿಮಳದ ಪರಮಾಣುಗಳ ಸಂ
⁵ವರಿಸಿ ಮುಕ್ತಾಫಲದ ಕೆಂದಾ
ವರೆಯ ಮುಟ್ಟಿದುಂಬಿಗಳ ವರ್ಣಾಂತರವೊಳವಡಿಸಿ⁶
ಸರಸ ವೀಣಾ ಧ್ವನಿಯ ಹಂಸೆಯ
ಗರುವಗತಿಗಳನಾಯ್ದು ಮನ್ಮಥ
ವರ ವಿರಿ⁷ಚಿತ್ತು ಸೃಜಿ⁷ಸಿದನು ಪಾಂಚಾಲನಂದನೆಯ

೧೭

ಸರಸ ಲಾವಣ್ಯಾಂಬುಮಯ ತನು
ಸರಸಿಯಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಯೌವನ
ಕರಿಯ ಕುಂಭಸ್ಥಳವೊ ವಿಪುಲ ಪಯೋಧರದ್ವಯವೊ
ತರಳ ನಯನವೊ ಶಫರಿಯೋ⁸ ತಾ
ವರೆಯ⁹ ಮುಖವೊ ತುಂಬಿಗಳೊ¹⁰ ನಿಜ¹⁰
ಗುರುಳುಗಳೊ ಮಣಿ¹¹ಗಣ¹¹ವೊ ರದನವೊ ಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ

೧೮

ರಾಜಸೂಯದ ಕರ್ತೃವೊಲು¹² ಜಿತ¹²
ರಾಜಮಂಡ¹³ಲ¹³ವಾಯ್ತು ಮುಖ¹⁴ವದು¹⁴
ರಾಜರಾಜ¹⁵ರ¹⁵ ಪೋ¹⁶ಲ್ಪ¹⁶ದಳಕಾವೇಷ್ಟಿ ತತ್ತ್ವದಲಿ

1 ತು ರೂಪನೇನೆಂಬೆನು ನಿತಂಬಿನಿಯ (ಬ) 2 ದೀಪ್ತಿಗಳಿಂದ (ದ) 3 ಸುವ (ದನ)
4 ವೆಸದವು (ದ) ಹೊಳೆದುದು (ನ) ಮೆಣ್ಣಿದವು (ರ) 5 ಹರಿಪ (ನ) 6 ನಾವರಿಸೆ (ನ)
ನಪಹರಿಸಿ (ರ) 7 ಚನು ಸೃಜಿ (ದರ) ಚಿಯ ರಚಿ (ನಬ) 8 ದ ಪರಿಗಳೋ (ಬ) 9 ಮೊಗ
(ನ) 10 ಸುಳಿ (ನ) 11 ಮಯ (ಕದ) 12 ನಿಜ (ಕ) 13 ನ (ನಬರ) 14 ವಿದು
(ದನಬ) 15 ನ (ನ) 16 ಲ್ಪ (ಕನ)

* ಈ ಪದ್ಯವು ೧೭ರ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ನ)

ರಾಜನುದ್ಯಾವನದೊಲಾಸ್ಯ ಸ
ರೋಜವಾಯ್ತು ತಮಾಲಪತ್ರವಿ
ರಾಜಿತವು ಜನಮೇಜಯ ಸ್ಥಿತಿಪಾಲ ಕೇಳಿದೆ

೧೯

ಜನಪ ಕೇಳುಪಲಾಲಿತಾಂಜನ
ವೆನೆ ಜಿತಾಕ್ಷ ವಿಸಕ್ಷ¹ವಾದುವು¹
ವಿನುತ ಕರ್ಣಪ್ರಣಯ²ದಲಿ² ವೃಷಸೇನ ವೈರದಲಿ
ಜನ ವಿಡಂಬನ ತಾರಕಾ ಮಂ
ಡನಕದರ್ಧಿತ ಕುಮುದವೆನೆ ಲೋ
ಚನಯುಗಳವೊಪ್ಪಿದುವು ವರ ಪಾಂಚಾಲನಂದನೆಯ

೨೦

ಎನನೆಂಬೆನು ಮನಸಿಜನ ಮದ
ಯಾನೆಯನು ಮನ್ಮಥನ ರತ್ನ³ನಿ³
ಧಾನವನು ಟಿಪ್ಪಣವನಂಗಜ⁴ಮಂ⁴ತ್ರ⁵ ಸೂತಕವ⁵
ಮಾನಿನಿಯ⁶ರಧಿದೈವವನು⁶ ವಿ
7ಜ್ಞಾನ⁷ ಕನ್ಯಾಮಾತೃಭವನ
ಸ್ಥಾನವನು ಮೂಲೋಕ ಮೋಹನ⁸ವಶ್ಯ ಚಿತ್ರಕರ⁸

೨೧

ನಾರಿಯನು ಸಂಸಾರ ಸು⁹ಖ⁹ಸಾ
ಕಾರಿಯನು ಜನನಯನ ಕಾರಾ
ಗಾರಿಯನು ಮುನಿಭೈರ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವಪಹಾರಿಯನು
ಧೀರರಿಗೆ ಮಾಹಿಂಕವನು¹⁰ 10ವರ¹⁰
ಪಾರಿ¹¹ಕಾಂ¹¹ಪ್ಪಿಯ ಚಿತ್ತ¹²ಚೌ¹²ರ್ಯ ವಿ
13ಹಾ¹³ರಿಯನು ದ್ರೌಪದಿಯನಭಿವರ್ಣಿಸುವ¹⁴ದರಿದ್ರ¹⁴

೨೨

ನಳಿನಮುಖಿಯರ ಸಕಲ¹⁵ಸ್ಥ¹⁵ಪ್ಪಿಗೆ
ಕಳಸವಿದು ಸೌಂದರ್ಯ ವಸನದ
ವಿಳಸವಿದು¹⁶ ರತಿರಮಣಿ¹⁶ವೈಭವ ರತ್ನಕೋಶವಿದು

1 ವಾದುದು (ಕಬ) ಪಾಡಾ (ನ) 2 ಗಳು (ದನ) 3 ವಿ (ಕ) 4 ತಂ(ದ) 5 ಸೂಕ್ತವ
(ಕ) ದಂತ್ರಕವ (ದ) 6 ರತಿವೇವಿಯನು (ನ) 7 ದ್ಯಾನು (ನಬ) 8 ವಸ್ತು ಮಂತ್ರಕವ
(ನ) 9 ಖಿ (ದ) 10 ಮುನಿ (ಕನ) 11 ಜಾಂ (ಬ) 12 ಶಾ (ದನ) 13 ಕಾ (ನಬ)
14 ರಾರಿಂದ (ನಬ) ನಾರಿಂದ (ರ) 15 ದೈ (ನ) 16 ಸಾಭಾಗ್ಯ (ನ)

ಲಲನೆಯರ ಸೀಮಂತಮಣಿ ¹ಜಗ¹
 ದೊಳಗೆ ಚೆಲುವಿನ ಕಣಿ ತಪೋಧನ
 ಕುಲ²ಕರಿಗೆ ಸೃಣಿ³ರೂಪ ಮೆ³ಱಿ³ದುದು ದ್ರುಪದನಂದನೆಯ ೨೩

ಹೊಳೆ ಹೊಳೆ⁴ದುದಾ⁴ಭರಣ ರತ್ನಾ
 ವಳಿಯ ⁵ರುಚಿ ತನ್ನಣಿ ರುಚಿಯ⁵ ಮು
 ಕ್ಕುಳಿ⁶ಸಿ⁶ತಂ⁶ಗಚ್ಚ⁶ವಿ ⁷ತದಂಗಪ್ರಭೆಯ⁷ನೊಡಹಾಯ್ದು
 ಥಳಥಳಿಸಿದುದು ನದನಮುಖನುಂ
 ಡಲದ ಕಾಂತಿಯನೊಡೆದು ಕಂಗಳ
 ಬೆಳಗು ವಿಸಟೆಂಬರಿದುದೇನೆಂಬೆನು ನಿತಂಬಿನಿಯ ೨೪

ಕಂಗಳಲಿ ⁸ನುಡಿಮೇಳ⁸ ಹುಬ್ಬಿನ
 ಹೊಂಗಿನಲಿ ಭಂಜನಣಿ ⁹ಭಾಸದ⁹
 ಭಂಗಿಯಲಿ ಪ¹⁰ತಿ¹⁰ಕರಣಿ ಸಕಲ ಸಖಿಕದಂಬದಲಿ
 ಇಂಗಿತ¹¹ದ¹¹ ಬಿರಿಮುಗುಳು ಪರಮಳ
¹²ದಂ¹²ಗಹಾರ ವಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮ
¹³ದಂ¹³ಗಿಗಳು ¹⁴ಬಿಬ್ಬೀಕ¹⁴ ಲಲಿ¹⁵ತಾದಿ¹⁵ಗಳು ದ್ರೌಪದಿಯ ೨೫

ವರ ವಸಂತನ ಬರವು ಜಾಜಿಯ
 ಬಿರಿಮುಗುಳು ಮೂಡುದುಂಬಿಗಳ ನಯ
 ಸರದ¹⁶ರಹಿ¹⁶ಕರಿ ಕಳಭ ಲೀಲೆ ¹⁷ನವೇ¹⁷ಕ್ಷು ರಸಧಾರೆ
 ಮೆಱಿವ¹⁸ವೊಲು¹⁸ ಹೊಸ¹⁹ಹೊಗರ¹⁹ಜನ್ಮನ
 ಸಿರಿಯ ಜೋಡಣೆ ಜನಮನವನಾ
²⁰ವ²⁰ರಿಸಿದುದು ನಿಷ್ಪಸರದಲಿ ²¹ಪಾಂಚಾಲ²¹ನಂದನೆಯ ೨೬

-
- 1 ಗಳ (ನ) 2 ಕೆ ಶ್ರೇಣಿಯೆನೆ (ದ) ಕೆ ಸೃಣಿಯೆನೆ (ನಬರ) 3 ಣ (ಕ) 4 ದವಾ
 (ರ) 5 ರುಚಿಮಂಡಿರವೆಗಳನು (ದ) ರುಚಿಮಂಡಿ ರುಚಿಗಳನು (ನ) ಲಾ ಮಣಿರುಚಿಗಳನು
 (ರ) 6 ದುದು (ಕನ) 7 ತ ಗಂಧ ಪ್ರಭೆಯ (ಕದ) 8 ಕುಡಿಮೋಟೆ (ದ) 9 ಯಾವಡೆ
 (ನ) 10 ರಿ (ರ) 11 ದಿ (ಕದ) 12 ವಂ (ಬ) 13 ರಂ (ನ) 14 ಬಿಂಬೋಕ (ಕ)
 15 ತಾಂಗಿ (ದ) ತಾಳಿ (ರ) 16 ದನಿ (ನಬರ) 17 ಯೋಯಿ (ನ) 18 ತನು (ನ)
 19 ಹೊಸರ (ದ) 20 ಕ (ರ) 21 ಭೂಪಾಲ (ನ)

ಆರತಿ¹ಯನೆ¹ತ್ತಿದರು ಬಳಿಕು
 ಪ್ವಾರತಿಯ ಹಾಯ್ಕಿದರು ಮುತ್ತಿನ
 2 ಸಾರ² ನೇನೆಯ ಸೂಸಿ ³ಹರಸಿ ಸು³ವಾಸಿನೀ ನಿಕರ
 ಚಾರು ಮುಕುರವ ನೋಡಿ ನಿಂದಳು
 ಭಾರಣೆಯ ಗರುವಾಯಯಿಲಿ ಜಂ
 ಭೀರ ಫಲವನು ಕೊಂಡಳಂಗನೆ ವಿಪ್ರ⁴ಮಂತ್ರದಲಿ⁴

೨೭

ಮುಂದೆ ಪಾಯವಧಾರು ⁵ದತ್ತಿ⁵ಯರ
 ಸಂದಣಿಯ ⁶ಸಾಲಿನಲಿ⁶ ದಂಡಿಗೆ
 7 ಗಿ⁷ದುಮುಖಿ ಬಂದಳು ಸಿತಾಬ್ಜ ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ⁸ಯಿಂದದಲಿ⁸
 ಹಿಂದೆ ಮುಂದಿಕ್ಕಲದ ನಾರೀ
 ವೃಂದ ನೆರೆದುದು ವೀರ ಪಟಹದ
 ದುಂಕುಭಿಯ ⁹ತಂಬಟದ⁹ ರನವಳ್ಳಿ¹⁰ದುದೆಂಬರವ

೨೮

ನಾಲ ಝಲ್ಲರಿ ಮುಸುಕಿದವು ಸಮ
 ಪಾಳಿಯಲಿ ಸೀಗುರಿಗಳಾಡಿ¹⁰ದ
 11 ವಾಲಿ¹¹ಯವಗಾಹಿಸುವ ನೆಲನೆನಿತನಿತಳಿ¹²ವಿ¹²ಯಲಿ¹⁰
 ಬಾಲೆಯರ ಮುಗ್ಧಿಯರನ¹³ತ್ತಿ¹³ ಘಾ
 ತಾಳೆಯರ ಕಡೆಗಣ್ಣಿ¹⁴ಧಾಳದ¹⁴
 ಚಾಳೆಯರ ಚದುರೆಯರನಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆ ನಾನೆಂದ

೨೯

ನಿಱಂದಲೆಯ ಚೊಲ್ಲೆಯದ ತುಂಬಿಯ
 ಮುಱಿಗುರುಳ ಬೈತಲೆಯ ಹುಬ್ಬಿನ
 ನೆಱಿನೊಸಲ ನಿಡುಹುಬ್ಬುಗಳ ಧಾಳಿಸುವ ಕದಳುಗಳ
 ತುಱುಗೆನೆಯ ¹⁵ನಿಟ್ಟಿಸಳುಗಂ¹⁵ಗಳ
 ಮೆಱಿನ ಸುಲಿಪಲ್ಲಗಳೆಸವ ¹⁶ನು
 ಕೊರಳ ನಳಿತೋಳುಗಳ¹⁶ ನೀಱಿಯ¹⁷ರೈದಿ¹⁷ತೊಗ್ಗಿನಲಿ

೩೦

¹ ಗಳೆ (ಬರ) ² ತೋರ (ನ) ³ ದರು ಸೂ (ಕದ) ⁴ ಮಂತ್ರಕವ (ಕಬ)
 ಮಂತ್ರಕದ (ರ) ⁵ ಸಖಿ (ದನರ) ⁶ ಸಾಲುಗಳ (ನ) ⁷ ಯಿಂ (ದನ) ⁸ ಬಪ್ಪಂತೆ (ರ)
⁹ ಕಂಕಣದ (ಕ) ದಂಬರದ (ಬನ) ¹⁰ ದವಾಲಿಗಳ ಅಶ್ವರ್ಯವನೆ ನೈವಾಹಗೇಹದಲಿ (ನ)
¹¹ ದಾರಿ (ದ) ¹² ತೆ (ಕ) ¹³ ರೆ (ದ) ¹⁴ ನೋಟದ (ನ) ¹⁵ ತನಿಹೊಳೆವ ಕಂ (ನರ)
¹⁶ ನುಣ್ಣೂರಳುಗಳ (ಕನ) ನೂಪುರದ ನಳಿತೋಳುಗಳ (ಬ) ¹⁷ ರೊದಗಿ (ನ)

ತೋರವೊಲೆಗೆ¹ಳ ನಳಿ ನಡುವ¹ ವೊಟ್ಟಿ
ವಾಟುಗಳ ನುಣ್ಣೊಡೆಯ ಕಿಟುದೊಡೆ
ಯೋರಣದ ಹಾವುಗೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಹಂಸೆ²ಗಳ ನಡೆಯ²
ನೀಟ³ಿಯರ ನೈಗಂಪುಗಳ³ ತನ³
ಸೂಟಿಗಳಿಗಿವ ತುಂಬಿಗಳ ಕೈ
ವಾರಿಗಳ ಕಡುಗರುವೆಯರು ನೆರೆದುದು ಸಖೀನಿವಹ

೩೧

ಕೀಲ ಕಡಗದ ವಜ್ರ⁴ಲಹಂ⁴ಯ
ಜೂಳಿಯದ ಕಂಕಣದ ರವೆಯದ
ತೋಳುಬಂದಿಯ ಕೊರಳ ತ್ರಿಸರದ ಬೆರಳನುದ್ರಿಕೆಯ
ನೀಲ⁵ಂತನದ ಪದ⁵ ಮಾಣಿಕ
ದೋಲೆಗಳ ಮೂಕುತಿಯ⁶ ಮುತ್ತಿನ⁶
ಮೇಲು ಸಿಂಗಾರದ ಸಖೀಜನ⁷ವೈದಿತೊಗ್ಗಿನಲಿ⁷

೩೨

ವಿಲಸದೇಕಾವಳಿಯ ಮುತ್ತಿನ
ತಿಲಕ ಸೂ⁸ಸಕ⁸ ಪಾ⁹ರಿಹಾರ್ಯದ⁹
ಲಲಿತ ಬಂಧದ¹⁰ ವಜ್ರಬಿಂಬದ¹⁰ ತಾರಕಾವಳಿಯ
ಹೊಳೆವ¹¹ ಕಾ¹¹ಚಿಯ¹¹ ಕಿಂಕಣಿಯ ಸಂ
ಕುಳದ ನೇವರ ವೀರ ಮು¹²ದ್ರಾ¹²
ವಳಿಯ ಚರಣಾಭರಣದಬಲಿಯರೈದಿ¹³ದರು ಸತಿಯ¹³

೩೩

ಭ್ರೂಲತೆಯ¹⁴ ಬಿಲುಗಳ¹⁴ ಕಟಾಕ್ಷದ
ಕೋಲ ಹೊದೆಗಳ ಬಾಸೆಗಳ ಕರ
ವಾಳುಗಳ ಕ¹⁵ತ್ತ¹⁵ಲಿಯ ತಿಲಕದ ಹ¹⁶ರಿ¹⁶ಗೆ ಹ¹⁷ಲ¹⁷ಗೆಗಳ
ತೋಳುಗಳ ಲವುಡಿಗಳ ಸೆಳ್ಳುಗು
ರೋಳಿಗಳ ಸುರಗಿಗಳ ಮನ್ನದ
ನಾಳು ನಡೆದುದು ದ್ರೌಪದಿಯ ದಂಡಿಗೆಯ¹⁸ ಬಳಸಿನಲಿ¹⁸

೩೪

1 ಳನಳಿನನಡು (ನ) ಳಿಗಳಿವ ನಡು (ರ) 2 ಗತಿಗಳಲಿ (ನ) ಗಳಗತಿಯೆ (ರ) 3 ತನ
(ದನ) 4 ಧಾರೆ (ಬ) 5 ಮುತ್ತಿನ ತಳುಕು (ದರ) ಮುತ್ತಿನ ವಜ್ರ (ನ) ಮುತ್ತಿನ
ಕಡಗ (ಬ) 6 ಮೂಕ್ತಿಕ (ಬ) 7 ವೈದಿತಲ್ಲಲ್ಲಿ (ಕ) ಸಂದಣಿತೆಯ್ದ (ನ) ಸಂದಣಿಸಿತಲ್ಲಿ
(ಬ) 8 ಡಗ (ಕಬ) 9 ಯಿ ನಟ್ಟಿದ (ದ) ರಿಜಾತದ (ನ) ರಿ ತಾದ್ಯದ (ಬ) ರಿ ಕಥ್ಯದ (ರ)
10 ತೋರಮುತ್ತಿನ (ಬ) 11 ಕಾಂಚಿಯ (ಕದಬ) ಕಾಂಚನ (ನ) 12 ದ್ರಿಕೆ (ನ)
13 ತೊಗ್ಗಿನಲಿ (ನ) 14 ಬಿಲ್ಲುಗಳ (ನ) 15 ಸ್ತು (ದ) 16 ಲ (ದ) 17 ರಿ (ದ)
18 ಚೂಣಿಯಲಿ (ನ)

ತೋರಮೊಲೆಗಳ ದಂತಿಘಟಿಗಳ
 ಚಾರು ಜಘನ¹ದ¹ ಜೋಡಿಸಿದ ಹೊಂ
 ದೇರುಗಳ ಸುಳಿಗುರುಳುಗಳ ಝಲ್ಲರಿಯ² ಝಾಡಿ²ಗಳ
 ಚಾರು ನಯನದ ಚಸಳ ಗತಿಗಳ
 ವಾರುವಂಗಳ ಮೇಲು.ವಸನದ
 ಸಾ³ರ³ ಸಿಂಧದ ಸೇನೆ ನಡೆದುದು ಸತಿಯ ಬಳಸಿನಲಿ

೩೫

4ಯತಿ⁴ಗಳಿಗೆ ಮೊನೆದೋ⁵ ಟ⁵ದ⁵ಣಸನು
 6ವ್ರ⁶ತಿಗಳಿಗೆ 7ತೋ⁷ಱುತ ಸಮಾಧಿ
 ಸ್ಥಿತರ ಮೂಗಿನ ಮೇಲಡಾಯುಧ ಧಾರೆಗಳನೆಳೆದು
 ಶ್ರುತಿವಿಹಿತ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ದೀ
 ಕ್ಷಿತಗ 8ಮತಿಯಲಿ ತನ್ನ⁸ ಮುದ್ರಾಂ
 ಕಿತ⁹ನನೊತ್ತು⁹ತ ಮೀ¹⁰ಟ¹⁰ ನಡೆದುದು ಯುವತಿ¹⁰ಜನ¹⁰ಕಟಕ

೩೬

ಆರು ನಿಲುವರು ಸಮ್ಮುಖ¹¹ಕೆ ಮದ
 ನಾರಿಯರ್ಥ¹¹ದ ನಾರಿ¹¹ ಹರಿ¹²ಯೇ
 ಹೇ¹²ರುರದ ಹೆಂಗೂನು¹³ ಬೊಮ್ಮನು¹³ ವಗಳ ಮೊಟಕಿಗೇಡಿ
 ಘೋರವದು ಸುರಪತಿಯ ಕಥೆನ್ನೈ
 ಯಾರೆ ಹೊತ್ತನು ಮದನ ಮುದ್ರಾ
 14ಧಾರಿ¹⁴ಯೆಂಬ¹⁵ವೊಲೊದ¹⁵ಟ¹⁵ದವು ಮುಂಗು¹⁶ಡಿಯ¹⁶ ಕಹಳೆಗಳು

ಪಸರಿಸಿತು ತಂಬಿಲರು ಬೀತುದು
 ಬಿಸಿಲ ಬಿಂಕ ಸರೋಜ ಸಂತತಿ
 ಮುಸುಳಿದವು ಮದವೇ¹⁷ಟ¹⁷ ಮೊಟಕಿದವು ತಾರಕಾ ನಿನಹ
 ಒಸರಿದವು ಶತಿಕಾಂತ ನೈದಿಲ
 ಹೆಸರ ಹ¹⁷ರ¹⁷ದುದು ಚಕ್ರವಾಕದ
 ಬೆಸಿಗೆ¹⁸ ಒಡಿಲಿತು ಚಾರು ಚಂದ್ರಾನನೆಯ¹⁸ ಬರವಿನಲಿ¹⁸

೩೭

1 ದಿ (ಕ) 2 ಘಾಡಿ (ನ) 3 ಲ (ಕಡಬ) 4 ವ್ರತಿ (ದನ) 5 ರತಿ (ಬ) 6 ಟುವ
 (ಕದಬ) 7 ಯ (ದನಬ) 8 ಬೀ (ದ) 9 ಮತಿಗಳನೆಳೆದು (ದ) ಮೈಯಲಿ ವದನ (ನ)
 9 ರ ಮಾಡು (ಬ) ವ ಮಾಡು (ರ) 10 ಯರ (ರ) 11 ಶರೀರಿ (ರ) 12 ಯನೆ ಸೇ (ರ)
 13 ಬೊಮ್ಮನೆ (ಕದ) ಬ್ರಹ್ಮನು (ನರ) 14 ವಾರಿ (ಕ) 15 ಬ್ಬರಿಸಿ (ರ) 16 ರುಲ (ದ)
 17 ರಿ (ದನ) 18 ಬರವಿಗೆ (ನ)

ಹೊಳೆವ ಕಂಗಳ ಬೆಳಗಿನಲಿ ಕ
 ತ್ತಲಿಸಿದವು ಕಾಮುಕರ ¹ಮುಖ¹ತನು
 ವಳಯ ಕಾಂತಿಯ ತಂಪಿನಲಿ ಬಾಡಿದವು ಬುದ್ಧಿಗಳು
 ಲಲಿತ ವಿಭ್ರಮದಿಂದ²ಹಂ²ಕೃತಿ
 ಶಿಲೆಗಳೊಡೆದವು ಮೋಹನದ ³ಹೊ
 ಯ್ಲೊ³ಳಗೆ ⁴ಹೊಳೆದ⁴ಡಗಿದವು ⁵ಚಿತ್ತ⁵ ಮಹಾನುಹೀಶ್ವರರ ೩೯

ತರುಣಿಯರ ನವ ನೀಲಮಣಿಗಳ
 ಕುರುಳ ಕಬರಿಯ ಭರದ ವರ ಕ
⁶ತ್ತು⁶ರಿಯ ತಿಲಕದ ಕಾಳಿಕೆಯ ಘನಕಾಂತಿ ಲಹರಿಗಳ
 ಕೊರಳಹಾರದ ಕರ್ಣಪೂರದ
 ಸರ⁷ದ⁷ ಮೌಕ್ತಿ ಕ ರುಚಿಯ ಯಮುನಾ
⁸ವರ⁸ನದಿಯ ಸಂಗಮದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ⁹ತು ನೃಪಸ್ಮೀ⁹ಮ⁹ ೪೦

ಪರಿಮಳಕೆ ಮಿಗೆ ಕವಿವ ತುಂಬಿ¹⁰ಗೆ¹⁰
 ಕೆರಳುವರು ಹುಬ್ಬಿನಲಿ ಪದನೇ
 ನುರದ ಮೆಲ್ಲನಿಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತುವ ರಾಜಹಂಸೆಗಳ
 ಹೊರೆಯ ಕೆಳದಿಗೆ ದೂವುವರು ಕೈ
 ಯರಗಿಳಿಗೆ ತಮ್ಮಧರ ಬಿಂಬ¹¹ದ¹¹
 ಮುಜುವೊಡು ¹²ಮುಖ¹²ದಿರುಹುವರು ಮುಗ್ಧಾಂಗನಾ ¹³ನಿಕರ¹³ ೪೧

ಕಂಗಳೊರೆಯ ಧಾಳಿಸುವ ಹಾ
 ಸಂಗಿಗಳ ಬಿಗುಹಿನ¹⁴ದು¹⁴ ಹಾರದ
 ಭಂಗಿಗಳ ಬಲುವಿಟಿ¹⁵ರ¹⁵ ಕರಣದ ಸಾರಿಗಳ ನೆಟಿಯ
 ಮುಂಗುಡಿಯ ನಿಜ¹⁶ನಾರಿಯರ ಕವಿ¹⁶
 ಮೌಗವಣಿಗಳ ಜೂಜುಗಾತಿಯ
 ರಂಗನೆಯ ದಂಡಿನೆಯ ಬಳಿವಿಡಿ¹⁷ದರು ವಿಡಗೈಯರು¹⁷ ೪೨

1 ಮನ (ನರ) 2 ಹೂಂ (ನ) 3 ಹೊನಲೊ (ರ) 4 ಹಾಯ್ (ದ) 5 ಕಿತ್ತ
 (ಕದನ) 6 ಸ್ತು (ಬ) 7 ಸ (ಕದನಬ) 8 ಸುರ (ದನಬ) 9 ತ್ತು ನೃಪನಿಕರ (ಬ)
 10 ಯ (ದನರ) 11 ಕೆ (ನ) 12 ಮೊಗ (ಕದ) 13 ನಿವಹ (ಕ) ರಿಯರು (ಬ)
 14 ಖ (ನ) 15 ರ ಹಂಸೆ (ದ) 16 ಸಾರಿಗಳು ತಳಿ (ದ) 17 ದು ನಡೆದುದು ರಾಯ
 ಕೇಳಿಂದ (ರ)

ಹಾವುಗೆಯ ಸೀಗುರಿಯ ವರಚಮ
 ರಾವಳಿಯ ಕಪೂರ ಗಂಧದ
 ಹೊವುಗಳ ಕ¹ತ್ತು¹ರಿಯ ಸಾದು ಜವಾದಿ ²ಕುಂಕುಮದ²
 ತೀವಿದನುಪಮ ಭಾಜನ ವ್ಯಜ
 ನಾವಳಿಯ ಕನ್ನಡಿಯ ವಿವಿಧ ಸ
 ಖೀವಿಳಾಸಿನಿಯರ ಕದಂ³ಬಕ³ವೈದಿತೊಗ್ಗಿನಲಿ

೪೩

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳು ಸಕಲ ಪೃಥ್ವೀ
 ಶ್ವರ⁴ರು ಬಹಳಾ⁴ಸ್ಥಾನದಲಿ ಮೋ
 ಹರಿಸಿದರು ಮೋಹನದ ಮೋಡಾಮೋಡಿಯಬಲೆಯರು⁵
 ಅರಸುಗಳ ನಿಡು ನೋಟ⁶ವ⁶ಲ್ಲಿಯ
 ಗರುವೆಯರ 7ನಸುನೋಟ⁷ ತಮ್ಮೊಳು
 ಬೆರೆಸಿ ಹೊಯ್ದಾಡಿದವು ಖಾಡಾಖಾಡಿ⁸ಯಂದ⁸ದಲಿ

೪೪

ದಾಯ ತಪ್ಪಿತು ಗರುವರಾಟಿ ವಿ
 ಡಾಯಿಗಿ⁹ಟ್ಟುದು⁹ ವಿಟರ ನೋಟ¹⁰ನ
 ವಾಯಿ¹⁰ಕಾಟರ ¹¹ಮಾಟ¹¹ ಹುಸಿದುದು¹²ಮ¹²ದನ ಶರಹತ್ತಿಗೆ
 ಘಾಯನಡದುದು ಧೃತಿಯಘಾಟಿ ¹³ನ¹³
 ವಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿತು ಮತ್ತೆ ¹⁴ಬೇಟೆನ
 ರಾಯ¹⁴ತಾಕ್ಷಿಯ ಕೂಟಕೆಳಸುವ ಚ¹⁵ದು¹⁵ರ ಭೂಮಿಸರ

೪೫

ಕೆಲಕಡೆಯ ಕೆಳದಿಯರ ಕಂಗ¹⁶ಳ¹⁶
 ಹೊಳಹು ದುವ್ವಾಳಿಯಲಿ ಸುಮತಿ
 17ಸ್ವಲಿತ ಕೆಂಧೂಳಿ¹⁸ನಲಿ¹⁸ ಮಾಸಿತು¹⁷ ಮನದ ಮಡಿವರ್ಗ
 ಒಳಗೆ ಹೊತ್ತುನ ಡಗೆಯ ಹೊಟ್ಟ¹⁹ಗಣ¹⁹
 20ಬಲಿದ ಬಿಮ್ಮಿ²⁰ನ ²¹ಬಗೆಯ²¹ ನೈಪಮಂ
 ಡಳಿಯ ²²ಮೌಳಿಯ²²ನನನಂಬಿನು ²³ಭೂಪ²³ ಕೇಳೆಂದ

೪೬

1 ಸ್ತು (ಬ) 2 ಪರಿಮಳವ (ಕದ) 3 ಬ (ಕ) 4 ರ ಬಹಳ (ಕ) ರುವಿದಾ (ದ)
 5 ರ (ರ) 6 ದ (ದ) 7 ತನಿಬೇಟಿ (ರ) 8 ಯುಡ್ಧ (ರ) 9 ಟ್ಟಿತು (ನಬ) 10 ಉಪಾಯ
 (ನ) 11 ಕೂಟ (ನ) ನೋಟ (ಬ) 12 ವ (ದ) 13 ದ (ದ) 14 ನೋಟದೊಳಾಯ (ನ)
 15 ತು (ಕಡ) 16 ಳು (ಕದನಬ) 17 ನಳಿನ ಸಬನಂತೆಸೆವ ಭೂಪರ (ನ) 18 ಯಲಿ (ಬ)
 19 ಳಿಯ (ನ) 20 ತಳಿತ ಬಿಮ್ಮಿ (ಕನ) ತಳಿತ ಮಿಂಚಿ (ದ) 21 ನಗೆಯ (ಕನ) ಬಿಗಿದ (ಬ)
 22 ನೆನದುದ (ನ) ಯಿರವನ (ರ) 23 ನೈಪತಿ (ಕದ)

ಚೆಲುವಿಕೆಯ ಚೈತನ್ಯವೋ ಪರಿ
ಮಳದ ಪುತ್ಥಳಿಯೋ ಲತಾಂಗಿಯ
ಸುಳಿವೊ ಲಾವಣ್ಯಕರಸ ಸಾಕಾರ ವಿಭ್ರಮವೊ
ಲಲಿತ ಶೃಂಗಾರಾಬ್ಧಿ ಮದನೋ
ಚ್ಚಲಿತ ಸುಧೆಯೋ ಸಾಧಕರಿಗಿದು
ಫಲಿಸಿದರೆ ಕೃತ ಪುಣ್ಯ¹ಫಲವೆ¹ದುದು ²ಸುರ²ಸ್ತೋಮ

೪೭

ಈಕೆಯಂದುದಿಸಿದರೆ ಮದನಂ
ಗೇಕೆ ³ದೇಹದ ಬೇಗೆಯಹುದು³ ಪಿ
ನಾಕೆ ⁴ತಾ ವೈ⁴ರಾಗ್ಯದಲಿ ಹೊಗುವನೆ ⁵ತೃಪ್ತವನವ
ಸಾಕು ಗೌತಮ ಮುನಿಯ ಮು⁶ಳ⁶ಸಿನ
ಕಾಕು ನುಡಿ ಫಲಿಸುವುದೆ⁷ಯೆನುತ್ತಾ⁷
ನಾಕಪತಿ ರಂಭಾದಿ ಸತಿಯರ ನೋಡಿ⁸ದನು⁸ ನಗುತ

೪೮

ತಂದೆ⁹ರಾ⁹ ಪಾಂಚಾಲಿಯನು ಹೊ
ನ್ನಂದಣದಲಾಸ್ಥಾನ ಸೀಮೆಗೆ
ಮುಂದೆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಸಾಲ ಮಹಾ ಮಹೀಶ್ವರರ
ಸಂದಣಿಯ¹⁰ಲ¹⁰ವ¹¹ರ¹¹ವರನಿವ¹²ರ¹²ವ
ರೆಂದು ವಿವರಿಸಬೇಕೆನುತ ನೃಪ
ನಂದನನು ¹³ಹೊದ್ದಿ¹³ದನು ಕಮಲಾನನೆಯ ದಂಡಿಗೆಯ

೪೯

ತಂಗಿ ನೋಡೌ ತಾಯೆ ನಿನ್ನಯ
ಕಂಗ¹⁴ಳೊಲುವರೆ ಚಿತ್ತ ವಾರ್ಧಿ¹⁴ತ
ರಂಗ¹⁵ಳಲಿ ತೂಗುವರೆ¹⁵ ತೋಟುವೆನವನಿಪಾಲಕರ
ಇಂಗಿತ¹⁶ದಲ¹⁶ವರಂತರಂದ¹⁷ವ¹⁷
ನಂಗವಟ್ಟಿದ ಬಳಕೆಯನು ಒಹಿ
ರಂಗ¹⁸ದಲಿ¹⁸ ನೀ¹⁹ನಜಾಯೆ¹⁹ನುತ ²⁰ನುಡಿವನು²⁰ ನಿಜಾನುಜೆ²¹ಗೆ²¹
೫೦

1 ರವನೆಂ (ನರ) 2 ಬುಧ (ನ) 3 ದೇಹ ವ್ಯಥೆಯಹುದು (ದಬ) ವದಿತಾನು ಹುದೊ
ಮತ್ತ (ನ) 4 ವೈ (ನರ) 5 ವರತ (ನರ) 6 ನಿ (ನರ) 7 ಮತ್ತಾ (ನ) 8 ನಸು (ನ)
9 ರೀ (ಕಬ) 10 ನ (ರ) 11 ರಿ (ನ) 12 ರ (ನ) 13 ಸಾರಿ (ಬ) 14 ಫಿಗೆ ಸೇರುವಡೆ
ಮನದಂ (ನಬರ) 15 ದಲಿ ತೂಗುವಡೆ (ನರ) ದಲಿ ತೂಗುವುದು (ಬ) 16 ದಿಯ (ನ)
17 ದ (ಕದಬ) 18 ವನು (ಕದಬರ) 19 ನೋಡೆ (ದ) 20 ನೋಡಿದ (ಬ) 21 ಯ (ಬ)

ಈತ ದುರ್ಯೋಧನ ಮಹೀ¹ಶ್ವರ
 ನೀತ⁴ ದುಶ್ಶಾಸನನು ದುಸ್ಸಹ
 ನೀತ² ದುರ್ಜಯ³ ನೀತ³ ದುಶ್ಶಾ³ ನೀತ ಚಿತ್ರರಥ
 ಈತ⁴ ದುರ್ಮದ⁴ ನೀತ⁵ ಚಿತ್ರಕ⁵
 ನೀತಗಳು⁶ ಕುರು⁶ ವಂಶದಲಿ ವಿ
 ಖ್ಯಾತರಬಲೆ ನಿರೀಕ್ಷಿ⁷ ಸೌ⁷ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂದನರ

೫೧

ನೋಡಕವರನು ನುಡಿಯಳಿತನ
 ಕೂಡೆ ಭಾವದ⁸ ಲಿ⁸ ವರ ಕೂಡಹೀ
 ಡಾಡಿದಳಲಾಯೆನುತ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ನಸುನಗುತ
 ನೋಡು ತಂಗಿ ವಿರಾಟನುತ್ತರ
 ಗೂಡಿ ಕೀಚಕರನು ಶ್ರುತಾಯುಧ
 ಮೂಡಣರಸುಗಳನು ರವಿಧ್ವಜ⁹ ರೋಚ⁹ ಮಾನಕರ

೫೨

ನೀಲ ಚಿತ್ರಾಯುಧನು ದಕ್ಷಿಣ
 ಚೋಳ ಕೇರಳ ಪಾಂಡ್ಯ ಧರಣೀ
 ಪಾಲಕರೋಳಿ ಚಂದ್ರಸೇನ ಸಮುದ್ರಸೇನ¹⁰ ರು¹⁰
 ಲೋಲ¹¹ ನಯನ¹¹ ಕಳಿಂಗಧರಣೀ
 ಪಾಲನೀತನು ಚೇಕಿತಾನ ನೈ
 ಪಾಲನೀತನು ಭಾನುದತ್ತಮಹೀಶ ನೋಡೆಂದ

೫೩

ಇತ್ತ ಲೀಕ್ಷಿಸು ಪಾಂಡ್ರಕನ ಭಗ
 ದತ್ತನನು ಕಾಂಭೋಜ¹² ನನು ಹೆ¹² ರ
 ದತ್ತನನು¹³ ವರ ಹೆಸ ಡಿಬಿಕರ¹³ ಮಾದ್ರಭೂಪತಿಯ
¹⁴ ಇತ್ತಲು ಜರಾಸಂಧ ಮಣಿನಾ¹⁴
 ನಿತ್ತ ಸಹದೇ¹⁵ ವಕ¹⁵ ಬೃಹದ್ರಥ
 ನಿತ್ತ ಲೀ¹⁶ ತನು¹⁶ ಡಂಡ¹⁷ ಧಾರ ನೈಪಾಲ¹⁷ ನೋಡೆಂದ

೫೪

1 ಪತಿಯಾ (ರ) 2 ದುಸ್ಸಳ (ಬ) ದುರ್ಬಲ (ರ) 3 ದುರ್ಜಯ (ಬ) 4 ಚಿತ್ರಕ (ದ) 5 ದುರ್ಮುಖ (ದ) 6 ನೈಪ (ನ) 7 ಸವ (ಕದಬರ) 8 ವಿ (ದ) 9 ರಾಜ (ಕ) 10 ರ (ರ) 11 ನಯನ (ದ) ವಂಗ (ನ) 12 ಕರು ಹ (ನ) ನನು ಪ (ರ) 13 ಪಮವಂಗ ಡಿಂಬಕ (ನ) 14 ಇತ್ತನೋಡಾ ತಂಗಿ ಮಗಧನ ಹೆತ್ತ (ದ) ಇತ್ತ ನೋಡಾ ಮಗಧ ನೈಪತಾ ಹೆತ್ತ ಮಗ (ನ) 15 ವ (ನ) 16 ಕ್ಷಿಸು (ಕದ) 17 ಧರ ನೇಪಾಳ (ದರ)

ಭೂರಿ ಭೂರಿಶ್ರವ¹ಸು¹ದಕ್ಷಿಣ
 ವೀರಬಾಹ್ಲಿಕ ವಿಂದ ಚಿತ್ರ ಭ
 ಗೀರಥನು²ನೃಪವರ ಜಯದ್ರಥ ಶಿಖಿ ಶ್ರುತಾಯುಧರು³
 ವೀರ ವೃಡ್ಧಕ್ಷತ್ರ ಸೃಂಜಯ
 ಚಾರು ಭುಜಬಲ ಸೋಮದತ್ತ ಮ
 ಹೀರಮಣರಿವರಿತ್ತ ಲಿದಿ ತರಳಾಕ್ಷಿ ನೋಡೆಂದ
 ೫೫
 ಸ್ತೀತ ರುಕ್ಮಾಂಗದ ಜಯ⁴ದ್ವಲಿ
 ನೀತ⁴ಶ್ರುತ⁴ಸೇನಾಚ್ಯುತಾಯುಧ
⁵ರೀತಗಳು ನಿರುತಾಯು ದೀರ್ಘಾಯು⁶ವು⁶ ಮಹೋದರರು⁵
 ಈತ⁷ದಮಘೋಷಾತ್⁸ಜಗಿನು ವಿ
 ಖ್ಯಾತ ಶಿಶುಪಾಲನು⁹ ಮಹಾಬಲ
 ನೀತನಶ್ವತ್ಥಾಮ ಸೌಬಲನೀತ ನೋಡೆಂದ⁷
 ೫೬
 ಭೂತಳದ ರವಿಯಂತೆ ಹೊಳೆ ಹೊಳೆ
 ವಾತ ಕರ್ಣನು ತನುಜರಿತಂ
 ಗೀತಗಳು ವೃಷಸೇನನಗ್ಗದ ಚಿತ್ರನೇನಕರು
 ಈತನಹನೇ ನೋಡೆನಲು¹⁰ರೂ
 ಪಾ¹⁰ತಿಶಯ ಸಂಬಂಧ ಭಾವದೊ
 ಳೀತನನು ನೋಡಿದಳು¹¹ತಿ¹¹ರುಹಿದಳಬಲೆ ಲೋಚನನ
 ೫೭
 ಉಕ್ತಿ¹²ದವು ಕಿವಿವೇಟಿ ಕಣ್ಣೀ¹²
 ಟಿಕ್ಕೆ ತಂದುದು ಕಂಗಳೀಕೆಯ
 ಮುಕ್ಕುಳಿಸೆ ವೈ ಸೋಂಕಿನಲಿ ಲಟಿಕಟಿಸಿ¹³ದುದು¹³ ಹೃದಯ
 ಸಿಕ್ಕಿ¹⁴ತಳವಿಗೆ ಸೊಂಕು ಸೋಂಕಿನ¹⁴
 ಚುಕ್ಕಿಯೋ¹⁵ ಚಾಳನೆಯೋ ಸಿ¹⁵ದ್ದಿಯೋ
 ೫೮
 16ಳ¹⁶ಕೃಜವು ತಾನೇನನುತ¹⁷ಚಿಂತಿಸಿತು ನೃಪನಿಕರ¹⁷

1 ನು (ದ) 2 ಮಾಂಧಾತ ಭರತನು ಶ್ರುತೋದಯರು (ದ) ಜಯದ್ರಥ ಬೃಹದ್ರಥ
 ವಿಶ್ವತಾಯುಧರು (ನ) 3 ದ್ರಥ (ದ) 4 ಸುತ (ರ) 5 ಯಾತ ಮಾಳವನೀತನೇ
 ತಾ ಗೌಳರಾಜನನು (ನ) 6 ಪ (ಕದಬ) 7 ತಾ ನಿರುತಾಯುಯಂಬನೀತನೇ
 ದೀರ್ಘಾಯು ಯಂಬನೇ ತಾ ದನುಜಲಂಬುಸನನುಜೆ ನೋಡಿದವರ (ನ) 8 ಕ (ದರ)
 9 ಕ (ರ) 10 ಭಾವಾ (ದಬ) 11 ಮ (ಕ) 12 ದುಂದು ಕಣ್ಣೀಟಿ ಕಿವಿವೇ (ರ) 13 ದವು
 (ನರ) 14 ತಳವಿಗೆ ಸೊಂಕು ಸೊಂಕಿನ (ದ) ದಳು ಮಿಗೆ ಸೋತು ಸಿಕ್ಕಿನ (ನ) 15 ಚಾಪಳಯ
 ಶು (ನ) 16 ಸ (ರ) 17 ಗುಜು ಗುಜಿಸಿದರು ತಮ್ಮೊಳಗೆ (ದ)
 ಸ್ತೀತ ಪದ್ಯವು ೫೭ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ರ)

ಇತ್ತ ನೋಡೌ ತಂಗಿ ಯದು¹ಭೂ
 ವೋ¹ತ್ತ ಮನನಮರಾಂ ಕದಳಿಯ
 ಮತ್ತದಂತಿಯ ನಿಖಿಳ ನಿಗಮಪ್ರತಿ² ಶಿರೋಮಣಿಯ
 ಉತ್ತರೋತ್ತರ³ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿಯ
 ನುತ್ತುಮಾಮಲ ಕೀರ್ತಿಯನು ಮನ
 ಹತ್ತುನರೆ⁴ ಹಳವಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ವರಿಸು ನೀನೆಂದ⁴

೫೯

ಮದನನಯ್ಯನು ಮೂಜಗವ ಮಾ
 ಡಿದನ ತಾತನು ರೂಪು⁵ ವಿಭವವ
 ನಿ⁶ದಟಿಗೊಳಗೆ ನೀ ನೋಡಿಕೊಳು ಯಾದವಶಿರೋಮಣಿಯ
 ಸುದತಿಯರ ನೇರುವೆಗಳನು ನೋ
 ಡಿದರೆ ಧಾರುಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಕೃಷ್ಣನ
 ಪದ⁷ಯುಗವನೋಲೈಸುನರು ತರಳಾಕ್ಷಿ ನೋಡೆಂದ⁸

೬೦

ಎನಲು ಭಕ್ತಿ ಯ⁹ ಭಾವರಸದಲಿ
 ನೆನೆದು ಹೊಂಪುಳಿಯೋಗಿ ರೋಮಾಂ
 ಚನದ ಮೈಯುಬ್ಬಿನಲಿ ತನು⁷ ಪುಳಕಾಂಬು⁷ ಪೂರದಲಿ
 ಮನದೊಳಗೆ ವಂದಿಸಿದ⁸ಳೆನಗೀ
 ತನಲಿ⁹ ಗುರು⁹ಭಾ⁹ವನೆಯ, ಮ¹⁰ತಿ ಸಂ¹⁰
 ಜನಿಸಿತೇನೆಂದಱಿಯೆನೆಂದಳು ಕಮಲಮುಖಿ ನಗುತ

೬೧

ಹಿರಿಯ ನೀ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನೀಲಾಂ
 ಬರನ ನೋಡಾದಡೆ ಮುರಾರಿಯ
 ಹಿರಿಯ ಮಗನನು ಲೋಕ ಮೂಱು ಬಂದಿಕಾಱಿನನು
 ಹೆರನ¹¹ ಕಡ್ಡಿಗೆ ಬಗೆಯನೆಂಬೀ¹¹
 ಬಿರುದು ಮನ್ಮಥನೀತನೀತನ
 ವರ¹²ತನುಜನನಿರುದ್ಧ ನಿದು ಯದುರಾಜ¹²ಕುಲ¹²ವೆಂದ

೬೨

1 ಕುಲಲು (ನ) 2 ಮೋನ್ನತೆ (ದ) 3 ಗ (ರ) 4 ತಳುವಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ವರಿಸು ನೀನೆಂದ
 (ದ) ಹೇಳವ್ವ ಕೃಷ್ಣನ ನೋಡು ನೀನೆಂದ (ನ) ಹಳವಿಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ವರಿಸುವಡೆಯೆಂದ (ಬ)
 5 ವಿಭ್ರಮವಿ (ದ) 6 ಯುಗಳ ಸಂವಾಹಿತೆಯನಬುಜಾಕ್ಷಿ ನೋಡೆಂದ (ದ) ಜನಿತ
 ಭಾಗೀರಥಿಯು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ನೋಡೆಂದ(ನ) ಯುಗವ ಸೇವಿಸುವಡಹುದಬುಜಾಕ್ಷಿ ಕೇಳೆಂದ
 (ಬ) ಯುಗವ ಸಂಭಾವಕಿಯರಬುಜಾಕ್ಷಿ ನೋಡೆಂದ (ರ) 7 ಪೂರ್ಣಾಂಬು (ಕಬ)
 8 ಕೀತನೊಳಗೆನಗೆ (ನ) 9 ಸಂಭಾ (ನ) 10 ತ (ನ) 11 ಕಡ್ಡಿಗೆ ಬಗೆಯ ನಂಬರಿ (ದ)
 ಕರ್ಣಶಿಖಿ ಕೊಂದಿತೆಂಬಾ (ನ) ಕಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಳ್ಳೆನೆಂಬರಿ (ಬ) 12 ಬಲ (ಕ)

1 ಸಾ¹ ರಣನು ಕಲಿ ಸಾಂಬನೀತನು

ಚಾರು ²ದೀಪಕ² ನೀತನಮುಳಾ

ಕ್ರೂರ ಸತ್ಯಕನೀತ ಸಾತ್ಯಕಿ ಈತ ಕೃತನರ್ಮ

ಸಾರಮೇಜಯ³ ನೀತನೀತ ವಿ

ದೂರ⁴ದಾದಿ⁴ ಸಮಸ್ತ ಯಾದವ

ವೀರ⁵ದ⁵ ಸಂಖ್ಯಾತ ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರ⁶ರಿ⁶ವರೆಂದ

೬೩

ಜಗನಂದ್ರಿಯ ⁷ಕರಣ ವಿಷಯಾ⁷

ದಿಗಳನೆಲ್ಲವ⁸ನೆತ್ತಿ⁸ ಮುಖದಲಿ

ತೆಗೆದು ⁹ಶ್ರುತಿಶಿರವ⁹ಮಲ¹⁰ತತ್ತ್ವ¹⁰ವನನುಸುವಂದದಲಿ

ಬಗೆಯ ಬಯಕೆಯ ಸೊಗಸುಗಳ ದಾ

ಯಿಗನನನು¹¹ನ¹¹ ಕುಡಿತಿಗಣ್ಣಲಿ

ಮೊಗೆದು ¹²ಸೂಸಿ¹²ದಳಂಬುಜಾನನ ಸೆಕಲ ನೃಪಜ¹³ನ¹³ವ

೬೪

ಕೆಲರು ಮಧ ರಾಪಾಂಗದಲಿ ಕಂ

ಗಳ ಮರೀಚಿಯ ¹⁴ಬೆಳ¹⁴ಗಿನಲಿ ಕೆಲ

ರೇಳನಗೆಯ ಮಿಂಚಿನಲಿ ಸ¹⁵ಖಿ¹⁵ಯರ ¹⁶ಮೇ¹⁶ಳವಾತಿನಲಿ

ಲಲನೆ ನೋಡಿದ¹⁷ಳೆಮ್ಮ ಸೊಗಸಿನೊ¹⁷

¹⁸ಳೊಲುವ¹⁸ ಸಖಿಯರಿಗೆಂದಳೆಂದೊಳ

ಗೊಳಗೆ ಬಿ¹⁹ತರು, ಬಯಲ ಮಧುವಿನ ಬಾಯಸವಿಗಳಲಿ

೬೫

ಗರುವೆಯಿಂಗಿತವಱುದು ದಂಡಿಗೆ

ಮುಱು¹⁹ದುದೊ¹⁹ಡನೈತಂದು²⁰ದರಸರ²⁰

ನರವ ಕಳು²¹ಹುತ²¹ ಕಂಗಳಲಿ ಕರಣೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಲಿ

† ಬಱುಯ ²²ಡಿಂ²²ಬದ ಡೊಂಬಿನಲಿ† ಕೇ

ಸರಿಯ ಪೀ²³ಠಾವ²³ಳಿಯೊಳಿದ್ದರು

ಧರಣಿಪ²⁴ರು²⁴ ಮುರವೈರಿ ಗಂಗಾಸುತರು ಹೊಱು²⁵ಗಾ²⁵ಗಿ

೬೬

1 ಚಾ (ನು) 2 ದೀಕ್ಷಿತ (ನ) ಚೇಷ್ಟಕ (ಬ) 3 ಕಪಟ (ಬ) 4 ವರ್ಮ (ದ)
ಕಾದಿ (ಬ) ಧಾದಿ (ರ) 5 ಗೆ (ದ) 6 ರ (ಕ) 7 ವಿಷಯಾಕರಣಾ (ನ) 8 ನೇಕ (ಕ)
ನೊತ್ತಿ (ದಬ) 9 ಶ್ರುತಿತತಯ (ದ) ಸೃಜಿಸಿದರ (ನ) 10 ವಸ್ತು (ದ) 11 ತ (ದರ)
12 ಚೆಲ್ಲಿ (ಕನ) 13 ಲ (ರ) 14 ಜಿನು (ರ) 15 ತ (ಕದ) 16 ಖೇ (ಕರ) 17 ಳೆಂದು
ಸೊಗಸಿನೊ (ನ) ಳೆಮ್ಮ ಚೆಲುವನು (ರ) 18 ಲೊಲಿದು (ದ) ಕೆಲದ (ರ) 19 ಯಲೊ
(ನ) 20 ರಾಯರ, (ದನಬ) 21 ಹಿತು (ರ) 22 ಬಿಂ (ಕ) 23 ರದಬ (ಬ)
24 ತ (ನ) 25 ತಾ (ದ)

† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಮಡಿಸಿದೆಲೆ ಬೆರಳೊಳಗೆ ಬಾಯೊಳ
 ಗಡಸಿದೆಲೆ 1ಬಾಯೊಳಗೆ1 ಸಚಿವರು
 ನುಡಿಸೆ ಕೇಳರು ಸುಳಿಯೆ ಕಾಣರು ಲೋಚನಾಗ್ರದಲಿ
 ಕಡು ಮುಳಿದು2 ಕಂದರ್ಪ ಶರಣವನು3
 ಗಡಸಿ ಕೈಗಳನೊಡ್ಡಿ ನೃಪರೆ4ನೆ4
 ಮಿಡುಕದಿದರು ಹೊತ್ತ5ದುಗುಡದ ಹೊಯ್ಯಬೆಣಗಿನಲಿ5

೬೭

ರಾಯನಂದನು6 ಸಕಲಧರಣೀ
 ರಾಯರನು ಮುನ್ನಿನದೆ ಮರಳಿದ
 ಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ಮಹಾ ಸ್ವಯಂವರದಲಿ ಮಹಾದೇವ
 ಜೋಯಿಸರ 7 ಹೋರೆಗರ7 ಹೇಳಿಕೆ
 ಹೋಯಿತೇ 8 ಹೊಳ್ಳಾಗಿ8 ಸಾಂಡವ
 ರಾಯರನು ತೋಟ9ಸಲಿ9 ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ

೬೮

1 ಯಜ್ಞಲೋಕಗೆ (ದ) ಕಿವಿವಾತ (ನ) 2 ವ (ರ) 3 ಸಂ (ನರ) 4 ನೆ (ದ) ದೆ
 (ನ) 5 ಬೆಣಗಿನ ಹೊಯ್ಯ ದಂಡಿಯಲಿ (ದ) ಬೆಣಗಿನ ಹೊಯ್ಯ ದುಗುಡದಲಿ (ರ)
 6 ನೆಡ್ಡನು (ನ) 7 ಹೋರೆಹೊಗಡ (ಕದನ) 8 ಹಾಳಾಗಿ (ದ) ಹುಸಿಯಾಗಿ (ರ)
 9 ಲು (ದ).

ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ತನುತನುಗೆ ತನಕದಲಿ ಭೂಪೋ
ತ್ತಮರು ಹೋರಿದು ಬಳಲಿ 1ಜಾತ1
ಶ್ರಮರು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದರು 2ಗಲಿದುದು ಧನು2 ಮಹಾರಥರ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯನೈಪತಿ ಪಂ
ಚಾಲೆ ಹೊಕ್ಕಳು ಭದ್ರಮಂಟಪ
ಶಾಲೆಯನು ಮರಳಿದುದು ಮನ್ಮಥನೊಡ್ಡ ಸತಿಯೊಡನೆ
ಬಾಲೆಯನು ನಿಜ ರೂಪಿಸಿದರ್ಪದ
4ಬಾಳಲಾರಿ40 5ಬಾಹು5ಬಲದಲಿ
ಸೋಲಿಸುವ6ರನುವಾಗಿ7ಯೆಂದರು ಹೊಯ್ದು ಡಂಗುರವ

೧

ಇದೆ ಮಹಾಧನು ಬಾಣಸಂಚಕ
ವಿದೆ ನಭೋಗ್ರದ ಯಂತ್ರ ಹೊಳವು
ತ್ತಿದೆ ವಿಭಾಡಿಸಿ ಗೆಲುವನಾವನು ಬಾಹು 7ಸಾಹಸವ7
ಇದುವೆ ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲುಶರಾವಳಿ
ಯಿದು ಕುಸುಮಮಯ8 ಯಂತ್ರವಲೆಯ
ಹೃದಯವಾತನೆ ರಮಣನಾತನೆ ಕುಸುಮಶರನೆ9ದ9

೨

ಎಂದು ಸಾಷ್ಟಿಸಿ ಭಾರಿ ಧನುವನು
ತಂದು ಧರೇಗಿಳುಹಿದರು ಯಂತ್ರವ
ನಂದವಿಟ್ಟಿರು ಗಗನದಲಿ ಗವಸಣಿಗೆ10ಗಳನುಗಿದು10
ಮುಂದೆ ಕೂರಂಬುಗಳ 11ಧರ11ಧರ
ದಿಂದ ನಿಲಿಸಿ ಸುಗಂಧ12ದ12ಕ್ಷತೆ
ಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ರಚಿಸಿದರು ವೈದಿಕ ವಿಧಾನದಲಿ

1 ಭಾರ (ನ) 2 ಧನು ಗಲಿದುದು (ರ) 3 ಪು (ನಬ) 4 ಲೋಳಲಿಲಿಯಿ (ಕ)
5 ಭುಜದ (ಬ) 6 ಡನುವಾಗಿ (ದ) ಡಿದಿರಾಗಿ (ರ) 7 ಸತ್ತ್ವದಲಿ (ಬ) 8 ಶರ (ಬ) 9 ದು
(ರ) 10 ಯಿಂದಗಿದು (ಕ) ಗಳ ನುಳಿದು (ನ) ಗಳಬಿಸುಟು (ಬ) 11 ನವ (ನ)
12 ವ (ರ)

ಐಸಲೇ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆನುಗೆ ಶ
ರಾಸನಾಕರುಷಣ¹ದಿ ಮಿಗೆ¹ ಜೊ
ಳ್ಯಸದಲಿ ಡಾವರಿಸಿ ಗೆಲಿದಳೆ ದ್ರುಪದಸುತೆ² ನೃಪರ²
ಲೇಸು ತಪ್ಪೇನಿದಕೆನುತ ಭ
ದ್ರಾಸನವನಿಳಿ³ದುಲಿವ³ ತೊಡರನ
ಘೋಷಣೆಯ⁴ ಘಳಿಲು⁴ಗಳ ಮಗಧನೃಪಾಲನೈತಂದ

೨

ಬಿಲ್ಲ ಹೊರೆಗೈದಿದನು ಚೌಪಟ ಭೀಶ
ಮಲ್ಲ ನೋಡಿದ⁵ನಹದಲೇ⁵ ತ
ಪ್ಪಳ್ಳೆನುತ ಮೇಲ್ದಿರುಹಿದನು ಮುಂಗೈಯ⁶ ಸರಪ⁶ಣೆಯ
ಬಿಲ್ಲನೆತ್ತಿದ⁷ಡಿ⁷ವನನಂಗನೆ
ವೊಲ್ಲಳೋ⁸ ವೊಲ್ಲೆ⁸ವಳೋ ಮಿಗೆ
ಬಲ್ಲಿದ¹⁰ನೊ¹⁰ ತಾ¹¹ನೀತನೆನುತಿ¹¹ದುರ್ದು ಸಖೀನಿವಹ

೯

ಈತ ಕುಸಿದೆತ್ತಿದ¹²ರೆ¹² ಧನು ಮಾ
ರಾತುದಿವನಾ¹³ಕಿದರೆ¹³ ಧನು ತಾ
ನೀ¹³ತನಾರಿಂದ¹³ಯದಿವನಾ¹³ಡೊತ್ತಿ ಮೈ ಬಲಿದು
ಘಾತಿಯಲ್ಲಿ¹⁴ಘಲ್ಲಿಸಿದ¹⁴ನೀ ಧನು¹⁴
ನೋತು¹⁵ದೇವೆಯಂತರಕ್ಕೆ¹⁵ತರಳದು¹⁵
ಧಾತುಗುಂದಿದವಳ್ಳಿ¹⁶ದವಳ್ಳಿಗಳು ಮಾಗಧನ

೧೦

* ಬೆನುರನಾರಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಗತ
ಶ್ರಮನು ಮೊಳಕಾಲಿಕ್ಕೆ ದಂಡೆಯೊ
ಳಮರಿ ದೇಹವ ಬಲಿದು ವಕ್ಷದೊಳಾಂಕಿ¹⁶ ಗಾಢ¹⁶ದಲಿ
ಕುಮತಿಯಲ್ಲಾ¹⁷ಡಿದರೆ ಬಿ¹⁷ಟ್ಟು¹⁷ದು
ಯೆಸೆಯ ಮಾತ್ರ¹⁸ದೊಳ¹⁸ವನ¹⁸ ಘನ¹⁹ವಿ¹⁹
ಕ್ರಮವನೊಡೆದು²⁰ದೊಡೆತನ ಗರ್ವವಿಭ್ರಮವ

೧೧

1 ವಲೇ (ದಬರ) 2 ಯೆನುತ (ಕ) 3 ದುರಿವ (ದ) 4 ಘಳಿಲು (ಕ) ಘಣಿಲು (ನ)
5 ನೈಸಲೇ (ಕದ) 6 ಕ (ದನ) 7 ಕ (ಕಬರ) 8 ಯೊ (ದರ) 9 ಮೇಣಾ (ದ) ಮಿಗೆ ಬ
(ನ) ಮೇಲೊ (ರ) 10 ನು (ದಬರ) 11 ನಿವನೆನುತಲಿ (ನರ) 12ನು (ಬ) 13 ಕಾರ್ಮುಖ
ವೀ (ದ) 14 ನೀ ಬಿಲು (ದ) ರೇ ಧನು (ನ) 15 ಯೆಳ್ಳಂತರಕ್ಕೆ ತರಳದು (ನ) ದೇವೆಯಂ
ತರಕ್ಕೆ ಬಾರದು (ಬ) 16 ಘಾಯ (ದ) 17 ಹದ (ನರ) ದ್ದು (ಬ) 18 ದೊಳ (ದನ)
ವನ (ರ) 19 ಭುಜ (ದ) 20 ಧನುವ (ಬ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ಕ)ದಲ್ಲಿದೆ

ಕೇಳಿದನು ಕಾಂತಾ ಕದಂಬದ
 ಘೋಳು¹ಗಳ ಘೋಳಿಂಬ¹ ನಗೆ²ಗಳ²
 ಕಾಳು ಮಾಡಿದನೇಕೆ ಧನು ತಾನೇಕೆ ³ಸುಡಲೆ³ನುತ
 ಬೇಳುವೆಯಲುಡಿದಂಕ⁴ದವೊಲು⁴
 5 ಬ್ಬಾಳುತನ ಟಿಬ್ಬರಿಸಿ ಮುಸುಕಿನೊ
 6 ಮೌಳಿ⁶ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದನು ಕಡೆಯನ ತಿರುಹಿ ⁷ಕಿಟುಡೊಡೆಗೆ⁷ ೧೨

ಕೆರಳಿದನು ⁸ದಮ⁸ಘೋಷನಂದನ
 ನರರೆ ದಿಟ್ಟಿನ ಧನು ⁹ವಿಭಾ⁹ಡಿಸಿ
 ತೆರಳಿಚಿತಲಾ ¹⁰ವಿಗಡ ಚಕ್ರಾ¹⁰ಯುಧನ ಮಾಗಧನ
 ಹರಿಬವೆ¹¹ನ್ನ¹¹ದು ಹೊಳ್ಳುಗಳೆವನು
 ದುರುಳ ಧನುವನು ನಗುವ ¹²ಕನ್ನೆಯ¹²
 ರುರನ ಕೊಯ್ಯುವೆನನುತ ಕಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನೈತಂದ ೧೩

ಇವನಲೇ ರಾವಣವು ಮುನ್ನಿನ
 ಭವ¹³ದಲಿವ ತಪ್ಪೆ¹³ಲ್ಲೆನುತ ¹⁴ಜನ¹⁴
 ನಿವಹ ¹⁵ನ¹⁵ಡುಗಿತು ¹⁶ಕೋಮಲಾಂಗಿಯ¹⁶ ಪುಣ್ಯ¹⁷ವೆಂತೆ¹⁷ನುತ
 ಅವನಿಪತಿ ಕೇ¹⁸ಳ¹⁸ದ¹⁸ನವ¹⁹ ಚಾ
 ಪವನು ²⁰ಬೋಳ್ಳೆ²⁰ಸಿದನು²⁰ ಬಲುಹೋ
 ಶಿವಯನುತ ²¹ಸೀವರಿಸಿದನು ಡಾವರಿಸಿದನು ಧನುವ²¹ ೧೪

ಎನನೆಂಬೆನು ಧನು ಸಘಾಡ²²ದ²²
 ಮಾನಭಂಗದ ಮೊದಲ ಮನ²³ಯಿ²³
 ಮಾನಿನಿಯರುಪಹಾ²⁴ಸವೀ²⁴ ಜನ²⁵ವೀ²⁵ ನೈಪಾಲಕರ

1 ಘೋಳೆಂದೆಂಬ (ನ) 2 ಯನು (ನ) 3 ನಮಗೆ (ಕಬ) 4 ದೊಳು ಉ (ನ)
 5 ಬ್ಬಾಳುತನ ಟಿಬ್ಬರಿಸಲಾತನ (ದ) ಬ್ಬಾಳುತನ ಉಬ್ಬರಿಸಿತಾತನು (ನ) ಬಾಳುತನದಲಿ
 ಹೋಗಲಾಡಿದೆ (ಬ) ಬ್ಬಾಳುತನವಕ್ಕುಡಿಸಲಪಜಯ (ರ) 6 ಮೇಲೆ (ಬ) 7 ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ
 (ರ) 8 ದವ (ಕ) ತಾ (ನ) 9 ವಜೋ (ನ) 10 ಯಿದು ಶಕ್ರಾ (ಕ) ವಿದಿತ ಚಕ್ರಾ (ದ)
 ವಿಗತ ಚಿತ್ರಾ (ನ) 11 ಮ್ಮ (ಕರ) 12 ಕೈನ್ನೆಯ (ದ) 13 ದೊಳಿದು ತಪ್ಪ (ದ)
 ನದೊಳು ತಪ್ಪಿ (ನ) ದೊಳಗೆ ತಪ್ಪಿ (ರ) 14 ಸತಿ (ರ) 15 ನಡನ (ರ) 16 ವರ ಕುಮಾರಿಯ
 (ನ) ಯುವತಿಯ (ರ) 17 ವೇನೆ (ಕ) 18 ವ (ನ) 19 ಲಿವ (ನ) 20 ಬಾರೈಸಿದರೆ (ನ)
 21 ಶಿಶುಪಾಲ ಸಂವರಿಸಿದನು ಮುಂಜೆಯ (ನ) 22 ರ (ರ) 23 ಯನು (ನ) 24 ಸ್ಥವೀ
 (ದನ) ಸವಾ (ರ) 25 ವಾ (ರ)

¹ದಾನವಾಧಿಪನುಚ್ಛೇಯಲಿ ಸಹ¹

ಮಾನ ಸಾಹಸಿ ²ಹೀನ ಬಲನಿವ²

ನೇನ ಮಾಡಲಿ ಹೊಯ್ದು ದಿವನನು ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲಿ

೧೫

ಕಂಡು ಮಾಗಧ ಕರೆದನೀ ³ಧನು³

ಚಂಡಿ⁴ಯುದ್ಧ ನನುಗಲ್ಲ ನಾವ್ ಮುಂ⁴

ಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿತು ನೊಪ್ಪಿತಾಡು⁵ದು ಭಾರಿಯಗ್ಗಲಿಕೆ

ಭಂಡರೀ ಭೂಮಿಪರು ದ್ವಪದನ

⁶ಗುಂಡಿದೊ⁷ತ್ತಿ⁷ರ ನಗೆಯನಾನಲಿ

ಮಂಡೆಗ⁸ಳಲೆನುತವರು ಹಾಕಿಯ್ದರು ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕೆ

೧೬

ಗರುವರಲ್ಲಾ ಚೈದ್ಯಮಾಗಧ

ರಿರದೆ ತಮ್ಮಯ ⁹ಪುರಕೆ ಗಮಿಸಿದ⁹

ರರಸುಗಳ ಮಿಕ್ಕುವರ ¹⁰ವಿಧಿ¹⁰ಯನು ¹¹ಕೇಳು ಮಹೀಪತಿಯೆ¹¹

ಧುರ¹²ಧುರದೊಳ¹²ಭಿಮಾನ ಹಾನಿ¹³ಯ¹³

ಹುರುಳಹುದು ¹⁴ಬಿಲು¹⁴ ಹೋರಲಿಗೆ ಹೋಗ

ಲರಿದನುತ್ತಂಗವ್ ಗುಂದಿತು ¹⁵ನಿರಿದ¹⁵ ನೈಪನಿಕರ

೧೭

*ದುರುಳ ಪಾಂಚಾಲ¹⁶ನ¹⁶ ಕುಮಾರಿಯ

ವರ ಕಟಾಕ್ಷದ ಬೀಸುವಲೆಯಲಿ

¹⁷ಶರ¹⁷ ಮಹಾಧನುವೆಂಬ ಬಲುದಡಿವಲೆಯನ¹⁸ಳವಡಿಸಿ¹⁸

ಧರಣಿಪಾಲ ¹⁹ವ್ಯಗಂ¹⁹ಗಳನು ²⁰ಸಲೆ²⁰

ಬರಿಸಿ ²¹ಸದೆದನು ಹೊಲ್ಲೆ ಹೇನಂ

ತರಲಿ ನೋಡುವೆನೆನುತ²¹ ಶಲ್ಯ ²²ನೈಪಾಲನೈತಂದ²²

೧೮

¹ ಅನಲಾರರ ಉಚ್ಛೇಯಲಿ ಸಹ (ನ) ತಾ ನಿಧಾನಿಷಲೂರ್ವಿಯಲಿ ಸಹ (ಬ) ತಾ ನಿಧಾನಿಸದುಬ್ಬಿನಲಿ ಸ (ರ) ² ಖಳನಿವನು ತಾ (ನ) ³ ಬಿಲು (ನಬ) ⁴ ಯಾದುದು ನಾವು ಮನಮುಂ (ದ) ನನುಗಳವಲ್ಲ ನಾವ್ ಮುಂ (ರ) ⁵ ಗ (ನ) ⁶ ಹಿಂ (ನ) ಹಂ (ಬ) ⁷ ತ್ತ (ಬ) ⁸ ಲೋಳಿವರೆನುತ ಹೊ (ಕನ) ಳಲೆನುತವರು ಹಾ (ದ) ಳಲೆವರೆನುತ ಹೊ (ಬ) ⁹ ಪುರಿಗೆ ಗಮಿಸಿದ (ದರ) ಪುರಕೆ ಹೋದರು (ಬ) ¹⁰ ಪರಿ (ನ) ¹¹ ಕೇಳು ಭೂಪತಿಯೆ (ದನ) ಕೇಳು ನರನಾಥ (ರ) ¹² ದೊಳಗೆ ಅ (ಕನ) ¹³ ಯೆ (ಕದ) ¹⁴ ಧನು (ರ) ¹⁵ ಸಕಲ (ರ) ¹⁶ ಕ (ಕದ) ¹⁷ ವರ (ರ) ¹⁸ ವಧರಿಸಿ (ನ) ¹⁹ ಕಮಗ (ನ) ²⁰ ನೆಹಿ (ಬ) ²¹ ದನು ತಪ್ಪೇನೆನುತ ಕೇಸರಿಯ ಪೀರವನಿಳಿದು (ನ) ²² ನೈಪಾಲನಿಂತಂದ (ನ) ಮಹಿಷನೈತಂದ (ಬ)

* ಈ ಪದ್ಯವು ೨೦ರ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ರ)

ಅಗ್ಗಲೆಯ¹ನಾ ಮಗಧ ಮಾತಿನ¹

²ಲಗ್ಗನನು² ಶಿಶುಪಾಲ ಸೋಲದ

ಸುಗ್ಗಿಯಿಬ್ಬರಿಗಾಯ್ತು³ ಕಿಬ್ಬರಿಗಾಯ್ತು ರಣಧೂಳಿ³

ತ⁴ಗ್ಗು ವು⁴ದೊ ಧನು ಧನು⁵ವಿನವ ತಾ⁵

ಮುಗ್ಗು ವನೊ ಮಾದ್ರೇಶನಿವ⁶ಱಿ⁶ಱಿ⁶

ಗ⁷ಗ್ಗಲೆಯನಹನನುತ⁷ ನೋಡಿ⁸ದ⁸ರಂದು ನಾರಿಯರು⁷

೧೮

ಬಂದ⁹ನೀ⁹ತನು ಧನುವ ಸಾರಿಡು

ನಿಂದು ಸಂವರಿಸಿದನು ಕಾಂತಾ

ವೃಂದವನು ನೋಡಿ¹⁰ದನು ಮನದಲಿ ¹⁰ಧಿಕ್ಕುಧಿಗಿಲನುತ¹⁰

ಸಂದಣಿಯ ¹¹ನಭ¹¹ಕೊತ್ತಿ ಘನೆಯಲಿ

ಮಂದರನ ಬಿಗಿ¹²ವಂ¹²ತೆ ಭುಜನಲಿ

ಮುಂದುವರಿದವು¹³ ಚಿ¹³ದನು ಗಾಢದಲವುಕಿ ¹⁴ರೋಂಪಿಸಿದ¹⁴ ೨೦

ಕೊಳ್ಳ¹⁵ದೀ ಧನುವೀತನುಬ್ಬಿನ¹⁵

ಲಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬಿನಲಾಗಿ ತೊಡರಿನ

ಫಲಣೆಯ ಫಲಕುಲಿಯೆ ¹⁶ಪಂಟಿಸಿ ರೋಮ ಮಾತ್ರದಲಿ¹⁶

ಬಿಲ್ಲು ಬಿಡದವನಿಯ¹⁷ಲಿ¹⁷ ಬಿದ್ದನು

ಡೊಳ್ಳು ಮೇಲಾ¹⁸ಗಿತ್ತ¹⁸ ಸತಿಯರು

¹⁹ಘೋಳಿ¹⁹ನಲು ಸುಡು ಘೋರಧನು²⁰ ವನುತೀತ²⁰ ಹೊಡೆದೆಗೆದ ೨೧

ಹಿಂಗಿದನು ಮಾದ್ರೇಶನೀ ಧನು

ಭಂಗಿಸಿ²¹ತು ಮಾನ್ಯರನು ಜಡ²²ನಿ²²ದು²¹

ಜಂಗ²³ಮತ್ವದಲೇನಹುದು ರೋಂಪಿಸಿದುದೀ ಜಗವ²³

¹ ಮಾಗಧನ ಮಾತಿನ (ನ) ನಾ ಮಗಧಭೂಪನ (ಬ) ² ಬಗ್ಗಡೆಯ (ದ) ಬಗ್ಗಲೆಯ (ನ) ಲಗ್ಗಿಯಲಿ (ಬ) ³ ತಾ ಯಂತ್ರ ಸೀಮೆಯಲಿ (ನ) ⁴ ಗ್ಗದ (ದ) ⁵ ವಿಘಾತಗಿ (ದ) ವ ಹೋರಿದು (ಬರ) ⁶ ಳುವ (ದ) ⁷ ನೋಡಿತು ನಾರಿಯರು ನಗುತ (ದನ) ⁸ ರಾ ವಿದಗ್ಧ (ಕ) ⁹ ನಾ (ರ) ¹⁰ ಚಿಕ್ಕು ಚಿಗುರನುತ (ನ) ¹¹ ಕೆಲ (ದನ) ¹² ದಂ (ನ) ¹³ ಕಿ (ನ) ¹⁴ ಗಾಢದಲಿ (ದ) ಜೋಡಿಸಿದ (ನ) ರೋಡಿಸಿದ (ಬ) ¹⁵ ದೀತನ ಬಲಹು ಸತ್ವದೊ (ದ) ದೀತನನೀತನುಬ್ಬಿನ (ನ) ¹⁶ ಪಂಟಿಸಿ ರೋಮ ಮಾತ್ರದಲಿ (ಕ) ದಂಡಿಸಿ ಕೇಶ ಮಾತ್ರವನು (ನ) ¹⁷ ನು (ಕದರ) ¹⁸ ಗೀತ (ಕದರ) ¹⁹ ಘೋಳಿ (ನ) ²⁰ ತಾನನುತ (ದ) ವಿದನನುತ (ಬ) ²¹ ತೆ ಹಲಬರನು ಜಡರನು (ರ) ²² ವಿ (ಕ) ²³ ಮತ್ವದಲಿಂಥದೇ ರೋಂಪಿಸಿದ ಮೂಜಗವ (ಕ) ಮಾತ್ವರಲೇನಹುದು ರೋಂಪಿಸಿದುದೀ ಜಗವ (ನ) ಮತ್ವದಲೇನಹು ರೋಂಪಿಸಿದುದವನುಕರ (ಬ)

ಅಂಗನಾ ಸಾಣಿಗ್ರಹಣ ರಾ
ಯಂಗೆ ನಾನೀ ¹ದು¹ಷ್ಟಧನುವನು
ಭಂಗಬಡಿಸಿಯೆ ²ಜಿ²ಡುವೆನು³ತ್ರಿತಂದನಾ ಕರ್ಣ³

೨೨

ಈತನರ್ಜುನನಲ್ಲಲೇ ರೂ
ಸಾತಿಶಯವುಳ್ಳತ ಯಂತ್ರವ
ನೀತ ಗೆಲಿದರೆ ಪುಣ್ಯವೈಸಲೆ ತಂಗಿಗನುಸಾರಿ
ಈತ ವರನ⁴ಹುದೆ⁴ನುತ ಲಲನಾ
ಜಾತವೀತನನೀಕ್ಷಿಸುತ ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ

೨೩

ತುಡುಕಿದನು ಚಾಪವನು ಮಹಿಯಿಂ
ಮಿಡುಕದಿ⁵ರೆ⁵ ಮಂಡಳಿಸಿ ರ್ಕೂಡಿಸಿ
ಜಡಿದು ಜಜಿ⁶ದೊ⁶ಕಿದನು ದಂಡೆಯನಿಕ್ಕಿ ⁶ಕೋಪದಲಿ⁶
ಹೊಡಕರಿಸಿ ಸತ್ಪಾತಿಶಯನಿ
ಮೃಡಿಸಿ ⁷ಸರುಸಪ⁷ ಮಾತ್ರ ⁸ತಿರುವನು
ತೊ⁸ಡಿಸ⁹ಲಾಪದ⁹ ಹಿಂಗಿ ¹⁰ಮಾ¹⁰ನದೊಳಿದನಾ ಕರ್ಣ

೨೪

ಇವರು ನಾಲ್ಕರಿಗೊಂದೆ ಪಥ ಹಲ
ರವಗಡಿಸಿ ಮುನ್ನಳುಕಿದರು ¹¹ಭೂ¹¹
ಭವನಪತಿಗಳು ಭಾರಿ ಧನು¹²ವಿದೆ ಭಾಮಿ¹²ನಿಯ ಮುಂದೆ
ಎವಗೆ ತವಗಿದು ¹³ವಶವೆ¹³ ಬಾವ
ನ್ನವನುವೇಷ್ಟಿಸಿ ಭುಜಗನಿದೆಯೆಂ
ದವನಿವರು ಹೊರಗುಂದಿದರು ಪಡಿಮುಖದ ದುಗುಡದಲಿ

೨೫

ಕ್ಷಿತಿಪ ಕೇಳೈ ವಿಗಡ ¹⁴ಚಾಪ¹⁴
ವ್ಯತಿಕರಲೆ ದುರ್ಯೋಧನಾ¹⁵ದಿ¹⁵
¹⁶ಕ್ಷಿತಿಪತಿಗಳಂಜಿದುದ¹⁶ ಕಂಡನು ನಗುತ ಬಲರಾಮ

¹ ದೈ (ನ) ² ಕು (ನ) ³ ತಾ ಕರ್ಣನೈತಂದ (ಬ) ⁴ ಹನೆ (ಕ) ⁵ ದು (ಬ)
⁶ ಕೊಪ್ಪಿನಲಿ (ರ) ⁷ ಸದುಸಪ (ದನ) ಚಾಪಸ (ಬ) ⁸ ದವನಿಯ ಬಿ (ನರ) ⁹ ಲಜಿಯದೆ
(ದರ) ¹⁰ ಮೋ (ದ) ¹¹ ಬಹು (ರ) ¹² ವಿಧಿಕಾಮಿ (ನ) ವಿಧಿಕಾಮಿ (ಬ) ¹³ ಸಮಯ
(ನ) ¹⁴ ಭಾವ (ಬ) ¹⁵ ದಿಗ (ದ) ¹⁶ ಆತುಳ ಬಿಲರಂಜಿದರು (ದ)

ಕೃತಕ ಧನುವನು ಮುಱಿದು ದ್ರುಪದನ
ಸುತೆಯ ಮುಂದಲೆನಿಡಿದು ತಹನು
ದ್ಧತನಲಾ ಪಾಂಚಾಲನೆನುತಿಳಿದನು ¹ವರಾ¹ಸನವ

೨೬

ಹಲಧರನ ಮಸಕವನು ಕಂಡನು
ನಳಿನಾಭನಿದೇನು ಪೀಠವ
ನಿಳಿದಿರೆಲ್ಲಿಗೆ ಗಮನವಾವುದು ಕಾರ್ಯಗತಿ ನಿಮಗೆ
ತಿಳಿಹಿಯೆನೆ ಬೇಟನೀನು ಯಂತ್ರವ
ಕಳಚಿ ಬಿಸುಟು ಲತಾಂಗಿಯನು ಹಿಡಿ
ದೊಡದು ತಹನೇನ² ಲೈಸಲೇ ಕೇಳೆಂದ²ನಸುರಾರಿ

೨೭

ಎನಹರು ನಿಮಗೆ³ಗಿಂದು ಕುಂತೀ³
ಮಾನಿನಿರು⁴ರತ್ತೆಯರ⁴ಲೇ⁴ ತ
ತೂನುಗಳು ಮೈದುನರು ತತ್ಪತ್ನಿಯರು ತಂಗಿಯರು
ಸಾನುರಾಗವೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಶಯ
ವೇನಿದಕೆ⁵ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ಕುಂತೀ
ಮಾನುಗು⁶ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ರಮಣ ⁶ನೋಡಿ ನೀವೆ⁶ದ

೨೮

ಮೂಗಿನಲಿ ಬೆರಳಿಟ್ಟು ಮಕುಟವ
ತೂಗಿದನು ಬಲರಾಮನವನಿಯು ⁷ಘನು
ನೀಗಿ ಕೋದ⁷ರ⁷ ಮಾತು ಪಾಂಡವರೆತ್ತ⁸ಲಿ⁸ವಳಿತ್ತ
ಬೇಗುದಿಯಲಾರಿಯರಗನೊಳಗೊಂ
ದಾಗಿ ಬೆಂದರು ಲೋಕವಣಿಯ⁹ 9
ರಾ⁹ಗಮಿ¹⁰ಕ¹⁰ ನಿನಗಂಜುವೆ¹¹ನು¹¹ ನಾನೆನುತ ಕೈಮುಗಿದ

೨೯

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳವರಿಲ್ಲೆಂದು ದ್ರುಪದನ
ಸುತೆಗೆ ಸತಿಪರರೆಂದು ಯಂತ್ರ
ಚ್ಯುತಿ¹²ಗೆ ¹²ನೀವುಂ¹³ಟೆಂದು ತೋಟ¹³ತೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲಿ¹²

1 ನಿಜಾ (ನಬರ) 2 ಲೀಸಲೇಸನುತೆಂದ (ರ) 3 ಗಳಟ ಕುಂತಿಯ (ಬ)
ಗಿನ್ನು ಕುಂತೀ (ರ) 4 ಲೈ (ನ) 5 ನೆನಲು (ನ) 6 ಪ್ಪ (ಕನ) 7 ರು (ಕ) 8 ಯಿ
(ನ) 9 ನಿರಾ (ದ) 10 ತ (ದ) 11 ವು (ನ) 12 ಗೆ ತೋಟ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತದೊಳೆಂದು
ನಸುನಗುತ (ನ) 13 ಬೇಟುಂ (ದ)

ಪ್ರೀತಿಗೆ¹ ಪಾಂಡವರಲ್ಲದಿಲ್ಲ¹

²ಪತಿಗೆ ಪತಿ ಪರರ²ಲ್ಲ³ ಕುಂತೀ

ಸುತರ³ನೀಗ⁴ ತೋಟ⁵ಸುವೆ⁶ ವಸುದೇವನಾ⁷ಣ್ಣ⁸ದ

೩೦

ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಲಾ ಗತಾ⁹ಸು⁶ಗ

ಳುದಿಸಿದರೆ ಲೇ⁷ಸ್ಥ⁸ಸ⁷ಲೇ ದ್ರೌ

ಪದಿಯ⁹ನ¹⁰ರನುರಾಗಿಸಲಿ ಭೋಗಿಸಲಿ ಭೂತಳವ

ಇದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾದರವರ

ಭೃದಯ^{*}ವೆನ್ನುಭೃದಯ⁹ವೇನು^{*}

ಬುದು ಮಹಾದೇವನುತ ತಲೆದೂಗಿದನು ಬಲರಾಮ⁹

೩೧

ಈಕೆಯನು ಮೆಚ್ಚಿಸ¹⁰ದು¹⁰ ರಾಜಾ

ನೀಕ ಸೌಂದರ್ಯದಲಿ ಚಾಪ

ವ್ಯಾಕರಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯ¹¹ವೆಂಬೆನೆ¹ಕಾಣೆ¹²ನಾನಿದನು¹²

ಈಕೆಗಿನ್ನೂರೊಡೆಯರೋ ಕುಂ

ತೀಕುಮಾರಕರಿಲ್ಲಲೇ ಸುಡ

ಲೇಕೆ ನೆರಹಿದನಿವರ¹³ನೆನುತಾ¹³ ದ್ರುವದ ಚಿಂತಿಸಿದ

೩೨

ಹೆರಹೆರಾ ಇನ್ನಾ¹⁴ರೊ¹⁴ ತಂಗಿಗೆ

ವರ¹⁵ನು¹⁵ ವಾರಿಧಿ¹⁶ವಳಯದವನೀ¹⁶

ಶ್ವರರು ನೆಂದಿದರೆ ರೂಪು ನಿಕ್ರಮವೆರಡು ಹೊಣ¹⁷ತಾ¹⁷ಗಿ

ನರಪತಿಗ¹⁸ಳಿವನ್ನೈಸಲೇಯಿ

ನ್ನ¹⁸ರಸಿಗಾವುದು ಹದನನುತ ವಿ

ಪ್ರರದ ಗುಜು ಗುಜು ಮಸಗಿದುದು ಕಾಂತಾ ಕದಂಬದಲಿ

೩೩

1 ಪಾಂಡವರಿಹರು ದ್ರುಪದನ (ದನಬ) ದ್ರುಪದನ ಸಂತೆಗೆ ಪಾಂಡವರ (ರ) 2 ಸಂತೆಗೆ ಪತಿಪರರಿ (ನ) ಸುತರು ಅಲ್ಲದೆಯಿ (ರ) 3 ಯಂತ್ರ ಚ್ಯುತಿಯ (ದ) 4 ತೋಟವನನು (ದನ) 5 ನೆಂ (ದ) 6 ಯಿ (ದ) ಯು (ರ) 7 ಸಾಯ್ತ (ನಬ) 8 ಯೊಳ (ದ) 9 ವೆಂದೆನುತೊದವಿಶ್ವಾಸನವ ಸಾರಿದನಂದು ಬಲರಾಮ (ದ) ವೇನೇಮ್ಮದಲಿ ಮದೇವಿದು ವಿಶೇಷವನುತ್ಪ್ರ ಪೀರವನಡರಿದನು ರಾಮ (ರ) 10 ಲು (ರ) 11 ವೆಂಬರ (ದ) ವೆಂಬರೆ (ನ) ವೆಂದಡೆ (ಬ) 12 ನಾನೆಂದು (ನ) ಇದನೆಂದ (ಬ, ತಾನದನು (ರ) 13 ನೆಂದಾ (ದ) ನೆನುತಲಿ (ರ) 14 ರು (ದನ) 15 ರು (ನ) 16 ವಳಯ ಪೃಥ್ವೀ (ದನ) ಗಡಿಯ ಪೃಥ್ವೀ (ಬ) 17 ಗಾ (ಕದನ) 18 ಳಿವನ್ನೈಸಲೇಯಿನ್ನ (ಕ) ಳುಳಿದಂತೆ ಬಳಿಕೆಮ್ಮ (ದ) ಳುಳಿದಂತೆ ಲೇಸಿಂಗ (ನ) ಳುಳಿದಂತೆಲೇಯಿನ್ನ (ಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ಅವನಿಪತಿಗಳು ಹೊಳ್ಳುವಾಟಿದ

¹ರಿವರೊಳಿಲ್ಲಲೆ¹ ದಷ್ಟೇ²ಯ³ ಹಾ

ರುವ ಮಹಾಜನವಿದೆ ಸಮುದ್ರಕೆ ಪಡಿಸಮುದ್ರವೆನೆ

ಇವರೊಳಗೆ ಮುಂಗೈಯ ಬಲುಹು

ಳ್ಳವರು ³ಬಿಗಿಯಲಿ³ ಧನುವನೀ ಯಂ

ತ್ರನನು ⁴ಜಯಸಲಿಯೆಂದು⁴ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ ಸಾಱಿ⁵ಸಿದ⁵

೩೪

—————

¹ರಿವರೊಳಿಲ್ಲಲೆ (ನ) ತಿವರಲಾ (ಬ) ರಿವರೊಳಿಲ್ಲಾ (ರ) ²ಯಬಣಿ (ಬ) ³ನೆಗಹಲಿ (ಕ) ಬೇಗದಿ (ನ) ⁴ಸಾಧಿವುದೆಂದು (ದ) ಜಯಸುವುದೆಂದು (ನ) ⁵ದನು (ದ).

ಹದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ರಾಯಸಭೆ ನಗಲ್ಯೆಡಿ ಯಂತ್ರದ
ದಾಯವನು ನೆಹಿ³ ಗೆಲಿದು 1ನಿರ್ಜರ¹
ರಾಯನಂದನ ಕಾದಿ 2ಗೆಲಿ²ದನು ಸಕಲ 3ನೈಪಬಲವ³

‡ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಪಾಂಚಾಲೆಯ ಮನೊ*ರಥ
ಶಾಲೆಯಲಿ* ಸಾಹಿ³ದರಲೈ ಸಭೆಯಲಿ ಮಹೀಸುರರ
ಎಳಿ ಭುಜಬಲವುಳ್ಳವರು ವಿ
ಪ್ರಾಳಿಯಲಿ ಬಲು⁴ದುಡುಕಿ⁴ ಯಂತ್ರದ
ಕೋಲುಗಳ ಕೇವಲಪ್ರದೊಂದರು ‡ಹೊಯ್ದು ⁵ಡಂಗು⁵ರವ† ೧

ಬೆರಸುವ⁶ರು⁶ ಪಾರ್ಥಿವರು ಪಾರ್ಥಿವ
ವರ⁷ರೊಡನೆ ತದಲಾಭ⁷ ಸಕ್ಷಾಂ
ತರಕೆ ಪಾರ್ಥಿವ ಸುತೆಯನೀವುದು ವಿಪ್ರಜಾತಿಯಲಿ
ಪುರುಷ⁸ರ⁸ನುಲೋಮದಲಿ ಕನ್ಯಾ
ವರಣವಹೆಂದು ವಿಲೋಮದಲಿ ವಿ
ಸ್ತರಿಸಲೇಕಿ⁹ದ⁹ ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ¹⁰ದಲಿ¹⁰ ೨

ಎಂದು ಸಾಹಿ¹¹ದ¹¹ನಿ¹¹ಯನಾ ದ್ವಿಜ
ವೃಂದವಾಲಿ¹²ನಿ¹²ನ¹²ನ¹²ಮಗಿದೇ¹⁴ಕ¹⁴ರ
ವಿಂದ¹³ವದನೆಯ ತೊಡಕು ತೆಗೆ ನಾನಾರು ಧನುವಾರು
ಬಂದ ದಕ್ಷಿಣೆ ಮೃಷ್ಟಭೋಜನ
ದಿಂದ ತುಷ್ಟರು ನಾವು ನಮಗಿದ
ಅಂದ¹⁵ಬಹುದ¹⁵ಪಕೀರ್ತಿ¹⁶ಯೊಂದು ಭೂಸುಗವ್ಯಾತ¹⁶ ೩

1 ದಿವಿಜಯ (ನ) 2 ಮುಂಜಿ (ಕಬ) 3 ರಿಪುನ್ನಪರ (ಕ) ಭೂಮಿಪರ (ದ)
ಮೋಹರವ (ಬ) 4 ವಿಡಿದು (ಬರ) 5 ದೋಗ (ದ) 6 ದು (ದ) 7 ರೊಳುತ್ತಮ ಪಕ್ಷ
(ದರ) ನನಿತ್ತದು ಲಾಭ (ಬ) 8 ನ (ನ) 9 ದು (ನ) 10 ಗಳ (ನ) 11 ನುಡಿ (ದಬ)
12 ಸಿ ಕೇಳಿ (ಕ) 13 ಗುತ ತನುಗೇಕಿಂದು (ರ) 14 ತ (ದ) ನ (ಬ) 15 ಬರಲಿ (ರ)
16 ಬರಲೆಂದುದು ಬುಧಸ್ತೋಮ (ಕನ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ, ‡ಈ ಪದ್ಯವು (ರ)ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ವಚನಶೂರರು ನಾವು ಪಾರ್ಥಿವ
 ನಿಜಯವೇ ಭುಜಶೂರರನಿಬರ
 ನಚಳಧನು ಭಂಗಿಸಿತು ನಮಗೀ ವಿದ್ಯೆ ವೈದಿಕವೆ
 ಉಚಿತವಲ್ಲಿದು ನಮ್ಮ ಸಾಹಸ
 ರಚನೆಯನು ¹ನೋಡು¹ವರೆ ಪಂಡಿತ
 ನಿಜಯದಿದಿರಲಿ *ನಿಲಲಿ* ತೋಗಿಟ್ಟುನೆವಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯವ⁴ ೪

ಸಾಂಗವೇದಕ್ರಮದಲಾ ಸ
 ವಾಂಗ ²ವಿಷಯದಲ²ಖಿಳ ಪೌರಾ
 ಣಂಗಳಲಿ ಮಿತ್ರಾಂಶೆಯಲಿ ³ಸ್ವೈ³ತಿ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರದಲಿ
⁴ಸಂಗಡಿಪ ದರುಶನವಿನಿಖ ಭೇ
 ದಂಗಳಲಿ ವಾತ್ಸರ್ಯನಾದಿಯು⁴
 ಸಾಂಗ ವಿದ್ಯೆಯೊಳಿನ್ನು ನೋಡೆಂದುದು ಬುಧಸ್ತೋಮ⁵ ೫

ಭರತದಲಿ ವೈದ್ಯದಲಿ ಕಾ⁶ವ್ಯ ಸು⁶
⁷ವಿ⁷ರಚಿತಾಲಂಕಾರದಲಿ ⁸ಗಜ⁸
 ತುರಗ ಲಕ್ಷಣದಲಿ ⁹ಸಮಾ⁹ಹಿತ ಮಂತ್ರ ¹⁰ತಂತ್ರ¹⁰ದಲಿ
 ಸರಸ ಕವಿತಾ ರಚನೆಯಲಿ ನಿ
 ಸ್ತರದುಪನ್ಯಾಸದಲಿ ಭೂಪತಿ
 ಕರೆಸಿ ನೋಡಲಿ ನಮ್ಮನೆ¹¹ದುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ¹¹ ೬

ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೋಧಿಸಿದ ತನಿ
 ಬೆಲ್ಲವಿಕ್ಕಿದ ಹೂರಿಗೆಯ ಮೆದೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಪರಡಿಯ ¹²ಸೇವಿಗೆಯ¹² ಪರಿಪರಿಯ ¹³ಪಾಯಸದ
 ಪುಲ್ಲಿಗೆಯ¹³ ತತ್ವವಿಯ ಮಂಡಿಗೆ
 ಯಲ್ಲಿ ನನ ಘೃತ ಸೂಪ ದಂಶಕ
 ದಲ್ಲಿ ನೋಡಲಿ ನಮ್ಮನೆ¹⁴ದುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ¹⁴ ೭

¹ ತೋಡು (ಕಬ) ² ವಿಷ್ಣು ಅ (ನ) ³ ಶ್ರು (ಕದನ) ⁴ ಭಂಗಿಸುವ ನಿಜ ನಿಷ್ಠೆಯಲಿ ವಾ ದಂಗಳಲಿ ಮುಖ್ಯಾದನಾದವು (ದ) ಹಿಂಗಿಸುವ ವಿಜಯಿಸುವ ಬಹುವಿಧ ವಂಗದಲ್ಲಿ ವಾತ್ಸರ್ಯನಾದಿಯು (ನ) ಭಂಗಿಸುವ ಜೀವಿಸುವವನು ವಧಾ ನಂಗಳುಚ್ಚ ರಣೆಯಲಿ ಸ್ವರದೋ (ಬ) ⁵ ವ್ಯಾತ (ಕ) ⁶ ವ್ಯ (ಕಬರ) ವ್ಯದ (ದ) ⁷ ಸು (ಕಬ) ⁸ ಕರಿ (ರ) ⁹ ಸಮೋ (ನ) ¹⁰ ವಾದ (ದನ) ¹¹ ದರು ದ್ವಿಜರು ತಮತಮಗೆ (ನ) ¹² ಪಾಯಸದ (ನ) ¹³ ಸೇವಿಗೆಯ ಪುಲ್ಲಿಗೆಯ (ನ) ¹⁴ ದ್ವಿಜರು ತಮತಮಗೆ (ರ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಟಿತ. † (ದ)ದಲ್ಲಿ ಲುಪ್ತ

ರಸದ ಹೊಣೆಲೇಖದಲಿ ಹುದುಗಿದ
ಮಿಸುನಿಯಂತಿರೆ ಜೀವಭಾವ
ಪ್ರಸರದೊಳಗವಲಂಬಿಸುವ ಪರಮಾತ್ಮನಂದದಲಿ
ಎಸೆವ ವಿಪ್ರಾಕಾರದಲಿ ರಂ
ಜಿಸುವ ಭೂಪತಿ ತತ್ತ್ವ¹ಭಾಸ¹
²ದ್ವಿಸರ²ಮಧ್ಯದಲಿದ್ದು ಕೇಳಿದನಾ ಮಹಾಧ್ವನಿಯ

೮

ನೋಡಿದನು ತಮ್ಮನನು ಸನ್ನೆಯ
ಮಾಡಿದರೆ ಕೈಕೊಂಡನವನಿಪ
ಗೂಡಿ ಕುಂತಿಗೆ ಭೀಮಸೇನಂಗೆಟಗಿ ³ಮನದೊಳಗೆ³
ಕೂಡೆ ಕುಳ್ಳಿದಳಖಿಳ ವಿಪ್ರರ
ನೋಡಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಭೋತ್ರ ದರ್ಭೆಯ
ಗೂಡ ಸಂವರಿಸುತ್ತ ಸಭೆ⁴ಯಲಿ ನಿಂದನಾ⁴ ಪಾರ್ಥ

೯

ಎಸ್ತು⁵ ಸಿದ್ಧಿಯುಪಾಧ್ಯರೆದ್ದಿರಿ
ದೇನು ಧನುವಿಂಗಲ್ಲಲೇ ತಾ
ನೇನು ಮನದಂಘವಣೆ ಬಯಸಿದಿರೇ ನಿತಂಬಿನಿಯ
ವೈನತೇಯನ⁶ ವಿಗಡಿಸಿದ ವಿಷ⁶
ವೇನು ಸದರವೊ ಹಾವಡಿಗರಿಗಿ
ದೇನು ನಿಮ್ಮುತ್ತಾಹವೆಂದುದು ⁷ವಿಪ್ರಜನ ನಗುತ⁷

೧೦

ಮದುವೆ ಬೇಕೇ ಶ್ರೋತ್ರಿಯರ ಸ್ತೋ
ಮದಲಿ ಕನ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾವೆಂ
ಬುದು ನಿಜಾನ್ವಯ ವಿದ್ಯೆಯಲಿ ಕೊಡುವುದು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ
ಮದುವೆಯಹುದಿದು ⁸ಸೌಖ್ಯ ಪುಣ್ಯ⁸
⁹ಪ್ರ⁹ದವು ಭೂದೇವರಿಗೆ ನೀವ್ ನೆನೆ
ದುದು ಭಗೀರಥ¹⁰ಯ¹⁰ತ್ನವೆಂ¹¹ದುದು ಧೂತ-ವಟು ನಿಕರ¹¹

೧೧

¹ ಭಾ (ಕದಬ) ² ದ್ವಿಸರ (ಕ) ವಿಸರ (ದನರ) ³ ಭಕ್ತಿಯಲಿ (ನ) ⁴ ಯಿಂದಿದ್ದ ನಾ (ದನ) ⁵ ನಿ (ಕಬನರ) ⁶ ಮೊಲು ವಿದಾರಿಸ (ನ) ⁷ ಧೂತವಟು ನಿಕರ (ದಬ) ⁸ ಪುಣ್ಯ ಸೌಖ್ಯದ (ರ) ಸೌಖ್ಯಪುಣ್ಯ (ನ) ⁹ ಸ್ವ (ನ) ¹⁰ ಪ್ರಯ (ಕ) ¹¹ ದರು ದ್ವಿಸರು ತಮ ತಮಗೆ (ಕ) ದುದು ಭೂಸುರವ್ರಾತ (ದ) ದುದು ವಿಪ್ರಜನ ನಗುತ (ಬ)

* ನೀವು ಸೈರಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾರು
 ಣ್ಯಾವಲೋಕನವುಂಟಲೇ ಸ
 ದ್ಭಾವದಲಿ 1ನೀವ್ ರಚಿ1ಸಿದಾಶೀರ್ವಾದ ಶಕ್ತಿಯಲಿ
 ನಾವು ವಿಜಯರು ಚಾಪಯಂತ್ರವಿ
 ದಾವ ಘನವೆಂ2ಬ2ರ್ಜುನನ ಸಂ
 ಭಾವನೋಕ್ತಿಗೆ ನಿಲ್ಲದವರೊ3ದಟಿ3ದರು ತಮತಮಗೆ

೧೨

ಕ್ರಮಿತರವಧಂಸಿದರೆ ಶುದ್ಧ
 ಭ್ರಮಿತ ಮೂಲನ ಹಿರಿಯ ವಿಷ್ಣು
 ಕ್ರಮಿತ4ರೇ4 ದೀಕ್ಷಿತ5ರೇ ಧನುರಿಗೆತ್ನ ಮಾಡಿ6ದಿರೆ6
 ಕ್ಷಮ7ನೆ7 ತಾನೀ ಕ್ಷತ್ರಿ8ಯರ ನಾ
 ಕ್ರಮಿ9ಸಲಿ9ದು 10ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ11ವೇ11 ಉ10
 ದ್ವೈಮಿಯವನು ನೆಟಿ3 ಹಳವತಹನೀ ಶ್ರೋತ್ರಿಯರ ಸಭೆಗೆ

೧೩

ಕೆಲರು ಹೋಗದಿರೆಂದು ಜಟಿ3ದರು
 ಕೆಲರು ತಾನೇ ಬಲ್ಲನೆಂದು
 ಕೆಲರು ನುಡಿದರು ವಿಪ್ರಸಭೆಗಪಹಾಸ್ಯ12ವಹುದೆಂದ12
 ಕೆಲರು 13ತಪ್ಪೇನೆಂದು13 ಕಳೆದರು
 ಕೆಲರು ಭದ್ರಾಕಾರ14ನೀ14ತಂ
 ಗಳುಕುವುದು ಧನುಭಾಗ್ಯಮುಖ15ನೆಂ15ದುದು ಬುಧಸ್ತೋಮ

೧೪

16ತೊ16ಟ್ಟ ಹೊಸಯಜ್ಞೋಪವೀತದ ಜಿನಿಮಠ
 ಮಟ್ಟ ನೊಸಲಲಿ ಕುಶಿಯ ಕರಡಿಗೆ
 ಕಟ್ಟಿಯಿಂಕಿದ ಕಕ್ಷ ಬೆರಳಲಿ ಮುಂಟಾದ ದರ್ಭೆಗಳ

1 ಸಲೆ ರಚಿ (ದ) ನೀವ್ ಪರ (ನ) 2 ಪ (ಬ) 3 ಟಲಿ (ನ) 4 ರುಪ (ನ) 5 ರು
 (ನ) 6 ದರು (ನ) ದುದ (ರ) 7 ನೆ (ಕದಬ) ದಿ (ನ) ತೆ (ರ) 8 ನಿಡು ಪಿತಿ (ದ) 9 ಸಿತಿ
 (ನರ) 10 ತದ್ಧರ್ಮವೇ ಉ (ದ) 11 ವೈ (ನ) 12 ನಾಯ್ತನುತ (ನ) ನಾಯ್ತಂದು
 (ಬ) 13 ತಪ್ಪಲ್ಲೆಂದು (ಕ) 14 ಯಾ (ಕ) 15 ವೆಂ (ಕ) 16 ಇ (ಕ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ಕ)ದಲ್ಲಿದೆ

1 ಉಟ್ಟಿ ಬಾಳರು¹ ಬಳ²ಲುಗಚ್ಚೆಯ²

3 ನೆಟ್ಟಿಹಾಸದ ಜನದ ನೆಗೆಗಳ

ನೆಟ್ಟಿವಿಗನೋಸರಿಸಿ ಸಭೆಯೊಳು ಮೆಲ್ಲನೈತಂದ

೧೮೩

ತಿರುಗಿ ಕಂಡರು ಸಕಲ⁴ ವೃಷ್ಟಿ⁴

ಶರಮ ಗಹಗಹಿಸಿದಂದೇನರೆ

ಮರುಳೊ⁵ ಜಡನೋ⁵ ವಿಪ್ರವೇಷಚ್ಚಿನ್ನ ಸುರಪತಿಯೊ

ಮರುಳುಗಳು ನಾವಕಟಿ ಮದನನ

ಸರಳ ಮುಖಮೊನೆಗಾವನಂತಃ

ಕರಣ ನೆಟ್ಟಿ³ ಕಳವಳಸದಂ⁶ದುದು ಕೂಡೆ ನೈಪನಿಕರ⁶

೧೮೪

ಧನು⁷ ತಗನೆಗೆ ನೆಗಹಲ್ವೆ ಕೃಷ್ಣಾ

ಜನವೊ ಸಾಲಗ್ರಾಮದೇವರೊ

ವಿಸುತ ತುಳಸಿಯೊ ಕುಶಿಯ ದರ್ಭಿಯೊ ಸಮಿಧೆಗಳ ಹೊಟ್ಟಿಯೊ

ನೆನೆದ ತಿಲವೊ ಮೇಣಿದೌವಾ

ಸನದ ಕೊಳವಿಯೊ ಬಣಗು ವಿಪ್ರನ

ನೆನಹ ನೋಡಿರೆ ಘನವಲಾ ದ್ರೌಪದಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ

೧೮೫

ಅಂಗವಿದು ಗಜ ತುರಗ ಶಸ್ತ್ರಾ

ಸ್ತ್ರಂಗಳ⁸ ತವು⁸ ನಮಗೆ ವಿಪ್ರ⁹ರಿ⁹

ಗಂಗ ವೇದಪುರಾಣ ತರ್ಕ ಸ್ತೃ¹⁰ತಿ ಸುವಿದ್ಯೆಗ¹⁰ಳು¹⁰

ಅಂಗವಂಗಿಗಸಾಧ್ಯವಾ¹¹ದು¹¹ದ

ನಂಗಿಗೊಡಬಡುವುದೆ ದ್ವಿಜಾ¹²ತಿಯ¹²

ಸಂಗತಾನುಷ್ಠಾನಸುರರೆಂದುದು¹³ ನೈಪವ್ರಾತ¹³

೧೮೬

1 ಉಟ್ಟಿಹಾಸರು (ಕನ) ಯಿಟ್ಟಿಭಾಸುರ (ದ) ಉಟ್ಟಿ ಭಾಸುರ (ರ) 2 ಲಲಚ್ಚೆಯ (ನ) 3 ಲ (ಕದ) 4 ಭೂಮಿ (ನಬ) 5 ಮೂಢನೊ (ದ) 6 ದರು ನೆರೆದ ಸಭೆಯೊಳಗೆ (ಕ) 7 ವ (ದ) 8 ವುತ (ನ) 9 ರ (ನ) 10 ಳ (ಕ) 11 ಗ (ಕ) 12 ತರ (ಕ) 13 ತಿ (ನ) 13 ಬುಧವ್ರಾತ (ಕ) ನೈಪಸ್ತೋಮ (ದರ)

ಲಹರಿ ಮಸಗಿದುದಿತ್ತ ಕಾಂತಾ
 ಬಹಳ ಪಾರಾವಾರ 1 ಹು¹ಬ್ಬಿನ
 2 ವಿಹೃತಿಗಳ 3 ತೆರೆನಾಲೆಗಳ 4 ಬೆಳುಕಿನಗೆಯ ಬುದ್ಬದದ
 ಗಹಗಹಿಕೆ 4 ಮಿಗುನ⁴ಟ್ಟಿಹಾಸದ
 ರಹಣಿಗಳ ರಭಸದ ವಿಡಂಬ⁵ದ
 ವಿಹರಣದ ಚಲದೃಷ್ಟಿಗಳ ಮುಟ್ಟ⁶ಮಾನ ಹೋಹ⁶ಗಳ 7

೧೯

ಇತ್ತ ನೋಡೌ ತಾಯೆ ಹಾರುವ
 ರತ್ತ ಗಡ್ಡದುಪಾಧ್ಯರನು ತಾ
 ವೆತ್ತು ವರು ಗಡ ಧನುನನೆ⁷ಸುವರು⁷ ಗಡ ತಿಮಿಂಗಿಲನ
 ಹೊತ್ತುಗಳವಡೆ ಲೇಸು ಬಳಕೆ
 8 ನ್ನು ತ್ತು ಮರಲಾ ವಿಪ್ರರೆನೆ ತಲೆ⁸
 ಗುತ್ತಿ ನಾಚಿದಳುಂಗುಟಿ⁹ದಳುಕುತ⁹ ಮಹೀತಳವ

೨೦

ಎಲವೊ ಮುಟ್ಟಿಯ ಮದನ ದರ್ಭೆಯ
 ತಿಲದ ಮನ್ನಥ ವಿಮಲ ಭೋತ್ರದ
 ತಳಿರುಗಾನೆಯ ಕಾಮ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನದ ಕ್ಷಂತ್ರಪ್ಪ ಮುನ್ನ¹
 ನಳಿನಮುಖಿಯ ನು ವರಿಸು ಬಾ ಸಿನ
 ಗಳವಡುವನೆಲೆಯಕ್ಕು ¹⁰ಕೇಳಾ¹⁰
 ತಲೆವಿ*ಡುವನಾವ್ ನೋಡು*ಯೆಂದರು ನಗುತ ¹¹ಚಪಳ¹¹ಯರು ೨೧

ಅದೆ ಹಲಾಯುಧ ನೋಡು ವಿಪ್ರಾ
 ಘದಲಿ ಪಾರ್ಥನ ಬರವು ವೇಳದ
 ಹೊಡಕೆಗಳ ¹²ಹಂದಶ್ಚನಂ¹²ತಿರೆ ವಿಪ್ರವೇಷದಲಿ
 ವಿದಿತವೇ ವಸುದೇವನಾಣೆಂ
 ದುದಕೆ ¹³ತಪ್ಪದಲೇ¹³ ಸಭಾ ಮ
 ಧ್ಯದಲಿ ಬರುತಿ¹⁴ದಾರ್¹⁴ತನರ್ಜುನನೆಂ¹⁵ದನಸುರಾರಿ¹⁵

೨೨

1 ದು (ರ) 2 ನಿಹೃತಿಗಳ (ದರ) ಗಹದ (ನ) 3 ಬೆಳಗಿನ (ನ) 4 ಮಿಗುಲ (ದ)
 ಮಿಗಿಲ (ನ) ಮಿಗಲಾ (ಬ) 5 ನ (ದ) 6 ಮೀನು ಹೋಳಿವಂತೆ (ಬ) 7 ಸವನು (ನ)
 8 (ದ)ದಲ್ಲಿ ಲುಪ್ತ 9 ದಿದಲೊತ್ತುತ (ಕ) ದಿ ಬರವುತ (ಬ) 10 ಮರಳಿದು (ದ)
 ಮರುಳಾ (ನಬ) ನೋಡಾ (ರ) 11 ಕಳದಿ (ನ) 12 ರವಿರಸ್ಮಿಯಂ (ನ) ಲಾದಿತ್ಯನಂ
 (ಬ) 13 ತಪ್ಪನೆಲೇ (ಬ) 14 ಪಾರ್ (ದಬ) 15 ದು ತೋಟಸಿದ (ಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಜನಪನೋ ಭೀಮಾದಿಗಳೊ ತ
ಜ್ಞನಸಿಯೋ ತಾ ತಿಲ್ಲ ಭೂಸುರ
ಜನದ¹ ಸಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮ² ದೃಢ ಸಭೋಷಾ³ ಗರ್ವ⁴ ರೆನೆ ಕೇಳ್ತು
ನಿನಗಿವೆ⁵ ತನುಜಾತನುಗನು⁶
4ಮೊ⁴ನೆಗೆ ತಪ್ಪಿದರೆಂತು ರಿವ ಸೀ
ನೆನಿತು ಮಾಯಾಸಿದ್ಧನೆ ದನು⁵ ನಗುತು ಬಲರಾಮ

೨೩

ಅನುಪ್ರತಿ ಕೇಳಿತ್ತ⁶ಲೀ ಪಾ
ರ್ಥಿವರು⁶ ಪರಿಹಾಸನನು ಕಾಂತಾ
ನಿವಹದಲಿ ನಿಬ್ಬರದ ನುಡಿಗಳ⁷ನಾ⁷ ಮಹೀಸುರರ
ವಿವಿಧ⁸ ಕಟು⁸ ಮಧುರೋಕ್ತಿ⁹ನಾ
ಸವನು ಕೇಳುತ ಮುಗುಳು ನಗೆಯಲಿ
ನವಮದದ್ವಿಪ⁹ಗತಿಯ⁹ ಗರುವಾಯಿಯಲಿ ನಡೆತಂದ

೨೪

ಇವನ ಗತಿ ಮುಖಚೇಷ್ಟೆ ಭಾನೋ
ತ್ಸವ ವಿಲಾಸ¹⁰ವು¹⁰ವೇಷ್ಟೆ ಭ¹¹ದಂ¹¹
ಘನಣಿ ಗರುವಿಕ¹² ಗಮಕ ಭಾವನ ಭೀತಿ¹² ಭುಲ್ಲನಣಿ
ಇವನ ವಿಮ¹³ಲ¹³ಕ್ಷತ್ರ¹⁴ವಿತ್ರಮ¹⁴
15ವಿವ¹⁶ರ¹⁶ಕೊಂಡೆಯತನ¹⁷ವಿವೇ ಸಾ
ಕಿ¹⁷ವನ¹⁵ಘಾಟಿದ 18ವೀ¹⁸ರನೆಂದರು 19ಧೀ¹⁹ರರಜುನನ

೨೫

ಬರುತ ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣ ಕೃಪರಿಂ
ಗೌಗಿದನು ಮನದೊಳಗೆ ಯಾದವ
ರರಸು ಹಂತಿಯ ಹರಿ²⁰ಯನ²⁰ಭಿವಂದಿಸಿದನಕ್ಷಿಯಲಿ

1 ಸಾರುಭ್ಯ (ಕ) 2 ಗೃಹ (ದ) 3 ತವರಣಿತವನಲನ (ದನ) 4 ತವರಣಿಕೆಯನಲನ (ರ) 5 ಮ (ರ) 6 ಹರಿಗೆ (ಬ) 7 ಲೀ ಪಾರ್ಥವರು (ಕರ) ಪಾರ್ಥಿವರಿವರ (ಬ) 8 ನೀ (ನ) 9 (ದ)ದಲ್ಲಿ ಲುಪ್ತ 10 ನಂತೆ (ದ) 11 ದು (ದನ) ವ (ರ) 12 ವಂ (ರ) 13 ಗಹನಭಾವನ ಭೀತಿ (ದನಬ) ಗಮಕಭರ ವಿಪರೀತ (ರ) 14 ಲಾ (ಕಬ) 15 ತಾಮಸ (ಕ) 16 ವಿವನ ಲಾಕಿಕ ವಿಧವಿದು ತಾನಿವನ (ನ) 17 ನ (ದ) 18 ವಿದೇ (ದ) 19 ಧೀ (ಕ) 20 ಗೆ ಅ (ನ)

ಸುರಪತಿಗೆ ಗುಹ ಗಣಪ ದಿಕ್ಪಾ
ಲರಿಗೆ ¹ರು¹ದ್ರಾದಿತ್ಯ ವಸು ಮು
ಖ್ಯರಿಗೆ ಮಣಿದನು ಬಂದನಗ್ಗದ ಚಾಪವಿಡೆಡೆಗೆ ೨೬

ನೊದಲಲಂಬುಜಭವನನಾ ಮ
ಧ್ಯದಲಿ ಮಧುಸೂಧನ²ನ²ನಾ ಬಿಲು
ದುದಿಯಲಾಹ್ವಾನಿಸಿದನಗ್ಗದ ನೀಲಲೋಹಿತ³ನ³
ಇದು ಮಹಾಭೂಮಿಸರ ಬಿಂಕವ
ನೊಡೆದ ಧನುರ್ವೇ ಪೂತುರೆನುತೆ
ತ್ತಿ ದನು ಬಾಗೊತ್ತಿದನು ⁴ಕೊರಳಲಿ⁴ ತೊಡಿಸಿದನು ತಿರುವ ೨೭

ಹೊಯ್ದು ತಿರುವನು ಸೆಳೆದು ಕಿವಿನರೆ
ಗೊ⁵ಯ್ದನಿದು ಹೆದವಿ⁵ಲ್ಲಲಾ ಬಲು
ಹೊಯ್ದುದಕಟಾ ಬಟ⁶ದೆ ⁶ಹೆದಟಾತು ಮಾಗಧಾದಿಗಳು
⁷ಕೈ⁷ದೆಗೆದರಿದಟಾಳಿಗೆ ಹೆಸರೆ⁸ನ⁸
ಗೈದಬೇಕೆಂದೈಸಲೇಯನು
ತೈದು ಶರವನು ಕೊಂಡು ಯಂತ್ರದ ಹೊಳಹ⁹ನಿಕ್ಕಿ⁹ಸಿದ ೨೮

ತೂಗಿ ಕಿವಿನರೆ¹⁰ಗುಗಿದು¹⁰ ಯಂತ್ರವ
ತಾಗಿಸಿದನಂಬಿನಲಿ ಪಾರ್ಥನ
ಲಾಗು ವೇಗವ¹¹ನಾರು ಬಲ್ಲರು¹⁰ ಯಂತ್ರ¹²ಭೇದನವ¹²
ಜಾಗು ¹³ಧಣುಧಣು¹³ ಪೂತುಕಾರ್ಮುಕ
ಯೋಗಸಿಧ್ಧ ¹⁴ಮರುಯ್ಯ¹⁴ ಕೋದಂ
ಡಾಗನು ತ್ರಿಪುರಾರಿಯೆಂದುದು ಸಕಲ ಜನ¹⁵ನಿಕ್ಕರ¹⁵ ೨೯ ✓

1 ಚಂ (ದನ) 2 ನು (ಕಬ) 3 ವ (ಕಬರ) 4 ಕೊಪ್ಪಿಗೆ (ಬ) 5 ಯುದ್ಧಯಿದು
ಹುರುಳಿ (ನ) 6 ಬೆ (ದ) 7 ಮೈ (ದ) 8 ಮ (ದರ) 9 ನೀಕ್ಷಿ (ರ) 10 ಗೊಯ್ದ
(ದನರ) 11 ನಾರು ಕಂಡರು (ಬ) ನೇನನೆಂಬಿನು (ರ) 12 ಸೂತ್ರದಲಿ (ನ) 13 ಧಣಿದರು
(ದ) 14 ನು ಮರುಯ್ಯ (ದ) ನು ಜಯತು (ನ) ಮಜೇಯ (ರ) 15 ಜನಿತ (ನ)

1ಅ¹ಯೆನುತ ಬೊಬ್ಬಿ^೨ದು ವಿಸ್ತರಿ
ಕಾಯ ಕುಣಿದುದು ಕಮಲಮುಖಿ ನಿ
ದಾರ್ಯದಲಿ ಸೇರಿದಳು ಹಾರುವಗೆನುತ ²ಹೆಸು³ದಲಿ
ಆ ಯುವತಿ ಜನಜಲಧಿ ಮಸಗಿತು
ಬಾಯಿ ³ಮಾ³ನದ ಬೆರಳ ಮೂಗಿನ
ರಾಯಿರಿದರು ⁴ಬಿಗಿದ ಬೆಟಗಿನ ಹೊತ್ತದುಗುಡದಲಿ⁴

೩೦

5ಹಿಳಿಯೆ ನೆಲ ಹೇರಾಳದಲಿ⁵ ಹೆ
ಕೃ⁶ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ⁶ಲ್ಲಿ ದಿವಿಜಾ
ನಳಿಯ, ದುಂದುಭಿ ರವದ⁷ಲುಬ್ಬಿದ ಸಾಧು ಭಾಷಣದ⁷
ಕಳಕಳದ ಕೊಲ್ಲಣಿ⁸ಯಲಿ⁸ ಹೂ
ನಳಿಯ ಪೂರದ ⁹ಹರಹಿ⁹ನಲಿ ಜನ
ಮುಳುಗಿತದ್ಭುತ ¹⁰ರಭಸವ¹⁰ಳ್ಳಿ¹¹ದುದು ಜಗತ್ರಯವ¹¹

೩೧

ಕಿತ್ತಡಾಯುಧ ¹²ವೀರ¹²ಭಟರಜು
ವತ್ತು ಸಾವಿರವೈದಿ ವಾರ್ಧನ
ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಿದರಂಗ ರಕ್ಷಣೆಗರನಾಜ್ಞೆಯಲಿ
ಇತ್ತ ಮಹಿಳಾಜನ¹³ದ ಮಾಳಿಯ¹³
ಮುತ್ತು ಕುಸುಮಾಯುಧನ ಧಟ್ಟಿನ
ಮತ್ತ ಗಜವೈತಂದಳಲ್ಲಿಗೆ ದ್ರೌಪದಾದೇವಿ

೩೨

ತೊಲತೊಲಗು ಮನ್ನಥನ ಹೊಗರಿ
ಟ್ಟಿಲಗು ಬರು¹⁴ತಿ¹⁴ದ ಸಾರುಸಾರಂ
ದುಲಿ¹⁵ದು ಕಂಚುಕಿ ನಿಕರ¹⁵ ಹೊಯ್ದುದು ಮುಂದೆ ಸಂದಣಿಯ
ನಳಿನಮುಖಿ ದಂಡಿಗೆಯೊಳ್ಳಿತಂ
ದಿಳಿದಳೀತನೆ ಹೊರೆಯೊಳಾಗಳೆ
ಕಳಕಳದಲೊಳತೋಟಿ ಮಸಗಿತು ಹರುಷ ಲಜ್ಜೆ¹⁶ಯಲಿ¹⁶

೩೩

1 ಹಾ (ದನ) 2 ವಹಿಲ (ಬ) 3 ಮೋ (ನ) 4 ಬಿಗಿದ ಭಂಗದ ಬೆಟಗು ದುಗುಡದಲಿ (ನ) ಮಾನದ ಬೆಟದು ಗಡಲಿನಲಿ (ಬ) 5 ಮೊಳಗಿದವು ನಿಸ್ಸಾಳ ತತಿ (ನ) 6 ಸಿತಲ್ಲಿಯ (ರ) 7 ಲಬ್ಬರ ಸಾಧುವಾದಗಳ (ದ) ಲುಬ್ಬಿದ ಚಾರುಭಾಷಣದ (ನ) ಲುಬ್ಬಿದ ಸಾಧು ಭಾಷಣದ (ಬ) ಲುಬ್ಬಿದ ಸಾಧುವಾದನದ (ರ) 8 ಗಳ (ರ) 9 ಹೊಳಹಿ (ಕ) ಹೊನಲಿ (ದ) 10 ರವದ (ಕನ) 11 ಯಿತ್ತು ಮೂಜಗವ (ಬ) 12 ದ ಪಟು (ಬ) 13 ಶಿರೋಮುಣಿ (ದ) 14 ತ (ಕ) 15 ವವೊಲು ಚರರುಲಿದು (ದಬರ) ವ ಚರರುಲಿದುಲಿದು (ನ) 16 ಗಳ (ರ)

ಲಲಿತ ಮಧುರಾಸಾಂಗದಲಿ ಮು
 ಕ್ಕುಳಿಸಿ ದಣಿಯವು ಕಂಗಳು¹ಬೈದ¹
 ಪುಳಕಜಲದಲಿ ²ಮೂಡಿ ಮುಳುಗದು² ಮೈ ನಿತಂಬಿನಿಯ
 ತಳಿತ ಲಜಾ ಭರಕೆ ಕುಸಿ³ದ
 ವ್ವಳಿಸಿತಂತಃಕರಣ⁴ವಾಂಗಿಕ⁴
 ಲುಳಿತ ಸಾತ್ವಿಕ ಭಾವ⁵ವನಗಡಿಸಿತ್ತು ಭಾಮಿ⁵ನಿಯ ೩೪

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಬಹಳ ಲಜಾ
 ಭರದ ಭಯದಲಿ ಬೆನುರಿಡು⁶ವ⁶ ಕುಚ
 ಭರ⁷ದಿ⁷ ಮೇಲುದು ಜಾತಿ⁸ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಮಿರ್ಮ⁸ ನಡ⁸ನಡುಗಿ
 ತರುಣಿ ⁹ನಿಜತನು⁹ ಪರಿಮಳ¹⁰ದಲು¹⁰ತಿ¹⁰
 ಹೊರೆದ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯನು ¹¹ನಿಜ¹¹
 ವರನ ಕೊರಳಲಿ ¹²ಹಾಕಿ¹²ದಳು ಜಯ¹³ಯೆನೆ ¹⁴ಸುರ¹⁴ಸ್ತೋಮ¹³
 ೩೫

ಕೊರಳ ಹೂವಿನ ದಂಡೆಯಲಿ ನಿಜ
 ಕರದ ಭಾರಿಯ ಧನುವಿನಲಿ ¹⁵ತನು¹⁵
 ಪರಿಮಳದ ನಿಟ್ಟಿಸಳುಗಂಗಳ ಕೆಲದ ಯುವತಿಯ¹⁶ಲಿ¹⁶
¹⁷ನ¹⁷ರನ ¹⁸ಪರಿ ಹೊಸತಾಯ್ತು¹⁸ ಹೊತ್ತನು
 ಹರನ ಹಗೆ ಹಾರುವಿಕೆಯನು ನ
 ಮ್ಮರಸಿ ¹⁹ರತಿ¹⁹ ಹಾರುವಿತಿಯೆಂದರು ನಗುತ ²⁰ಚಪಳಿ²⁰ಯರು ೩೬

ಜನಪ ಕೇಳ್ಳಿ ಯುವತಿಯೊಡನ
 ಜುನನ ತಂದರು ರಾಜ²¹ಮಂದಿರ
 ಕನಿ²¹ಮಿಷಾವಳಿ ಹರಿದುದಭ್ರದೊಳಮರಪತಿ ಸಹಿತ

1 ಬ್ವನ (ದ) 2 ಮುಳುಗಿ ಮೂಡದು (ದ) ಮುಳುಗಿ ಮೂಡಿತು (ನ) 3 ದುಚ್ಚಳಿ (ದನ) ದತ್ನಳಿ (ರ) 4 ವಿಂಗಿತ (ದ) ರಾದರು (ನ) 5 ಉಘ್ನುಡಿಸಿದುದು ಭಾಮಿ (ನ) ವಡಗಿಸಿದವು ನಿತಂಬಿ (ಬ) ವೇಡೈಸಿದುದು ಭಾಮಿ (ರ) 6 ತ (ದರ) 7 ದ (ನ) 8 ತನು (ನ) 9 ತನುನಿಜ (ದ) 10 ದಿ ಮಿಗೆ (ದ) ದನೆತಿ (ನ) 11 ನೃಪ (ನಬ) 12 ತೊಡಿಸಿ (ನ) 13 ಜಯದ ರಭಸದಲಿ (ನ) 14 ಜನ (ದಬ) 15 ಮೈ (ದ) 16 ರು (ಕ) 17 ಸ್ತ (ದರ) 18 ಪಡಿಸಾರಾಯ್ತು (ದ) ಪರಿಪಾಡಾಯ್ತು (ನರ) 19 ನೆತಿ (ದನ) 20 ಕಳದಿ (ನ) 21 ಭವನಕೆ ಅನು (ನ)

ಮನದಸೂ^೧ಯದ^೧ ಮುಖದ ದುಗುಡದ
^೨ವಿನ್ನುತ^೨ ಮುಕುಟದ ಕೈಯ ಗಲ್ಲದ
 ಕನಲಿಕೆಯ ಕೊನರುಗಳ ಕೌರವರಾಯ ಖತಿಗೊಂಡ

೩೭

ಏನು ಹದ ಪಾಂಚಾಲ ಮಾಡಿದ
 ಮಾನಭಂಗವ ಕಂಡಿರೇ ^೩ಕಾ
 ನೀನ^೩ ಶಕುನಿ ಜಯದ್ರಥಾಶ್ವತ್ಥಾಮ ಮೊದಲಾದ
 ಮಾನಸಿಧಿಗಳು ಕಂಡಿರೇ ಮದ
 ದಾನೆಗಳು ನೀವ್ ಕಂಡಿರೇ ಮ^೪ತ^೪
 ವೇನನುತ ^೫ಮೂದಲಿಸಿದನು ಕುರುರಾಯ ತನ್ನವರ

೩೮

^೬ತಳೆಯ^೬ ಹುಲು ಧನುವಿದನು ಹಾರುವ
^೭ನೆಳೆದ^೭ ಗಡ ಕೌಳಿಕದ ಯಂತ್ರನ
 ಗಲಿದ ಗಡ ಗರವಾಯಿಗೇಡಿಸಿದ ಗಡ ಮಹೀಶ್ವರರ
 ನಳಿನನು ಬಿ ^೮ನೇಟ^೮ದಳು ಗಡ ತಿರು
 ಕುಳಿಯ ಕೊರಳಲಿ ದಂಡೆಯನು ನೀವ್
 ಒಲಿದು ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿಯೆಂದನು ಬೈದು ^೯ಭೂಮಿಪರ^೯

೩೯

ಭಂಡರೋ ನೀವ್ ನೆರೆದ ^{೧೦}ಭೂಮಿಯ^{೧೦}
 ಮಂಡಲೇಶ್ವರರಕಟಿ ನಿಮ್ಮಯ
 ಹೆಂಡಿರನು ಬಳುವಳಿಯ ಕೊಡಿ ಹಾರುವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ
 ಗಂಡುಗಲಿಗಳು ^{೧೧}ನಿಮ್ಮನಿನ್ನಿಬರ^{೧೧}
 ಕಂಡವೇಕ್ಷಿಸಿ ^{೧೨}ಯಾಚಕನ^{೧೨} ಕೈ
 ಕೊ^{೧೩}ಡ^{೧೩}ಳಿದ^{೧೪}ಕೇನುಂಟು^{೧೪} ಮನದಲಿ ವಾಸಿ ನಿಮಗೆಂದ

೪೦

ವಾಸಿಗಳನೊಸುವರೆ ದ್ರುಪದನ
 ಮಿಸಲಡಗನು ಹೆದ್ದು ಕಾಗೆಗೆ
 ಸೂಸಿ ವಿಪ್ರನ ಹಿಡಿದು ಬಿಡು^{೧೫}ವೆವು^{೧೫} ವ ತ್ತೆ ತಿರುದುಣಲಿ

^೧ ಯೆಯ (ರ) ^೨ ತೊನೆವ (ರ) ^೩ ಕರ್ಣಾನು (ರ) ^೪ ನ (ರ) ^೫ ಮೂದಲಿಸಿದನು
 ತನ್ನವರನವನೀಶ (ದಬ) ಕುರುರಾಯ ಮೂದಲಿಸಿದನು ತನ್ನವರ (ರ) ^೬ ಹುಳಿತ (ನ)
^೭ ರಳದ (ದ) ^೮ ಹಾಕಿ (ನ) ^೯ ತನ್ನವರ (ನರ) ^{೧೦} ಧರಣಿಯ (ದಬ) ^{೧೧} ನೀವು ನಿಮ್ಮನು
 (ದ) ^{೧೨} ಹಾರುವನ (ನ) ^{೧೩} ಡು (ನ) ^{೧೪} ಕಿನ್ನೇನು (ರ) ^{೧೫} ವುದು (ದನ)

ಆ ಸರೋಜಾನನೆಯ ¹ನಮ್ಮ ¹ವಿ
 ಳಾಸಿನೀ ²ವೀಧಿಯಲಿ ಕೂಡುವ²
 ದೈನಲೀಯನುತೊಡನೊಡನೆ ಗರ್ಜಿಸಿ⁴ತು ನೃಪಕಟಕ⁴ ೪೧
 ಏಳಿ ಹತ್ತಲಿ ಲಗ್ಗೆ ಪದಹ್ತ⁵ತ⁵ ಚಿನ್ನೀಚ್ಚುಸುಡು
 ಧೂಳಿಯಲಿ ಹಿರಿಯಗಳನಗಲಕೆ
 ಹೊಳ್ಳಿಕಳೆಯಲಿ ⁶ಹರಿದು ಹತ್ತಲಿ⁶ ತೆನೆಯ ಸರಿಸದಲಿ
 ಕೋಲುಗುಂಡಿನ ⁷ಹತಿಗೆ⁷ ಹುರಿಯೊಡ
⁸ನಾಳ⁸ ಹೊಯ್ ಹೊಯ್ಯನುತ ಸಕಲ ನೈ
⁹ಪಾಳಿ⁹ ಗರ್ಜಿಸಿ ಮುತ್ತಿದುದು ಪಾಂಚಾಲ ಪಟ್ಟಣವ ೪೨

ಕೂಡೆ ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಹರಿದುದು
 ನಾಡಗಾವಳಿ ವಿಪ್ರಸಭೆ ತೆಗೆ
 ದೋಡಿ¹⁰ತೀ¹⁰ ಪಾಂಡವರು ಬಂದು ಕುಲಾಲಭವನದಲಿ
 ನೊಡುತಿದರು ಲಗ್ಗೆ¹¹ಯ¹¹ಬ್ಬರ
 ವೀಡಿಪುದುದು ದಿಗಂತವನು ಕೈ
 ಮಾಡಿ ಕೋಟಿಯ¹²ನಿಳಿದು¹² ಬೆರಸಿ¹³ದರಾ¹³ಳುವೇರಿಯಲಿ ೪೩

ಹಲ್ಲಣಿಸಿತಿದು ಹೊಗುವ ಚೂಣಿಯ
 ಚೆಲ್ಲ ಬಡಿದರು ¹⁴ಸರಿಸಕ¹⁴ಡಪುವ
 ಬಿಲ್ಲ ಬಿರುದರ ¹⁵ಮಾಟನೆತ್ತಿ¹⁵ತು¹⁵ ಸಾಲ ಸಬಳಿಗರು
 ರ್ಬುಲ್ಲರಿಯ ¹⁶ರ್ದೂಡಿ¹⁶ಗಳ ವಾದ್ಯದ
 ಘಲ್ಲಣೆಯ ದಳ ನೆರೆದುದಲ್ಲಿಯ
 ದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿಗೆ ತೆಗೆಸಿದರು ಪಾಂಚಾಲನಾಯಕರು ೪೪

ಚೂಣಿ ಮುಟ್ಟಿದೈತರಲು ಬಹಳ
 ಕ್ಷೋಣಿಯಲಿ ಕುರು¹⁷ಪತಿಯ¹⁷ ಥಟ್ಟಿನ
 ಹೂಣಿಗರು ಹುರಿಗೊಂಡು ಕವಿ¹⁸ದರು¹⁸ ಕರ್ಣ ಮೊದಲಾಗಿ

¹ ನಿಂದು (ರ) ² ಜನದಲ್ಲಿ ನೂಕುವು (ದ) ನಿಕರವಲಿ ಕೂಡುವು (ನ) ಜನದಲ್ಲಿ ಕೂಡುವ (ರ) ³ ಎಂದೊ (ದನರ) ⁴ ದು ಮುನಿನಿಕರ (ದ) ದನಾ ನೃಪತಿ (ನ) ತು ನೃಪನಿಕರ (ಬ) ⁵ ತಿ (ನ) ⁶ ಹರಿಗೆ (ದಬರ) ಸರಿಗೆ (ನ) ⁷ ಹರಿಗೆ (ಕದ) ⁸ ವಾಳ (ದ) ದಾಳ (ನರ) ⁹ ಪಾಲ (ನ) ¹⁰ ದುದು (ರ) ¹¹ ಯು (ಕ) ¹² ಕೊಂಡು (ದರ) ನೇಲಿ (ನ) ¹³ ತು ಆ (ಬ) ¹⁴ ಸರಿಗೆಯ (ನ) ಹರಿಗೆಗ (ಬ) ¹⁵ ಮಾರಿಯತ್ತಿ (ದ) ಮಟ್ಟಿತಿವಿದರು (ನ) ¹⁶ ಜೋಡು (ದನ) ¹⁷ ರಾಯ (ದನಬರ) ¹⁸ ದುದು (ರ)

ಸಾಣೆಯಲಗಿನ 1ಸರಿ1ಗೆ 2ಪರ2ಬಲ
 ವಾಣಿಯಿಟ್ಟವೊಲಡಿ ಮಿಡುಕೆ3ದ
 ಪೋಣಿ3 ಬಲವೋ 4ಸರಿಸಿ4 ತೆಗೆದುದು ದ್ರುಪದಪರಿವಾರ ೪೫
 ಮೊದಲ ಲಗ್ಗೆಯ ಧೂಳಿ5ಯೇ6 ದ್ರೌ
 ಪದಿಯ ಬೈತಲೆಗಮಲ *ಸಿಂಧೂ
 ರದ ಸವಿಸ್ತರನಾಗದಿರ್ವರೆ ರಾಯನಾಣೆನುತ
 ಮದಮುಖರು 6ಮುಂ6ಕೊಂಡು ದುರ್ಗವ
 7ಬೆದಟುಸಿತು ಬೇಟಿತಿ*ನು7 ದ್ರುಪದನ
 ಸದನ ಸೀಮೆಯ 8ಬೆ*ಸಿ ಹಾ8ಯ್ದರು ರಾಜಬೀದಿಯಲಿ ೪೬
 ಏಳು ಮನ್ನೆಯ ಗಂಡನಾಗು ನೈ
 ಪಾಲ ಮದುವೆಯ ಮನೆಗೆ ರಾಯರ
 ಧಾಳಿ ಬಿದ್ದಿನವಾಯ್ತು ನಡೆ ಸಂತೈಸು ಬೀಯಗರ
 ಏಳಿನಲು ಕಳಕಳವನರ್ಜುನ
 ಕೇಳಿದನು ಹೊದೆಯಂಬುಗಳ ತರ
 ಹೇಳಿನುತ 9ಕವಿದೆಚ್ಚು9 ಮುಟಾದ*ನು ಭಟರ ಮುಂಗುಡಿಯ* ೪೭
 *ಅದು ಬಳಿಕ ಕಲ್ಪಂತ ಮೇಘದ
 ಮೊದಲ ಮಳೆಯನೆ 10ಸುರ10ದುಂಬಿನ
 ಹೊದಲು 11ಹುದು11ಗಿತು* ರಾಯದಳ ಕಾಕುಳದ ರಕ್ತದಲಿ
 12ಕೆ12ದಟು13ದರು13 ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ನೆಟಿತಿ
 14ಬೆ14ದಟುದರು ಮತ್ತೊಂದು 15ಕಡೆ15ಯಲಿ
 ಸದೆದು 16ಪೊಕ್ಕುನು ಭೀಮ 16ಭಾರಿಯ ಮರ17ದ ಕೊಂಬಿನಲಿ17 ೪೮
 ತುಟುಬಿದನು ಮಾದ್ರೇಶ 18ಪವನಜ18
 ನುಟುಬೆಯನು ಫಲುಗುಣನ ಬಾಣವ
 ಮುಟುಯೆ19ನುತ19 ರಾ*ಧೇಯ ನಂದನು ಸಿಂಹನಾದದಲಿ

1 ಸತಿ (ದ) ಹತಿ (ರ) 2 ಕುರು (ಕ) 3 ದಾ ಪ್ರೀಣ (ನರ) 4 ಮೋರೈಸಿ (ಬ)
 5 ಯಲಿ (ನ) ಯೋ (ರ) 6 ಬೆಂ (ಕು) 7 ನೊದದಿ ಹತ್ತಿತು ಬೇಟಿತಿ (ದ) 8 ಬೆರಸಿ
 ಹೊ (ದರ) ಹೊಕ್ಕು ಹೊ (ನ) 9 ತಪದೇಚ್ಚು (ದ) 10 ಕರ (ದ) ಕವಿ (ರ) 11 ಹೊದ
 (ದ) ಮುಳು (ಬ) 12 ಬೆ (ರ) 13 ತಿ (ಬರ) 14 ಕೆ (ರ) 15 ದನೆ (ನಬ) 16 ಭೀಮನು
 ಬಳಿಕ (ನ) 17 ನದೊಂದಲಿ (ನ) 18 ನನಿಲಜ (ದನರ) 19 ಸುತ (ನ)

*† (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

†¹ಕ¹ಉಬರೋ ಘನ ಯಂತ್ರಭೇದಿ²ಗೆ
³ಕು³ಉಬರೋ ಕಾಮುಕರೋ⁴ಳಗೆ ನೀ
 ವಿ⁴ಉದ²ಕಂಘೈ⁵ ಸಿದ್ಧಿ⁵ರೆನುತ† ಕೈಕೊಂಡನಾ ಭೀಮು ೪೯

ತುರಗ ರಥ ಸಾರಥಿಗಳನು ಹೊ
 ಯ್ದೊರಸಿದನು ⁶ಪವಮಾನಸುತನು⁶ ^{ಇಲ್ಲವು}
 ಬ್ಬರದ ⁷ಭಯದಲಿ⁷ ಶಲ್ಯ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದನು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ
 ನ್ನರನ ಶರಹತಿಗಳುಕಿ ಮೋಹಿಯ
 ತಿರುಹಿದನು ⁸ಕಲಿಕರ್ಣ⁹ಯಿ⁹ವದಿರು⁸
 ಸರಿಯೆ ವಿಪ್ರ¹⁰ರು ನಮ್ಮ¹¹ನು¹¹ಗ್ರಹಕೆನುತ ಖಾತಿಯಲಿ¹⁰ ೫೦

ಅರಸ ನಡೆ ದ್ರುಪ^{*}ದನ ಕಸಾಲದ
 ಲಿರಲಿ ಮಾನಚ್ಯುತಿ ಮಹೀಸುರ
 ವರರೊಡನೆ ¹²ಖತಿಯೇಕೆ¹² ತೆಗೆವುದು ಹಸ್ತಿನಾವು¹³ರಕೆ¹³
 ನೆರಹುವುದು ನೈವರ್ಗ^{*}ವನು ¹⁴ಬಂ¹⁴
 ದೊರಸುವುದು ¹⁵ಪಾಂಚಾಲಭೂಪನ
 ಶಿರದ ಬರಹವನೆಂದು¹⁵ ನುಡಿದನು ¹⁶ಕರ್ಣ ಕುರುಪತಿಗೆ¹⁶ ೫೧

ಅಹುದು ಕರ್ಣನ ಮಾತು ತೆಗೆಯಲಿ
 ಬಹಳ ಬಲವೀ ಹೊತ್ತಿನಲಿ ರಣ
 ವಿಹಿತವಲ್ಲಾಕಿದರೆ ತಪ್ಪದು ವಿಪ್ರವಧಿ ತಮಗೆ
 ಮಹಿಮೆ ವಿಸಾಸಲು ಹೋಗದೀ ಸರ
 ಲಹಿತದರ್ಪ¹⁷ವ¹⁷ ಮುಂದೆ ನೋ¹⁸ಡಲು
 ಬಹುದೆನುತ ತಿರುಗಿದನು ¹⁸ಕುರು¹⁸ಪತಿ ಹಸ್ತಿನಾವು¹⁹ರಕೆ¹⁹† ೫೨

¹ ಕು (ದರ) ² ಯನಜಿತು ಕಾಮನ ಕುರುಡರೋ ನೀವಜಿತ (ದ) ³ ಕಿ (ಬ)
⁴ ನೀವೀಗಿ (ರ) ⁵ ಸುವಿ (ರ) ⁶ ಕಲಿಭೀಮನು (ಕ) ⁷ ಖಾತಿಗೆ (ದ) ಭರದಲಿ (ನಬ)
⁸ ರಾಘೇಯನಿತ್ತಲು (ನ) ⁹ ನಿ (ದ) ¹⁰ ರ ಕೂಡೆ ಕಾಳಗವೇಕೆ ನಡೆಯಲಿ ಹಸ್ತಿನಾವುರಕೆ
 (ಬ) ¹¹ ವಿ(ದರ) ¹² ದಂಡೇಕೆ (ದರ) ¹³ ರಿಗೆ (ದರ) ¹⁴ ಬರಿ (ರ) ¹⁵ ದ್ರುಪದನ ಲಲಾಟದ
 ಬರಹವನು ಕೇಳಿದು (ಕ) ¹⁶ ಭೂಪತಿಗೆ ಕರ್ಣ (ದ) ಕುರುಪತಿಗೆ ಕರ್ಣ (ಬರ) ¹⁷ ನ
 (ನ) ¹⁸ ಭೂ (ದ) ¹⁹ ರಿಗೆ (ದಬ)

†* (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ.

ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ

‡ವಿಮಲ ಮುನಿ ಪಾಂಚಾಲ ಚಿತ್ತ
ಭ್ರಮೆಯನಪಹರಿಸಿದನು ದ್ರಾಪದಿ
ರಮ‡ಣಿಯಾದಳು ಹರನ ವರದಲಿ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ

ಕೇಸು ಜನಮೇಜಯ ಧೃತ್ರಿ
ಪಾಲ ಕೌರವನ್ಯಪತಿ ಪಯಣದ
ಮೇಲೆ ಪಯಣ¹ದಲ್ಲೆ¹ ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪು²ರವ²
ಹೇಳಲೇ³ನದನ³ಖಿಳ ಧರಣೀ
ಪಾಲಕ⁴ರ⁴ ದುಮ್ಮಾಸ್⁵ವನು⁵ ಪಾಂ
ಚಾಲ⁶ದೇಶವ⁶ ಕಳೆದು ಹೊಕ್ಕರು ತಮ್ಮ⁷ಪಟ್ಟಣವ⁷

೧

*ಭೀತಿ ಹರಿದುದು ರಾಯದಳ ಸಂ
ಘಾತ⁸ಸರಿದುದು ಮತ್ತೆ ಋಜನ
ವ್ರಾತ ನೆರೆದುದು ಮೆಱಿದುದವನೀ ದೇವರಗ್ಗ⁹ಳಕೆ*
ವ್ರಾತಜನು ಮರಗೊಂಬಿನಲಿ ಮಾ
ಱಾಂತರನು ಮ¹⁰ನ್ನಿ¹⁰ ಕುಲಾಲ ನಿ
ಕೇತನಕೆ ಬಂದ¹¹ಗಿದನು ಧರ್ಮಜನ ಚರಣದಲಿ

೨

ಇತ್ತಲರ್ಜುನನಿಸು ತನ ಬೆಂ
ಬತ್ತಿ ಮರಳಿದನನಿಪಾಲರ
ಮತ್ತಿ¹²ಗೆಯ¹² ಜಾಡಿಸಿದ¹⁰ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ¹¹ಮೇಲೆ¹¹ದಲಿ
¹²ಮತ್ತ¹²ರಾಯರ ಬೆನ್ನ¹²ಕಪ್ಪನ
‡ನೆತ್ತಿದುತ್ತನ¹³ವದನ¹³ದಲಿ ಹೊಗ
ರೆತ್ತಿದಕ್ಷಿಯ ಹೊಳೆನಲಿ ಹೊಕ್ಕನು ನೃಪಾಲಯವ‡

೩

1 ವ ಬಂಕು (ಪ) 2 ರಿಯ (ಸ) 3 ಸುಳಿವ (ಪ) 4 ರು (ದಸ) 5 ದಲಿ (ದನರ)
6 ನಗರಿಯ (ಕ) 7 ಸಗರಿಗಳ (ಪ) 8 ಪ (ಬ) 9 ದಿ (ರ) 10 ತೆಗೆಸಿದನು (ಕ)
11 ಕಟಾಕ್ಷ (ದಸರ) 12 ತತ್ತ (ಸಸುರು) 13 ರಾಗ (ಬ)

‡* (ಸ)ದಲ್ಲಿ ತ್ಯುಟಿತ

‡ ಈತನುದಯದಲಿಂದು ಭೂಸುರ‡
 ಜಾತಿಗಾಯ್ತು ಗ್ಗ ಲಿಕೆ ಪಾರ್ಥಿವ
 ರಾತರಿಂದುಬ್ಬ ಟೆಯ ಧನುವಿಂದಿವನ ವಶವಾಯ್ತು
 ನೋತು ತೆಗೆದ ಮಹಿಶ್ವ*ರರ ಮಾ
 ತೇ*ತಕದು ಮರು 1 ಪೂತೆ1ನುತ ಜನ
 ವೀತನನು ಕೊಂಡಾಡುತಿರ್ದುದು ನೆರವಿ ನೆರವಿಯಲಿ

೪

ಬಂದ2ನೀತನು2 ಪತಿಯ ಗರುವಿಕೆ
 ಯಿಂದ ತರುಣಿಯ ಹೊಲಿಗೆ 3ನೀ ಬಾ
 ಯೆಂ3ದು ‡ಕರೆದ4ನು ಪತಿಸಹಿತ 5ತಿರುಗಿ6ದನು 6ವಹಿಲದ6ಲಿ4
 ಇಂದುಮುಖಿಯನು ಕುಂಭಗಾಱಿನ
 ಮಂದಿರದ ಹೊಣಿಗಿರಿಸಿ‡ ಫಲುಗುಣ
 ಬಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದನು ಕುಂತಿಯ ಚರಣಕಮಲದಲಿ

೨೯

ತಾಯೆ ಬಿನ್ನಹವಿಂದು ಧನೇಣೀ
 ರಾಯರೆಲ್ಲರ ಗೆಲಿದು ತಂದೆನು
 ನಾಯಕವನನುಪ7ಮಿತ7 ಮೌಲ್ಯವನವ,ಲ ಮೌಕ್ತಿಕವ
 ತಾಯೆ 8ಚಿತ್ತೈ9ಸಿದಿರೆಯನೆ10 ತಡ
 ವಾಯಿ,ದಳು ತನಿಹರುಷದಲಿ ಲೇ
 ಸಾಯಿತ್ಯೈವರು ಕೂಡಿ ಭೋಗಿವುದೆಂದ*ಳಾ ಕುಂತಿ

೬

‡ ಎನೆ ಹಸಾದನೆನುತ್ತ ಕಮಲಾ
 ನನೆಯ ಕೊಡವಂದಿಸಿದನನ್ನೆಗೆ
 ತನುಜ ನೀ ತಂದಮಲ 10ಮೌಕ್ತಿಕವಿದೆ10 ಮಹಾದೇವ
 ನನಗೆ ನುಡಿ* ತೊದಲಿಸಿತಲಾ ನೀ
 ವಿನಿಬರುಪಭೋಗಿಸುವುದೆಂದೆನು
 ವನಿತೆ11ಯೈವರಿಗರಸಿಯೇ ಲೇಸೆಂ11ದಳಾ ಕುಂತಿ

೭

1 ಭಾಪೆ (ನ) 2 ನರ್ಜುನ (ನ) 3 ಬಾ ನೀನೆಂ (ದಬರ) 4 ರೆ ತಿರಿಗಿ 'ಳು ಪತಿಯತ್ತ
 ನಲವಿಸಲಿ (ಬ) 5 ಮರಳಿ (ರ) 6 ನಲವಿಸ (ದ) 7 ಮರು (ದ) ಮಸು (ಸ) ಸು (ರ)
 8 ಚಿತ್ತೈ ಸೆನಲು ತಡೆಯದೆ ದಾಯುವತಿ ಹರುಷದಲಿ ಲೇಸೈ ರಾಯರೈ (ಫ) 9 ಸುವುದೇಲು
 (ರ) 10 ರತ್ನವಿದೇ (ದ) 11 ಯೈವರಿಗರಸಿ ಹಾಯೆಂ (ದ) ಗೈವರಿಗರಸಿಹಳೆ ಯೆಂ (ಸ)
 ಯೈವರಿಗರಸಿಯೇ ಹಾಯೆಂ (ರ)

†* (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ಪುಟತ. ‡ ಈ ಪದ್ಯವು (ಬ)ದಲ್ಲಿದೆ

ಜನನಿ ತವ ದು ನಿಮ್ಮ ಮಡಿಯಾ
ವನಜಮುಖಿ^೧ಯೆಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಸತಿ
ವಿ^೧ನುತ ಗುರು ಪಚನಂಬುನಿಧಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಲಂಘ್ಯವಲೆ
ಎನೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನೈಪತಿ ಪಾರ್ಥನ
ಕನಲಿದನು *ಕಲಿಭೀಮನಲ್ಲೆಂ
ದನು ನಳಂಬ ಸಹವೇನನುಚಿತವೆಂದರಜುನನ*

೮

ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮದ ಸಾರವನು ನೀವ್
ಬಲ್ಲರ^೨ಯಿರಿ ^೨ಹೇಳ್ವು^೩ದಾವುದು
ನಿಲ್ಲಿ ನೀವ್ ಸಹದೇವ ನಳಂಬರು ನಿಮಗೆ ಮಾತೇಕಿ^೪
^೪ಬಲ್ಲರ^೪ಖಿಳಾಮ್ನಾಯ ^೫ಭಾ^೫ಷಿತ
ದಲ್ಲಿ ನೋಡ^೬ಲು^೬ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಮೊ
^೭ಕೆಲ್ಲ^೭ ತಾಯಿಂದಧಿಕ ಗುರುವಿ^೮ಂದನಾ ಪಾರ್ಥ

೯

ಮಾತೃವಚನ^೯ವಿಲಂಘ್ಯವಿ^{೧೦}ದು ವಿ^{೧೦}
ಖ್ಯಾತ ಪದ್ಧತಿ ಲೋಕಯಾತ್ರಾ
^{೧೦}ಭೀ^{೧೦}ತಿ^{೧೧}ಯಲಿ ಭ^{೧೧}ವೇಕೆ^{೧೧} ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ ನಿಷ್ಕ^{೧೧}ಗಿ
ಎತಕೇ ಲೋಕಾನು^{೧೨}ಸರಣಿ^{೧೨} ವಿ
ಧೂತ ಕಿಲ್ಬಿಷವಾವು^{೧೩}ದನು^{೧೩} ಧ
ರ್ಮಾತಿಶಯವಿಹೆಸರಕ್ಕೆ ಕಡುಹಿತವೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ

೧೦

ರಾಗಶೋಭವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲಿ ನೀ
ವೀ ಗರುವೆಗಳು^{೧೪}ಪಿದನರೇ^{೧೪} ಧ
ರ್ಮಗಮವನಾಚರಿಸುವುದಲೇ ನಮ್ಮನುಷ್ಠಾನ
ಈಗಳೇ ಗುರುವಚನ ಧರ್ಮ
ಶ್ಯಾಗವೇನಿದು ಧರ್ಮವೇ ಉಪ
ಭೋಗ^{೧೫}ವೈ^{೧೫}ರ^{೧೬}ಗಿನ ತ^{೧೬} ತಿಳುಹಿದನವರನಾ^{೧೬} ಪಾರ್ಥ

೧೧

೧ ಯೈವರಿಗೆ ಸತಿ ಕೇಳಿ (ಕ) ಯೆಮ್ಮೈವರಿಗೆ ವಧು ನೀವಿ (-) ^೨ ಕೇಳಿ (ಕ) ಹೋಯಿ (-) ಪೇಳ್ವು (ರ) ^೩ ಒಂ (- ಬ) ^೪ ಬಲ್ಲದ (ನರ) ^೫ ಭೂ (-) ^೬ ಲಿ (-) ^೭ ಕೆಲ್ಲ (-) ಕೆಲ್ಲ (ರ) ^೮ ವಿ (ಕರ) ಮ (ರ) ^೯ ಪುಳ (-) ^{೧೦} ರೀ (ರ) ^{೧೧} ಭಯ ತಾನೇಂ (-) ^{೧೨} ಜರಣಿ (-) ^{೧೩} ದೀ (-) ದಾ (ರ) ^{೧೪} ಪುನರೆ ವರ (ದಬ) ಪಿದೊಡೆ ಮೋಡು (-) ^{೧೫} ವೈವರಿಗೆಂದು ತಿಳುಹಿದನು ನಿಬರಂ (-) ವೈವರು ಕೂಡಿ ಭೋಗಿಹುದೆಂದನಾ (ಬ) ^{೧೬} ಗೊಂ (- ರ)

*† (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

*ಮಾಡದಿರಿ ಸಂದೇಹವನು ಖಯ
ಖೋಡಿಯಿದಟಿಗಳಿಗಿಲ್ಲ ¹ಧರ್ಮ¹ದ
ಮೂಡಿಗೆಯೊಳಂಬಿರಲು ಬಹಿರಂ*ಗ²ವನು² ಬಳಸದಿರಿ
ಗೂಡು ಹಲವಿಹ ಪಕ್ಷಿಯೊಂ³ದಿದ³
ನಾಡಬಾರಷು ಸಾಕು ಚಿಂತಿಸ
ಬೇಡ ನೀವೆಂದನಿಬರನು ತಿಳುಹಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ

೧೨

ಆದುದನುವತ ತನ್ನೊಳಗೆ ತ
ತೋದರರು ⁴ಸೌಹಾರ್ದ⁴ದಿಂದ ತ
ಳೋದರಿಯ⁵ ನಿವರೈ⁵ವರಂಗೀಕರಿಸಿದರು ಬಳಿಕ
ಅದರಣೆಯಲಿ ಕುಂತಿ ⁶ಸೋಸೆಗೆ ವೃ
ಕೋದರನ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನ ಭಾಗದ
ಭೇದವನು ತಿಳುಹಿದಳು ತೋಡೆಯಲಿ ತೆಗೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ

೧೩

ಇಳಿದನಸ್ತಾಚಲಕೆ ರವಿ⁷ನೃಪ
ತಿಲಕರೈವರು ⁸ವಿಹಿತ ಕೃತ್ಯಾ⁸
ವಳಿಗಳನು ⁹ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕುಂತಿಯ⁷ ಚರಣಕಭಿನಮಿಸಿ
ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಾಮ⁸ಕೀರ್ತನ⁸
ಲುಳಿತ ಪರಮಾನಂದರಸದಲಿ
ಮುಳುಗಿ ⁹ಮುದದಿಂದರ್ಪರಂದು⁹ ಕುಲಾಲ ಭವನದಲಿ

೧೪

ಸಿಲುಕಿದುದು ಜನದೃಷ್ಟಿ ಬಲುಗ
ತ್ತಲೆಯ ಬಂದಿಯೊಳಂಧಕಾರದ
ಜಲಧಿಯಲಿ *ಜಗವದ್ದು ದೇನೆಂಬೆನು ಮಹಾದ್ಭುತವ
ನಳಿನಮಿತ್ರನ ಬೇಡುಕಾಪರ
ಸುಳಿವೊ ತಿಮಿರದ ಪಾಳೆಯದೊಳನೆ
ನಿಳಯ ನಿಳ*ಯದೆ ಸೊಡರು ತಳ¹⁰ತುದು¹⁰ ಕೂಡೆ ನಗರಿಯಲಿ

೧೫

¹ ಶಾಸ್ತ್ರ (ದರ) ² ದಲಿ (ದರ) ³ ದದ (ರ) ⁴ ನಿರ್ವಾಹ (ದರ) ⁵ ತಾವೈ (ನ)
ನೋಲಿದ್ದ (ರ) ⁶ ವಿವಿಧ ಸಂಧ್ಯಾ (ದ) ⁷ ರಚಿಸಿದರು ಜನನಿಯ (ದ) ಮಾಡಿದರು ಜನನಿಯ
(ರ) ⁸ ಕೀರ್ತಿಯ (ನಬ) ⁹ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದರಂದು (ಕ) ಮುದದಿಂದಿದ್ದರವರು (ದ)
ಮುದದಿಂದಿದ್ದರೆಲ್ಲ (ನ) ¹⁰ ತವು (ದರ)

*† (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಇವರಿಗುಂಟೇ ¹ದೀಪತ್ಯೈಲಕ¹
²ದ್ರವಿಣ²ವಿಲ್ಲ ಕುಲಾಲ ³ಭವನಕ³
 ಕವಿ⁴ವ⁴ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯ ⁵ನುಗ್ಗೊತ್ತಿ⁵ದುದು ಬೇಟಿಗೊಂದು
 ನವಯುವತಿಯಾಭರಣ ಮಣಿರುಚಿ
 ನಿವಹವಾಕೆಯ ನಯನಕಾಂತಿ⁶ಗ⁶
 ಇವನಿಪತಿ ಕೇಳ್ ನಿನ್ನ ಪಿತನ ಪಿತಾಮಹರ ⁷ಪರಿಯ⁷

೧೬

ಜನಸನಂದನೆಗೊಂದು ಕೃಷ್ಣಾ
 ಜನವನಿತ್ತರು ಶಯನ ⁸ಭಾಗದ⁸
 ಜನನಿಯಂಘ್ರಿಯ ಬಳಿಯಲೊಣಗದರೈವರೊಂದಾಗಿ
 ವನಿತೆಯವರಂಘ್ರಗಳ ತಲೆಗಿಂ
 ಬಿನಲಿ ಮಲಗಿದಳಂದಿನಾಹವ
 ಜನಿತ ⁹ಕೃತಿಯನ⁹ ನುಡಿವೃತ್ತಿದನು ಪಾರ್ಥನರಸಂಗೆ⁹

೧೭

* ಗೆಲಿದ ಪರಿಯನು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ದಳವ ಮುಣಿದಂದವನು ಕರ್ಣನ
 ನಳುಕಲೆಚ್ಚ * ಶರಪ್ರಯೋಗದ ಚಾಪ ಕೌಶಲವ
 ಬಲಜಲಧಿ ಮುಕ್ಕುಟಾಕಿದರೆ ಮಂ
 ಡಳಿಸಿ ಮೊಗದಂದವನು ಶಸ್ತ್ರಾ
 ವಳಿಯ ¹⁰ಸಂಹರಣನನು¹⁰ ವಿ¹¹ವರಿ¹¹ಸಿದನು ¹²ಮಹೀಪತಿಗೆ¹²

೧೮

ಕುದುರೆಯೇಟಾಟವನು ಮಾತಂ
 ಗದ ಸುಶಿಕ್ಷಾ ಭೇದವನು ರಥ
 ವಿದಿತ ಕೌಶಲವನು ¹³ಶರಾಸನವೇದ ಸಂಗತಿಯ¹³
 †ಮದವ¹⁴ದರ¹⁴ಭಂಜನವ ದಿವ್ಯಾ
 ಸ್ತ್ರದಲಿ ಮುಕ್ತಾಮುಕ್ತ ಸಮರಂ
 ಗದ ಸುಸಂಗತಿಯಿಂದ ನೂಕಿದರಿವರು ಯಾಮಿನಿಯು†

೧೯

¹ ತೈಲದೀಪಕೆ (ಫ) ² ರಪಣ (ಕಪಬ) ರವಣ (ರ) ³ ನಿಲೆಯಕೆ (ನಬ) ಭವನವ
 (ರ) ⁴ ದ (ದ) ⁵ ನುಗ್ಗೊರೆ (ದ) ⁶ ಯೋ (ಫ) ⁷ ವಿಧಿಯ (ಬ) ⁸ ಭಾಗಿಗೆ (ನ)
⁹ ವಾರ್ತೆಯ (ಬ) ¹⁰ ಸಾಂಗೋಪಾಂಗ (ನ) ¹¹ ರಚಿ (ಕ) ¹² ಸ್ವಪಾಲಂಗೆ (ದರ)
¹³ ಶರಾಸು ಸಾರ ಸಂಗತಿಯ (ದ) ಮಹಾ ನಟರಾಯ ಸಂಗತಿಯ (ಫ) ¹⁴ ರವ (ದ)

†* (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರಟಿತ.

ಆಯುಧದ ಲಕ್ಷಣವನಾ ದಿ

ವ್ಯಾಯುಧದ ಮಂತ್ರಪ್ರಭಾವನ

ನಾಯುಧದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಗ¹ವನವಲಿ ಪರಿವಿಡಿಯ¹

ರಾಯರಂಗದ ಶಕ್ತಿ²ವರ್ಗ²ದು

ಪಾಯ ಗುಣವಿಕ್ರಮ ಪರಾ³ಮ³

⁴ನಾಯಕರ⁴ ಗುಣಕಥನದಲಿ ನೂಕಿದರು ಯಾಮಿನಿಯ

೨೦

ಮುನಿವಳಿ⁵ ಸತಿ⁵ಯೊಂದು ನಿಬ್ರಾಂ

ಗನೆಯ⁶ ನೂಕಿದರವನಿಪರು ಭಾ⁶

ಮಿನಿ ಸಹಿತ ಬಳಿಕೆತ್ತಲ⁷ ಪಾಂಚಾಲ ಭೂಪತಿಯ

ತನುಜನಿವರ ಪರೀಕ್ಷೆಗೋಸುಗ

ವನಿಸಿಪ ಕಾಶ್ಯಪಗೂಡಿ ಕೇಳಿ⁷ದ

ನಿ⁷ನಿತು ಮಾತೆಲ್ಲನನು ಮೆಚಿಯಲಿ ನಿಂದು ರಜನಿಯಲಿ

೨೧

*ಬಂದು ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಯ್ಯಂ

ಗೊಂದನಿನನಸ್ತಮಯ ಸಂಧ್ಯಾ

ವಂದನೆಯ ತಟುನಾಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ⁸ದ ಪ್ರ⁸ಸಂಗದಲಿ

ಸಂದ* ಗಜಹಯ⁹ರಥದ ಪರಿವಿಡಿ

ಯಿಂ⁹ದ¹⁰ವರು ನೃಪ¹⁰ನೀತಿ ಸಂಗತಿ

ಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ಕಳೆದರಿವರಾರಟಾಯೆ ನಾನೆಂದ

೨೨

¹¹ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿ¹¹ ವಿಪ್ರರಾದರೆ

ಸರಸ ಸವಭೋಜನದ ಕಥೆ ¹²ಮೇಣಾ¹²

ನಿರತಿಶಯ ವೇದಾಂ¹³ಗ ವೇದ ಸುತರ್ಕಧರ್ಮಗಳು¹³

¹⁴ಅರಸುಗಳ¹⁴ಗಾಯುಧದ ¹⁵ಗಜರಥ¹⁵

ತುರಗದೇವಾಟದ ಮಹಾಸ್ತ್ರದ

¹⁶ವಿರಚನೆಗಳಿವು¹⁶ ಜಾತಿ¹⁷ವಿದ್ಯೆ¹⁷ಗಳೆಂದನಾ ಮುನಿಪ

೨೩

1 ದನವಲಿ ಪದ್ಧತಿಯ (ದರ) ದಲವಲಿ ಸಂಗತಿಯ (ನ) 2 ಗರ್ವ (ನ) 3 ಮಿ (ಕಬ) 4 ಗಾಯುಧದ (ನ) 5 ಸತಿ (ದ) ವಧು (ಬ) 6 ನೂಕಿನುತವನಿಪತಿ (ನ) 7 ದರಿ (ಕಬ) ದುನಿ (ನ) 8 ಪ್ರ (ದ) 9 ಕಥನದಲಿ ಭೂಮಿಪರಂ (ನ) ರಥದ ಭೂಮಿ ಪರಂ (ಬ) ಕಥನದಲಿ ನೃಪರಂ (ರ) 10 ದೃಷ್ಟಮ (ರ) 11 ಅರಸ ಕೇಳಿ (ದ) 12 ಯಲಿ (ನ) 13 ತ ವೇದದ ತರ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ (ದ) ತ ವೇದ ಪದಾರ್ಥ ತರ್ಕದಲಿ (ರ) ಗ ವೇದ ಸುತರ್ಕ ತರ್ಕದಲಿ (ಬ) 14 ಧರಣಿಪತಿ (ದ) 15 ಲಕ್ಷಣ (ಕ) 16 ಧುರ ವಿಚಾರಕ (ನ) 17 ಧರ್ಮ (ಡ)

* (ನ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

* ಭೂರಿ ಧನ ವರ್ಧನ ಸದಾ ವ್ಯವ
ಹಾರ ಲಾಭಾಲಾಭ ಚಿಂತೆಗೆ
ಳೂರುಜನಿತರ¹ ಗಂತ್ಯ² ವರ್ಣಕೆ* ಕೃಷಿಯಮಾತುಗಳು
² ಆರನಾದರು² ಜಾತಿಧರ್ಮದ
ನೇರುವೆಗ³ಳೇ ಹೇಳಲೇ³ ನ
ನ್ಮಾರ⁴ಯು⁴ಕೆಗಿವರಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯ⁵ರೆಂದನಾ ಮುನಿಸ್ಸ⁶ ೨೪

ಇವರು ಪಾರ್ಥವರೊಳಗೆ⁷ ಕೇಳೋ⁸ ಪಾಂ
ಡವರು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂದೇ
ನಿವಗೆ ನಾವೆನ್ನೆವೆ ವಿನಾಹದ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲಿ
ಇವರನು ಪಚರಿಸೇಳು ರಚಿಸು
ತ್ಸವನ⁷ನಾಯ್ತು⁷ದ⁷ ಪೂರ್ವಗಿರಿಯಲಿ
ರವಿಯುದಯವೆಂದಾ ಪುರೋಹಿತ⁸ ತಿಳುಹಿದನು ನೃಪನ⁸ ೨೫

ಒಸಗೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತೆ ಗುಡಿ⁹ಯೆ
ತ್ತಿ⁹ಸಿತು ನಗರದಲಧಿಕ ಹರುಷ
ಪ್ರಸರದಲಿ ರೋಮಾಳಿ ಪಲ್ಲವಿಸಿ¹⁰ದವು ನರಪತಿಯ¹⁰
ಬಿಸಜಬಂಧವಿನ್ನುದಯದಲಿ ನೃಪ
ವಿಸರ ಸಹಿತ ಕುಲಾಲ ಭನನ¹¹ದ
ನ¹¹ಸುವು¹¹ತ್ತಿ¹¹ವಲ್ಲಭರ¹² ಕಂಡನು¹³ ಬಂದು ಪಾಂಚಾಲ¹³ ೨೬

ನಿಳಿ ಬಿಜಯಂಗೆ¹⁴ವುದೆ¹⁴ದು¹⁴ ನೃ
ಪಾಲಕರನು ಚಿತ್ತದಲಿ ನಿಜ ರಾ
ಜಾಲಯಕೆ¹⁵ ತಂದನು ನಿರೀ¹⁵ಕ್ಷಿಸುತ್ತನಿ¹⁶ಬ¹⁶ರಿಂಗಿತವ
ಮೇಲು ಮೊಗದ ಗಭೀರ ಗತಿಯ ಚ್ಚ
ಡಾಳನು ಕಂಡಿವರು ರಾಯಶ
ಪೀಳಿಗೆಗಳಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚೈ¹⁷ಸಿದನು¹⁷ ಮನದೊಳಗೆ¹⁷ ೨೭

¹ ಗುಳಿದ (ದ) ² ಅರೋಳಾದರೆ (ನ) ಅರಿಗಾದಡೆ (ಬ) ³ ಇವು ಹೇಳವೇ (ನ) ಳೇ ಹೇಳುವೆವು (ರ) ⁴ ನಿ (ರ) ⁵ ರಂದು ಮುನಿಸ್ಸುಡಿದ (ಕ) ⁶ ದಿಟ (ದಬ) ⁷ ನಾಯಕ (ದ) ನೀಗಳು (ನ) ನಾಗುತಿ (ಬ) ⁸ ಸುಡಿದನವನಿವಗೆ (ರ) ⁹ ಗಟ್ಟಿ (ನರ) ¹⁰ ತು ಭೂಮಿಪತಿಯ (ದ) ದವು ಭೂಪತಿಗೆ (ರ) ¹¹ ದೊಳ್ಳ (ನ) ಕವ (ಬ) ¹² ಪಾಲಕರ (ದರ) ಪಾಲರನು (ನ) ¹³ ದ್ರುಪದನಂದನನು (ನ) ¹⁴ ಮ (ರ) ¹⁵ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ನೀ (ನ) ¹⁶ ಜ (ದ) ¹⁷ ಚಿತ್ತದಲಿ (ರ)

* (ನ)ದಲ್ಲಿ ತುಟಿತ

*ಮುದದಿ ಮಂಗಳ ಮಜ್ಜನ*ವ ಮಾ
 ಡಿದರು ದಿವ್ಯಾಂಬರವನುಟ್ಟಿರು
 ಸುದತಿಯರೆ ಹರಿವಾಣದಾರತಿಗಳನು ಕೈಕೊಳುತ
 ಪದಕ ಕರ್ಣಾಭರಣ 1ಹಾರಾಂ
 ಗ¹ದ²ದಿನೊ²ಪ್ಪಂಬಡದಿನರು ಪೂ
 ಸಿದರು ³ಮಲಯಜ ಗಂಧ ಭಾವಿತ ಯಕ್ಷಕರ್ದಮವ³

೨೮

ಬಾಸಿಗದ ನೊಸ⁴ಲಿನಲಿ ಮೊಟ್ಟ⁴ವ ಮ
 ಹೀಶಶೈವರು ಮಂಟಪದ ⁵ಮೆಲು⁵
 ವಾಸಿನಲಿ ಕುಳ್ಳಿದರದ್ವೈತ ರಾಜತೇಜದಲಿ
 ಆ ನೊಸೆಯ ಸಂಗಾತ ಕುಂತಿ ವಿ
 ಲಾಸದಲಿ ಕುಳ್ಳಿದಳೀ ವಿ
 ನ್ಯಾಸವನು ಜನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಬಿಗಿದ ಬೆಣಗಿನಲಿ

೨೯

ಜಲವನಂಜುಳಿಯಿಂದ ದ್ವೈಪದನು
⁶ತ⁶ಳಿದುಕೊಂಡನು ಬರಲಿ ಯಂತ್ರವ
 ಗೆಲಿದ ಗರುವನು ನಿಮ್ಮ ಪಂಚಕರೋಳಗೆಯೆನೆ ನಗುತ
 ಇಳಿದನ⁷ರಸನು⁷ ಭೀಮನೊಯ್ಯನೆ
 ಸುಳಿದನರ್ಜುನ ಹಿಂದೆ ಯಮಳರು
 ನಳಿನವದನೆಯ ⁸ಹೊರಗೆ ಬಂದರು⁸ ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ

೩೦

ಬಿಸುಟಿನಂಜುಳಿಯುದಕವನು ನಿ
 ಪ್ಪಸರದಲಿ ಬೆಣಗಾಗಿ ⁹ಭೂಪರ⁹
¹⁰ಮುಸುಡ¹⁰ನೆನೆಯಿಕ್ಕದೆ ನಿರೀಕ್ಷಿ¹¹ಸುತೆಂ¹¹ದನಾ ದ್ವೈಪದ
 ಅಸುರರೋ ಸುರರೋ ಭುಜಂಗರೋ
 ವಸುಮ¹²ತೀಂದ್ರರೋಮೇಣು¹² ದಿಟ ಮಾ
¹³ನಿಸರ¹³ ಪರದನವಲ್ಲ ನೀವಾರೊಂದು ಬೆಸಗೊಂಡ

೩೧

¹ ಬಡೆಯದ ಪ (ದ) ಹಾರದಿ ಮು (ನ) ² ದಿಲೊ (ದ) ವನೊ (ಬ) ತಿಯೊ
 (ರ) ³ ಮಲಯಜ ಯಕ್ಷಕರ್ದಮ ಮೊಟ್ಟೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ (ನ) ⁴ ಲುಗಳಲಿಸೆ (ರ) ⁵ ನೆಲ
 (ಕರ) ನೆಸ (ನಬ) ⁶ ಕ (ದನರ) ⁷ ವನಿಪ (ದ) ⁸ ನೈದಿ ಬಂದರು (ನ) ಹೊರೆಯ
 ಲಿದರು (ರ) ⁹ ಭೂಪರು (ಕ) ರಾಯರ (ದರ) ¹⁰ ಮುಸುವ (ಕ) ¹¹ ಸಿ ಸಿಂ (ಸ)
¹² ತೀಂದ್ರೋ ನೀವು (ದನರ) ತೀಂದ್ರರೋ ನೀವು (ಬ) ¹³ ನುಷರ (ರ)

* (ದ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ್.

ಈತನಗ್ಗದ ಭಿವಸಜುನ

ನೀತನಿವರೈ¹ ಯುಂಟೆಂಬವ

ರೀತಗಳು ನಮ್ಮಿಂದ ರಿಟಿಯರು ನಾವು ಪಾಂಡರು

ಮುತೆಯಮ್ಮೆಯರಿಗೆ ಜಗವಿ²

ಖ್ಯಾತಿ ಕಂಡೀವಿ ತಾಸಿಂ

ದೀತ ತಳದಿಯಾದಳಮ್ಮೆಯರಿಗೆ ಪಥವೆಂದ

೩೧

ಕೂಂಡು ಹರಿದುದು ಹರುಷವಾ ಬ್ರ

ಹ್ಯಾಡದಗ್ರ⁴ಕೆ ಮನವನ್ನ⁵ವರು

ಗಂಡರೆನ ಮಗಳುದ್ದು ದಾಗಳೆ ಮನ⁶ ರಸಾತಳಕೆ

ಕಂಡು 7 ಲ್ಲರೆ ಕಂಗಳಲಿ ಕಿವಿ⁷

ಗೊಂಡು 8 ಕೇಲ್ದರೆ ಮನ್ನ ನಮಗೀ⁸

ಭಂಡತನವನು ಮಾಡು⁹ವರೆ ನೀವೆಂದನಾ ದ್ರುಪದ

೩೨

ಲೋಕ 10 ಸಮ್ಮ¹⁰ತವಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾ

ನೀಕ¹¹ಕ¹¹ಭಿಮತವಲ್ಲ ಕಾಪಥ

ವೇಕೆ ನಿಮಗಿದು ಪಾಂಡು¹²ಪುತ್ರ¹²ರು 13 ನೀವು ಧಾರ್ಮಿಕರು¹³

ಪ್ರಾಕೃತರೆ ನೀವಕಟೆ ನಿಮ್ಮ ವಿ

ವೇಕ¹⁴ವೇನಾಯ್ತೆಲ್ಲಿ ಇಹಪರ¹⁴

ಲೋಕಕಿದು ಸಾಧನವೆಯೆಂದನು ದ್ರಪದಭೂಪಾಲ

೩೪

ಕಾಮ ಪೋಹಿತರಲ್ಲ ವಿಷಯ

ಸ್ತೋಮ¹⁵ಲ ಪಟ¹⁵ರಲ್ಲ ಧರ್ಮದ

ಸೀಮೆಯೊಳ¹⁶ಗೆಳ್ಳೆ ನಿತನವಮಾನಿಸುವರಾವಲ್ಲ¹⁶

ಈ ಮಹಾ¹⁷ಸತಿಯೆನುಗೆ¹⁷ ಜನನಿಯ

ನೇಮದಲಿ ವಧುವಾದಳೆಂದು ವಿ

ರಾಮನೇಕ ವಿನೇಕ¹⁸ಕೆಂ¹⁸ದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತ

೩೫

1 ರವರೇ (ದ) ನಿವರಲಿ (ನ) ಬಗೆವಡೆ (ರ) 2 ಯೈವರಿಗೀ ಜಗದ್ವಿ (ರ) 3 ಭಾವಿ ಪಡೀ (ದರ) 4 ಗಲ (ನರ) 5 ಗಳಿಗೈ (ದನ) 6 ರೆಂಬುದ ಕೇಳಿ ಮನವಿಳಿದುದು (ದ) ರೆಂಬುದು ಕೇಳಿ ಮಗಳುಳದ್ದುದು (ಬ) 7 ಬಲ್ಲರೊ ಮುಷಿಗಳಿದ ಕೈ (ನ) ಬಲ್ಲೆವೆ ಕಂಗಳಿದ ಕೈ (ಬ) 8 ಕೇಳರೆ ಮುನ್ನನಿವರಲಿ (ದ) ಬಲ್ಲವೊ ಕಾಲವೆನುಗೀ (ನಬ) ಬಲ್ಲರೆ ಮುನ್ನಿ ನವರಲಿ (ರ) 9 ವುದು ಮೇಲೆಂ (ನ) 10 ಸಂಗ (ನ) 11 ದ (ನ) 12 ತನುಜ (ಬ) 13 ನೀವ್ ಮಹಾತ್ಮರಲೆ (ನಬರ) 14 ವೇನಾಯಿತದಿ ಕಳರರು (ದ) ಲೇಸಾಯಿಹಪರಕೆ ಮಿಗೆ (ನ) ವೇನಾಯಿತ್ಯ ಹಿತಕೆ ಪರ (ರ) 15 ಭೋಗಿತ (ನ) ಭಂಗಿತ (ಬರ) 16 ಗಣು ಮಾತ್ರವಳುಪುನರಲ್ಲ ಜಗವಜಾಯೆ (ನ) ಗೆಳ್ಳೆನಿತು ಮೀಯುಪರಲ್ಲ ನಿಜವಹುದು (ಬ) 17 ವಧುವೆಮ್ಮ (ರ) 18 ವೆಂ (ನರ)

ಏಕಪತಿ ಬಳು¹ಪತಿಯರೆಂಬುದು¹

ಲೋಕಪದ್ಧತಿ ಕಂಡೆವಾವಿಂ

ದೇಶ²ಪತ್ನಿ³ಗೆ² ಪುರುಷಪಂಚಕ³ವನ³ ಮಹಾದೇವ

ಲೋಕಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವನು ಕಿವಿ

ಯೋಕರಿಸುತಿದೆ⁴ಕಂಗಳಿಗೆ⁴ ಸು

ನ್ಯಾಕುಲತೆ ಹಿರಿದಾ⁵ಯಿತೆಂ⁵ದನು⁶ದ್ರುಪದಭೂಪಾಲ⁶

೩೬

⁷ಅ ಸಮಯದೊಳು⁸ದಾರ⁸ ವೇದ⁷

ನ್ಯಾಸ ಮುನಿ⁹ಯೈ⁹ತಂದ¹⁰ನಲ್ಲಿ¹¹ನು

ಹೀ¹¹ಶ ಸಭೆಯಿದಿರೆದ್ದು ಕಂಡುದು¹⁰ ಕಾಣಿಕೆಯ¹²ನೀಡಿ¹²

ದೋಷ¹³ಗರ್ಭಿತ¹³ ಧರ್ಮವನು ನಿ

ರ್ಣೈಸಲಿ¹⁴ಯದ¹⁴ಮೂಢ¹⁴ಮತಿಗೆ¹⁵ಮು

ನೀ¹⁵ಶ ಕೃಪೆ¹⁶ಮಾಡೆಂದ¹⁶ ವೈಯಿಕ್ಕಿದನು¹⁷ಪಾಂಚಾಲ¹⁷

೩೭

ನೆಗಹಿದನು ದ್ರುಪದನನು ಯಮಜಾ

ದಿಗಳನೆತ್ತಿದ¹⁸ನೊ¹⁸ಬ್ಬರೊಬ್ಬರ

ತೆಗೆದು ತಪ್ಪಿಸಿದನು ಮುದದಲಿ ಪಾಂಡುನಂದನರ

ದುಗಡವೇಕೈ ದ್ರುಪದ ನಿನ್ನಯ

ಮಗಳ ಸೌಭಾಗ್ಯ¹⁹ದಲರಂಭಿತ¹⁹

²⁰ಸೊಗಸಿ²⁰ ರಂಜಿಸಲಿ²¹ಯ²¹ಳೆಂ²¹ದನು ಕೃಷ್ಣಮುನಿ ನಗುತ

೩೮

ಅಹುದಲೇ ಬಳಿಕೇನು ತಂಗಿ²²ಯ²²

ಬಹಳ ಸುಕೃತೋದಯದಲರಗಿನ

ಗೃಹದ ಗಂಟಲನೊದೆದು ಸುಳಿದರು ಪಾಂಡುನಂದನರು

1 ಪತಿಯರಿಂತಿದು (ಬ) 2 ಪತ್ನಿಗೇ (ಬ) 3 ರನು (ಸ) 4 ಕಣ್ಣಿನಕೆ (ಕ) 5 ದಾದೆಂ (ದನಬ) 6 ಮತ್ತೆ ಪಾಂಚಾಲ (ಬ) 7 ಅ ಸಭೆಯ ವಂದನೆಯ ಕೊಳುತ (ದನ) 8 ರಾಯ (ಬ) ದೇವ (ರ) 9 ನಡೆ (ನರ) 10 ನಲ್ಲಿ ಮಹೀಸುರರು ಕುಂತಿಜರು ಕಂಡರು (ದನ) 11 ನಿಳೇ (ಬ) 12 ನಿಕ್ಕಿ (ದನರ) 13 ವರ್ಜಿತ (ನ) 14 ಮಂದ (ನ) 15 ಮಹೇ (ಕನ) 16 ಮಾಡಿದನಂತ (ಕನರ) ಮಾಡನುತ (ಬ) 17 ದ್ರುಪದ (ಕನರ) 18 ರೊ (ನ) 19 ಕೈ ರಂಭಾ (ದ) ವನು ರಂಭಾ (ನ) ದಲಿ ರಂಭಾ (ಬ) 20 ದಿಗಳು (ದನಬ) 21 ರೆಂ (ದನ) 22 ಗೆ (ದ)

1 ಗಡನೆಯಂತ್ರ ಪುಟ್ಟ ಪ ಧರ್ಮಿಣಿ
 ಸುಹಿಳಂತ್ರಿ ಕುಮಾರಿ ಗೀತೆಗಳ
 2 ಬಹುಪದ್ಯಗಳಾಯ್ತು ನ ಭೀಮ ಭರ್ತೃಯಸಿ ಕೊಡಿದೊಂದ ೩೯
 ದ್ರುಪದ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪಾಂಡವ
 ನೃಪರು ಕಃಶ್ಯಪ ಗೌಡೀ ಮೊಕ್ಕರು
 ವಿಪುಲಶಕ್ತಿ ಕಾರುಣ್ಯದಿ ದೇವತೆ 7 ಮಂದಿರವೆ
 ನೃಪತಿ ಸಂತಯವೆ ಕೆ ನಾಣವಿದಾ
 ನೆತ್ತರಲಿಗೊಮ್ಮೆ ಪಾಂಡ ಪುತ್ರರ
 ನುಪಾರಿಸು ಸ್ವಯಂವನು *ವಿಸ್ತರಿಸು ಸಾಕೆಂದ ೪೦
 ವಿಭವಿತ 9 ಲೋಕ ಪಸಾದವು
 ಸಧಿಕರಿಸಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಕೆ ಸು
 ವ್ಯಧಿಕರಣ ಕೊಗದಂತೆ 10 ಸದ್ವೈವಯಃ ರಮಾಗದಲಿ
 11 ವಿಭವಿತದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಸೆ
 ಸ್ವಧಿಯ 12 ಲೇ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನು*
 13 ವಿಧು 14 ಮುಖಿಗೆ ಸೂದದಿಂದ ಸೂಡುವೆನೆಂದನಾ ದ್ರುಪದ 12 ೪೧
 ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಿದರ ತಃ 14 ಯ್ಯಂ
 ದ 14 ಹಿಯದಾದಿದಳಾ ನಡಿಯನು
 ತ್ವರಿಸಬಾರದು ಧರ್ಮವಿದು ವರನಾತ್ಮಭಕ್ತರಿಗೆ
 ಗುರವಚನ 15 ದ ಸಿ 15 ಮಿತ್ತ 16 ವದು ಪತಿ
 ಕರಿಸಿ ಚರಿಸಿದ 16 ಪೂರ್ವಜನದ
 ಸರಿಸಿಜಾಕ್ಷಿಯ ಕಥೆಯನಲುಪ್ಪವೆ 17 ನಿನ್ನ ಕೇಳೆಂದ 17 ೪೨
 18 ಮುನ್ನ 19 ವಾರಾ 20 ಯಣಿಯೆನಿಸುವುದೀ 18
 ಕನ್ನಿಕೆಯ 20 ವೆಸರೊಬ್ಬ ಗುಣಸಂ
 ಪನ್ನ ಮುನಿಪನ ವಧು ಪತಿವ್ರತೆಯರಿಗೆ ಗುರುವೆನಿಸಿ 20

1 ಬಹಳ (ನ) 2 ನು (ನ) 3 ಯಾ (ರ) 4 ಬಹಳ ಪತಿಯಾ (ನ) 5 ಸಹಿತೆ
 (ನ) 6 ಮತಿ (ದ) 7 ಭವನದಲಿ (ನ) 8 ವದ (ದನಬ) 9 ಲೋಕಪ್ರಪಂಚವ (ದ)
 10 ಸದ್ವೈವ (ನ) ಸವ್ಯ (ರ) 11 ವ (ರ) 12 ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಸಾಧನವಿದುವೆ ವಿಧಿ ಪಾರ್ಥಗ
 ಮದುವೆಯಾದದನಾ ಪಾರ್ಥ (ನ) 13 ವಿಧು (ದ) 14 ಯ್ಯಂ (ನ) 15 ನೈ (ದ)
 16 ದಿಂದವತರಿಸಿತವರಿಗೆ (ದ) ವಂದಿಸಬಾರದು ಕೇಳಿದು (ನ) ದಿಂದವತ್ತರಿಸಿ ಬರಿಸಿತು (ಬ)
 ವದು ಪತಿಕರಿಸಿತ್ತೆನಿಸಿದು (ರ) 17 ನೆಲದನಾ ಮುನಿಪ (ದ) 18 ಮುನ್ನ ವಾರುಣಿಯೆನಿಸುವುದೀ
 (ದ) ಮುನ್ನ ವಾರುಣಿಯೆಂಬ ಭೂಸುರ (ನ) 19 ನಳಾ (ಕರ) 20 ವೆಸರಂದ್ರ ಸೇನೆಯು
 ತನ್ನ ಪತಿಯೇ ದೈವವೆಂದೇಯಿಸಲು ಅನವರತ (ನ)

* (ಬ) ಪಲ್ಲಿ ತುಟಿತ

ಉನ್ನತೋನ್ನತ ಭಕ್ತಿ¹ಭರ¹ದಲಿ
 2ತನ್ನ ಪತಿ ಪರದೈವ²ವೆಂದು ವಿ
 ಪನ್ನ ಕನ³ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ²ಳು 4ಭೂಪ⁴ ಕೇಳೆಂದ

೪೨

*ಆ ತಪೋನಿಧಿ ಕುಷ ರೋಗ ಪ
 ರಿತ ಭೀಭತ್ಸೆಯಲಿ ಹುದುಗಿ⁵ರ
 ಲಿ⁵ ತಳೋದರಿ ಭಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ
 ಆತನೀಕೆಯ ಕೃತ್ಯದಲಿ ಭಾ
 ವಾತಿಶಯದಲಿ ಖೋಡಿಯನು ಹಿಡಿ
 6ವಾ⁶ತನಾಗಿರಲೊಂದು ದಿನವಿಂತಾಯ್ತು ಕೇಳೆಂದ

೪೪

ಕೊಳೆತ ಬೆರಳನು ಭುಕ್ತತೇಷದೊ
 7ಳ⁷ಳುಹಿದರೆ 8ಕಂಡೀಕ⁸ ಚಿತ್ತದೊ
 ಳಳುಕದುಪ⁹ಭೋಗಿಸೆ ಮುನೀಶ್ವರನ¹⁰ದಕ¹⁰ ಹ⁹ರುಷದಲಿ
 11ಎಲಗೆ¹¹ ಮೆಚ್ಚಿದನಿನ್ನು ನೀ ಮನ
 12ವೊ¹²ಲಿದುದನು ಬೇಡಿನಲು ಬಳಿಕಾ
 ಲಲನೆ ನುಡಿದಳು ದಿವ್ಯ¹³ರೂಪದೊಳಿನ್ನ¹³ ನೆರೆಯೆಂದು

೪೫

ದ್ರುಪದ ಕೇಳಾ ಕುಷ್ಠ¹⁴ದೇಹವ¹⁴
 ನಪಹರಿಸಿ ಕಂದರ್ಪರೂಪಿನ
 ಲುಪಚರಿಸಿದನು ಕಾಮಿನಿಯನತಿಕಾಮ¹⁵ಕೇಳಿ¹⁵ಯಲಿ
 ತಪಸಿ¹⁶ತ¹⁶ಣಿದನು ತನ್ನ ಮುನ್ನಿನ
 ತಪವ ನೆನೆದನು ತಣಿದುದಿ¹⁷ಲ್ಲ¹⁷
 ಚಪಲಲೋಚನೆ ನೆಹಗ ಹಿಡಿದಳು ಹೋಗ¹⁸ದಿರುಯೆಂದು¹⁸

೪೬

1 ಭಯ (ದರ) 2 ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವರಪ್ರತಿಪ್ರತೆ ಚಿನ್ನೆಯರ ಗುರುವೆನಿಸಿ ನಡೆದ (ನ)
 3 ವೆಂದು ವಿಪನ್ನಮತಿ (ದ) ವೆನೆ ಸಂಪನ್ನನನು (ಬ) ವೆಂದುತ್ಪನ್ನಮತಿ (ರ) 4 ಸೃಪತಿ
 (ರ) 5 ದರೀ (ದ) 6 ದಾ (ಬ) 7 ಳು (ಕದ) 8 ತನ್ನೇಕ (ಬ) 9 ಯೋಗಿಸಲು ಮುನಿ
 ಪತಿಯಧಿಕ ಹ (ಬ) 10 ಧಿಕ (ನ) 11 ಲಲನೆ (ನ) 12 ಗೊ (ರ) 13 ರೂಪದಿ ತನ್ನ
 (ನ) ರೂಪಿನೊಳಿನ್ನ (ರ) 14 ರೋಗವ (ರ) 15 ಕೇಣಿ (ಕ) 16 ದ (ದನರ) 17 ಳ್ಲೀ
 (ಕನಬ) 18 ದಿರಿಯೆಂದ (ನ)

* (ಕನ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವಿಲ್ಲ

1 ದಿಟ್ಟ1 ಹೆಂಗು2ನಿ3 ನೃಪ3ನಿ3 ಬಸುಹಿಲಿ
ಹುಟ್ಟು ನೀ ಹೋಗಿಂದು ಶಾಪವ
4 ಕೊಟ್ಟುನಾಕೆಗೆ ಹಾ4ಯ್ದನಾ ಮುನಿಸತಿ ತಪೋವನಕೆ
ನಟ್ಟಡವಿಯಲಿ ನನಮುಖಿ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ಭಜಿಸಿದಳಖಿಳ ದುರಂತ ಘ
6 ರಟ್ಟನನು ಬಲುದೈವನು7 ಬಾಲೇಂದು7 ಶೇಖರನ

೪೭

ಹಲವು ಕಾಲದ ತಪದಲಕಟಾ8
ಬಳಲಿದಳಲಾ ಮುನಿಯ9 ವಧುವೆಂ
ದೀದನೀಶ್ವರನಾ ತಪೋವನ10 ಕಾಕೆ10 ಯಿದಿನಲಿ
ಸುಳಿಯೆ ಕಂ11 ಟ್ಟಿ11 ದಬಲಿ11 ಕಂಡಳು
ಸುಲಭನನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ತರ್ಕಾ
ವಳಿಗೆ ದುರ್ಲಭನನು12 ದುರಾಸದ ಮಹಿಮೆ12 ಧೂರ್ಜಟಿಯ

೪೮

ತರುಣಿ ನೈಯಕ್ಕಿದಳು ಕರದಲಿ
ಶಿರನ ನೆಗೆಹಿದನಬುಜಲೋಚನ
13 ವ13 ರವ14 ನಿತ್ತೆನು14 ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳೆನೆ15 ತರುಣಿ ತಲೆವಾಗಿ15
ಹರ ಪತಿಂ ದೇಹಿ ಪ್ರಭೋ ಶಂ
ಕರ ಪತಿಂ ದೇಹಿ ಪ್ರಭೋಯೆಂ
ದರಸಿ ಬೇಡಿದಳೈದು ಬಾರಿ ಮಹೇಶನಲಿ ವರವ

೪೯

ಆದದೈವರು ಪತಿಗಳಹರು ತ
ಳೋದರಿಯೆ : ನಗೆನಲು ಬೆಚ್ಚಿದ
ಳೀ ದುರಿತನೆ16 ನಗೆಕೆ16 ನುತ ಪತಿ ಮುಚ್ಚಿದಳು ಕಿವಿಯ
ಅಡಂಜದಿರಂಜದಿರು ವರ
ವೇದಬಾಹಿರವಲ್ಲ ಸತಿಯರೊ
ಳಾದಿ17 ಪಾತಿಪ್ರತ್ಯ ನಿನಗಿಂದನು ಮುಖಧ್ವಂಸಿ17

೫೦

1 ದುಷ್ಟ (ರ) 2 [ಚಟ], ಸು (ಕದನಬರ) 3 ರ (ದರ) 4 ಕೊಟ್ಟುನಾಕೆಗೆ ಹೊ
(ದ) ಕೊಟ್ಟು ಬೈದನು ಹಾ (ಬ) 5 ಬಳಿಕದುರಿ (ನ) 6 ಖಿಳಮುಖ (ರ) 7 ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ವಂದ್ಯನನಿಂದು (ಕದರ) 8 ಬಳಿಯಲಿ (ದ) 9 ಫು ವನಜಾಕ್ಷಿ (ಬ)
10 ಕೆಯ್ದಿ (ನ) 11 ವಾಕೆ (ಕ) 12 ವಿಳಾಸದ ಮೂಳಿ (ರ) 13 ಪಮ ನಟರಾಯ (ಬ)
ಮಹಾಟರಾಯ (ರ) 14 ಕ (ಸ) 15 ಕೊಟ್ಟುನು (ನಬ) 16 ಕಾಂತೆ ಹರುಷದಲಿ (ನ)
ಕಾಂತೆ ತಲೆವಾಗಿ (ರ) 17 ಮುಗೇಕೆ (ಕ) ವೇಕನೆ (ದ) 18 ಪತಿಪ್ರತ್ಯ ಧರ್ಮ ನಿನಗದು
ದೆಂದು ಶಿವ ನುಡಿದ (ದ) ಪಾತಿಪ್ರತ್ಯಯು ನೀನುಯೆಂದನು ನಗುತ ಶಶಿಮೂಳಿ (ನ)

ಶ್ರುತಿಗಳೆಂಬುದೆ ನನ್ನ ನುಡಿಗಳು
 1 ಕ್ರತುಗಳೆನ್ನಯ ಚೇಷ್ಟೆ ಧರ್ಮದ
 ಗತಿ ವಿಚಾರಿಸಲೆನ್ನ ನೇಮಿಸಿ ವಿಹಿತವಿಧಿಯೆಂದು
 4 ಸ್ತೂತಿಗಳೇ ಮನ್ನಾದಿಗಳು 5 ಸುರ
 ಪತಿಗಳಬುಜ್ ಭವಾದಿ 6 ದೇವ
 ಪ್ರತತಿ 7 ಯೆನ್ನಾಜ್ಞೆಯೊಳಗೆಂದಾ ಸತಿಗೆ 7 ಶಿವ ನುಡಿದ

೫೧

ನಿನ್ನ ಕಥೆಯೇ 8 ಪುಣ್ಯ 9 ಕಥೆಯಾ
 ನಿನ್ನ ಚರಿತ 10 ವೆ 10 ಪುಣ್ಯ ಚರಿತವು
 ನಿನ್ನ ನೆನೆ 11 ವಂಗನೆಗೆ 11 ಬಹುದು ಪತಿವ್ರತಾ 12 ವಿಭವ 12
 ನಿನ್ನ ನುಜ್ಜೆಗೆ ಧರ್ಮಚಿಂತಾ
 ಪನ್ನೆಯಾಗದಿರೆಂದು 13 ಸ್ವವೆಯಲಿ 13
 ತನ್ನ ಸಿರಿಕರತಳವನಿ 14 ರಿಸಿ 14 ದನುತ್ತಮಾಂಗದಲಿ

೫೨

ಹರನ ನುಡಿಯೇ 15 ವೇದ 15 ಹರನಾ
 ಚರಣೆಯೇ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಹರಪತಿ
 ಕರಿಸಿ 16 ನುಡಿದುದೆ 16 ಪರಮಪಾವನ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವಿದು
 ಬರಹ ಸಹಿತಾ ವಿಧಿಯನೊರಸಲು
 ಹರ ಸಮರ್ಥನು ಹರನ ಬರಹನ
 ನೊರಸಲಾಪ 17 ರೆ 17 ತೋಟಾಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ 18 ದೇವರಲಿ 18

೫೩

ಒದಟುನೈವರಿಗೀಕೆ ವಧುವೆಂ
 ಬುದು ಮಹೇಶ್ವರನಾಜ್ಞೆ ನೀಗಿ ನಿ
 ನಿ 19 ದಕೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಬಳಿಕೇ ಪಾಂಡುಸಂದನರ

1 ಸ್ತೂತಿ (ನಬ) 2 ವು ವಿವಿಧ (ಕರ) 3 ಯಿನ್ನ (ಬ) ಯಿಂದ (ರ) 4 ಕ್ರತು (ಕಬ) ಶ್ರುತಿ (ಸ) 5 ತತ್ತ್ವ ಸ್ತೂತಿಗಳಿಗೆ ಭುವನಾದಿ (-) 6 ಭಾವ (ಬ) 7 ಯೆಂಬುದು ಗಡ ನಿರಂಜಿನಿ ಎಂದು (ದ) 8 ಯೆಂಬರು ತನ್ನ ಗೆಡ ಕೇಳೆಂದು (ಬ) ಯೆನ್ನಯ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದಾ ಸತಿಗೆ (ರ) 9 ಯಂ (ದ) 10 ಕಥನವು (ದ) ಕಥನಾ (ಸ) ಕಥೆಗಳು (ರ) 10 ವು (ದರ) 11 ದಬಲೆಯರಿ (ಬ) ದಂಗನೆಗೆ (ರ) 12 ಭಾವ (ಸ) 13 ಮುದದಲಿ (ಕ) 14 ಕ್ಕಿ (ಸ) 15 ನಾದ (ಸ) 16 ಹಿಡಿದರೆ (ಬ) ಸುಡಿದುದು (ರ) 17 ರೆ (ಸ) 18 ಗಳು ಉಳಿಯೆ (ಸ) 19 ನಿಂದಿ (ಸ) ನಿಂತಿ (ರ)

ಹದನನಣಿಸರೆ ಕೇಳು ನೃಪ ಪೂ
ವದಲಿ ಸುರಪತಿ ¹ ಶಂಕರನ ಶಾ¹
² ಪದಲಿ ನಂದನು ಹಲವು³ ಯುಗ³ ಕೈಲಾಸ ಕುಹರದಲಿ² ೫೪

ಬಳಿ⁴ ಕಲಿಂ⁴ ದ್ರನು ಮಣಿಯಲಿ ಕಳ
ವಳಿಸ್ಸಲಾ⁵ ತಂಗಾತನಂತಿರೆ
⁶ ಚಿಲುನರುದಿಸಿದಗಾ ಚತುಷ್ಟಯ ರಜತಪರ್ವತದ⁶
ಬಿಲಸೋಳಿ ಪರಿಯೈವರಿಂದ್ರರು
ಸಿಲುಕಿದು ಶುಕರನ ಖತಿಯಲಿ
ಬಳಿಕ ಬಿದ ಗಡಿಯಾಯ್ತು ಕಾತ್ಯಾಯನಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ೫೫

ಜನಿಸುವುದು ⁷ ನೀವಿಂದ್ರಶ್ರೀವರು⁷
ಮನುಜಲೊ ಕ⁸ ದಲರಗು⁸ ಕುಲದಲಿ
ವನಿಗೆ ನಿವೈ⁹ ರ್ಗಯಕಳೊಬ್ಬಳೆ ನಿಧಾನವಿದು⁹
¹⁰ ಎನಲು ನಡು¹⁰ ದರನರು ಮೊದಲಲಿ
ಮನುಜ ಜನ್ಮವೆ ಕಷ್ಟವದಣಿ¹¹ ಇಳು
¹¹ ವನಿತೆಯೊಡಹೆ ಟ್ಟದರಿಗೆ¹¹ ಇಬ್ಬಳೆ¹¹ ಶಿವಶಿವಾಯನುತ¹⁰ ೫೬

ಹರ¹² ರ¹² ತ್ರಾಯಸ್ತ¹² ಕರುಣಾ
ಕರ ಮರು¹³ ನೀ ದುರಂತದ
ನರಕ¹³ ಭಾಜ¹³ ನವು¹³ ತ¹⁴ ನೈ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಸೇವೆಯಲಿ¹⁴
ಕರುಣಿಸೈ ಸುತೊಂದು ಪರಿಯಲಿ
ವರವನನೆ ನ¹⁵ ನಗುತ¹⁵ ಗುಣ
ಧ¹⁵ ರನು ¹⁶ ತಿಳುಹಿದನೈ ವರಿಂದ್ರನನರಸ¹⁶ ಕೇಳಿಂದ ೫೭

1 ತಾನು ಬಳಿಕಾ (ದನ) 2 ತ್ರಿದಶನಾಯ್ಕಗೆ ಬಂದ ಗರ್ವದಲಾಯ್ತು ಶಿವ ಶಾಪ
(ದ) ತ್ರಿದಶ ನಾಯಕನೊಬ್ಬ ಬಂಧು ವರ್ಗದಲಾಯ್ತು ಶಿವ ಶಾಪ (ನ) 3 ಶೈಲ (ಬ)
4 ಕಿನಿಂ (ಕ) ಕಿನಿಂ (ಬ) 5 ದಾ (೨) 6 ಸಲವು ದಿನ ಸೆಣೆಯಾಯ್ತು ರಜತಾ ಶೈಲ
ಕುಹರದಲಿ (ಕದ ಬ; 7 ನೀನೈವರಿಗಳಂ (ದನ) 8 ದಲಸುರ (ಕದಬ) ದಿಯಸುರ (ನ)
9 ನಿನಲು (ನ) 10 ಜನನವಿದು ಕಡುಕಷ್ಟ ನಮ್ಮದು ಮುನಿತನವು ತಾನಲ್ಲವೆಂತಲಿ
ವನಿತೆಯಂ ಸ್ವೀಕರಿಸ ಗು 11 ಬಲ್ಲ ಶಿವನೆಂತ (ದನ) 11 ಯೈವರಿಗೊಬ್ಬಳೇ
ಹರ (ರ) 12 ತಾಹೀಶ (ಕಕರ) 13 ಸಾಧ (ದನಬರ) 14 ವೇ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಭಜಕರಿಗೆ
(ದನ) ವೇ ನಿಮ್ಮದಿಯ ದರುತ¹⁵ (ಬ) ವೇ ನಿಮ್ಮಂಘ್ರಿ ಭಜಕರಿಗೆ (ರ) 15 ಗಾರೀ
ವ (ಕ) 16 ನುಡಿಸಿದನೈ ವರಿಂದ್ರನರಸ (ಕದ) ತಿಳುಹಿದನೈ ವರಿಗೆ ಬಳಿಕರಸ (ನ)

ಖೇಡತ¹ನ²ವೇಕ³ಳ್ಳಿ ನಿತ⁴ ಖು
 ಖೋಡಿಯಿದಟೂಳಗಿಲ್ಲ⁵ ವ ನಿವಧು
 ಜೀಡಿದಳು⁶ ಪೂರ್ವದಲಿ ವರವನು ಪಂಚವಾಕ್ಯದಲಿ
 4ಖೋಡಿದೆಯೆನಿಸಳು ನಾರಿಧರ್ವ⁷
 ಕೇಡುಬಾರದು ನಿನ್ನನೆಟಿ⁸ ಕೆ
 ಟ್ಟಾಡಿದರ ಬಾಯ್⁹ ಕುಳುವುದೆಂದನು¹⁰ 7ಬಾಲಶಶಿಮೌಳಿ⁷ ೫೮
 *ಎನೆ ಹಸಾದೊಡಲಿಂದುಲೇಖಿ⁸
 ನನು ಸುರೇಂದ್ರರು⁹ ಬೀಳುಕೊಂಡರು
 ಜನಿಸಿದರು¹⁰ ಬಳಿಕವರು ಮಹಿಯಲಿ¹¹ 10ಮತ್ಸ್ಯ¹⁰ 10ರೂಪದಲಿ¹¹
 ನಿನಗೆ¹² 11ಜನಿಸಿದಳಾಕೆ¹³ 11 ಕುಂತೀ
 ತನುಜ¹⁴ 12ರಿವರಳಿಯಂದಿರೇ¹⁵ 12 ನೀ
 13ನೆನಿತು¹⁴ 14ಪುಣ್ಯನೊ¹⁵ 14 ಶಿವಯೆನುತ ತಲೆದೂಗಿದನು ಮುನಿಪ¹⁶ 13

೫೯

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಪೂರ್ವದಲಿ ತಾವ್¹⁷ ತ
 ಮೊಳಗೆ¹⁸ 15ಯೆದುರಿದಿದರು¹⁹ 15 ನಿನ್ನ¹⁶ 16ನು¹⁷
 17ತಳೆವರಿದು¹⁸ 18ಬೋಳ್ಳೆ¹⁹ 18ಸಿದ²⁰ 19ವ²¹ 19ಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ²² 17
 20ತಿಳಿಯದಿರೆ ನೋಡಾದರೆನುತ²³ 20
 ಗ್ಗಳೆಯ ಮುನಿಪತಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯ
 21ಸಲಿಸಿದರೆ ನೋಡಿದನು²² 21ದ್ವಪದನ²³ 22 ಪಾಂಡು²⁴ 21ನಂದನರ²⁵ ೬೦
 ಮೆಟಿವ ದೇಹಪ್ರಭೆಗಳಲಿ ಮಿಟು
 ಮಿಟುಪ ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಕಿರಣದ
 ತಟು²⁶ 23ಗಲಿತ²⁷ 23 ತನಿ ಹೊಳೆವ ದಿವ್ಯಾಂಬರದ²⁸ 24ಕಾಂತಿಯಲಿ²⁹ 24

1 ನವೇಕದಕೆ ನಿಮ್ಮೊಳು ರೂಢಿ ತಪದಲಿಪೊಟ್ಟು (ನ) 2 ಬೇಡೆ (ದ) 3 ಕೊಂಡಳು (ಕ) 4 ಜೋ (ರ) 5 ಯಾಗದು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕೆ (ನ) ಯೆನಿಸಿತು ಸತ್ತಯ ಧರ್ಮಕೆ (ರ) 6 ಹುಳಿಯಲೆಂ (ರ) 7 ಶಿವನು ಮನಮುಟ್ಟಿ (ನ) 8 ವೆನುತ್ತ ನಿಟಲಾಕ್ಷನನ್ನೆವರು (ನ) 9 ಮಹಿಯೊಳಗೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ಸುತರು ತಾವಾಗಿ (ದನ) 10 ಮನುಜ (ರ) 11 ಮಗಳೇವನಿತೆ (ದನ) ಮಗಳೇವನಿತೆ (ರ) 12 ರೈವರು ಸುರಪನೆ (ಬ) 13 ವಿನಿತು ಘನವೆಲ್ಲವೆಲ್ಲವನು ಪೊರದಿರಿ ತೋಟಬೇಕೆಂದ (ನ) 14 ಘನ ಪೋ (ಬ) 15 ದೆಯ್ಯದಿರಿಸಿದರೆ (ಕ) ಯೆಯ್ದರು ಜನಿಸಿದರೆ (ದ) ಏವರು ಜನಿಸಿದರು (ನ) ನೈದುರಿದಡೆ (ರ) 16 ಯ (ದ) 17 ಸಳಿನ ಮುಖಗಿವರೆಲ್ಲವರಗಳು ಪಾಂಡುಂದವರು (ದನ) 18 ಜಾಳಿ (ರ) 19 ದ (ಕ) 20 ತಿಳಿದು ನೋಡ್ವೆ ದ್ವಪದನರುತ (ನ) 21 ನೊಲಿದು ಕೊಟ್ಟನು ಬಳಿಕ ನೋಡಿದ ಪಾಂಡು (ದನ) 22 ಸ್ವಪ (ಕ) 23 ಗಿರಲು (ಬ) 24 ಹೊಡಕಿಗಳ (ದ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ಕ) ಪಲ್ಲಿಲ್ಲ

1 ಅಹೋಮಲಾಯ್ತೆಲ್ಲವಯನದ1 ಕಂ

ನೇಟಕಿನ ತೇಜಃಪುಂಜನುಯರಸ

ನೇಟಕವೆನಲಿ ರೈವರೊಪ್ಪಿದೊಂದ್ರರೂಪಿನಲಿ

೬೧

ಮನದ ಜೊಮ್ಮಿನ ಜಡಿನ ರೋಮಾಂ

ಚನೊದೊ ಹುದುಗುವ ಹೊದಲುಗಂಗಳ

ಜನುಗುವಾತಿನ ಹೂಕ ಹರುಷವೆ ಹೊಂಗಿದುತ್ತನದ

ಕೊನರ್ವ 4 ಬೆಳಗಿನ4 ಕಳಿದ ಚಿ ತೆರು

5 ನೊನದ ಭಾವದ ರಾಗರಃದು

ಬ್ಬಿನಲಿ ಹೊಂಪುಳಿ ಹೋದನೊವರನು ಕಂಡು ಪಂಚಾಲ†

೬೨

ಅರಸ ಕಂಡೈ ನರಪತಿಗಳೋ

ಸುಗಪತಿಗಳೋ ಮನದ ಸಂಶಯ

ಹರಿದುದೇ 7 ಹಳವಿ7 ಲ್ಲವೇ 8 ಲೇಸಾಗಿ8 ನೋಡಿನಲು

ಪರಮಮುಷಿ 9 ನೀ ಪುಣ್ಯದಲಿ ಗೋ

ಚರಿಸಿಗೈ ನಿನ್ನುಡಿಯ ನೇಮವ

ಶಿರದೊಳಾಂತನು ಧನ್ಯನಾನೊರಸ ಕೈಮುಗಿದೊ

೬೩

ನಂಬಿ10 ದೈ ಲೇಸಾಗಿ10 ಲಗ್ನ ವಿ

11 ಲಂ11 ಬನಾಗದೆ ಧಾರೆಯೆಟಕಿ ಕಳ

ಕಾಂಬುವಿದೆ ನೀ ಹೋಮ ಕಾಶ್ಯಪ ಹೋಮ ಸ ಧನ

ತುಂಬು ವಹಿಲದಲವನಿಯಮರಕ

ದಂಬ 12 ನೆರೆಯಲಿ12 ನಲು ದ್ರುಪದನ

ಹೊಂಬೆಳೆಯ ತನಿಹರುಷ 13 ಹೊಡೆ13 ಮೋಜುದುದು ಪುಳಕದಲಿ

೬೪

ಸಾರಿದರು ವೆ ಟ್ಟಕ್ಕಿ14 ಗಳ14 ಗಡ

ಜೀರಿಗೆಗಳೊದಗಿದವು 15 ಲಗ್ನ 15 ವಿ

ಹಾರದಾಶೀ16 ವರ್ಚನ ಳ ಗಾಯಕ ರವದ16 ಭ ದಲಿ

1 ತವಹವನಿತ್ಯೆಲ್ಲವನು (೯) ಯಲಾಯ್ತೆವಯನದಲಾ (ರ) 2 ಲೊಪ್ಪಿದರೈವ (ಕಬ) 3 ದಿ (ನ) 4 ಬೆಮಂನ (ಕ) ಬೆರಗಿನ (ರ) 5 ಮ (ನ) 6 ಯಾದನಿ (ದ) 7 ಮರೆಯಿ (ದನ) ಹೊರೆಯಿ (ರ) 8 ನೀ ನಿನ್ನು (ನ) 9 ಯರೆ ನಿನ್ನು ಕೈವೆಯಲಿ ನಿರುತವ 10 ಗೋಚರಿಸಿ ಕಂಡು ಪರಮ ಹರುಷದಲೆನುತ ಚರಣವ ಹಿಡಿದು ಮುಂಡಾಡಿ (ನ) 10 (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ, ದಾ ಸಾಕೇ (ದ) ದೈ ಸಾಕೇಳು (ರ) 11 ಡ (ನ) 12 ವನು ಬೇಗೆ (ಕ) ವನು ನೆರಹೆ (ರ) 13 ಕವೆ (ದ) ತರೆ (ಬ) 14 ಯನು (ದನಬ) 15 ಯಜ್ಞ (ಬ) 16 ವಾರ್ಧದಾಯತರವದ (ದನ) ವಾರ್ಧವಾಯಿತ್ತವರವರ (ಬ) ವಾರ್ಧದಾಯತ ಹರುಷ (ರ)

† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಧಾರೆಯೆತ್ತಿದನು ದ್ರುಪದ ಪಾಂಡುಕು

ಮಾರರಿಗೆ ನಿಜತನುಜೆಯನು ವಿ

ಸ್ತಾರಿಸಿತು ¹ವೈವಾಹ¹ರಚನೆ ²ವಿಲಾಸವಿಭವ²ದಲಿ

೬೫

ಹೋಮ ಸಮನಂತದಲಖಿಳ ಧ

ರಾಮರರ ಪೂಜೆಯಲಿ ³ಭೂತ³

ಸ್ತೋಮ ತುಷ್ಟಿಯ ಮಾಡಿದನು ಸನ್ಮಾನ ದಾನದಲಿ

ಆ ಮುನೀಂದ್ರಂಗೆತ್ತಿದರು ನೃಪ

ರಾ ಮಹಾಸತಿ ಸಹಿತ ⁴ವಿಮಲ⁴

ಪ್ರೇಮದಲಿ ಹರಸಿದನು ⁵ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ಪಾಂಡನರ

೬೬

ಪರಮ ⁶ವಿಭವದಲಾ⁶ ಚತುರ್ಥಿಯ

ಮಾಡಿದವದೋಷಯ ⁷ಪುರ⁷ಜನೆ

⁸ಪರ⁸ಜನದ ಸುಮ್ಮಾನ ⁹ಶರಧಿಯ⁹ ಸಾರ¹⁰ಸಂಗತಿಯ¹⁰

ವರ ಮುನಿಪನೀಕ್ಷಿ¹¹ಸಿದನ¹¹ನಿಬರ

¹²ಹರಸಿ¹² ನಯನೀತಿಗಳನಾಹಿ¹³ದು¹³

ಮರಳಿ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಹೊಕ್ಕನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮವ

೬೭

¹ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ (ಕದ) ² ವಿಚಿತ್ರ, ವಿಭವ (ಕಬ) ವಿಶಾಲ ರಚನೆ (ದ) ³ ಭೂಮಿ (ದನ) ಸುಜನ (ರ) ⁴ ವಿಪುಲ (ನ) ⁵ ಮುನಿಪತಿ ಪಾಂಡುನಂದನನ (ರ) ⁶ ವೈಭವದಲಿ (ದನ) ⁷ ಪು (ದನಬ) ⁸ ಪುರ (ದನಬ) ⁹ ಹರುಷದ (ನ) ¹⁰ ಸಂಪದವ (ದರ) ಶರಧಿಯಲಿ (ನ) ¹¹ ಸುತಲ (ದ) ¹² ಕರೆಸಿ (ದ) ಕರೆದು (ದಬರ) ¹³ ಸಿ (ದನಬ)

ಹದಿನೇನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಧಾಳಿಯಲಿ ಬಂದರಿಬಲದ ಹೆ
ಚ್ಚಾಳುತನ¹ವನು¹ ಮುಟ್ಟಿದು ಸಂಧಿಯ
ಮೇಲೆ ಧರ್ಮಜ ಬಂದು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ನೃಪತಿ ಪಾಂ
ಚಾಲಸುತೆಯ ವಿವಾಹ ವಾರ್ತೆಯ
ಕೇಳಿದ²ರಲ್ಲೆ² ಕಾರವರು ಮುಟ್ಟಿ³ಗಿದರು³ ಮುಟ್ಟಿಕೊಳಿಸಿ
ಆಳ ನೆರಹಿದರಖಿಳದಳ ದೆ
ಖ್ವಾಳವನು⁴ನೋಡಿ⁴ದರು ಭೂಮಿ
ಪಾಲ ಸಂಕುಲ ಸಹಿತ ಬಂದು ದ್ರುಪದ⁵ ಪುಗಾಗಿ⁵

೧

ಏನ ಹೇಳುವೆ ನಿನ್ನ⁶ವರ ಜಯ⁶
ಮಾನವನು⁷ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ⁷ ವೈಕದ
ಮಾನಭಂಗ ಸ್ಥಿತಿಗುನೇಲೆ ಜನಮೇಜಯಕ್ಷಿತಿಪ
ಭಾನುವಿನ ವಂಜನ ಶಿಲೋಚ್ಚಯ
ಸಃನುವಿನ ತಗರಿನ⁸ತರಂಗವ
ಭೇನುವಿನ ಹೋರಟೆಯ ಹವಣದು⁹ ಹೇಳಲೇನೆಂದ⁹

೨

ಮುಟ್ಟಿದು¹⁰ದದು¹⁰ ಹೆಬ್ಬಲ ವಿಘಾತಿಯ
ಲೊಟ್ಟಿ¹¹ಗಿ¹¹ದರು ಪಟ್ಟಿ-ಭಟ್ಟರು ಗಜ¹²ಹಯ
ದೊ¹³ಟ್ಟಿ¹³ ಬತ್ತಿತು ಭೀಮ, ಪಾರ್ಥರ ಶರ¹³ನಿಘಾತ¹³ದಲಿ
ಉಟ್ಟು¹⁴ಗೊಂಡರು¹⁴ ನಿಟ್ಟಿಟ್ಟರು¹⁴ ಕೈ
ಮುಟ್ಟಿದು¹⁵ನಾಚಿಯು¹⁵ ದೊರೆಗೆ¹⁶ಳವದಿರು¹⁶
ನೆಟ್ಟಿ ವಿಭಾಡಿಸಿ ತೆಗೆದು¹⁷ಹಾಯ್ದರು¹⁷ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ

೩

1 ದಲಿ (ನ) 2 ರು (ಕ) ರಲೆ (ರ) 3 ಗುತ ಮತ್ತೆ (ಕರ) 4 ಮಾ (ದನ) 5 ಪಟ್ಟಣಕೆ (ದಬ) 6 ಜಯಸುಂ (ನ) ವರಸುಂ (ಬ) ರಣಸುಂ (ರ) 7 ನಿನೊಂದು (ದನ) ನೀನೊಂದು (ಬ) 8 ಧ- (ಕ) 9 ಭೂಪ ಕೇಳಂದ (ಕ) 10 ದಾ (ದರ) 11 ಸಿ (ದ) 12 ರಥವೊ (ಕ) 13 ನಿರಾಘ (ದ) ನಿರಾಘ (ನ) ನಿರಾಘ (ಬ) ನಿಘಾತ (ಂ) 14 ಅರಿಭಟ್ಟರು (ನ) 15 ದಿಟ್ಟಿಯ (ಬ) 16 ಅವರತಿ (ದನ) ಅವಗತಿ (ಬ) 17 ಹೋದರು (ನ) ಹೊಯ್ದರು (ಬ)

ಬಳಿಕ ಸಾಂಚಾಲಕನ ಭೀತಿಯ
ಮೊಳಕೆ¹ ಹುರಿ¹ದುದು² ಹರಿದುದು² ತ್ವನ
ಜಲಧಿ³ ಜಲಧಿಸಂತಿ³ ಭೂತಳ⁴ ರುಷ ಭಾರದಲಿ⁴
ಹೊಳೆ⁵ ವೇಳೆಯ ರವಿರತ್ನಿಗಳು⁵ ಪ್ರ
ಜ್ವಲಿಸುವಂತಿರೆ ಪಾಂಡುನೆಂದನ
ರಳವಿ⁶ ನುಬ್ಬಿ⁶ ಬಿಸಿಲು ಮಿಗೆ ಪಸರಿಸಿತು ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ

೯

ಬಂದನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಸಕಲ ಯಾದವ
ವೃಂದ ಸಹಿತ ಮುರಾರಿ ಕುಂತೀ
ನಂದನರು ಬರಲಿದಿರುಗಾಣಿಸಿಕೊಂಡನುಚಿತದಲಿ
ತಂದ⁷ ಬಹುವಿಧ⁸ ವಸ್ತುಕಾರನ⁸
ನಂದನು ಕೊಟ್ಟನು⁹ ಗಜರಥಾಶ್ವವ
ನಿಂದುವದನೆಯ¹⁰ ರಿಗೆ¹⁰ ವಿಚಿತ್ರಾಂಬರ ನಿಭೂಷಣವ

೨

ಮಗನೆ ಧರ್ಮಜ ಕೇಳು ಭೀಮಾ
ದಿಗ¹¹ ಘ¹¹ ಹರಿಯೆಮ್ಮಣ್ಣ ದೇವನ
ಮಗನು ಸೋದರಮಾವನೀತನು ನಿಮಗೆ ವಸುದೇವ
ವಿಗಡರೀ¹² ಯಾದವ¹² ನೃಪರು ಬಂ
ಧುಗಳು¹³ ನಿಮಗೆನುತ್ಪಿವ¹³ ರನು ಕೈ
ನೆಗೆ¹⁴ ಹಿ¹⁴ ಕಮಳೋದರನ ಕೈಯಲಿ ಕೊಟ್ಟಳಾ ಕುಂತಿ

೩

ವ¹⁵ ನದೊಳಪಗತನಾದನಿವರ
ಯ್ಯವು ಕುಮಾರರ¹⁶ ಬಾಲ್ಯ¹⁶ ಕಾಲದೊ
ಳೆನಗೆ ರಕ್ಷಾಭಾರ¹⁷ ಬಿ¹⁷ ದ್ದುದು ಪತಿ¹⁸ ಪ¹⁸ ರೋಕ್ಷದಲಿ
ಇನಿಬರನು ಗಜ¹⁹ ಪು¹⁹ ಗೆ¹⁹ ಕೊಂಡೊ
ಯ್ದನು ಸುಯೋಧನನಿಂದ²⁰ ವೈರ
ಧ್ವನಿತ²⁰ ವಾದುದು ಬಳಕೆ ಲಾಕ್ಷಾಭವನ ದಹನದಲಿ

೪

1 ಯರ (ನ) ಮಹಿ (ಬ) 2 ಮುಂಡುದು (ಕಬರ) ಭೀತಿಯು (ನ) 3 ಜಲಧಿ
ಫಲಿತ (ಕದ) ಜಲ ವಿಪರೀತ (ನ) 4 ಭೂತಳೇಂಪ್ರರಲಿ (ಕದನಬ) 5 ಹೊಳೆವ ರತ್ನಿಗಳು
ಮಿಗೆ (ಬ) 6 ರೀಯ (ನ) 7 ಬಂದು (ಬ) 8 ಸಾರವಸ್ತುವ (ಃ) 9 ಸಂದಣಿಸಿದನು
(ದಬ) ನಂದು ಕಾಣಿಸಿ (ಃ) ಮುಂದಿರಿಸಿದನು (ರ) 10 ರನು (ಕದಬ) ರಲ್ಲಿ (ಃ) 11 [ಜ];
ಳು (ಕದನಬರ) 12 ಕಾರವ (ಕದ) 13 ನೀವೆಂದನಿಬ (ಕ) 14 ದೆಗೆದು (ಕದಬ) 15 ಬ
(ಕನ) 16 ಕಿಳಿದು (ಃ) 17 ವಿ (ಕರ) 18 ತ (ದ) 19 ಪುರಕೆ (ಕದ) 20 ವೈರವು
ಜನಿತ (ಬ) ವೈರವು ನಿಂದ (ರ)

ಉರಿ¹ಯೊಳು¹ಳಿದೆವು ನಿಮ್ಮ ಚರಣ
 ಸ್ಮರಣ² ಬಲ³ದಲಿ ಬಹಳ ವಿಪಿಣಾಂ
 ತರದೊಳಗೆ ತೊಳಲಿದೆವು ತಿರಿದೆವು ಹೊರಿದೆವೊಡಲುಗಳ
 ಬರಬರಲು ತತ್ಸ⁴ರ್ವದುಃಖೋ
 ತ್ಕರ⁵ ನಿವಾರಣ ದ್ರುಪದ ಕನ್ಯಾ
 ವರಣ ನಿಮ್ಮಡಿಯಂಘ್ರಿದರುಶನಂದಳಾ ಕುಂತಿ

೮

ದೇವಿ ಚಿತ್ತವಿ⁴ಸೌ⁴ಪಚಾರಿ⁵
 ಭಾವನೇ ಧರ್ಮಜನು ಭೀಮನು
 ಭಾವನನವರು ಧನಂಜಯಾದಿಗಳಿ⁶ವ ಗೆ⁶ ಮೈದುನರು
 ಸುವ್ರಪಾಧಿ ಸ್ಥಳ⁷ೋಳಂತ
 7ರ್ಜೀ⁷ವನವು ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಗ
 8ಳಾವನಾ⁸ ನಿಮ್ಮೈವರೆಂದನು ಕುಂತಿಗಸುರಾರಿ

೯

ದ್ರುಪದ ಗುಡಿಗಟ್ಟಿದನು ಕುಂತಿಯ⁹
 ವಿಪುಳ ಹರುಷವನೇನನೆಂಬಿನು
 10ದ್ರುಪದ ಯದುಪರಿವಾರವು¹⁰ಲಿದುದು ಜಲಧಿ ಘೋಷದಲಿ
 ಅಪದೇಸೆಯ ಮುಗಿಲೊ¹¹ಡೆದು¹¹ ಹೊಳೆಹೊಳೆ
 12ದುಪರಿಚರ¹² ರವಿಯು¹³ತಿ 13ತತ್¹³ಪ್ರಾಣ
 14ವಿಪುಳ¹⁴ ತೇಜಃಪುಂಜರೆಸಿದರು ಪಾಂಡುನಂದನರು

೧೦

ಇದಿರೊಳವನಿಪ ಭೀಮನೆಡನಂ
 ಕದಲಿ ಮಾದ್ರೀಸುತರು ಬಲಸಂ
 ಕದಲಿ ದೇವಕಿ ಕುಂತಿ ವಸುದೇವಾದಿ¹⁵ಯದುನಿಕರ¹⁵
 ಮುದದಿ¹⁶ಸೈವರ ರನುಣಿ ಬಲ¹⁷ವಂ
 17ದಲಿ¹⁶ ಕರುಣಾಳುವಿನ ವಾಮಾಂ
 ಕದಲಿ ಫಲುಗಣನೊ¹⁸ಪ್ಪಿ¹⁸ ಮೆಣಕಿದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ

೧೧

1 ಬಳಿ (ದ) 2 ಭರ (ರ) 3 ವರ್ಷ ದುಷ್ಟೋತ್ತರ (ಕ) ಕಲದುಃಖಾಂತರ (ದ) ವರ್ಷ
 ದುಃಖಾಂತರ (ರ) 4 ಸೋ (ದಬ) 5 ರಕ (ದ) ರಿತ (ಬ) 6 ಮ್ಮ (ನರ) 7 ಭಾರ (ರ)
 8 ಭಾವನವು (ಕಬರ) 9 ಅವುಡರು (ದ) 10 ತೇ (ಕ) 11 ನೈವರು ಯದು ಪರಿವಾರವು
 (ನ) ದ್ರುಪದ ಯಾದವ ಸೇನೆಯು (ರ) 12 ಡ್ವಿ (ಬ) 13 ವುಪರಿಚರ (ದ) 14 ಪ್ರಾ
 (ದನಬ) 15 ಕುಪಿತ (ಕನಬ) 16 ಮುನಿನಿಕರ (ದ) ಗಳು ಸಹಿತ (ನ) ಗುರು ನಿಕರ (ಬರ)
 16 ಯೈವರು ದೇವ ನೆಡವಂಕದಲಿ (ನ) 17 ಪಾರ್ಶ್ವ (ದ) 18 ಪ್ಪ (ರ)

ಆವುದೋ ಧರ್ಮಜನ ಭೀಮನ
ಭಾವಶುದ್ಧಿ ಧನಂಜಯನ ಸುಕೃ
ತಾನಲಂಛ¹ದ¹ ಸಾರವೆಂತುಹೋ ಶಿವ ಮಹಾವೇವ
ಶಾವು²ಗಾಣವು² ವೇದ ಉಪನಿಷ
ದಾನಳಿಗಳೋಲೈ ಸಿ ಕೃಷ್ಣ ಕೃ
ಪಾವಿಲಾಸನ ನೋಡಿಯೆಂದುದು ಸಕಲ ಸಮುನಿ³ಸಿಕರ

೧೭

ಅರಸ ಚಿತ್ತೈ ಸಂದಿನೋಲಗ
ಹರಿದುದಾ ಹರಿಸೇನೆ ಬಿಟ್ಟುದು
ಪುರ⁴ ಬಹಿರುದ್ಯಾನ ವೀಧಿಗಳೋಲಿಗೆ ಹರಹಿನಲಿ⁴
ಕುರ-ನೃಪ-ಲನ ಗುಪ್ತ ಚಾರರು
ಹಿಂಸಾ⁵ದರೀ ವಾರ್ತೆಯನು ಪುರದಲಿ
ಹರಹಿದರು ನೆಹಿ ಕೀಳಿದನು ದೈತರಾಷ್ಟ್ರ⁶ನೀ ಹದನ⁶

೧೮

ಕರೆಸಿದನು ಗಾಂಗೆಯ ಗೌತಮ
ಗುರು ಸುಯೋಧನ ಶಲ್ಯ ಸೈ ಧನ
ಗುರ-ತನುಜ ರಾಧೇಯ⁷ವಿದುರ ಕಳಿಂಗ⁷ ಸೌಬಲರ
ಚರ⁸ಮುಖ ಪ್ರತಿಪನ್ನ ಬಂಧುರ
ತರ⁹ವಚೋ ವಿನ್ಯಾಸ⁸ ಕರ್ಣ
ಜ್ವರವೋ ಕರ್ಣಾನ್ಮೃತವೋ ಕೇ¹⁰ಳಿ¹⁰ರೆಯೆಂದನಂಧನೃಪ

೧೯

*ಕೇಳಿ¹¹ದುದ¹¹ ಹೇಳು¹²ವೆನು¹² ಯಾದವ
ರಾಳು ಬಂದುದು ಗಡ ಜನಾರ್ದನ
ಕೋಳುವೋದನು ಗಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಭೀಮ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ
ಗಾಳಿ ಬೆಂಬಲವಾ¹³ಗಲು¹³ರಿಯ ಚ
ಡಾಳವನು¹⁴ನಿಣ್ಣೈ¹⁴ಸಬಹುದೆ ವಿ
ತಾ¹⁵ಳಿಸಿತ¹⁶ಲೈ¹⁶ ನಿಮ್ಮ ಗಾರುಡವೆಂದನಂಧನೃಪ

೧೨

1 ನ (ದ) 2 ಗಂಡನೆ (ಕಬ) 3 ಸುರ (ದನ) 4 ಪರಿಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಹಿರೋದ್ಯಾನ
ವೀಧಿಯಲಿ (ನ) 5 ಹರಿ (ಕ-ಬರ) 6 ಭೂಪಾಲ (ದನಬರ) 7 ಶಕುನಿ ವಿಕರ್ಣ (ನ) 8 ಚರರು
ಬಂದರು ಅದರ ಮುಖ ಬಂಧುರ ಕರಡ ವಾರ್ತೆಗಳು (ದ) 9 ವರ (ದ) 10 ಕ್ಷಿ (ರ)
11 ರೇ (ಕ) 12 ವೆವು (ದ) 13 ಗೆವು (ದ) ದಡು (ರ) 14 ಜಾಳೈ (ದ) ಪರಿಹರಿ (ರ)
15 ಓ (ಕರ) 16 ಲಾ (ದರ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ಕ)ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಎನೆಲು ಘರ್ಜಿಸುತ್ತರಸ ಮುರರಿಪು

¹ಜನುಗಿ¹ದರೆ ಗಿರಿ ಜರುವುದೇ ಯಮ

ತನುಜ ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಹಿಡಿ²ದರೆ³ ಗಗನವ³ಡಗು³ವುದೆ

ದನುಜರಿ ಪುವಿನಲೇನಹುದು ಬರ

ಲನಿವಿಷರು ನೆರವಾಗಿ ⁴ರಣದಲ್ಲಿ⁴

ಜನಪ ನೋಡೆಂದರು ಜಯದ್ರಥ ⁵ಸೌಬಲಾದಿಗಳು⁵

೧೬

ಕೊಱತೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ನಿಮ್ಮ ನಾವ್ ಕಂ

ಡಹು⁶ದವನರತಿಬಲರು⁶ ಕೃಷ್ಣನ

ಬಹು⁷ಸಹಾಯದಲೇನು⁷ ಭೀಮಾರ್ಜುನರ ಬಲುಜೇನು

⁸ನೆಹಿನಣಿಗೆಯುಳ್ಳವರಲೇ⁸ ಹೊ⁸

ಕ್ರೈಹಿದ ರಣಹಸಿಯಾ¹⁰ಹು¹⁰ತೇ ನೀ

ವಹಿಯಿರೇ⁹ಭೂಪಾಲಯೆಂದನು ನಗುತ ಗಾಂಗೆಯ

೧೭

ಇವರ ಬಲುಹಂತಿರಲಿ ಸಾಕಿ

ನ್ನವರ ¹¹ಕರೆಸು¹¹ ನಿರೋಧ ಬಂಧ

ವ್ಯವಹೃತಿಗೆ ಫಲವಿಲ್ಲ ಮೂಲಕ್ಕೈದಕರ್ಮವಿದು

ಅವರು ಮನ್ನತಿಬಲರು ಕೃಷ್ಣನ

ಹವಣ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆಯಿನ್ನೀ

ಸವಡಿ ಮಾರಿಯ ¹²ಸೋಕು¹² ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾ ಭೀಷ್ಮ

೧೮

ಕರೆ¹³ಸು¹³ ವಿದುರನ ಕಳ¹⁴ಹು¹⁴ ವಾರಣ

ಪುರದ ರಾಜ್ಯವಿಭಾಗವನು ನಿ

ಪುರಿಸಿ ಕೊಡು ಭಂಡಾರ ¹⁵ಹೆಸುಗೆಯ ಮುನ್ನಿನಂದ¹⁵ದಲ್ಲಿ

ನರಮುಧಿಸ್ಥಿರ ¹⁶ಭೀಮರನು ನೀ

ಬ¹⁶ರಿಸು ¹⁷ನಿಮ್ಮ¹⁷ವಗುಣವ ನೋಡದೆ

ಬೆರಿಸಿ ಕೊಡುವೆ¹⁸ವು ಕೂಡಿ ಬದುಕುವದೆಂದನಾ¹⁸ ಭೀಷ್ಮ

೧೯

1 ಜನುಗಿ (ದ) 2 ವರೆ (ಕ) 3 ಉರು (ದ) 4 ನಮ್ಮನು (ರ) 5 ಕರ್ಣ ಸೌಬಲರು (ದ) 6 ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗಳು (ರ) 7 ಯೆವೇ ನೀವತಿ (ದ) 8 ಯ ಸಾಹಸವೇನು (ರ) 9 ಮೊಹವಣಿಗೆವುಳ್ಳವರ ಹೊ (ರ) 10 ರು ನೀವ್ (ದ) 11 ಯ (ಕಬರ) ಡಿ (ನ) 12 ಸುಹೃದ (ಬ) 13 ತೊಡಕು (ದಲ) 14 ಸು (ನ) 15 ಹಿ (ದರ) 16 ವರು ದಾಯದ ಮಾರ್ಗ (ಕ) 17 ಪವಚರಿಸುವ ಚ (ದರ) ಭೀಮನನು ನೀ ಚ (ನ) 18 ನಿನ್ನ (ದನ) 19 ನು ಕರೆಸಿಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ (ನ)

†ಕರೆಸಿ ಕೊಡಿರೇ ನಿಮ್ಮ ಚಿತ್ತ^೧ಕೆ
ಬರಿಸಿ ನಡೆಸುವೆ^೧ನೆನ್ನ^೧ ಮಕ್ಕಳ
ದುರುಳತನದಿಂದಾದ ಹಿಂದಣ ಮಕ್ಕಳಾಟಿಕೆಯ
ಮೆಚ್ಚಿದು ಕಳೆಯಲಿ ಪಾಂಡ ನಂದನ
ರೆರವಿಗರೆ ಬಾ ವಿದುರ ಭೀಷ್ಮ^೨ರ^೨
ಪರಮ^೩ಮತಮೇ^೩ ನಿಮ್ಮ ಮತ ಹೋಗೊಂದನಂಧನೈವ

೨೦

ಕಳುಹಿದರು ವಿದು^೪ರನನ^೪ ಬುದ್ಧಿಯ
ಕಲಿಸಿ ಭೀಷ್ಮಾದಿ ಇಂ ಪಯಣದ
ಲಿಲಿತ^೫ ಸನ್ನಾಹದಲಿ ಪರಿತಪಿಸಿದನು ಪಾವುಡವ
ಬಳಿಕ ಸುಮಹಾರ್ತದಲಿ ವಿಪ್ರಾ
ವಳಗಳಾಶೀರ್ವಾದದಲಿ ಮಂ

ಗಳಕ^೬ ಮಿಗೆ ಮುದದಿಂದ ಹಸ್ತಿನಪುರವ ಹೊಣವಂಟಿ

೨೧

ಕೇಳು ಭೂಪತಿ ಹಲವು ಪಯಣದ
ಮೇಲೆ ಪಯಣ^೭ದಲ್ಲೆ^೭ದಿದನು ಪಾಂ
ಚಾಲ ಪುರ^೮ವನು ಬಂದನರಮನೆ^೮ಗಧಿಕ^೯ ಹೆ ಸಡದಲಿ^೮
ಕೇಳಿದರು ಕೌಂತೇಯರೀತನ
ಲಾಲಿಸಿದರಿದಿ^{೧೦}ಗೊಂಡು ಹೃತ್^{೧೦}ಪುಳ^{೧೦}

೧೧ಕಾಳಿಯಲಿ ಮೈಮುಳುಗಿ^{೧೧} ತಗದಸ್ತಿದರು ತಮತಮಗೆ

೨೨

ಕ್ಷೇಮವನು ಕುಶಲವನು ಬಂಧು
ಸ್ತೋಮದಲಿ ಕೇಳಿದರು^{೧೨}ತನ್ಮು
ಕ್ಷೇಮ ಕುಶಲವ^{೧೩}ಕೇಳಿದರು^{೧೩} ಪೂ^{೧೨}ವರ್ಪರ ಸ್ಥಿತಿಯ
ಭೂಮಿಪತಿ^{೧೪}ಬಿತ್ತರಿಸಿ^{೧೪} ಬಳಿ^{೧೫}ಕಿನ^{೧೫}

ರಾಮಣೀಯಕ ಯಾದವೇಂದ್ರ ಶಿ

ರೋಮಣಿಯ ಸಮ್ಮೇಳನನು ಹೇಳಿದ^{೧೬}ನು^{೧೬} ವಿದುರಂಗೆ

೨೩

1 ನಮ್ಮ (ಕ) ನಿನ್ನ (ದ) 2 ನ (ನ) 3 ವಚನವೆ (ದ) 4 ರಂಗ (ನರ) 5 ತಳಿತ
(ನ) 6 ಗಲಿತ (ರ) 7 ನನ್ನೆ (ದ) 8 ವನು ವಿದುರ ಹೊಕ್ಕನು ಬಂದನರಮನೆಗೆ
(ದ) ಕವ ಬಂದನರಮನೆಗಾಗಿ ಕಲಿವಿದುರ (ನ) 9 ಗಾಗಿ (ಕಬ) 10 ರೆಯ್ದಿದರು ನರ
ಪುಳ (ನ) ರೈದಿದರು ಹೃತ್^{೧೦}ಪುಳ (ಬ) ಗೊಂಡರುತ್ಸವ (ರ) 11 ಕಾಳಿಯಲಿ ಮನ
ಮುಳುಗಿದರು (ದ) ಕಾಳಿಗಳು ಕೈಮುಗಿದು (ನ) ದಾಲಿಯಲಿ ಮೈಮುಳುಗಿ (ರ)
12 ತನ್ಮಯ ಪ್ರೇಮ ಮುದವನು ಹೇಳಿದರು ಪೂ (ದ) ರಮ್ನಯ ಕ್ಷೇಮ ಕುಶಲವ
ಕೇಳಿದರೆ ಪೂ (ಬ) 13 ಕೇಳಿದರೆ (ರ) 14 ಹೇಳಿದನು (ದ) 15 ಕೀ (ಬ) 16 ರು (ದನ)

† ಈ ಪದ್ಯವು ಏಳನೆಯ ಅನಂತರ ಬಂದಿದೆ (ಕ)

ತಂದೆ ಪಾವುಡವನಿತ್ತುವನು ಯನು,
ನಂದನಂಗೆಟ್ಟಿಸಿದ ದ್ರುಪದನು
ಕುಂದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ಕುಂದರ್ಪನಿರುದ್ಧರಿಗೆ
ತಂದೆ ವಸ್ತುತನನಿತ್ತುವನು ಸಾ
ನಂದದಲಿ ನಡೆದನು ನಗುತರ
ವಿಂ ನಾಳನ ಪದಕ ವೈಭವಿಯಕ್ಕಿದನು ಭಕ್ತಿಯಲಿ

೨೪

ತೆಗೆದ ತಕ್ಕುಸಿದನು ಭೀಷ್ಮ
ದಿ'ಳ ಕುಶಲನ ಕೇಳಿದನು ನಸು
ನಗುತ ಉದಡವಿದನು, ವಿದುರನನಾ ಕೃಪಾಜಲಧಿ
ವಿಗಡೆಸಾಕಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೀ ಬಂ
ಧುರ್ಗ ನೆನವನೆ ಪಾಂಡುಸುತರಿಗೆ
ಸೊಗಸುವನೆ ನೀ ಬಂ⁴ದೇ⁴ ಲೇಸಾಯ್ತೆಂದನಸುರಾರಿ

೨೫

ಕಳುಹಿದನು ಬೀಡಾರಕಾತನ
ಬಳಿಯ ಪರಿವಾರವನು ಮನ್ನಿಸಿ
ಬಳಿಗ ಮಹಾದಿನ ವೇಳೆವಿಸಿದರು ಮಂತ್ರಶಾಲೆಯಲಿ
ಕಿತ್ತಿಳಿಹಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮರ
ಲಲಿತನುತವನು ಬಂಧುವರ್ಗ
ಸ್ವಲಿತನು ಸೈರಿಸುವುದೆಂದನು ವಿನಯದಲಿ ವಿದುರ

೨೬

ಕರೆಸಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ
ಜರಣವನು ಕಾಣಬುದು ನದೀಸುತ
ಗುರು⁷ ಪರು⁷ ನಿಮಗೊಳ್ಳಿದರು ನೀವುಳಿರಾಜ್ಯದಲಿ
ಕಿತ್ತಿಳಿಯ ಕೊಂಬುದು ಸೇನುವೊಡೆ ಗಜ
ಪುರಸೊಳಿಹುದಲ್ಲದೊಡೆ ನಿಮ್ಮಯ
೧೧ವು^{೧೧}ದೊಳಿರಿ ೧೦ನೀವಾತ್ಮನಿರ್ಮಿತ^{೧೦} ರಾಜಧಾನಿಯಲಿ

೨೭

1 ಸಂದ ಬಹುವಿಧವಸ್ತು (ದ) ಬಂದ ವಸ್ತುವನನಿತ್ತು (ರ) 2 ಗಳ (ಬ) 3 ನೋ
(ಬ) ನೈ (ರ) 4 [ಖಗಜ]; ದು (ಕದನಬರ) ಕಳಳು (ಬ) 5 ಯ (ದ) 7 ಸುತರು (ರ)
8 ಸಿ (ದ) 9 ಧರಿಯಲಿ (ದ) 10 ನೀವಾತ್ಮನಿರ್ಮಿತ (ನ) ನೀವಿಂದು ನಿರ್ಮಿತ (ರ)

ಮುರಹರನನಹುದೆನ್ನಿಸಿ ಭೂಮಿ
ಶ್ವರನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಭೀಮನನು ಮನ
ಬರಿಸಿ ಪಾರ್ಥನನೊಲಿಸಿ ಮಾದ್ರೀಸುತರನೊಡಬಡಿಸಿ
ಅರಸಿಗಭಿಮತವೆನ್ನಿಸಿ ಪಾಂಚಾಲ
ಲರಿಗೆ ಕಾರ್ಯವಿದೆನ್ನಿಸಿ ಕುಂತಿಗೆ
ಪರಮ ಹರುಷನ ರಚಿಸಿ ನಡೆದನು ಸಂಧಿಯನು ವಿದುರ

೨೮

ಕದಡು ತಿಳಿದುದು ಕಾರ್ಯಗತಿಗಾ
ಸ್ವದವ ಕೊಟ್ಟರು ಬಳಿಕ ಸುಮುಹೂ
ತದಲಿ ಪಯಣವ ಮಾಡಿದರು ಪಾಂಚಾಲ ಬಲಸಹಿತ
ಯದುಶಿರೋಮಣಿಯೊಡನೆ ಬಹು ಪಯ
ಣದಲಿ ಬಂದರು ¹ಬಳಿಕ ಕೌರವ
ರಿ²ದಿರು²ಗೊಂಡರು² ಕೂಡೆ ಹೊಕ್ಕರು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ

೨೯

ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಗಂಗಾ
ನಂದನನ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನು ಸಾ
ನಂದದಲಿ ಗಾಂಧಾರಿಯನು ಗುರುಗೌತಮಾದಿಗಳ
ವಂದಿಸಿದರಿವರೈವರವರಾ
ನಂದಜಲ ಪರಿಲುಳಿತ ನಯ³ನ³
ಸ್ವಂದ ಪರಿತೋಷದಲಿ ತೆಗೆದಸ್ವಿದರು ⁴ಪಾಂಡರ⁴

೩೦

ಕರೆಸಿ ತನ್ನ ಕುಮಾರಕರ ನೂ
ವರನು ಕಾಣಿಸಿದನು ಪರಸ್ಪರ
ಪರಮ ಸಂಪ್ರೀತಿ⁵ಗಳ ಗಾಢಾಲಿಂ⁵ಗೊನೋತ್ಸವದ⁶
ದರುಶನೋ⁷ಚಿತ⁷ ಮಾನ್ಯ⁸ಮಾನ್ಯ⁸
ಸ್ವರಣನನು ವಿತ್ತರಿಸಿ ಸೌಬಲ
ಗುರುತನುಜ ರಃಧೇಯ ಸೈಂಧವಸ್ಥಿದರು ನೃಪನ

೩೧

¹ ಕೇಳಿ ಕಾರವರಿ (ದ) ಕಾರವೇಂದ್ರನುಯಿ (ರ) ² ಬಂದರು (ದ) ಗೊಂಡ (ರ) ³ ನಾ (ನ) ⁴ ತನುತಮಗೆ (ದ) ⁵ ಗಳ ನಿಜಿಡಾಲಿಂ (ಕನ) ಮಾನ ಗಾಢಾಲಿಂ (ದ) ಗಳಲಭಿಧಾನಂ (ಬ) ⁶ ಲೋಲ್ವಿಯಲಿ (ಬ) ⁷ ಸತ (ದ) ⁸ ಮಾನ (ನ)

ಯಾದವರು ಪಾಂಚಾಲರೊಳು ಸಂ

ಪಾದಿ^೧ದ ದನ್ಯೋನ್ಯ ಸ್ಪ್ರಿಯ^೨

^೩ವಾದ^೪ ಪೀತಿಯಲಿ ಸುಖ ಸಂಸ್ಕಾರ^೫ ಸತ್ವಾರ

ಅದುದತ್ಸ^೬ವ^೭ ಜನಜನಿತ ಹರು

ಪೋಷಣೆಯ^೮ ೪ಯೊನಲಿ^೯ನಲಿ ಹಿಂದಣ

ಭೇದ^{೧೦} ಕದ^{೧೧} ಮನ^{೧೨}ವಡ^{೧೩}ಯೊ^{೧೪} ತ್ತವನು^{೧೫} ಕೇಳೆಂದ

೩೨

^{೧೬}ವಿತ^{೧೭}ಭಯರ^{೧೮}ನ್ಯೋನ್ಯ ಪ ಮ

ಪ್ರೀತಿಗಳ ಬೆಳವಿಗೆಯ^{೧೯}ದರು

ಭೂತಳಾಧಿಪತ್ಯದುಸಂತ್ಸರದೊಳೊಂದಾಗಿ

ಖ್ಯಾತ^{೨೦}ವಿದು^{೨೧} ಪಾಂಚಾಲಪುರದೊಳ

ತೀತ^{೨೨}ವಾಯಿತ್ತೊಂದು ವರ ಸವ^{೨೩}

^{೨೪}ಭೀತ^{೨೫} ಧರ್ಮಸುತಂಗೆ ಮೂವತ್ತಾಟು ಸಮ^{೨೬}ವಾಯು^{೨೭}

೩೩

1 ತುಂಗೋಪ್ಪಾನುಘಾತಂ (ನ) ದುದನ್ಯೋನ್ಯ ನಿಜ ಸಂ (ಬ) 2 ವಾದವಭಿವಾದನ ಪರಿಷ್ಕಾಂಗಾವಿ (ಕ) ವಾದುದಭಿವಾದದಲಾ ಪರಿವಾರ (ದ) ಪ್ರೀತಿಯಭಿಧಾನದಲಾಲಿಂಗಾದಿ (ಬ) ವಾದಿಯಭಿವಾದನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಯಾ (ರ) 3 ಹ (ಕಬರ) 4 ಹೊಯ್ಲಿ (ದನ) 5 ಕರ್ಮವು (ನ) 6 ಹೋಯಿಳು ಭೂಪ (ದನ) 7 ವಿತತ (ನ) 8 ವದು (ನ) 9 ವಾಯಿ ತ್ತೊಂದೊರುಷವಭಿ (ದ) ಗಳುಯಿರಲೊಂದು ವರುಷವ (ನ) 10 ಜಾತ (ದ) 11 ತ (ನ) 11 ವೆಂದ (ದ) ವಂದು (ನ)

ಹದಿನೆಂಟನೆಯ. ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ದಾಯ ಭಾಗದಲಖಿಳ ರಾಜ್ಯ
ಶ್ರೀಯ ಹಸುಗೆಯ ಕೊಂಡು ಪಾಂಡನ
ರಾಯರೊಪ್ಪಿದರಿಂದ್ರ ನಿರ್ಮಿತ 1ರಾಜಧಾನಿಯಲಿ 1

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರತ್ತೀ
ಪಾಲ ನಿಮ್ಮಯ ಪೂರ್ವಜರು ಸನು
ಪಾಳಗಳ ಸೇರುವೆಯ²ಲಿದ್ದರು ಸಾನುರಾಗ³ದಲಿ
ಖೇಳಮೇಳದ⁴ಬೇಟೆಗಳ⁵ಪೈ
ಹಾಳಗಳ ಜೂಜಿನ ಸಮಂಜ⁶ಸ⁴
⁵ಲೀಲೆಗಳ ಕೇಳಿಯಲಿ⁷ ಕಳೆದರು ವರುಷಸಂಚಕವ

೧

ಕರೆಸಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತಿ
ವನರಹರನ ದ್ರುಪದನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನರ ವೃಕೋದರ ಭೀಷ್ಮ ಗುರು⁶ಕೃಪ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗಳ⁶
ಎರಡು ಭಾಗವ ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಂ
ಭರೆಯ⁷ರಾಜ್ಯ⁷ನನುಭಯರಾಯರು
ಹೊರೆ ಹೊಗದೆ ಪಾಲಿಸಲಿ ಪಂಥದೊಳಿಂದನಂಧನೃಪ

೨

ಅಹುದು ಹೊಲ್ಲೆ ಹ⁸ನ⁸ಲ್ಲ ಖುಲ್ಲರ
ಕುಹಕ ಕೊಳ್ಳದು ಬೇಟಿ⁹ ರಾಜ್ಯದ
⁹ಲಿಹರೆ⁹ ಸೇರುವೆ ದೃಢವಹುದು ದಾಯಾ¹⁰ದವರ್ಗ¹⁰ದಲಿ
ಗಹನವೇಕಾಮಿ¹¹ಷ¹¹ ಸಮುದ್ಭವ
¹²ದ¹²ಹಿತ¹³ತನ¹³ ದು¹⁴ರಣನತಿದ,
ಸ್ವಹ¹⁴ವಲಾ¹⁴ ನೀ ನಿನೆದ¹⁵ದದ¹⁵ ಲೇಸೆಂದನಾ ಭೀಷ್ಮ,

೩

1 ರಾಜ್ಯ ತೇಜದಲಿ (ನ) 2 ಸಂಧಿಯ ಸಾಮನಸ್ಯ (ಬ) 3 ದೋಷಿ (ದ) 4 ದ (ನ)
5 ಲೀಲೆಗಳ ಸಾಖ್ಯದಲಿ (ದ) 6 ವಿದುರ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮರ (ದ) 7 ಭಾಗ (ರ) 8 ವಿ
(ಕರ) 9 ಲಿಹುದು (ನ) 10 ಲಿಹರೆ (ರ) 11 ದೃಢವಿಯ (ದ) 12 ತ (ನ) 13 ದು (ರ)
14 ಮತ (ಬ) 15 ವಲೇ (ದ) ಜನೈ (ನ) ಜದಲಿ (ರ) 16 ದಿವು (ರ)

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಸಕಲರಾಜ್ಯವ
ನೊಡು ¹ಭಾಗೆಯು¹ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ವೋ
ತ್ತರದ ²ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮಂ³ಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದುಗಳ
ಪುರ ನಗರ ⁴ಖರ್ವ⁴ಡ⁴ ಮಡಂಬ⁵
ಸ್ವರಿತ ಪೋಟಿ⁶ ಗ್ರಾಮವೆಂಬುವ
ನೊಡು ⁶ಭಾಗೆಯ⁶ ಮಾಡಿದರು ⁷ಕೂಡಿದರು ಸಮವಾಗಿ⁷

೪

⁸ಪುರಿರ ⁹ಸುರೇಂದ್ರ⁹ಪ್ರತ್ಯವರಸಂ
ಗಿರವು ಧರ್ಮಸುತುಗೆ ಹಸ್ತಿನ
ಪುರ ಸುಯೋಧನ¹⁰ಗುಭಿರುರಾಯರ¹⁰ ರಾಜಧಾನಿಗಳು
¹¹ಚರಮ¹¹ರ ಕ್ಷೀಣ¹²ವಾಗಿ¹² ಪೂರ್ವೋ
ತ್ತರ¹³ವಿಲಂ¹³ಜಿತವಾಗಿ ಹಿಮಸಾ
ಗರ¹⁴ಸರಿತ ಮಹೀತಳವ ಸೇರಿಸಿದರೆರಡಾಗಿ¹⁴

೫

ಸವಾರ¹⁵ನು ಪತಿಯನ¹⁵ಘಾಟಿದ
ವಾರುಸಂಗಳ ಮಣಿಮಯದ ಹೊಂ
ದೊರುಗಳ¹⁶, ಪರ್ವಣ¹⁶ವನು ¹⁷ತೆಗೆಸಿದರು ಸಮವಾಗಿ¹⁷
ಕಾರವರ ಪಾಂಡವ¹⁸ರ್ಮನ¹⁸ಮನ
ದೋರೆ ಪೋರೆಯ ತಿಳುಹಿ ಸೈರವಿ
ಕಾರನನು ¹⁹ಜಡಿ¹⁹ಸಿದರು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ವಿನಯದಲಿ

೬

ಒಳಕ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲಿ ಹೊಣಗುಡಿ
ಬಳಸಿ ಹೊಯ್ದವು ರಾಣಿವಾಸದ
ನಿಳಯನಿಳಯದ ತಳಗೆದಂಬುಲ ಮಂಗಳಾರತಿಯ

1 ಹಸುಗೆಯ (ದ) 2 ಪಶ್ಚಿಮ ದಕ್ಷಿಣ (ದನ) 3 ಮರ್ಗಗಳ ಮದೆಂಭ (ದ)
ಪರ್ವತ ವಿಡಂಬ (ಬ) 4 ಟಿ (ನ) 5 ಡ (ಕ) 6 ಹಸಿಗೆಯ (ರ) 7 ಸಮವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ
ವನು (ಬ) 8 ಸು (ದ) 9 ವರೇಂದ್ರ (ದ) ಪುಣಂಪ್ರ (ನ) 10 ರಾಯ ನಿರ್ಮಿತ (ಕ)
11 ವರುಣ (ದನರ) 12 ಭ. ಗೆ (ನ) 13 ವಿಡಂ (ಕ) 14 ಪರಿಯಂತರ ಮಹೀತಳಗಳನು
ಪರಿಮಾಡಿ (ದ) ಮಹೀತಳವೆರಡುನು 5 ಸಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದರು (ರ) 15 ಪಾವತವ (ಕ)
ಜನ್ಮಾತವನ (ದರ) 16 ಪ್ರಜವಾಸ (ನ) 17 ನವರತ್ನ (ದ) 18 ಭಾಗಿಸಿದನಾ ಭೀಷ್ಮ (ಕ)
19 ರುಗಳರ (ದಬರ) 10 ಸಲಿ (ಕ)

† ಈ ಪದ್ಯದ ಪೂರ್ವಾರ್ಥ ಉತ್ತರಾರ್ಥಗಳು ಹಿಂಗೆ ಮುಂದಾಗಿವೆ
೪ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಅಂತರ ಬಂದಿದೆ (ಕ)

ಫಲಸಮೂಹದ ಕಾಣಿಕೆ ಸು ¹ಕೈ
ಕೊಡುತ ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಸುಹೀಶನ¹

2 ಲನೆಯ ರಿಗಭಿನಮಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡರುಚಿತದಲ್ಲಿ²

೩

ಕಳುಹುತ್ತೈತರಲಂಧನ್ಯವತಿಯ

3 ನಿಲಿಸಿದರು ನಿಳಸುದಲಿ³ ಕಾರವ

ಕುಲದ ನೂರ್ವರ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿ ಜಯಪ್ರಥಾದಿಗಳ

4 ನಿಲಿಸಿ⁴ದರು ಗಜಪುರಗ ಯೋಜನ

ವಳಯದಲ್ಲಿ ಗುರು ⁵ಭೀಷ್ಮ ವಿದುರರು⁵

ಕೆಲವು ಪಯಣವ ⁶ಬಂದು⁶ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡರುಚಿತದಲ್ಲಿ

೪

ಭೂಮಿಲಂಬದ ⁷ನೈವಂ⁷ ಬಲದು

ದ್ವಾಮಿ ವಿಭವದಲಸುರುಪು ಸಹಿ

8 ತಾ⁸ ಮಹೀಪಾಲಕರು ಬಂದರು ಜಲವು ಪಯಣದಲ್ಲಿ

ರಾಮಾಣೀಯಕ ರಚನೆಯಲಿ ಸು

ತ್ರಾಮ ನಗರಿಯ ಸೂತ್ರ⁹ಧಾರಿಯ

ಲಾ⁹ ಮನೋಹರ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ¹⁰ವಿನಿಮಿಷತದ ಪುರಿಗೆ¹⁰

೫

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿಕ್ಷಿ¹¹ಸಿಳಾನ್ಯತ

ವರುಷ ಮಧ್ಯದ ಹಿಮಗಿರಿಯನ್ನೋ

ಲರಮನೆಯ ಸಿರಿ ಸೋಲಿಸಿತು ¹¹ಸುರರಾಜ ವೈಭವನ¹¹

12 ಹರಿಯ¹² ವೀಧಿಯ ¹³ಸೋಮ¹³ವೀಧಿಯ

ಮುಗುವುಗಳ ಕೇರಿಗಳ ನೆಲೆಯು

ಪ್ವರಿಗೆಗಳ ¹⁴ಹೊಂಗಳ¹⁴ದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಹೊಳೆಮದಾ ನಗರ

೧೦

ಹೇಮ ನಿರ್ಮಿತ ದೇವಸದನ

ಸ್ನೋಮ¹⁵ಲಿ ಮಣಿಮಯದ ¹⁵ವಿಪಣಿಗು¹⁵

16 ಸೋಮವೀಧಿಯ ¹⁶ವಿ¹⁶ವ¹⁷ಲ¹⁷ ರತ್ನಾವಳಿಯ ¹⁸ಪ್ರಸರದಲ್ಲಿ¹⁸

1 ಕೋಮಲೆಯರುಪ್ಪಾರತ್ರಯ ರಾಯನ (ದ) ಕೋಮಲೆಯರುಪ್ಪಾರತ್ರಯ
ಕೈಕೊಂ (ನ) 2 ಲಲನೆಯರಿಗಭಿನಮಿಸಿದರು ಕೊಡುತ ಹರಕೆಗಳ (ದ) ಡುಲಿದರಸ
ಪಾಂಧಾರಿಗೆಹಿಗದ ಹರಮ ಹರುಷದಲಿ (ನ) ಲಲನೆಯರಿಗಭಿನಮಿಸಿದರು ಕೈಕೊಂಡು
ಹರಕೆಗಳ (ಬ) 3 ನಿಳಯದಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿದರು (ಬ) 4 ಕಳುಹಿ (ದ) 5 ವಿದುರ ಭೀಷ್ಮರು
(ದ) ಭೀಷ್ಮರುಗಳನು (ಬ) 6 ಬರಲು (ಬ) 7 ಬಹಳ (ದನಬ) 8 ತೀ (ದನರ) 9 ನಲಿ
ಸುಮಲಾ (ದ) ದಲಿ ಸುಮನೋ (ನಬ) 10 ರ ರಚಿತ ಪುರವರಕೆ (ರನ) ಸ ವಿಪಚಿತದ
ಪುರವರಕೆ (ಬ) 11 ದೇವೇಂದ್ರನರಮನೆಯ (ನ) 12 ಸೂರ್ಯ (ದ) 13 ರಾಜ (ಬ)
14 ಹೊಂಗೆಲಸ (ರ) 15 ಲೆಸೆದುದು (ದ) ವಿಪಳಿಯ (ಬ) ರಚನಾ (ರ) 16 ರಾಮಾಣೀ
ಯಕ (ದ) 17 ವಿಧ (ದನಬರ) 18 ಹರಹಿನಲಿ (ರ)

¹ಕಾನು¹ರಿಪು²ಗೃ³ಗೋರೆಯ ಕಟುವ
ವಾಸುಲೋಚನೆಯರ ⁴ವಿಲಾಸದ⁵
ಲಾ ಮಹಾಪುರವೆಸದುದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಾನ ದಲಿ

೧೧

ವಿತತವಿಭವದಲುದ್ರನುರಾ
ವತಿಯ ಹೋಗುಂಟದಲಿ ದ್ರುಪದಾ
ಚ್ಯುತರು ಸಹಿತ ⁴ಮಹೀಶ⁴ ದೊಕ್ಕನು ರಾಜಮಂದಿರವ
ಕೃತಯುಗದಲಾ ತ್ರೀತೆಯಲಿ ಭೂ
ಪತಿ⁵ಗಳಾದರ⁵ನಂತ ಕುಂತೀ
ಸುತ⁶ರ ಸುಗೇಣೆಯಾದರಿಲ್ಲವನೀಶ⁶ ಕೇಳೆಂದ

೧೨

ಬಂದು ಕಂಡುದು ಸಕಲ⁷ಪರಿಜನ
ಮಂದ⁷ ಕಾಣೆ ⁸ಯಿ ತ್ತು ⁸ ಸುಭಟಿರ
ಸಂದೇಯ ಗಜಹಯರಥದ ಪದ⁹ಭೂತ⁹ ಭೂಳಿಯಲಿ
ಮಂದಿರದ ಬಾಗಿಲ ¹⁰ಗತಾಗತ¹⁰
¹¹ವೃಂದದೊತ್ತೊತ್ತಿನ¹¹ಲಿ ¹²ಪರಿಜನ¹²
ನಿಂದ ದಲ್ಲಿಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯದೆ ರಾಜದರುⁱನವ

೧೩

ಚಿತ್ರಯವೇನೆಂಬೆನಮರ.
ವತಿಯ ಭೋಗಾವತಿಯ ಮಧ್ಯ
¹³ಸ್ಥಿತದ¹³ ನಾಯಕರತುನದಂತಿರೆ ಮೊಟ್ಟಿದುದಾ ನಗರ
ಸತತವೀ ಪರಿ ವಿಭವ¹⁴ವೀ¹⁴ ಜನ
¹⁵ವಿತತವಿ ¹⁵ ಸ¹⁶ನ್ಯಾರ್ಥವೀ ಸಂ
ಗ¹⁶ತಿಗಳೀ ವಿಸ್ತಾರ¹⁷ವೀ ಸಿರಿ ಭೂಪ¹⁷ ಕೇಳೆಂದ

೧೪

¹ ಭೀಮ (ಬ) ² ಮಿ (ದ) ³ ವಿಡಂಬಜ (ಕ) ⁴ ವನೀಶ (ಸ) ⁵ ಛಾದುವ (ದನ)
ಛಾರ್ಥ (ರ) ⁶ ರ ಸೈರಣೆಯಾಗುದಿಲ್ಲವನೀಶ (ಸ) ರಿಗೆ ಎಣೆಯಹ ಭೂಪರಿಲ್ಲವನೀಶ
(ಬ) ರ ಸರಿಗೇಯಾಗುದಿಲ್ಲರರಸ (ರ) ⁷ ಯಾವವ ವೃಂದ (ಸ) ⁸ ಹತವ (ದ) ಯಿಕ್ಕೆ
(ರ) ⁹ ಹರವ (ರ) ¹⁰ ಲಿ ಯಾಚಕ (ದ) ಲಿ ತೇಜವ (ರ) ¹¹ ದಿಂದ ಮತ್ತೊತ್ತೆಯ (ಸ)
ಮಂದಿಯೊತ್ತೊತ್ತೆಯ (ರ) ¹² ಪುರ (ಸರ) ¹³ ಸ್ಥಿತಿಯ (ದರ) ¹⁴ ದಲಿ (ಸರ)
¹⁵ ವಿಕೃತಿಗಳ (ದ) ¹⁶ ತಿಯ ಬವು (ರ) ¹⁷ ಮೂರ್ತಿದಿಗುಂ (ಬ) ¹⁸ ಸಿರಿಯಲಿ ಭೂಪ
(ದ) ಸಿರಿಭೂಪಾಲ (ಸ) ವೀ ಸಿರಿಯಹುರಸ (ಬ)

ದ್ರುಪದ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮ ಮೊದಲಾ
 ದಪುಮಿತ ಬಾಂಧವನಿಶಾಪುನ
 ನುಪಚರಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು ಭೂಪತಿ ಸಂಚಕ್ರೈಕೇಯರ
 ವಿಪುಲಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಪಾಂಡನ
 ನೃಪ¹ಜನನ¹ ಸಂತ್ಯೈಸಿ ದಾನವ
 ರಿವು ನಿಜಾವಾಸಕ್ಕು ಬಿಜಯಂಗೈಯಲನುವಾದ

೧೫

ಕರೆಸಿ ಕುಂತೀ ದ್ರೌಪದೇಯರ
 ಕರುಣನಚನಾನ್ವತದ,ರವದಲಿ
 ಹೊರೆದು ಕೃತದಾಯಾ²ದ² ವಿಷ³ಮ³ ವಿರೋಧವರ್ತನ⁴ನ⁴
 ಅಟುಹಿ ಸುಯ್ಯಾದನದ ಸಮಾಹಿತ
 ಸತರದ⁵ ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿ ಯಾದವ
 ರರಸ ಬಿಜಯಂಗೈದನಾ⁶ ದ್ವಾರಕಿಗೆ ಹರುಷದಲಿ⁶

೧೬

ಕಳುಹಿದ⁷ರು⁷ ಪಾಂಚಾಲ⁸ರನು ಯದು⁸
 ತಿಲಕ ಮೊದಲಾದವಿಳಬಾಂಧವ
 ಕುಲ⁹ವನು¹⁰ ತ್ವಾಹದಲಿ¹⁰ ಹೊರೆದ¹¹ರು¹¹ ನಾಡುಬೀಡುಗಳ
 ಬಿಳು¹²ಗವತೆಯ¹² ನ್ಯಾಯವಾಜಿಡಿ
 ಕಳವು ದಳ¹³ವು¹³ಳ ಬಂದಿ ಡಾಮರ
 ಕೊಲೆ ಹುಸಿಗಳಲ್ಲನರ ರಾಜ್ಯದಲರಸ ಕೇಳಿಂದ

೧೭

ಯಾಗವಕ್ಕಿ ಯ ಭೂಮದಲಿ ದಿಗು
 ಭಾಗ ವಿವರಣವಡಗಿ¹⁴ತ¹⁴ದ¹⁴ವಿ
 15ಭಾ¹⁵ದಲಿ ಭೋಜನದಬಾ¹⁶ದುದ¹⁶ಜೀರ್ಣ ಸಮರರಿಗೆ
 ಯಾಗ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಗೆ ಬಹ¹⁷
 ತ್ಯಾಗ ದಾನಕೆ¹⁷ ಲಟಿಕಟಿಸಿ¹⁷ ತಾ
 ವಾಗಿ ಕೃಪಾಸರು ಯಧಿಷ್ಠಿರನೃಪನ ರಾಜ್ಯದಲಿ

೧೮

¹ ಸುತರ (ರ) ² ದೈ (ನಬ) ³ ಯ (ಫ) ⁴ ದ (ಕನ) ⁵ ಕರೆದು (ಬ) ⁶ ದ್ವಾರಕಿಗೆ
 ನಲವಿನಲಿ (ದ) ದ್ವಾರಕಿಗೆ ವಿನಯದಲಿ (ನ) ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಪುರಿಗೆ (ಬ) ⁷ ಸು (ಫ)
⁸ ಯಾದವ (ಬ) ಸುಯಯದು (ರ) ⁹ ಜನ (ಕ) ¹⁰ ತ್ವನದಿಂದ (ನ) ¹¹ ನು (ಫ)
¹² ಗುವತದ (ದ) ¹³ ದು (ದರ) ¹⁴ ತಾ (ದ) ದವು (ಕಬರ) ¹⁵ ಭಾ (ನಬರ) ¹⁶ ಯು (ನ)
¹⁷ ಕೊಕ್ಕರಿಸಿ (ದ) ಲಟಲಟಿಸಿ (ನ)

ಬಲಿಯ ನಹುಷನ ದುಂದುಮಾರನ
ನಳನ ಸಗರನ ನೃಗನ ಶಾಕುಂ
ತಳನ ಪುರುಕುತ್ಸನ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಪುರೂರವನ
1 ಇಳಿಯ ವಲ್ಲಭ^೨ನಿಪ^೩ ರಾಜಾ
ವಳಿಯ ಮನ^೪ಮೇಚ್ಚು ಗಳ^೫ಲು^೬ವೀ
ಲಲನೆ ಮುಹುರಿದಳು^೭ 4ವೆ. ಹ^೮ದಳು^೯ 4 ಧರ್ಮಜನ ರಾಜ್ಯದಲಿ

೧೯

ಅದಿಯುಗದಲಿ ಧರ್ಮವಿದ್ದುದು
ಪಾದ^೧ನಾಲ್ಕು^೨ ಗಾಢಗತಿಯಲಿ
ಪಾದವೂಣಿಯವಾದುದಾ ತ್ರೇತಾ ಪ್ರಭಾ^೩ವ^೪ದಲಿ
ಪಾದವೆರಡಡಗಿದವು ದ್ವಾಪರ
ದಾದಿಯಲ್ಲಿ^೫ 7ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ^೬ ರಾ
ಜ್ಯೋದಯದಲಂಕರಿಸಿ ಸುಳಿದುದು^೭ 8ನಾಲ್ಕು ಚರಣದಲಿ^೮

೨೦

ಅರಸ^೧ ಚಿತ್ತ^೨ವಿಶಾ^೩ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನರಪತಿಯ^೪ 10ರಾಜ್ಯಪ್ರ^೫ಭಾವೋ
ತ್ಕರುಷವಿಸ್ತರವೆನ್ನ ಪಾಡೇ ಸಾಕದಂತಿರಲಿ
ಪರಮವಿಭವದೊಳೊಂದುದಿನವೈ
ವರು ನಿಜಾಸ್ಥಾನದಲಿ ಹರಿವಿ
ಷ್ಣುಗದೊಳಿದಳರು ಕಂಡರತಿದೂರದಲಿ ನಾರದನ

೨೧

ಬಂ^೧ದನಿ^೨ವರೋಲಗಕೆ ಗಗನದಿ
ನಿಂದುಮಂಡಲ^೩ 12ವಿ^೪ಳವನೊಲು^೫ 13ಜನ^೬
ವೃಂದವೆದ್ದುದು ನಮಿಸಿ^೭ 14ದುಂದು^೮ ಪದಯುಗಕೆ ಮುನಿಸತಿಯ

1 ವಿಳಸದಲಿ ದೇವೇಂದ್ರ (ನ) ವಿಳಸದ ಜಮಿಳನಾದಿ (ಬ) 2 ಮು (ದ) 3 ನ್ನು
(ದನಬರ) 4 ಯಾ (ಕ) ಮುಹುರಿದಳು (ರ) 5 ನಾಲ್ವರೆ (ದ) 6 ಗ (ನ) 7 ಧರ್ಮಜನ
(ದನ) 8 ಪಾದ ನಾಲ್ಕರಲಿ (ದನ) 9 ಚಿತ್ತವಿಶಾ (ದ) ಚಿತ್ತವಿಸ್ತ (ರ) 10 ಪರಿಶುದ್ಧ (ಕ)
11 ದುರಿ (ದ) 12 ಯ (ಕ) 13 ನರ (ನ) 14 ದರು (ದನ)

ಇಂದು ಧನ್ಯರು ನಾವಲಾ ಮುನಿ
 1ವಂದ್ಯ¹ದರುಶನ²ವತ್ಯ³ಪೂರ್ವವಿ
 ದೆಂದು ಕುಂತಿ⁴ತನುಜ⁵ರಿದಿರೆಡ್ಡಂಘ್ರಿ⁶ಗೆಆಗಿದರು ೨೦

ಹರಸಿದನು ಮುನಿಯರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯೋ
 ತ್ಯ⁴ರ⁴ದ ಮಧುಪರ್ಕಾಸನಾದಿಯ
 ನರಸ ಮಾಡಿದ^{೧೦}ಮುನಿ^{೧೧} ಕೈಕೊಂ⁷ಡು ಹರುಷದ⁷ಲಿ
 ಪರಿಮಿತದ ಸಮಯದೆ ವಚೋವಿ
 ವಿಸ್ತರಣವುಂಟೆನೆ ರಾಯನೋಲಗ
 ಹರದುದವನೀಪಾಲ ಬಿನ್ನಹ ಮಾಡಿದನು ⁸ಮುನಿಗೆ⁸ ೨೧

೧೨ನು⁹ ಬಿಜಯಂಗೈದ ಹದನೆನ
 ಗೇನನುಗ್ರಹ ವಚನ ನಿಮ್ಮಡಿ
 ಗೇನನಾ ಬೆಸಗೈವುದದನಾಜ್ಞಾಪಿಸುವುದೆನಲು
 ನೀನಘಾಟಿದ ರಾಜಯುಷಿ ನೀ
 ಮಾ¹⁰ನವ¹⁰ನೆ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನು
 ನೀನು ಭವ¹¹ದಾ¹¹ತೋ¹²ಸಾರ್ಥ¹²ವು ನಮ್ಮ ಬರವೆಂದ ೨೨

ಅನುಜರನು ¹³ಹೇ¹³ಳುವರೆ ಭೀಮಾ
 ಜುನರು ವಧುವಾರೆ¹⁴ದಡ¹⁴ಮರಾಂ
 ಗನೆಯರಿಗೆ ನೂಟಿಂಟುನುಡಿಯಾ ದ್ರೌಪದಾದೇವಿ
 ಘನ ಸಹಾಯನು ಹವಣಿನವನೆಂ
 ಬೆನೆ ಚತುರ್ದಶ ¹⁵ಭುವನ¹⁵ಪತಿ ನೃಪ
 ನಿನಗೆ ಪಾಡೇ ಪನ್ನಗೆಂದ್ರ ಸುರೇಂದ್ರ¹⁶ರಿದಿರ¹⁶ನಲಿ ೨೩

ಆದಡೊಂ¹⁷ದಿ¹⁷ಹುದೈವರಿಗೆ ವಧು
 ವಾದಳೇ ದ್ರೌಪದಿ ಮಹೇಶ್ವರ
 ನಾದಿಯಲಿ ಕರುಣಿಸಿದ ವರದಲಿ ಪುಣ್ಯಕಥನ¹⁸ವಿದು¹⁸

1 ಬಂದು (ದ) 2 ವಾಯ್ತು (ದನ) ವಿತ್ತ (ರ) 3 ತನಯ (ಕ) 4 ರುಷ (ನ) 5 ಡ
 (ರ) 6 ಮುಷಿ (ದಬ) ಪತಿ (ನ) 7 ಡನುಚಿತ (ನ) 8 ನಗುತ (ಬ) 9 ನಿ (ದನ) 10 ನಿಸ
 (ದ) 11 ವಾ (ಕ) 12 ವಾರ್ (ಕಗಬ) ನಾರ್ತ (ರ) 13 ಕೇ (ದ) 14 ದರ (ನ) ಬಡ (ದರ)
 15 ಜಗದ (ಕ) 16 ರಿಂದಿ (ದ) 17 ಮಿ (ಕ) 18 ದಲಿ (ದ)

ಮೇದಿನಿಯಲೇಕಾಮಿ¹ಷ್ಠಿತಿ

²ಯಾ³ದಿಯಿದು ವಿಗ್ರಹಕೆ ತನ್ನೊಳ್ಳು

ಕಾದಿದರು ಸುಂದೋಪಸುಂದ⁴ರು ಭೂಪ⁵ ಕೇಳೆಂದ

೨೬

⁶ಗಸುಗಳು ತಾವಿಬ್ಬರೇ⁴ಕೋ

ದ⁴ರರು ಬಲುಗೈಗಳು ಸುರಾಸುರ

ನರರೋಳದುಪಾಯಿಯಲಿ⁵ ವೆಂಠಣಿಸಿದರು ಭೂತಳವ

ನೆರೆದು ಸುರರು ಸರೋಜಸೀತಂ

ಗಟುಹಿದರು ಬಳಿಕಾತನಿವ⁶ರನು⁶

ಪಂಹರಿಸುವುದಕೇನುಪಾಯವೆನ್ನುತ್ತ ಚಿಂತಿಸಿದ

೨೭

ಬಳಿಕಸಂಖ್ಯಾತ⁷ರ⁷ ಸುರೋರಗ

ಲಲನೆಯರಲಿ ತಿಲಾಂಶ ಮಾತ್ರದ

ಜೆಲುವಿಕೆಯನೇ ತೆಗೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು ⁸ವಿರಾಂಗನೆಯ

ಬೆಳಗಿತಾಕೆಯ ಹೆಸರು ದಿವಿಜಾ

ವಳಿಯೊಳ್ಳಿದೆ *ತಿಲೋತ್ತಮಾಹ್ವಯ

ದಳಿಕುಳಾಳಕಿಗಬುಜಭವ ನೇಮಿಸಿದನೀ ಹೆದನ

೨೮

ಅವರ ಕೆಡಿಸುವ ⁹ಹೆದನ⁹ ಕೈಕೊಂ

ಡವನ¹⁰ಗೈ¹⁰ತಂದಳು ವಿನೋದದ

ಲನದಿಂದರು ಬನದೊಳಗೆ ಮದಿರಾ ಮದೋ¹¹ದ್ವತ¹¹ರು*

1 ನ (ದ) ತ (ನ) 2 ಗಾ (ರ) 3 ರ ಕಥೆಯ (ದ) 4 ಕಾಥ್ವ (ಬ) 5 ರ ರ್ಕುಡಿಸಿ
ಗಲಿದು (ದ) ದುಪಾಯದಲಿ (ನ) ವರಿಗೆ ಸರಿಯ (ರ) 6 ದಿರ (ಬ) 7 ದ (ಬರ) 8 ಸು
(ಬ) 9 ಬೆಸನ (ನಬ) 10 ಗಳಿ (ನಬರ) 11 ತ್ತಮರ (ನ)

* (ದ)ದಲ್ಲಿ ತ್ತುಟಿತ

*ಯುವತಿಯನು ಕಂಡರು ಕಟಾಕ್ಷದ
 1ಸವಡಿ1ಗೋ*ಲಿಂ2ದೊ2ಡೆ3ದುದೆದೆ ಹರಿ
 ದ3ವರು ಹಿಡಿದರು ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಕರವನಂಗನೆಯ

೨೯

ಎನಗೆ ವಧು ತಾ ಮುನ್ನ 4ಕಂಡೆನು4
 ತನಗೆ ವಧು ತಾ ಮುನ್ನ ಹಿಡಿದೆನು
 ತನಗೆನಗೆ 5ನೀ ನಿಲ್ಲು ತಾನಿಲ್ಲೆನುತರ ಹೊಯ್ದಾಡಿ
 ಜನಪರಿಬ್ಬರು ಮಡಿದರಮರಾಂ
 ಗನೆ ಮುಗುಳ್ಳಗೆ ನಗುತಲಬುಜಾ
 †ಸನನ ಹೊರೆಗೈದಿದಳು ಕುಂತೀ6ಸೂನು7 ಕೇಳೆಂದ

೩೦

ಅದಹುನೀ ಜೀವರಿಗೆ ದುಸ್ಥಿತಿ
 ಸುದತ್ತಿಯರ ದನೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯದ
 ಹುದುವಿನಲಿ ಮೇಣರ್ಥ7ಗತಿಯಲನರ್ಥ ತ7ಪ್ಪ8ದಲೆ8
 ಸುದತ್ತಿ ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆಯಿಗಾ ದ್ವಾ
 ಪದಿ ಮಹಾಸತಿ ರಾಗಲೋಭದ
 ಕದನದಲಿ† ಕಾಳಾಗದಿದ್ದರೆ 9ನಿಮಗೆ9 ಲೇಸೆಂದ

೩೧

ಅರಸ ಕೇಳೊಂದೊಂದು ವರುಷದ
 ಲಿರಲಿ 10ಸತಿಯೊಬ್ಬೊಬ್ಬರಲಿ10 ಮುಱು
 ವರುಷ 11ಮತ್ತೊಬ್ಬರಲಿ11 ಪಂಚಕ12ಕ್ಕೈದು12ವರುಷದಲಿ
 ಅರಸಿಯನು ಪತಿಸಹಿತ ಮಂಚದ
 ಲಿರಲು ಕಾಬುದು ಸಲ್ಲದದು ಗೋ
 ಚರಿಸಿದರೆ ಬಳಿದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಸ್ಥಿತ್ತವುಂಟೆಂದ

೩೨

1 ಕವಲು (ಬ) 2 ಗೋ (ಕ) 3 ದು ದೇಹದಲಿ (ನ) ದ ದೇಹದಲಿ (ರ) 4 ಹಿಡಿದೆನು (ರ) 5 ಹೋ ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲೆನುತಲ್ಲಿ (ದ) 6 ತನುಜ (ನಬರ) 7 ದಿಂದವನರ್ಥ ಬ (ಬ) 8 ದೆನೆ (ಕ) 9 ಲೇಸು (ನ) 10 ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಸತಿ (ದ) ನಿಮ್ಮೊಬ್ಬರಲಿ (ನಬ) 11 ವಬ್ಬರ ಲಿಂತು (ದ) ಬಬ್ಬರಲಿರಲಿ (ನ) ಮೊಬ್ಬರನಿಂತು (ಬ) 12 ವೈದೆ (ಕ) ವೈದು (ನ)
 *† (ದ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಆರು ಕಂಡವ¹ನಾ¹ತನೊಬ್ಬನೆ
 ಧಾರುಣಿ²ಯಲಾ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ²
 ಭಾರದಲಿ ³ತಿರುಗು³ವುದು ಸುತ್ತಲು ವರುಷವೊಂದೊಳಿ
⁴ಚಾರು⁴ ನಿಷ್ಕೃತಿಯೆನಲು ಮುದದಲಿ
 ನಾರದನ ದಿವ್ಯೋಪದೇಶಕೆ
⁵ಸಾರಹೃದಯ ಹಸಾದವೆಂದನು ⁶ತಮ್ಮದಿರು⁶ ಸಹಿತ

೩೩

ಮಂಗಳವು ನಿಮ⁷ಗೆಂದು⁷ ಹೆಸೆಯ
 ಬೆಂಗೆ ⁸ಹಾಯ್ದನು ಹಾಯ್ದ ನಭದೊಳ⁸
 ಭಂಗ ಮುನಿಯಡಗಿದನು ತನ್ನೊಳಗೆಂದರೇ ನೃಪರು
 ಅಂಗನಾ ವಿಷಯದಲಿ ಸೀಮಾ
 ಸಂಗತಿಯ ⁹ಸೇರಿಸಿದನೈ ಮುನಿ
 ಪುಂಗವನು ಕರು¹⁰ಣದಲಿ¹⁰ ಗದುಗಿನ ವೀರ¹¹ನಾರಯಣ¹¹

೩೪

¹ ರಾ (ದ) ² ಯೋಳುಳ್ಳವಿಳ ತೀರ್ಥಾ (ದನ) ³ ತೊಳಲು (ದಬರ) ತೆರಳು (ನ)
⁴ ಭಾರ (ನ) ⁵ ಪಾರ (ನ) ⁶ ಅನುಜಿಕ್ಕುಲ (ಬ) ⁷ ಗೆನುತ (ಬ) ⁸ ಹಾಯಿದನು ಹಾಯಿದ
 ನಭದೊಳ (ಳ) ⁹ ನೇಮಿಸಿದರೆ (ನ) ¹⁰ ಷಸಿದ (ಕರ) ¹¹ ನರಯಣನ (ರ)

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಆ ಸುರಾರಿ ನಿರೋಧಿ ಪುರದಲಿ
ನಾಸನಾತ್ಮಜ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಿ
ಲಾಸದಲಿ 1 ಹೊಕ್ಕನು ಸುಭದ್ರಾ 2 ಸಹಿತ² ನಿಜಪುರವ¹
ಕೇಳು ಜನಮೇಡಯ ಧರಿತ್ರಿ

ಪಾಲ ನಾರದ³ಮುನಿ ನರೇಂದ್ರನ³
ಬೀಳುಕೊಂಡನು 4 ಚಪಳ⁴ಗತಿಯಲಿ ಚಿಗಿದ⁵ನಂಬರಕ⁵
ಮೇಲೆ 6 ಒಳಿಕೊ⁶ದ⁷ವಗಡವನೇ

ನೇ⁷ಳುವೆನು ಪಾರ್ಥಂಗೆ ಬಂದುದು
ಕಾಲಗತಿಯೈಸಲೆ ವಿದೇಶಭ್ರಮಣಿ⁸ವಾಯ್ತೆ⁸ದ⁸

ನರನ⁹ವಳಿತ⁹ದೊಳೊಂದು ಸಮಯದೊ
ಳಿರುಳು ತಸ್ತರಬಾಧೆಯಲಿ ಭೂ
ಸುರರು ಬಾಯ್ವಿಡುತ್ತೈದಿ¹⁰ತಿ¹⁰ದ್ರ ಪ್ರಸ್ಥ¹¹ಪುರವರವ¹¹

12 ಮೊಹಿತಿಯ ಬಾಯ್ಕಳ ಹುಲ್ಲಕ್ಕೈಗಳ
ಹೊದ ಮೈಗಳ ಸೆಕೆಯ ಸುಯ್ಯಗಳ
ತರದ ಬೈಗಳ ಕಳಕಳವ ಕೇಳಿದನು ಕಲಿಪಾರ್ಥ¹²

ಕರೆಸಿ ವಿಪ್ರರ 13 ಬಾಧೆಗಳನಾ
ದ¹³ರಿಸಿ ಕೇಳ್ದನು ಸಂತವಿಸಿ 14 ಪರಿ
ಹರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ದುಷ್ಟ 15 ಪಾಟಿಚ್ಚರ¹⁵ರುಪಪ್ಪವನ¹⁴
16 ಮರಳಿ ನೀನೆಂದವರ ಬೀಳ್ಕೊ¹⁶

17 ಟ್ಟಿರಿವಿದಾರಣ ಬಂದ¹⁷ನಗ್ಗದ
ಶರಧನುವ ಕೊಳಲೆಂದು ರಾಯನ ಸೆಜ್ಜೆಯರಮನೆಗೆ

೧

೨

೩

1 ಸಾಭದ್ರೆ ಸಹಿತೈದಿದನು ನಿಜಪುರವ (ನ) 2 ಸ್ಥಿತನು (ರ) 3 ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ (ನ)
4 ಬಹಳ (ನ) 5 ನಭುದಲಿ (ದಬ) 6 ಮತ್ತೊಂ (ದ) 7 ತಿಶಯೋಕ್ತಿಯ ಕೇ (ನ) 8...
ದ (ನ) ಭರವೆಂದ (ಬ) 9 ವಿತಳ (ಬ) 10 ರಿಂ (ರ) 11 ನಗರಿಯಲಿ (ಬ) 12 ನರಿದು
ಬಂದರು ದ್ವಾಪರಾಂತ್ಯದ ಹರಹು ವಿಪ್ರರ ದುಃಖಬಡಿಸಿತು ಅರಸ ಕಲಿಯುಗವೇನ ಮಾಡದು
ಭೂಸುರೋತ್ತಮರ (ದನ) 13 ಸಂತವಿಸಿಕಾತ (ನ) 14 ಪರುತವಿಸಿಕೊಡುವೆನು ದುಷ್ಟರು
ಪಪ್ಪವನ (ಕ) ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಡುವೆನು ಪುರಿಗೆ ನೀವ್ ದುಷ್ಟತಸ್ತರರ (ದ) ಪರಿಧರಣಸುರ
ರಿಂಗಹಿತ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹವ (ನ) ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ದುಷ್ಟ ಚೋರದುಃ
ಕುಲಾನ್ತಯವ (ರ) 15 [ಚತ] ; (ಕ)ದಲ್ಲೆಲ್ಲ 16 ಪರಿಹರಿಪ ನೀನೆಂದು ಬೀಳ್ಕೊ (ನ)
ಮರಳಿ ನೀನೆಂದವರ ಕಳುಹಿದ (ಬ) 17 ಟ್ಟಿರಿ ದಿಶಾಪಟ ಮಲ್ಲ (ಕ) ನರಿವಿದಾರಣ ಬಂದ(ಬ)

ಸಮಯ¹ವೇನೆನೆ ಜೀಯ ರಾಯನು¹

ರಮಣಿಯೊಡನೇ ಕಾಂತ²ನೆನಲ

ಸ್ತಮಿತ³ ಹರುಷನು ³ಸಿಂದು³ ತಿಳಿದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ

ಅನುರಮುನಿ ಮತವೊಂದು ಮಂಚದ

ರಮಣಿ⁴ರಮಣರ ದರುಶನವೆಯ⁴

ಕ್ರಮ⁵ವೆನಿಪುದೀ ವಚನ ಸಂಘಟಿಸಿತ್ತು ತನಗೊಂದ⁵

೪

ಈಗಲೀ ⁶ವಿಪ್ರರಲಿ⁶ ಖಳರಬ್ಬಿ

ಯೋಗ ವಾರ್ತಾಶ್ರವಣ ಬಹು ದುರಿ

ತಾಗಮವು ⁷ತನ⁷ಗಾವುದೋ ಕರ್ತವ್ಯವಿಂದಿನಲಿ

ಈಗ⁸ಳ⁸ ಸಂದಿಗ್ಧಸಮಯ

ತ್ಯಾಗ ಧರ್ಮ⁹ವಿರುದ್ಧ⁹ಕೃತ್ಯ ವಿ

ಭಾಗವಾವುದೋ ಶಾಸ್ತ್ರ¹⁰ದೃಷ್ಟಿಯೊಳೆಂದು¹⁰ ಚಿಂತಿಸಿದ

೫

ಎರಡು ಪಾತಕವಿ¹¹ವೆ ಬಲಾಬಲ¹¹

ವೆರಡಜ್ಜಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಕ್ಷಾಂ

ತರ ವಿಶೇಷ¹²ವದಾವುದಜ್ಜಿಗಳುಂಟೆಂದು¹² ಚಿತ್ತದಲಿ

ಒರೆ¹³ದೊ¹³ರೆದು ತೂಕದಲಿ ¹⁴ತೂಕವ¹⁴

¹⁵ಬರಿಸಿ ಕಾಹಿನ¹⁵ ಕಂದುಕುಂದನು

ಪಂ¹⁶ಕಿಸುತ¹⁶ನಿಶ್ಚೈ¹⁶ಸಿ ¹⁷ನುಡಿದನು¹⁷ ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ

೬

ಅರಸನರಸಿಯರೊಂದುಮಂಚದೊ

ಳರಲು ಕಂಡರೆ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣ

ವರುಷವೊಂದಜ್ಜಿಗಳಿದಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ವಿಧಿ¹⁸ಯುಂಟು¹⁸

1 ವಹುದೇಯೆಂದು ಕೇಳಲು (ದನ) ವಹುದೇ ಜೀಯ ರಾಯನು (ಬ) 2 ವರಸಗೆ ಸ್ತಮಿರ (ದ) 3 ಬಳಿಕ (ದ) 4 ಯೊಡನಾಗಿರಲು ದರ್ಶನ (ದ) 5 ವು ಅಶ್ರಮವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮಾರ್ಣಯವ (ದ) ವು ಅಶ್ರಮವೆಂದು ಹೇಳಿದು ಧರ್ಮಾರ್ಣಯವ (ನ) ವೆನಿಪುದೀ ನುಡಿಯನಗೆ ಸಂಭವಿಸಿತ್ತು ತನಗಿಂದ (ಬ) ವೆನಿಪುವಾದುದನು ಸಂಭವಿಸಿತ್ತು ತನಗಿಂದ (ರ) 6 ವಿಪ್ರಾಳಿ (ದ) 7 ನಮ (ಳಬರ) 8 ಲಿದು (ದ) 9 ವಿರೋಧ (ದಬ) ವಿಯೋಗ (ರ) 10 ಪಾರ್ಥನೊಳೊಂದು (ದ) 11 ದರ ಬಹುಫಲ (ನ) 12 ಷವಾವುದಿದ ಜ್ಜಿಗಳೆಂದು (ದ) ವದಾವುದೊಯೆಂದಳುಕಿ (ನ) 13 ನೊ (ರ) 14 ತೂಕಕೆ (ದ) ತೂಗುವ (ನ) 15 ವರೆದು ಕಾಹಿಯೆ (ನ) 16 ಕಿಸುವ (೨) ಹರಿಸಿ (ದ-ಬ) 17 ನೋಡಿದ (ನ) ಕಂಡನು (ಬ) 18 ಯಾಯ್ತು (ದನಬ)

ಧರಣಿಯಮರರುಪ¹ ಪ್ಲವನ¹ ಪರಿ
ಹರಿಸದಿರಲಾ ಪಾತಕಕೆ² ಸಂ
ಹೆ³ರಣವುಂಟೇ ಶಾಸ್ತ್ರ³ದೃಷ್ಟಿಯೊಳೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ³

೭

ಎನುತ ನರನೊಳಹೊಕ್ಕು ತನ್ನಯ
ಧನುಶರಂಗಳ ಕೊಂಡು ನುಡಿದನು
ಮುನಿವಚನ ಸಂಘಟಿತ ನೃಪಸಂಪತಿ ವಿಲೋ⁴ಕ⁴ನದ
ಘನ ದುರಿತ ನಿಷ್ಕೃತಿಗೆ ವರುಷದೊ
ಳೆನಗೆ⁵ ದೇಶಭ್ರಮಣನಾಯ್ತೆ
ಜನಪ⁶ ಚಿಂತಿಸಬೇಡೆನುತ ಹೊಣವಂಟಿನಾ ಪಾರ್ಥ

೮

*ಇಱಿದು⁶ ಕಳ್ಳರವಳ್ಳಿಗಳ⁶ ಕುಱು
ದಱಿದು ಭೂಸು*ರೂರ⁷ಗಳ ಸೇಜಿ
ತುಱು⁷ಗಳನು ತಂದಿತ್ತ ನರ್ಜುನನಾ ಮಹೀಸುರ⁸ರ
ತುಱುಗಿದಾಶೀರ್ವಾದ ಮಳೆಗೆ⁹ಳು⁹
ಕಱಿಯೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ವೀರಕೀರ್ತಿಯ
ತೊಱಿಗಳಲೆ ತೇಕಾಡುತಿ¹⁰ರ್ದನು ಪಾರ್ಥ ಹರುಷದಲಿ¹⁰

೯

ಧಾರಣೀಪತಿ ಕೇಳು ಗಂಗಾ
11ದ್ವಾರ¹¹ಕೈದಿದನರ್ಜುನನು ಭಾ
ಗೀರಥಿಯ¹² ಸ್ನಾನಾವಗಾಹ ವಿಶುದ್ಧ ವಿಗ್ರಹ¹³ನ¹³
ದೂ¹²ರದಲಿ ಕಂಡುರಗರಾಜಕು
ಮಾರಿ¹⁴ವರಿಸಿ¹⁴ದಳೊಲವಿನಲಿ ಜಂ
ಭಾರಿ¹⁵ತನಯ¹⁵ನನಿಳುಹಿದಳು ಪಾತಾಳಮಂದಿರಕೆ

೧೦

1 ಲ್ರಗಳಿದು (ನ) ಪ್ರವನು (ದರ) 2 ವಿಸ್ತ (ಕಬ) 3 ನಿಶ್ಚಯವಣಿದನಾ ಪಾರ್ಥ
(ನ) 4 ಚ (ಕ) 5 ಬಂದುದು ಜನಪ ನೀವಿನ್ನೆನಗೆ (ನ) 6 ತಸ್ತುರವ್ಯಾತವನು (ನ)
7 ತುಱುಗಳ ಸೇಜಿ (ನ) 8 ರು (ನ) 9 ಳ (ಕದನಬ) 10 ದುರ್ದು ಸಕಲ ಜನನಿಕರ (ಕಬ)
ದುರ್ದು ಸಕಲ ಜನವಂದು (ದ) 11 ತೀರ (ದನ) 12 ಸ್ನಾನವನು ಜಪಕರ್ಮಣವ ಮಾಡು
ತರೆ ದೂ (ದ) ಸ್ನಾನಾವಗಾಹನ ಮಾಡಿದನು ಪಾರ್ಥದೂ (ನ) 13 ನ (ಕದನಬ) 14 ಕರಿಸಿ
(ನ) 15 ತನುಜ (ನಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ವಿಭವದಲಿ ವಾಸುಗಿಯ ¹ತಂಗಿಯ
ನುಭಯವಂಶ ವಿಶುದ್ಧಿಯನು ಹರಿ
ನಿಭನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ²ವನು ಮಾಡಿದನು³ ನಲವಿನಲಿ¹
ಅಭಿಮತಕ್ರೇಡಾ ವಿನೋದದ
ರಭಸದಲಿ ³ದಿನ³ ಸವೆಯೆ ಗರ್ಭ
⁴ಪ್ರಭವ⁴ವಾಯ್ತು ಕುಮಾರ ಜನಿಸಿದನುರಗನಾರಿಯಲಿ

೧೧

ಸುತ ನಿರಾವಾಯ್ ನಿಗಿ ತೊಳಗಿದ
⁶ನತಿ ಬಹಳ⁶ ಬಲನಾತನನು ನಿಜ
ಸತಿಯನಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡನುಚಿತದಲಿ
ಕ್ಷಿತಿಗೆ ಬಂದನು ಜಾಹ್ನವೀ ಸಂ
ಗತ ಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲಿ ⁷ಸೇ
ವಿತ ಸಕಲ ತೀರ್ಥಾಘ್ರಣೈ⁷ದಿಂದಿಂದ್ರ⁸ದಿಬ್ಬಾಖನ⁸

೧೨

ಆರಸ ಕೇಳುತ್ತರದ ಪೂರ್ವದ
ಪರಮತೀರ್ಥ⁹ವ್ರಾತವನು ಸ
ತ್ವ⁹ರಿಸಿ ಸಾಗರ ¹⁰ವೇಳಿಯಲಿ¹⁰ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಶಾ¹¹ವ¹¹ರಕೆ
ತಿರುಗಿದನು ¹²ತತ್ಸಂಜ¹² ಗೋದಾ
ವರಿಯ ¹³ತೀರಕೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ¹³
¹⁴ವರ ನದಿಯನುತ್ತರಿಸಿ ಕಾಂಚೀನಗರಿಗೈತಂದ¹⁴

೧೩

¹⁵ಆ ನಗರದಧಿದೈವ ನಿರರಕ
ತಾ ನಮಿಸಿ ತತ್ಸಕಲ ತೀರ್ಥ
ಸ್ನಾನ¹⁶ಕರ್ಮವ¹⁶ ರಚಿಸಿ ಬಂದನು ಜಲಧೀ¹⁵ತೀರದಲಿ

1 ಸುತಯನು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದೊಳಂದು ಪಾಣಿ ಗ್ರಹಣವನು ಮಾಡಿದನು ರಭಸದ
ಲಂದು ಕಲಿಪಾರ್ಥ (ನ) 2 ವಾದನು ಬಳಿಕ (ರ) 3 ದಿವ (ನ) 4 ಪ್ರಬಲ (ಬ)
5 ವಿರಾಜಯವೆ (ದ) ನಿರಾಂಗದನೆ (ರ) 6 ನತುಳ ಭುಜ (ಬ) 7 ಸಂಯುತ ಸುತೀರ್ಥಾ
ಗಮನನ್ನೆ (ದ) ಸೇವಿಸುತ ತೀರ್ಥಾಘ್ರವನು ಯೈ (ನ) ಸೇವಿತ ಸುತೀರ್ಥಾಗಮನನ್ನೆ
(ಬ) 8 ಮುಖವಾಗಿ (ದನ) 9 ವ್ರಾತವನು ಸಂಜ (ದ) ಕ್ರಮವ ನೆಹಿಕ ಸತ್ಯ (ನ)
10 ವಲಯದಲಿ (ಕನಬ) 11 ಮ (ಕ) 12 ವರಸಪ್ತ (ದನ) 13 ದಾಟಿದು ಕೂರ್ಮಗಿರಿ
ಯನು (ದ) ದಾಂಟಿದ ಕೂರ್ಮಗಿರಿಯನು (ನ) 14 ಪರಿಹರಿಸಿ ದಾಂಟಿದನು ಕೃಷ್ಣಾ
ನದಿಯ ಸಂಗಮವ (ದನ) 15 ಏನ ಹೇಳುವೆ ಸರಸ ನಿಗಮ ಸ್ನಾನ ವಿಭವಕೆ ದೇವನಿಕರ
ಸ್ನಾನ ಸಲ್ಲದು ಅಲ್ಲಿ ಶರಣೆಂದಂಬುಧಿಯ (ನ) 16 ವನುತಾ (ಕ)

1 ಮಾನರರ ಭುಜಬಲ ಸಮಾಖ್ಯಾ¹

ನೂನ ಶಾಸನವ²ನು ಸುರಾರಿ ವಿ

ತಾನ ರವಿ ರಾಹುವನು³ ಕಂಡನು ಸೇತುಬಂಧನವ

೧೪

ವರ ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಲಿ ಮಿಂದೀ

ಶ್ವರ⁴ ವದಾಂಬುಜಕ⁵ ಉಗ್ರ ತತ್ಪರಿ

ಸರದ ಪಂಚ ತಟಾಕದಲಿ ಘನಮಕರ⁶ರೂ⁴ಪದಲಿ†

ಸುರವಧುಗಳಿರಲವರ ಶಾಪವ

ಪರಿಹರಿಸಿ ತತ್ತೀರ್ಥ⁷ ಸೇನಾ⁸

ಪರಮ ಪಾ⁹ನ ಕ⁶ರ⁶ಣನಾ⁷ದನು⁷ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ

೧೫

8 ಈತನನು⁹ ಕಂಡ⁹ ಉದ⁸ ಸಾಂಧ್ಯಮ

ಹೀತಳಾಧಿಪ ನಿಜಕುಮಾರಿಯ

ನೀತ¹⁰ಗತ್ತನು ಬಭ್ರು ವಾಹನನಾದನಾಕೆಯಲಿ¹⁰

11 ಈತ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ದೈತ್ಯ

ರಾತಿಗೆ¹¹ ದನಂತಶಯ¹²ನೋ

ದ್ಧೂತ¹² ವಿಭವನೀಪ್ತಿಸುತ ಹರುಷದಲಿ ನಡೆತಂದ¹¹

೧೬

* ನದಿನದವನುತ್ತರಿಸಿ ಹರಿಹರ

13 ಪದಯುಗಳಕಣ್ಣಿ¹³ನಮಿಸಿ ತದ್ದೀ

ಶದ ಸುತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವೆನಿ¹⁴ತುಳ್ಳನಿ¹⁴ತನಾದರಿಸಿ

ಮುದದ ಮು¹⁵ರು¹⁵ವಿನ ಹಂಸೆಗಳ ತನಿ

ಮುದದ¹⁶ ಚಾತಕವಕ್ಕಿಗಳ¹⁶ ಮೇ

ಘದ ಸಘಾಡದ ಮೇಳವ¹⁷ವ¹⁷ ನೋಡುತ್ತ¹⁸ ನಡೆತಂದ¹⁸

೧೭

1 ಮಾನವರ ಜಯ ಬಲತ್ವದ (ಸ) 2 ಸು ಸುರಾಸುರ ನಮಿತಲಿಂಗವನು (ದ)
ಪ್ರಲಂಕೆಯ ದಾನವೇಶ್ವರ ಮಾರ್ಗ (ನ) 3 ನ ಪಾದಕ್ಕೆ (ದ) 4 ಕೂ (ರ) 5 ಯಾತ್ರಾ
(ನ) ಸೇವಾ (ಬ) 6 ರು (ಕದಬ) 7 ತನ (ನ) 8 ಅತನಳಬಳವಣಿದು (ನ) 9 ಬಲಕ
(ಬರ) 10 ಗೀವನು ಕುಸುಮಲತೆಯನು ಕೂಡಿನಂತೆಂದ (ದ) 11 ಓತುಕೊಂಡನು
ಈಕೆಯಬಳನ ಪ್ರೀತಿಯಲಿ ತಾನೆನುತ ಕೊಟ್ಟನು ಧಾತುವತ್ಸರ ಕೃತಿಯ ಭಾಗದೊಳರಸ
ಕೇಳೆಂದ (ದ) ಈ ಉತ್ತರಾರ್ಥವು (ನ) ದಲ್ಲಿಲ್ಲ 12 ಸ್ಥೀತ (ಕ) ನಶ್ವೀತ (ಬ) 13 ಪದನ
ಪಂಥಿಗೆ (ಬ) ಪದಕೆ ಬರುತಣಿ (ರ) 14 ತೊಳವನೀ (ಬ) 15 ರ (ಬ) 16 ತಕ್ಕೆಯ
ಚಾತಕಿಯ (ಬ) 17 ನು (ಬ) 18 ಬರುತರ್ಥ (ಬ)

† (ದ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. * ಈ ಪದ್ಯವು (ಕದನ) ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಒಡ್ಡು ಮೊಟ್ಟೆದುದು ಮೇಘಘಟಿ ಬಿಸಿ
ಲೊಡ್ಡು ಮೊಟ್ಟೆದುದು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ
ನಡ್ಡು ವಿಸಿ ಹಿಡಿಯಾಳ ಹಿಡಿದವು ಮುಗಿಲ ಚೂಣೆ¹ ಗಳು¹

² ಕಡ್ಡಿ ತಡೆವನೆ ಕಡಲನುಡುಗಣ

ದೊಡ್ಡ ಕಾಣೆನು ಮುಗಿಲ ಬೆನಕನ

ಲಡ್ಡು ಗೆ³ಗಳಾ³ದವು ಸಮಸ್ತ ಗ್ರಹ ಸುತಾರೆಗಳು²

೧೮

ಅಳ ಕರೆ ⁴ಕಟುಕಾಳ⁴ ಸೂರ್ಯನ

ಮೇಲೆ ⁵ನಡೆಯಲಿಯೆಂಬ⁵ ಮೇಘ ನೈ

ಪಾಲಕನ ಡಂಗುರವೊ ⁶ಮೊಳಗುಗಳೊ⁶ ದಿಗಂತರದ

ಅಲಿಕಲಿ ಲೊ ಮುಗಿಲ ಮುಂಗುಡಿ

ಯಾಳ⁷ಹೊಯ್ಯಲಿ⁷ ಬೀಳ್ತ ತಾರಾ

ಮಾಲೆಗಳೊ ಜೀಮೂತ ಲತೆ ಲಂಬಿಸಿದುದೆಂಬರವ

೧೯

ಮುಂಚಿದವು ದೆಸೆಗಳಲಿ ಗ⁸ಮ⁸ನಕೆ

ಮುಂಚಿದವು ಹೆಸೆಗಳು ⁹ನಭಿ⁹ದಲಿ

¹⁰ಹಂ¹⁰ಚಿದವು ಜೀವನಕೆ ¹¹ಜೀವನ¹¹ವಿರಹಿ ನಿಕುರುಂಬ

¹²ಪಂಚ¹²ಮಿ¹²ತಿಯರೊ ಮೇಣಿವರು ಪತಿ

ವಂಚಕಿಯರೊ ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲದ

ಪಂಚತೆಯೊಳಾಲಿಂಗಿಸಿತು ದಿಗ್ವಿಧುಗಳಂ¹⁴ಬರ¹⁴ವ¹²

೨೦

ಜನಪ ಕೇಳ್ಳೆ ಕಾರ್ಮುಗಿಲ ಮುಂ

ಬನ್ನಿಗ¹⁵ಲೊಳು ವಹಿಲದಲಿ ಕೇರಳ

ಜನಪದದ ¹⁶ತಾಳವದ¹⁶ ಕೊಂ¹⁶ಕಣ¹⁷ದೇಶ¹⁷ವೀಧಿಯಲಿ

ಜಿನ್ನುಗಿನಲಿ ಬಲುಮಂಗಳೆಗಳಲಿ ನೆನೆ

ನೆನೆದು ಸಾಗರತೀರದಲಿ ಬಂ

ದನು ಕಿರೀಟ ವಿಚಾರಿಸುತ ಮರಹರನ ಪಟ್ಟಣ¹⁸ವ¹⁸

೨೧

1 ಯಲಿ (ದ) 2 ಅಡ್ಡ ದೀಳುವರಾರು ಮೇಘದ ಗೊಡ್ಡು ಹಯನಾದಂತೆ ಗಣಪನ
ಲಡ್ಡು ಗೆಯ ಪರಿಯಾಚ್ಚು ನವಗ್ರಹ ವರುಷಕಾಲದಲಿ (ನ) 3 ಯೊಲಾ (ಬ) 4 ಕಟವನು
(ಕನ) ಕಾಯ (ದ) ಕಾಯಿ (ಬ) 5 ಬರಹೇಳೆಂಬ (ಕದನಬ) 6 ಡಂಬರವೋ (ದ)
7 ಹೊಯ್ಯನ (ಳ) 8 ಗ (ನ) 9 ಹದ (ದನ) 10 ಹಿಂ (ದ) ಹೊಂ (ಬ)
11 ಮರಳುವ (ದ) 12 ಪಂಚಯದ ವಧುನಿಕರ ನೆರೆ ಹಂಚಕಾಣಿಯರಂತೆ ಕಾಲದ
ಹಂಚವಾಲಿಂಗಿಸಿದ ತಣಿಸಾಯ್ತು ಡುಕವಂಬುಧಿಯ (ದ) 13 ಪ (ಚ) 14 ಬುದ
(ನರ) 15 ಲೋಡುವದೇಗಡಲಿ ಜೀವನವನಾಳುವ ಹೊನಲು ಕೊಂ (ನ) 16 [ಖಚ] ;
ಗಾಳವದ (ಕರನ) ಕವುಸಲವ (ಬ) 17 ವಿಷಯ (ಬ) 18 ಕೆ (ನ)

ಪುರವ ಹೊಪವಂಟೆಂಟುತಿಂಗಳು
 ಪರಿ¹ಹರಿಸಿತೀ¹ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನ
 ಪುರದೊಳಗೆ ನೂಕುವನು² ವರ್ಷಾಕಾಲ ವಿಗ್ರಹವ²
 ವರುಷವೊಂದು ಸಮಾಪ್ತಿ ಬಳಿಕೆನೊ
 ಳರಸನಂಭ್ರಿವಿಲೋಕನಾವಿ
 3ಷ್ಕ³ರಣವಹುದೆಂದೀತ ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು ಮನದೊಳಗೆ

೨೨

ಅರಸ ಕೇಳಿ ಸಂನ್ಮಾಸಿ ವೇಷದ
 ಪರಿಕರವನಳವಡಿಸಿ⁴ ಶಾರಾಯ⁴
 ಪುರದ ಹೊಟ್ಟಿಬಾಹೆಯಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ಇರುಳು⁵ ಕಗ್ಗತ್ತಲೆಯೊಳಾಕುವ
 ಸರಿವಳಿಗೆ⁶ ಸಲೆ *ಸೇಡುಗೊ⁶ಳುತು
 7ಬ್ಬ⁷ರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನೆ⁸ವುತಿದ್ದನು⁸ ಮ⁹ರ⁹ದ ಹೊಳ್ಳಿನಲಿ⁹

೨೩

ದೇವ¹⁰ನತ್ತಲು¹⁰ ಸತ್ಯಭಾಮಾ
 ದೇವಿಯ*ರ¹¹ ಮೇಳವ¹¹ದೊಳಿ¹²ರುತಿ¹²
 ದೀ ವಿಳಾಸವ¹³ನಿಜ¹³ದು¹³ ನಕ್ಕನು ಶಕ್ರನಂದನನ
 ಅವಳೋ ನೆನಹಿನಲಿ ಸುಳಿದಳು
 ಭಾವದಲಿ ಸುಮ್ಮಾನವೇನೆಲೆ
 †ದೇವಿ ಬೇಟಿಗೊಂದಿ¹⁴ಲ್ಲ ಮನ¹⁴ ನಿನ್ನಾಣೆ¹⁵ ಕೇಳೆಂದ¹⁵†

೨೪

16ನರನ¹⁶ ನೀ ಕೇಳಿ¹⁷ಯ¹⁷ಲಾ ಸೋ
 ದರದ ಮೈದುನನೆನಗೆ ಕುಂತಿಯ
 ವರ ಕುಮಾರಕನಾತ¹⁸ ನೀ ದ್ವಾರಾವತಿಯ¹⁸ ಹೊಟ್ಟಿಗೆ

1 ಭವಿತೀ (ಕ) ಹರಿಸಿಯಾ (ನ) 2 ವರ್ಷಾಕಾಲ ವಿಭ್ರಮವ (ದಬ) ಚಾತುರ್ಮಾಸ
 ಕಾಲವನು (ನ) 3 ಸ್ತ (ದನರ) 4 ದ್ವಾರಾ (ದ) ಯಾದವ (ನ) 5 ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ
 ಹೊಗಲಿಕೆ ಅಜಿದನುತ ದ್ವಾರಕಿಯ ವನದೊಳ್ಳುನರ ಮುರಾರಿಯ ನೆನೆದು ಕುಳ್ಳಿದು ಮು
 (ನ) 6 ಮಿಗೆ ಸಡಿತುಗೊ (ದ) 7 ಚ್ಚ (ದರ) 8ದು ನಿಂದನು (ದನ) 9 ನ ನೆಳಲಿನಲಿ (ನ) ದ
 ಹೊಳಲಲ್ಲಿ (ಬ) 10 ನಿಂದನು (ದ) ನಿಂದನು (ರ) 11 ಪಾಳಯ (ಕನಬ) 12 ದು ೧
 13 ನೆನೆದು (ದಬರ) 14 ಲ್ಲ ವದು (ದ) ಲ್ಲ ಕೇಳಿ (ನ) ಲ್ಲನಗೆ (ಬ) 15 ಹುಸಿಯಲ್ಲ
 (ನ) 16 ಅರಸಿ (ದನ) 17 ವೆ (ದಕ) 18 ನಮ್ಮಾ ದ್ವಾರಕಿಯ (ದ) ನೈದನೆ ದ್ವಾರಕಿಯ
 (ನ)

* † (ಕ) ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಮರದ¹ ಹೊಳಲನು¹ ಹೊಕ್ಕು ಸಿಕ್ಕಿ²ದ
ನರಿಯವೊಲೈದಾನೆ ನಾ*ನುಪ
ಚರಿಸಿಬಹೆನೆಂದೆದ್ದನಸುರಾರಾತಿ ಮಂಚದಲಿ³

೨೫

ಅರ⁴ಸಿ⁴ ಕೇಳಿ⁴ ಬಂದ⁵ ಪಾರ್ಥನ*
ಕರೆದುಪಾಯಾಂತರದೊಳಿವೆನು
ಸರಸಿಜಾ⁶ನನೆಯನು⁶ ಸುಭದ್ರೆಯ⁷ ನಿಂದು⁷ ತಪ್ಪಿದರೆ
ಕರೆಸಿ ದುರ್ಯೋಧನಗೆ⁸ ಕೊಡಿಸುವ⁸
ಭರ⁹ವು ಬಲಭದ್ರಂಗೆ⁹ 10 ಪಾರ್ಥ¹⁰ನ⁹
ಬರವು ಲೇಸಾಯ್ತೆನುತ¹¹ ಹೊ¹¹ಟನಂಟಿನು ನಿಜಾಲಯವ¹¹

೨೬

ಬಂದನಲ್ಲಿಗೆ¹² ಫಲಗುಣನ ಕರೆ
12 ದೆ¹³ದ¹³ನೀ ಶೈಲದ ಸಮಾಪದ
ಲಿಂದು ನಿಲು ಬಲಭದ್ರನೈತಹನುಚಿತ ವಚನದಲಿ¹²
ಮಂದಿರಕೆ ಬರವೊಲಿದರೆ ಬಾ
*ಮುಂದೆ¹⁴ ನಿನ್ನಿಷ್ಟಾರ್ಥ¹⁵ ಸಿದ್ಧಿ¹⁵ವು¹⁵
ದೆಂದು ಪಾರ್ಥನ ಸಂತಪಿಸಿ ಮರಳಿದ*ನು ಮುರವೈ¹⁴

೨೭

ಪರಮಹಂಸನ ಸುಳಿವೊ ಸಾಕ್ಷಾ
16 ತ್ವರಸಿಜಾ¹⁷ನ¹⁷ ಲೀಲೆ ಗಡ ನ
ಮೃಗಸನಭೃದಯ ಪ್ರಪಂಚವಿದೆಂದು ಫನ¹⁸ರದ¹⁸ಲಿ¹⁶
ಹರ¹⁹ದ¹⁹ನು ಹರಿ ವಾರ್ತೆಯನು ತಾ
ನ²⁰ಯದಂತಿರೆ ಬಳಿಕ ನೀಲಾಂಕ
ಬರನು ಬಹ²⁰ಳೊ²¹ತ್ಸವ²¹ದಲ್ಲೈದಿನಾತ²⁰ನಿದ್ದೆ ಡೆಗೆ

೨೮

1 ಹೊಳಲಲಿ (ರ) 2 ಲುಕ್ಕಿ (ಕದ) 3 ವೆಂದೆನುತ ಮಂಚವನಿಳಿದನುರಾರಿ (ರ)
4 ಸ (ಬ) 5 ಫಾ ನಿಂದು (ದ) 6 ಫೀ ನಿಂದು (ಸ) 7 ಕ್ಷೀಯನು (ನ) 7. ನಿಡುವೆ (ರ)
8 ರಾಮನು (ನ) 9 ವಶವು ಕುಡುತುಹುದು ಪಾರ್ಥನ (ನ) 10 ವಿಜಯ (ದ) 11 ನೆನೆದನು
ವೈನತೀಯನನು (ದ) 12 ದೆಂದ ನಿನ್ನಯ ತಾವನ ಹೃದವುಯೆಂದೆನಲು ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ಬಿನ್ನಹ
ಮಾಡಿದನು ಹರಿಗೆ (ದನ) 13 ದು (ಕಬ) 14 ನಿನ್ನಯ ಸ್ವಾರ್ಥಗತಿಯಹುದೆಂದು
ಪಾರ್ಥನ ಹರಿತ್ರಿದಂಡನ ಕೊಟ್ಟು ನಿಲಿಸಿದನು (ದನ) 15 ಗತಿಯಹು (ದನಬ) 16 ತ್ವರನು
ಪುರುಷನ ಲೀಲೆಯಲಿ ಯತಿವರನ ದರುಶನ ಲೇಸು ನಮ್ಮಯ ನಗರಿಗೈತರಲು (ನ) 17 ನ
(ಕ) 18 ರಿಯ (ದ) 19 ಸಿ (ದರ) 20 ಕೋತ್ಸವದಿ ಬಂದನು ಪಾರ್ಥ (ನ) 21 ತ್ಸಾಹ (ಕ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ವಂದಿಸಿದನಾ ಮುನಿ¹ ಪತಿಯನಭಿ

ವಂದಿತಾ²ಶೀರ್ವಾದ ಸಂಗತಿ³

*ಯಿಂದ ³ವಿವರಿಸಿದನು ಚತುರ್ದಶ ವಿದ್ಯೆಗಳ ⁴ಗತಿ⁴ಯ⁵

ಃನಿಂದ ಮೂಗನ ಬೆರಳಿನಲಿ* ಸಾ

ನಂದ ⁶ಮಿಗೊ ಬೆಟಗಾಗಿ ನಮ್ಮಯ

ಮಂದಿರಕೆ ನೀವ್ ಬಿಜ ಸುಮಾಡುವುದೆಂದು ಕೈಮುಗಿದ

೨೯

ನಾವು ಭಿಕ್ಷುಗಳೆಂದುಗೆ ರಾಜಗೃ

ಹಾವ⁶ಲಂಬನ⁷ವೇಕ ಶೈಲ ವ

ನಾವಳಿ⁷ಗಳಲಿ ⁸ವರ⁸ ನದಿಯ ತೀರದಲಿ ವಾಸಿಸುವೆವು⁷

ಭಾವಿ⁹ತ⁹ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮ ಫ

ಲಾವಳಿಯ ಭೋಗಿಸುತ್ತಲೀ ದೇ

ಹಾವಸಾನವನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಹೆವೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ

೩೦

*ಆಹುದು ನೀವೇಕಾಂತಭವನದೊ

ಳಹುದು ಚಾತುರ್ಮಾಸವಿದು ಸ

ನ್ನಿಹಿ*ತನಾ¹⁰ಯ್ತಿ¹⁰ದ ನೂಕಿ ಬಿಜಯಂಗೈವುದಿಚ್ಛೆಯಲಿ

11ವಿಹಿತ¹¹ಚರಿತರು ನೀವಲಾ ನಿ

ವಹಿಸುವೆನು ಶುಶ್ರೂಷೆಯ¹²ನು¹² ಕಿಂ

ಗಳಹನ ಮಾಡದಿರೆಂದೆ ತಂದನು ಯತಿಯನರಮನೆಗೆ

೩೧

ಇವರನರಮನೆಯೊಳಗೆ ಕನ್ಯಾ

ಭವನ ಮಧ್ಯದೊಳಿರಿಸಿ ಬಳಿಕಿನೊ

ಳವರ ಶುಶ್ರೂಷೆಗೆ ಸುಭದ್ರಾದೇವಿಯನು ಕರೆದು

1 ಗೆ ರಾಮನು ವಂದಿಸಲಿ ಕಾಶ್ರಮದ ಹರಕೆಯ (ನ) 2 ಯನಭಿವಂದನಾ (ದ)
ಗೆ ನಲವಿಂದಲಾ (ಬ) 3 ಕರುಣಿಸಿ ನುಡಿದ ಚಾತುರ್ದಶದ ವಿದ್ಯೆಗಳ (ದನ) 4 ಪರಿ (ಬ)
5 ದಲಿ (ದ) 6 ಲೋಕನ (ರ) 7 ಯ ಸುರನದಿಯ ತೀರದಲಿರಲು ಬೇಡುವಲಿ (ದ)
ಗಳಲಿ ವರನದಿಯ ತೀರದಲಿ ಚರಿಸುವುದು (ಬರ) 8 ನದ (ದ) 9 ಯಾ (ಕಬ) 10 ಗ (ರ)
11 ಅಹತ (ಕಬರ) ಅಹತ (ದ) 12 ಲಿ (ದರ)

*ಃ (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ. ‡ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ (ನ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರ ಲೋಪ

ಇವರ¹ ಪೂರ್ವ *ಮಹಾತ್ಮಕರು ನೀ
 ನಿವರ ದೇವಾರ್ಚನೆ ಸಮಾಧಿ
 ಪ್ರವರದಲಿ ಬೆಸಸಿದನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ನೇಮಿಸಿದ²* ೨೨
 ಹೊಣಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಕರೆದಿಲ್ಲವ
 ನಟುಹಿದರೆ ಮ³ಗು³ಳಾಡಿದನು ಮೈ
 ಮಹಿದು ತಂಗಿಯನೊಯ್ದ⁴ ಬಿಟ್ಟಿರಿ⁴ ಬಣಗುದಿರು⁵ ಕ⁵ನಲಿ⁵
 ಅರಸುಮಗಳನು ತೊತ್ತುಗೆಲಸಕೆ
 ಪರುಶವಿಸಿದಿರೆ ಶಿವಶಿವಾ ನಾ
 ವಹು⁶ಯೆವ⁶ಲ್ಲಿ⁶ಯ ಲೇಸು ಹೊಲ್ಲೆ⁷ 7ನ⁷ಮ್ದಲ್ಲೆ⁷ಂದ ೨೩
 ಮರುಳೆ ನೀ ಹೋಗಾರನೇನೆಂ
 ದಹುಯಿ ಯತಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ನೀತನು
 ತಿರುಕನೇ ಸಾಕ್ಷಾ⁸ತು⁸ ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಸನ್ನಿಭನು
 *ಬರಲಿ ಮಾಣಲಿ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿ⁹ಯ
 ಹರಿಬವೆನ್ನದು ಯತಿ⁹ನುಹಾತ್¹⁰ 10ರ¹⁰
 ನಟುಯದವರೇ ನಾನೆನ.ತ ಗಜ*ಹಿಂದನು ಬಲ¹¹ರಾನು¹¹ ೨೪
 ಅದರೊಳ್ಳತು ತಂಗಿ ಬೆಸಕ್ಕೆ
 ದಾದರಿಸಲಿ¹²ಯತಿ¹²ಪತಿಯ ನಿ¹²ನು
 ಗೀ ದುರಾಗ್ರಹ¹³ನೇಕೆ ಕಾಂಬಿರಿ ಫಲವನಗ್ರದಲಿ¹³
 ಹೋದೆವಿದೆ ಮೌನ¹⁴ದೊಳೆನುತ್ತ¹⁴ಬು¹⁴
 ಜೋದರನು ಹಿಂಗಿದನು ಹರಿಯ ವಿ
 ನೋದ ರಚನೆಯನೇನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ೨೫
 ಬಾಲಕಿಗೆ ಸಂಸ್ಕಾಸಿದೇವರ
 ಮೇಲೆ ಮನ¹⁵ವಾ¹⁵ಯ ವರಿಗೇಕೆಯ
 ಮೇಲೆ ನೆಲಿಸಿತು ಚಿತ್ತ ಕಾಣೆನು ಜಪಸಮಾಧಿಗಳ¹⁶

1 [ಚಡತ] ; ರುಪೂ (ಕದಬರ) 2 ತನು ಮಾಡನು ಯತಿಯನರ ಮನೆಗೆ (ಬ)
 3 ರು (ದಬ) 4 ದಿಸುಟಿರೆ (ದಬರ) 5 ನಿಗೆ (ಬ) 6 ಯೆವ (ದ) 7 ವೆ (ದ) 8 ತ
 (ಕದರ) 9 ಗಳೆರಡು ನಮ್ಮದಲೇ (ದ) 10 ಕ (ರ) 11 ಭಪು (ದ) 12 ತಪಸಿಯನು ನ
 (ದ) ತಪಸ್ವಿಯನು ನಿ (ರ) 13 ವಾದದಿವಹೋಳಸೂಯ ನಮಗೇಕೆ (ಬರ) 14 ದಲಿಯೆಂ
 ದಬು (ದಬ) 15 ಸಾ (ದ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲೆ ತ್ತುಟತ

*ಮೇಳವಿ¹ ಸಿತನ್ಯೋನ್ಯರಾಗ ಭ
ಡಾಳಿಸಿದುದಭಿಲಾಷೆ ಕಾಮನ¹
ಬೇಳುವೆಗೆ* ಬಿಂಡಾ²ದುದಿ³ಬ್ಬರ ³ಧೈರ್ಯವಡಿಗಡಿಗ³

೩೬

ಮಿಡುಕುವುದು ⁴ಬಾಯ⁴ಚಿತ್ತವನಳಲಿ
ತೊಡಕಿಹುದು ಜಪಸಮಾಲಿ ⁵ಬೆರಳಲಿ⁵
ನಡೆವುತಿ⁶ಹುದ⁶ಕ್ಷಿಗಳು ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿಹವು ⁷ಮಾನಿ⁷ನಿಯ
ವೃದನ ಪೂಜೆ⁸ಗೆ⁸ ಕೈ ಸುಭದ್ರೆಯ
ಹಿಡಿಹಿನಲಿ⁹ಮನ ⁹ವರ⁹ಸಮಾಧಿಯ
ತೊಡಹು ಹೊಣ¹⁰ಗೊಳ¹⁰ಗಿಂದುಮುಖಿ ¹¹ನರನಾಥ¹¹ ಕೇಳೆಂದ ೩೭

ಜಾಣಿದುದು ಮಳೆಗಾಲವತಿಬೆಳು
ವೇಣಿದುವು ಮುಗಿ*ಲುಗಳು ಕತ್ತಲೆ
ಸೊಂಟಿವೋದುದು ಹೆಗಲಿರುಳು ರವಿಶಶಿಗಳುಪಟಳಕೆ*
¹²ತಾ¹²ಜಾ¹²ದವು ನದನದಿಗಳಭ್ರಕೆ
ಹಾಣಿದವು ¹³ಕಳಹಂಸೆಗಳು ತಲೆ¹³
ದೋಣಿದವು ತಾನರೆಗಳೆನೆ ಬಂದುದು ¹⁴ಶರತ್ಸಮಯ¹⁴

೩೮

ಸುದತಿಯನು ಸಶುಭದಿವಸ ಸುಮುಹೊ
ರ್ತದಲಿ¹⁵ರುಳು ವೈ¹⁵ವಾಹವನು ಮಾ
ಡಿದರು ¹⁶ಹರಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯುಗ್ರಸೇನನೈಪ¹⁶
ಮದುವೆಯಾಯಿತು ಬಲನಣಿಯದಂ
ದದಲಿ ಹೊಡಿದ ರಥವನೇಣಿಸಿ
ಮದವಳಿಗೆ ಸಹಿತರ್ಜುನನ ಕಳುಹಿದನು ಮುರವೈರಿ

೩೯

1 ತ್ವದಭಿಮಾನವಾತನ (ಬ) 2 ದವಿ (ಬ) 3 ಕರಣವೃತ್ತಿಗಳು (ದ) 4 ಕುಟಿ
(ಬ) 5 ಕರದಲಿ (ಬ) 6 ಹವ (ದ) 7 ಕಾಮಿ (ದ) 8 ಯ (ದ) 9 ಜಪ (ಬ) 10 ಗಾ
(ದ) 11 ಯೋಳು ಭೂಪ (ರ) 12 ಜಾ (ಬರ) 13 ಹಂಸೆಗಳು ಸಲೆ ಮೈ (ದ) 14 ತ್ವಾಲ
(ದರ) 15 ಮೊಣಿಸ ವ (ದ) 16 ಗ್ರಸೇನ ಮುಕುಂದ ದೇವಕಿ ಶಾರಿ ಮೊದಲಾಗಿ (ಬ)

*† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವಟಿತ

*ಪುರವ ಹೊಣೆಗಾರರು ಬರಲು

ಬ್ಬರಣೆಯಾ¹ಯ್ತು *ರಮನೆ²ಗಳಲ್ಲಿ³ ಸಂ

ಕರುಷಣಂಗಳಿಹಿದರು ಸಂಸ್ಥಾಸಿಯ ಸಮಾಧಿಗಳ⁴

ಆರಸುಮಗಳನು ಕೊಂಡು⁵ ಹಾಯ್ದನೇ⁶

ತಿರುಕ್ಕಮುನಿ ಮರು ಭಾಪು ಸುಭಟಿರ

ಕರೆ ಮುರಾರಿಯ ಮಾತು ತಾಗಿತೆನ್ನುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸಿದ⁷

೪೦

ಹೇಳಿವೇ ನಾವ್ ಮುನ್ನ⁸ ನೀವ್ ನೀ

ಲಾಳ⁹ಕಿಯ ಕಡಿಸಿದಿರಲಾ¹⁰ ಸ್ವೀ¹¹

ವಾಳ ನೆರಹಿದರನ್ನು ಮಾಡುವುದೇನು ಕಡು ಮುಳಿದು

ಜಾಳ¹²ವಿಸಿತ¹³ಪ*ಕೀರ್ತಿಯಕ್ಕ¹⁴ಟಿ ವಿ

ಟಾ¹⁵ಳ¹⁶ಸಿತು¹⁷ ಯದುವಂಶವೆನೆ ಕರ

ವಾಳ ಜಡಿದೈದಿದನು ಹಲಧರನರ್ಜು*ನನ¹⁸ 9ರಧವ¹⁹

೪೧

ಮುಸುಕಿದನು ನಾರಾಚದಲಿ ನಿ

ಪ್ಪಸರದಲಿ ಹಲಧರನ ಸೈನ್ಯವ

ಕುಸುರಿದ²⁰ದನು ಕೊಂದನಗಣಿತ ಬುಲವನಾ ಪಾರ್ಥ

10ಎಸು²¹ವ²²ನೇ²³ ಸಂಸ್ಥಾಸಿ ಮಾಡಿದ

ಹುಸಿಯುಪನಾಸಕ್ಕೆ²⁴ 12ಕೊಯ್ದೆ²⁵ನ²⁶

13ರಸನೆಯನು ದೇವಕಿಯ ಮೇಲಾಣೆನುತ ಘರ್ಜಿಸಿದ²⁷

೪೨

ಬಳಿಕ ಹರಿದನು ಕೃಷ್ಣನೀತನ

ಕೆಲಕೆ²⁸ 14ತೆಗೆ²⁹14ಎನು³⁰ 15ಬಹಳ³¹ ರೋ*ಷನ

16ನಿಳಿಸಿರೇ³² ಸಾಕಿನ್ನು ವಸುದೇವಂಗೆ ದೇವಕಿಗೆ*

1 ಗಲಿ ಬಳಿಕ ಸಾತ್ಯಕಿ ಹರಿಯ ನೇಮವನಿ³³ತು ಕಳುಹಿದ ರಾಮ ಗೂಳಿಗವ (ದ)

2 ಯೋಳಗೆ (ರ) 3 ಹೋದನೆ (ದ) 4 ನೀವೀ ಬಾಲ (ದರ) 5 ತಾ (ರ) 6 ಸಿದನ (ಕಬ)

7 ಟಿವಿತಾ (ಬ, ಟಾತಾ (ರ) 8 ತೆ (ದ) 9 ಮೇಲೆ (ದ) 10 ಸೆ (ನಬ) 11 ಯೋ (ದ)

12 ಎನುತನೆ (ದ) ತಪ್ಪದು (ರ) 13 ಮಸಗಿ ಬೊಬ್ಬಿರಿದಾರಿ ನಡೆದನು ಪಾರ್ಥನಿಂದಿನಲಿ

(ದ) 14 ಕರೆ (ದ) 15 ಮನದ (ದರ) 16 ನುಳಿಯಿರೇ (ದ)

†* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

†¹ನುಳಿವುಡೀತನ ²ದೋಷವಲ್ಲಿದು¹

³ತಿಳಿದೆ†ವಾನರ್ಜುನನು ಗಡ ನಾ

ವಳುಕಲೇಕಿನ್ನೆನುತ ಬೋಧಿಸಿದನು ಹಲಾಯುಧನ⁴

೪೩

ಅಕಟ ದುರ್ಯೋಧನಗೆ ತಪ್ಪಿ*ಸಿ

ಸಕಳ ಯಾದವ⁴ರಲ್ಲಿಗೈದರೆ⁴

ವಿಕಳಮತಿ ⁵ನಾನ್ಯೈಸಲೇ ಕೃಷ್ಣನ ⁶ಕುಕರ್ಮ⁶ವಿದು*

ಅಕುಟಲಾಂತಃಕರಣತನ ಬಾ

ಧಕವಲಾ ಗರುವರಿಗೆನುತ ಸ

ಭೃಕುಟಿ ⁷ರಾಧಾ ನನನು ⁸ಮುರಿದನು⁸ ಪುರಕೆ ಬಲರಾಮ⁷

೪೪

†ಹರಿಸಹಿತ ಬಲರಾಮನತ್ತಲು

ತಿರುಗಿದನು ಪವಮಾನ ⁹ಜವದ⁹ಲಿ†

ಪುರಕೆ ಬಂದನು ಪಾರ್ಥ ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದಲಿ

ಪುರದ ಬಹಿರುದ್ಧಾನದಲಿ ಸಂ

ವರಿಸಿ ರಥವನು ನಿಲಿಸಿ*ನೇಳಲಿ

ಪರಿಹೃತ ಶ್ರಮನಾಗಿ ನಗುತ ಸುಭದ್ರೆಗಿಂತೆ.ದ*

೪೫

ಅರಮನೆಗೆ ನಡೆ ಧೃಪದನಂದನೆ

ಕರೆಸಿದರೆ ನೀ ಹೋಗು ನಿರುತವ

ನಟುಹೆದಿರು ತುಟುಗಾಹಿಗಳ ಮಗಳೆಂದು ನುಡಿ ಸಾಕು

ಅರಸಿ ಮಿಗೆ †ಮನ್ನಿಸುವಳಲ್ಲಿರು

ಕರೆಸಿಕೊಂಬೆನು ¹⁰ಬಳಕಲೆಂದೀ¹⁰

ಸರಸಿ ಜಾಕ್ಷಿಯ ಕಳುಹಿದನು ನಿಜರಾಜಮಂದಿರಕೆ†

೪೬

¹ ಮೊಳತುದಿವನರ್ಜುನನು ಗಡ ನಾ (ರ) ² ರೋ (ದ) ³ ತಿಳಿದವನರ್ಜುನನು ಗಡ ತಾನಳುಪವಿನ್ನೇಕೆನುತ ಮರಳಲಿಯೆಂದನಸುರಾರಿ (ದ) ವಳುಪಲೇನಹಂದೆನುತ ಬೋಧಿಸಿ ಹಲಧರನ ತಿಳುಹಿದನು ಚಂದರಿಗತನದಲಸುರಾರಿ (ರ) ⁴ ರಲ್ಲಿಗೈದಿತು (ದ) ರೆಲ್ಲನ್ನೆದರೆ (ರ) ⁵ ತಾನಾದೆ (ರ) ⁶ [ನು] ; ವಿಕರ್ಮ (ಬ) ಕುಹಕರ್ಮ (ರ) ⁷ ರಾಧಾನು ಮರಳಿದನು ನಿಜರಾಜ ಮಂದಿರಕೆ (ದ) ⁸ ತಿರುಗಿದ (ಬ) ⁹ ಗತಿಯ (ದ) ಬಲದ (ರ) ¹⁰ ನಿನ್ನನೆ... (ರ)

ಬಂದ¹ಳೀಕೆ¹ ಸಮಸ್ತ ಪುರಜನ
ವಿಂದುವದನೆಯ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದುದು
ಮಂದಿ ಕವಿದುದು ಮನುಜೆಯೇ² ಸುರಶೋಕ³ ಸತಿಯೆನುತ³
*ಮುಂದೆ⁴ ಬರುತ್ತಿ⁴ ಬಾಗಿಲವದಿರು
ನಿಂದರಲ್ಲಿಯದ್ದಲ್ಲಿ ಬಳಿಕರ
ವಿಂದವ⁵ ದನೆಯ⁵ ಕಂ*ಡು ದ್ರೌಪದಿಗಿಟ್ಟು ಹಿಡರು ಹೆದನ

೪೭

ಕರೆಸಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಂಡವ
ರರಸಿ ಬೆಸಗೊಳಲೀಕೆ ಪಾಠನ
6 ಪರುತನದ⁶ ಮಾತುಗಳನೆಂದಳು 7 ನಗೆಯ ಮೊಳೆ ಮಿಡುಗೆ⁷
ಸುರಭುಜಂಗನು 8 ವಧುವೊ ನೀ⁸ಮೇ
ಣರಸು ಮಗಲೋ ತಂಗಿ ನೀ⁹ಗೊ
ಲ್ಲರ⁹ ಮಗಳೆ ಹುಸಿಯೆನುತ ತಲೆದೂಗಿದಳು⁸ 10 ನೈವರಾಣಿ¹⁰

೪೮

ಮಸಗಿದವು¹¹ ನಿಸ್ಸಾಳ¹¹ ತತಿ ಗ
ಜೀಸಿದ*ವರ್ಜುನ ಬಂದನಿದೆಯೆಂ
12 ಬೊ¹² 12 ಸಗಿವಾತಿನೋಳೂರ 13 ಸುಳಿ¹³ ದರು ದೂತರಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಶಶಿಮುಖಿಯರುಪ್ಪಾ*ರತಿ¹⁴ಯ ಮಿಗಿ
ಲಿಸೆನ ರತುನಾ¹⁴ ರತಿಯ ಕಾಂತಾ
ವಿಸರ¹⁵ ಸೂಕಿತು¹⁵ ಪಾಠನ ಹೊಕ್ಕನು ರಾಜಮಂದಿರವ

೪೯

ಅರಸ ಭೀಮರಿಗೆಟ್ಟಿ ನಳುಲಾ
ದ್ವರನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ದೇಶಾಂ
16 ತರದ್ವೇ¹⁶ ತೀರ್ಥೋ¹⁶ ನ್ನ ತಿಯನಾ ವೃತ್ತಾಂತ¹⁶ ಸಂಗತಿಯ

1 ಳಬರೆ (ರ) 2 ಯೋ (ದ) 3 ವಧುವೆನುತ (ರ) 4 ಬರೆಬರೆ (ದರ) 5 ಮುಖಿಯರು (ದ) 6 ಪರಿಸರದ (ರ) 7 ಮುಗುಳು ನಗೆಗಳಲಿ (ಬ) 8 ಮಗಲೋ ನೀಗೋ ವರಿಗೆ ಮಗಳೇ ತಂಗಿ ದಿಟ ಹೇವರಿಸದಿರು ನೀನಾರೆನುತ ನುಡಿಸಿ (ದ) 9 ಗೋವರಿ (ರ) 10 ನಸುನಗುತ (ದ) ಕಮಲಾಕ್ಷಿ (ಬ) 11 ಮಿಗೆ ವಾಡ್ಯ (ರ) 12 ಬೊ (ದಬ) 13 ಸುಳಿ (ದ) 14 ಗಳನು ಪರಿಸರು ಸಾ (ಬ) ಯ ಪರಿಸರು ರತುನಾ (ರ) 15 ಸೂಕಿತು (ಕದಬ) 16 ತರ ಸುತ್ತೀರ್ಥಾಂಗವನ ವೃತ್ತಾಂತ ಪ್ರ (ದ) ತರದ ಸುತ್ತೀರ್ಥಾಂಗವಂ ಸತಿ ವೃತ್ತಾಂತ (ಬ)

ಮುರಹರನ 1ಸೌ1ಹೃದ2ವನಾ3ತನ

ಕರುಣ ಕನ್ಯಾಲಾಭವನು ವಿ

ಸ್ತರಿಸಿ ಹರುಷಾಂಬುಧಿಯೊಳದ್ದಿದನಗ್ರಜಾನುಜರ

೫೦

ಅರಸ ಕೇಳೈ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮನ

ಬರಿಸಿ ಬೇರಮನೆಯಲೀಕೆಯ

ನಿರಿಸಿದರು 3ಸೌಖ್ಯ3ದಲಿ ಕಳೆದರು ಕಾಲ ವಿಭ್ರಮದ

ಇರಲಿರಲು ಪಾರ್ಥಗೆ ಸುಭದ್ರೆಗೆ

ವರ ಕುಮಾರಕ 4ಜನಿ4ಸಿದನು ವಿ

ಸ್ತರಣವಾಯ್ತು ಭಿಮನ್ಯು ವಿನ ಜನನೋತ್ಸವಾಭ್ಯುದಯ

೫೧

=====

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ :

ಖಾಂಡ¹ವದ ವನ¹ ದಹನ²ದಾವೋ
ಚ್ಚಂ²ಡಗಂಡರ ಗಂಡ ದಿವಿಜರ
ಹಿಂಡು ಗೋಳಿಡೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನು³ ಚಂಡ³ಗಾಂಡೀವಿ

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ
ಪಾಲ⁴ಪಾರ್ಥ ಸುಭದ್ರೆಯಲಿ⁵ಭೂ⁵
ಪಾಲತಿಲಕನು ಜನಿಸಿದನಲ್ಲೆ ಜಾತ ಮಾತ್ರದಲಿ
ಮೇಲು ಮೊಳಗಿನ ದುಂದುಭಿಯ ದಿವಿ
ಜಾಳಿಗಳ ಹೂಮಳೆಯ ಹರುಷದ
ಮೇಳವದ ಮೈಸಿರಿಯನೇನೆಂಬೆನು ಧನಂಜಯನ⁴

೧

ಕಲಿತನಕೆ ನೆಲೆಯಾಯ್ತು ಭುಜದ
ಗ್ಗಲಿಕೆಗಾಸ್ತದವಾಯ್ತು ನಿಜ ಚಾ
ಪಳವ ಬಿಸುಟೆಳು⁶ವೀ⁶ರಸಿರಿ ವಿಕ್ರಮದ ಸಿರಿಸಹಿತ
ಹಳವು ಕಳವಳ ಭೀತಿ⁷ಭಂಗ⁷
ಸ್ಥಲಿತ⁸ ಕಂಪ⁹ನವೆಂಬವಾತನ
ನೇಳಲ ಸೀಮೆಯ ಸೋಂಕಲಮ್ಮನು¹⁰ನೃಪತಿ¹⁰ ಕೇಳೆಂದ

೨

ಜಾತಕ¹¹ಮೌದ¹¹ನಂತರದ ವಿ
ಖ್ಯಾತನಾಮವಿಧಾನವನು¹²ಸಂ¹²
ಪ್ರೀತಿಯಲಿ¹³ಮಾಡಿ¹³ದನು¹⁴ಮುನಿ ಭೂಪತಿಯನು¹⁴ಜ್ಞೆಯಲಿ
ವೀತಭಯನಭಿಮನ್ಯುವೆನೆ¹⁵ರಿವು¹⁵
ಜಾತ ನಡುಗಿತು¹⁶ಲೋಕ ಮೂಱುಟಿ¹⁶
ಳೀತನುದಯದ ಕೀರ್ತಿ ಪಸರಿಸಿತರಸ ಕೇಳೆಂದ

೩

1 ವಾ ವನ (ಕದ) ವದ (ರ) 2 ರಿವು ಮಾತಾಂ (ದ) ದಲಿ ದಾವಾಚಂ (ರ)
3 [ಚತಮ]; ದ್ವಂಡ (ಕದಬ) ವೀರ (ರ) 4 ಕೃಷ್ಣನ ಮೋಹ ಪಾರ್ಥನ ಮೇಲೆಯುಳ್ಳದ
ನಾಲಿಸೈ ಕಾರವಗೆ ಕನ್ನಿಕೆಯ [ಜಾಳಿಸಿತು ತಾನಾ ಸುಭದ್ರೆಯ ಲೋಲ ಪಾರ್ಥಂಗಿತು
ಕಳುಹಿದನಾಲಯಕೆ ಹರಿಬಂಹ ಮುಡುಗಿದನ ಇಂದ್ರ ಪುರವರಕೆ (ದ) 5 ಜನ (ಬ) 6 ಧೀ (ಕ)
7 ಭುವನ (ಕದ) 8 ಸ್ಥೂರಿತ (ವ) 9 ವಿ (ಕದ) 10 ಭೂಪ (ದಬ) 11 ಮೌದ (ರ)
12 ಸು (ಬ) 13 ರಚಿಸಿ (ಕ) 14 ಮುನಿ ಭೂಪತಿ ಮುಷಿಗಳಾ (ದ) ಮುಷಿ ಭೂಪತಿಯನ
(ಬ) 15 ನೃಪ (ದಬರ) 16 ಮೂಱುಲೋಕದೊ (ದ)

ಯಮಸುತಗೆ ಭೀಮಗೆ ಕಿರೀಟಿಗೆ
 ಯಮಳರಿಗೆ ಸುಕುಮಾರಕರು ನಿಜ
 1ರಮಣಿ¹ಯಲಿ ಜನಿಸಿದರು ²ಶ್ರುತ² ಸೋಮಕನು ಪ್ರತಿವಿಂಧ್ಯ
 ವಿಮಲ ³ಶ್ರು³ತಕೀರ್ತಿ ಪ್ರತಾಪೋ
 ತ್ತಮನು ⁴ಶ್ರು⁴ತಸೇನಾ⁵ಖ್ಯನುರು⁵ ವಿ
 ಕ್ರಮ ಶತಾನೀಕಾಭಿಧಾನರು ದ್ರುಪದತನುಜೆಯಲಿ

೪

ಇವರು ಕಳುಹಿದ ಹರುಷ ವಾರ್ತಾ
⁶ಶ್ರವಣ ರಸದಲಿ⁶ ಮುಳುಗಿ ಯಾ
 ದವಶಿರೋಮಣಿ ರಾಮ ವಸುದೇವಾದಿಗಳು ಸಹಿತ
 ಇವರ ಪುರಕೈತಂದರಿವರು
 ತ್ಸನದಲಿದಿಗೊ⁷ಡೊಸಗೆ⁷ಯಲಿ ಬಾಂ
 ಧನರ ⁸ಸಂ⁸ಭಾವಿಸಿದರೈ ಯಮನಂದನಾದಿಗಳು

೫

ಅಟಿಸಿ ಕಾಣವು ವೇದತತಿ ತಾ
 ನಟಿಸಿ ಬಂದನು ಭಕ್ತರನು ತನ
 ಗೆಟಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಸ⁹ಲಿಲಿ⁹ಯರ⁹ಜ ¹⁰ರುದ್ರಾಮರೇಶ್ವರರು¹⁰
 ಎಟಗುವನು ಯಮಜಂಗೆ ತನ್ನನು
 ಕುಟುಹುಗಾಣವು ¹¹ವೇದಶಿರವಿದು¹¹
 ಮಟವೆಯೋ ಹರಿ ಬಂದು ಕಂಡನು ಧರ್ಮನಂದನನ

೬

ಲೀಲೆ¹²ಯೋ¹³ಯಿದು¹³ ಮೇಣು ಕೃಷ್ಣನ¹²
 ಬಾಲ ಕೇಳಿಯ ನೆನೆಹೊ¹⁴ಬೊಮ್ಮದ¹⁴
 ಕಾಳಿಕದ ಕಣ್ಣು ¹⁵ಮಾಯೆಯೋ ಶಿವಶಿವ ಮಹಾದೇವ¹⁵

1 ಲಲನೆ (ಕ) 2 ಸುತ (ಕದರ) 3 ಸುತ (ದ) 4 ಸು (ದ) 5 ಚ್ಚನುರು (ಕ)
 ಖ್ಯಕರು (ದ) 6 ಶ್ರವಣದಲಿ (ಕ) 7 ಡಾತ್ಸ (ಕ) 8 ಪರಿ (ರ) 9 ಬಾರದ (ದ) 10 ಹೇ (ಕದ)
 ರಿಂದ್ರಾದಿ ಸುರನಿಕರ (ಬ) 11 ಮಂತ್ರತತಿ ಕೇಳಿ (ದ) ನಿಗಮ ತತಿವಿದು (ರ) 12 ಯೋ
 ಯಿದು ಕೃಷ್ಣರಾಯನ (ದ) 13 ತಾ (ರ) 14 ಬ್ರಹ್ಮನ (ದ) 15 ಮಾಯವೇ ಶಿವ ಶಿವ
 ಶಿವಾ ಯೆಂದ (ಬ)

ಕಾಲಿಗೇಟಗಿದ ¹ಸೃಷ್ಟನನು¹ ಭೂ
ಪಾಲ ತೆಗೆದಪ್ಪಿದನು ನಿಗಮದ
ಮೌಳಿ ²ತಲೆಮಾಗಿದವು ಲಜ್ಜಾ ಭೂಽಭಾವದಲಿ³

೭

ಅರಸ ಸಹಿತ ಸಮಸ್ತ ಯಾದವ
ಪರಿಕರದ ಮೇಳದಲಿ ⁴ಯಾದವ
ರ⁴ರಸ ಬಿಜಯಂಗೈದು ಕುಂತೀಸುತರ ಭವನದಲಿ
ಅರಸಿಯರ ಸುಕುಮಾರ ವರ್ಗವ
ಕರೆಸಿ ಕಾಣಿ ಕೊಂಡು ⁵ದಿವ್ಯಾ⁵
ಭರಣ ವಸನಾದಿಯಲಿ ಮನ್ನಿಸಿದನು ಮಹೀಶ್ವರರ

೮

ಜಲಧಿ ಮಧ್ಯದಲಿರವೊ ಗಗನ
ಸ್ಥಳವೊ ಮೇಣು ⁶ಮಹಾಂಧಕಾರದ
⁷ಕ⁷ಳವುಗಳ⁸ ನೈಕುಂಠವೋ ಮುನಿ-ನದ ಹೃದ್ಯಹೆಯೊ
ತಿಳಿಯೆ ಸಚರಾಚರದ ಚೇತನ
ದೊಳಗೆಯೋ ⁹ನೆಲೆಯಾವುದೆಂಬ⁹
¹⁰ಗ್ಗಳಿಯ¹⁰ ದೈವದ ¹¹ನೆಲೆಯ ಕಂಡನು¹¹ ಪಾರ್ಥಭವನದಲಿ

ಈತನರ್ಜುನನರನುನೆಯೊಳಭಿ
ಜಾತ¹²ನೆ¹²ಸಿಫಿಮನ್ಯವನು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಪ್ಪಿದನು ಕೊಟ್ಟನು ಬಾಲದೊಡಿಗೆಗಳ
ಖ್ಯಾತ ಪಂಚದ್ರವದಿಯ ಸಂ
ಜಾತರನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮಹಾ ವಿಭ
ವಾತಿಶಯದಲಿ ಪತಿಕರಿಸಿದನು ಪಾಂಡುನೆಂದನರ
ಅರಸ ಕೇಳ್ವೆ ¹³ಕೆ¹³ಲವು ದಿನ ¹⁴ಸಂ
ಚರಿಸಿ¹⁴ ಸೌಖ್ಯದೊಳರ್ದ ತಮ್ಮಯ
ಪುರಕೆ ಬಲಭದ್ರನನು ಯಾದವರಾಯ ದಳಸಹಿತ

೧೦

¹ ಹರಿಯನೀ (ದ) ಅರಸನನು (ಬ) ನಸುರರಿಪು (ರ) ² ಗಳು ನಾಚಿ (ರ)
³ ಭಾರ (ದ) ⁴ ಯದುಕುಲದ (ದ) ⁵ ರತ್ನಾ (ಕರ) ⁶ ಭವಾಂ (ಬ) ⁷ ತ (ಕದ)
⁸ ಳು (ದ) ⁹ ಶ್ರುತಿವನೆಯ ಕೇಳಾ (ದ) ತಾನಾವುದೆಂಬ (ರ) ¹⁰ ಗ್ಗಳದ (ರ) ¹¹ ನಿಜವ
ಕಂಡನು (ದ) ¹² ವೆ (ಕ) ¹³ ಹ (ಬ) ¹⁴ ಸಾಂತರಸು (ದ)

ಹರಿ ಸಮಾಧಾನದಲಿ ಕಳುಹಿಸಿ
ನಗನೊಡನೆ ವೈಹಾಳಿ ¹ವೃಗಯಾ¹
ವರ ವಿಹಾರದೊಳಿದ್ಧ ಪ್ರಸನ್ನನಗರಿಯಲಿ

೧೧

ಹರಿಧನಂಜಯರೊಂದುದಿನ ವೃಗ
ಹರಣ ಕೇಳಿಕಳಾಪದಲಿ ಸಂ
ಚರಿಸಿ ಬನದಲಿ ಬಹಳ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದ ²ಭಾರ²ದಲಿ
ಬರುತ ³ನೀರಡಿಸಿದರು ಕಂಡರು³
⁴ಸರಸಿಯನು ರಥವಿಳಿದು ನೆಳಲಲಿ⁴
ಪರಿಶ್ವತ ಶ್ರಮರಾ⁵ಗೆ ಹರಿ ಹೊಕ್ಕನು ಸರೋವರವ⁶

೧೨

ಆ ಸಮಯದಲಿ ಬಂದನೊಬ್ಬನು
ಭೀಷರನು ಕಿಡಿಗಳ ತುಷಾರದ
ಮೀಸೆ ಗಡ್ಡದ ಸುಳಿದಲೆಯ ಕರ್ಬೊಗೆಯ ⁶ಜುಂಜು⁶ಗಳ
ಬಾ⁷ರದ ಬಳಲುಡಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಯ
ಧಾಸರದ ⁸ವೈದೊಡಿಗೆ ಮೆ⁸ಯೆ ವಿ
ಲಾಸದಲಿ ನಡೆತುದನರ್ಜುನದೇವನಿದ್ದೆಡೆಗೆ⁹

೧೩

ಹರಸಿದನು ವೇದಾರ್ಥವನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ¹⁰ಕೊಂಡಾಡಿದನು¹⁰ ವಿಪ್ರನ
ಪರಮ ¹¹ಪೂಜ್ಯ¹¹ತೆಗಾರು ಸಗಿ ಪರಮೇಷ್ಟಿ ಹೊ¹²ಗನುತ¹²
ಬರವಿಶೇನೆನಗೇನನುಗ್ರಹ
ವರಿಸಿ¹³ರೇ¹³ ನಿಮಿಷ್ಯವನು ಗೋ
ಚರಿಸುವನು ನಿಮಗೊಂದು ನುಡಿದನು ಪಾರ್ಥ ವಿನಯದಲಿ

೧೪

¹ ವೃತ್ತಿಯ (ರ) ² ಭೇದ (ದಬ) ³ ಕಂಡರು ಸರಸಿಯಲಿ ನಿಜ (ದಬ) ⁴ ಚರಣ
ವದನವ ತೊಳವು ನೆಳಲಲಿ (ದ) ಚರಣ ವದನವ ತೊಳವು ಮುದದಲಿ (ಬ) ⁵ ಗಿಯಿರಲಿಕೆ
ಶ್ಯಸ್ಥ ಮಲಗಿದನು (ದ) ಗಿ ನಿಂದರು ಕೊಳನ ತೀರದಲಿ (ಬ) ಗಿ ಮಿಗೆ ಹೊಕ್ಕರು ಸರೋವರವ
(ರ) ⁶ ಮೊಬ್ಬ (ದ) ⁷ ಸು (ದ) ⁸ ಹಯ (ಬ) ⁹ ದಿರಿತತಿ (ದಬ) ¹⁰ ದನು ಕೊಂಡಾಡಿ
(ದ) ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ (ರ) ¹¹ ಯೋಗ್ಯ (ದಬರ) ¹² ಗಾಗಿ (ದಬ) ತಾಗಿ (ರ) ¹³ ದರೆ
(ದ)

ಪಾರ್ಥ ಕೇಳತೀಗಜನವೇ ಗ್ರಾ
ಸಾರ್ಥಿಗಳು ¹ನಾವಾದೆವೆಮ್ಮ,
ಷ್ಠಾ¹ಧ್ ಸ್ಥಿಯ ಘಟಿಸು ಸಾಕು ಸಮಾ² ³ ಫಲವಹುದು
ತೀರ್ಥವೇಕೆನ್ನ ತಿಥಿಯಿರಲು ಪ
ರಾರ್ಥ ಸಾರ್ಥ³ ಕತನವೇ³ ಪರಮ
ಸಾರ್ಥವೆಂಬರು ಸುಜನರೆಂದನು ಕಪಟಿದ್ವಿಜ ನಗುತ

೧೫

ಕೊಟ್ಟಿನೆಂದನು ಪಾರ್ಥನಿವರೊಡ
ಬಟ್ಟರೇ ನುಡಿ⁴ಗೇಳಿ ದನು⁴ ಘ
ರಟ್ಟ ⁵ದನು ಹೆಡನನೊಡನು ಹೆ⁵ವಾಹನನ
ಕೊಟ್ಟಿದೇನು ಕಿರೀಟ⁶ಯಿವರೇ⁶
ಮುಟ್ಟ⁷ದರೆ⁷ ಮುನಿವರಲೇ ನೀ
ಕೊಟ್ಟ⁸ದು⁸ಣಬಡಿಸುವುದು ಭಾರವಿದೆಂದನಸುರಾರಿ

೧೬

⁹ಮುಖರ⁹ನಾಡೈ ಪಾರ್ಥ ಬರ್ಹಿ
ಮುಖ⁹ ಬಾಣಸದಾತನೀತನು
ಸುಖ¹⁰ವೆ ಹೇಳೈ ತಂದೆ¹⁰ ಖಾಂಡವನದ ನಿರ್ದಹನ
ನಿಖಿಳ ನಿರ್ಹರ ಬಲದೊಡನೆ ಶತ
ಮುಖನೊಡನೆ ವಿಗ್ರಹವಲಾ ಸಂ
ಮುಖ¹¹ ¹¹ಬಂದುದು¹¹ ಭಂಗವೆಂದನು ನಗುತ ಮುರವೈರಿ

೧೭

ಭಂಗವೇಕೈ ಕೃಷ್ಣ ನಿರ್ಹರ
ಪುಂಗವನ ಗೆಲಿದವನ ಬಾಣಸಿ
ಗಂಗೆ ಬಾಣಸ ಮೂಡುವೆನು ಖಾಂಡನ ಮಹಾವನನ
ಅಂಗವಣಿ¹²ಯನು ನೋಡು ನೀನೇ
ಕಾಂಗದಲಿ ¹³ನಿರ್ವಹಿ¹³ಸು¹²ವೆನು ಭಯ
ಭಂಗವುಂಟೇ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿರಲೆಂದನಾ ಪಾರ್ಥ

೧೮

1 ನಾವು ನಮ್ಮಯ ಸ್ವಾ (ಬ) 2 ಗ್ರ (ರ) 3 ನ ಕರವೆ (ಕ) ನ ತನವೆ (ದಬ) 4 ಗೇಳಿ
ರಿಪುರ (ಕ) ಗಳಿಸು ದನುಜ (ಬ) 5 ನೆಂ (ದ) 6 ನೀ ದ್ವಿಜ (ದ) 7 ತಕೆ (ಬ) ದಕೆ (ರ)
8 ಡು (ದರ) 9 ವಿಶಳ (ದ) ಮುಕುರ (ಬರ) 10 ರವೇ ಬಳಿಕೇನು (ದ) 11 ಬಂದರೆ (ದ)
12 ಬೇಟಿಕೇನು ನಿಮ್ಮಯ ಕಣ್ಣಿಗಿಸು ಮತವೆನಿಸು (ಬ) 13 ವಿಸ್ತರಿ (ಕಬ)

ಮೆಚ್ಚಿದನು ¹ಫೃತಯೋನಿ¹ ಪೂತುರೆ
 ನಿಚ್ಚಟ್ರನು ನೀನೆ²ನುತ ಶಿಖಿಗಳ
 ಬಿಚ್ಚಲು³ದಿದರ್ವು³ ಚಾಪ ಮಾರ್ಗಣ ರಥತುರಂಗಚಯ
 ಅಚ್ಚರಿಯನೇನೆಂಬೆನ್ನೆ ⁴ಸ
 ಪ್ತಾ⁴ಚೀಯಿತ್ತನು ವರವನಿದ್ದನ
 ಮುಚ್ಚು ಮುಟಿಯೇಕೆನ್ನು ⁵ನನ ಗುಣ⁵ಬಡಿಸು ⁶ಸಾಕೆಂದ⁶ ೧೯

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳಗ್ನಿಯಿತ್ತನು
 ಹರಿಧನಂಜಯರಿಗೆ ರಥಂಗಳ
 ನುರುಶರಾವಳಿ ದಿವ್ಯಧನು ಕೌಮೋದಕೇ ಗದೆಯ
 ವರ ತನುತ್ರ ⁷ಸಿತಾಶ್ವವಕ್ಷಯ⁷
 ಶರನಿಷಂಗಾ⁸ದಿಗಳನಿವರು
 ಬ್ಬರಿಸಿದ⁹ರು⁹ ಹರುಷದಲಿ ¹⁰ನೆನೆ¹⁰ದರು ಪುಳಕವಾರಿಯಲಿ ೨೦

ಹೂಡಿದರು ರಥವೆರಡನಿವರು ಸ
 ಘಾಡದಲಿ ಕಪಿ ಗರುಡ ಸಿಂಧವ
 ಜೋಡಿಸಿದ¹¹ರೇ¹¹ದರು ನಗುತ ಧನಂಜಯಾಚ್ಯುತರು
 ಮೂಡಿಗೆಯ ಮೊನೆಗಣೆಗಳಿಗೆ ಕೈ
 ನೀಡಿ ಬೊಬ್ಬಿ¹²ವರು ದಿಗಂತವ
 ನೀಡಿ¹³ದ¹²ದ¹²ಬ್ಬರಣೆ ¹³ಬಿರಿದುದು¹³ ಧರಣಿ ಧಾಳಿಯಲಿ ೨೧

* ಬೊಬ್ಬಿ¹⁴ವರು ಹರಿ ಪಾಂಚಜನ್ಯವ
 ನುಬ್ಬಿ ಧ್ವನಿ ಮಾಡಿದನು ಪಾರ್ಥನ
 ತೆಬ್ಬಿನಬ್ಬರ ತೀವಿ¹⁴ತಾ¹⁴ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಂಡಲವ
 ಗಬ್ಬರಿಸಿದುದು ಗಗನವನು ಶರ
¹⁵ದುಬ್ಬರ¹⁵ ಬಲುಗಿಡಿಯ ಗಡಣ ಉ
¹⁶ಪ¹⁶ಬುರದನ ಕೈ ಬೆಳದುದೈ ನರನಾಥ ಕೇಳಿದ ೨೨

1 ಹಿಡಿದಾಗಿ (ಕ) 2 ದ ನುಡಿಯೆ (ಬ) 3 ಮುರಿತು (ದ) 4 ಸಾಮಾ (ಕರ)
 5 ಗೆಲುವುಣ (ರ) 6 ನೆಡೆಯೆಂದ (ಬರ) 7 ವ ಶಕ್ತಿಯಕ್ಷ (ಪ) ಕಿರೀಟವನುಜ (ಬ)
 ಶಾರಾಸ್ತ್ರವಕ್ಷ (ರ) 8 ವಶಂಗಾರ (ರ) 9 ನು (ಕ) 10 ನೆಡೆ (ಕದ) 11 ರೇಣು (ದಬ)
 12 ದನ (ಕದ) 13 ಗದಿರಿತು (ಬ) 14 ದುಡು (ಬ) 15 ದೊಬ್ಬುಳಿಯ (ಬ) 16 ಪ (ರ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ದ)ಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟನು ಸುರನನಕೆ ಸುರ
ಜಾಲ ¹ಜಱು¹ದುದು¹ ಬೊಬ್ಬಿಯಲಿ ದೆ
ಖ್ವಾಳಿಸಿದುದುತ್ಪಾತ ಶತ ಖಾಂಡನದ ವ-ಧ್ಯದಲಿ
ಕೂಳಿಗಳ ಕುಡಿಮಾನವೊಲ್ವಿಹೆ
ಗಾಳಿ ²ಸುರುಗಿತು² ನಡುಗಿದರು ³ವನ³
ಪಾಲಕರು ನಿಂದೊಣಗಿದವು ⁴ಹರಿ⁴ಚಂದ್ರನಾದಿಗಳು

೨೩

ತೂಗಿ ⁵ಬಾಣನ ಹೊಡೆ⁵ ಕೆವಿವರಿ
ಗಾಗಿ ಬರಸೆಳೆದಾರಿ ಬೊಬ್ಬಿ⁶
ವಾಗಲಿಂಕೆಂದನು ಧನಂಜಯನಾ ಧನಂಜಯಗೆ
ಈಗಲೀ ವನದೊಳಗೆ ಬಿಗಮ್ಮಗ
ನಾಗ ⁷ಸುರ⁷ ದನುಜಾದಿ ⁸ಜೀವರ⁸
ಹೋಗಲೀಯಿ⁹ದೆ ತಪ್ಪಿಬಿ ¹⁰ಶರದಲಿ¹⁰ ಕಾಯಬೇಕೆಂದ

೨೪

ಹೈ ಸನು¹⁰ಗ್ರಾತಿಧ್ಯದಲಿ¹⁰ ನಿನು
ಗೀ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿ ಸಹಿತ ಸು
ರೇಶನದ್ವಾ¹¹ನವನು¹¹ ಕೊಟ್ಟನು ಬಾಣಧಾರೆಯಲಿ
ನೀ ಸಮಾಧಾನದಲಿ ಸುಪುರೋ
ಡಾಶವಿದೆ ಸಮಿದಾಳ್ಯ ಸಹಿತ ಸ
ಮಾಸ ವಿಸ್ತಾರನನು ಕೊಂಬುದು ¹²ಭೀತಿ¹² ಬೇಡೆಂದ

೨೫

ಎನುತ ಬಿಡೆ ತಿರು*ವಾಯನೊದೆದು
ಬ್ಬಿನಲಿ ಬೊಬ್ಬಿ¹³ಟುಂದಂಬು ಸುರಪನ*
ವನವ ಮುಕ್ತಿತು ಕೂಡೆ ¹³ಹೊತ್ತಿ¹³ತು¹³ ಹೊಗೆಯ ¹⁴ಹೊರಳಿ¹⁴ನಲಿ
ತನಿಗಿದಿಯ ¹⁵ದಳ್ಳುರಿಯ¹⁵ ನಾಲಗೆ
¹⁶ಗೊ¹⁶ನೆಯೊಳಲ್ಲಾಡಿದವು ¹⁷ಕಡು¹⁷ಲಾ
ಗಿನಲಿ ¹⁸ಬಂಧಿಸಿ¹⁸ ಚುಂಬಿಸಿದುದುರಿ ಲಲಿತನಂದನವ

೨೬

¹ ಜಱುಗಿತು (ರ) ² ಹೊಣೆತು (ಬ) ಜಱುಗಿತು (ರ) ³ ವನ (ಕಬದ) ⁴ ಹುರಿ
(ಕರ) ⁵ ತಿರುವಿನ ಬೆರಲು (ದ) ತಿರುವಾಯ್ವರಳ (ಬರ) ⁶ ಶ (ಬ) ⁷ ದಿವಿಜರ (ಬ) ⁸ ಸ
(ಬ) ⁹ ಬಾಣದಿ (ದ) ¹⁰ ಗ್ರಹ ವಿಡ್ಡೆಯಲಿ (ದ) ¹¹ ವನವ (ದ) ¹² ಚಿಂತೆ (ರ)
¹³ ಸುತ್ತಿತು (ಬ) ¹⁴ ಹೊರರಿ (ದ) ¹⁵ ತಳ್ಳಿಗಳ (ಬ) ¹⁶ ಮೊ (ರ) ¹⁷ ಬಲು (ದ)
¹⁸ ಲಂಬಿಸಿ (ದರ) ಲಂಘಿಸಿ (ಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು

ಹೊವಟುನಲಿ ಭುಗು ಭುಗಿಲು¹ ಭುಗಲೆಂ
 ದೊದದುದುರಿಯಂಬರವ² ನೊ³ಣಗಿ³ದ³
 ಬಿದಿರ ಮೆಳೆಯಲಿ ಧಗಧಗಿ ಸಿ ಛಟಿಛಟಿಛಟಿಛಟಿ
 4ಕದಳಿ⁴ ಖರ್ಜೂರಾದಿ⁵ ಫಲ⁵ ಜಾ
 ಲದಲಿ ಸಿಮಿ ಸಿಮಿ ಸಿಮಿ ಸಿಮಾಯತ
 6ವೊ⁶ದಗೆ⁷ ಗಹನೋತ್ತರ⁷ ದೊಳಗೆ ಘಾಡಿಸಿತು ಘನವಟ್ಟು

೨೭

ಏನನೆಂಬೆನು ದಿವಿಜರಾಜೋ
 ದ್ಯಾನಪಾನಿಯನಾತನಾಳು ಕೃ
 ಶಾನುವಿನ ತನಿಗೊಬ್ಬನೀ ಕೃಷ್ಣಾಜ್ಞನರ ಬಲುಹ
 ಆ ನಿಖಿಳ ನಿರ್ಜರರು ತಾಗಿ⁸ ನಿ
 ಮಾನಗತಿಯಲಿ ಹಾಯ್ದ ರಂದವ⁸
 ಮಾನ⁹ಗತಿಯಲಿ⁹ ಗಗನದಲಿ ಗೀರ್ವಾಣ¹⁰ ಪತ್ರಿಪು¹⁰ರಕೆ

೨೮

ಹೊಗೆಯ ಬಳಿಯಲಿ ತಳಿತ ಹುಯ್ಯಲ
 ಬೆಗ¹¹ಡಿ¹¹ದೇನೋ ಕೇಳೆನುತ ಸಿಂ
 ಮೊಗದ¹² ಬೆಟಗಿದ¹² ಸಾವಿರಾಲಿ¹³ ಗಳೊಗುವ ಕಿಡಿಗಳಲಿ¹³
 ಹಗೆಗಳಾರು ನಿವಾತಕವಚಾ
 ದಿಗ¹⁴ಳೊ¹⁴ ತಾ¹⁵ನಾರೆಂ¹⁵ ಬ ಶಕ್ರನ
 16ದುಗು¹⁶ಡವನು ದೇವಾಳಿ ಕಂಡುದು ದೊಟ್ಟ¹⁷ದುದು¹⁷ ನರನ

೨೯

ನಿನಗೆ ಮಗನೇ ಪಾರ್ಥ ನಿನ್ನರ
 ಮನೆಯ 18ಗೊಟ್ಟಿನ¹⁸ ನಾಯಕನೆ ಶಿಖಿ
 19ಯ¹⁹ನುಜನೇ ಮುರವೈರಿ ನಿನಗನುಕೂಲ²⁰ರಾ²⁰ದರಲೆ

1 ಸಿ (ರ) 2 ಮೊ (ರ) 3 ಲು (ದ) 4 ತರವಿ (ದ) 5 ತರು (ದ) 6 ರೊ (ಕಬ)
 7 ಗಗನೋದರ (ದ) 8 ಸಮಾನಿಸರಲ್ಲದೆ ಹಾಯ್ದ ರಂದುವಿ (ಕ) 9 ರಲ್ಲದೆ (ರ) 10 ಪುರವ
 (ದ) 11 ಡ (ಕ) 12 ದುಗುಡದ (ದ) ಬೆವರಿನ (ಬ) 13 ಯ ಸೂಸುವೇಣುಗಳ (ಬ)
 14 ಳಿ (ಕ) 15 ನೇನಂ (ಕಬ) ನಂದಂ (ರ) 16 ವಿಗ (ದ) 17 ದನು (ಬ) 18 ಗೊಟ್ಟಿನ (ರ)
 19 ಮ (ಬರ) 20 ವಾ (ದ)

ಬನದ ಬೇಗೆಯೊ ಪರಿಭವಾಲಂ
ಬನ¹ದ ಸೋ¹ಗೆಯೊ ಬಂದುದಿದೆ ಬಿಡು
ಮನೆಯ ಮನ್ನೆಯ ಗಂಡನಾಗೆಂದುದು ಸುರ²ಸ್ತೋಮ²

೩೦

ಐಸಲೇ ನಮ್ಮ ವರಲಾ ಹೋ
ಹೋ ಸುರರು ಹೊಕ್ಕಳ³ ಸ³ದಿರಿಯಾ
4ವೈ⁴ಸನಾಹುತಿಗೊಳಲಿ ಪಾವಕ ನಮ್ಮ ಖಾಂಡವವ
ಈ ಸುರರಿಗಾ ನರರಿಗಂತರ
ವೇಸು ಪೂತುರೆ ಕಾಲಗತಿಯೆನು
ತಾ ಸುರೇಶ್ವರ ಖಾತಿಗೊಂಡನು ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥರಿಗೆ

೩೧

ಕಾಹು ತೆಗೆಯಲಿ ಕಲ್ಪಮೇಘ
ವ್ಯೂಹ⁵ಗಳ⁵ ಬರಹೇಳು ಕಾಬೆನು
ಸಾಹಸವನಿದಱಗೊಳಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಧನಂಜಯ⁶ದ್ವಯದ⁶
ಈ ಹದಕೆ ಪಡಿ⁷ಪುಚ್ಚ⁷ವಿಲ್ಲವ
ಗಾಹಿಪಲಿ ಖಾಂಡವನ⁸ ಹೊಲ್ಲೆಯ⁸
ಹೂಹೆಗಳು ಹೆಬ್ಬಲಿಗೆ ಹಾಯ್ದವೆನುತ್ತ ಘರ್ಜಿಸಿದ

೩೨

ಅರಸ ಕೇಳ್ಕಲ್ಪಾಂತ ಮೇಘೋ
9ತ್ವ⁹ರದ ಪಾಳೆಯನೆತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟುದು
ಧರಣಿಯಗಲಕೆ ಧಾಳಿಯಿಟ್ಟ¹⁰ವು¹⁰ 2 ಡಿಲುಮಿಂಚುಗಳು
ಕರಿಯ ಬಱಾಕ್ಕೈಣೆಯೆನಿಸ ನಿ
ಷ್ಕುರದ ಧಾರಾ¹¹ಸಾ¹¹ರ¹¹ 12ಭೋರನೆ¹²
ಸುರಿದುದಾ ಖಾಂಡ¹³ವದ¹³ ಸೀಮಾ ಸನ್ನಿವೇಶದಲಿ

೩೩

1 ದೋಳೋ (ರ) 2 ಪ್ರಾತ (ರ) 3 ಸಿ (ದ) 4 ವ್ಯಾ (ದ) 5 ವನು (ದರ) 6 ದ್ವಜರ
(ದ) ದಿಗಳ (ಬ) 7 ಪುಚ್ಚ (ಕರ) ಪರುತ (ದ) 8 ಸಕವೇ (ಬ) ಹೊಲ್ಲೆ ಹ (ರ)
9 ತ್ವ (ದ) 10 ದು (ಬ) 11 ಧಾ (ಬ) 12 ತರಳಿಚಿ (ಕಬರ) 13 ದರು (ವ)

ಆ ಸಕಲ ಸಾಗರವನೊಂದೇ

1ಶ್ವಾ¹ಸದಲಿ²ತೆಗೆದತ್ತಿ³ ಮೊಗುಚಿದ

3ವೀ³ಸಮಸ್ತ ಬಲಾಹಕಾಸಳಿ ಬನದ ಮಧ್ಯದಲಿ

ಎನು ಸಾಹಸ ಸತ್ವ ತನುಗುಂ

ಟೈಸಲಿ⁴ತರೆಯೊ⁴ತ್ತಿ ಜಲದಲಿ

ಘಾಸಿಯಾದನು ವಹ್ನಿ ನುಡಿದನು ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ

೩೪

ಕಲಹವಿಂದ್ರನ ಕೂಡೆ ಕಲ್ಪದ

ಮಳೆಗೊಳಿ⁵ಮಾಣಿಸಿದ⁶ಮೊಟವ

7ಸೆ⁷ಳಿದವಣಲಿನ ತುತ್ತ ನರ್ಜುನ ಕಾಯ್ತೊಳ್ಳೆನಲು

ಮಳೆಗೆ ಶರಪಂಜರನ ವಿರಚಿಸಿ

ಬಳಿಕ ವಾಯ ವ್ಯಾಪ್ತದಲಿ⁸ ಸಿರಿ

ಸ್ವ⁸ಲಿತ ಮೇಘಪ್ರಜನನೆಚ್ಚನು ಪರ್ಧವಹಿಲದಲಿ

೩೫

ಎನ⁹ಹೇಳುಂನರಸ⁹ ಪಾರ್ಥನ

ನೂನ ಶಕ್ತಿಯ¹⁰ನುಣುಬಿ¹⁰ದನು ಪನ

ಮಾನ¹¹ಶರದಲಿ¹¹ ಪುಷ್ಕಲಾವತಾರದಿ ಘನಘಟಿಯ

ಭಾನು ತಿಮಿರಂಗ¹²ಳಿ¹²ಗೆ¹² ಮೇಘ ಮ

ಹಾನಿಲಂಗಳಿಗಾವುದಂತರ

ಸೋನೆ ತೆಗೆದುದು ಹೊಗೆದುದಾ ಖಂಡನ ಮಹೋದ್ಯಾನ

೩೬

*ಹಾಟಲೂದಿತು ಮೇಘವನು ಕಿಡಿ

13ತೂಟಲು¹³ಬಿಟ್ಟು¹³ರಿಸಿತು ಮಹಾಗ್ನಿಯ

ನೇಟುಸಿತು ಖಂಡನದೊಳಾ ಬಿಟುಗಾಳಿ ಸುಳಿಸುಳಿದು

ಮೋಟಿಯೊಣಗಿ¹⁴ದು¹⁴ದ¹⁴ಮರರಿಗೆ ನೈಋ

ಮಾಟುಗಳ ಸುಡು¹⁵ಮೋಟಿ¹⁵ಯವದಿರು

ಮಾಟುದರಲಾಯೆನುತ ಸುರಪತಿ ತರಿಸಿದನು ಗಜನ

೩೭

1 ಗಾ (ರ) 2 ಮಗುಚಿತ್ತಿ (ದ) 3 ತೆಗೆದಿತ್ತ (ಬ) 4 ವಾ (ದ) 5 ಯ (ದ)

6 [ಚಲ]; 7 ಏ (ಕದಬ) 8 ಲಿ (ರ) 9 ರೂ (ಕದ) 10 ನೆ (ದಬ) 11 ತಾಲ (ದ) 12 ನಿಶ್ಚ (ಬ)

13 ನೆಂಬಿನು ಜೀಯ (ದ) 14 ಲುಣುಬಿ (ದ) 15 ಮುಬ್ಬಿ (ರ) 16 ನಗ್ಗದ (ದ) 17 ಮೊಡ್ಡಿದ (ಬ)

18 ಲಿ (ಕಬ) 19 ದೂಟಕು (ರ) 20 ದನ (ಬರ) 21 ಮೂಲೆ (ರ)

* ಈ ಪದ್ಯವು (ದ)ದಲ್ಲಿದೆ

ನೆರೆದುದಮರರು ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ
ಧರ ಭುಜಂಗಮ ಯಕ್ಷ¹ರಾಕ್ಷಸ¹
ಗರುಡ²ಕಿನ್ನರ² ಸಾಧ್ಯ ಗುಹ್ಯಕ ಭೂತ ಗಂಧರ್ವ
ತರಣಿ ವಸು ರುದ್ರಾದಿಗಳು ಮೋ
ಹರಿಸಿದರು ಮುಂಗುಡಿಯಲಿಂಧ್ರನ
ಸಿರಿಯ ರಭಸವನೇನನೆಂಬೆನು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ

೩೮

ಮಳಗಿತಮರ³ವ್ರಾತ³ವಭ್ರವ
ಮುಸುಕಿದುದು ಝಲ್ಲರಿಗಳಿಂದ್ರನ
* ವಿಸ⁴ಸನಕ⁴ ಮೆ⁴ಚ್ಚಿಸುವೆ ವಸುಗಳ⁵ನೆಂ*ದು ತಮತಮಗೊ
ಮುಸು⁶ಕಿದವು⁶ ವೈಗರಾಜ ಸಿಂಹದ
ಮುಸುಕ⁷ನುಗ⁷ವಂದದಲಿ ಬಾಣ
ಪ್ರ⁸ಸರವನು ಹರಹಿದರು ಮುಂದೆ ಧನಂಜಯಾಚ್ಯತರ

೩೯

ಃಹೋಣಿ⁹ಮಿಗೆ ಹೊಕ್ಕು ಚ್ಚರೋ ಬಹು⁹
ಬಾಣವನುಃ ದೃಢಬಾಣ¹⁰ರೋ¹⁰ಗೀ
ವರ್ಣರೋ ನೀವಾರು 11ನುಡಿಯಿರಲ್ಯೆ¹¹ಮಹಾದೇವ
ಸಾಣೆಯಲಿಗಗೆ 12ಸೋ¹²ಲುವಿರಿ ತನಿ
ಶೋಣಿತವ 13ನೀವ್ ಕೊಡದೆ¹³ಸುರಪತಿ
ಯಾಣೆ ಹಿನ್ನೆಟ್ಟಿದರೆನುತ 14ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟುದು ನರನೆಚ್ಚ¹⁴

೪೦

15ತುಣುಗಿ ಕೂ¹⁵ಹಿಂಬುಗಳು ಮೈಯಲಿ
ಮುಱಿದನರ್ಜುನನೆಸುಗೆಯಲಿ 16ಮೈ¹⁶
ಮುಱಿದುದಮರ ನಿಕಾಯ ಕೆದಹಿತು ದೊರೆಯ ಮನ್ನಿಸದೆ
ಮುಱಿದು¹⁷ದೀ¹⁷ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಬೊ
ಬ್ಬಿಟ್ಟತಕವರೆದೆಯೊ¹⁸ಡೆಯಲಿಂ¹⁸ದ್ರನ
19ಮ¹⁹ಱಿಯ ಹೊಕ್ಕುದು ದೇವಸಂತತಿ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ

೪೧

1 ಕಿನ್ನರ (ದ) 2 ರಾಕ್ಷಸ (ದ) 3 ಪ್ರಸರ (ದ) 4 ರಯಕಿ ಹೆ (ಬ) ತನಕೆ ಮೊ (ರ)
5 ನೆನುತ ವಹಿಲದಲಿ (ದ) 6 ಕಿದರು (ದ) 7 ಗಿರು (ರ) 8 ತೆಗೆ (ಬ) ಮುಣಿ (ರ) 9 ಹ
(ದ) 9 ಹೊಕ್ಕು ಬೆರೆಮಹಾದ್ವಿತ (ದ) ಹೊಕ್ಕು ಮಗಿಚ್ಚಿರೈಬಹು (ರ) 10ವನು (ಕ)
ತೋ (ದ) ಪೋ (ಬ) 11 ನುಡಿಯಿರೆ ಶಿವ (ದ) ಹೇಳಿರಲ್ಯೆ (ಬ) 12 ಸಾ (ದರ)
13 ನೀವ್ ತಡದೆ (ದ) ಕೊಡಬೇಡ (ಬ) 14 ತೆಗೆದೆಚ್ಚನಾ ಪಾರ್ಥ (ದ) 15 ತೂಱಿತೂ
(ಬ) 16 ಕೈ (ಕದರ) 17 ಡಿದು (ದ) 18 ಡದುದಿಂ (ದ) 19 ಮೊ (ದ)

*ಃ (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರು ಟಿತ

ನರರು ¹ಹೆರಹಿದ ಹವ್ಯಕವ್ಯೇ
²ತ್ವರ ಹವಿರ್ಭಾಗವನು. ತಿಂದು
 ಬ್ಬರಿಸಿ ದೇವಸ್ತ್ರೀ ಕದಂಬದ ಪೇಳಿ ಮೇಳದಲಿ
 ಇರವು ನಿಮಗೀ ರೌದ್ರ ಬಾಣ
 ಸ್ಫುರತ ಕರ್ಕಶ ವಿಸ್ಫುಲಿಂಗೋ
 ತ್ವರದೊಳಗೆ ನೀವೇಕೆಯೆಂದನು ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ೪೬

ಮುಱಿದ ನಿರ್ಜರ ಸೇನೆಗಭಯದ
 ಕರವ ನೆಗಹಿ ^೩ರೇಂದ್ರನನು ಶಿರ
 ಬಿರಿಯಲಂಕುಶ^೩ದಿಂದಲೊತ್ತಿ^೩ ವ ಶೋಗ್ರಕೋಪದಲಿ
 ನರಮುರಾಂತಕರಿಂದಿನಲಿ ಮದ
 ಕರಿಯ ಬಿಟ್ಟನು ಶಕ್ರನಾತನ
 ಬಿರುದ ಸಂಭಾ⁴ವಿ⁴ಸಿದರಭ್ರದ್ ಸೂತ ಮಾಗಧರು ೪೭

ನಮುಚಿ ಮಸ್ತಕ ಶೂಲ ಬಲಸಂ
^೫ತಮಸೌಭಾಷ್ಯರ ಜಂಭ ಭುಜ ವಿ
 ಕ್ರಮ ಮಹಾಂಬುಧಿ ಕುಂಭಸಂಭವ ವೃತ್ತಗಿರಿವಜ್ರ
 ಕಮಲಭವ⁷ಹರ⁷ವಿಷ್ಣು ಹೂಱಿ^೮ಗಾ
 ದಮಿತೌಸುರಗಣ^೯ಮೌಳಿ ಮಣಿ ವಿ
 ಕ್ರಮಣ^{೧೦} ಚತುರಪದಾಬ್ಜ ಯೆಂದುದು ¹⁰ವಂದಿಸಂದೋಹ¹⁰ ೪೮

ನೂಕಿದನು ಸುರಪತಿ ಗಜವನ
 ವ್ಯಾಕುಲರ¹¹ಲೇ¹¹ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರಿ
 ದೇಕೆ ನಿಮಗೀ ವಾಸಿ ವಾಸವ ¹²ಲೇಸು ಮರಳುವುದು¹²
 ನಾಕನಿಳಯರು ತಂದ ಜಯನೇ
 ಸಾಕು ಸೋಲುವರಲ್ಲ ನಾವಿದ
 ಕೇಕೆ ನೀವಾ ಮುಂಕೊಂಡಿರೆಂದನು ನಗುತ ಕಲಿಪಾರ್ಥ ೪೯

1 ನೆ (ದ) 2 ತ್ವ (ದಬ) 3 ಮುಖದೊಳೊತ್ತಿ (ದ) 4 ಕ (ದರ) 5 ತು ನಭದ
 (ಬ) 6 ಕ್ರಮಣ (ರ) 7 ಹರಿ (ಕಬ) 8 ತಾದಮರಗಣ ನಮಿತಾಂಘ್ರಿ ಮಣಿ ಸಂಕ್ರಮಿತ
 (ರ) 9 ಮಸ್ತಕ (ದ) ಭುಜಬಲ (ಬ) 10 ಮಾಗಧ ಸ್ತೋಮ (ಬ) 11 ನೇ (ದ)
 12 ಮರಳುವುದು ಪುರಿಗೆ (ರ)

*ಮರುಳನ್ನೈ ನೀನಿವರನಾರೈ
ದಹಿಯಲಾ ನಾರಾಯಣನ¹ನು¹ ಮುರ
ಹರನು ನರನಲ್ಲಾ ಧನಂಜಯನಿವರು ಕಿಞುಕುಳರೆ
ಮರಳು ನೀನೆಂದಿದ್ರನಾನೆಯ
ತಿರುಹಿದನು ಪರಮೇಷ್ಟಿಯಿತ್ತಲು
ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳನಲ ಕೇಳಿಯನಾ ವನಾಂತದಲಿ

೪೬

ಜಂಬು ಚೂತ ಪಲಂ²ಶ ವಟ² ದಾ
ಳಿಂಬ ಬಿಲ್ವ ತಮಾಲ ಚಂಪಕ
ನಿಂಬ ಬಕುಳ ಕಸಿತ್ಥ ಕುಟಿಜನ³ಶೋಕ ಪುನ್ನಾಗ
4ತುಂಬರರಳ⁴ ಲವಂಗ ಪೂಗ ಕ
ದಂಬ ಗುಗ್ಗುಳ ಸಾಲ ಶಿಲಕಾ
ದುಂಬರಾದಿ ದ್ರುಮಕುಲವನಾಲಿಂಗಿಸಿತು ವಹ್ನಿ

೪೭

ಸುಳಿಸುಳಿದು ಶಶಿಕಾಂತಮಯ⁵ದ
ಗ್ಗಲದ⁶ ವೇದಿಕೆಗಳಲಿ ⁷ನೀಲದ⁷
ನಿಲೆಯ⁸ ಚೌಕಿಗಳಲಿ ಮಂಟಪದಲಿ ಲತಾವಳಿಯ
ಲಲಿತ ಸೌಧದ ಚಾರು ಚಿತ್ರ
ವಳಿಯ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿಗಳ ಭವನಂ
ಗಳಲಿ ⁹ಪಾಳಯವೈದಿ ಬಿಟ್ಟಿದು⁹ ವಹ್ನಿ ಭೂಪತಿಯ

೪೮

ಕುರುಳ ತುಂಬಿಯ ತನಿಗಿದಹಿ ಮುಖ
¹⁰ಸರಸಿಜವ ಚುಂಬಿಸಿ ತಮಾಲದ¹⁰
¹¹ತುಣುಬ¹¹ ಹಿಡಿದಧರ ಪ್ರವಾಳದ ರಸವ¹²ನು¹² ಪೀರ್ದು

1 ರು (ಕ) ನೆ (ರ) 2 ಟವಲಿ (ಕ) 3 ಚಂಪಕನಾಳಿಕೇರಳ (ದ) ಬಕುಳ ಕಸಿತ್ಥ
ಕುರವಳ (ರ) 4 ನಿಂಬೆಯ (ರ) 5 ತಿಲಕಪನ ಚಾಮುಂ (ದ) 6 ದಾವಳಿಯ (ದಬ)
7 ನಿಲ್ಲದೆ (ದ) 8 ಬಳಿಯ (ದ) ಚೆಲುವ (ರ) 9 ಬಿಟ್ಟಿದು ಕೂಡ ಪಾಳೆಯವ (ದಬ)
10ಲದ (ದ) 11 ಸೆಣಗ (ದ) 12 ನೆರೆ (ದ)
* ಈ ಪದ್ಯವು (ದ)ದಲ್ಲಿದೆ

ಉರುಪಯೋಧರ ¹ಬಿಲ್ವ¹ವನು ಹೊ
ಯ್ದೊರಸಿ ಕದಳಿಯ ನುಣ್ಣೊಡೆಯ ನಿ
²ಬಿಲ್ವೊರಸಿ² ರಮಿಸಿತು ³ವನಸಿ³ರಿಯ ಪಿಪ್ಪಲದಳಾಂಗದಲಿ ೪೯

ಧರಣಿಪತಿ ಕೇಳ್ ಶರಭ ವ್ಯಗಪ⁴ತಿ⁴
ಕರಿ ಕಳಭ ಶಾರ್ದೂಲ ಸೂಕರ
ಕರಡಿ ಕಾಸರ ⁵ಶಲ ವ್ಯಗಾವನ⁵ಖಡ್ಗಿ⁶ಗೋನಾಯ⁶
ಎರಳೆ ಮೊಲ ಸಾರಂಗ ⁷ಮರೆ ವಾ⁷
ನರ ಕುರಂಗ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಗಕುಲ
⁸ಉಱುಬಿ ಬಿದ್ದುದು⁸ ದಳ್ಳುರಿಯ ಬೆಳ್ಳಾರವಲೆಗಳಲಿ ೫೦

ಶುಕ ಮರಾಳ ಮಯೂರ ಟಿಟ್ಟಿಭ
ಪಿಕ ಚಕೋರ ಕವೋತ ವಾಯಸ
ಬಕ ಪದಾಯುಧ ಚಕ್ರವಾಕ ಕಳಿಂಗ ಕಲವಿಂಕ
ಕುಕಿಲ ಸಾರಸ ⁹ಕಾ⁹ಕರಿವು ಚಾ
ತಕ ಭರದ್ವಾಜಾದಿ ಪಕ್ಷೀ
ಪ್ರಕರ ಬಿದ್ದುದು ಬಿಗಿದ ಕೇಸುರಿ ¹⁰ಕಣ್ಣಿ ವಲೆಗಳಲಿ¹⁰ ೫೧

ಹೆರಡೆ ಗೀಜಗ ¹¹ಮರಗೊಳಲಿ¹¹ ಕಾ
ಬುಱುಲೆ ಲಾವುಗೆ ಗೌಜು ಪಾರಿಸ
¹²ಸರಟಿ¹² ಸಾಳುವ ಚೆಲುವಿಲಿಗ ಚೆಂಬೋತ ಮೀನ್ಬಲಿಗ
ಮರಕುಟಿಗ ಕಬ್ಬಕ್ಕಿ ಕೊಟ್ಟಿಗ
¹³ದೊಣಲಿ¹³† ಕೊಂಚೆ ¹⁴ಕಪಿಂಜಗಿಂ¹⁴ಚಲು
ಗಣಿಗ ಮೊದಲಾದಖಿಳ ಮಿಗ¹⁵ವ್ಯಗ ಬಿ¹⁵ದ್ದು ದುರಿಯೊಳಗೆ ೫೨

¹ ಕಲ್ಪ (ಬ) ² ದ್ವಿರದೆ (ದ) ³ ಧಳ್ಳು (ಬ) ⁴ ರಿ (ಕ) ⁵ ಸಲೆ ಸ್ಯಗಾಲನ (ಬ)
ಸಲೆ ವ್ಯಗಾದನ (ರ) ⁶ ಮೊದಲಾದ (ರ) ⁷ ಹೆಬ್ಬಾಲ (ರ) ⁸ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದುದು (ಕ)
ಉಱುಬಿ ಸಿಲುಕಿತು (ಬ) ⁹ ಕಂ (ಬ) ¹⁰ ಗಣ್ಣಿ ಬಲೆಯೊಳಗೆ (ಕ) ¹¹ ಮಂಡಗೊಳಲಿ
(ಕಬ) ನುರವಣಲಿ (ದ) ¹² ಬುಱುಲೆ (ಕ) ನೊಣಲಿ (ಬ) ಗೊರವ (ರ) ¹³ ಕಿಱುಬ
¹⁴ ಗ ಪಿಂಚೆಪಿ (ದ) ಗಪಿಂಜನಿಂ (ರ) ¹⁵ ಕುಲ ಬಿ (ದ) ಕುಲವ (ಬ)

† (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತ

ಝಳಕೆ¹ ತಿಳಿ² ಗೊಳದುದಕ * ಕಾದು
ಚ್ಚಳಿಸಿದವು* ತನಿಗು³ದಿ²ದು ಮತ್ತನ್ನಾ
ವಳಿಗಳಂಬುಜದೇಸಳು³ ಸೀ³ದವು ತುಂಬಿಗಳು ಸಹಿತ
4 ಹಿ⁴ಳಿದು 5 ಸಿಡಿ⁵ದವು ಚಾರುಚಂದ್ರೋ
ತ್ವ⁶ಲ⁶ರಚಿತ⁶ ಸೋಪಾನ ರತುನಾ
ವಳಿಯ ರಾಸಿಗಳಿದ್ದಿಲಾದವು ಬಿದ್ದ ಕೆಡಿಗಳಲಿ

೫೩

ಇಟ್ಟಣಿಸಿ ಛಿಟ್ಟಿಛಿಟ್ಟಿಸಿ 7 ಕಿಡಿ⁷ವುಟ್ಟಿ
ನಿಟ್ಟು ದೊಣಗಿಲ ಹೊದಲು⁸ನಲಿ ಮಿಗೆ
ತೊಟ್ಟ ಕರ್ಬೊಗೆ⁸ ರಿಝುಗೆ⁸ದು⁸ ಹೊರಳಿಯ⁹ ಸುತ್ತವಳಿಯದಲಿ⁹
ಹುಟ್ಟಿದುರಿ ಹೆನ್ನು¹⁰ರ¹⁰ದ¹⁰ ಸುತ್ತಲು
ಕಟ್ಟಿತಲ್ಲಿಯ¹¹ ತಿರುಪಿ¹¹ನಲಿ ಭುಗಿ
ಲಿಟ್ಟ ಕವಿದುದು¹² ತುದಿಗೆ¹² ಬಹು ಶಾಖೋಸಶಾಖಿಗಳ

೫೪

ಹೊಗೆಯ ಹುಬ್ಬಗೆ ಸತ್ಯಲೋಕವ
ನುಗಿದುದುರಿನಾಲಗೆಯ ಘರವ
ಟ್ಟಿಗೆಯ ತೊ¹³ಳಲಿ¹³ಕೆ¹⁴ ತೆರಳಿಸಿತು¹⁴ ತತ್ತೀಸ ಕೋಟಿಗಳ
ಹೆಗಲ ಕಡಿತಕೆ ಹೊಕ್ಕುದೋ¹⁵ ಕಡೆ¹⁵
ಮುಗಿಲ ಕಾಣೆನು¹⁶ ದಿವಸವೆ¹⁶ ತ್ತುಣ
ಗಗನಮಣಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಚಂದ್ರಮರರಸ ಕೇಳೆಂದ

೫೫

ಛಿಳಿ ಛಿಳಿಲು ಛಿಳಿರವ¹⁷ದಿ¹⁷ ಘುಳುಘುಳು
ಘುಳು ಘುಳುಧ್ವನಿ ಮಯ¹⁷ದಿ¹⁷ ಕಪಿಗಳ
ಕಿಳಿಕಿಳಾಯತ ರವದಿ ಮೃಗಸಂಕುಳ¹⁸ದ¹⁸ ಕಳಕಳದಿ

1 ತೀ (ಕ) 2 ಛಿ (ದ) 3 ಗಿಡಿ (ದ) 4 ತಿ (ಕ) 5 ಹಿಡಿ (ದ) 6 ರುಚಿತ (ಕ)
ಸಹಿತ (ರ) 7 ಸಿಖಿ (ರ) 8 ಕವಿನ (ಬ) 9 ಸುಳಿಯ ಬನರಿಯಲಿ (ದಬ) 10 ನ (ದ)
11 ತೊಡಕಿ (ದ) 12 ವನದ (ಕಬ) ಕಡುಗಿ (ದ) 13 ರಳಿ (ಕದ) 14 ಬೆಳಗಿದವು (ದ)
ಕದಣಿದುದು (ಬ) 15 ತುದಿ (ದ) ಕಣಿ (ರ) 16 ನುಡಿದವ (ದ) 17 ದ (ದ) 18 ದಿ
(ಕಬ)

* (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಹಿಳಿದುಂವ ಹೆಬ್ಬಿ ದಿ¹ರ¹ ಗಂಟಿನ
 ಲಳ ಲಳತ್ಪಾರ²ದಿ ದಿ³ರ³ಮಂ
 ಡಲದ ಮೂಲೆಗಳೊಡೆದುದದ್ಬು ತವಾಯ್ತು ವನದಹನ

೫೬

ಅರಸ ಕೇಳ್ಳೆ ಮುನ್ನ ವಿತಳಕೆ
 ಗರುಡಭಯವಾಯ್ತೆಂದು ತಕ್ಷಕ
 ನಿರಿಸಿದನು ನಿಜಸುತನನಮರೇಶ್ವರನನುಜ್ಞೆಯಲಿ
 ಇರಲಿರಲು ಸುತರಾದರಾತಂ
 ಗುರಗವಂಶದೊಳಪ್ಪ ಸೇನೆಗೆ³
 ಹಿಂದು ಹೆಚ್ಚಿತು ತಕ್ಷಕನ ಸಂತತಿ ವನಾಂತ⁴ದಲಿ⁴

೫೭

* 5 ಈ ಮಹಾ⁶ವ⁶ನವಹ್ನಿ ಭೂತ
 ಸ್ತೋಮ⁷ ಸಂಹೃತಿ⁷ ಕರ್ಮ⁸ಶಾ⁸ರ್ಯೋ
 ದ್ವಾಮನವಗಾಹಿ⁹ಸುತ⁹ ಬ¹⁰ರುತಿ¹⁰ರೆ ಮುಂದೆ ಚೂಡಿಯಲಿ
 ಧೂಮವಿಳಿದುದು ಹುತ್ತಿನಲಿ ನಿ
 ಸ್ತೇನು¹¹ ಜನಿತ¹¹ ಜ್ವಾಲೆಗಳ¹² ಧುಳ¹²
 ವಾ ಮಹೋರಗ¹³ಚಯವ¹³ ಚುಂಬಿಸಿತರಸ ಕೇಳಿಂದ

೫೮

ಹೊಸಿ ಹುತ್ತಿನ ಮಣ್ಣು ರಂಧ್ರಿಸಿ
 ಕಾಸಿದ¹⁴ರೊ¹⁴ ಫಣಿಕುಲವನೆನೆ ಡೊ
 ಳ್ಪಾಸದಲಿ ಡಾನರಿಸಿದುದು ಕಿಡಿ ಧೂತ¹⁵ಧೂಮದಲಿ¹⁵
 ಆಸುರದ ಕರ್ಬೊಗೆಯ ಕವಚದ
 ಕೇಸುರಿಗಳೊಳ¹⁶ಬಿದ್ದು¹⁶ದುರಿ ಹೊಟ
 ಸೂಸಿ ಹಿಡಿದುದು ಹಾವುಗಳ ಬಲು ಹೊದಟಹೊರಳಿಗಳ

೫೯

1 ರು (ಬ) 2 ದಲಿ ದಿಗು (ದಬರ) 3 ನಾಡನಾತನೆ... (ದ) 4 ರದಿ (ದ) 5 ಆ
 (ದ) 6 ಘ (ದ) 7 ಸಹಿತೀ (ದ) 8 ಕಾ (ದ) 9 ಸಿತು (ದ) 10 ರೆಬ (ದ) 11 ಜಿಹ್ವ
 (ದ) 12 ಲುಳ (ರ) 13 ಕುಲವ (ಬ) 14 ವು (ರ) 15 ಧೂಳಿಯಲಿ (ಕದ) 16 ಗುಬ್ಬಿ
 (ದಬ)

* ಈ ಸದ್ಯವು (ಕ)ದಲ್ಲಿ ತ್ರುಟಿತ

ಹೆಡೆಯ ಮಣೆಗಳ ಕಂಡು ¹ಗೂಸಿದ¹

ಕಿಡಿಗ²ಳಿಗೆ² ಹಾಯೆನುತ ³ತಲೆ³ಗಳ

ಕೊಡಹಿ ಮುಗಿದರುರಗಿಯರು ಮುಟ್ಟು⁴ಗಳಿಗೆ ಮೈಚಾಚಿ⁴

ಕಡು ಹೊಗೆಯ ಕೇ⁵ಸುರಿಯ ⁶ಕಿಡಿಗಳ⁶

⁷ಗಡಣದಲಿ⁷ ಕಾರೆದ್ದು ಮೈಗಳ

ಕೊಡಹಿ ⁸ಬಿಸುಸುಯ್ಪತ್ತ ⁹ಮು⁹ಗ್ಗಿ⁹ದವಹಿಗಳುರಿಯೊಳಗೆ ೬೦

ಹುದಿದುರಿವ ¹⁰ಹು¹⁰ತ್ತಿನಲಿ ಕೊಳ್ಳು¹⁰ದಿ

ಗುದಿ¹¹ವ¹¹ ಸರ್ಪಸ್ತೋಮ ಮಧ್ಯದೊ

ಳೊಡೆದು ಹಾಯಿದನಶ್ರವೇನನು ಗಗನಮಂಡಲಕೆ

ಕೆಡಹಿದವು ¹²ಕೆಂ¹²ಗಿ¹²ಡಿಗಳುರಿಯು

ಬ್ಬಿದುದು ಘುಳುಘು ಳು ರಭಸ¹³ಮಿಗೆ¹³ಹೆ

ಬ್ಬಿದುದು ತಬ್ಬಿದುದೀತನನು ತಡವರಿಸಿ ಗಗನದಲಿ ೬೧

ಉರಿಯ ಗಂಟಲನೊಸೆದು ಫಣಿ ಮಿ

ಕ್ಕುರವಣಿಸೆ ಹಾಹಾ ಧನಂಜಯ

ಹೆರಿವುತಿದೆ ಹಾವೊಂದು ಹೋದುದು ¹⁴ಬಾಯ¹⁴ತುತ್ತಿನಗೆ

¹⁵ತ¹⁵ರಿಸಿಕೊಡು ¹⁶ಶರವೇಧೆಯನು¹⁶ ವಿ

ಸ್ತುರಿಸು ವಹಿಲದೊಳೆನಲು ಮೈಶ್ವಾ

ನರನ ಮಾತಿಗೆ ನಗುತ ಕೊಂಡನು ¹⁷ವಿಜಯ ಗಾಂಡೀವ¹⁷ ೬೨

ಆವ ¹⁸ಶರ¹⁸ಧಾನ್ಯವೋ ಗಗ

ನಾವಲಂಬಿಯ ಕೊರಳನೆಚ್ಚನು

ವಾವಕನ ಮಧ್ಯದಲಿ ಬಿದ್ದುದು ¹⁹ಮುಂಡ¹⁹ವಹಿಪತಿಯ

- 1 ಕಿಡಿಗಳ (ದ) 2 ಕನು (ಕದ) 3 ಳವು (ಬ) 4 ಶಿರ (ಕ) 5 ಕನು ಮೇಲೊಡ್ಡಿ (ರ)
 6 ಸ (ಕ) 7 ಕಂಡದ (ದ) 8 ಕುಡುಹಿಕೆಗೆ (ದ) 9 ಮುಮ್ಮಲ ಮುಗುಗಿ (ಬ) 10 ಮು
 (ಕದ) 11 ಸು (ಕ) 12 ದು (ಕದ) 13 ಕಾಳ್ಗಿ (ದ) 14 ದಲಿ ತ (ದ) ದಲಿಹ (ಬ)
 15 ಬಾಲ (ಕ) 16 ಧ (ದ) 17 ಶರವೀಣಿಯನು (ದ, ವೇಧೆಯವ ಮಿಗೆ (ರ) 18 ಮತ್ತೆ
 ಗಾಂಡೀವ (ಬ) 19 ಲಳು (ದ) 20 ತುಂಡವ (ಕಬ)

ಜೀವವುಳಿದುದು ¹ಶಿರದಲಾತಂ

ಗಾ¹ ವಿಗಡ ಫಣಿ ನುಡಿ²ದುದೆ³ ಗಾಂ

ಡೀ⁴ವಿ⁵ ಮುಷ್ಕಿಯದಿರೆನ್ನ ⁴ಹಗೆಯಲಿ⁴ ಮರಣ ನಿನಗೆಂದ

೬೩

ಎಂದು ⁵ಗಗನಮೋ⁶ಲಿದು⁶ ಫಣಿಶಿರ

ವಂದು⁵ ಹಾಯ್ದುದು ಧರೆಗೆ ರಾಧಾ

ನಂದ⁷ನನ⁷ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಲಿ ಶರವಾ⁸ಗಿ⁸ ಜಗವಟಾಯಿ

ಸಂದುದದು ಬಳಿಕಿತ ಲಿಂಗ್ರನ

ನಂದನದ ಜೀಗೆಯಲಿ ⁹ಬದುಕಿತು

ಮಂದ⁹ಪಾಲನ ¹⁰ಸುತ ಚ¹⁰ತುಷ್ಟಯವರಸ ಕೇಳಿಂದ

೬೪

ಮೆಚ್ಚಿಸಿದ¹¹ವಿವು¹¹ ವಹ್ನಿ ಸೂಕ್ತ ವ

ನುಚ್ಚರಿಸಿ ತಜ್ಜ್ವಲನ ಮುಖ¹²ವನು

ಬಿಚ್ಚಿ¹² ಬದುಕಿದವಾ ಋಷಿಯ ಸಂತಾನ ಪಕ್ಷಿಗಳು

ಹೆಚ್ಚಿದುರಿ ಹಬ್ಬುಗೆಯ ಹೊಯ್ದಲಿ

ಬೆಚ್ಚಿ¹³ಮಯನ¹³ಜುನನ ಹೊಗಳಿದು

ಕೆಚ್ಚಿನಲಿ ಬದುಕಿದನು ಧರಣೀಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ

೬೫

ಖಗ ಚತುಷ್ಟಯ ಮಯಸಹಿತ ಉರಿ

¹⁴ಯು¹⁴ಗುಳಿ¹⁵ತುಳಿದ¹⁵ ಸಮಸ್ತ ಭೂತಾ

ಳಿಗಳನಾಹುತಿಗೊಂಡ¹⁶ನನ್ನ ಧನಂಜಯಾ¹⁶ಜ್ಞೆಯಲಿ

ಗಗನದಿಂದಿಳಿತಂದು ಸುರಪತಿ

ಮಗನ ಮನ್ನಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನಗ್ಗದ

ಗಗನಮಣಿಗೇಣೆಯನಿಪ ಮಕುಟವನೊಲಿಸು ಪಾರ್ಥಂಗೆ

೬೬

¹ ಶಿರದಲೀತನನಾ (ದ) ತಲೆಯೊಳೀತನಾ (ಬ) ² ದನೆಲೆ (ದ) ³ ವ (ಕದ) ⁴ ಕೈಯಲೆ (ದ) ⁵ ಫಣಿಶಿರವದವು ಗಗನದೊಳಂದು (ದಬ) ⁶ ಗಿದು (ಕದ) ⁷ ದನ (ಕದ) ⁸ ಯು (ದ) ⁹ ಮುಷುಗಿತು ಮಂದ (ಕಬ) ¹⁰ ಖಗಕ (ದ) ¹¹ ದುವು (ಬ) ¹² ದಲಿ ಬಿಚ್ಚಿ (ದ) ¹³ ಯಮ (ಕ) ¹⁴ ವು (ಕ) ¹⁵ ಮಿಕ್ಕ (ದ) ¹⁶ ನಾ ನರಹರಿಗಳಾ (ದ)

೫ ರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ¹ಮಗನನ್ನೊಲಿದಾ¹

ದಾಸಿ ಕಳುಹಿದನಿಂದ್ರನಿತ್ತ²ಲು

³ಭರಣಿಸಿ³ವರೈ ತಂದರಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ಪುರವರಕೆ²

ಧರಣಿಪತಿಗಾ ಖಾಂಡವದ ದ

ಳ್ಳುರಿ⁴ಯ ಹೋಮದ ಹೋಸಕಥೆಯ ವಿ

ಸ್ತುರಿಸಿ ಹೇಳಿದನಸುರುಪು ಭೀಮಾದಿಗಳು ನಲಿಯೆ

೬೭

ಧಾರುಣೀಶ್ವರರೈವರನು ಸುಕು

ಮಾರ ವರ್ಗವನಾ ಸುಭದ್ರಾ

ನಾರಿಯನು ಪಾಂಚಾಲಿಯನು ತತ್ಸಕಲ ಬಾಂಧವರ

ಸೂರಿಗಳ ಸಚಿವಾದಿ ನೃಪ ಪರಿ

ವಾರವನು ಪತಿಕರಿಸಿ⁴ ಬಂದನು

ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹರುಷದಲಿ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ

೬೮

ಶ್ರೀಮದಚಿಂತ್ಯಮಹಿಮ ಗದುಗಿನವೀರನಾರಾಯಣ ಚರಣಾರವಿಂದ

ಮಕರಂದ ಮಧುಪಾನ ಪರಿಪುಷ್ಪವಚಸ್ಸುಟ್ಟಿದೀನಿಕಾಯ

ಶ್ರೀಮದ್ಭೂಮಾರವ್ಯಾಸಯೋಗೀಂದ್ರ ವಿರಚಿತಮುಷ್ಠ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ್

ಅದಿಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ

—:—:—

1 ನರನನ್ನೊಲಿಸಿದ (ದ) 2 ಲು ತಿರುಗಿ ಖಾಂಡವವನವನುಂಡನು ಎಹ್ನಿ ಹರುಷದಲಿ

(ದ) 3 ಧರಣಿ (ರ) 4ರಿಸಿ(ಕ).

ಪರಿಶಿಷ್ಟ

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ನೂರೊಂದು ಮಕ್ಕಳು

ದುರ್ಯೋಧನ
ದುಶ್ಯಾಸನ
ದುಸ್ಸಹ
ದುಶ್ಯಲ
ಜಲಸಂಧ
ಸಮ
ಸಹ
ವಿಂದ
ಅನುವಿಂದ
ದುರ್ಧರ್ಷ
ಸುಬಾಹು
ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಣ
ದುರ್ಮರ್ಷಣ
ದುರ್ಮುಖ
ದುಷ್ಪರ್ಣ
ಕರ್ಣ
ವಿವಿಂಶತಿ
ವಿಕರ್ಣ
ಶಲ
ಸತ್ವ
ಸುಲೋಚನ
ಚಿತ್ರ
ಉಪಚಿತ್ರ
ಚಿತ್ರಾಕ್ಷ
ಚಾರುಚಿತ್ರ
ಶರಾಸನ
ದುರ್ಮದ
ದುಷ್ಪ್ರಗಾಹ
ವಿವಿತ್ಸು
ವಿಕಟ
ಊರ್ಣನಾಭ
ಸುನಾಭ
ನಂದ
ಉಭನಂದ

ಚಿತ್ರಬಾಣ
ಚಿತ್ರವರ್ಮ
ಸುವರ್ಮ
ದುರ್ಮನೋಚನ
ಅಯೋಬಾಹು
ಮಹಾಬಾಹು
ಚಿತ್ರಾಂಗ
ಚಿತ್ರಕುಂಡಲ
ಭೀಮವೇಗ
ಭೀಮಬಲ
ಬಲಾಕಿ
ಬಲವರ್ಮನ
ಉಗ್ರಾಯುಧ
ಸುಷೇಣ
ಕುಂಡೋಧರ
ಮಹೋಧರ
ಚಿತ್ರಾಯುಧ
ನಿಷಂಗಿ
ಪಾಶಿ
ಬೃಂದಾರಕ
ದೃಢವರ್ಮ
ದೃಢಕ್ಷತ್ರ
ಸೋಮಕೀರ್ತಿ
ಅನೂದರ
ದೃಢಸಂಧ
ಜರಾಸಂಧ
ಸತ್ಯಸಂಧ
ಸಹ
ಸುವಾಕ್
ಉಗ್ರಪ್ರವ
ಉಗ್ರಸೇನ
ಸೇನಾಸಿ
ದುಷ್ಪ್ರರಾಜಯ
ಕುಂಡಶಾಯಿ

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷ
ದುರಾವರ
ದೃಢಹಸ್ತ
ಸುಹಸ್ತ
ವಾತವೇಗ
ಸುವರ್ಣ
ಅದಿತ್ಯಕೇತು
ಬಹ್ವಾಶಿ
ನಾಗದತ್ತ
ಅಗ್ರಯಾಯಿ
ಕವಚಿ
ಕ್ರುಧನ
ಕುಂಡ
ದಂಡಧಾರ
ಧನುಗ್ರಹ
ಉಗ್ರ
ಭೀಮರಥ
ವೀರಬಾಹು
ಅಲೋಲುಪ
ಅಭಯ
ರಾತ್ರಕರ್ಮ
ದೃಢರಥಾಶ್ರಯ
ಅನಾಥ್ಯಾಸ್ತ
ಕುಂಡಭೇದಿ
ವಿರಾವಿ
ಪ್ರಮಥ
ಪ್ರಮಾಥಿ
ದೀರ್ಘರೋಮ
ದೀರ್ಘಬಾಹು
ವೈರೋಧಿ
ಕುಂಡಾಶಿ
ದುಶ್ಮಲಿ (ಮಗಳು)
ಯುಯುತ್ಸು (ವೇಶ್ಯಾಪುತ್ರ)

